



KEMENTERIAN EKONOMI
JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA



LAPORAN SOSIOEKONOMI **NEGERI SABAH** **2025**

JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA



KEMENTERIAN EKONOMI
JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

LAPORAN SOSIOEKONOMI NEGERI SABAH 2025

Pemakluman

Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) sedang melaksanakan **Banci Ekonomi 2026 (BE2026)** dengan tema **"Data Nadi Ekonomi Rakyat"**. Pelaksanaan Banci Ekonomi kali keenam ini berlangsung **dari 5 Januari hingga 31 Oktober 2026**. BE2026 bertujuan untuk mengumpul data yang menyeluruh dan berstruktur daripada semua pertubuhan perniagaan berdaftar dan tidak berdaftar di Malaysia, bagi menilai prestasi, struktur serta ciri-ciri ekonomi negara secara komprehensif dan berasaskan bukti.

OpenDOSM NextGen adalah medium yang menyediakan katalog data dan visualisasi bagi memudahkan pengguna menganalisis pelbagai data dan boleh diakses melalui portal <https://open.dosm.gov.my>.

JABATAN PERANGKAAN MALAYSIA

Diterbitkan dan dicetak oleh:

Jabatan Perangkaan Malaysia

Blok C6 & C7, Kompleks C,

Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,

62514 Putrajaya,

MALAYSIA

Tel. : 03-8885 7000

Faks : 03-8888 9248

Portal : <https://www.dosm.gov.my>

Facebook / X / Instagram / YouTube : StatsMalaysia

E-mel : info@dosm.gov.my (pertanyaan umum)

data@dosm.gov.my (pertanyaan & permintaan data)

Harga : RM35.00

Diterbitkan secara tahunan

Edisi 2025 diterbitkan pada Ogos 2026

Hakcipta terpelihara.

Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau ditukar dalam apa-apa bentuk atau alat apa jua pun kecuali setelah mendapat kebenaran daripada Jabatan Perangkaan Malaysia. Pengguna yang mengeluarkan sebarang maklumat dari terbitan ini sama ada yang asal atau diolah semula hendaklah meletakkan kenyataan berikut:

“Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia”

ISSN 2600-9943

KATA PENGANTAR

Laporan Sosioekonomi Negeri 2025 merupakan penerbitan tahunan yang mengandungi maklumat Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK) bagi siri masa dari tahun 2023 hingga 2025 bagi 13 negeri dan tiga (3) Wilayah Persekutuan. KDNK dianggarkan mengikut aktiviti ekonomi pada harga malar 2015 menggunakan kaedah pengeluaran. Selain daripada KDNK, statistik indeks harga pengguna, kependudukan, tenaga buruh, pelancongan domestik, perdagangan antarabangsa serta akaun Kerajaan Persekutuan dan negeri turut dimuatkan dalam laporan ini.

Penganggaran KDNK mengadaptasi manual antarabangsa iaitu *System of National Accounts 2008*. Selaras dengan perubahan pada peringkat nasional, anggaran KDNK bagi tahun 2023 telah dimuktamadkan menggunakan data terkini. Semakan semula data juga dilaksanakan bagi KDNK 2024 manakala KDNK tahun 2025 merupakan data permulaan.

Laporan ini mengandungi enam (6) bab. Bab pertama menerangkan senario ekonomi global, prestasi ekonomi Malaysia dan ringkasan penemuan prestasi ekonomi bagi setiap negeri. Bab kedua membentangkan perincian prestasi ekonomi negeri, pertumbuhan mengikut aktiviti ekonomi serta indeks harga pengguna. Statistik demografi dan sosial seperti penduduk, tenaga buruh, gaji dan upah serta statistik siswazah dibentangkan dalam bab ketiga manakala pelancongan domestik dimuatkan di bab keempat laporan ini. Statistik perdagangan antarabangsa serta akaun Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri masing-masing diperihalkan pada bab lima dan enam. Sebagai rujukan tambahan kepada pengguna, jadual statistik dan indikator terpilih daripada kementerian dan agensi serta glosari turut disediakan dalam laporan ini sebagai rujukan. Sebanyak lima (5) jadual statistik baharu juga telah dimuatkan dalam edisi kali ini.

Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua pihak yang telah membekalkan maklumat yang diperlukan dan menyumbang kepada kejayaan penerbitan ini. Cadangan dan pandangan ke arah penambahbaikan penerbitan ini pada masa hadapan amatlah dihargai.

SITI ASIAH AHMAD

Ketua Perangkawan Malaysia
Ogos 2026

SINGKATAN

b	: bilion
d.s.b.	: dan sebagainya
d.l.l.	: dan lain-lain
IHP	: Indeks Harga Pengguna
ILO	: <i>International Labour Organization</i>
IMF	: Tabung Kewangan Antarabangsa
KDNK	: Keluaran Dalam Negeri Kasar
KKM	: Kementerian Kesihatan Malaysia
KPTB	: Kadar Penyertaan Tenaga Buruh
MIDA	: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia
MPOB	: <i>Malaysian Palm Oil Board</i>
MSIC	: <i>Malaysia Standard Industrial Classification</i>
n.a	: tidak berkenaan
n.i.e	: Tidak dikelaskan di tempat lain
PBT	: Pihak Berkuasa Tempatan
ST	: Suku tahun
t.s.t.l.	: tidak disebutkan di tempat lain
t.t.t.l.	: tidak terkelas di tempat lain
W.P.	: Wilayah Persekutuan

SIMBOL

..	: tidak berkenaan
-	: tidak tersedia
e	: anggaran
p	: permulaan
a	: nilai ditambah kurang daripada RM5 juta
&	: dan
r	: <i>revised</i>
%	: peratus

NOTA

Jumlah angka komponen mungkin tidak bersamaan dengan angka jumlah kecil atau jumlah besar disebabkan pembundaran.

KANDUNGAN

i **Kata Pengantar**

ii **Singkatan/Symbol/Nota**

iii **Kandungan**

iv **Senarai Jadual**

xi **Sorotan Utama**

01 **Bab 1: Senario Ekonomi Global dan Malaysia**

57 **Bab 2: Prestasi Ekonomi Negeri**

99 **Bab 3: Statistik Demografi & Sosial**

133 **Bab 4: Statistik Pelancongan Domestik**

141 **Bab 5: Statistik Perdagangan Antarabangsa**

149 **Bab 6: Statistik Akaun Kerajaan**

161 **Jadual Statistik**

259 **Jadual Indikator Terpilih Lain**

289 **Glosari**

SENARAI JADUAL		MUKA SURAT
1.1	Perubahan peratusan tahunan KDNK negara terpilih, 2015-2025	4
1.2	Kedudukan Daya Saing Dunia (<i>World Competitiveness Ranking</i>) negara terpilih, 2025-2026	17
1.3	Kedudukan Indeks Perdagangan Mampan (<i>Sustainable Trade Index</i>) negara terpilih, 2024 – 2025	18
1.4	Kedudukan Indeks Keamanan Global (<i>Global Peace Index</i>) negara terpilih, 2024-2025	19
1.5	Kedudukan Indeks Keterangkuman Kewangan Global (<i>Global Financial Inclusion Index</i>) negara terpilih, 2024-2025	20
1.6	Kedudukan Indeks Kesediaan Rangkaian (<i>Network Readiness Index</i>) negara terpilih, 2024-2025	21
1.7	Kedudukan Indeks Persepsi Rasuah (<i>Corruption Perception Index</i>) negara terpilih, 2024-2025	22
1.8	Perubahan peratusan tahunan KDNK negara terpilih, 2025 dan unjuran 2026	24
1.9	Produktiviti buruh tahunan, nilai ditambah per pekerja dan per jam bekerja mengikut aktiviti ekonomi, 2024-2025	37
2.1	KDNK per kapita mengikut negeri, 2024-2025 pada harga semasa	66
2.2	Perubahan peratusan KDNK mengikut negeri dan sektor, 2025	67
2.3	Statistik industri kelapa sawit, Sabah, 2024-2025	78
2.4	Prestasi sektor Perkhidmatan, Sabah, 2024-2025	78
2.5	Purata harga item terpilih, Sabah, 2024-2025	82
2.6	Inflasi tahunan mengikut kumpulan, Sabah, 2024-2025	83
2.7	Inflasi tahunan kelas perbelanjaan bagi subkumpulan Makanan di rumah, Sabah, 2024-2025	83
3.1	Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk tahunan, Sabah, 2021-2025	101
3.2	Struktur umur penduduk, Sabah, 2024-2025	101
3.3	Nisbah tanggungan, Sabah, 2024-2025	102
3.4	Penduduk mengikut kumpulan etnik warganegara, Sabah, 2024-2025	102
3.5	Penduduk mengikut jantina dan daerah pentadbiran, Sabah, 2025	103
3.6	Kadar kelahiran kasar mengikut kumpulan etnik, Sabah, 2018-2024 (setiap 1,000 penduduk)	104
3.7	Bilangan kelahiran hidup dan kadar kelahiran kasar mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2024 (setiap 1,000 penduduk)	105
3.8	Kadar kesuburan jumlah mengikut kumpulan etnik, Sabah, 2018-2024 (setiap perempuan berumur 15-49 tahun)	106
3.9	Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Sabah, 2018-2024 (setiap 1,000 penduduk)	107
3.10	Kadar kematian kasar mengikut etnik, Sabah, 2018-2024 (setiap 1,000 penduduk)	108
3.11	Bilangan dan kadar kematian mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2024	110
3.12	Tiga negeri destinasi migrasi keluar dan negeri asal migrasi masuk, Sabah, 2024	113
3.13	Penduduk bekerja mengikut kategori pekerjaan, Sabah, 2021-2025	115
3.14	Penduduk bekerja mengikut sektor, Sabah, 2021-2025	116
3.15	Gaji & upah bulanan, Sabah, 2019-2024	120
3.16	Purata dan penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja, Sabah, 2023-2024	123
4.1	Statistik utama pelancongan domestik, 2024-2025	135
4.2	Bilangan pelawat domestik mengikut jenis pelawat, 2024-2025	136
4.3	Bilangan kedatangan pelancong dan pelawat domestik ke Sabah, 2024-2025	137
5.1	Eksport barangan mengikut komoditi utama Sabah, 2020-2025	146
5.2	Import barangan mengikut komoditi utama Sabah, 2020-2025	147
5.3	Perdagangan barangan mengikut rakan dagang utama, Sabah, 2025	148
6.1	Hasil Kerajaan Persekutuan, 2023-2024	151
6.2	Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan, 2023-2024	152
6.3	Penyumbang utama bagi kategori hasil Kerajaan Negeri Sabah, 2023-2024	157
6.4	Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sabah, 2023-2024	158
6.5	Surplus/defisit Kerajaan Negeri Sabah, 2023-2024	158

SENARAI JADUAL		MUKA SURAT
A1	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025	165
A2	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan	168
A3	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK	171
A4	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025	174
A5	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan	176
A6	KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK	178
A7	KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2023-2025	183
A8	KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan kepada KDNK	183
A9	KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2023-2025 - Perubahan sumbangan kepada KDNK	184
A10	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023	185
A11	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Perubahan peratusan tahunan	185
A12	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	186
A13	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	186
A14	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024	187
A15	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Perubahan peratusan tahunan	187
A16	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	188
A17	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	188
A18	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025	189
A19	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025 - Perubahan peratusan tahunan	189
A20	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia	190
A21	KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri	190
A22	KDNK mengikut negeri pada harga semasa, 2023-2025	191
A23	KDNK per kapita mengikut negeri pada harga semasa, 2023-2025	191
A24	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Sabah, 2023-2025	192
A25	KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Sabah 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK	193
A26	Siri masa anggaran penduduk pertengahan tahun mengikut negeri dan jantina, 2021-2025	197
A27	Ringkasan perangkaan penting mengikut negeri, 2024	198
A28	Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina dan negeri, 2021-2025	199
A29	Indeks Harga Pengguna mengikut negeri, 2021-2025	200
A30	Inflasi tahunan mengikut negeri, 2021-2025	200
A31	Indeks Harga Pengguna, Sabah, 2021-2025	201
A32	Inflasi tahunan, Sabah, 2021-2025	201
A33	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut negeri dan strata, 2024	202
A34	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut daerah pentadbiran dan strata, Sabah, 2024	203

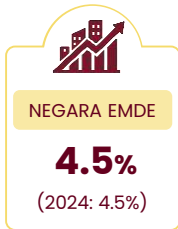
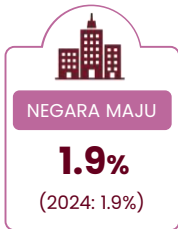
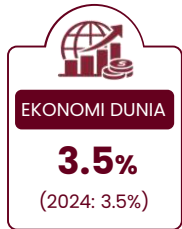
SENARAI JADUAL		MUKA SURAT
A35	Purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) bulanan dan purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut negeri dan strata, 2024	204
A36	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) makanan dan bukan makanan bulanan isi rumah mengikut negeri, 2024	205
A37	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut saiz isi rumah, negeri dan strata, 2024	205
A38	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah per kapita mengikut negeri dan strata, 2024	207
A39	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) makanan bulanan isi rumah per kapita mengikut negeri dan strata, 2024	207
A40	Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bukan makanan bulanan isi rumah per kapita mengikut negeri dan strata, 2024	208
A41	Indeks Kos Sara Hidup dan kadar pertumbuhan tahunan mengikut negeri, 2024	208
A42	Indeks Kos Sara Hidup dan kadar pertumbuhan tahunan mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2024	209
A43	Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut negeri, 2022 dan 2024	210
A44	Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah dan purata kumpulan isi rumah mengikut negeri, 2024	211
A45	Agihan pendapatan kasar mengikut kumpulan isi rumah dan negeri, 2024	211
A46	Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut strata, kumpulan etnik ketua isi rumah dan daerah pentadbiran, Sabah, 2022 dan 2024	212
A47	Peratusan isi rumah mengikut kumpulan isi rumah, strata dan daerah pentadbiran, Sabah, 2022 dan 2024	213
A48	Peratusan isi rumah dan agihan pendapatan kasar mengikut strata dan daerah pentadbiran, Sabah, 2022 dan 2024	214
A49	Pekali Gini bagi pendapatan isi rumah kasar bulanan mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2022 dan 2024	215
A50	Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut negeri, 2022 dan 2024	216
A51	Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan mengikut negeri, 2024	217
A52	Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut kumpulan etnik ketua isi rumah dan strata, Sabah, 2022 dan 2024	221
A53	Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah dan purata mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2024	221
A54	Purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) mengikut negeri dan strata, 2022 dan 2024	222
A55	Insiden kemiskinan tegar mengikut negeri dan strata, 2022 dan 2024	222
A56	Insiden kemiskinan mutlak mengikut negeri dan strata, 2022 dan 2024	223
A57	Insiden kemiskinan mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2022 dan 2024	224
A58	Kadar penyertaan tenaga buruh mengikut negeri dan kumpulan umur, 2025	225
A59	Penduduk bekerja mengikut negeri dan pekerjaan, 2025	226
A60	Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, 2025	227
A61	Kadar pengangguran mengikut negeri, 2021-2025	230
A62	Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri, 2020-2024	231
A63	Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri dan jantina, 2020-2024	232
A64	Statistik utama siswazah, Sabah, 2020-2024	234
A65	Purata gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, 2020-2024	235
A66	Penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, 2020-2024	235
A67	Kadar migrasi mengikut negeri destinasi dan taraf migrasi, 2022 dan 2024	236

SENARAI JADUAL		MUKA SURAT
A68	Migrasi mengikut negeri destinasi dan taraf migrasi, 2022 dan 2024	236
A69	Bilangan pelawat domestik mengikut negeri dikunjungi, 2021-2025	237
A70	Bilangan pelancong mengikut negeri dikunjungi, 2025	238
A71	Perdagangan luar negeri mengikut lokasi - eksport dan import, 2021-2025	239
A72	Eksport dan import barangan mengikut pintu keluar dan masuk, Sabah, 2021-2025	240
A73	Statistik utama Banci Ekonomi mengikut negeri, 2015 dan 2022	241
A74	Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pertanian mengikut negeri, 2015 dan 2022	242
A75	Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perlombongan & pengkuarian mengikut negeri, 2015 dan 2022	243
A76	Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembuatan mengikut negeri, 2015 dan 2022	244
A77	Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembinaan mengikut negeri, 2015 dan 2022	245
A78	Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perkhidmatan mengikut negeri, 2015 dan 2022	246
A79	Pegangan pertanian mengikut negeri, Malaysia, 2023	247
A80	Pegangan pertanian bagi subsektor tanaman mengikut negeri, Malaysia, 2023	247
A81	Pegangan pertanian bagi subsektor ternakan mengikut negeri, Malaysia, 2023	248
A82	Pegangan pertanian bagi subsektor perikanan tangkapan mengikut negeri, Malaysia, 2023	248
A83	Pegangan pertanian bagi subsektor akuakultur mengikut negeri, Malaysia, 2023	249
A84	Pegangan pertanian bagi subsektor perhutanan & pembalakan mengikut negeri, Malaysia, 2023	249
A85	Bilangan pertubuhan/syarikat perniagaan mengikut sektor dan negeri, 2025	250
A86	Kapasiti penggunaan industri pembuatan mengikut negeri, 2021-2025	250
A87	Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri, 2020-2022	251
A88	Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri dan jenis perbelanjaan, Malaysia, 2022	251
A89	Perbelanjaan modal perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Sabah, 2020-2022	252
A90	Perbelanjaan operasi perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Sabah, 2020-2022	252
A91	Pengeluaran estet getah mengikut negeri, 2021-2025	252
A92	Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut komponen dan negeri, 2024	253
A93	Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut negeri dan strata, 2024	254
A94	Tempat kediaman, isi rumah dan purata saiz isi rumah mengikut negeri, 2022-2024	254
A95	Peratusan isi rumah mengikut jenis bekalan air, negeri dan strata, 2024	255
A96	Peratusan isi rumah mengikut bekalan elektrik, negeri dan strata, 2024	255
A97	Peratusan isi rumah mengikut kemudahan kutipan sampah, negeri dan strata, 2024	256
A98	Peratusan capaian isi rumah terhadap peralatan dan perkhidmatan dan ICT mengikut negeri, 2025	257
A99	Peratusan capaian internet oleh isi rumah mengikut negeri, jenis perkhidmatan dan strata, 2025	257
A100	Nilai kerugian banjir mengikut negeri, 2025	258

SENARAI JADUAL		MUKA SURAT
B1	Pengeluaran kelapa sawit bagi buah tandan segar yang diterima oleh kilang mengikut negeri, 2021-2025	261
B2	Pengeluaran minyak sawit mentah mengikut negeri, 2021-2025	261
B3	Pengeluaran isirong sawit mengikut negeri, 2021-2025	262
B4	Keluasan luas bertanam kelapa sawit mengikut negeri, 2021-2025	262
B5	Jumlah panjang jalan mengikut permukaan dan negeri, 2024	263
B6	Bilangan hotel mengikut lokasi, Sabah, 2025	264
B7	Ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut negeri, 2021-2025	264
B8	Ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut penarafan bintang, Sabah, 2021-2025	264
B9	Bilangan tetamu hotel mengikut negeri, 2021-2025	265
B10	Bilangan tetamu hotel domestik dan antarabangsa mengikut negeri, 2025	265
B11	Bilangan kluster <i>homestay</i> yang berdaftar mengikut negeri, 2021-2024	266
B12	Kadar purata penginapan mengikut negeri, 2021-2025	266
B13	Jumlah luas kompleks perniagaan mengikut negeri, 2021-2025	267
B14	Jumlah luas pejabat binaan khas mengikut negeri, 2021-2025	267
B15	Penghunian kompleks perniagaan mengikut negeri, 2024-2025	268
B16	Penghunian pejabat binaan khas mengikut negeri, 2024-2025	268
B17	Ringkasan stok sedia ada, penawaran akan datang dan perancangan penawaran kediaman, kedai dan hartanah perindustrian, Sabah, 2025	269
B18	Ringkasan nilai transaksi hartanah mengikut kategori pemberi pindah milik dan penerima pindah milik, Sabah, 2021-2025	269
B19	Harga purata rumah mengikut jenis dan negeri, 2023-2025	270
B20	Mata indeks harga rumah Malaysia (2010=100) mengikut jenis dan negeri, 2023-2025	271
B21	Bilangan taman awam mengikut kategori dan negeri, 2024	272
B22	Statistik terpilih pendidikan mengikut negeri, 2024-2025	273
B23	Bilangan kes penyakit berjangkit, Sabah, 2021-2024	274
B24	Bilangan doktor, doktor gigi, jururawat, ahli farmasi dan optometris mengikut sektor dan nisbah kepada penduduk, Sabah, 2024	274
B25	Bilangan fasiliti kesihatan awam dan nisbah fasiliti kesihatan awam kepada penduduk, Sabah, 2024	275
B26	Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor awam, 2021-2024	275
B27	Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor swasta, 2021-2024	276
B28	Pendaftaran baharu kenderaan bermotor mengikut jenis dan negeri, 2024	276
B29	Bilangan kumulatif kenderaan bermotor mengikut jenis dan negeri, 2024	277
B30	Statistik jumlah kemalangan mengikut negeri, 2021-2025	277
B31	Statistik utama kemalangan pekerjaan, Sabah, 2021-2023	278
B32	Statistik jenayah, Sabah, 2022-2024	280
B33	Aliran masuk Pelaburan Langsung Asing (FDI) mengikut rantau dan ekonomi, 2021-2025	280
B34	Jumlah pelaburan domestik swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025	281
B35	Jumlah pelaburan asing swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025	281
B36	Jumlah pelaburan swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025	282
B37	Jumlah pelaburan domestik projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025	282
B38	Jumlah pelaburan asing projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025	283
B39	Jumlah pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025	283

SENARAI JADUAL		MUKA SURAT
B40	Anggaran pemberian Kerajaan Persekutuan kepada Kerajaan Negeri Sabah, 2024	284
B41	Bilangan penerima bantuan mengikut negeri dan jenis bantuan, 2024	285
B42	Jumlah kontena yang dikendalikan mengikut pelabuhan (TEUs), Sabah, 2021-2025	286
B43	Statistik terpilih internet dan media sosial mengikut negeri, 2021-2024	286
B44	Kadar penembusan jalur lebar mengikut negeri, 2024-2025	287
B45	Bilangan langganan jalur lebar mengikut negeri, 2024-2025	287
B46	Bilangan langganan selular mudah alih mengikut negeri, 2021-2024	288

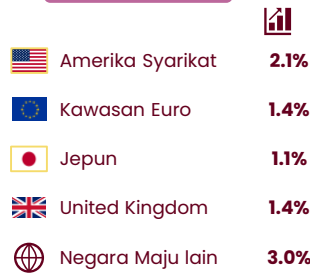
KDNK GLOBAL, 2025



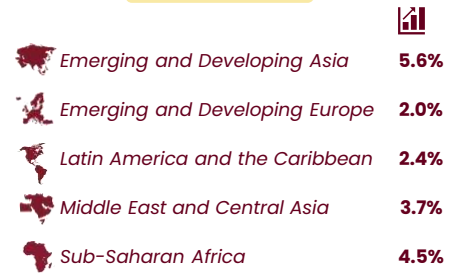
UNJURAN 2026

Ekonomi dunia dijangka berkembang kepada **3.0%**

NEGARA MAJU



NEGARA EMDE



Sumber: IMF, World Economic Outlook, July 2026

PERTUMBUHAN EKONOMI GLOBAL KEKAL STABIL

Ekonomi global berkembang sebanyak 3.5 peratus pada tahun 2025, mengekalkan kadar pertumbuhan yang sama seperti tahun sebelumnya.



PEMACU PERTUMBUHAN EKONOMI DUNIA

Pertumbuhan ekonomi dunia dipacu oleh kemajuan kecerdasan buatan (AI), permintaan domestik yang teguh dengan sokongan fiskal di beberapa negara dan peralihan kepada sumber tenaga boleh diperbaharui.



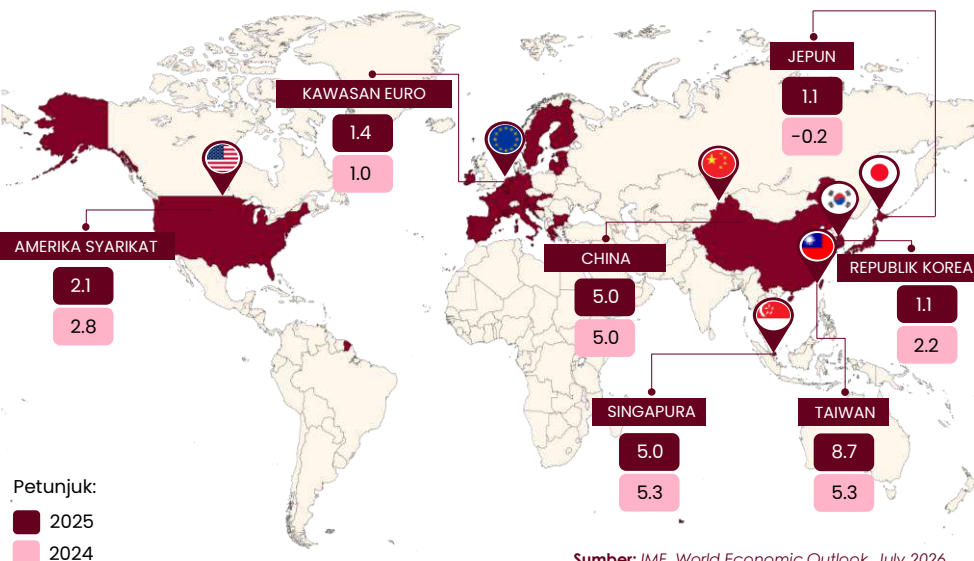
RISIKO GEOPOLITIK MASIH TINGGI

Namun begitu, konflik di Timur Tengah berpotensi berlarutan, menyebabkan ketidaktentuan harga komoditi, gangguan rantaian bekalan, peningkatan inflasi serta keadaan kewangan global yang terhad.



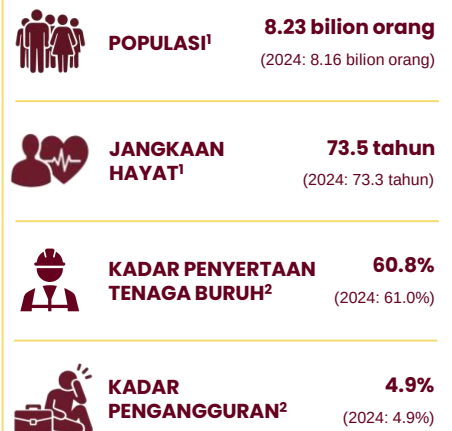
Sumber: IMF, World Economic Outlook, July 2026

PERUBAHAN PERATUSAN TAHUNAN KDNK BAGI NEGARA TERPILIH (%), 2024 & 2025



Sumber: IMF, World Economic Outlook, July 2026

INDIKATOR TERPILIH GLOBAL, 2025



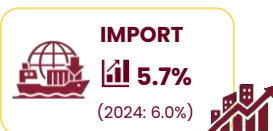
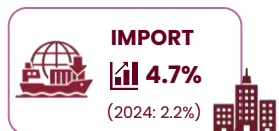
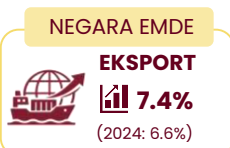
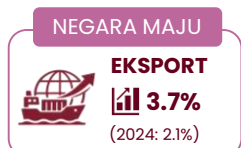
Sumber:

¹ United Nation Population Division, 2026

² ILO, Employment and Social Trends, 2026

EKSPORT & IMPORT GLOBAL, 2025

Volum Dagangan Barangan & Perkhidmatan



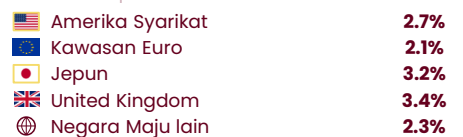
Sumber: IMF, World Economic Outlook, April 2026

INFLASI GLOBAL, 2025

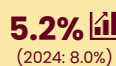
Kadar Inflasi Global



NEGARA MAJU



NEGARA EMDE



Sumber: IMF, World Economic Outlook, April 2026

PRESTASI EKONOMI MALAYSIA, 2025

	KDNK Harga Malar	RM1,737.0 billion (2024: RM1,651.9 billion)	5.2% 
	KDNK Harga Semasa	RM2,025.4 billion (2024: RM1,933.2 billion)	4.8% 
	KDNK Per Kapita	RM59,167 (2024: RM56,772)	4.2% 
	PNK Harga Semasa	RM1,958.1 billion (2024: RM1,868.5 billion)	4.8% 
	PNK Per Kapita	RM57,200 (2024: RM54,870)	4.2% 

Sumber: Keluaran Dalam Negeri Kasar (KDNK), 2015–2025

PERUBAHAN PERATUSAN TAHUNAN KDNK (%)

	 Pertanian	 Perlombongan & pengkuarian	 Pembinaan	 Pembuatan	 Perkhidmatan
2024	 3.4%  5.2%	1.2%  6.3%	17.6%  4.0%	4.2%  23.1%	5.4%  59.4%
2025	 2.2%  5.2%	0.6%  6.1%	12.2%  4.3%	4.5%  23.0%	5.4%  59.5%
Unjuran 2026	Ekonomi Malaysia dijangka berkembang antara 4.0% hingga 5.0%				

Sumber: Keluaran Dalam Negeri Kasar, Malaysia, 2015–2025
Bank Negara Malaysia, 2026

STATISTIK PERDAGANGAN, 2025

JUMLAH PERDAGANGAN	EKSPORT & IMPORT, 2024	
 RM3.1 trilion (2024: RM2.9 trilion)	EKSPORT RM1.6 trilion (2024: RM1.5 trilion)	IMPORT RM1.5 trilion (2024: RM1.4 trilion)

3 DESTINASI EKSPORT UTAMA MALAYSIA, 2025

 Singapura RM249.5 billion	 Amerika Syarikat RM232.9 billion	 China RM188.9 billion

Sumber: Statistik Perdagangan Malaysia Mengikut Negeri, 2026

3 KOMODITI EKSPORT UTAMA

	Litar elektronik bersepadu RM389.1 billion (2024: RM313.1 billion)
	Barangian elektrik & elektronik lain RM144.9 billion (2024: RM132.2 billion)
	Keluaran petroleum bertapis RM95.1 billion (2024: RM117.6 billion)

3 KOMODITI IMPORT UTAMA

	Litar elektronik bersepadu RM233.0 billion (2024: RM202.5 billion)
	Barangian elektrik & elektronik lain RM134.0 billion (2024: RM98.1 billion)
	Keluaran petroleum bertapis RM92.1 billion (2024: RM121.4 billion)

STATISTIK PELANCONGAN, 2025

	Jumlah Ketibaan Pelancong²	26.6 juta orang (2024: 25.0 juta orang) 6.4% 
	Pelawat Domestik¹	290.1 juta orang (2024: 260.1 juta orang) 11.5% 

Ketibaan Pelancong Tertinggi Mengikut Negara ke Malaysia²

 Singapura 9.34 juta orang	 China 3.97 juta orang	 Indonesia 3.76 juta orang

Sumber: ¹Survei Pelancongan Domestik, 2025
²Tourism Malaysia

PENDAPATAN & PERBELANJAAN ISI RUMAH, 2024

Pendapatan Kasar Bulanan		Perbelanjaan Penggunaan		Pekali Gini
Penengah RM7,017 (2022: RM6,338)	Purata RM9,155 (2022: RM8,479)	Penengah RM4,758 (2022: RM4,282)	Purata RM5,566 (2022: RM5,150)	0.390 (2022: 0.404)

PERBELANJAAN ASAS KEHIDUPAN WAJAR, 2024

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar Bulanan Isi Rumah

 Makanan RM1,737	 Bukan Makanan RM3,110	 Per Kapita RM1,393

Indeks Kos Sara Hidup 105.0

Sumber:
Laporan Survei Pendapatan Isi Rumah, 2024
Laporan Survei Perbelanjaan Isi Rumah, 2024
Kemiskinan di Malaysia, 2024
Indikator Kos Sara Hidup, 2024

INDIKATOR TERPILIH, 2025

 Bilangan Penduduk¹ 34.2 juta orang (2024: 34.1 juta orang)	 Kepadatan Penduduk¹ 104 km persegi (2024: 103 km persegi)	 Bilangan Tenaga Buruh² 17.1 juta orang (2024: 16.9 juta orang)	 Bilangan Penduduk Bekerja¹ 16.6 juta orang (2024: 16.4 juta orang)
 Kadar Penyertaan Tenaga Buruh² 70.8% (2024: 70.6%)	 Nisbah Guna Tenaga Penduduk² 68.7% (2024: 68.4%)	 Kadar Pengangguran² 3.0% (2024: 3.2%)	 Kadar Inflasi³ 1.4%  (2024: 1.8%)

Sumber:
¹Anggaran Penduduk Semasa Malaysia, 2025
²Laporan Survei Tenaga Buruh Malaysia, 2025
³Analisis Indeks Harga Pengguna Tahunan, 2025

BAB 1

SENARIO EKONOMI GLOBAL DAN MALAYSIA

2025 SENARIO EKONOMI GLOBAL

Ekonomi global pada tahun 2025 terus beroperasi dalam persekitaran yang kompleks dan mencabar terutamanya kesan daripada krisis geopolitik dan kenaikan tarif yang tinggi. Mendepani cabaran tersebut, pelbagai dasar dan langkah perdagangan terkini telah diperkenalkan termasuk rundingan dan penstrukturan semula perjanjian perdagangan, sekali gus membentuk landskap ekonomi global yang baharu.

Menurut laporan terkini *World Economic Outlook* (WEO) July 2026, pertumbuhan ekonomi dunia pada tahun 2025 kekal stabil pada kadar 3.5 peratus sama seperti dicatatkan pada tahun sebelumnya. Prestasi ekonomi yang stabil ini disokong oleh pertumbuhan ekonomi negara maju 1.9 peratus dengan Amerika Syarikat mencatatkan pertumbuhan sebanyak 2.1 peratus dan United Kingdom 1.4 peratus. Selain itu, ekonomi *Emerging Market and Developing Economies* (EMDE) pula berkembang pada kadar 4.5 peratus. Prestasi ekonomi global masih dipengaruhi oleh ketidakpastian yang berterusan akibat perbezaan momentum pertumbuhan antara negara dan sektor. Namun begitu, ia masih dapat diimbangi oleh peningkatan pelaburan yang berkaitan dengan teknologi, khususnya Kecerdasan Buatan (AI).

Pada tahun 2025, prestasi perdagangan global terus mengukuh dengan peningkatan volum perdagangan global sebanyak 5.1 peratus (2024: 3.7%). Momentum ini didorong oleh peningkatan volum perdagangan barangan kepada 5.4 peratus pada tahun 2025 (2024: 2.8%) (WEO, April 2026).

Inflasi global menunjukkan pemulihan secara berperingkat dengan kadar inflasi yang lebih stabil iaitu daripada 5.8 peratus pada tahun 2024 kepada 4.1 peratus pada tahun 2025. Pemulihan ini didorong oleh kadar inflasi yang lebih terkawal pada paras 2.5 peratus (2024: 2.6%) bagi negara maju. Walaupun inflasi di negara EMDE masih tinggi, ia menunjukkan perkembangan positif iaitu menyederhana daripada 8.0 peratus (2024) kepada 5.2 peratus (2025) (WEO, July 2026).

Beralih kepada pasaran buruh global, jumlah tenaga buruh meningkat daripada 3.7 bilion orang pada tahun 2024 kepada 3.9 bilion orang pada tahun 2025 dengan kadar pengangguran kekal iaitu 4.9 peratus. Walau bagaimanapun, menurut laporan ILO dalam penerbitan *Employment and Social Trends 2026*, golongan muda terus bergelut dalam menghadapi risiko gangguan kerjaya akibat daripada kepesatan AI.



Amerika Syarikat

Berdasarkan laporan *World Economic Outlook* (WEO), July 2026, ekonomi Amerika Syarikat bertumbuh sederhana pada kadar 2.1 peratus pada tahun 2025 berbanding tahun 2024 (2.8%). Ia disokong oleh pertumbuhan dalam Perbelanjaan penggunaan persendirian sebanyak 2.6 peratus (2024: 2.9%), disumbang oleh peningkatan perbelanjaan barangan dan perkhidmatan yang masing-masing mencatatkan 3.2 peratus dan 2.3 peratus. Prestasi ini turut disumbangkan oleh Pelaburan tetap swasta dengan pertumbuhan sebanyak 2.0 peratus (2024: 3.0%), disokong oleh

pelaburan bukan kediaman sebanyak 4.1 peratus. Sementara itu, pertumbuhan dalam perdagangan luar didorong oleh eksport yang meningkat secara perlahan sebanyak 1.6 peratus (2024: 3.6%) serta import 2.7 peratus (2024: 5.8%). Selain itu, Perbelanjaan dan pelaburan kerajaan turut berkembang 1.1 peratus berbanding 3.8 peratus pada tahun sebelumnya. Perkembangan positif tersebut disebabkan oleh Perbelanjaan Kerajaan Negeri dan Tempatan yang bertambah 2.5 peratus (2024: 3.8%) (*Bureau of Economic Analysis* (BEA), 2026). Dari perspektif penawaran, ekonomi Amerika Syarikat berkembang sebanyak 2.1 peratus pada tahun 2025, disokong oleh

Jadual 1.1 Perubahan peratusan tahunan KDNK negara terpilih, 2015 – 2025

											(%)
Negara	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ekonomi Dunia	3.4	3.3	3.8	3.6	3.0	-2.7	6.7	3.8	3.3	3.5	3.5
Negara Maju	2.3	1.8	2.6	2.3	1.9	-3.9	6.1	3.1	1.7	1.9	1.9
Amerika Syarikat	2.7	1.8	2.5	3.0	2.6	-2.1	6.2	2.5	2.9	2.8	2.1
Kawasan Euro	2.0	1.9	2.6	1.8	1.6	-6.0	6.4	3.6	0.4	1.0	1.4
Jerman	1.5	2.2	2.7	1.1	1.0	-4.1	3.9	1.8	-0.9	-0.5	0.2
Perancis	1.1	1.1	2.3	1.6	2.1	-7.6	6.8	2.8	1.6	1.4	0.9
Itali	0.8	1.3	1.7	0.8	0.4	-8.9	8.9	4.8	0.9	0.8	0.5
Spanyol	3.8	3.0	3.0	2.4	2.0	-10.9	6.7	6.4	2.5	3.5	2.8
Jepun	1.6	0.8	1.7	0.8	-0.3	-4.3	3.6	1.3	0.7	-0.2	1.1
United Kingdom	2.4	1.9	2.7	1.6	1.3	-10.0	8.5	5.1	0.3	1.0	1.4
Negara EMDE*	4.4	4.4	4.8	4.6	3.8	-1.8	7.0	4.3	4.4	4.5	4.5
China	7.0	6.9	6.9	6.8	6.1	2.3	8.6	3.1	5.4	5.0	5.0
Republik Korea	2.8	2.9	3.2	3.2	2.3	-0.7	4.6	2.7	1.6	2.2	1.1
Taiwan**	1.5	2.2	3.3	2.9	3.1	3.4	6.7	2.7	1.1	5.3	8.7
Singapura**	3.0	3.6	4.5	3.2	1.2	-3.6	10.1	4.0	1.5	5.3	5.0
Thailand	3.1	3.4	4.2	4.2	2.1	-6.1	1.6	2.7	2.2	2.9	2.4
Filipina	6.3	7.1	6.9	6.3	6.1	-9.5	5.7	7.6	5.5	5.7	4.4
Indonesia	4.9	5.0	5.1	5.2	5.0	-2.1	3.7	5.3	5.0	5.0	5.1
Malaysia	5.0	4.4	5.8	4.8	4.4	-5.5	3.3	9.0	3.5	5.2	5.2

Sumber: IMF, *World Economic Outlook*, July 2026 dan National Statistics Office (NSO)

*Emerging Market Developing Economies

**IMF, *World Economic Outlook*, April 2026

pertumbuhan industri Pengeluar perkhidmatan swasta 2.7 peratus dan 1.2 peratus bagi industri Pengeluar barangan swasta. Dilihat dari sudut prestasi sektoral, ekonomi Amerika Syarikat terus dipacu oleh sektor Kewangan & insurans serta Hartanah, sewaan & pajakan yang terus bertumbuh 3.1 peratus (2024: 1.3%). Sektor Pembuatan turut meningkat 1.5 peratus (2024: 3.0%) didorong oleh peningkatan pengeluaran barangan tahan lama yang meningkat sebanyak 2.8 peratus (2024: -0.3%). Sektor Perkhidmatan profesional dan perniagaan juga berkembang 2.9 peratus (2024: 2.0%) disokong oleh Perkhidmatan profesional, saintifik dan teknikal.



2.1%
Ekonomi
Amerika Syarikat
pada tahun 2025



Beralih kepada aspek dagangan antarabangsa, BEA 2026 melaporkan perdagangan antarabangsa Amerika Syarikat merekodkan nilai eksport dan nilai import barangan dan perkhidmatan masing-masing sebanyak USD3.4 trilion dan USD4.4 trilion pada tahun 2025, sekali gus menyebabkan defisit dagangan sebanyak USD0.9 trilion pada tempoh tersebut. Defisit dicatatkan oleh dagangan dalam barangan iaitu sebanyak USD1.3 trilion. Sebaliknya bagi dagangan dalam Perkhidmatan, terdapat lebih dagangan bernilai USD327.7 bilion. Eksport perkhidmatan negara ini didominasi oleh perkhidmatan perniagaan lain, perkhidmatan perjalanan dan perkhidmatan kewangan. Sementara itu, import perkhidmatan pula merangkumi perkhidmatan perjalanan, perkhidmatan perniagaan lain serta perkhidmatan pengangkutan.

Menurut laporan *U.S. Bureau of Labor Statistics* (BLS) 2026, KPTB di Amerika Syarikat merekodkan 62.4 peratus pada Disember 2025, sedikit menurun berbanding 62.5 peratus pada Disember 2024. Beberapa sektor pekerjaan merekodkan pertambahan peluang pekerjaan terutamanya dalam sektor penjagaan kesihatan (21,000 pekerjaan) dan Kerajaan (2,000 pekerjaan). Peningkatan ini telah mendorong pertambahan jumlah penduduk bekerja kepada 163,992 ribu orang (Disember 2024: 161,586 ribu orang). Walau bagaimanapun, bilangan penganggur terus meningkat kepada 7,503 ribu orang (Disember 2024: 6,920 ribu orang), menjadikan kadar pengangguran sebanyak 4.4 peratus (Disember 2024: 4.1%).

Sementara itu, kadar inflasi di Amerika Syarikat mencatatkan 2.7 peratus pada Disember 2025 berbanding 2.9 peratus yang direkodkan pada Disember 2024. Ia dipengaruhi oleh harga dalam kategori Makanan yang meningkat 3.1 peratus (Disember 2024: 2.5%), terutamanya Makanan di luar rumah 4.1 peratus (2024: 3.6%). Di samping itu, inflasi dalam kategori Tenaga juga meningkat 2.3 peratus (Disember 2024: -0.5%) terutama harga untuk perkhidmatan gas utiliti (paip) (10.8%), minyak bahan api (7.4%) dan elektrik (6.7%).

Kawasan Euro¹

Prestasi ekonomi Kawasan Euro menunjukkan kadar pertumbuhan yang baik iaitu 1.4 peratus pada tahun 2025 berbanding pertumbuhan 1.0 peratus pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini sebahagian besarnya disumbangkan oleh Sepanyol, Perancis, Itali dan Jerman. Jerman menunjukkan pemulihan ekonomi apabila prestasi pertumbuhan kembali positif kepada marginal 0.2 peratus pada tahun 2025 berbanding penyusutan 0.5 peratus pada tahun 2024.

¹ Kawasan Euro: Negara Jerman, Perancis, Ireland, Sepanyol, Itali, Greece, Belgium, Luxembourg, Belanda, Austria, Portugal, Finland, Slovenia, Cyprus, Malta, Slovakia, Estonia, Latvia dan Lithuania.



Ekonomi Sepanyol menyederhana kepada 2.8 peratus berbanding 3.5 peratus yang direkodkan pada tahun 2024. Ekonomi Perancis dan Itali turut bertumbuh secara marginal namun lebih perlahan, masing-masing 0.9 peratus (2024: 1.1%) dan 0.5 peratus (2024: 0.8%) (WEO, April 2026).

Eksport barangan Kawasan Euro memulih 2.3 peratus dengan mencatatkan €2,938.7 bilion berbanding 0.6 peratus yang direkodkan pada tahun 2024. Begitu juga import yang pulih sebanyak 2.8 peratus bernilai €2,788.8 bilion, menyumbang kepada peningkatan lebihan dagangan sebanyak €149.9 bilion (2024: €159.0 bilion). Antara penyumbang terbesar serta rakan dagangan utama bagi aktiviti import dan eksport barangan ialah negara-negara Eropah di luar kawasan Euro, China dan Amerika Syarikat (Eurostat, 2026).

KPTB di Kawasan Euro kekal pada 75.7 peratus. Bilangan tenaga buruh meningkat kepada 170.7 juta orang (2024: 169.6 juta orang). Penduduk bekerja meningkat iaitu kepada 159.6 juta orang pada 2025 (2024: 158.7 juta orang). Namun begitu, kadar pengangguran kekal pada 6.3 peratus. Walau bagaimanapun, jurang jantina masih ketara dengan kadar pengangguran perempuan lebih tinggi iaitu 6.6 peratus berbanding 6.2 peratus bagi lelaki (Eurostat, 2026).

**75.7%**

**KPTB
Kawasan Euro
pada tahun 2025**



Inflasi Kawasan Euro mereda kepada 2.1 peratus, berbanding 2.4 peratus pada tahun 2024. Penurunan ini didorong terutamanya oleh

perkembangan inflasi di negara-negara utama kawasan tersebut dengan Perancis mencatat kadar inflasi terendah iaitu 0.9 peratus (2024: 2.3%). Inflasi di negara lain turut menyederhana seperti Jerman dan Sepanyol masing-masing 2.3 peratus (2024: 2.5%) dan 2.7 peratus (2024: 2.9%). Namun, Itali mencatat sedikit kenaikan inflasi kepada 1.7 peratus berbanding 1.1 peratus pada 2024 (Eurostat, 2026).

China

Sebagai ekonomi kedua terbesar di dunia, China mencatatkan nilai KDNK berjumlah RMB140.2 trilion (USD20.6 trilion) pada tahun 2025 berbanding RMB134.8 trilion (USD19.8 trilion) pada tahun 2024. Ekonomi negara ini mencatatkan kadar pertumbuhan 5.0 peratus, setara dengan pencapaian pada tahun sebelumnya. Menurut *National Bureau of Statistics of China* (NBSC) 2026, prestasi ekonomi negara ini disokong oleh sektor Pembuatan yang mencatatkan pertumbuhan sebanyak 6.4 peratus (2024: 6.0%), didorong oleh subsektor peralatan yang meningkat sebanyak 9.2 peratus dan pembuatan teknologi tinggi 9.4 peratus. Sektor Perkhidmatan pula berkembang 5.4 peratus (2024: 5.0%), disumbangkan oleh prestasi yang memberangsangkan dalam subsektor perkhidmatan teknologi maklumat (11.1%) dan perkhidmatan pajakan & perniagaan (10.3%).

Menurut *General Administration of Customs of the People's Republic of China* (GACC), aktiviti perdagangan luar China berkembang 3.2 peratus pada tahun 2025, namun lebih perlahan berbanding 3.8 peratus pada tahun 2024. Eksport China bernilai USD3.77 trilion mencatat pertumbuhan 5.5 peratus (2024: 5.8%), didominasi oleh barangan jentera dan peralatan pengangkutan yang berkembang 9.5 peratus (2024: 8.5%). Prestasi ini disokong terutamanya oleh peningkatan eksport jentera, peralatan dan perkakasan



elektrik (13.8%). Dalam masa sama, nilai aktiviti import menurun kepada USD2.58 trilion yang menjadikan lebih dagangan meningkat kepada USD1.19 trilion pada tahun 2025 berbanding USD0.99 trilion pada tahun 2024.

Menurut NBSC 2026, bilangan penduduk bekerja di China adalah seramai 725.04 juta orang pada 2025 dengan 475.4 juta orang daripadanya tertumpu di kawasan bandar yang menyumbang 65.6 peratus kepada keseluruhan tenaga kerja. Kadar pengangguran di kawasan bandar kekal pada paras 5.1 peratus pada Disember 2025 (Disember 2024: 5.1%).

IHP China kekal pada kadar 0.2 peratus, dengan IHP Teras mencatatkan pemulihan sederhana. Ia disumbangkan oleh kategori makanan, tembakau dan alkohol yang menyusut sebanyak 0.7 peratus, didorong terutamanya oleh penurunan harga daging khinzir sebanyak 6.1 peratus, sayur-sayuran segar (-3.9%) dan bijirin (-1.0%). Penurunan harga dalam beberapa kategori utama ini telah menyumbang kepada inflasi yang kekal rendah di China pada tahun 2025 (NBSC, 2026).

Jepun

Menurut *Economic and Social Research Institute (ESRI) Cabinet Office, Government of Japan*, 2026, ekonomi Jepun berkembang sebanyak 1.2 peratus pada tahun 2025, setelah mengalami penguncupan marginal 0.2 peratus pada tahun sebelumnya. Pemulihan ini dicerminkan oleh peningkatan penggunaan swasta yang berkembang 1.5 peratus (2024: -0.6%), disokong oleh penggunaan isi rumah yang meningkat 1.5 peratus (2024: -0.5%). Selain itu eksport dan pelaburan bukan kediaman swasta turut bertumbuh masing-masing 2.9 peratus (2024: 0.9%) dan 1.9 peratus (2024: -0.2%). Penggunaan kerajaan turut meningkat 1.0 peratus, namun pada kadar perlahan berbanding 1.6 peratus (2024).

Sebaliknya, pelaburan kediaman swasta dan pelaburan awam menyusut masing-masing 2.5 peratus dan 0.4 peratus.

Menurut *Trade Statistics of Japan* terbitan *Ministry of Finance Japan* (2026), prestasi perdagangan luar Jepun masih stabil. Nilai eksport barangan terus meningkat kepada 110.4 trilion Yen dengan kadar pertumbuhan 3.1 peratus, berbanding 107.1 trilion Yen (6.2%) yang direkodkan pada tahun 2024. Peningkatan eksport ini disumbangkan oleh peralatan mesin yang bertumbuh 2.5 peratus. Selain itu, eksport mesin elektrik dan bahan kimia turut meningkat masing-masing sebanyak 3.4 peratus dan 0.1 peratus. Sementara itu, import barangan pula mencecah 113.3 trilion Yen, meningkat 0.5 peratus berbanding 112.7 trilion Yen pada tahun 2024. Peningkatan nilai import ini dipengaruhi terutamanya oleh peralatan mesin elektrik yang meningkat 6.1 peratus, peralatan mesin (12.7%), bahan kimia (2.9%) dan juga barangan makanan (3.7%). Dari sudut imbalan dagangan, walaupun Jepun telah mencatatkan defisit dagangan dalam tempoh lima (5) tahun, defisit tersebut menunjukkan trend penyusutan yang konsisten, sekali gus menunjukkan penambahbaikan beransur ansur dalam prestasi perdagangan negara. Pada tahun 2025, defisit dagangan mengecil dengan ketara kepada 2.9 trilion Yen berbanding 5.6 trilion Yen pada tahun 2024.

1.2%

**Ekonomi
Jepun pada
tahun 2025**



Berdasarkan *Statistics Bureau of Japan* (2026), bilangan tenaga buruh di Jepun pada 2025 meningkat kepada 70.0 juta orang berbanding 69.6 juta orang pada tahun 2024. Peningkatan ini mendorong kenaikan KPTB kepada 63.8 peratus (2024: 63.3%). Dalam tempoh yang sama, peratusan penduduk bekerja turut naik kepada 62.2 peratus (2024: 61.7%) dengan kadar penduduk lelaki bekerja 69.8 peratus manakala perempuan 55.1 peratus. Kadar pengangguran di Jepun masih kekal pada kadar 2.5 peratus.

Sementara itu, kadar inflasi Jepun mencatatkan kenaikan 3.2 peratus berbanding 2.7 peratus pada tahun 2024, melebihi sasaran 2.0 peratus yang ditetapkan oleh *Bank of Japan*. Peningkatan ini didorong oleh kenaikan inflasi dalam subkumpulan Makanan (6.8%, 2024: 4.3%), Perumahan (1.0%, 2024: 0.7%), Sewa (0.3%, 2024: 0.2%), Pengangkutan & komunikasi (2.7%, 2024: 1.6%) dan Caj bahan api, elektrik & air (3.6%, 2024: 4.0%). Walau bagaimanapun, inflasi mereda bagi subkumpulan Perbelanjaan rekreasi & kebudayaan (2.3%, 2024: 5.1%), Tenaga (3.6%, 2024: 3.8%), Penjagaan kesihatan (1.5%, 2024: 1.6%) dan Kelengkapan Perabot Rumah (2.7%, 2024: 4.0) (*Statistics Bureau of Japan*, 2026).

Republik Korea

Menurut *Bank of Korea*, pertumbuhan ekonomi Republik Korea menyederhana kepada 1.1 peratus pada tahun 2025 berbanding 2.2 peratus pada tahun sebelumnya. Prestasi ini sebahagiannya disokong oleh pertumbuhan sederhana dalam sektor Perkhidmatan (1.7%, 2024: 1.6%) dan sektor Pembuatan (2.0%, 2024: 4.3%). Sektor Pembinaan pula terus menguncup kepada 9.5 peratus berbanding penyusutan 3.8 peratus pada tahun 2024. Dari sudut perbelanjaan, eksport barangan dan perkhidmatan terus bertumbuh 4.2 peratus pada tahun 2025 berbanding pertumbuhan

6.8 peratus pada tahun 2024, disokong oleh eksport dalam perkhidmatan. Pada masa sama, Perbelanjaan penggunaan akhir berkembang 1.8 peratus (2024: 1.4%) disokong oleh Perbelanjaan swasta dan Perbelanjaan kerajaan yang masing-masing meningkat 1.3 peratus dan 3.0 peratus. Sebaliknya, Pembentukan modal tetap kasar menguncup 3.2 peratus, dipengaruhi terutamanya oleh sektor Pembinaan yang terus merosot pada kadar 9.8 peratus (2024: -3.3%).

The Ministry of Trade, Industry and Resources (MOTIR), Republik Korea, 2026 melaporkan eksport negara tersebut meningkat 3.8 peratus kepada USD709.7 bilion pada tahun 2025 (2024: USD683.6 bilion), sekali gus mencatatkan prestasi tertinggi dalam sejarah serta melepasi paras USD700 bilion buat pertama kalinya. Peningkatan ini dipacu oleh lonjakan dalam eksport semikonduktor yang meningkat 22.2 peratus (USD173.4 bilion), disokong oleh permintaan kukuh oleh pusat data dan kenaikan mendadak dalam harga untuk cip memori. Eksport bagi automobil berjumlah USD72.0 bilion, turut meningkat 1.7 peratus. Walaupun eksport ke Amerika Syarikat yang merupakan pasaran terbesar eksport Korea menurun disebabkan oleh kesan tarif, namun penghantaran ke *European Union* (EU) dan *The Commonwealth of Independent States* (CIS) meningkat berikutan permintaan yang kukuh untuk kenderaan hibrid dan kereta terpakai. Pada masa sama, nilai import Republik Korea bagi 2025 kekal hampir tidak berubah pada USD631.7 bilion (2024: USD631.8 bilion), menurun

1.1%

**Ekonomi
Republik Korea
pada tahun 2025**

sebanyak 0.02 peratus. Penurunan ini dipengaruhi terutamanya oleh pengurangan import tenaga susulan penurunan harga minyak global. Keadaan ini menyumbang kepada lebih dagangan sebanyak USD78.0 bilion, tertinggi sejak 2017 (USD95.2 bilion).

Beralih kepada pasaran buruh, *Ministry of Data and Statistics* (MODS) melaporkan bahawa pada tahun 2025, KPTB republik ini meningkat kepada 64.7 peratus berbanding 64.5 peratus pada tahun 2024, menunjukkan penglibatan tenaga buruh yang semakin ramai. Jumlah penduduk bekerja pula mencapai 28.8 juta orang, terdiri daripada 15.9 juta lelaki dan 12.8 juta perempuan. Sementara itu, kadar pengangguran kekal pada 2.8 peratus.

Inflasi Republik Korea meningkat pada tahun 2025, namun lebih perlahan iaitu 2.1 peratus berbanding 2.3 peratus pada 2024. Inflasi ini merupakan yang terendah pernah dicatatkan dalam tempoh lima tahun (2021: 2.5%). Penurunan kadar inflasi ini sebahagiannya disebabkan oleh kenaikan harga yang perlahan bagi kumpulan asas seperti Makanan & minuman bukan alkohol (3.2%, 2024: 3.9%), Pakaian & kasut (2.0%, 2024: 3.3%) serta Perumahan, air, elektrik & bahan api lain (1.6%, 2024: 1.7%). Sementara itu, penurunan mendadak kumpulan Komunikasi kepada negatif 1.0 peratus (2024: 0.3%) menunjukkan kesan teknologi dan persaingan pasaran terhadap harga perkhidmatan (MODS, 2026).

Taiwan

Ekonomi Taiwan bertumbuh 8.7 peratus pada tahun 2025 berbanding 5.3 peratus yang direkodkan pada tahun 2024. Prestasi ini dipacu oleh sektor Perkhidmatan yang meningkat sebanyak 3.6 peratus (2024: 4.4%). Pertumbuhan sektor ini didorong oleh subsektor Perdagangan borong & runcit yang terus berkembang daripada 2.8 peratus kepada 6.8 peratus pada

tahun 2025. Subsektor Kewangan dan Insurans turut berkembang 5.6 peratus (2024: 15.4%), namun subsektor Hartanah dan Pemilikan Kediaman menguncup sebanyak 1.0 peratus (2024: 4.3%). Sektor Pembuatan berkembang dengan pertumbuhan dua digit iaitu 16.5 peratus selepas mencatatkan pertumbuhan 10.4 peratus pada tahun 2024. Sebaliknya, sektor Pertanian, perhutanan & perikanan terus menyusut 1.7 peratus (2024: -1.0%). Dari sudut permintaan pula, Perbelanjaan penggunaan akhir swasta dan Perbelanjaan akhir kerajaan masing-masing bertumbuh 1.5 peratus dan 1.2 peratus pada tahun 2025, namun sedikit perlahan berbanding tahun sebelumnya. Manakala Pembentukan modal tetap kasar bertumbuh dua digit iaitu 10.5 peratus berbanding 7.1 peratus yang direkodkan pada tahun 2024 (National Statistics Republic of China (Taiwan), (NSRC), 2026).

8.7%

**Ekonomi
Taiwan pada
tahun 2025**

Eksport Taiwan bernilai USD640.7 bilion pada tahun 2025 (2024: USD474.9 bilion) dengan pertumbuhan sebanyak 34.9 peratus, sekali gus mencatatkan kadar tertinggi dalam tempoh 15 tahun. Peningkatan eksport ini didorong terutamanya oleh produk maklumat, komunikasi dan audio-video yang bertumbuh kukuh iaitu 89.5 peratus (2024: 59.0%). Eksport produk elektronik memulih dengan pertumbuhan yang memberangsangkan iaitu 25.8 peratus selepas menyusut 0.9 peratus pada tahun 2024. Sementara itu, import Taiwan mencecah USD483.6 bilion, terus meningkat 22.6 peratus berbanding 12.2 peratus pada tahun sebelumnya. Peningkatan import ini didominasi



oleh produk jentera & peralatan elektrik yang bertumbuh dua digit iaitu 49.0 peratus, disokong oleh produk maklumat, komunikasi dan audio-video yang mencatat pertumbuhan memberangsangkan iaitu sebanyak 105.1 peratus serta produk elektronik 37.8 peratus. Walaupun nilai import meningkat, prestasi eksport yang lebih kukuh membolehkan Taiwan mengekalkan lebih dagangan sebanyak USD157.1 bilion pada tahun 2025 berbanding USD80.6 bilion pada tahun 2024 (*Ministry of Finance, R.O.C, Taiwan, 2026*).

Bilangan tenaga buruh di Taiwan kekal pada 12.0 juta orang pada tahun 2025. KPTB meningkat 0.1 mata peratus, iaitu daripada 59.3 peratus pada tahun 2024 kepada 59.4 peratus pada tahun 2025. Pada tempoh sama, bilangan penganggur menurun kepada 403 ribu orang (2024: 406 ribu orang). Namun demikian, kadar pengangguran kekal tidak berubah pada 3.4 peratus (NSRC 2026).

Kadar inflasi di Taiwan turun 0.5 mata peratus kepada 1.7 peratus pada 2025, mencerminkan perubahan harga yang lebih stabil berbanding 2.2 peratus pada tahun sebelumnya. Penyederhanaan inflasi ini dipengaruhi oleh semua kumpulan asas, iaitu Makanan (3.0%, 2024: 3.7%), Pakaian (-0.4%, 2024: 0.3%), Perumahan (1.9%, 2024: 2.2%), Pengangkutan & komunikasi (-1.0%, 2024: 0.4%), Kesihatan (1.9%, 2024: 3.1%) dan Pendidikan & hiburan (1.2%, 2024: 1.6%). Di samping itu, harga komoditi dan perkhidmatan turut meningkat perlahan, masing-masing 1.2 peratus dan 2.1 peratus (NSRC, 2026).

1.7%
Inflasi
Taiwan pada
tahun 2025

ASEAN-5

Rantau ASEAN-5 terdiri daripada Indonesia, Malaysia, Filipina, Singapura dan Thailand. Menurut WEO, *July 2026*, prestasi ekonomi rantau ini berkembang 4.5 peratus pada tahun 2025 berbanding 4.8 peratus pada tahun 2024.

Indonesia

Ekonomi Indonesia berkembang 5.1 peratus pada tahun 2025 berbanding 5.0 peratus pada tahun 2024 seperti yang dilaporkan oleh Badan Pusat Statistik (BPS, 2026). Pertumbuhan ini disokong terutamanya oleh Aktiviti perkhidmatan lain yang merekodkan pertumbuhan tertinggi sebanyak 9.9 peratus (2024: 9.8%). Ini diikuti oleh Aktiviti perniagaan yang berkembang 9.1 peratus (2024: 8.4%) serta Pengangkutan dan penyimpanan sebanyak 8.8 peratus (2024: 8.7%). Selain itu, sektor Pembuatan serta Perdagangan borong dan runcit, pembaikan kenderaan bermotor dan motosikal turut menjadi penyumbang utama kepada pertumbuhan ekonomi Indonesia dengan masing-masing berkembang 5.3 peratus dan 5.5 peratus. Sebaliknya, sektor Perlombongan dan pengkuarian menyusut 0.7 peratus berbanding pertumbuhan 4.9 peratus pada tahun sebelumnya. Dari sudut komponen perbelanjaan, Eksport barangan dan perkhidmatan bertumbuh 7.0 peratus (2024: 6.5%). Sementara itu, Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah berkembang pada kadar 5.0 peratus (2024: 4.9%), manakala Pembentukan Modal Tetap Kasar (GFCF) mengukuh kepada 5.1 peratus (2024 : 4.6%).

Eksport Indonesia meningkat 6.2 peratus pada tahun 2025 iaitu lebih tinggi berbanding pertumbuhan 2.3 peratus yang direkodkan pada tahun 2024 bernilai USD282.9 bilion (2024: USD266.5 bilion). Prestasi eksport yang memberangsangkan ini disokong oleh peningkatan eksport bukan minyak & gas yang berkembang 7.7 peratus (2024: 2.5%).

Pencapaian tersebut didorong terutamanya oleh kumpulan lemak & minyak haiwan atau sayuran yang melonjak 27.9 peratus selepas menguncup 5.7 peratus pada 2024. Sementara itu, bahan api mineral yang merupakan penyumbang komoditi eksport kedua terbesar Indonesia, terus merosot 19.2 peratus (2024: -9.0%). Kumpulan Besi dan keluli menunjukkan pemulihan dengan pertumbuhan 8.4 peratus berbanding penguncupan 3.4 peratus pada 2024. Pada masa sama, eksport minyak & gas merosot 17.7 peratus dipengaruhi oleh minyak mentah yang menyusut 30.2 peratus.

Seterusnya, import Indonesia yang bernilai berjumlah USD241.9 bilion juga meningkat pada kadar 2.8 peratus berbanding tahun sebelumnya (2024: 5.3%). Prestasi ini disokong oleh kenaikan import bukan minyak & gas sebanyak 5.1 peratus (USD209.1 bilion). Sebaliknya import minyak & gas menguncup sebanyak 9.7 peratus (USD32.8 bilion) (BPS, 2026).

Jumlah penduduk Indonesia pada tahun 2025 meningkat kepada 284.4 juta orang berbanding 281.6 juta orang pada tahun 2024. Daripada jumlah tersebut, seramai 146.5 juta orang merupakan penduduk bekerja. Sementara itu, KPTB kekal pada 70.6 peratus berbanding tahun 2024. KPTB bagi lelaki sebanyak 84.4 peratus, manakala bagi perempuan adalah 56.6 peratus. Kadar pengangguran pula mencatatkan pertumbuhan 4.9 peratus pada tahun 2025 (2024: 4.9%) (BPS, 2026).

Kadar inflasi di Indonesia pada Disember 2025 meningkat 2.9 peratus berbanding 1.6 peratus pada tempoh sama tahun 2024 (BPS, 2026). Kenaikan inflasi ini didorong oleh peningkatan indeks harga dalam pelbagai kumpulan perbelanjaan, antaranya adalah Makanan, minuman & tembakau (4.6%), Perumahan, air, elektrik & bahan api

isi rumah (1.6%) serta Pengangkutan (1.2%). Sebaliknya, kumpulan Maklumat, komunikasi & perkhidmatan kewangan mencatatkan penguncupan sebanyak 0.3 peratus.

Thailand

Ekonomi Thailand berkembang sebanyak 2.4 peratus pada tahun 2025 berbanding 2.9 peratus pada tahun 2024 seperti yang dilaporkan oleh *Office of the National Economic and Social Development Council* (NESDC, 2026). Dari sudut perbelanjaan, Perbelanjaan penggunaan swasta berkembang pada kadar yang lebih sederhana iaitu 2.7 peratus (2024: 4.4%) manakala Perbelanjaan penggunaan kerajaan menunjukkan pertumbuhan marginal 0.6 peratus berbanding 2.6 peratus pada tahun sebelumnya. Sementara itu, jumlah Pelaburan meningkat kepada 4.9 peratus (2024: -0.3%) disokong oleh Pelaburan awam yang mencatat pertumbuhan yang lebih kukuh sebanyak 8.9 peratus (2024: 4.5%). Pelaburan swasta juga menunjukkan pemulihan dengan berkembang 3.5 peratus (2024: -1.9%). Dari sudut pengeluaran, sektor Perdagangan borong dan runcit, Pertanian serta Pembinaan masing-masing berkembang 6.1 peratus (2024: 3.2%), 3.6 peratus (2024: 1.9%) dan 6.6 peratus (2024: 1.7%). Sektor Pembuatan pula pulih marginal 0.4 peratus (2024: -0.3%). Manakala sektor Penginapan dan perkhidmatan makanan serta sektor Pengangkutan dan penyimpanan masing-masing tumbuh perlahan pada 2.5 peratus (2024: 12.0%) dan 4.0 peratus (2024: 10.1%).

Nilai dagangan Thailand mencatat peningkatan ketara sebanyak 12.9 peratus pada 2025 (2024: 5.7%), dengan jumlah dagangan bernilai USD684.6 bilion berbanding USD606.3 bilion pada tahun sebelumnya. Nilai eksport dan import negara ini masing-masing meningkat kepada USD339.6 bilion (2024: USD300.7 bilion) dan USD344.9 bilion



(2024: USD305.5 bilion). Namun, peningkatan import yang lebih tinggi berbanding eksport telah mendorong defisit dalam dagangan Thailand sebanyak USD5.3 bilion. Antara rakan dagang utama adalah China (USD147.3 bilion), Amerika Syarikat (USD93.7 bilion), Jepun (USD53.2 bilion), Taiwan (USD30.8 bilion) dan Malaysia (USD28.3 bilion) (*Ministry of Commerce Thailand, 2026*).

Menurut NESDC 2026, bilangan tenaga buruh di Thailand berjumlah 40.2 juta orang, menyusut 0.3 peratus pada 2025 (2024: -0.2%). Dalam masa sama, bilangan penduduk bekerja menurun 0.5 peratus kepada 39.6 juta orang, berbanding 39.8 juta orang pada 2024. Kadar pengangguran Thailand semakin rendah iaitu daripada 1.0 peratus kepada 0.8 peratus pada 2025. Keadaan ini mendorong kerajaan Thailand untuk memperkukuh peluang pekerjaan berkualiti melalui pemerkasaan hubungan antara Pelaburan Langsung Asing (FDI) dan perniagaan tempatan dalam peningkatan pekerjaan berkemahiran tinggi, serta menangani gangguan pekerjaan kesan daripada perkembangan AI.

Inflasi di Thailand mereda sebanyak 0.1 peratus pada tahun 2025 berbanding 0.4 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Keadaan ini disumbangkan oleh penurunan harga tenaga, termasuk bahan bakar dan elektrik, selaras dengan trend harga tenaga global serta langkah kerajaan untuk meringankan kos sara hidup. Pada masa sama, harga sayur-sayuran dan buah-buahan segar turun akibat bekalan pasaran yang lebih banyak, manakala harga barangan penjagaan peribadi turun kesan daripada aktiviti promosi oleh pengusaha. Walau bagaimanapun, harga beberapa barangan penting meningkat, termasuk makanan siap, ikan dan hasil akuatik, serta bahan-bahan memasak (*Ministry of Commerce Thailand, 2026*).

0.1%**Kadar inflasi
Thailand
pada tahun 2025**

Singapura

Ekonomi Singapura mencatatkan pertumbuhan sebanyak 5.0 peratus pada tahun 2025 berbanding 5.3 peratus pada tahun 2024. Pertumbuhan ini didorong terutamanya oleh sektor Pembuatan yang berkembang kepada 8.7 peratus, lebih tinggi daripada 3.8 peratus yang dicatatkan pada tahun 2024. Pencapaian ini disokong oleh peningkatan ketara dalam output kluster elektronik berikutan permintaan berkaitan AI yang melebihi jangkaan, khususnya bagi semikonduktor, pelayan (server) dan produk berkaitan. Sementara itu, sektor Perdagangan borong meningkat sebanyak 6.1 peratus (2024: 5.6%), manakala sektor Kewangan dan insurans berkembang 4.3 peratus, menyederhana berbanding 7.3 peratus pada tahun sebelumnya (*Ministry of Trade and Industry Singapore (MTI) 2026*). Dari sudut perbelanjaan, permintaan domestik berkembang sebanyak 3.6 peratus, lebih perlahan berbanding 9.0 peratus pada tahun 2024. Perkembangan ini didorong oleh peningkatan dalam Perbelanjaan penggunaan sebanyak 3.4 peratus (2024: 6.3%) disokong peningkatan dalam penggunaan swasta. Penggunaan swasta bertumbuh 3.9 peratus disumbangkan terutamanya oleh peningkatan perbelanjaan bagi pengangkutan serta rekreasi dan kebudayaan. Manakala penggunaan awam meningkat 1.7 peratus, namun lebih perlahan berbanding 7.9 peratus pada tahun 2024, sejajar dengan perbelanjaan kerajaan yang lebih sederhana. Sementara itu,



Pembentukan modal tetap kasar (PMTK) turut berkembang kukuh 6.1 peratus, namun perlahan berbanding 6.3 peratus pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini dipacu oleh PMTK swasta yang meningkat 5.9 peratus (2024: 4.7%), berikutan peningkatan pelaburan dalam pembinaan bangunan, jentera dan peralatan, peralatan pengangkutan serta produk harta intelek. Pada masa sama, PMTK awam turut meningkat 7.1 peratus (2024: 12.8%) disokong oleh peningkatan perbelanjaan pelaburan merentas semua komponen utama.

Dari sudut perdagangan antarabangsa, jumlah dagangan barangan Singapura pada tahun 2025 meningkat sebanyak 8.7 peratus berbanding 6.6 peratus tahun 2024 dengan nilai USD1.4 trilion. Prestasi positif ini dipengaruhi oleh peningkatan dalam eksport barangan sebanyak 9.6 peratus berbanding 5.7 peratus yang direkodkan pada tahun 2024. Pertumbuhan positif ini didorong oleh eksport bukan minyak 4.8 peratus (2024: 0.2%), disumbangkan oleh pertambahan penghantaran bagi kedua-dua kategori, iaitu barangan elektronik (12.7%) dan bukan elektronik (2.5%). Sebaliknya, eksport minyak menguncup sebanyak 9.2 peratus (2024: 1.0%) disebabkan oleh pengurangan eksport ke Indonesia, Hong Kong dan Malaysia. Kejatuhan ini juga sebahagiannya mencerminkan harga minyak yang lebih rendah berbanding tahun sebelumnya. Sementara itu, import barangan turut bertumbuh 7.7 peratus (2024: 7.8%), dipengaruhi oleh import bukan minyak yang meningkat 12.7 peratus (2024: 9.9%). Walau bagaimanapun, import minyak masih merekodkan penurunan pada kadar 13.3 peratus (2024: -0.3%). Selain itu, jumlah perdagangan perkhidmatan berkembang 3.3 peratus (2024: 13.0%) disokong oleh pertumbuhan eksport perkhidmatan sebanyak 3.5 peratus (MTI, 2026).

Dari sudut pasaran buruh Singapura, *Ministry of Manpower of Singapore* melaporkan bahawa bilangan tenaga buruh di negara tersebut terus meningkat kepada 4.1 juta orang berbanding 4.0 juta orang pada tahun 2024. Pada masa sama, bilangan bekerja meningkat kepada 4.0 juta orang (2024: 3.9 juta orang) manakala bilangan penganggur juga meningkat kepada 98.8 ribu orang (2024: 95.9 ribu orang). KPTB menurun sebanyak 0.3 mata peratus kepada 67.9 peratus berbanding 68.2 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Sementara itu, kadar pengangguran meningkat kepada 2.0 peratus berbanding 1.9 peratus pada tahun 2024.

Inflasi di Singapura menurun 1.5 mata peratus kepada 0.9 peratus pada tahun 2025 berbanding 2.4 peratus pada tahun 2024. Walaupun inflasi keseluruhan lebih rendah, kenaikan harga masih direkodkan bagi beberapa kumpulan utama termasuk Penjagaan kesihatan sebanyak 2.7 peratus berikutan kenaikan kos insurans kesihatan. Selain itu, ia turut dipengaruhi oleh peningkatan harga dalam Pengangkutan (2.5%), Makanan (1.2%), Perumahan & utiliti (0.7%) dan Pendidikan (0.7%). Sebaliknya, inflasi Pakaian & kasut merosot 0.9 peratus, disumbangkan oleh harga pakaian siap (*ready-made garments*) dan kasut yang lebih murah. Inflasi bagi Rekreasi, sukan & budaya dan Maklumat & komunikasi masing-masing menurun 1.1 peratus dan 1.9 peratus disebabkan oleh kos perjalanan percutian dan perkhidmatan maklumat & komunikasi yang lebih rendah (MTI, 2026).

0.9%

**Kadar inflasi
Singapura pada
tahun 2025**

Filipina

Menurut *Philippine Statistics Authority* (PSA) 2026, ekonomi Filipina berkembang 4.4 peratus pada tahun 2025 berbanding 5.7 peratus pada tahun 2024, disokong oleh sektor Perkhidmatan. Sektor ini berkembang 5.9 peratus berbanding 6.7 peratus pada tahun sebelumnya. Prestasi ini disokong terutamanya oleh subsektor Perdagangan borong & runcit serta pembaikan kenderaan bermotor & motosikal (5.2%), Aktiviti kewangan & insurans (5.8%), Perkhidmatan profesional & perniagaan (4.8%) dan Hartanah & pemilikan kediaman (4.5%). Di samping itu, sektor Industri turut berkembang iaitu 1.5 peratus, didorong oleh industri Pembuatan yang mencatatkan pertumbuhan sebanyak 2.5 peratus, sebaliknya sektor Pembinaan menguncup 0.2 peratus (2024: 10.2%). Sementara itu, sektor Pertanian, perhutanan & perikanan kembali mencatatkan pertumbuhan positif sebanyak 3.1 peratus selepas menguncup 1.5 peratus pada tahun 2024. Dari sudut permintaan, Perbelanjaan akhir penggunaan isi rumah kekal sebagai penyumbang utama kepada pertumbuhan ekonomi, namun menyederhana kepada 4.6 peratus pada tahun 2025 (2024: 4.9%). Pada masa sama, eksport dan import barangan dan perkhidmatan turut meningkat masing-masing 8.1 peratus (2024: 3.3%) dan 5.1 peratus (2024: 4.2%). Selain itu, Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan turut berkembang 9.1 peratus berbanding 7.3 peratus pada tahun 2024.

Jumlah dagangan barangan Filipina berkembang kukuh 8.6 peratus pada tahun 2025 (2024: 0.5%) dengan nilai USD218.0 bilion (USD200.9 bilion). Eksport barangan mencatatkan pertumbuhan yang lebih pesat iaitu 15.2 peratus (2024: -0.5%), meningkat kepada USD84.4 bilion berbanding USD73.3 bilion pada tahun 2024. Prestasi eksport yang memulih ini disokong oleh produk elektronik berjumlah USD46.0 bilion yang



15.2%

**Eksport barangan
Filipina pada
tahun 2025**



merangkumi 54.4 peratus daripada keseluruhan eksport. Ini juga disokong oleh sebahagian besar kumpulan komoditi eksport utama yang mencatatkan pertumbuhan dua digit, antaranya emas (75.9%), pisang segar (36.1%) serta jentera dan kelengkapan pengangkutan (34.3%). Sebaliknya, bahan kimia menguncup sebanyak 8.3 peratus. Sementara itu, import barangan meningkat 4.7 peratus (2024: 1.1%) kepada USD133.6 bilion, didorong terutamanya oleh produk elektronik yang berkembang 16.7 peratus kepada USD31.9 bilion, sekali gus menyumbang 23.9 peratus kepada jumlah keseluruhan import. Produk logam (25.3%), peralatan telekomunikasi & mesin elektrik (23.7%), serta peralatan pengangkutan (10.5%) turut mencatat pertumbuhan dua digit, sekali gus menyokong perkembangan import barangan negara ini. Peningkatan nilai eksport telah menyumbang kepada pengurangan defisit dagangan kepada USD49.2 bilion berbanding USD54.3 bilion pada 2024 (PSA, 2026).

Beralih kepada senario pasaran buruh, menurut laporan PSA 2026, KPTB di Filipina mencatat 64.1 peratus pada 2025, menurun 0.3 mata peratus berbanding 64.4 peratus pada 2024. Sementara itu, kadar bekerja turut turun kepada 95.8 peratus berbanding 96.2 peratus pada tahun sebelumnya, menunjukkan kelembapan sederhana dalam pasaran buruh. Keadaan ini menyumbang kepada peningkatan kadar pengangguran kepada 4.2 peratus berbanding 3.8 peratus pada 2024.

Kadar inflasi Filipina terus mereda kepada 1.7 peratus pada 2025 berbanding 3.2 peratus pada 2024. Penurunan ini didorong oleh kadar inflasi bagi indeks Makanan dan minuman bukan alkohol iaitu 1.2 peratus pada 2025, lebih rendah berbanding 4.4 peratus pada 2024. Kadar inflasi bagi Restoran dan perkhidmatan penginapan turut menurun kepada 2.4 peratus berbanding 4.8 peratus pada tahun sebelumnya. Kadar inflasi yang lebih rendah turut dicatatkan dalam kumpulan Minuman beralkohol dan tembakau (3.8%), Pakaian dan kasut (1.8%), Perabot, peralatan rumah dan penyelenggaraan rutin rumah (2.2%), Kesihatan (2.6%), Rekreasi, sukan dan budaya (2.1%), Perkhidmatan pendidikan (3.8%) serta Penjagaan peribadi dan barangan serta perkhidmatan pelbagai (2.5%). Sementara itu, bagi indeks pengangkutan, merosot 0.4 peratus berbanding 0.9 peratus pada tahun 2024.

Viet Nam

Ekonomi Viet Nam terus menunjukkan prestasi yang memberangsangkan dengan mencatat pertumbuhan kukuh sebanyak 8.0 peratus berbanding 7.0 peratus pada tahun 2024. Pertumbuhan positif ketiga-tiga sektor utama menyumbang kepada pertumbuhan KDNK Viet Nam yang teguh pada 2025. Sektor Perkhidmatan serta sektor Perindustrian dan Pembinaan terus menjadi penyumbang utama kepada ekonomi Viet Nam dengan hasil jumlah sumbangan sebanyak 80.4 peratus. Kedua-dua sektor ini terus mencatatkan prestasi yang memberangsangkan dengan sektor Perkhidmatan berkembang sebanyak 8.6 peratus (2024: 7.4%), manakala sektor Perindustrian dan Pembinaan bertumbuh kepada 9.0 peratus (2024: 8.2%). Pertumbuhan sektor Perkhidmatan didorong oleh peningkatan dalam subsektor Perdagangan borong & runcit (8.5%; 2024: 8.0%), Pengangkutan & penyimpanan (11.0%; 2024: 10.8%), Kewangan, perbankan & insurans (7.8%; 2024: 7.1%) dan Penginapan &

perkhidmatan makanan (10.0%; 2024: 9.8%). Sementara itu, sektor Perindustrian dan Pembinaan disokong oleh peningkatan dalam industri pembuatan (10.0%; 2024: 9.8%) dan bekalan air, pembentungan, pengurusan sisa & aktiviti pemulihan (7.8%; 2024: 9.4%). Manakala sektor Pertanian, perhutanan dan perikanan terus berkembang sebanyak 3.8 peratus (2024: 3.3%) walaupun berdepan dengan kesan buruk akibat ribut dan banjir di negara tersebut. Dari sudut perbelanjaan, Penggunaan akhir berkembang kukuh 8.0 peratus berbanding 6.6 peratus tahun 2024, diikuti peningkatan dalam pembentukan modal (8.7%), eksport barangan dan perkhidmatan (16.3%) serta import barangan dan perkhidmatan (17.1%) (*General Statistics Office (GSO) of Viet Nam*).

Bagi prestasi perdagangan antarabangsa, nilai dagangan keseluruhan Viet Nam meningkat 18.2 peratus (2024: 15.4%), bernilai USD930.1 bilion berbanding USD786.3 bilion pada tahun sebelumnya. Perkembangan ini disokong oleh peningkatan dalam aktiviti eksport barangan sebanyak 17.0 peratus dengan nilai USD475.0 bilion dan import barangan sebanyak 19.4 peratus kepada USD455.0 bilion. Walaupun import mencatatkan pertumbuhan yang lebih tinggi, Viet Nam kekal merekodkan lebih dagangan sebanyak USD20.0 bilion (2024: USD24.8 bilion). Dari segi komposisi eksport, barangan elektronik dan komputer kekal sebagai penyumbang utama dengan pertumbuhan sebanyak 48.4 peratus, diikuti oleh mesin, peralatan dan aksesori (13.2%) serta pelbagai jenis telefon (5.2%) (*GSO, 2026*).

17.0%

**Eksport barangan
Viet Nam pada
tahun 2025**



Dari sudut pasaran buruh di Viet Nam, bilangan tenaga buruh mencapai 53.5 juta orang pada tahun 2025, meningkat 589.5 ribu orang berbanding tahun sebelumnya (53.0 juta orang). KPTB kekal pada 68.6 peratus (2024: 68.9%). Sementara itu, bilangan penduduk bekerja meningkat kepada 52.4 juta orang pada tahun 2025 berbanding 51.9 juta orang pada tahun 2024. Daripada jumlah tersebut 38.9 peratus bekerja di kawasan bandar manakala selebihnya 60.1 peratus bekerja di kawasan luar bandar. Kadar pengangguran di Viet Nam kekal 2.2 peratus (GSO, 2026).

Kadar inflasi pada tahun 2025 adalah 3.3 peratus (2024: 3.6%). Keadaan ini dipengaruhi oleh kenaikan harga dalam kumpulan Perumahan, elektrik, air, bahan api & bahan binaan (6.1%), Makanan & perkhidmatan katering (3.3%), Ubat-ubatan & perkhidmatan kesihatan (13.1%), Barangan dan perkhidmatan lain (4.8%) serta Pendidikan (2.2%). Sementara itu, kumpulan Pengangkutan

dan Maklumat serta komunikasi masing-masing meningkat 2.1 peratus dan 0.5 peratus.

Rumusan

Secara keseluruhan, ekonomi global pada tahun 2025 menunjukkan pertumbuhan yang stabil dan berdaya tahan di sebalik ketidaktentuan persekitaran global. Impak terhadap perdagangan antarabangsa mula dirasai berikutan pelaksanaan tarif dagangan baharu oleh Amerika Syarikat. Inflasi di kebanyakan negara menunjukkan trend penurunan. Menurut WEO July 2026, pertumbuhan ekonomi global dijangka terus berdaya tahan sekitar 3.0 peratus pada tahun 2026. Prestasi ini didorong oleh keseimbangan antara tekanan perubahan dasar perdagangan dan pemangkin seperti peningkatan pelaburan teknologi termasuk AI, sokongan dasar fiskal dan monetari, keadaan kewangan yang akomodatif serta keupayaan sektor swasta untuk menyesuaikan diri.



KEDUDUKAN MALAYSIA DI PERINGKAT GLOBAL

DAYA SAING DUNIA (WORLD COMPETITIVENESS RANKING) 2026

Daya Saing Dunia dinilai berdasarkan gabungan 262 kriteria yang merangkumi data kuantitatif dan kaji selidik persepsi eksekutif dengan penilaian utama tertumpu kepada empat faktor teras iaitu prestasi ekonomi, kecekapan kerajaan, kecekapan perniagaan dan infrastruktur.

Merujuk laporan *World Competitiveness 2026* yang diterbitkan oleh *International Institute for Management Development*, Singapura menduduki tangga pertama dalam Daya Saing

Dunia 2026, naik satu anak tangga (2025: ke-2). Hong Kong berada di kedudukan kedua (2024: ke-3), manakala Switzerland turun dua anak tangga, menduduki tempat ketiga pada tahun 2026 (2025: pertama).

Malaysia mencatatkan peningkatan lapan anak tangga ke kedudukan ke-15 daripada 70 negara (2025: ke-23), sekali gus merekodkan pencapaian terbaik negara dalam beberapa tahun kebelakangan ini. Dalam kalangan negara Asia Pasifik, Malaysia menduduki kedudukan kelima selepas Singapura (pertama), Hong Kong (ke-2), Taiwan (ke-3), China (ke-4). (**Jadual 1.2**)

Jadual 1.2 Kedudukan Daya Saing Dunia (*World Competitiveness Ranking*) negara terpilih, 2025 – 2026

Negara	2025		2026	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
Singapura	2	99.44	1	100.00
Hong Kong	3	99.22	2	95.55
Switzerland	1	100.00	3	95.31
Taiwan	6	93.71	4	94.33
Emiriah Arab Bersatu (UAE)	5	96.09	5	94.09
Denmark	4	97.51	6	94.08
Ireland	7	91.31	7	94.06
Belanda	10	89.75	8	90.13
Sweden	8	90.20	9	88.52
Amerika Syarikat	13	84.27	10	86.82
Qatar	9	89.93	11	85.93
China	16	82.13	12	84.43
Arab Saudi	17	82.09	13	84.02
Luxembourg	20	78.17	14	82.08
Malaysia	23	74.81	15	81.91

Sumber: IMD World Competitiveness Booklet, 2026

INDEKS PERDAGANGAN MAMPAN (SUSTAINABLE TRADE INDEX) 2025

Penilaian dalam Indeks Perdagangan Mampan (*Sustainable Trade Index*) yang diterbitkan oleh *International Institute for Management Development* menunjukkan bahawa Malaysia menduduki tempat ke-12 dalam Indeks Perdagangan Mampan, meningkat tiga anak tangga berbanding tempat ke-15 yang direkodkan pada tahun 2024 dengan pencapaian nilai skor 64.25 (2024: 52.70).

Indeks Perdagangan Mampan (STI) memberi tumpuan kepada tahap kesiapsiagaan ekonomi dalam menyertai perdagangan global secara mampan dengan mengambil kira keseimbangan antara pertumbuhan ekonomi, kemajuan masyarakat dan pemeliharaan alam sekitar. Indeks ini sekali gus menjadi penanda

aras penting serta panduan strategik kepada kerajaan serta sektor perniagaan dalam mengurus cabaran perdagangan antarabangsa.

Berdasarkan **Jadual 1.3**, United Kingdom mencatat peningkatan satu anak tangga pada tahun 2025, sekali gus mendahului New Zealand, yang menurun satu anak tangga ke kedudukan ke-2. Manakala Australia di tangga ketiga, kekal dalam kedudukan yang sama seperti tahun 2024.

Dalam kalangan negara Asia terpilih, Singapura masih mendahului di kedudukan keempat dengan skor 90.01, diikuti Republik Korea yang berada di kedudukan kelima selepas meningkat satu anak tangga (2024: ke-6), manakala Jepun menurun dua anak tangga ke kedudukan ketujuh dengan skor 83.48.

Jadual 1.3 Kedudukan Indeks Perdagangan Mampan (*Sustainable Trade Index*) negara terpilih, 2024 – 2025

Negara	2024		2025	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
United Kingdom	2	97.70	1	100.00
New Zealand	1	100.00	2	97.01
Australia	3	87.40	3	93.26
Singapura	4	85.70	4	90.01
Korea Selatan	6	81.40	5	87.22
Hong Kong	7	81.40	6	83.79
Jepun	5	81.50	7	83.48
Kanada	8	80.00	8	80.45
Amerika Syarikat	10	72.20	9	79.54
Taiwan	9	72.30	10	77.90
Chile	11	63.90	11	67.66
Malaysia	15	52.70	12	64.25
Filipina	13	54.80	13	61.68
Viet Nam	14	54.10	14	58.43
Thailand	12	55.40	15	58.17
China	16	50.90	16	57.51
Indonesia	18	45.30	17	56.32
Mexico	17	48.90	18	52.90
Kemboja	19	42.40	19	50.75
Sri Lanka	26	16.80	20	41.09

Sumber: Sustainable Trade Index 2025, International Institute for Management Development

INDEKS KEAMANAN GLOBAL (GLOBAL PEACE INDEX) 2025

Dalam penerbitan Indeks Keamanan Global (*Global Peace Index 2025*) oleh *Institute for Economics & Peace*, kedudukan Malaysia menurun tiga anak tangga kepada tangga ke-13 berbanding tangga ke-10 pada tahun 2024. Walau bagaimanapun, skor yang diperoleh meningkat kepada 1.469 (2024: 1.427) dan Malaysia masih berada dalam kelompok 20 negara paling aman di dunia.

Penilaian dalam *Global Peace Index 2025* dibuat berdasarkan beberapa aspek utama, antaranya tahap konflik antarabangsa dan domestik yang sedang berlaku, tahap keselamatan dan kawalan sosial serta tahap ketenteraan. Bagi aspek konflik antarabangsa

dan domestik yang sedang berlaku, Malaysia mencatatkan skor 1.008.

Dalam aspek ketenteraan, Malaysia masih mengekalkan kedudukan ketiga dengan skor 1.202 selepas Iceland dan Portugal. Sementara itu, bagi aspek keselamatan dan kawalan sosial, Malaysia merekodkan skor 1.974.

Berdasarkan **Jadual 1.4**, Iceland kekal menduduki kedudukan pertama negara paling aman, diikuti Ireland di kedudukan kedua dan New Zealand menduduki tempat ketiga dengan kenaikan satu anak tangga (2024: ke-4) seterusnya diikuti Austria dan Switzerland.

Dilihat dari perspektif rantau Asia Pasifik, Malaysia berada di tangga keempat negara paling aman selepas New Zealand, Singapura dan Jepun, sekali gus mengatasi negara Australia yang berada di kedudukan ke-5.

Jadual 1.4 Kedudukan Indeks Keamanan Global (*Global Peace Index*) negara terpilih, 2024 – 2025

Negara	2024		2025	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
Iceland	1	1.112	1	1.095
Ireland	2	1.303	2	1.260
New Zealand	4	1.323	3	1.282
Austria	3	1.313	4	1.294
Switzerland	6	1.350	5	1.294
Singapura	5	1.339	6	1.357
Portugal	7	1.372	7	1.371
Denmark	8	1.382	8	1.393
Slovenia	9	1.395	9	1.409
Finland	13	1.474	10	1.420
Czechia	12	1.459	11	1.435
Jepun	17	1.525	12	1.440
Malaysia	10	1.427	13	1.469
Belanda	18	1.527	14	1.491
Kanada	11	1.449	14	1.491
Belgium	16	1.510	16	1.492
Hungary	14	1.502	17	1.500
Australia	19	1.536	18	1.505
Croatia	15	1.504	19	1.519
Jerman	20	1.542	20	1.533

Sumber: *Global Peace Index 2025*, *Institute for Economics & Peace*

INDEKS KETERANGKUMAN KEWANGAN GLOBAL (GLOBAL FINANCIAL INCLUSION INDEX) 2025

Indeks Keterangkuman Kewangan Global menilai sejauh mana pasaran di peringkat global mampu menyediakan akses kewangan yang diperlukan dengan tumpuan kepada tiga faktor utama iaitu sokongan kerajaan, majikan dan sistem kewangan. Laporan Indeks Keterangkuman Kewangan yang diterbitkan oleh *Principal Financial Services* menunjukkan bahawa Malaysia tersenarai dalam kalangan 25 negara teratas daripada 42 negara yang dianalisis secara global.

Pada tahun 2025, Malaysia menduduki kedudukan ke-21, turun satu anak tangga berbanding ke-20 pada tahun 2024. Walau bagaimanapun, skor keterangkuman

kewangan negara meningkat kepada 53.1 (2024: 52.9). Prestasi kedudukan Malaysia dipengaruhi oleh sokongan majikan yang meningkat ke tangga ke-7 berbanding ke-13 pada 2024 serta sistem kewangan yang menduduki tangga ke-25 (2024: ke-24). Walaupun kedudukan sistem kewangan menurun satu anak tangga, skor bagi indikator ini meningkat daripada 51.0 pada 2024 kepada 51.5 pada 2025.

Di samping itu, Singapura terus mengekalkan kedudukan pertama selama empat tahun berturut-turut dengan pencapaian nilai skor 81.1 pada tahun 2025. Seterusnya, Hong Kong mengekalkan kedudukannya di tangga kedua manakala Switzerland meningkat 1 anak tangga dan mencapai tempat ketiga dalam Indeks Keterangkuman Kewangan (**Jadual 1.5**).

Jadual 1.5 Kedudukan Indeks Keterangkuman Kewangan Global (*Global Financial Inclusion Index*) negara terpilih, 2024 – 2025

Negara	2024		2025	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
Singapura	1	78.8	1	81.1
Hong Kong	2	75.3	2	71.7
Switzerland	4	71.3	3	71.1
Korea Selatan	3	72.0	4	70.8
Sweden	5	70.7	5	68.8
Denmark	6	68.4	6	68.4
Amerika Syarikat	7	66.2	7	65.9
Thailand	8	65.1	8	64.3
Australia	9	63.6	9	62.5
United Kingdom	11	61.6	10	61.8
Norway	10	62.7	11	61.6
Belanda	12	60.7	12	60.8
New Zealand	13	58.9	13	58.3
Finland	15	57.5	14	58.1
Viet Nam	14	57.7	15	57.2
Kanada	17	55.7	16	56.2
Israel	-	-	17	56.2
Taiwan	16	55.8	18	55.4
Ireland	18	54.6	19	53.5
Jerman	19	53.2	20	53.3
Malaysia	20	52.9	21	53.1

Sumber: *Global Financial Inclusion Index 2025*, *Principle Financial Group* dan *World Bank*

INDEKS PERSEPSI RASUAH (CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX) 2025

Indeks Persepsi Rasuah (CPI) diterbitkan setiap tahun oleh *Transparency International* bagi mengukur tahap persepsi rasuah dalam sektor awam di peringkat global. Indeks ini menilai sebanyak 182 negara dan wilayah menggunakan skala antara 0 hingga 100, di mana skor 0 melambangkan tahap rasuah yang paling tinggi, manakala skor 100 menandakan tahap rasuah yang paling rendah atau keadaan sesebuah negara yang dianggap bebas daripada rasuah.

Denmark, Finland dan Singapura merupakan tiga negara teratas dilihat sebagai negara yang paling bersih daripada rasuah.

Pada tahun 2025, Denmark dan Finland terus mengekalkan kedudukan masing-masing di tangga pertama (skor 89) dan kedua (skor 88). Sementara itu, Singapura berada di kedudukan ketiga dengan skor 84, seperti yang ditunjukkan dalam **Jadual 1.7**.

Menurut *Transparency International Malaysia*, kedudukan Malaysia dalam Indeks Persepsi Rasuah (CPI) 2025 telah meningkat ke tangga ke-54 berbanding tangga ke-57 pada tahun 2024. Dalam kalangan negara ASEAN, Malaysia berada pada kedudukan kedua terbaik dengan skor 52 mata selepas Singapura yang mencatatkan skor 84 mata diikuti oleh Viet Nam, Indonesia, Thailand dan Filipina.

Jadual 1.7 Kedudukan Indeks Persepsi Rasuah (*Corruption Perception Index*) negara terpilih, 2024 – 2025

Negara	2024		2025	
	Kedudukan	Skor	Kedudukan	Skor
Denmark	1	90	1	89
Finland	2	88	2	88
Singapura	3	84	3	84
New Zealand	4	83	4	81
Norway	5	81	4	81
Sweden	8	80	6	80
Switzerland	5	81	6	80
Luxembourg	5	81	8	78
Belanda	9	78	8	78
Jerman	15	75	10	77
Iceland	10	77	10	77
Malaysia	57	50	54	52
Oman	50	55	54	52
Bahrain	53	53	56	50

Sumber: Corruption Perceptions Index 2025, Transparency International



PROSPEK EKONOMI GLOBAL 2026

Pertumbuhan ekonomi global pada tahun 2026 dijangka kekal berdaya tahan. Walaupun momentum sektor teknologi tinggi (*high-tech*) sedikit perlahan, sektor ini masih mampu mengimbangi kelembapan sektor lain, manakala impak daripada tekanan tarif perdagangan serta ketidaktentuan global terhadap pertumbuhan secara keseluruhan dijangka masih terkawal. Menurut *WEO July 2026*, pertumbuhan KDNK dunia diunjurkan sebanyak 3.0 peratus berbanding 3.5 peratus yang dicatatkan pada tahun 2025. Ekonomi negara maju diunjurkan berkembang pada kadar 1.7 peratus (2025: 1.9%) manakala EMDE dijangka bertumbuh pada kadar 3.8 peratus berbanding 4.5 peratus pada tahun 2025.

Selain itu, IMF melalui laporan *WEO July 2026* mengunjurkan pertumbuhan volum perdagangan dunia yang lebih perlahan kepada 3.5 peratus pada tahun 2026 (2025: 5.0%). Penyederhanaan ini dipengaruhi oleh pertumbuhan eksport yang lebih perlahan di negara maju dan EMDE masing-masing pada kadar 2.5 peratus dan 3.5 peratus. Pertumbuhan volum import turut dijangka sederhana iaitu 2.6 peratus bagi negara maju dan 2.7 peratus bagi EMDE. Selain itu, aktiviti perdagangan barangan pula diunjurkan berkembang lebih perlahan kepada 2.8 peratus berbanding 5.4 peratus pada tahun 2025.

Inflasi global pada tahun 2026 diramal mereda kepada 4.7 peratus (2025: 4.1%) dengan trend menyeluruh seperti permintaan dilihat semakin lemah serta harga tenaga yang lebih rendah dijangka kekal berterusan. Bagi negara maju, inflasi dijangka mereda pada kadar yang lebih perlahan iaitu 3.0 peratus berbanding 2.5 peratus pada tahun 2025. Trend yang sama turut diperhatikan dalam EMDE dengan inflasi diunjurkan sederhana kepada 5.8 peratus berbanding 5.2 peratus tahun sebelumnya (*WEO, July 2026*).

Pada masa sama, pertumbuhan ekonomi Amerika Syarikat terus berkembang positif 2.3 peratus (2025: 2.1%) disokong oleh dasar fiskal yang mengembang dan kadar dasar yang lebih rendah serta pengurangan kesan sekatan perdagangan. Bagi Kawasan Euro, ekonominya diunjurkan bertumbuh 0.9 peratus berbanding 1.4 peratus yang direkodkan pada tahun 2025. Pertumbuhan ini disokong oleh peningkatan perbelanjaan awam, khususnya di Jerman serta prestasi kukuh berterusan di Ireland dan Sepanyol. Ekonomi Jerman dijangka bertumbuh marginal 0.7 peratus berbanding marginal 0.2 peratus pada tahun sebelumnya.

Sementara itu, Perancis, Itali dan Sepanyol masing-masing diunjurkan mencatat pertumbuhan sebanyak 0.6 peratus, 0.5 peratus dan 2.1 peratus pada tahun 2026. Pertumbuhan ekonomi Jepun diramalkan bertumbuh secara marginal 0.6 peratus pada tahun 2026 berbanding 1.1 peratus yang direkodkan pada tahun 2025. Pertumbuhan ini didorong oleh pakej rangsangan fiskal yang diumumkan oleh kerajaan. Manakala ekonomi China dijangka berkembang 4.6 peratus (2025: 5.0%) disokong oleh kadar tarif Amerika Syarikat yang lebih rendah ke atas barangan China hasil gencatan perdagangan selama setahun seperti yang telah dipersetujui, di samping langkah rangsangan yang dijangka akan dilaksanakan dalam tempoh dua tahun (**Jadual 1.8**).

Ekonomi rantau ASEAN-5 yang merangkumi Indonesia, Malaysia, Filipina, Singapura dan Thailand dijangka berkembang pada kadar 4.1 peratus berbanding 4.5 peratus pada tahun 2025 (*WEO, July 2026*). Sementara itu, kadar inflasi di rantau ini diunjurkan meningkat kepada 2.6 peratus, berbanding 1.1 peratus yang dicatatkan pada tahun 2025 (*WEO, April 2026*).

**Jadual 1.8** Perubahan peratusan tahunan KDNK negara terpilih, 2025 dan unjuran 2026

(%)

Negara	2025	Unjuran 2026
Ekonomi Dunia	3.5	3.0
Negara Maju	1.9	1.7
Amerika Syarikat	2.1	2.3
Kawasan Euro	1.4	0.9
Jerman	0.2	0.7
Perancis	0.9	0.6
Itali	0.5	0.5
Sepanyol	2.8	2.1
Jepun	1.1	0.6
United Kingdom	1.4	1.0
Negara EMDE	4.5	3.8
China	5.0	4.6
Republik Korea	1.1	2.6
Taiwan***	8.7	5.2
ASEAN-5**	4.5	4.1
Singapura***	5.0	3.5
Thailand	2.4	1.9
Filipina	4.4	3.9
Indonesia	5.1	5.0
Viet Nam***	8.0	7.1
Malaysia	5.2	4.7

Sumber: IMF, *World Economic Outlook*, July 2026 dan National Statistics Office (NSO)

* EMDE : Emerging Market and Developing Economies

** ASEAN-5 (Filipina, Indonesia, Malaysia, Singapura dan Thailand)

***IMF, *World Economic Outlook*, April 2026

Nota:

Rujukan yang diambil telah diolah bersesuaian dengan laporan ini.



2025 SENARIO EKONOMI MALAYSIA

EKONOMI MALAYSIA KEKAL BERDAYA SAING MESKIPUN BERDEPAN KETIDAKTENTUAN GLOBAL

Ekonomi Malaysia kekal berdaya tahan dan terus menunjukkan prestasi ekonomi yang stabil meskipun berdepan dengan ketidaktentuan global. Ini disokong oleh peningkatan permintaan domestik, transformasi digital, serta usaha kerajaan memperkukuh daya saing industri tempatan. Menurut Laporan Keluaran Dalam Negeri Kasar 2025, ekonomi Malaysia pada tahun 2025 mengekalkan momentum sebanyak 5.2 peratus pada tahun sebelumnya dengan nilai ditambah RM1.74 trilion (2024: RM1.65 trilion). Permintaan domestik kekal menjadi peneraju pertumbuhan dengan Perbelanjaan penggunaan akhir swasta dan Perbelanjaan kerajaan masing-masing berkembang 5.3 peratus, lebih tinggi dari tahun sebelumnya. Ia turut disokong oleh peningkatan dalam Pembentukan modal tetap kasar sebanyak 9.6 peratus.

Seterusnya, peningkatan permintaan domestik turut disokong oleh industri pelancongan yang semakin rancak. Pada tahun 2025, bilangan pelawat domestik meningkat 11.5 peratus dengan mencatatkan 290.1 juta pelawat berbanding 260.1 juta pelawat pada tahun 2024. Seiring dengan peningkatan ini, jumlah perbelanjaan pelawat domestik turut berkembang sebanyak 13.6 peratus kepada RM121.3 bilion berbanding RM106.7 bilion pada tahun 2024. Pertumbuhan ini disokong oleh peningkatan perbelanjaan oleh pelancong dan pelawat harian, masing-masing meningkat 14.6 peratus dan 12.2 peratus.

Dalam usaha membina momentum menjelang Tahun Melawat Malaysia 2026, kerajaan komited menjadikan Malaysia sebagai destinasi pelancongan utama di Asia Tenggara. Pelbagai inisiatif telah dilaksanakan, termasuk menganjurkan program *Visit Malaysia Travel Meet 2025* (VMTM 2025) iaitu satu inisiatif promosi berskala besar bagi memperkasakan pelancongan domestik. Kerajaan melalui *Tourism Malaysia* turut menganjurkan *Global Travel Meet 2025*, yang disifatkan sebagai platform penting dalam memperkukuh pelancongan, perdagangan serta pertukaran budaya di rantau ini. Usaha ini terbukti apabila Malaysia berjaya muncul sebagai negara paling ramai dikunjungi di Asia Tenggara bagi tahun 2025 selepas merekodkan kehadiran 42.2 juta pelancong asing (Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya, 2026). Malaysia juga terus mengukuhkan kedudukan sebagai destinasi pelancongan utama mesra Muslim apabila sekali lagi dinobatkan sebagai Destinasi Mesra Muslim Terbaik dalam Indeks Pelancongan Muslim Global (GMTI) 2025, menandakan penguasaan selama sedekad sejak pengenalan indeks berkenaan pada tahun 2015 (Laporan Indeks Pelancongan Muslim Global 2025).

5.2%

**Pertumbuhan
ekonomi Malaysia
pada tahun 2025**



Pasaran buruh Malaysia menunjukkan momentum positif sepanjang tahun 2025 dan kekal berdaya tahan seiring dengan pertumbuhan ekonomi Malaysia. Trend positif ini dapat diperhatikan melalui peningkatan bilangan guna tenaga yang berterusan serta penurunan kadar pengangguran. Menurut Laporan Survei Tenaga Buruh 2025, tenaga buruh meningkat sebanyak 184.6 ribu orang kepada 17.1 juta orang pada tahun 2025 (2024: 16.9 juta orang). Sehubungan itu, KPTB meningkat sebanyak 0.2 mata peratus kepada 70.8 peratus, berbanding 70.6 peratus pada tahun 2024. Ini mencerminkan keadaan pasaran kerja yang stabil dan peningkatan peluang pekerjaan. Bilangan penganggur turut berkurang kepada 507.2 ribu orang, menjadikan kadar pengangguran turun kepada 3.0 peratus, penurunan 0.2 mata peratus berbanding tahun sebelumnya. Senario ini disokong oleh permintaan guna tenaga dalam sektor perkhidmatan, pelancongan dan pembuatan.



3.0%
**Kadar
pengangguran
pada tahun 2025**



Melihat kepada perspektif permintaan luaran, Malaysia mencatatkan peningkatan ketara dalam jumlah perdagangan negara selaras dengan peningkatan permintaan global. Perkembangan ini turut diperkukuh oleh dasar perdagangan negara, kestabilan nilai mata wang serta pengembangan industri berteknologi tinggi. Menurut Statistik Perdagangan Malaysia mengikut Negeri, 2026, jumlah perdagangan negara bernilai RM3.1 trilion, bertumbuh sebanyak 6.2 peratus pada tahun 2025 berbanding tahun sebelumnya (2024: RM2.9 trilion). Daripada jumlah tersebut, RM1.6 trilion adalah nilai eksport

barangan, meningkat 6.4 peratus disokong terutamanya oleh permintaan tinggi terhadap barangan elektrik dan elektronik, minyak sawit serta produk perkilangan. Import barangan pula bernilai RM1.5 trilion, meningkat 6.0 peratus pada tahun 2025. Pertumbuhan ini dipacu oleh peningkatan dalam barangan modal dan perantaraan. Lebihan dagangan turut bertambah kukuh, meningkat 11.2 peratus kepada RM154.6 bilion berbanding tempoh sama tahun 2024 (RM139.1 bilion).

Malaysia turut muncul sebagai destinasi pelaburan pilihan, disokong ekosistem perindustrian yang mantap, infrastruktur yang strategik dan ketersambungan rantai bekalan bersepadu. Menurut Lembaga Pembangunan Industri Malaysia (MIDA), Malaysia meraih pelaburan diluluskan sebanyak RM431.1 bilion pada 2025, peningkatan 12.1 peratus berbanding tahun sebelumnya iaitu RM384.4 bilion, sekali gus menjadi angka tertinggi dalam sejarah negara iaitu sejak tahun 1957. Pada tahun 2025, prestasi FDI meningkat kepada RM65.9 bilion, iaitu sebanyak 41.2 peratus berbanding RM46.7 bilion pada tahun sebelumnya. Sektor Perkhidmatan merupakan penyumbang terbesar kepada aliran FDI pada 2025, dengan mencatatkan aliran masuk bersih sebanyak RM59.5 bilion berbanding RM35.6 bilion pada tahun 2024. Sementara itu, Pelaburan Langsung di Luar Negeri (DIA) merekodkan aliran keluar bersih yang lebih rendah, bernilai RM12.4 bilion pada 2025 (2024: RM35.5 bilion). Pertumbuhan pelaburan yang diluluskan ini menunjukkan kepercayaan berterusan pelabur asing dan domestik terhadap dasar Malaysia yang jelas dan agenda pembaharuan industri jangka panjang.

Belanjawan 2025 yang bertemakan 'Membugar Ekonomi, Menjana Perubahan, Mensejahtera Rakyat' telah memperkenalkan pelbagai inisiatif untuk meningkatkan kesejahteraan rakyat. Salah satunya adalah penyasaran semula



subsidi petrol RON95. Ini bertujuan membantu meringankan beban rakyat selain meningkatkan kecekapan perbelanjaan dan agihan sumber kewangan negara. Selain penyasaran semula subsidi petrol RON95, kerajaan turut memperkukuhkan pelaksanaan Sumbangan Tunai Rahmah dan Sumbangan Asas Rahmah sebagai satu bentuk bantuan tambahan kepada rakyat. Kerajaan juga mengambil langkah menaikkan kadar gaji minimum daripada RM1,500 kepada RM1,700, peningkatan sebanyak RM200, yang berkuatkuasa pada 1 Februari 2025. Langkah ini dilihat sebagai usaha penting dalam meningkatkan pendapatan golongan pekerja berpendapatan rendah, sekali gus membantu mereka menampung kos sara hidup yang semakin meningkat.

Dalam konteks pengiktirafan antarabangsa, Malaysia berjaya melonjak 11 anak tangga dalam kedudukan Daya Saing Dunia 2025 ke kedudukan ke-23, sekali gus mencerminkan momentum progresif dalam agenda pemulihan dan pembaharuan ekonomi negara. Peningkatan kedudukan ini turut mengukuhkan hala tuju negara untuk berada dalam kelompok 12 ekonomi paling berdaya saing sebelum 2033, seperti yang disasarkan oleh Kerajaan. Kedudukan Daya Saing Dunia ini diiktiraf berdasarkan empat kriteria: prestasi ekonomi, kecekapan kerajaan, kecekapan perniagaan, dan infrastruktur. Dari segi prestasi ekonomi, Malaysia menduduki tempat keempat di dunia, peningkatan sebanyak empat mata daripada kedudukan kelapan tahun lepas. Dari segi kecekapan kerajaan dan perniagaan pula, masing-masing meningkat 8 anak tangga. Walau bagaimanapun, dari aspek infrastruktur, Malaysia mengekalkan kedudukannya pada tangga ke-35 tiga tahun berturut-turut. Dalam kalangan negara ASEAN, Malaysia berada di kedudukan kedua selepas Singapura mengatasi Filipina, Thailand dan Indonesia (Kementerian Pelaburan, Perdagangan dan Industri, 2025).

Menurut Indeks Pasport Arton Capital 2025, Malaysia turut berjaya menduduki tangga ketiga dunia dalam *Ranking Passport Index 2025*, selepas negara Emiriah Arab Bersatu (UAE) yang menduduki tangga pertama. Selain itu, dua negara yang berkongsi tangga kedua iaitu Sepanyol dan Singapura. Indeks ini merupakan satu penanda aras global yang mencerminkan kepercayaan dan pengiktirafan antarabangsa terhadap keselamatan dokumen perjalanan Malaysia yang diyakini di mata dunia. Dalam konteks Malaysia, pemegang pasport warganegara Malaysia dapat menikmati kemudahan perjalanan tanpa visa ke 174 buah negara di seluruh dunia. Jika dibandingkan dengan negara di tangga pertama dan kedua, perbezaannya adalah pada bilangan negara yang boleh dimasuki tanpa memerlukan visa terlebih dahulu, termasuk *visa-free* dan *visa-on-arrival*. Pemegang pasport negara Sepanyol dan Singapura boleh menikmati kemudahan perjalanan tanpa visa ke 175 buah negara manakala pemegang pasport negara Emiriah Arab Bersatu boleh menikmati kemudahan perjalanan tanpa visa ke 179 buah negara.

Ringgit Malaysia juga mencatatkan prestasi kukuh sepanjang tahun 2025 dengan pengukuhan sebanyak 10.1 peratus berbanding dolar Amerika Syarikat. Ini menjadikan mata wang negara ini menunjukkan prestasi terbaik di Asia. Trend positif ini dipacu oleh gabungan faktor luaran dan domestik, termasuk pelaksanaan dasar monetari global susulan penurunan kadar faedah di Amerika Syarikat, aliran masuk modal asing yang meningkat, serta keyakinan pelabur terhadap prospek ekonomi Malaysia yang kukuh. Di samping itu, langkah berterusan kerajaan dalam memperkukuh asas ekonomi, melaksanakan reformasi struktur dan meningkatkan daya saing negara turut menyumbang kepada pengukuhan ringgit sepanjang tahun tersebut.



PERTUMBUHAN EKONOMI MALAYSIA 2025

Ekonomi Malaysia berkembang 5.2 peratus pada tahun 2025, meneruskan momentum pertumbuhan yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan tersebut disokong terutamanya oleh sektor Perkhidmatan dan Pembuatan yang menyumbang sebanyak 82.5 peratus kepada keseluruhan KDNK. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta kekal sebagai penyumbang utama dengan mencatatkan 60.5 peratus kepada KDNK pada tahun 2025 (**Carta 1.2**). KDNK Malaysia pada tahun 2025 berjumlah RM2.03 trilion pada harga semasa dan RM1.74 trilion pada harga malar. Sejajar dengan itu, Pendapatan Negara Kasar per kapita meningkat kepada RM57,200 berbanding RM54,870 pada tahun 2024.

Perkhidmatan

Sektor Perkhidmatan berkembang sebanyak 5.4 peratus pada tahun 2025, mengekalkan kadar pertumbuhan yang sama seperti tahun 2024 (**Carta 1.3**). Pertumbuhan ini disokong oleh peningkatan positif dalam semua subsektor utama. Subsektor Perdagangan borong & runcit meningkat 4.9 peratus (2024: 4.3%), diikuti oleh Maklumat & komunikasi sebanyak 7.4 peratus (2024: 3.5%). Subsektor Pengangkutan & penyimpanan terus mencatat pertumbuhan kukuh sebanyak 9.0 peratus (2024: 10.9%).

Pembuatan

Sektor Pembuatan meningkat 4.5 peratus (2024: 4.2%) pada tahun 2025 seperti di **Carta 1.4**. Pertumbuhan ini disokong oleh peningkatan dalam subsektor utama, terutamanya Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna yang meningkat 9.9 peratus (2024: 4.0%). Selain itu, Prosesan makanan mencatatkan pertumbuhan yang kukuh sebanyak 9.1 peratus (2024: 4.7%), manakala Minyak dan lemak

daripada sayuran & haiwan berkembang 9.9 peratus (2024: 5.3%).

Pertanian

Sektor Pertanian bertumbuh 2.2 peratus pada tahun 2025 berbanding 3.4 peratus pada tahun 2024 (**Carta 1.5**). Prestasi ini disokong terutamanya oleh subsektor Kelapa sawit yang meningkat kepada 4.7 peratus (2024: 5.1%). Subsektor Pertanian lain dan Ternakan masing-masing mencatatkan pertumbuhan sebanyak 1.7 peratus (2024: 2.6%) dan 2.2 peratus (2024: 5.4%). Sebaliknya, subsektor Getah, Perikanan serta Perhutanan & pembalakan menunjukkan penyusutan pada tahun 2025.

Pembinaan

Sektor Pembinaan mencatatkan pertumbuhan dua digit sebanyak 12.2 peratus pada tahun 2025 berbanding 17.6 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.6**). Prestasi ini disokong oleh pertumbuhan positif dalam semua segmen, terutamanya Bangunan bukan kediaman yang berkembang 16.6 peratus (2024: 13.9%), dan Aktiviti pembinaan pertukangan khas meningkat 12.8 peratus (2024: 21.6%).

Perlombongan dan pengkuarian

Sektor Perlombongan dan pengkuarian meningkat secara marginal sebanyak 0.6 peratus berbanding 1.2 peratus pada tahun 2024 (**Carta 1.7**). Pertumbuhan ini didorong oleh subsektor Gas asli yang berkembang 0.5 peratus (2024: 2.3%). Ini diikuti oleh subsektor Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan yang meningkat 2.4 peratus (2024: 4.4%), manakala subsektor Minyak mentah & kondensat merekodkan pertumbuhan marginal sebanyak 0.2 peratus (2024: -1.3%) pada tahun 2025.



Perbelanjaan penggunaan akhir swasta

Penggunaan akhir swasta berkembang kepada 5.3 peratus berbanding 4.8 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.8**). Pengembangan ini didorong oleh perbelanjaan penggunaan ke atas Pengangkutan, Restoran & hotel dan Makanan & minuman bukan alkohol. Sumbangan perbelanjaan bagi barangan berkurang daripada 57.5 peratus kepada 56.6 peratus pada tahun 2025 dipengaruhi oleh barangan tidak tahan lama (71.6%) diikuti oleh barangan tahan lama (18.1%). Sebaliknya, sumbangan perbelanjaan ke atas perkhidmatan kepada jumlah perbelanjaan penggunaan swasta meningkat kepada 43.4 peratus (2024: 42.5%).

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan menokok kepada 5.3 peratus daripada pertumbuhan 4.6 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.9**). Pertumbuhan ini disumbangkan oleh perbelanjaan ke atas pendidikan dan perkhidmatan ekonomi yang telah merangsang keseluruhan perbelanjaan kerajaan pada tahun 2025.

Pembentukan modal tetap kasar

Pembentukan modal tetap kasar (PMTK) berkembang kepada 9.6 peratus (2024: 12.1%) seperti yang ditunjukkan dalam **Carta 1.10**. Pertumbuhan ini dipengaruhi terutamanya oleh Struktur dan Jentera & peralatan yang masing-masing bertumbuh 11.1 peratus (2024: 15.5%) dan 8.9 peratus (2024: 9.1%). Selain itu, Aset lain menyederhana kepada

3.3 peratus (2024: 6.5%) pada tahun 2025. Dari segi sektor, pertumbuhan PMTK sebahagian besarnya disumbangkan oleh sektor Swasta (sumbangan: 77.3%) dengan pertumbuhan 9.4 peratus berbanding 12.4 peratus pada tahun 2024. Selain itu, sektor Awam meningkat kepada 10.3 peratus daripada 11.1 peratus pada tahun sebelumnya.

Eksport dan import

Eksport bertumbuh sederhana kepada 4.9 peratus (2024: 8.6%) seperti yang digambarkan dalam **Carta 1.11**. Prestasi yang lebih perlahan ini dipengaruhi oleh penyederhanaan dalam Eksport barangan dan perkhidmatan yang masing-masing mencatatkan peningkatan 2.9 peratus (2024: 5.9%) dan 15.2 peratus (2024: 24.2%). Sumbangan Eksport barangan berjumlah 81.5 peratus daripada jumlah keseluruhan Eksport. Import berkembang sebanyak 6.3 peratus berbanding 8.7 peratus pada tahun sebelumnya (**Carta 1.12**). Prestasi ini disokong oleh Import barangan yang meningkat 6.6 peratus (2024: 9.6%) dan menyumbang 81.6 peratus daripada jumlah keseluruhan Import. Sementara itu, Import perkhidmatan kekal pada 5.0 peratus pada tahun 2025.

6.3%

**Pertumbuhan
import pada
tahun 2025**



CARTA PERTUMBUHAN EKONOMI MALAYSIA 2025

Carta 1.1 KDNK - Perubahan peratusan tahunan pada harga malar



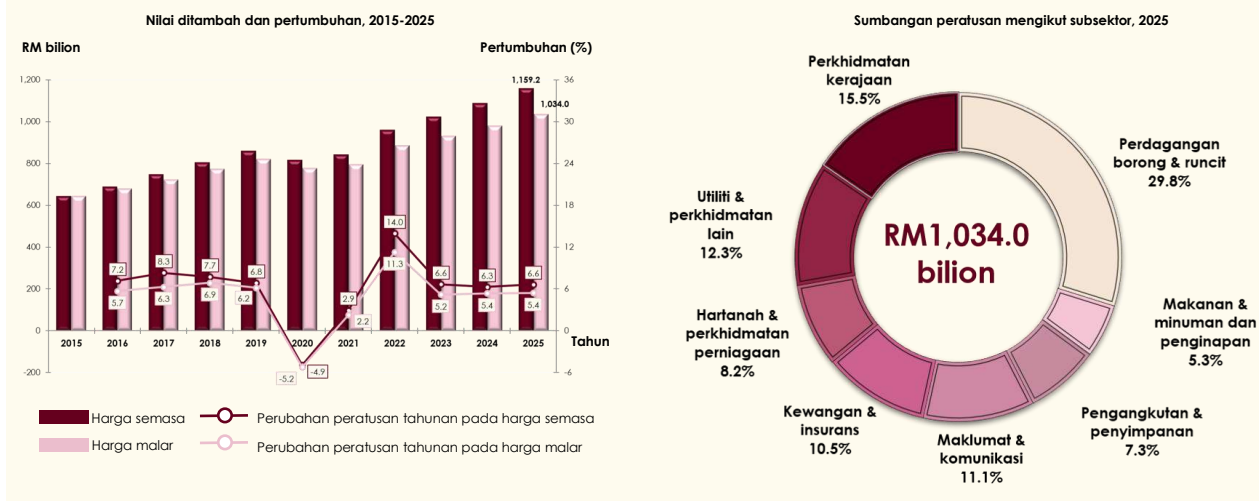
Carta 1.2 KDNK - Sumbangan peratusan pada harga malar

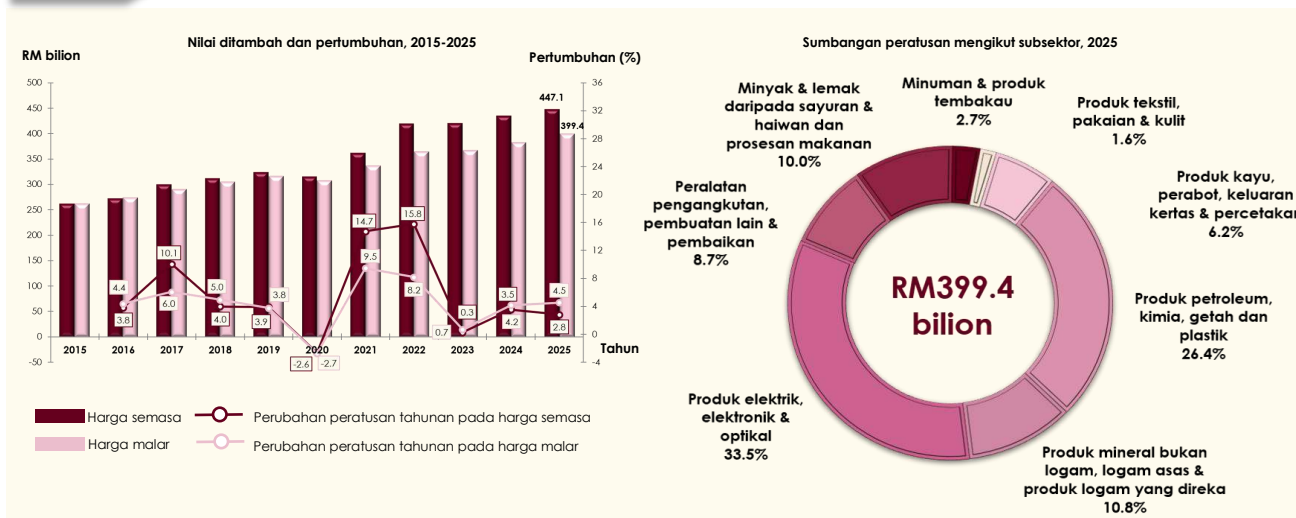
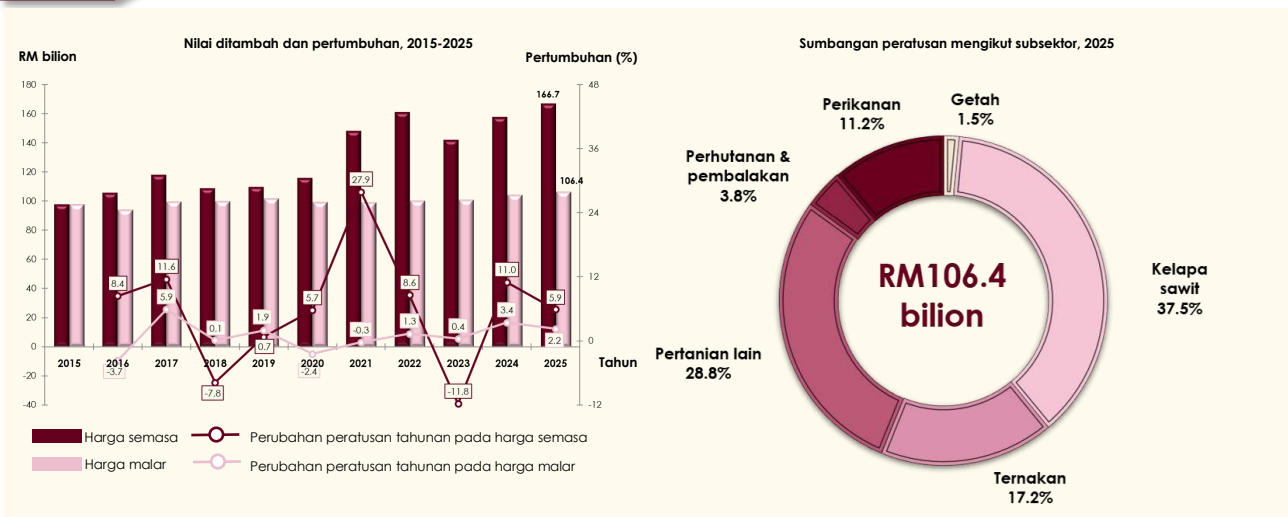
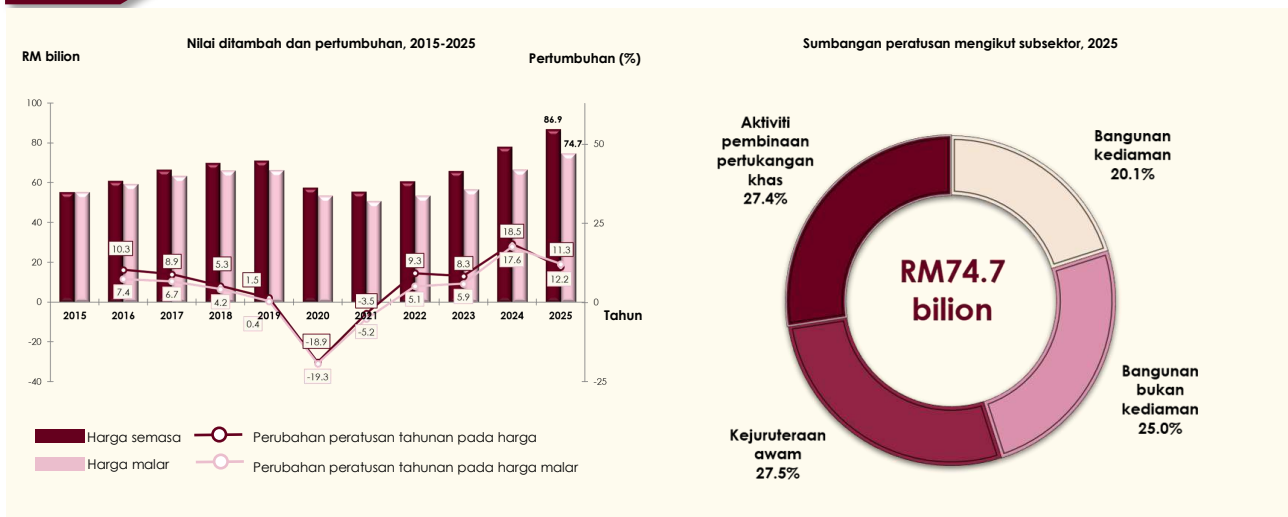
KDNK pada harga malar: RM1,737.0 bilion

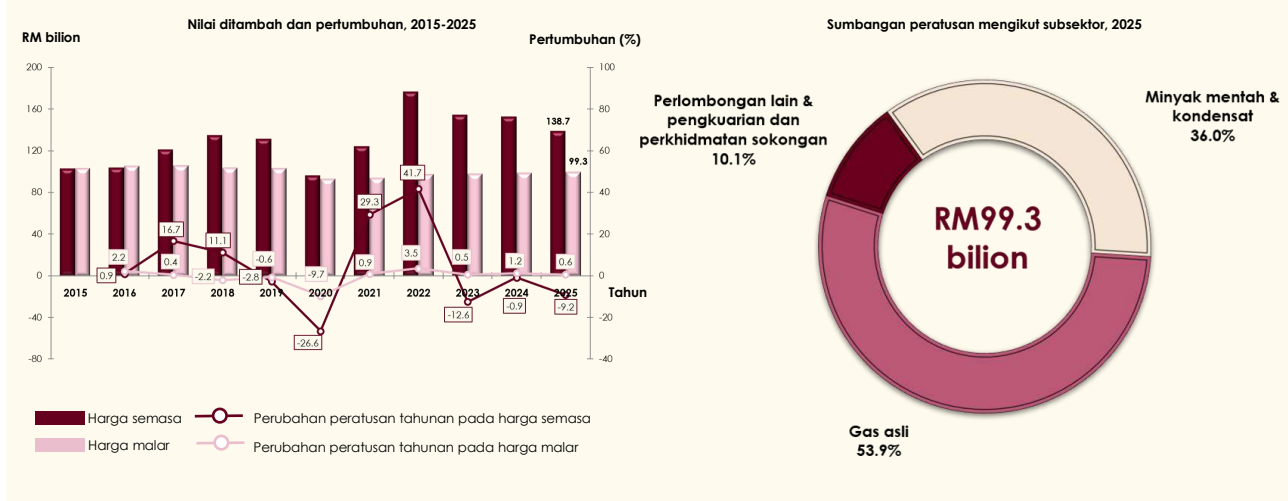
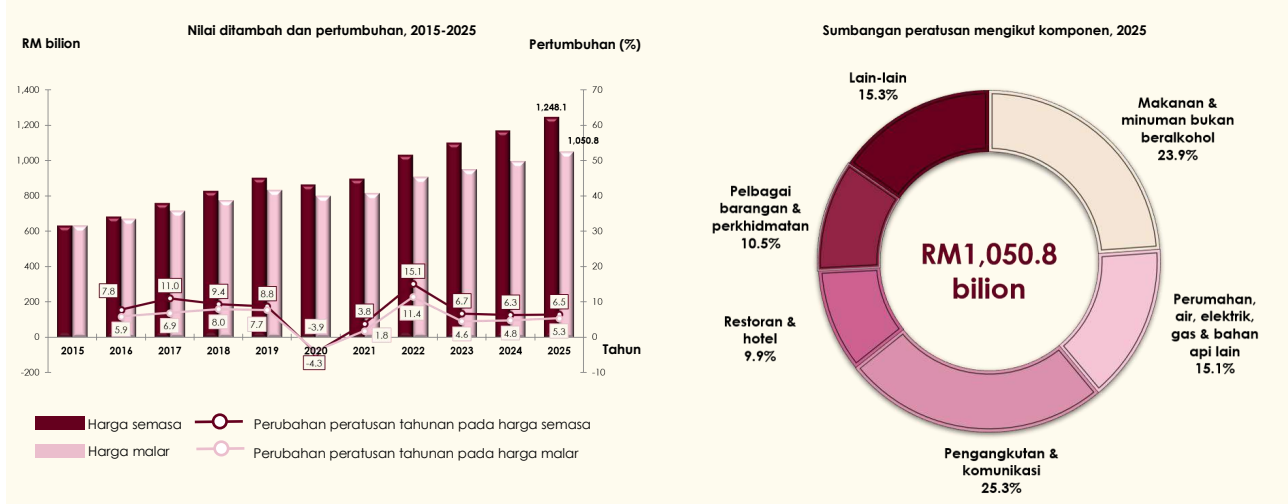
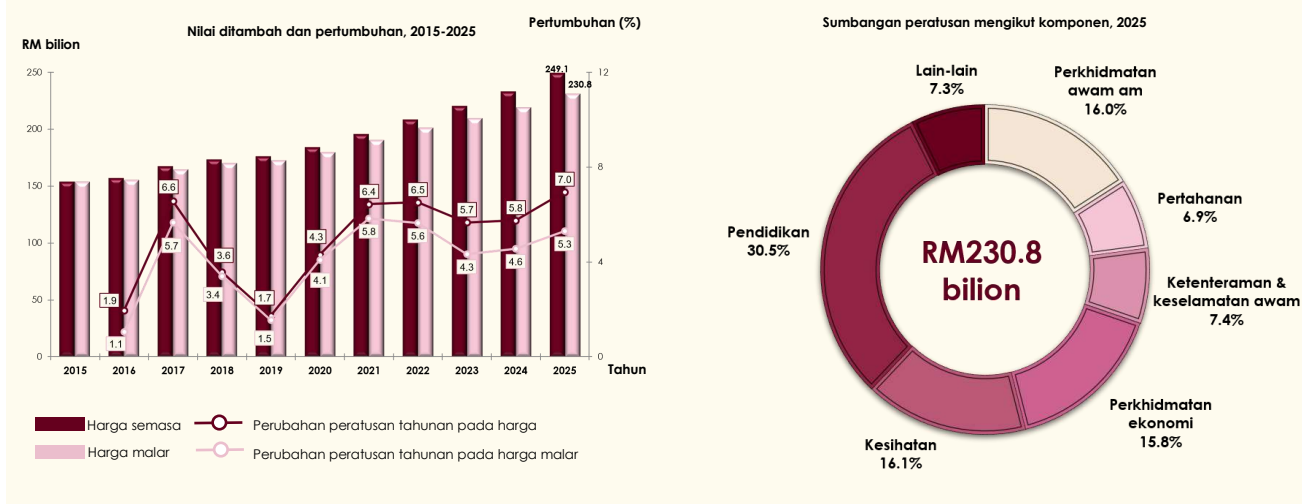


Nota: Tidak termasuk Perubahan Inventori, Barangan Berharga & Perbezaan Statistik

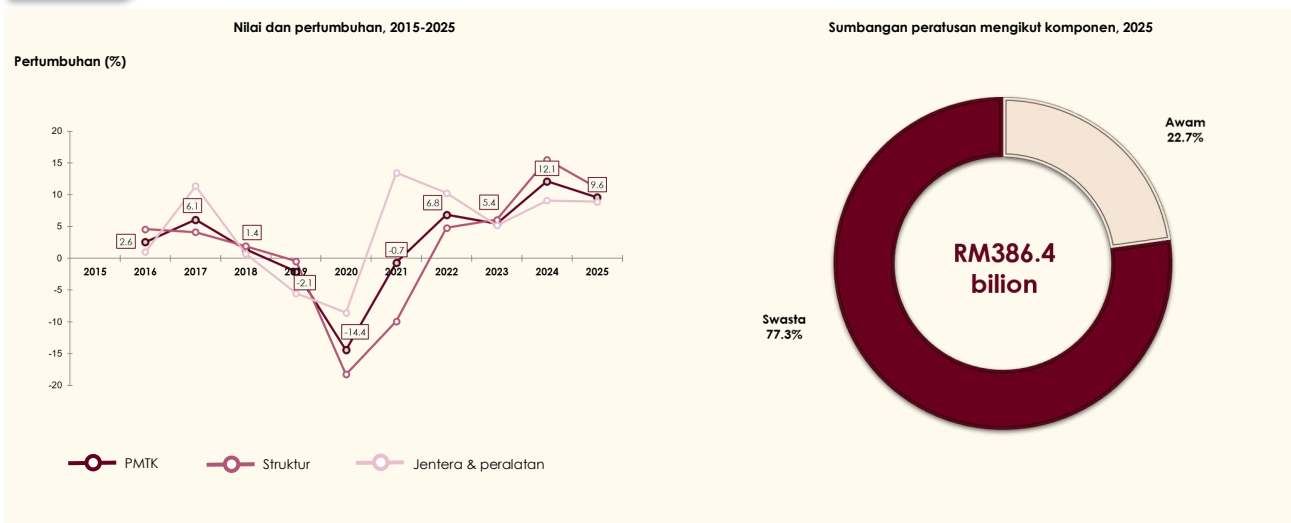
Carta 1.3 Prestasi sektor Perkhidmatan, tahunan



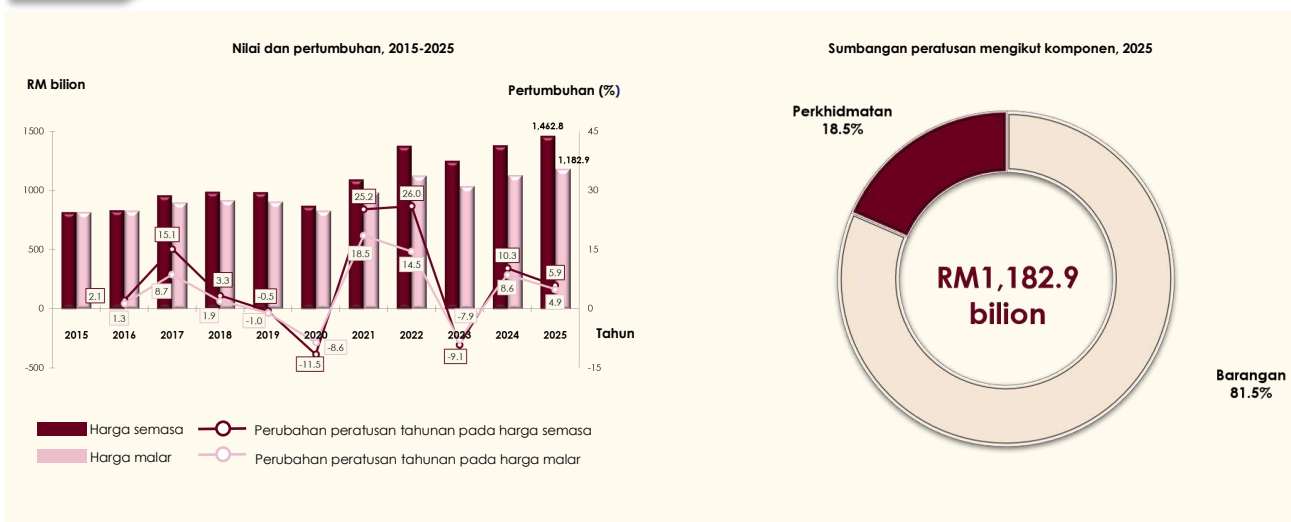

Carta 1.4 Prestasi sektor Pembuatan, tahunan

Carta 1.5 Prestasi sektor Pertanian, tahunan

Carta 1.6 Prestasi sektor Pembinaan, tahunan


**Carta 1.7 Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian, tahunan****Carta 1.8 Prestasi Perbelanjaan penggunaan akhir swasta, tahunan****Carta 1.9 Prestasi Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan, tahunan**

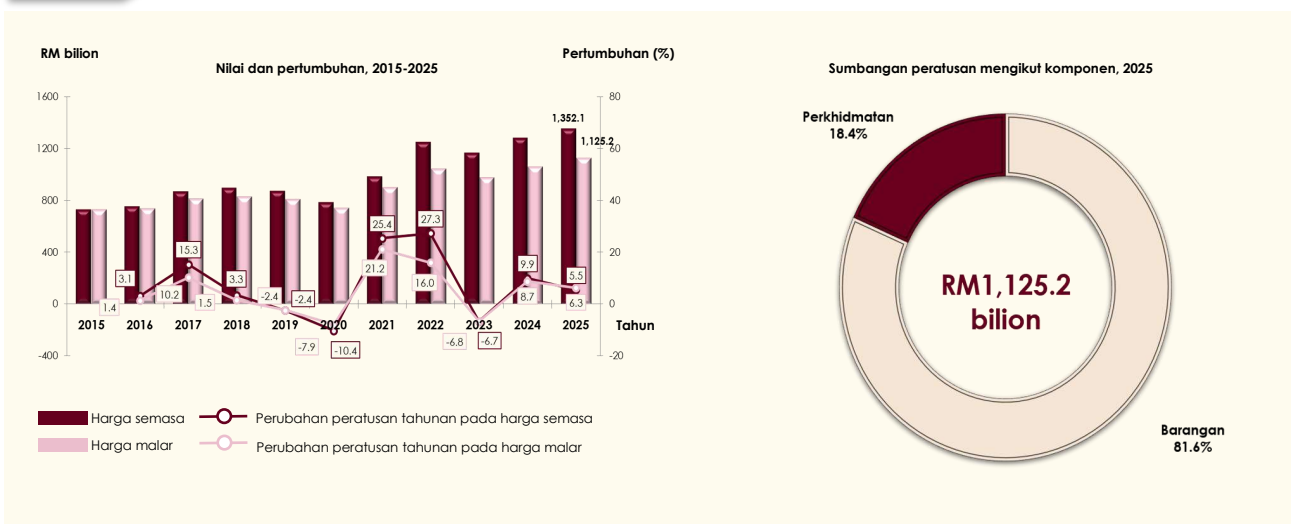
Carta 1.10 Prestasi Pembentukan modal tetap kasar, tahunan



Carta 1.11 Prestasi Eksport, tahunan



Carta 1.12 Prestasi Import, tahunan



Inflasi

Pada tahun 2025, inflasi Malaysia mereda kepada 1.4 peratus berbanding 1.8 peratus pada tahun 2024 dengan IHP mencatat 134.6 mata (2024: 132.8 mata). Ini disokong oleh pengukuhan mata wang Ringgit Malaysia, perbelanjaan isi rumah yang memberangsangkan serta inisiatif kerajaan untuk menyalurkan subsidi petrol RON95 kepada rakyat Malaysia, sedikit sebanyak mengekang inflasi Malaysia daripada terus meningkat tinggi. Melalui inisiatif ini, Malaysia telah beralih kepada sistem subsidi bersasar petrol RON95 atau BUDI MADANI RON95 (BUDI95), yang memberi manfaat kepada 16 juta rakyat Malaysia berumur 16 tahun ke atas yang memiliki MyKad dan lesen memandu aktif. Mereka ini layak menikmati subsidi petrol RON95 pada harga RM1.99 seliter berbanding harga pasaran semasa. Pada tempoh yang sama, inflasi bagi kumpulan utama menunjukkan peningkatan kecuali kumpulan Pakaian & Kasut (-0.2%) dan Maklumat dan Komunikasi (-4.3%). Peningkatan tertinggi dicatatkan oleh Penjagaan Diri, Perlindungan Sosial & Pelbagai Barangan & Perkhidmatan (4.4%); diikuti oleh Insurans & Perkhidmatan Kewangan (3.4%); Restoran & Perkhidmatan Penginapan (3.2%); Pendidikan (2.3%); Makanan & Minuman (2.1%); dan Minuman Alkohol & Tembakau (0.9%). Manakala, peningkatan sederhana direkodkan oleh Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain (1.6%); Kesihatan (1.2%); Rekreasi, Sukan & Kebudayaan (1.1%); Pengangkutan (0.4%); dan Hiasan, Perkakasan & Penyelenggaraan Isi Rumah (0.2%).

Kumpulan Kumpulan Makanan & minuman merupakan komponen terbesar dalam perbelanjaan isi rumah di Malaysia yang menyumbang 29.8 peratus daripada wajaran IHP menunjukkan peningkatan 2.1 peratus pada tahun 2025 berbanding 2.0 peratus tahun

sebelumnya. Peningkatan inflasi bagi kumpulan ini didorong oleh subkumpulan Makanan di luar rumah yang meningkat 4.0 peratus (2024: 3.6%) serta subkumpulan Makanan di rumah yang menyederhana kepada 0.1 peratus (2024:0.6%).

Bagi prestasi inflasi di peringkat negeri tahun 2025, semua negeri menunjukkan peningkatan perlahan dengan empat negeri merekodkan inflasi melepasi paras nasional 1.4 peratus iaitu Johor (2.0%), Selangor (1.7%), Negeri Sembilan (1.7%) dan Melaka (1.5%). Sementara itu, negeri -negeri lain yang merekodkan inflasi di bawah paras nasional antaranya ialah W.P. Kuala Lumpur (1.3%), Sabah (1.1%), Sarawak dan Perak masing-masing mencatatkan 0.9 peratus, manakala Kelantan mencatatkan inflasi paling rendah iaitu 0.3 peratus.

Sementara itu, kadar inflasi di negara-negara ASEAN pada tahun 2025 berada antara negatif 0.3 peratus hingga 7.7 peratus dengan Lao P.D.R mencatatkan inflasi tertinggi iaitu 7.7 peratus. Pada masa yang sama, empat negara lain mencatatkan kadar inflasi yang lebih tinggi daripada Malaysia iaitu Viet Nam (3.3%), Cambodia (2.5%), Indonesia (1.9%) dan Filipina (1.7%). Sementara itu, Singapura mencatatkan kadar inflasi 0.9 peratus lebih rendah berbanding Malaysia (1.4 %), diikuti Timor-Leste 0.5 peratus serta Thailand dan Brunei Darussalam masing-masing merekodkan negatif 0.1 peratus dan negatif 0.3 peratus.

Paparan 1.1 Purata harga item terpilih, Malaysia, 2024 – 2025

		
Ayam (kg)	Ikan kembung (kg)	Bayam (kg)
RM10.43	RM16.94	RM5.84
(2024: RM10.36)	(2024: RM16.33)	(2023: RM5.81)



Pasaran tenaga buruh

Ekonomi Malaysia pada tahun 2025 terus mencatatkan pertumbuhan mampan, disokong oleh permintaan domestik yang berdaya tahan, pelaburan strategik dalam industri berimpak tinggi, serta prestasi perdagangan luar negeri yang semakin baik.

Pasaran buruh Malaysia merekodkan perkembangan yang memberangsangkan, didorong oleh pelaburan strategik dalam industri semikonduktor dan teknologi tinggi. Kepakaran negara yang semakin kukuh dalam seni bina cip semikonduktor telah menarik minat pelabur asing, sekali gus mengukuhkan kedudukan Malaysia dalam rantai bekalan global. Hasil daripada itu, pelaburan ini bukan sahaja menyokong pertumbuhan ekonomi, malah turut mewujudkan peluang pekerjaan berpendapatan tinggi dan berkemahiran tinggi, sekali gus memperkukuh daya tahan pasaran buruh (Pasaran Survei Tenaga Buruh, 2025).

Ini diperlihatkan menerusi peningkatan tenaga buruh sebanyak 1.1 peratus atau 184.6 ribu orang kepada 17.09 juta orang berbanding 16.90 juta orang pada tahun 2024. Pada masa sama, bilangan penduduk bekerja turut berkembang 1.3 peratus dengan mencatatkan seramai 16.58 juta orang (2024: 16.37 juta orang) merangkumi 10.39 juta orang lelaki dan 6.19 juta orang perempuan. KPTB turut meningkat sebanyak 0.2 mata peratus kepada 70.8 peratus, berbanding 70.6 peratus pada tahun sebelumnya, sekali gus mencatat paras tertinggi yang pernah direkodkan semenjak empat (4) dekad lepas.

Pada tempoh sama, bilangan penganggur menyusut sebanyak 5.0 peratus kepada 507.2 ribu orang berbanding 534.1 ribu orang pada tahun sebelumnya. Ini mendorong kepada penurunan kadar pengangguran sebanyak 0.2 mata peratus kepada 3.0 peratus

(2024: 3.2%). Kadar ini juga lebih rendah berbanding kadar semasa pra-pandemik iaitu 3.3 peratus yang direkodkan pada tahun 2019 dan merupakan paras terendah yang pernah direkodkan dalam tempoh sedekad. Sementara itu, kadar pengangguran lelaki menurun sebanyak 0.1 mata peratus kepada 2.9 peratus berbanding 3.1 peratus pada tahun sebelum manakala kadar pengangguran perempuan berkurang sebanyak 0.3 mata peratus kepada 3.0 peratus (2024: 3.3%). Seiring dengan bilangan penganggur yang berkurang, penganggur lelaki turut mencatatkan penurunan 3.5 peratus kepada 315.6 ribu orang (2024: 327.1 ribu orang). Seterusnya, penganggur perempuan turut berkurang 7.5 peratus kepada 191.6 ribu orang (2024: 207.0 ribu orang). Daripada jumlah keseluruhan penganggur, kategori penganggur aktif atau mereka yang bersedia untuk bekerja dan aktif mencari pekerjaan menyumbang 79.2 peratus serta merekodkan penurunan sebanyak 1.8 peratus kepada 401.6 ribu orang (2024: 408.8 ribu orang). Sementara itu, penganggur tidak aktif atau mereka yang beranggapan bahawa tiada pekerjaan tersedia merekodkan seramai 105.6 ribu orang (2024: 125.3 orang) berkurang sebanyak 15.8 peratus.

Dalam pada masa sama, nisbah guna tenaga kepada penduduk yang menjadi petunjuk keupayaan ekonomi untuk mewujudkan pekerjaan meningkat sebanyak 0.3 mata peratus kepada 68.7 peratus berbanding 68.4 peratus pada tahun 2024. Dari segi pecahan mengikut sektor, sektor Perkhidmatan kekal sebagai penyumbang utama kepada jumlah guna tenaga, mewakili 66.0 peratus.

70.8%

KPTB merekodkan peningkatan pada tahun 2025



Ini diikuti oleh, sektor Pembuatan sebanyak 16.3 peratus, Pertanian (8.9%), dan Pembinaan (8.2%). Manakala selainnya disumbang oleh sektor Perlombongan & pengkuarian. Pada masa yang sama, guna tenaga mengikut tahap kemahiran kekal tertumpu dalam kategori pekerjaan separa mahir yang merangkumi 57.0 peratus diikuti oleh pekerjaan mahir 30.1 peratus dan pekerjaan berkemahiran rendah 12.9 peratus. Berdasarkan taraf pekerjaan, kategori pekerja merupakan kumpulan terbesar daripada jumlah guna tenaga pada tahun 2025 iaitu 78.4 peratus, seterusnya diikuti penduduk bekerja sendiri (15.7%), majikan (3.8 %) dan pekerja keluarga tanpa gaji (2.1%).

Beralih kepada indikator utama tenaga buruh mengikut negeri, semua negeri mencatatkan KPTB yang lebih tinggi berbanding tahun 2024. W.P. Putrajaya mencatatkan kadar tertinggi iaitu 79.0 peratus diikuti Selangor (78.4%), W.P. Kuala Lumpur (75.8%), Pulau Pinang (72.2%), dan Johor (72.0%). Selain itu, lima (5) negeri mencatatkan KPTB terendah, iaitu Kedah (66.0%), Pahang (65.4%), Perlis (62.3%), Terengganu (60.8%) dan Kelantan (58.1%).

Bagi kadar pengangguran, W.P. Putrajaya mencatatkan kadar pengangguran terendah pada 1.1 peratus, diikuti Melaka (1.6%) dan Pahang (1.8%). Manakala, lima (5) negeri mencatat kadar pengangguran melebihi paras nasional 3.0 peratus, iaitu Sabah (7.2%), W.P. Labuan (6.3%), Perlis (3.9%) serta Kelantan dan Perak masing-masing mencatatkan 3.5 peratus.



79.0%
KPTB W.P. Putrajaya
tertinggi pada
tahun 2025



Luar tenaga buruh

Pada tahun 2025, bilangan penduduk luar tenaga buruh bertambah sebanyak 11.1 ribu orang dengan peningkatan 0.2 peratus iaitu meningkat kepada 7.03 juta orang berbanding 7.02 juta orang pada tahun sebelumnya. Bilangan tenaga buruh perempuan yang merangkumi 69.5 peratus meningkat sebanyak 0.7 peratus kepada 4.89 juta orang (2024: 4.86 juta orang). Sebaliknya, bilangan tenaga buruh lelaki menyusut 1.0 peratus, mencatatkan 2.14 juta orang berbanding 2.16 juta orang pada tahun 2024.

Penduduk luar tenaga buruh di bandar menyumbang 72.7 peratus dari jumlah keseluruhan (5.1 juta orang) berbanding di kawasan luar bandar sebanyak 27.3 peratus (1.9 juta orang). Berdasarkan komposisi mengikut umur, individu berumur 15 hingga 24 tahun terus mencatatkan komposisi tertinggi dalam kalangan mereka yang berada di luar tenaga buruh, iaitu sebanyak 43.3 peratus. Dalam kumpulan umur ini, perempuan menyumbang 54.8 peratus, manakala lelaki merangkumi 45.2 peratus.

Faktor utama yang menyebabkan penduduk di luar tenaga buruh adalah kerja rumah/ tanggungjawab keluarga, dengan sumbangan sebanyak 42.7 peratus. Ini diikuti individu yang terlibat dalam kategori bersekolah/ latihan (42.2%), bersara/lanjut usia (9.4%), hilang upaya (3.6%), akan melanjutkan pelajaran (1.3%) dan tidak berminat (0.8%).

Produktiviti buruh

Peningkatan inovasi dan produktiviti merupakan elemen penting dalam mentransformasikan ekonomi Malaysia daripada model berintensifkan input kepada berintensifkan ekonomi pengetahuan. Produktiviti buruh yang lebih tinggi berupaya memacu pertumbuhan ekonomi yang lebih mampan, inklusif dan berdaya saing. Pengukuran produktiviti buruh

adalah berdasarkan jumlah output yang dikeluarkan oleh setiap pekerja atau bagi setiap jam bekerja.

Secara keseluruhan, tahun 2025 menyaksikan prestasi produktiviti buruh per pekerja merekodkan peningkatan sebanyak 3.4 peratus berbanding 2.4 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Nilai ditambah per pekerja meningkat kepada RM102,672 (2024: RM99,265 per pekerja). Di samping itu, prestasi produktiviti buruh per jam bekerja juga bertumbuh 3.7 peratus (2024: 2.1%) dengan nilai ditambah per jam bekerja sebanyak RM44.5 (2024: RM42.9 per jam).

Jadual 1.9 menunjukkan sektor Pembinaan kekal mencatatkan pertumbuhan tertinggi pada tahun 2025 dengan pertumbuhan dua digit bagi kedua-dua produktiviti buruh iaitu berdasarkan nilai ditambah per pekerja dan nilai ditambah per jam bekerja. Produktiviti buruh per pekerja mencatatkan peningkatan sebanyak 11.2 peratus (2024: 16.4%) dengan nilai RM52,514 per pekerja

(2024: RM47,223 per pekerja). Sementara itu, produktiviti buruh per jam bekerja juga meningkat 10.2 peratus (2024: 17.6%) dengan nilai RM22 per jam bekerja (2024: RM19.9 per jam bekerja).

Seterusnya, produktiviti buruh per pekerja bagi sektor Pembuatan pada tahun 2025 merekodkan peningkatan 3.7 peratus dengan nilai RM 139,454 per pekerja berbanding tahun 2024 dengan pertumbuhan dan produktiviti masing-masing 2.6 peratus dan RM 134,532 per pekerja. Pada tempoh sama, produktiviti buruh per jam bekerja berkembang 4.6 peratus dengan nilai RM59 per jam berbanding peningkatan 2.1 peratus dengan nilai RM 56.5 per jam.

Bagi sektor Pertanian, produktiviti buruh per pekerja pada tahun 2025 kekal sama pada kadar 2.2 peratus seperti yang direkodkan pada tahun sebelumnya dengan nilai RM55,961 per pekerja (2024: RM54,762 per pekerja). Produktiviti buruh per jam bekerja juga berkembang 2.7 peratus (2024: 2.3 %) dengan

Jadual 1.9 Produktiviti buruh tahunan, nilai ditambah per pekerja dan per jam bekerja mengikut aktiviti ekonomi, 2024 – 2025

Aktiviti ekonomi	Produktiviti nilai ditambah per pekerja		Produktiviti nilai ditambah per jam bekerja		
	Nilai (RM)	2024	2025	2024	2025
Pertanian		54,762	55,961	25.2	25.9
Perlombongan dan pengkuarian		1,287,906	1,289,415	524.6	535.1
Pembuatan		134,532	139,454	56.5	59 .0
Pembinaan		47,223	52,514	19.9	22.0
Perkhidmatan		94,152	97,072	40.7	42.0
Produktiviti buruh		99,265	102,672	42.9	44.5
Kadar Pertumbuhan Tahunan (%)	2024	2025	2024	2025	
Pertanian		2.2	2.2	2.3	2.7
Perlombongan dan pengkuarian		0.7	0.1	-0.5	2.0
Pembuatan		2.6	3.7	2.1	4.6
Pembinaan		16.4	11.2	17.6	10.2
Perkhidmatan		1.8	3.1	1.3	3.3
Produktiviti buruh		2.4	3.4	2.1	3.7

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia

nilai RM25.9 per jam bekerja berbanding RM25.2 per jam bekerja pada tahun sebelumnya.

Sementara itu, produktiviti buruh per pekerja bagi sektor Perkhidmatan pada tahun 2025 meningkat 3.1 peratus (2024: 1.8%) dengan nilai RM97,072 per pekerja (2024: RM94,152 per pekerja). Manakala produktiviti buruh per jam bekerja turut bertumbuh 3.3 peratus (2024: 1.3%) dengan nilai RM42 per jam bekerja berbanding RM40.7 per jam bekerja pada tahun 2024.

Sektor Perlombongan dan pengkuarian pula mencatatkan peningkatan marginal 0.1 peratus bagi segmen produktiviti buruh per pekerja pada tahun 2025 berbanding 0.7 peratus tahun sebelumnya dengan nilai RM1,289,415 per pekerja (2024: RM1,287,906). Pada masa sama, produktiviti buruh per jam bekerja meningkat positif 2.0 peratus berbanding penyusutan 0.5 peratus yang direkodkan pada tahun 2024 dengan nilai RM535.1 per jam bekerja (2024: RM524.6 per jam bekerja).

PROSPEK EKONOMI MALAYSIA 2026

Dalam keadaan landskap global yang mencabar dan tidak menentu, ekonomi Malaysia diunjurkan berkembang antara 4 peratus hingga 5 peratus pada tahun 2026. Dengan pemacu pertumbuhan yang pelbagai, permintaan dalam negeri yang berdaya tahan serta kedudukan yang selamat dalam kitaran teknologi, Malaysia berada pada kedudukan yang baik untuk mendepani cabaran dan risiko pada masa hadapan (BNM, 2026). Pada masa yang sama, Bank Dunia menaikkan unjuran pertumbuhan ekonomi Malaysia bagi tahun 2026 kepada

4.4 peratus daripada 4.1 peratus sebelum ini berdasarkan permintaan domestik yang berdaya tahan. Tabung Kewangan Antarabangsa (IMF) pula menaikkan unjuran pertumbuhan KDNK sebenar Malaysia kepada 4.7 peratus pada tahun 2026.

4.7%
**Unjuran pertumbuhan
KDNK Malaysia
pada tahun 2026**

Pencapaian ekonomi Malaysia pada tahun 2026 dapat dilihat melalui pertumbuhan nilai KDNK pada suku pertama tahun tersebut iaitu sebanyak 5.4 peratus, meningkat daripada 4.4 peratus pada suku pertama tahun 2025. Ini mencerminkan bahawa ekonomi Malaysia kekal berdaya tahan di sebalik ketidaktentuan geopolitik global. Prestasi ini disokong oleh perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan dan swasta masing-masing 4.1 peratus (ST1 2025: 2.7%) dan 4.7 peratus (ST1 2025: 4.8%). Komponen PMTK pula berkembang 7.3 peratus berbanding 9.6 peratus tempoh yang sama tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini didorong oleh Struktur dan Jentera & peralatan yang masing-masing meningkat 7.0 peratus (ST1 2025: 13.3%) dan 8.7 peratus (ST1 2025: 5.4%). Sementara itu, Aset lain meningkat kepada 1.3 peratus daripada 6.9 peratus pada suku sama tahun sebelumnya. Bagi prestasi PMTK mengikut sektor, sektor Swasta (sumbangan: 80.3%) meningkat 7.8 peratus (ST1 2025: 9.1%) manakala sektor Awam bertumbuh sebanyak 5.3 peratus berbanding 11.6 peratus pada suku pertama tahun 2025 (KDNK Suku Pertama 2026).

Melihat dari sudut penawaran, sektor Perkhidmatan kekal sebagai pemacu utama pertumbuhan ekonomi pada suku tahun ini dengan sektor-sektor lain turut merekodkan pertumbuhan positif kecuali sektor Perlombongan & pengkuarian. Ini dapat dilihat melalui Indeks Volum Perdagangan borong & runcit yang mencatatkan peningkatan tahunan sebanyak 4.9 peratus, mencapai 167.2 mata. Pertumbuhan ini didorong terutamanya oleh Perdagangan borong yang merekodkan peningkatan 6.1 peratus, diikuti Perdagangan runcit dan Kenderaan bermotor, masing-masing bertumbuh sebanyak 4.8 peratus dan 1.0 peratus. Indeks Pengeluaran Perindustrian (IPP) mengekalkan pertumbuhan positif pada Mei 2026 dengan catatan 8.4 peratus (Mei 2025: 0.04%). Pertumbuhan output dalam sektor Pembuatan merupakan penyumbang utama, dengan peningkatan sebanyak 6.6 peratus (Mei 2025: 2.8%). Nilai kerja dalam sektor Pembinaan turut berkembang kukuh pada suku pertama 2026 iaitu sebanyak 8.5 peratus kepada RM46.5 bilion berbanding RM42.9 bilion suku sama tahun sebelumnya. Prestasi ini didorong terutamanya pengembangan berterusan dalam subsektor utama seperti Aktiviti pertukangan khas (24.6%), Bangunan bukan kediaman (12.7%), Bangunan kediaman (6.1%) dan Kejuruteraan awam (1.5%).



17.2 juta orang
Bilangan tenaga buruh
Malaysia pada suku
tahun pertama 2026



Beralih ke perdagangan antarabangsa, Malaysia merekodkan nilai perdagangan berjumlah RM1.8 trilion, menunjukkan peningkatan memberangsangkan iaitu 22.4 peratus bagi tempoh Januari hingga Jun 2026 berbanding tempoh yang sama tahun 2025 (RM1.5 trilion). Nilai eksport mencecah RM971.6 bilion meningkat 27.5 peratus berbanding RM761.8 bilion pada Januari hingga Jun 2025. Pada tempoh sama, import negara bernilai RM824.4 bilion, berkembang 16.9 peratus (Januari–Jun 2025: RM705.1 bilion). Seterusnya, lebih dagangan melonjak 159.8 peratus kepada RM147.1 bilion, berbanding RM56.6 bilion pada tempoh sama tahun sebelumnya (Perangkaan Perdagangan Luar Negeri Malaysia, Jun 2026).

Pasaran buruh Malaysia terus mencatatkan prestasi memberangsangkan pada suku pertama 2026 dengan pertambahan bilangan tenaga buruh sebanyak 145.4 ribu orang atau 0.9 peratus kepada 17.2 juta orang berbanding suku sama tahun sebelumnya (17.1 juta orang). Sementara itu, KPTB bertumbuh 70.9 peratus berbanding 70.8 peratus pada tempoh sama tahun 2025. Nisbah guna tenaga kepada penduduk juga meningkat sebanyak 0.2 mata peratus kepada 68.8 peratus (ST1 2025: 68.6%). Ini sekali gus menggambarkan keadaan pasaran pekerjaan yang kukuh dan terkawal. Pada tempoh sama, bilangan penduduk bekerja meningkat sebanyak 1.0 peratus kepada 16.7 juta orang (ST1 2025: 16.6 juta orang). Bilangan penganggur pula menurun 3.1 peratus kepada 506.5 ribu orang (ST1 2025: 522.5 ribu orang).

Kadar pengangguran juga berkurang kepada 2.9 peratus berbanding 3.1 peratus suku pertama tahun sebelumnya. Peningkatan ini disokong oleh pertumbuhan guna tenaga dalam semua sektor utama iaitu Perkhidmatan, Pembuatan, Pembinaan, Pertanian serta Perlombongan & Pengkuarian (Sorotan Pasaran Buruh (LMR), Suku Pertama 2026).

Dari aspek pelaburan pula, Malaysia meraih pelaburan diluluskan berjumlah RM92.8 bilion bagi suku pertama 2026, dengan Jepun menjadi pelabur asing terbesar. Pelaburan asing menyumbang 60.5 peratus atau RM56.2 bilion kepada jumlah pelaburan yang diluluskan, manakala pelaburan domestik meningkat 13.0 peratus tahun ke tahun kepada RM36.7 bilion, mewakili 39.5 peratus daripada jumlah kelulusan. Pelaburan ini melibatkan 1,249 projek merentas sektor perkhidmatan, pembuatan dan utama. Walaupun nilai pelaburan mencatatkan penurunan kecil sebanyak 0.2 peratus (ST1 2025: RM93.0 bilion), namun projek yang diluluskan dijangka mewujudkan 50,226 pekerjaan baharu, iaitu peningkatan sebanyak 46.7 peratus berbanding tempoh yang sama tahun lepas (34,240 pekerjaan baharu) (MIDA).

Selain itu, Indeks Pelopor (IP) Malaysia yang menggambarkan hala tuju atau trend ekonomi negara pada masa hadapan meningkat 0.8 peratus tahun ke tahun pada Mei 2026, mencatatkan 114.4 mata berbanding 113.5 mata pada bulan yang sama tahun sebelumnya. Peningkatan ini dipacu oleh prestasi positif beberapa komponen terutamanya Penawaran Wang Benar, M1 (9.2%) dan Import Benar Semi Konduktor (2.7%), selaras dengan kecairan ekonomi yang stabil serta pengembangan aktiviti pengeluaran berkaitan komponen elektronik.

Perjalanan ekonomi negara pada tahun 2026 menyaksikan titik perubahan penting apabila dasar pembangunan kerajaan kini mula dilaksanakan secara menyeluruh menerusi Rancangan Malaysia Ketiga Belas (RMK-13) bagi tempoh 2026–2030. RMK-13 memberi fokus kepada masa depan yang lebih berdaya tahan, bernilai tinggi dan inklusif. Seiring dengan pelaksanaan ini, kerajaan telah memperuntukkan sejumlah RM470 bilion untuk Belanjawan 2026, dengan peruntukan RM338.2 bilion bagi perbelanjaan mengurus dan RM81 bilion untuk perbelanjaan pembangunan. Belanjawan 2026 yang membawa tema 'Belanjawan MADANI Keempat: Belanjawan Rakyat' telah mengetengahkan sembilan (9) tekad utama sebagai tunjang kepada agenda pembangunan negara. Tekad Satu menekankan keluhuran tatakelola terbaik dan tanggungjawab fiskal bagi menutup ruang ketirisan, manakala Tekad Dua memberi tumpuan kepada pemenuhan keutamaan rakyat, termasuk melalui penyasaran subsidi yang lebih saksama. Bagi memperkukuh sektor ekonomi, Tekad Tiga menyasarkan penerajuan ekonomi bernilai tinggi, disokong oleh Tekad Empat yang memacu produk ciptaan tempatan, serta Tekad Lima yang bertujuan meningkatkan ketahanan negara dalam menghadapi cabaran global dan perubahan iklim. Dalam memastikan keseimbangan pembangunan, Tekad Enam berfokus kepada usaha merapatkan jurang wilayah dan mencipta peluang baharu, sementara Tekad Tujuh dan Tekad Lapan masing-masing menjamin kelangsungan hidup rakyat melalui perlindungan sosial dan memperkasa kualiti perkhidmatan awam seperti kesihatan dan pendidikan. Tekad Sembilan melengkapkan kesemua matlamat ini dengan usaha membina jati diri dan memupuk nilai insani demi kesejahteraan rohani dan jasmani masyarakat.



Selain dasar dalam negeri, hala tuju ekonomi Malaysia turut dibentuk oleh perkembangan ekonomi dan geopolitik antarabangsa, yang membawa peluang untuk diraih. Antara peluang utama yang berpotensi diterokai oleh Malaysia adalah melalui pengukuhan hubungan ekonomi dengan blok-blok ekonomi dan rakan dagang strategik antarabangsa. Pengukuhan hubungan Malaysia dengan blok ekonomi baharu seperti BRICS (Brazil, Rusia, India, China dan Afrika Selatan) berpotensi meningkatkan peluang perdagangan, pelaburan serta kerjasama strategik antara negara anggota. Selain itu, usaha kerajaan memperkukuh hubungan ekonomi dengan negara maju juga berpeluang menarik lebih banyak pelaburan berkualiti tinggi serta memperkukuh kerjasama dalam bidang teknologi, inovasi dan pembangunan modal insan. Kerajaan juga turut komited untuk terus memperkukuh keselamatan dalam talian, meningkatkan literasi digital serta melabur dalam keupayaan AI negara bagi memastikan kepentingan Malaysia terus terpelihara.

Walau bagaimanapun, konflik geopolitik yang melibatkan kuasa besar dunia sejak penghujung Februari 2022 telah mewujudkan ketidaktentuan dalam ekonomi global sehingga memberi kesan kepada rantau Asia Tenggara termasuk Malaysia. Gangguan di Selat Hormuz, laluan perdagangan strategik dunia telah melonjakkan harga minyak mentah dan kos perdagangan antarabangsa. Walaupun keadaan ini memberi kelebihan kepada Malaysia sebagai negara pengeluar minyak,

situasi tersebut turut meningkatkan tekanan inflasi akibat kenaikan kos bahan api, pengangkutan dan logistik. Susulan konflik tersebut, Kerajaan telah melaksanakan beberapa langkah strategik bagi memperkukuh daya tahan industri utama terhadap kejutan luaran dan ketidaktentuan geopolitik. Antaranya adalah usaha memperluas pencarian sumber bahan api dari pelbagai negara, bagi memastikan jaminan bekalan tenaga negara. Inisiatif oleh Petroliaam Nasional Berhad (PETRONAS) itu bertujuan memastikan bekalan bahan api negara terus mencukupi. Pada masa sama, kerajaan turut komited untuk mengekalkan harga minyak RON95 bersubsidi pada RM1.99 seliter bagi lebih 14 juta penerima yang layak, sekali gus membantu mengurangkan tekanan kos sara hidup rakyat. Langkah-langkah ini berupaya memperkukuh daya tahan ekonomi negara dalam berdepan cabaran global serta menyediakan asas yang kukuh untuk pertumbuhan ekonomi yang berterusan.

Berlandaskan daya tahan tersebut, prospek ekonomi Malaysia terus menunjukkan perkembangan yang kukuh, didorong oleh peningkatan pelaburan tempatan dan luar negara serta lonjakan permintaan terhadap semikonduktor, pusat data dan teknologi AI. Pertumbuhan ini turut disokong oleh permintaan domestik yang stabil dan perbelanjaan isi rumah yang berdaya tahan, di samping pelaburan dan aktiviti eksport yang berterusan.



Rencana 1:

Umur Persaraan dan Pengangguran di Malaysia: Satu Analisis Empirikal²

Nursakinah binti Mazlan & Mohammad Luqman bin Humaidi

Bahagian Perangkaan Akaun Negara, Jabatan Perangkaan Malaysia

Abstrak

Kajian ini meneliti hubungan antara pertambahan bilangan pesara dan kadar pengangguran di Malaysia bagi tempoh 2015 hingga 2024. Isu ini timbul daripada andaian bahawa persaraan membuka peluang pekerjaan kepada golongan muda, namun realiti pasaran buruh menunjukkan keadaan yang lebih kompleks. Kajian ini menggunakan pendekatan kuantitatif berasaskan data siri masa tahunan daripada Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM), Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP) dan Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA). Analisis dijalankan menggunakan kaedah deskriptif, ujian *Augmented Dickey-Fuller* (ADF), regresi *first difference*, ujian *Durbin-Watson* dan ujian *Granger causality*. Hasil kajian mendapati bahawa peningkatan bilangan pesara tidak mempunyai hubungan yang signifikan dengan perubahan bilangan penganggur. Ujian *Granger causality* juga menunjukkan tiada hubungan sebab-akibat jangka pendek antara kedua-dua pemboleh ubah. Kesimpulannya, kadar pengangguran lebih dipengaruhi oleh faktor struktur ekonomi dan dinamika pasaran buruh berbanding persaraan semata-mata. Dapatan ini mencadangkan bahawa dasar pengurangan pengangguran perlu memberi fokus kepada penciptaan pekerjaan dan pengukuhan ekonomi secara menyeluruh.

1.0 Pendahuluan

Malaysia sedang mengalami perubahan struktur demografi kesan daripada peningkatan jangka hayat penduduk serta penurunan kadar kelahiran. Keadaan ini menjadi semakin ketara sehingga mendorong kerajaan memperkenalkan Akta Umur Persaraan Minimum 2012 (Akta 753) yang menetapkan persaraan wajib pada umur 60 tahun dan berkuat kuasa mulai 1 Julai 2013 (Malaysia, 2012). Dalam konteks ekonomi buruh, terdapat anggapan bahawa apabila individu bersara, mereka akan meninggalkan ruang pekerjaan yang boleh diisi oleh golongan muda, sekali gus membantu mengurangkan kadar pengangguran dalam negara. Namun, tanggapan ini perlu diuji melalui analisis berasaskan data yang kukuh, kerana trend sebenar penyertaan pesara dalam pasaran kerja menunjukkan pola yang tidak konsisten dan berubah mengikut masa.

Secara teori, apabila individu bersara, mereka meninggalkan kekosongan dalam pasaran kerja, yang secara langsung dapat membuka peluang pekerjaan baharu kepada generasi muda, lantas menyumbang kepada penurunan kadar pengangguran. Laporan *International Labour Organization* (2020) menjelaskan bahawa perubahan struktur umur penduduk global, termasuk peningkatan peratusan warga tua dalam tenaga buruh, memberi kesan kepada komposisi pekerjaan dan permintaan buruh. Situasi ini mewujudkan keperluan dasar yang mengambil kira keseimbangan antara peluang pekerjaan bagi belia dan keperluan tenaga kerja

²Rencana ini adalah pandangan penulis dan tidak mewakili pandangan dari Jabatan Perangkaan Malaysia



berpengalaman. Namun, dalam konteks sebenar, kesan tersebut tidak berlaku secara mutlak. Ramai pesara di Malaysia kekal aktif dalam pasaran kerja, terutamanya melalui sektor tidak formal dan pekerjaan sambilan, atas alasan keperluan kewangan, minat untuk terus bekerja, atau kekurangan perlindungan sosial selepas bersara (Godfrey et al., 2021). Kehadiran semula pesara ke pasaran buruh ini menimbulkan persaingan yang berpotensi menjejaskan peluang pekerjaan untuk tenaga kerja muda dan mungkin memberi tekanan kepada kadar pengangguran secara keseluruhan.

Tambahan pula, statistik rasmi kadar pengangguran yang dikeluarkan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) tidak semestinya menangkap dinamika sebenar yang melibatkan pesara yang masih bekerja atau sedang mencari pekerjaan tidak formal. Definisi pengangguran rasmi hanya merangkumi individu berumur 15 - 64 tahun yang tidak bekerja tetapi aktif mencari pekerjaan dan sedia untuk bekerja, sedangkan ramai pesara tidak termasuk dalam kategori ini walaupun mereka kekal beraktiviti ekonomi (Jabatan Perangkaan Malaysia, 2024). Maka, pemahaman terhadap hubungan antara bilangan pesara dan kadar pengangguran memerlukan analisis yang lebih mendalam dengan menggunakan pendekatan statistik yang sesuai.

Justeru, kajian ini dijalankan bagi meneliti hubungan statistik antara pertambahan bilangan pesara dan kadar pengangguran di Malaysia bagi tempoh 2015 hingga 2024. Tempoh ini dipilih kerana ia mencerminkan pelaksanaan penuh dasar umur persaraan baharu dan meliputi perubahan ekonomi penting, termasuk impak pandemik COVID-19 terhadap pasaran buruh. Kajian ini akan menggunakan kaedah statistik seperti korelasi Pearson dan regresi linear untuk menentukan kekuatan, arah, dan kesignifikanan hubungan antara kedua-dua pemboleh ubah tersebut. Dapatan kajian ini diharap dapat memberikan gambaran empirikal yang berguna kepada pembuat dasar dalam merangka strategi tenaga buruh yang lebih mampan serta dasar persaraan yang lebih responsif terhadap cabaran ekonomi semasa.

2.0 Objektif Kajian

- a. Menganalisis hubungan statistik antara pertambahan bilangan pesara dengan pengangguran di Malaysia bagi tempoh 2015 hingga 2024.
- b. Mengenal pasti pola dan trend tahunan bilangan pesara serta bilangan penganggur di Malaysia sepanjang tempoh kajian.
- c. Menilai sifat kepegungan siri masa bagi pemboleh ubah yang dikaji menggunakan ujian *Augmented Dickey-Fuller*.
- d. Membina dan mentafsir model regresi siri masa dalam bentuk *first difference* bagi menilai pengaruh bilangan pesara terhadap bilangan penganggur.
- e. Menilai kewujudan hubungan dinamik jangka pendek antara pemboleh ubah menggunakan ujian *Granger causality*.

3.0 Sorotan Literatur

Isu penuaan penduduk dan penyertaan warga emas dalam pasaran buruh semakin menjadi tumpuan, baik di peringkat global mahupun nasional. Penyertaan lebih aktif individu berumur 60 tahun ke atas sering dikaitkan dengan implikasi terhadap kadar pengangguran, terutamanya dalam kalangan belia. Oleh itu, sorotan literatur ini menumpukan kepada dapatan kajian terdahulu yang membincangkan isu tersebut daripada pelbagai perspektif dan pendekatan metodologi, bagi membentuk kerangka analisis yang lebih menyeluruh dan komprehensif.

Godfrey et al. (2021), melalui kajian kualitatif menggunakan wawancara mendalam terhadap pesara mendapati bahawa ramai individu yang telah bersara memilih untuk terus bekerja dalam sektor informal atau separuh masa. Keputusan ini didorong oleh pelbagai faktor seperti keperluan kewangan, keinginan sosial untuk kekal aktif serta terus terlibat dalam komuniti. Walaupun kajian ini tidak menggunakan analisis statistik kuantitatif, ia memberi sumbangan penting dalam membina pemahaman naratif terhadap pengalaman dan motivasi pesara dalam konteks Malaysia yang sedang menuju ke arah negara menua. Kajian oleh Suppiah et al. (2024) pula menjalankan kajian kuantitatif menggunakan soal selidik terhadap 500 responden warga emas di Semenanjung Malaysia dan menganalisis data tersebut menggunakan analisis korelasi Pearson dan regresi linear berganda. Kajian ini menilai hubungan antara faktor modal insan seperti pendidikan, kemahiran dan pengalaman kerja dengan kecenderungan untuk bekerja semula selepas persaraan. Dapatan tersebut memperlihatkan hubungan positif yang signifikan antara tahap pendidikan dan kecenderungan untuk kekal dalam pasaran buruh, sekali gus menunjukkan bahawa penyertaan tenaga kerja warga emas berpendidikan tidak semestinya mengurangkan peluang pekerjaan bagi generasi muda.

Abdullah (2020) dalam analisis deskriptifnya menggunakan data sekunder daripada Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM) dan PERKESO untuk menilai trend kadar pengangguran belia serta perubahan dasar umur persaraan. Meskipun tidak menggunakan kaedah inferens statistik, kajian ini secara signifikan menimbulkan kebimbangan terhadap kemungkinan berlakunya pertindihan antara kumpulan umur dalam pasaran buruh, khususnya apabila dasar umur persaraan dinaikkan tanpa pertimbangan menyeluruh terhadap kapasiti pasaran kerja.

Minhat & Suwanmanee (2023) pula mengambil pendekatan tinjauan literatur sistematik berdasarkan protokol PRISMA. Kajian mereka meneliti lebih 30 artikel yang berkaitan dengan pekerjaan pasca-persaraan dan menekankan bahawa faktor kesihatan, sokongan keluarga serta fleksibiliti kerja sering menjadi faktor penentu kepada keputusan warga emas untuk terus bekerja. Walaupun tidak menggunakan pendekatan kuantitatif, ulasan ini memberikan asas penting dalam memahami konteks sosial dan peribadi yang mempengaruhi tingkah laku tenaga buruh warga emas.

Dalam kajian oleh Mansor et al. (2015), data soal selidik dikumpul daripada kalangan penjawat awam yang menghampiri umur persaraan bagi menilai tahap persediaan bersara. Kajian ini menggunakan regresi logistik dan ANOVA untuk menguji hubungan antara faktor demografi seperti umur, tahap pendidikan dan pendapatan dengan kesediaan untuk bersara. Hasilnya menunjukkan bahawa ramai individu tidak bersedia dari segi kewangan dan psikologi untuk bersara sepenuhnya, dan hal ini mendorong mereka untuk terus bekerja dalam sektor tidak formal, yang memberi implikasi tidak langsung terhadap statistik pengangguran rasmi.



Cui (2025) dalam kajian doktoralnya di Kanada dan Amerika Syarikat menggunakan analisis regresi *Ordinary Least Squares* (OLS) dan *probit regression* untuk menilai kesan penyertaan warga emas terhadap kadar pengangguran belia. Kajian beliau mendapati bahawa tiada korelasi negatif yang signifikan antara kedua-dua pemboleh ubah. Malah, dalam ekonomi yang berkembang, warga emas dan belia cenderung beroperasi dalam segmen pasaran kerja yang berbeza, menjadikan isu persaingan antara generasi tidak begitu ketara.

Bertoni dan Brunello (2021) juga menggunakan kaedah *difference-in-differences* (DiD) dalam kajian ke atas data panel serantau di Itali bagi menilai impak peningkatan umur persaraan yang diperkenalkan melalui dasar fiskal. Dapatan mereka menunjukkan bahawa peningkatan umur persaraan tidak secara langsung mengurangkan kadar pekerjaan dalam kalangan belia, malah kesannya sangat bergantung kepada keadaan pasaran buruh tempatan. Dalam kawasan yang mengalami pertumbuhan ekonomi yang pesat, tiada bukti persaingan ketara antara generasi dalam pasaran kerja. Ini menyokong hujah bahawa dasar umur persaraan perlu disesuaikan dengan kapasiti guna tenaga serantau.

Kajian oleh Jousten et al. (2010) di Belgium pula menggunakan pendekatan simulasi dasar dan analisis regresi untuk menilai kesan persaraan awal terhadap peluang pekerjaan belia. Kajian ini mencadangkan bahawa walaupun terdapat sedikit ruang yang terbuka untuk belia apabila warga emas bersara awal, kesan tersebut bersifat sementara dan tidak berpanjangan tanpa rangsangan dalam penciptaan pekerjaan baharu.

Ji (2017) menggunakan data rentas negara daripada 20 negara OECD dan menjalankan analisis korelasi serta model regresi berganda untuk menilai hubungan antara penyertaan warga emas dan kadar pekerjaan belia. Beliau mendapati tiada corak konsisten yang menyokong tanggapan bahawa peningkatan dalam pekerjaan warga emas menjejaskan peluang pekerjaan untuk belia, sebaliknya mencadangkan bahawa kesan sebenar bergantung kepada struktur pasaran kerja dan sektor ekonomi yang terlibat.

Selain itu, Rozen-Bakher (2018) menjalankan analisis terhadap 30 negara maju untuk menilai kesan peningkatan normal *retirement age* (NRA) terhadap kadar pengangguran mengikut kumpulan umur. Kajian tersebut mendapati bahawa peningkatan NRA dalam pasaran buruh yang mengalami kekurangan peluang pekerjaan boleh meningkatkan pengangguran belia dan dewasa walaupun dalam masa yang sama membantu mengurangkan pengangguran warga emas. Kajian ini menunjukkan bahawa kesan dasar umur persaraan sangat bergantung kepada keadaan struktur pasaran buruh dan tahap kestabilan ekonomi sesebuah negara.

Dari sudut teori ekonomi buruh, Lefèbvre (2012) membangunkan sebuah model keseimbangan pengangguran berasaskan model *Diamond-Mortensen-Pissarides* yang menggabungkan heterogeniti umur dan kebarangkalian persaraan. Model ini menunjukkan bahawa kesan perubahan umur persaraan terhadap pengangguran belia tidak bersifat automatik sebaliknya bergantung kepada produktiviti relatif antara pekerja muda dan tua serta keputusan sebuah syarikat dalam membuka kekosongan jawatan. Hasil kajian ini menunjukkan bahawa "*lump of labor*" tidak semestinya sah dalam konteks pasaran buruh moden.



Kajian terbaru oleh Rabaté, Jongen, & Atav (2024) yang menggunakan pendekatan *Regression Discontinuity Design* (RDD) berdasarkan variasi kohort kelahiran di Belanda bagi menilai kesan peningkatan *statutory retirement age* (SRA). Kajian tersebut mendapati bahawa peningkatan SRA menaikkan kadar pekerjaan dalam tempoh antara umur persaraan lama dan baharu dengan menggunakan data pentadbiran menyeluruh. Namun begitu, sebahagian besar kesan tersebut didapati bersifat mekanikal iaitu individu hanya kekal lebih lama dalam status pasaran buruh sedia ada tanpa bukti bahawa penyertaan warga emas menyebabkan persaingan langsung yang menjejaskan peluang pekerjaan belia.

Secara keseluruhannya, kajian terdahulu memberikan gambaran bercampur tentang hubungan antara penyertaan warga emas dalam pasaran buruh dan kadar pengangguran. Walaupun sesetengah dapatan menunjukkan kemungkinan wujudnya tekanan terhadap pasaran kerja, kebanyakan bukti empirikal menolak andaian bahawa warga emas secara automatik menghalang peluang pekerjaan untuk generasi muda. Dalam konteks Malaysia, kekurangan kajian statistik empirikal berkaitan hubungan ini menunjukkan wujudnya jurang yang masih belum diterokai. Maka, kajian ini dirancang untuk menilai kekuatan dan arah hubungan tersebut dengan menggunakan kaedah korelasi Pearson dan model regresi linear berdasarkan data siri masa dari tahun 2015 hingga 2024.

4.0 Metodologi Kajian

4.1 Reka Bentuk Kajian

Kajian ini menggunakan pendekatan kuantitatif berasaskan analisis siri masa tahunan bagi menilai hubungan antara dua pemboleh ubah utama, iaitu bilangan pesara, tenaga buruh dan bilangan penganggur di Malaysia bagi tempoh 2015 hingga 2024. Reka bentuk kajian berbentuk korelasi dan analisis trend masa digunakan untuk melihat pola perubahan dan hubungan statistik yang wujud. Data yang digunakan dalam kajian ini merupakan data sekunder, iaitu maklumat sedia ada yang diperoleh daripada sumber rasmi kerajaan dalam tempoh sepuluh tahun yang lalu.

4.2 Sumber Data

Sumber data yang digunakan dalam kajian ini diperoleh daripada Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM), merangkumi dua indikator ekonomi utama iaitu bilangan penganggur dan tenaga buruh manakala bilangan pesara pula diperoleh daripada Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP) dan Jabatan Perkhidmatan Awam (JPA). Dalam kajian ini, jumlah bilangan pesara dikira sebagai hasil tambah pesara daripada kedua-dua sumber tersebut, iaitu pesara JPA dan pesara KWSP bagi umur pengeluaran 50, 55 dan 60 tahun. Bagi data pesara JPA sebelum tahun 2018, nilai yang digunakan adalah berdasarkan anggaran purata tahunan sebanyak 23,000 orang seperti yang dinyatakan dalam penerbitan rasmi JPA. Oleh itu, jumlah bilangan pesara yang digunakan dalam kajian ini mewakili anggaran keseluruhan pesara sektor awam dan swasta di Malaysia bagi tempoh kajian. Kajian ini menggunakan data bersiri tahunan yang meliputi tempoh dari tahun 2015 hingga 2024. Data ini digunakan bagi menilai perubahan dari semasa ke semasa serta menganalisis hubungan antara bilangan pesara dan tenaga buruh dengan penganggur dalam pasaran buruh Malaysia.



4.3 Pemboleh Ubah Kajian

Jadual 1(a) Jenis dan pemboleh ubah dalam kajian

Jenis	Pemboleh Ubah	Keterangan
Bebas	Bilangan pesara ('000) orang	Jumlah tenaga buruh yang telah bersara daripada pekerjaan
	Tenaga buruh ('000) orang	Jumlah tenaga buruh yang bekerja atau aktif mencari pekerjaan
Bersandar	Bilangan penganggur ('000) orang	Jumlah tenaga buruh yang tidak bekerja tetapi aktif mencari pekerjaan

4.4 Metodologi

Terdapat beberapa kaedah yang dilaksanakan bagi kajian ini iaitu:

4.4.1 Analisis Deskriptif

Analisis deskriptif digunakan bagi menggambarkan trend dan ciri-ciri asas data kajian sepanjang tempoh 2015 hingga 2024. Statistik seperti min, nilai maksimum dan minimum, serta sisihan piawai digunakan bagi menilai tahap variasi pemboleh ubah. Carta garis dan jadual ringkasan turut digunakan untuk menunjukkan perubahan bilangan penganggur, bilangan pesara dan tenaga buruh dari tahun ke tahun.

4.4.2 Ujian Kepegunan (*Augmented Dickey-Fuller*)

Disebabkan data yang digunakan berbentuk siri masa, ujian *Augmented Dickey-Fuller* (ADF) dijalankan untuk menentukan sama ada pemboleh ubah mengandungi *unit root* atau tidak. Ujian ini penting bagi mengelakkan masalah regresi palsu (*spurious regression*) yang boleh berlaku apabila pemboleh ubah tidak pegun dianalisis pada aras signifikan lima (5) peratus. Ujian ADF dijalankan dengan hipotesis berikut:

H_0 : Siri masa mengandungi *unit root* (tidak pegun)

H_1 : Siri masa tidak mengandungi *unit root* (pegun)

4.4.3 *First Difference Regression Model*

Sekiranya siri masa didapati tidak pegun pada aras *level*, transformasi *first difference* digunakan bagi menstabilkan data. Transformasi ini dilakukan dengan mengambil perbezaan antara nilai pemboleh ubah pada tahun semasa dan nilai pada tahun sebelumnya.

Transformasi *first difference* ditulis seperti berikut:

$$\Delta Y_t = Y_t - Y_{t-1}$$

Kaedah ini membantu menghapuskan trend dalam siri masa dan menjadikan data lebih stabil untuk analisis regresi.



4.4.4 Analisis Regresi (*Ordinary Least Squares*)

Bagi menilai hubungan antara pemboleh ubah kajian, model regresi dianggarkan menggunakan kaedah *Ordinary Least Squares* (OLS). Model ini digunakan untuk menentukan sama ada perubahan dalam bilangan pesara dan tenaga buruh mempunyai kesan terhadap perubahan bilangan penganggur. Beberapa statistik penting seperti nilai R^2 , *Adjusted R*², *t-statistic* dan *p-value* turut digunakan bagi menilai signifikan statistik model dan pemboleh ubah yang terlibat.

4.4.5 Ujian Autokorelasi (*Durbin-Watson*)

Dalam analisis siri masa, penting untuk memastikan bahawa residu model regresi tidak mempunyai hubungan bersiri antara satu sama lain. Kehadiran autokorelasi boleh menyebabkan anggaran pekali regresi menjadi tidak cekap dan menjejaskan kesahihan keputusan statistik. Bagi mengesan kewujudan autokorelasi dalam model, ujian *Durbin-Watson* (DW) digunakan.

Statistik *Durbin-Watson* dikira menggunakan formula:

$$DW = \frac{\sum (e_t - e_{t-1})^2}{\sum e_t^2}$$

Nilai statistik DW berada dalam julat 0 hingga 4. Jika nilai DW menghampiri 2, ini menunjukkan bahawa residu model tidak mempunyai hubungan bersiri yang signifikan dan model regresi yang dianggarkan adalah stabil.

4.4.6 Ujian *Granger Causality*

Selain menilai hubungan statistik antara pemboleh ubah, kajian ini turut menguji kewujudan hubungan sebab-akibat jangka pendek antara bilangan pesara dan bilangan penganggur menggunakan ujian *Granger Causality*.

Hipotesis ujian *Granger* adalah seperti berikut:

H_0 : bilangan pesara tidak menyebabkan bilangan penganggur secara *Granger*

H_1 : bilangan pesara menyebabkan bilangan penganggur secara *Granger*

Jika nilai *p* lebih kecil daripada aras signifikan yang ditetapkan, hipotesis nol ditolak dan dapat disimpulkan bahawa wujud hubungan sebab-akibat jangka pendek antara pemboleh ubah tersebut.

4.5 Limitasi Kajian

Kajian ini mempunyai beberapa kekangan yang perlu diambil kira dalam mentafsir dapatan kajian. Salah satu kekangan utama ialah keterbatasan data berkaitan bilangan pesara. Data bilangan pesara yang diperoleh daripada KWSP dan JPA hanya tersedia dalam bentuk agregat dan tidak menyediakan pecahan yang terperinci mengikut kumpulan umur.



Selain itu, data pesara bagi sektor awam yang diperoleh daripada JPA hanya tersedia bagi tahun-tahun tertentu. Oleh itu, bagi tempoh sebelum tahun 2018, kajian ini menggunakan anggaran purata tahunan sebanyak 23,000 orang seperti yang dinyatakan dalam penerbitan rasmi JPA. Pendekatan ini digunakan bagi memastikan kesinambungan siri masa data dalam tempoh kajian.

Di samping itu, bilangan pesara yang digunakan dalam kajian ini merupakan jumlah gabungan pesara daripada sektor awam dan swasta, iaitu pesara JPA dan pesara KWSP bagi umur pengeluaran 50, 55 dan 60 tahun. Walaupun pendekatan ini memberikan gambaran umum mengenai saiz populasi pesara di Malaysia, ia tidak dapat membezakan dengan tepat taburan umur atau jenis persaraan dalam kalangan pesara.

Walaupun begitu, penggunaan data agregat bilangan pesara masih dapat memberikan gambaran umum mengenai hubungan antara persaraan dan pengangguran dalam pasaran buruh Malaysia. Kajian pada masa hadapan disarankan untuk menggunakan data yang lebih terperinci mengikut kumpulan umur sekiranya data tersebut tersedia.

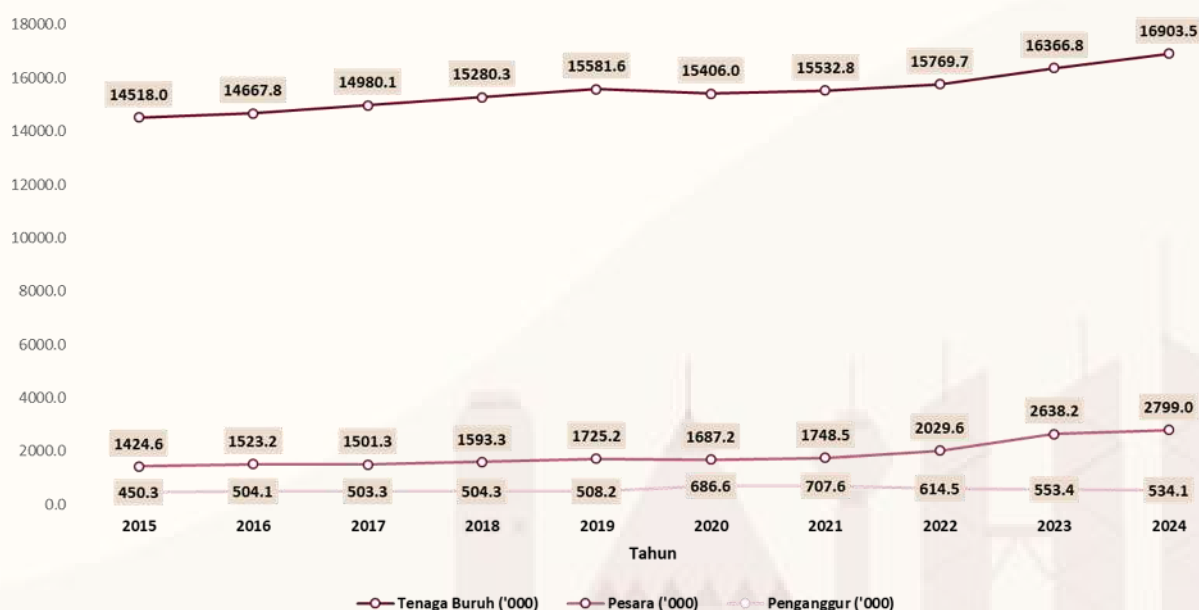
5.0 Hasil dan Penemuan

Analisis ini dijalankan menggunakan beberapa kaedah ekonometrik termasuk analisis deskriptif, ujian kepegungan ADF, model regresi *first difference*, ujian DW serta ujian *Granger causality*. Analisis ini bertujuan untuk menentukan sama ada bilangan pesara mempunyai pengaruh terhadap perubahan bilangan penganggur dalam pasaran buruh Malaysia.

5.1 Analisis Deskriptif

Analisis deskriptif digunakan bagi memberikan gambaran awal mengenai corak dan variasi pemboleh ubah kajian sepanjang tempoh kajian.

Carta 1(a) Bilangan pesara, penganggur dan tenaga buruh, Malaysia, 2015–2024



Jadual 1(b) Bilangan Pesara, Penganggur dan Tenaga buruh, Malaysia, 2015 – 2024

Pemboleh Ubah	N	Minimum	Maksimum	2024Min	Sisihan Piawai
Pesara ('000)	10	1,424.6	2,799.0	1,867.0	480.60
Tenaga buruh ('000)	10	14,518.0	16,903.5	15,500.7	729.22
Penganggur ('000)	10	450.3	707.6	556.6	85.34

Carta 1(a) memaparkan trend peningkatan yang konsisten dan tekal bagi bilangan pesara dan saiz tenaga buruh di Malaysia sepanjang tempoh 2015 hingga 2024. Bilangan pesara mencatatkan pertumbuhan daripada tahap minimum 1,424.6 ribu orang pada tahun 2015 kepada tahap maksimum 2,799.0 ribu orang pada tahun 2024, manakala saiz tenaga buruh turut berkembang secara stabil daripada 14,518.0 ribu orang kepada 16,903.5 ribu orang dalam tempoh yang sama. Sebaliknya, trend bilangan penganggur menunjukkan pola yang lebih tidak menentu (*fluctuating*) dengan lonjakan visual yang ketara pada tahun 2021 mencecah 707.6 ribu orang akibat impak ekonomi pandemik COVID-19, sebelum menunjukkan arah aliran menurun semula.

Jadual 1(b) memaparkan statistik deskriptif bagi bilangan pesara, saiz tenaga buruh keseluruhan dan bilangan penganggur bagi tempoh 2015 hingga 2024. Keputusan menunjukkan bahawa purata bilangan pesara bagi tempoh kajian adalah sekitar 1,867.0 ribu orang dengan sisihan piawai sebanyak 480.60. Nilai minimum pesara direkodkan pada tahun 2015 iaitu 1,424.6 ribu orang manakala nilai maksimum dicatatkan pada tahun 2024 iaitu 2,799 ribu orang. Peningkatan yang konsisten ini menunjukkan bahawa jumlah individu yang mencapai umur persaraan semakin meningkat dari semasa ke semasa.

Bagi tenaga buruh pula, purata jumlah tenaga buruh adalah sekitar 15,500.7 ribu orang dengan sisihan piawai sebanyak 729.22. Nilai minimum tenaga buruh direkodkan pada tahun 2015 iaitu 14,518.0 ribu orang manakala nilai maksimum pula dicatatkan sebanyak 16,903.5 ribu orang pada tahun 2024. Peningkatan tenaga buruh ini mencerminkan perkembangan pasaran buruh di Malaysia yang dipengaruhi oleh pertumbuhan populasi serta peningkatan penyertaan tenaga kerja dalam ekonomi. Secara keseluruhannya, statistik deskriptif menunjukkan bahawa ketiga-tiga pemboleh ubah mengalami perubahan yang ketara sepanjang tempoh kajian.

5.2 Ujian Kepegunan (ADF test)

Ujian ADF dijalankan bagi menentukan sama ada siri masa bagi setiap pemboleh ubah adalah pegun atau tidak. Ujian ini penting bagi mengelakkan masalah *spurious regression* dalam analisis siri masa.

Jadual 1(c) Hasil ujian ADF bagi setiap pemboleh ubah

Pemboleh ubah	ADF	Keputusan
Pesara	1.078	Tidak pegun
Tenaga buruh	0.942	Tidak pegun
Penganggur	-1.673	Tidak pegun

Keputusan ujian ADF menunjukkan bahawa nilai ADF statistik bagi bilangan pesara ialah 1.078, tenaga buruh ialah 0.942, manakala bilangan penganggur ialah -1.673. Kesemua nilai ini adalah lebih besar daripada nilai kritikal pada aras signifikan lima peratus iaitu -3.00. Oleh itu, hipotesis nol gagal ditolak bagi semua pemboleh ubah yang diuji.

Ini menunjukkan bahawa siri masa bagi bilangan pesara, tenaga buruh dan bilangan penganggur adalah tidak pegun pada aras level. Ketidakpegunan ini menunjukkan bahawa data mempunyai trend atau variasi yang berubah dari semasa ke semasa. Oleh itu, transformasi *first difference* perlu dilakukan bagi menstabilkan siri masa sebelum analisis regresi dijalankan.

5.3 Analisis Regresi (*First Difference*)

Selepas data ditransformasikan kepada *first difference*, model regresi dianggarkan menggunakan kaedah OLS bagi menilai hubungan antara perubahan bilangan pesara, tenaga buruh dan bilangan penganggur.

Model regresi adalah seperti berikut:

$$\Delta UNEMP = \beta_0 + \beta_1 \Delta RET + \beta_2 \Delta LAB + \varepsilon$$

di mana:

- $\Delta UNEMP$ = perubahan bilangan penganggur
- ΔRET = perubahan bilangan pesara
- ΔLAB = perubahan tenaga buruh
- β_0 = pemalar
- β_1 dan β_2 = pekali regresi
- ε = terma ralat

Keputusan regresi adalah seperti berikut:

Jadual 1(d) Hasil regresi *first difference*

Pemboleh Ubah	Pekali	t-stat	Nilai-p
Pemalar	79.57	2.86	0.029
ΔRET	-0.088	-0.68	0.520
ΔLAB	-0.214	-1.94	0.101

*pemboleh ubah bersandar: $\Delta UNEMP$

Jadual 1(e) Statistik model

Pemboleh Ubah	Nilai-p
R^2	0.649
Adjusted R^2	0.532
F-stat	5.551
Prob (F)	0.043



Keputusan analisis regresi menunjukkan bahawa model yang dianggarkan adalah signifikan secara keseluruhan dengan nilai bagi F-statistik sebanyak 0.043 yang lebih kecil daripada aras signifikan lima peratus. Ini menunjukkan bahawa kedua-dua pemboleh ubah, perubahan bilangan pesara dan perubahan tenaga buruh mempunyai hubungan dengan perubahan bilangan penganggur dalam model yang dianggarkan.

Nilai R^2 bagi model adalah sebanyak 0.649 yang menunjukkan bahawa kira-kira 64.9 peratus variasi dalam perubahan bilangan penganggur dapat dijelaskan oleh perubahan bilangan pesara dan tenaga buruh dalam model ini. Lebih daripada itu mungkin dipengaruhi oleh faktor lain seperti keadaan ekonomi, pertumbuhan sektor industri dan perubahan dalam permintaan buruh.

Pemboleh ubah perubahan bilangan pesara pula menunjukkan pekali negatif iaitu -0.088 dengan nilai-p sebanyak 0.520. Walau bagaimanapun, nilai-p yang melebihi aras signifikan lima peratus menunjukkan bahawa perubahan bilangan pesara tidak mempunyai kesan yang signifikan terhadap perubahan bilangan penganggur dalam tempoh kajian. Keputusan ini mungkin menunjukkan peningkatan bilangan pesara tidak semestinya membuka peluang pekerjaan baharu dalam pasaran buruh kerana pengangguran turut dipengaruhi oleh pelbagai faktor lain seperti pertumbuhan ekonomi dan struktur pasaran pekerjaan.

Selain itu, pemboleh ubah perubahan tenaga buruh juga menunjukkan hubungan negatif dengan perubahan bilangan penganggur sebanyak -0.214. Walaupun hubungan ini tidak signifikan, nilai-p sebanyak 0.101 menunjukkan terdapat kecenderungan hubungan songsang antara perubahan tenaga buruh dan perubahan pengangguran. Ini mungkin menunjukkan bahawa peningkatan penyertaan tenaga buruh dalam ekonomi boleh membantu mengurangkan tekanan pengangguran walaupun kesannya tidak begitu kuat dalam tempoh kajian yang agak pendek.

Secara keseluruhannya, kajian ini mendapati bahawa perubahan dalam bilangan pesara tidak mempunyai pengaruh yang signifikan terhadap perubahan pengangguran di Malaysia. Sebaliknya, dinamika pengangguran mungkin lebih dipengaruhi oleh faktor-faktor struktur pasaran buruh dan keadaan ekonomi secara keseluruhan. Ketidaksignifikanan hubungan ini menunjukkan bahawa andaian teori *Lump of Labor* yang disebut Lefèbvre (2012), yang mendakwa terdapat jumlah pekerjaan tetap dalam ekonomi, tidak terpakai dalam konteks Malaysia bagi tempoh 2015 - 2024. Sebaliknya, dinamika pengangguran lebih dipengaruhi oleh faktor struktur dan keadaan ekonomi secara menyeluruh.

5.4 Ujian Autokorelasi (Durbin-Watson)

Ujian DW dijalankan bagi mengesan kewujudan autokorelasi dalam residu model regresi. Autokorelasi merujuk kepada keadaan di mana residu dalam model regresi mempunyai hubungan antara satu sama lain, yang boleh menjejaskan ketepatan anggaran pekali regresi.



Dengan menggunakan model DW seperti berikut:

$$DW = \frac{\sum (e_t - e_{t-1})^2}{\sum e_t^2}$$

Jadual 1(f) Hasil ujian DW

Pemboleh Ubah	Nilai-p
Durbin-Watson	2.28

Keputusan ujian DW menunjukkan bahawa nilai statistik DW adalah sebanyak 2.28. Nilai ini berada hampir kepada nilai 2 yang menunjukkan bahawa tiada masalah autokorelasi yang signifikan dalam model regresi. Oleh itu, residu dalam model tidak berkorelasi secara bersiri dan model regresi yang dianggarkan adalah stabil serta memenuhi andaian asas analisis regresi. Ketidadaan masalah autokorelasi ini menunjukkan bahawa keputusan regresi yang diperoleh boleh dianggap boleh dipercayai untuk tujuan analisis dalam kajian ini.

5.5 Ujian Granger Causality

Ujian *Granger causality* dijalankan bagi menentukan sama ada perubahan bilangan pesara mempunyai kuasa ramalan terhadap perubahan bilangan penganggur dalam jangka pendek.

Jadual 1(g) Hasil ujian *Granger Causality*

Hipotesis Nol	F-statistik	Nilai-p	Keputusan
Pesara tidak menyebabkan Penganggur	0.100	0.907	Gagal tolak H_0
Penganggur tidak menyebabkan Pesara	1.241	0.365	Gagal tolak H_0

Keputusan ujian menunjukkan bahawa bagi model yang menguji sama ada bilangan pesara menyebabkan pengangguran, nilai-p yang diperoleh adalah sebanyak 0.907. Nilai ini adalah lebih besar daripada aras signifikan lima peratus, maka hipotesis nol gagal ditolak.

Bagi model yang menguji sama ada pengangguran menyebabkan perubahan bilangan pesara pula, nilai-p yang diperoleh adalah sebanyak 0.365. Nilai ini juga lebih besar daripada aras signifikan lima peratus. Oleh itu, hipotesis nol juga gagal ditolak bagi model ini.

Secara keseluruhannya, keputusan ujian *Granger causality* menunjukkan bahawa tiada hubungan sebab-akibat antara bilangan pesara dan bilangan penganggur dalam tempoh kajian. Ini bermaksud perubahan dalam bilangan pesara tidak mempunyai kuasa ramalan terhadap perubahan bilangan penganggur dalam jangka pendek, dan sebaliknya.

6.0 Rumusan

Kajian ini menyimpulkan bahawa tiada hubungan statistik yang signifikan antara pertambahan bilangan pesara dengan kadar pengangguran di Malaysia bagi tempoh 2015 hingga 2024. Meskipun data deskriptif menunjukkan peningkatan bilangan pesara yang sangat konsisten, iaitu daripada 1,424.6 ribu orang pada tahun 2015 kepada 2,799.0 ribu orang pada tahun 2024, analisis regresi *first difference* membuktikan bahawa perubahan bilangan pesara tersebut tidak mempunyai pengaruh nyata terhadap perubahan bilangan penganggur (nilai- $p = 0.520$). Dapatan ini diperkukuhkan lagi melalui ujian *Granger causality* yang mengesahkan bahawa tiada hubungan sebab-akibat jangka pendek antara kedua-dua pemboleh ubah tersebut, di mana perubahan bilangan pesara tidak mempunyai kuasa ramalan terhadap trend pengangguran.

Dapatan empirikal ini secara tidak langsung menolak andaian "*lump of labor fallacy*" dalam konteks pasaran buruh Malaysia bagi tempoh kajian, yang menganggap bahawa persaraan warga emas akan secara automatik membuka ruang pekerjaan secukupnya untuk mengurangkan pengangguran golongan muda. Sebaliknya, kajian ini menunjukkan bahawa dinamika pengangguran di Malaysia lebih dipengaruhi oleh faktor luaran dan struktur ekonomi, seperti yang dilihat melalui lonjakan ketara bilangan penganggur pada tahun 2021 akibat impak pandemik COVID-19, dan bukannya didorong oleh trend persaraan semata-mata. Dapatan ini juga adalah selaras dengan kajian oleh Cui (2025) yang mendapati bahawa tiada hubungan negatif yang signifikan antara penyertaan warga emas dalam pasaran buruh dan pengangguran belia, sekali gus menunjukkan bahawa kedua-dua kumpulan ini beroperasi dalam segmen pasaran buruh yang berbeza.

Walaupun banyak kajian telah meneliti faktor yang mempengaruhi pengangguran, kebanyakan kajian terdahulu lebih menumpukan kepada faktor makroekonomi seperti pertumbuhan ekonomi dan KPTB. Kajian yang menilai kesan persaraan terhadap pengangguran masih terhad, khususnya dalam konteks Malaysia. Selain itu, kebanyakan kajian terdahulu menggunakan KPTB warga emas sebagai proksi bagi menggambarkan kesan persaraan terhadap pasaran buruh manakala penggunaan bilangan pesara sebenar sebagai pemboleh ubah empirikal masih jarang digunakan dalam analisis ekonometrik.

Tambahan pula, data bilangan pesara yang diperoleh daripada sumber seperti KWSP dan JPA tidak menyediakan pecahan yang terperinci mengikut kumpulan umur. Kekangan data ini menyebabkan kajian berkaitan persaraan dan pasaran buruh sering menggunakan indikator alternatif seperti KPTB warga emas. Oleh itu, kajian ini berusaha mengisi jurang tersebut dengan menggunakan data bilangan pesara yang tersedia bagi menilai hubungannya dengan bilangan penganggur di Malaysia.

Namun demikian, hasil kajian ini tetap memberikan implikasi penting kepada pembuat dasar. Dapatan kajian menunjukkan bahawa usaha untuk mengurangkan pengangguran tidak seharusnya hanya tertumpu kepada perubahan dasar umur persaraan, sebaliknya perlu mengambil kira faktor yang lebih luas seperti penciptaan peluang pekerjaan, peningkatan produktiviti tenaga kerja dan kestabilan ekonomi makro.



Selain itu, kajian masa hadapan disarankan untuk memberi tumpuan khusus kepada analisis pengangguran dalam kalangan belia, terutamanya bagi kumpulan umur 20 hingga 30 tahun, bagi memahami dengan lebih jelas dinamika pasaran buruh. Di samping itu, penggunaan data yang lebih terperinci melalui permohonan rasmi kepada agensi seperti DOSM, JPA, KWSP dan KWAP berpotensi menghasilkan analisis yang lebih mendalam dan tepat pada masa hadapan.

7.0 Rujukan

- Abdullah, Z. (2020). Higher Retirement Age? Trend and Growth Analysis of Labour Market in Malaysia. *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences*.
- Bertermann, A., Dauth, W., Suedekum, J., & Woessmann, L. (2025). *Training or Retiring? How Labor Markets Adjust to Trade and Technology Shocks*. Institute of Labor Economics (IZA), Bonn: IZA Discussion Papers, No. 18247.
- Bertoni, M., & Brunello, G. (2021). Does a higher retirement age reduce youth employment? *Economic Policy*.
- Cui, J. (2025). *Essays on labour economics*. Doctoral dissertation, University of Ottawa.
- Godfrey, A. S., Ibrahim, D., Kanyo, N. I., & Md Shah, J. (2021). Konseptual Kualiti Hidup Dalam Konteks Golongan Pesara di Malaysia. *PERKKS Proceedings*.
- Huuskonen, J. (2024). Sanctions for the Long-Term Unemployed: Effects on Labour Market Outcomes and Welfare Transfers in Finland. *SSRN*.
- International Labour Organization. (2020). *World Employment and Social Outlook: Trends 2020*. Geneva: ILO.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. (2024). *Laporan Survei Tenaga Buruh Malaysia*.
- Jabatan Perkhidmatan Awam. (2024). *Laporan Tahunan. (2015 - 2024)*.
- Jansen, A. (2025). Some are Hit Hard, for Others It's Business as Usual: The Effects of Chronic Illnesses on Employment and Income Trajectories. *Journal of Economics and Statistics*.
- Ji, E. J. (2017). The relationship between youth employment and older persons' employment in 20 OECD countries. *International Labour Review*.
- Jousten, A., Lefèbvre, M., Perelman, S., & Pestieau, P. (2010). The effects of early retirement on youth unemployment: The case of Belgium. *National Bureau of Economic Research (NBER)*.
- Kalwij, A., Kapteyn, A., & Vos, K. D. (2010). Retirement of older workers and employment of the young. *De Economist*.
- Kumpulan Wang Simpanan Pekerja. (2015 - 2024). *Laporan Tahunan Bersepadu*.
- Lefèbvre, M. (2012). Unemployment and Retirement in a Model with Age-specific Heterogeneity. *LABOUR*.

Malaysia. (2012). *Akta Umur Persaraan Minimum 2012 (Akta 753)*.

Mansor, M. F., Hong, C. C., Abu, N. H., & Shaari, M. S. (2015). Demographic Factors Associated with Retirement Planning: A Study of Employees in Malaysian Health Sectors. *Advances in Business Research International Journal*.

Minhat, H. S., & Suwanmanee, S. (2023). Working Beyond Retirement Age: A Systematic Review. *Pertanika Journal of Social Sciences & Humanities*.

Rabaté, S., Jongen, E., & Atav, T. (2024). Increasing the Retirement Age: Policy Effects and Underlying Mechanisms. *American Economic Journal: Economic Policy*.

Rozen-Bakher, Z. (2018). The raising of the normal retirement age (NRA) in the ageing era in the advanced countries: the dilemma between securing the stability of the pension system versus the risk of increasing unemployment. *Policy Studies*.

Suppiah, R., Shahiri, H. I., Khain, W. C., & Mohammad Nasir, M. (2024). Human Capital and Post-Retirement Employment: The Role of Shared Leisure and Informal Care. *Asian Journal of Business Research*.

BAB 2

PRESTASI EKONOMI NEGERI



KELUARAN DALAM NEGERI KASAR (KDNK) MENGIKUT NEGERI 2025



PERTUMBUHAN DAN SUMBANGAN KDNK NEGERI PADA HARGA MALAY 2015 (%)



4 negeri
bertumbuh melebihi
pertumbuhan nasional



6 negeri
menyumbang 73.2%
kepada KDNK nasional



PERTUMBUHAN DAN SUMBANGAN 6 NEGERI PENYUMBANG¹ TERATAS MENGIKUT SEKTOR (%)



Petunjuk: Pertumbuhan 2025 Sumbangan kepada KDNK Malaysia

¹Berdasarkan sumbangan kepada nilai ditambah nasional mengikut sektor
W.P.: Wilayah Persekutuan KL: Kuala Lumpur

Supra merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri (Sektor Perlombongan & pengkijaran).

Sumber: Keluaran Dalam Negeri Kasar Mengikut Negeri 2025, Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM)



@StatsMalaysia





PRESTASI EKONOMI NEGERI 2025



Selari dengan pertumbuhan ekonomi nasional, semua negeri turut merekodkan peningkatan dengan mencatat pertumbuhan positif pada tahun 2025, mencerminkan perkembangan ekonomi yang seimbang dan holistik di seluruh negara. Empat negeri mengatasi pertumbuhan di peringkat nasional sebanyak 5.2 peratus, didahului oleh Johor yang mengukuh 8.0 peratus, diikuti Pulau Pinang 7.3 peratus, Selangor 6.3 peratus dan Perak 5.7 peratus (**Jadual 2.2**).

Dari aspek komposisi ekonomi, Selangor kekal sebagai peneraju utama dengan sumbangan 26.5 peratus, diikuti W.P. Kuala Lumpur (15.3%), Johor (9.8%), Sarawak (8.8%), Pulau Pinang (7.5%) dan Perak dengan sumbangan 5.3 peratus. Negeri-negeri ini menyumbang secara kumulatif sebanyak 73.2 peratus (2024: 72.6%) kepada KDNK Malaysia.

Struktur ekonomi mengikut negeri

Pada tahun 2025, ekonomi Malaysia didominasi oleh sektor Perkhidmatan dengan sumbangan 59.5 peratus, diikuti Pembuatan, 23.0 peratus. Di peringkat negeri, komposisi sama ditunjukkan oleh negeri Johor, Kedah, Melaka, Negeri Sembilan, Perak, Selangor dan Terengganu (**Carta 2.1**).

Sementara itu, sektor Perkhidmatan mendominasi ekonomi W.P. Kuala Lumpur dan W.P. Labuan dengan sumbangan melebihi 80 peratus, masing-masing 91.7 peratus dan 80.2 peratus. Manakala Pulau Pinang merupakan satu-satunya negeri yang ekonominya diterajui oleh sektor Pembuatan. Kelantan, Perlis dan Pahang pula dipelopori oleh sektor Perkhidmatan diikuti oleh sektor Pertanian sebagai penyumbang kedua terbesar. Ekonomi Sabah dan Sarawak pula disumbangkan oleh sektor Perlombongan & pengkuarian yang masing-masing merupakan penyumbang kedua dan ketiga tertinggi di negeri berkenaan.

Sektor Perkhidmatan yang merupakan penyumbang utama ekonomi negara dengan sumbangan 59.5 peratus, berkembang 5.4 peratus pada tahun 2025, mengekalkan kadar pertumbuhan seperti tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini disokong oleh peningkatan

**Enam negeri
menyumbang
73.2 peratus kepada
KDNK Malaysia**

positif dalam semua subsektor utama iaitu Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan yang meningkat 5.5 peratus (2024: 4.6%) diikuti subsektor Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT 6.5 peratus (2024: 5.9%). Sementara itu, subsektor Kewangan, insurans, hartanah & perkhidmatan perniagaan menyederhana 3.8 peratus (2024: 6.6%), Perkhidmatan Kerajaan meningkat 5.5 peratus (2024: 4.7%) manakala Perkhidmatan lain berkembang 6.1 peratus (2024: 5.7%). Johor dan Selangor merupakan negeri yang mencatatkan pertumbuhan mengatasi paras nasional, masing-masing 9.9 peratus dan 6.0 peratus.

Sektor Pembuatan yang menyumbang sebanyak 23.0 peratus kepada ekonomi meningkat 4.5 peratus berbanding 4.2 peratus yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini didorong oleh peningkatan dalam Produk elektrik, elektronik dan optikal yang mengukuh 9.1 peratus (2024: 4.1%). Ini diikuti oleh Produk minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan dan prosesan makanan, 9.4 peratus (2024: 4.9%) serta Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk yang direka, 4.0 peratus (2024: 7.5%). Lima (5) negeri mengatasi pertumbuhan nasional iaitu Perak (15.2%), Pulau Pinang (10.0%), Kelantan (9.3%), Kedah dan Sabah (masing-masing 5.0%).

Sektor Pertanian bertumbuh 2.2 peratus (2024: 3.4%), kekal sebagai penyumbang ketiga kepada ekonomi negara dengan sumbangan sebanyak 6.1 peratus. Pertumbuhan ini dirangsang oleh subsektor Tanaman (3.0%) dan Ternakan (2.2%). Sebaliknya, subsektor Perikanan serta Perhutanan dan pembalakan menyusut masing-masing 0.6 peratus dan 1.8 peratus. Antara negeri yang mencatatkan kadar pertumbuhan melebihi nasional ialah Sarawak (4.3%), Terengganu (4.2%), Selangor (4.0%), Kelantan (3.6%) dan Pahang, 2.7 peratus.



Sektor Perlombongan & pengkuarian merekodkan pertumbuhan marginal iaitu 0.6 peratus berbanding 1.2 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Subsektor Minyak mentah & kondensat berkembang 0.2 peratus (2024: -1.3%) disumbangkan oleh Sabah yang memulih kepada 5.0 peratus berbanding kemerosotan 7.9 peratus yang dicatatkan pada tahun 2024. Manakala subsektor Gas asli menyederhana kepada 0.5 peratus (2024: 2.3%) dipengaruhi terutamanya oleh prestasi Sarawak yang mencatatkan pertumbuhan marginal iaitu 0.7 peratus (2024: 5.4%).

Sektor Pembinaan kekal memberangsangkan dengan catatan pertumbuhan dua digit iaitu 12.2 peratus (2024: 17.6%) disokong oleh pertumbuhan positif dalam semua subsektor, terutamanya subsektor Pembinaan bangunan (14.1%), Aktiviti pembinaan pertukangan khas (12.8%) dan Kejuruteraan awam (8.6%). Antara negeri yang menyokong prestasi kukuh sektor ini ialah Sabah (28.3%), Johor (26.7%), Selangor (16.0%) dan Pulau Pinang (13.4%).

Prestasi ekonomi mengikut negeri 2025

Beralih ke prestasi ekonomi mengikut negeri, **Johor** yang merupakan penyumbang ekonomi ketiga terbesar kepada Malaysia mengukuhkan kedudukannya dengan merekodkan peningkatan KDNK 8.0 peratus (2024: 6.5%) mencecah RM170.9 bilion berbanding RM158.3 bilion pada tahun sebelumnya, sekali gus mendahului

pertumbuhan negeri-negeri lain. Pertumbuhan memberangsangkan ini dipacu oleh sektor Perkhidmatan yang berkembang 9.9 peratus (2024: 6.0%), didorong oleh peningkatan dalam subsektor Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT serta Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan. Sektor Pembuatan juga berkembang 4.0 peratus (2024: 4.2%) didorong oleh peningkatan Produk elektrik, elektronik dan optikal serta Produk minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan, prosesan makanan. Sektor Pembinaan merekodkan pertumbuhan 26.7 peratus (2024: 42.4%) disokong oleh pertumbuhan semua subsektor terutamanya subsektor Pembinaan bangunan. Pada masa sama, sektor Pertanian berkembang perlahan 1.1 peratus berbanding 5.2 peratus pada tahun sebelumnya dipengaruhi oleh subsektor Tanaman, terutamanya kelapa sawit.

Kedah mencatatkan peningkatan KDNK 4.1 peratus (2024: 4.2%), menjana RM56.3 bilion berbanding RM54.1 bilion pada tahun 2024. Pertumbuhan ekonomi Kedah dipelopori oleh sektor Perkhidmatan yang berkembang 3.9 peratus (2024: 3.7%) dipacu oleh peningkatan dalam subsektor Perkhidmatan Kerajaan dan subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan. Sektor Pembuatan yang merupakan penyumbang kedua ekonomi negeri ini berkembang 5.0 peratus (2024: 6.6%) didorong oleh peningkatan dalam Produk elektrik, elektronik & optikal serta Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka. Sementara itu, sektor Pertanian meningkat 2.1 peratus, disokong peningkatan dalam subsektor Tanaman (kelapa sawit dan sayur-sayuran) serta Perikanan (perikanan laut). Namun begitu, sektor Pembinaan merekodkan penyusutan 0.6 peratus (2024: -11.7%) dipengaruhi oleh penguncupan subsektor Pembinaan bangunan iaitu sebanyak

12.2 peratus. Walau bagaimanapun, subsektor Kejuruteraan awam dan Aktiviti pembinaan pertukangan khas masing-masing berkembang 3.5 peratus dan 13.0 peratus, sekali gus mengimbangi kejatuhan sektor ini.

Ekonomi negeri **Kelantan** bernilai RM29.8 bilion berbanding RM28.6 bilion pada tahun sebelum, meningkat 4.1 peratus berbanding 3.3 peratus pada tempoh sama. Sektor Perkhidmatan yang mendominasi 71.8 peratus ekonomi Kelantan bertumbuh 4.0 peratus (2024: 3.5%) didorong oleh subsektor Perkhidmatan Kerajaan serta subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan. Sektor Pertanian yang merupakan penyumbang kedua ekonomi negeri ini meningkat 3.6 peratus berbanding 1.5 peratus yang dicatatkan pada tahun 2024 disokong oleh prestasi baik subsektor Tanaman (kelapa sawit dan sayur-sayuran). Manakala sektor Pembinaan meningkat 8.3 peratus (2024: 18.5%) dipacu pertumbuhan subsektor Pembinaan bangunan dan Kejuruteraan awam.

Melaka merekodkan nilai KDNK berjumlah RM50.3 bilion (2024: RM48.8 bilion) dengan peningkatan 3.0 peratus (2024: 4.2%). Sektor Perkhidmatan yang menyumbang 52.4 peratus kepada ekonomi Melaka bertumbuh 4.8 peratus (2024: 4.7%) disokong oleh pengembangan dalam subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta subsektor Perkhidmatan Kerajaan. Pada masa sama,



sektor Pembuatan berkembang 1.1 peratus (2024: 3.8%) didorong oleh Produk elektrik, elektronik dan optikal serta Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan, prosesan makanan. Manakala, sektor Pertanian memulih 1.8 peratus (2024: -2.3%) disokong oleh peningkatan dalam subsektor Ternakan. Sebaliknya, sektor Pembinaan negeri ini menyusut 4.9 peratus (2024: 27.9%) dipengaruhi oleh kemerosotan dalam semua subsektor terutamanya Kejuruteraan awam.

Nilai ekonomi **Negeri Sembilan** mencecah RM55.8 bilion (2024: RM54.3 bilion) dengan merekodkan kadar pertumbuhan 2.6 peratus (2024: 4.6%). Sektor Perkhidmatan berkembang 3.0 peratus (2024: 4.6%) dipacu oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta Perkhidmatan Kerajaan. Pada masa sama, sektor Pembuatan meningkat perlahan 1.9 peratus (2024: 3.9%) disebabkan oleh penguncupan Produk petroleum, kimia, getah & plastik sebanyak 3.9 peratus (2024: 1.4%). Sektor Pertanian turut menyederhana kepada 1.2 peratus (2024: 8.5%) didorong oleh subsektor Tanaman yang menyusut 0.3 peratus (2024: 11.1%) terutamanya kelapa sawit. Begitu juga sektor Pembinaan yang berkembang perlahan 1.2 peratus (2024: 7.5%) disumbangkan oleh subsektor Aktiviti pembinaan pertukangan khas dan Pembinaan bangunan.

Prestasi ekonomi **Pahang** meningkat 3.2 peratus (2024: 5.8%) dengan nilai KDNK berjumlah RM71.0 bilion (2024: RM68.8 bilion). Sektor Perkhidmatan berkembang 5.0 peratus (2024: 5.0%) didorong oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta Perkhidmatan Kerajaan. Sementara itu, sektor Pembuatan mencatatkan pertumbuhan perlahan 1.4 peratus (2024: 3.5%) didorong oleh Produk petroleum, kimia, getah & plastik yang merupakan penyumbang terbesar kepada sektor ini bertumbuh sederhana 1.1 peratus

(2024: 2.7%). Sektor Pertanian juga menyederhana 2.7 peratus (2024: 9.3%) disumbangkan oleh subsektor Tanaman. Pada tempoh sama, sektor Pembinaan menguncup 5.3 peratus (2024: 8.6%) dipengaruhi oleh kemerosotan dalam subsektor Kejuruteraan awam sebanyak 28.3 peratus. Walau bagaimanapun, subsektor Pembinaan bangunan dan Aktiviti pembinaan pertukangan khas mencatatkan pertumbuhan dua digit, seterusnya mengurangkan impak kejatuhan sektor ini.

Landskap ekonomi **Pulau Pinang** terus menunjukkan prestasi memberangsangkan dengan mencatatkan nilai KDNK berjumlah RM130.3 bilion (2024: RM121.4 bilion), merekodkan peningkatan 7.3 peratus (2024: 4.7%), melepasi pertumbuhan nasional (5.2%). Ekonominya yang diterajui oleh sektor Pembuatan melonjak 10.0 peratus (2024: 4.0%) dipacu oleh Produk elektrik, elektronik & optikal, seiring dengan perkembangan kukuh pasaran semikonduktor global serta perkakasan pusat data. Sektor Perkhidmatan yang merupakan penyumbang kedua tertinggi ekonomi negeri ini berkembang 4.1 peratus (2024: 4.9%) didorong oleh peningkatan subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT. Pada masa sama, sektor Pembinaan turut mengukuh 13.4 peratus disokong oleh semua subsektor terutamanya subsektor Aktiviti pembinaan pertukangan khas dan Kejuruteraan awam.

10.0%

**Sektor Pembuatan di
Pulau Pinang
bertumbuh dua digit
pada tahun 2025**



Ekonomi **Perak** terus menunjukkan pertumbuhan menggalakkan dengan peningkatan 5.7 peratus (2024: 4.8%), melepasi paras nasional (5.2%) sekali gus mencatat nilai KDNK berjumlah RM91.5 bilion berbanding RM86.6 bilion yang dicatatkan tahun sebelumnya. Pertumbuhan ini dipacu oleh sektor Pembuatan yang melonjak 15.2 peratus (2024: 5.1%) dirangsang oleh Produk peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan yang merekodkan pertumbuhan menggalakkan. Sektor Perkhidmatan turut berkembang 3.4 peratus (2024: 4.4%), dirangsang oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta Perkhidmatan Kerajaan. Sektor Pertanian yang menyumbang 13.6 peratus kepada ekonomi negeri ini berkembang 1.2 peratus (2024: 5.1%) dipengaruhi peningkatan marginal dalam subsektor Tanaman dan Ternakan. Manakala sektor Pembinaan meningkat 8.1 peratus (2024: 11.5%), disokong subsektor Aktiviti pembinaan pertukangan khas dan Kejuruteraan awam.

KDNK **Perlis** berkembang 2.0 peratus (2024: 3.2%) dengan nilai ekonominya mencecah RM6.7 bilion (2024: RM6.5 bilion). Sektor Perkhidmatan yang menerajui ekonomi negeri ini berkembang 3.1 peratus (2024: 3.2%) didorong oleh subsektor Perkhidmatan Kerajaan dan Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan. Walau bagaimanapun, sektor Pertanian yang merupakan penyumbang kedua ekonomi negeri ini merosot 1.9 peratus (2024: 2.8%) dipengaruhi oleh subsektor Perikanan yang menguncup 7.2 peratus. Begitu juga sektor Pembinaan yang menyusut 8.2 peratus (2024: 12.0%) disebabkan oleh kejatuhan dalam semua subsektor terutamanya Pembinaan bangunan.

**6.3%**

**Pertumbuhan KDNK
Selangor pada tahun 2025
melempi pertumbuhan
peringkat nasional**



Selangor yang merupakan penyumbang utama kepada ekonomi negara berkembang 6.3 peratus (2024: 6.4%) dengan nilai KDNK berjumlah RM460.1 bilion (2024: RM432.9 bilion). Ekonomi negeri ini yang dipacu oleh sektor Perkhidmatan menyaksikan peningkatan 6.0 peratus (2024: 6.3%) didorong oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta subsektor Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT. Sementara itu, sektor Pembuatan yang menyumbang 28.5 peratus kepada ekonomi Selangor berkembang 4.1 peratus (2024: 5.1%) didorong oleh Produk elektrik, elektronik & optikal serta Produk petroleum, kimia, getah dan plastik. Sektor Pembinaan terus mengukuh dengan merekodkan pertumbuhan 16.0 peratus (2024: 15.8%) dirangsang oleh subsektor Pembinaan bangunan dan Aktiviti pembinaan pertukangan khas. Pada masa sama, sektor Pertanian menyederhana 4.0 peratus (2024: 8.1%) dipengaruhi oleh peningkatan perlahan subsektor Ternakan dan Perikanan. Namun begitu, pertumbuhan kukuh subsektor Tanaman terutamanya kelapa sawit dan sayur-sayuran telah menyokong prestasi keseluruhan sektor ini.

KDNK **Terengganu** mencecah RM40.6 bilion (2024: RM40.0 bilion) pada tahun 2025, berkembang 1.6 peratus berbanding 4.5 peratus pada tahun 2024. Sektor Perkhidmatan yang memacu ekonomi negeri ini meningkat 3.6 peratus (2024: 4.1%) didorong oleh subsektor Perkhidmatan Kerajaan serta Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT. Manakala sektor Pertanian meningkat 4.2 peratus (2024: 3.6%) disokong oleh semua subsektor terutamanya subsektor Tanaman. Sektor Pembuatan sebaliknya merosot 1.2 peratus (2024: 3.9%) dipengaruhi oleh kejatuhan Produk petroleum, kimia, getah & plastik yang menyumbang 94.5 peratus kepada sektor Pembuatan negeri ini. Sektor Pembinaan di Terengganu turut merosot 5.8 peratus (2024: 17.5%) disebabkan oleh penurunan dalam semua subsektor, terutamanya subsektor Kejuruteraan awam.

Prestasi ekonomi **Sabah** diterjemahkan menerusi nilai KDNK yang berjumlah RM88.8 bilion (2024: RM84.5 bilion), meningkat 5.1 peratus berbanding 1.2 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Sektor Perkhidmatan yang merupakan penyumbang utama ekonomi negeri ini berkembang 4.5 peratus (2024: 4.2%) dipacu oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta subsektor Perkhidmatan Kerajaan. Sektor Perlombongan & pengkuarian yang merupakan penyumbang kedua ekonomi Sabah melantun kepada 4.9 peratus (2024: -4.9%), berikutan peningkatan dalam pengeluaran Minyak mentah & kondensat serta Gas asli. Sektor Pertanian memulih 0.9 peratus (2024: -3.2%) disokong oleh peningkatan dalam subsektor Tanaman iaitu kelapa sawit. Sektor Pembuatan turut meningkat 5.0 peratus (2024: 1.2%) didorong oleh Produk minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan dan prosesan

“

28.3%
**Sektor Pembinaan
di Sabah bertumbuh
dua digit
pada tahun 2025**

”

makanan. Manakala sektor Pembinaan di Sabah mengukuh 28.3 peratus (2024: 21.5%) didorong oleh pertumbuhan dalam semua subsektor terutamanya subsektor Kejuruteraan awam.

Nilai ekonomi **Sarawak** yang mencecah RM153.5 bilion (2024: RM148.2 bilion) merekodkan peningkatan 3.6 peratus (2024: 3.8%). Sektor Perkhidmatan bertumbuh 5.4 peratus (2024: 4.8%) didorong oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan ICT. Sektor Pembuatan meningkat marginal 0.1 peratus (2024: 1.3%) dipengaruhi oleh kejatuhan Produk petroleum, kimia, getah & plastik yang menyumbang lebih 80 peratus kepada sektor ini. Manakala sektor Perlombongan & pengkuarian bertumbuh 2.7 peratus berbanding peningkatan 4.8 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya, dipengaruhi oleh peningkatan marginal subsektor Gas asli yang menyumbang 72.2 peratus kepada sektor ini. Sektor Pertanian di negeri ini berkembang 4.3 peratus didorong oleh pertumbuhan subsektor Tanaman terutamanya kelapa sawit. Manakala sektor Pembinaan meningkat 10.9 peratus disokong oleh subsektor Kejuruteraan awam dan Pembinaan bangunan.

W.P. Kuala Lumpur kekal sebagai penyumbang kedua tertinggi kepada ekonomi negara dengan nilai KDNK berjumlah RM265.1 bilion (2024: RM251.9 bilion), berkembang 5.2 peratus (2024: 6.2%). Sektor Perkhidmatan yang mengungguli ekonominya dengan sumbangan 91.7 peratus, meningkat 5.2 peratus (2024: 5.6%). Peningkatan ini disokong oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan serta subsektor Kewangan, insurans, hartanah & perkhidmatan perniagaan. Sementara itu, sektor Pembinaan dan sektor Pembuatan masing-masing meningkat 6.0 peratus dan 3.0 peratus.

Ekonomi **W.P. Labuan** merekodkan nilai KDNK berjumlah RM8.7 bilion (2024: RM8.6 bilion), berkembang 1.7 peratus (2024: 5.3%). Pertumbuhan ini diterajui Sektor Perkhidmatan yang berkembang 2.1 peratus (2024: 6.3%), disokong subsektor Kewangan, insurans, hartanah & perkhidmatan perniagaan. Sektor Pembinaan pula berkembang 2.2 peratus (2024: 3.1%) didorong oleh peningkatan positif subsektor Aktiviti pembinaan pertukangan khas dan Pembinaan bangunan. Sementara itu, sektor Pembuatan bertumbuh marginal 0.1 peratus (2024: -0.7%) dipengaruhi oleh kemerosotan Produk petroleum, kimia, getah & plastik.

Nilai KDNK **W.P. Putrajaya** meningkat kepada RM14.4 bilion berbanding RM13.7 bilion pada tahun sebelumnya, sekali gus merekodkan pertumbuhan sebanyak 4.8 peratus (2024: 5.2%). Sektor Perkhidmatan yang

mengungguli ekonominya bertumbuh secara konsisten iaitu 5.0 peratus (2024: 5.0%). Pertumbuhan ini disokong oleh subsektor Perkhidmatan Kerajaan dan Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan. Sementara itu, sektor Pembinaan meningkat 0.9 peratus berbanding 9.3 peratus yang direkodkan tahun sebelumnya.

KDNK per kapita

Beralih kepada KDNK per kapita, nilai KDNK per kapita nasional meningkat daripada RM56,772 pada tahun 2024 kepada RM59,186. Enam (6) negeri merekodkan nilai KDNK per kapita melebihi paras nasional iaitu W.P. Kuala Lumpur (RM144,827), W.P. Putrajaya (RM126,431), W.P. Labuan (RM88,779), Pulau Pinang (RM80,540), Sarawak (RM73,784) dan Selangor (RM70,345).

Jadual 2.1 KDNK per kapita mengikut negeri, 2024-2025 pada harga semasa

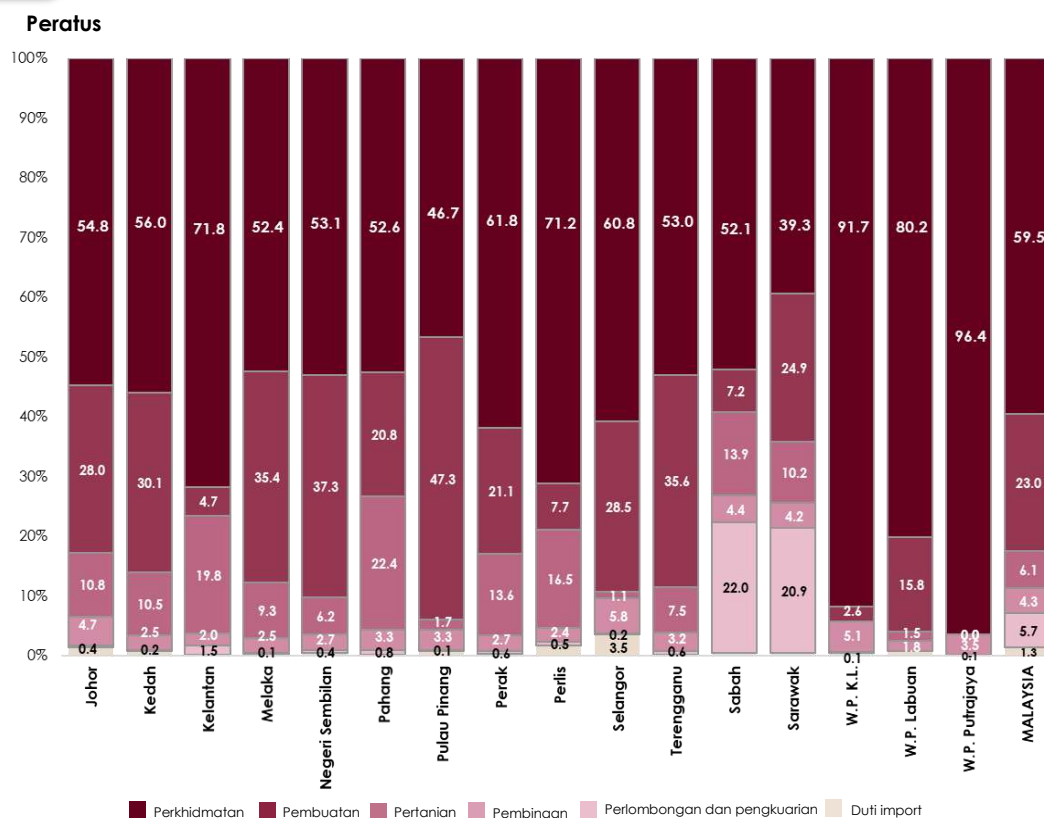
Negeri	RM	
	2024 ^e	2025 ^p
Johor	44,828	48,052
Kedah	27,311	28,549
Kelantan	17,422	18,093
Melaka	54,587	55,606
Negeri Sembilan	54,039	55,435
Pahang	49,685	52,055
Pulau Pinang	76,107	80,540
Perak	39,057	41,978
Perlis	24,755	25,151
Selangor	66,076	70,345
Terengganu	32,518	32,685
Sabah	30,575	31,167
Sarawak	73,253	73,784
W.P. Kuala Lumpur	137,389	144,827
W.P. Labuan	87,020	88,779
W.P. Putrajaya	119,498	126,431
MALAYSIA	56,772	59,186



Jadual 2.2 Perubahan peratusan KDNK mengikut negeri dan sektor, 2025

NEGERI	PERTANIAN	PERLOMBONGAN & PENGKUIARIAN	PEMBINAAN	PEMBUATAN	PERKHIDMATAN	DUTI IMPORT	KDNK (%)
Johor	1.1	-2.6	26.7	4.0	9.9	25.4	8.0
Kedah	2.1	-1.9	-0.6	5.0	3.9	28.2	4.1
Kelantan	3.6	-1.8	8.3	9.3	4.0	-12.8	4.1
Melaka	1.8	2.5	-4.9	1.1	4.8	30.8	3.0
Negeri Sembilan	1.2	6.9	1.2	1.9	3.0	97.5	2.6
Pahang	2.7	-4.9	-5.3	1.4	5.0	-19.4	3.2
Pulau Pinang	1.8	1.1	13.4	10.0	4.1	36.0	7.3
Perak	1.2	7.9	8.1	15.2	3.4	196.3	5.7
Perlis	-1.9	2.7	-8.2	4.2	3.1	-0.2	2.0
Selangor	4.0	6.8	16.0	4.1	6.0	14.9	6.3
Terengganu	4.2	-2.2	-5.8	-1.2	3.6	66.6	1.6
Sabah	0.9	4.9	28.3	5.0	4.5	35.2	5.1
Sarawak	4.3	2.7	10.9	0.1	5.4	14.7	3.6
W.P. Kuala Lumpur	..	2.5	6.0	3.0	5.2	6.3	5.2
W.P. Labuan	-0.4	-	2.2	0.1	2.1	-0.1	1.7
W.P. Putrajaya	..	-	0.9	..	5.0	6.4	4.8
Supra	-	-2.8	-	-	-	-	-2.8
MALAYSIA	2.2	0.6	12.2	4.5	5.4	17.6	5.2

Carta 2.1 Peratus sumbangan kepada KDNK mengikut negeri dan sektor, 2025





SOSIOEKONOMI SABAH 2025

KDNK: RM88.8 bilion
(2024: RM84.5 bilion)

5.1%
(2024: 1.2%)

PERKHIDMATAN

RM46.2 b
(2024: RM44.2 b)
4.5%
52.1%

RM19.5 b
(2024: RM18.6 b)

4.9%
22.0%

PERLOMBONGAN & PENGKUIARIAN

PERTANIAN

RM12.4 b
(2024: RM12.3 b)
0.9%
13.9%

RM6.4 b
(2024: RM6.1 b)

5.0%
7.2%

PEMBUATAN

PEMBINAAN

RM3.9 b
(2024: RM3.0 b)
28.3%
4.4%

Petunjuk : Pertumbuhan Sumbangan kepada KDNK b Bilion



SOSIO-DEMOGRAFI

LUAS KAWASAN
74,106 km²

JUMLAH PENDUDUK
3.76 juta orang
52.2% **47.8%**

KEPADATAN PENDUDUK
51 per km²

KADAR KESUBURAN JUMLAH*
1.3 Bagi setiap perempuan berumur 15 hingga 49 tahun

JANGKAAN HAYAT
Ketika lahir (tahun) **73.3** **77.7**

BILANGAN TENAGA BURUH
1,865.7 ribu orang

PENDUDUK BEKERJA
1,731.3 ribu orang

KADAR PENYERTAAN TENAGA BURUH
70.3%

KADAR PENGANGGURAN
7.2%

GAJI & UPAH BULANAN*
PURATA **RM2,236** **PENENGAH** **RM3,389**



KADAR INFLASI

1.1% (2024: 1.2%)



KOS SARA HIDUP*

PURATA PERBELANJAAN ASAS KEHIDUPAN WAJAR (PAKW)

PAKW BULANAN ISI RUMAH
RM4,511

PAKW BULANAN ISI RUMAH PER KAPITA
RM1,072

RM1,781 Makanan **RM403**
RM2,730 Bukan Makanan **RM669**

PURATA SAIZ ISI RUMAH **4.1 orang**

PAKW BULANAN MENGIKUT SAIZ ISI RUMAH

Tinggal Bersendir **RM1,345** **Dua Orang** **RM2,356** **Tiga Orang** **RM3,314** **Empat Orang** **RM4,222** **Lima Orang** **RM5,054** **Enam Orang dan Lebih** **RM6,655**

INDEKS KOS SARA HIDUP **104.5** **INDEKS KOS SARA HIDUP** **1.9%** **KADAR PERTUMBUHAN TAHUNAN**



STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK

BILANGAN PELAWAT DOMESTIK **22.4 juta orang**

LIMA DESTINASI TUMPUAN UTAMA



Sumber : Laporan Sosioekonomi Negeri Sabah 2025



STATISTIK PERDAGANGAN

JUMLAH PERDAGANGAN
RM42.9 bilion
(2024: RM42.2 bilion)

EKSPORT BARANGAN
RM32.2 bilion
(2024: RM32.1 bilion)

IMPORT BARANGAN
RM10.7 bilion
(2024: RM10.2 bilion)

EKSPORT BARANGAN UTAMA

Minyak kelapa sawit
RM15.9 bilion

Gas asli cecair - LNG
RM4.6 bilion

Minyak isirung kelapa sawit
RM2.5 bilion

IMPORT BARANGAN UTAMA

Baja, dikilangkan
RM959 juta

Barangan elektrik & elektronik lain
RM581 juta

Beras
RM579 juta

Nota : KDNK : Keluaran Dalam Negeri Kasar
*Data tahun 2024



PRESTASI EKONOMI SABAH

2025

Sabah terkenal sebagai sebuah negeri pelancongan yang kaya dengan sumber alam semula jadi serta kepelbagaian warisan budaya. Keindahan pulau dan pantai, kepelbagaian biodiversiti hutan hujan tropika serta keunikan budaya masyarakat berbilang etnik menjadikan Sabah antara destinasi yang wajib dikunjungi di Malaysia. Antara lokasi tumpuan pelancong di negeri di Bawah Bayu ini ialah Gunung Kinabalu yang merupakan gunung tertinggi di Malaysia dan Asia Tenggara dengan ketinggian 4,095 meter dari aras laut. Selain itu, Pulau Mabul turut terkenal dengan keindahan hidupan marin serta aktiviti selam skuba yang bertaraf dunia. Pusat Pemuliharaan Orang Utan Sepilok pula menjadi tarikan kepada pengunjung kerana mereka berpeluang melihat orang utan dengan lebih dekat di samping mempelajari tentang kepelbagaian hidupan liar di Sabah.

Peranan industri pelancongan sebagai salah satu penyumbang ekonomi Sabah dapat dilihat melalui Belanjawan Sabah 2025 yang

menyediakan RM102.87 juta kepada Kementerian Pelancongan, Kebudayaan dan Alam Sekitar (KePKAS) bagi tujuan operasi dan pelaksanaan pelbagai program dan projek pembangunan. Daripada jumlah tersebut, RM10.84 juta diperuntukkan untuk pembangunan aset-aset pelancongan termasuk RM6.5 juta untuk Projek Pembangunan Pelancongan Luar Bandar yang memfokuskan kepada eko-pelancongan serta pelancongan berasaskan komuniti. Pada masa sama, kolaborasi bersama syarikat penerbangan dalam dan luar negara sebagai rakan strategik terus diperkasa bagi menambah akses laluan udara sebagai pintu masuk utama negeri bagi memperkukuh sektor pelancongan Sabah. Inisiatif ini juga adalah selari dengan komitmen kerajaan bagi menjayakan kempen Tahun Melawat Malaysia 2026.

Seterusnya, kerajaan negeri terus mempergiat usaha untuk menambah baik pengurusan alam sekitar dan pemeliharaan warisan budaya. Justeru, dana sebanyak RM13.66 juta

“

RM88.8 billion**Nilai KDNK
pada tahun 2025**

”

“

5.1%**Pertumbuhan
ekonomi Sabah**

”

disediakan bagi memastikan warisan budaya dan kesenian di negeri ini terus kekal terpelihara. Melalui peruntukan tersebut, pelbagai program kebudayaan telah dilaksanakan termasuklah *Museum Festival 2025*, Kraf Eksotika dan Pesta Regatta Lepa bagi merancakkan lagi sektor pelancongan tempatan. Pendekatan ini dapat meningkatkan daya saing pelancongan berasaskan komuniti, iaitu satu kaedah yang efektif untuk mengagihkan hasil pendapatan industri ini secara lebih inklusif dan saksama. Setiap pelancong yang datang bukan sahaja berpeluang menikmati panorama alam yang menakjubkan, malah turut merasai kehangatan budaya masyarakat yang bersifat unik dan inklusif. Natijahnya, inisiatif ini bukan sahaja menjana ekonomi negeri Sabah, malah turut memartabatkan budaya dan warisan tradisi yang menjadi teras kekuatan masyarakatnya.

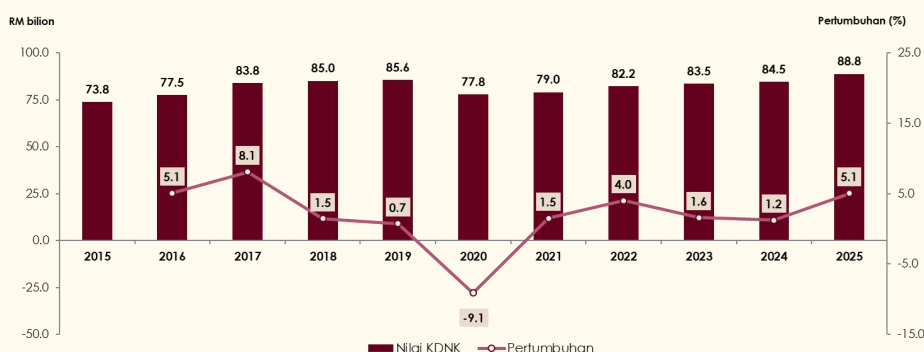
Pada tahun 2025, ekonomi Sabah mengukuh 5.1 peratus (2024: 1.2%) dengan nilai ditambah

berjumlah RM88.8 bilion (2024: RM84.5 bilion) seperti yang dipaparkan pada **Carta 2.2**. Dari segi komposisi ekonomi negeri, sektor Perkhidmatan menjadi penyumbang utama dengan sumbangan 52.1 peratus, diikuti oleh sektor Perlombongan & pengkuarian (22.0 peratus) dan sektor Pertanian (13.9 peratus). Sektor Pembuatan menyumbang 7.2 peratus, manakala sektor Pembinaan mencatatkan sumbangan terkecil iaitu 4.4 peratus, seperti pada **Carta 2.3**.

Sektor Perkhidmatan yang merupakan pelopor utama ekonomi negeri ini berkembang 4.5 peratus diikuti sektor Pembinaan yang melonjak 28.3 peratus manakala sektor Pembuatan berkembang 5.0 peratus (2024: 1.2%). Seterusnya, sektor Perlombongan & pengkuarian dan sektor Pertanian turut menunjukkan peningkatan masing-masing sebanyak 4.9 peratus (2024: -4.9%) dan 0.9 peratus (2024: -3.2%) seperti ditunjukkan pada **Carta 2.4**.

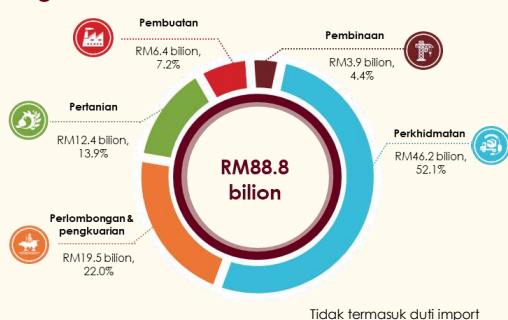
Carta 2.2

Nilai dan kadar pertumbuhan KDNK Sabah, 2015-2025



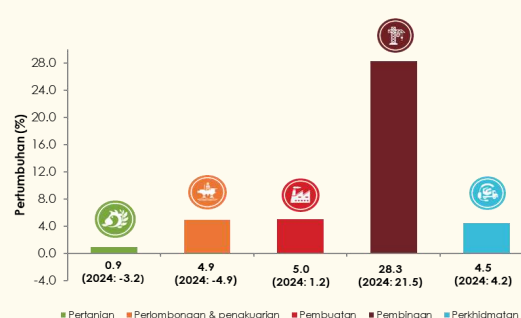
Carta 2.3

Nilai ditambah dan peratus sumbangan mengikut sektor, Sabah, 2025



Carta 2.4

Kadar pertumbuhan nilai ditambah mengikut sektor, Sabah, 2024-2025





PRESTASI MENGIKUT SEKTOR

SEKTOR PERTANIAN

Sektor pertanian telah berkembang daripada amalan tradisional kepada pendekatan yang lebih moden dan berteknologi tinggi, selaras dengan aspirasi negara ke arah ekonomi berpendapatan tinggi dan mampan. Pada tahun 2025, sektor Pertanian di Sabah merekodkan nilai ditambah berjumlah RM12.4 bilion berbanding RM12.3 bilion pada tahun sebelumnya.

Sektor ini adalah penyumbang ketiga tertinggi kepada KDNK Sabah iaitu 13.9 peratus. Ia juga merupakan antara penyumbang utama kepada sektor Pertanian di Malaysia iaitu 11.6 peratus. Subsektor Tanaman memacu sektor Pertanian di negeri ini dengan sumbangan 77.1 peratus, diikuti subsektor Perikanan (13.3%), Ternakan (7.0%) dan Perhutanan & pembalakan (2.6%).

Pada tahun 2025, sektor pertanian di negeri ini bertumbuh marginal 0.9 peratus berbanding penyusutan 3.2 peratus (2024) dipengaruhi oleh subsektor Tanaman. Subsektor Tanaman bertumbuh 3.1 peratus berbanding penyusutan 3.8 peratus pada tahun sebelumnya disebabkan oleh peningkatan dalam pengeluaran buah kelapa sawit yang merupakan aktiviti pertanian terbesar di Sabah. Berdasarkan data yang dikeluarkan oleh MPOB (**Jadual 2.3**), pengeluaran buah tandan segar di

Sabah berkembang 4.4 peratus pada tahun 2025, berbanding tahun sebelumnya yang menyusut 6.4 peratus.

Sementara itu, subsektor Perikanan yang merupakan aktiviti kedua besar dalam sektor pertanian di Sabah kekal menyusut 5.3 peratus (2024: -6.2%). Prestasi ini dipengaruhi oleh penurunan dalam aktiviti ternakan akuakultur.

Bagi subsektor Ternakan pula, telah mencatatkan pertumbuhan 2.2 peratus berbanding 8.8 peratus tahun sebelumnya. Manakala subsektor Perhutanan & pembalakan merosot 23.2 peratus (2024: 2.6%). (**Carta 2.5**)

RM12.4 bilion

nilai ditambah sektor
Pertanian Sabah
pada tahun 2025





SEKTOR PERLOMBONGAN DAN PENGKUARIAN

Sektor Perlombongan dan pengkuarian di Sabah mencatatkan nilai ditambah sebanyak RM19.5 bilion berbanding RM18.6 bilion pada tahun 2024. Sektor ini menyumbang 22.0 peratus kepada KDNK Sabah. Aktiviti pengekstrakan minyak mentah & kondensat merupakan penyumbang utama dengan sumbangan 70.9 peratus.

Pada tahun 2025, sektor ini memulih 4.9 peratus (2024:-4.9%) dirangsang oleh peningkatan pengeluaran Minyak mentah & kondensat yang meningkat 5.0 peratus (2024: -7.9%). Begitu juga aktiviti pengekstrakan Gas asli yang berkembang 4.7 peratus (2024: 1.7%) telah mendorong pertumbuhan positif sektor ini. Sementara itu, subsektor Perlombongan dan pengkuarian lain juga bertumbuh 5.2 peratus (2024: 10.5%) disokong oleh aktiviti pemecahan batu dan perlombongan emas.

SEKTOR PEMBINAAN

Sabah mencatatkan nilai ditambah berjumlah RM3.9 bilion dalam sektor Pembinaan pada tahun 2025 berbanding RM3.0 bilion yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Sektor ini menyumbang sebanyak 4.4 peratus kepada keseluruhan ekonomi Sabah.

Prestasi sektor Pembinaan di Sabah terus meningkat kepada 28.3 peratus berbanding 21.5 peratus pada tahun sebelumnya, seperti pada **Paparan 2.1**. Prestasi ini didorong oleh prestasi kukuh dalam subsektor Kejuruteraan awam yang melonjak 55.6 peratus, diikuti Aktiviti pembinaan pertukangan khas yang meningkat 42.6 peratus. Subsektor Pembinaan bangunan turut mencatatkan peningkatan iaitu sebanyak 0.7 peratus.



55.6%

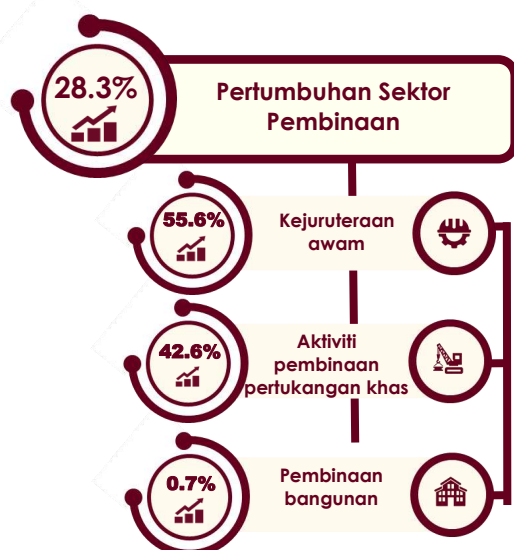
pertumbuhan aktiviti
Kejuruteraan awam Sabah
pada tahun 2025



Projek utama:

Antara projek pembinaan utama yang terdapat di Sabah ialah:

- ◆ EPCC for ZLNG Project (PFLNG ke-3), Sipitang
- ◆ Projek Lebuhraya Pan Borneo, antaranya melibatkan pembinaan:
 - Dari Putatan ke Inanam,
 - Dari Bongawan ke Papar,
 - Dari Sindumin ke Kg. Melalia,
 - Dari Kg. Lot M ke Sandakan,
 - Dari Inanam ke Sepanggar.
- ◆ Penyenggaraan Jalan-Jalan Persekutuan Negeri Sabah (Year 2021);
- ◆ *The Planning, Development and Construction of University of Malaysia Sabah (UMS) Teaching Hospital;*
- ◆ *Design and Build (Main Contractor Work Package) Mixed Development, Jalan Bundusan (Penampang);*
- ◆ *Provision and Implementation Jalinan Digital Negara (JENDELA) Fasa 1 (Part 1 - First Notification) oleh Common Tower Technologies Sdn Bhd.*

**Paparan 2.1 Kadar pertumbuhan sektor Pembinaan, Sabah, 2025**

Selain itu, subsektor Produk mineral bukan logam, logam asas & produk logam yang direka yang merupakan penyumbang kedua tertinggi sektor Pembuatan Sabah (sumbangan: 12.3%) merekodkan peningkatan 3.2 peratus (2024: 6.8%) dengan nilai ditambah berjumlah RM792.1 juta.

Produk kayu, perabot, produk kertas & percetakan yang menyumbang 11.1 peratus kepada sektor Pembuatan negeri ini mencatatkan pertumbuhan marginal 0.1 peratus (2024: 0.1%) dengan nilai ditambah berjumlah RM714.3 juta.

Bagi aspek pelaburan, Sabah menerima nilai pelaburan berjumlah RM7.6 bilion bagi sektor Pembuatan yang merangkumi pelaburan domestik sebanyak RM1.0 bilion dan pelaburan asing sebanyak RM6.6 bilion. Pada tahun 2025, nilai pelaburan ini melonjak 208.0 peratus berbanding RM2.5 bilion pada tahun sebelumnya.

SEKTOR PEMBUATAN

Pada tahun 2025, sektor Pembuatan negeri Sabah merekodkan nilai ditambah berjumlah RM6.4 bilion, meningkat RM306.2 juta berbanding RM6.1 bilion pada tahun 2024. Dari segi perbandingan tahun ke tahun, pertumbuhan yang dicatatkan pada 2025 adalah 5.0 peratus (2024: 1.2%), mengatasi pertumbuhan nasional sebanyak 4.5 peratus. Sektor Pembuatan menyumbang sebanyak 7.2 peratus kepada KDNK negeri Sabah, menjadikannya penyumbang keempat selepas sektor Perkhidmatan, Perlombongan & pengkuarian dan Pertanian.

Produk minyak & lemak daripada sayuran & haiwan, prosesan makanan, minuman & produk tembakau merupakan penyumbang terbesar kepada sektor Pembuatan di negeri ini dengan nilai ditambah berjumlah RM4.4 bilion, berkembang 6.8 peratus berbanding tahun sebelumnya. Kumpulan Produk minyak & lemak daripada sayuran & haiwan menjadi pendorong utama pertumbuhan subsektor ini selari dengan prestasi pengeluaran minyak sawit mentah di Sabah.

**1.6%****Sabah**

menyumbang kepada
sektor Pembuatan
Malaysia pada tahun 2025



SEKTOR PERKHIDMATAN

Sektor Perkhidmatan di negeri Sabah terus menjadi pamacu pertumbuhan ekonomi negeri ini pada tahun 2025, didorong terutamanya oleh peningkatan permintaan domestik yang kukuh serta perkembangan positif industri berorientasikan pelancongan.

Pada tahun 2025, sektor Perkhidmatan di negeri ini merekodkan nilai ditambah berjumlah RM46.2 bilion berbanding RM44.2 bilion yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Sektor Perkhidmatan kekal menerajui ekonomi negeri Sabah dengan sumbangan sebanyak 52.1 peratus kepada KDNK keseluruhan. Sektor ini berkembang 4.5 peratus (2024: 4.2%) disokong oleh subsektor Perdagangan borong & runcit, makanan & minuman dan penginapan yang meningkat 4.6 peratus serta Perkhidmatan Kerajaan yang berkembang 5.7 peratus. Prestasi mengikut subsektor ditunjukkan pada **Jadual 2.4**.



Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan

Pertumbuhan lebih baik sektor Perkhidmatan Sabah pada 2025 dipacu oleh subsektor Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan, yang menyumbang 35.2 peratus kepada keseluruhan sektor Perkhidmatan negeri. Subsektor ini mencatat pertumbuhan 4.6 peratus berbanding 4.0 peratus pada 2024, didorong oleh segmen runcit.

Paparan 2.2 Kadar pertumbuhan subsektor Perkhidmatan, Sabah, 2025



Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan maklumat & komunikasi

Subsektor Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan maklumat & komunikasi mencatatkan nilai ditambah RM8.4 bilion pada tahun 2025 dengan sumbangan sebanyak 18.2 peratus kepada sektor Perkhidmatan di Sabah. Subsektor ini merekodkan pertumbuhan 4.4 peratus berbanding 4.1 peratus pada tahun sebelumnya. Prestasi ini didorong oleh aktiviti pengangkutan darat dan perkhidmatan telekomunikasi.

Kewangan & insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan

Subsektor Kewangan & insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan berkembang 2.2 peratus pada tahun 2025 berbanding 3.2 peratus pada tahun 2024, dengan nilai



ditambah berjumlah RM6.2 bilion. Subsektor ini menyumbang 13.4 peratus kepada sektor Perkhidmatan Sabah. Prestasi subsektor ini didorong oleh perkhidmatan kewangan & insurans dan perkhidmatan profesional, saintifik dan teknikal serta pentadbiran dan khidmat sokongan. Selain itu, antara aktiviti lain yang turut menyumbang kepada prestasi keseluruhan subsektor ini ialah hartanah bagi harta milikan sendiri atau pajakan terutama dalam pembelian, penjualan, penyewaan & pengendalian hartanah bukan kediaman.

Perkhidmatan lain

Prestasi subsektor Perkhidmatan lain di negeri Sabah mempamerkan momentum pertumbuhan pada tahun 2025. Nilai KDNK bagi subsektor ini meningkat sebanyak 4.2 peratus kepada RM3.8 bilion berbanding RM3.7 bilion pada tahun sebelumnya, sekali gus menyumbang 8.3 peratus kepada keseluruhan sektor perkhidmatan negeri. Pertumbuhan ini didorong terutamanya oleh sektor kediaman yang didiami oleh pemilik, perkhidmatan kesihatan swasta serta perkhidmatan swasta lain yang merangkumi aktiviti berkaitan dengan pelancongan seperti kebudayaan, hiburan, rekreasi, perjudian, sukan dan perkhidmatan persendirian lain.



Perkhidmatan kerajaan

Perkhidmatan kerajaan diklasifikasikan sebagai pengeluar bukan pasaran, dengan nilai ditambahnya merangkumi pampasan pekerja, peruntukan pencen bagi tenaga kerja semasa, serta penggunaan modal tetap.

Nilai ditambah subsektor perkhidmatan kerajaan di negeri Sabah berjumlah RM11.5 bilion, kenaikan RM0.6 bilion berbanding RM10.9 bilion pada tahun 2024 dengan sumbangan terhadap sektor perkhidmatan negeri sebanyak 25.0 peratus. Dari segi perbandingan tahun ke tahun, pertumbuhan yang dicatatkan pada 2025 adalah pada kadar 5.7 peratus berbanding 4.6 peratus tahun 2024.

Subsektor ini merangkumi empat peringkat kerajaan iaitu Kerajaan Persekutuan, kerajaan negeri, badan berkanun dan pihak berkuasa tempatan (PBT). Penglibatan sektor kerajaan sangat penting dalam pelaksanaan pembangunan setempat, seterusnya memberi limpahan manfaat kepada ekonomi negeri.



5.7%

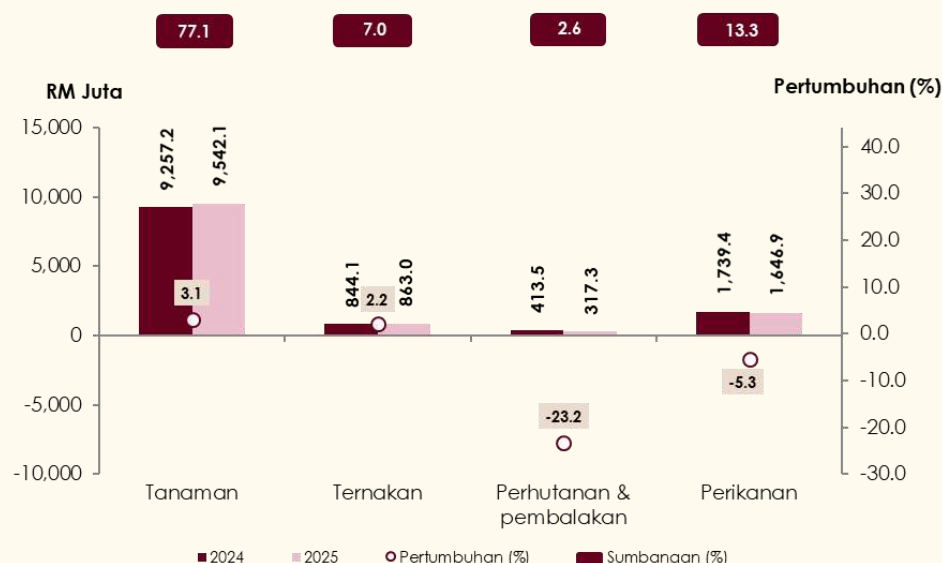
Subsektor **perkhidmatan kerajaan**
Sabah berkembang
pada tahun 2025



PRESTASI NILAI DITAMBAH MENGIKUT SEKTOR

Carta 2.5

Prestasi sektor Pertanian, Sabah, 2024-2025



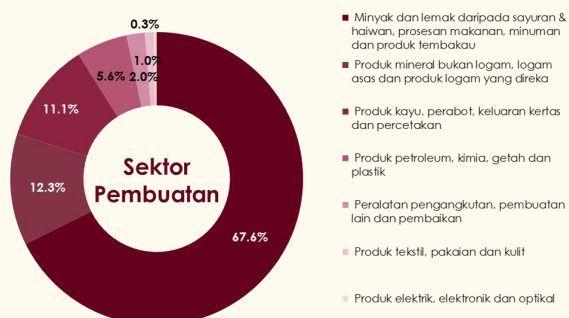
Carta 2.6

Prestasi sektor Perlombongan dan pengkuarian, Sabah, 2015-2025



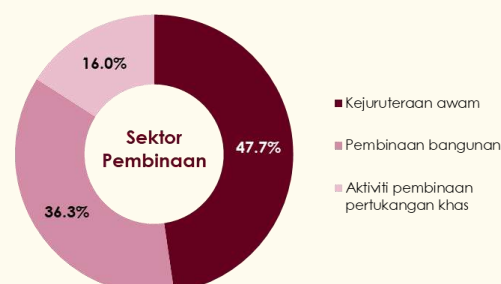
Carta 2.7

Peratus sumbangan sektor Pembuatan, Sabah, 2025



Carta 2.8

Peratus sumbangan sektor Pembinaan, Sabah, 2025





JADUAL PRESTASI MENGIKUT SEKTOR

Jadual 2.3 Statistik industri kelapa sawit, Sabah, 2024-2025

Sarawak	Nilai		Pertumbuhan (%)	
	2024	2025	2024	2025
Buah tandan segar ('000 tan)	20,928	21,857	-6.4	4.4
Minyak sawit mentah ('000 tan)	4,274	4,410	-5.2	3.2
Isirong sawit ('000 tan)	903	914	-8.2	1.3
Keluasan belum matang (hektar)	192,109	228,559	-0.8	19.0
Keluasan matang (hektar)	1,291,591	1,267,999	-1.9	-1.8

Sumber: MPOB

Jadual 2.4 Prestasi sektor Perkhidmatan, Sabah, 2024-2025

Subsektor	2024 ^e			2025 ^p		
	Nilai ditambah (RM juta)	Sumbangan (%)	Pertumbuhan (%)	Nilai ditambah (RM juta)	Sumbangan (%)	Pertumbuhan (%)
Utiliti, pengangkutan dan penyimpanan, maklumat dan komunikasi	8,046	18.2	4.1	8,397	18.2	4.4
Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan	15,553	35.2	4.0	16,268	35.2	4.6
Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	6,047	13.7	3.2	6,181	13.4	2.2
Perkhidmatan lain	3,664	8.3	5.0	3,817	8.3	4.2
Perkhidmatan kerajaan	10,921	24.7	4.6	11,545	25.0	5.7
Jumlah	44,232	100.0	4.2	46,207	100.0	4.5

INISIATIF TERPILIH KERAJAAN PERSEKUTUAN, 2025

SEKTOR ICT & PENDIGITALAN

- RM10 juta disediakan untuk Pejabat Kecerdasan Buatan (SIR) dan Sumbangan Asas Rahmah (SARA) bagi memberi manfaat kepada 9 juta penerima atau 60 peratus penduduk dewasa.
- RM2.9 bilion disediakan bagi peruntukan bantuan tunai di bawah Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM).
- RM600 sebulan merupakan kadar baharu bagi Bantuan Warga Emas.
- Lebih RM10,000 setahun nilai keseluruhan bantuan disalurkan kepada warga emas miskin bagi memastikan tiada rakyat di Malaysia berpendapatan kurang daripada RM1,000 sebulan.



BANTUAN ISI RUMAH

- RM13 bilion diperuntukkan untuk Sumbangan Tunai Rahmah (STR) dan Sumbangan Asas Rahmah (SARA) bagi memberi manfaat kepada 9 juta penerima atau 60 peratus penduduk dewasa.
- RM2.9 bilion disediakan bagi peruntukan bantuan tunai di bawah Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM).
- RM600 sebulan merupakan kadar baharu bagi Bantuan Warga Emas.
- Lebih RM10,000 setahun nilai keseluruhan bantuan disalurkan kepada warga emas miskin bagi memastikan tiada rakyat di Malaysia berpendapatan kurang daripada RM1,000 sebulan.



INSENITIF PEMBELIAN KENDERAAN

- Peruntukan RM10 juta memang disediakan untuk mensejukkan golongan berpendapatan rendah untuk membeli kenderaan elektrik. Kerajaan akan menggalakkan peralihan kepada EV pemasangan tempatan (CKD).
- Pelepasan cukai bagi pembelian pengkasa kenderaan elektrik akan diwujudkan sehingga tahun takhsiran 2027.



SEKTOR PERTANIAN

- RM300 juta disediakan bagi menjalin kerjasama projek pertanian dengan kerajaan negeri untuk pengeluaran bawang di Perak, termasuk talapia merah di Pahang dan peningkatan hasil padi di Negeri Sembilan.
- RM27 juta diperuntukkan sebagai insentif kepada petani dan penternak bagi meningkatkan temakan lembu pedaging, ruminan kecil serta pengeluaran bawang tempatan.
- RM250 juta disediakan untuk Inisiatif Pendapatan Rakyat (IPR) bagi membantu golongan miskin tegar dan B40 merajana pendapatan secara mampan.
- RM65 juta diperuntukkan bagi membangunkan pengaliran dan saliran jelapang padi serta meluaskan estiaf padi FELCRA.



PENGANGKUTAN AWAM

- RM21.6 juta disediakan untuk meneruskan subsidi Pas Bulanan My50 bagi manfaat 180,000 pengguna pengangkutan awam di kawasan Lembah Klang.
- RM273 juta diperuntukkan bagi menyokong perkhidmatan bas henti-henti di bandar utama, termasuk pemberian tambang percuma BAS.MY kepada semua mahasiswa di seluruh negara.
- Lebih RM200 juta disediakan sebagai subsidi perkhidmatan pengangkutan udara bagi menghubungkan penduduk desa dan pedalaman Sabah dan Sarawak.
- 50 sen sehalu merupakan kadar tambang kemudahan van di bawah peruntukan inisiatif Transit Responsif Atas Permintaan (BRT) Prasarana bagi memudahkan anak-anak ke sekolah dari stesen tren terpilih.



SEKTOR PEMBINAAN

- RM1.3 bilion diperuntukkan bagi memperkasa kontraktor Bumiputera gred G1 hingga G4 untuk melaksanakan projek jalan raya dan pembaikan prasarana awam.
- RM9.7 bilion nilai kontrak disediakan bagi meneruskan projek mega pengangkutan Pan Borneo Sabah Fasa 1B, manakala RM7.4 bilion diperuntukkan untuk Sabah Sarawak Link-Road (SSLR) Fasa 2.
- Hampir RM2.9 bilion disediakan khusus untuk pembangunan prasarana asas di kawasan kampung, desa dan pedalaman.
- RM2.8 bilion disediakan bagi penyelenggaraan Jalan, Persekitaran manakala RM5.5 bilion peruntukan dana MARRIS untuk penyelenggaraan jalan raya di peringkat negeri.



TENAGA HIJAU

- RM1.6 bilion akan dilaburkan oleh UEM Lestari dan TNB bagi meningkatkan keupayaan rangkaian transmisi dan pengedaran serta menyahkarkan kawasan peimdustrian.
- Lebih RM300 juta disediakan di bawah Dana Mudah Cara Peralihan Tenaga Negara bagi menyokong usaha mencapai sasaran gas rumah hijau sifar bersih seawal tahun 2050.
- RM1 bilion disediakan bagi meneruskan pelaksanaan Skim Pembiayaan Teknologi Hijau (GTFS) sehingga tahun 2026.
- Sehingga RM70 juta e-Rebat disediakan bagi menggalakkan pengguna dan industri membeli kelengkapan elektrik cekap tenaga.



PELANCONGAN

- Hampir RM550 juta disediakan bagi mempergiat promosi, pengurusan aktiviti budaya dan pelancongan sebagai persiapan menjelang Tahun Melawat Malaysia 2026.
- RM600 juta disediakan oleh Khazannah Nasional untuk memulih dan mengukir nilai bangunan warisan bersejarah di Kuala Lumpur.
- RM30 juta diperuntukkan sebagai Geran Sepadan Penerbangan
- Antarabangsa dan Charter bagi menggalakkan peningkatan jumlah penerbangan asing ke Malaysia.
- RM31 juta disediakan kepada Majlis Pelancongan Kesihatan Malaysia (MHTC) bagi memperkasakan program pelancongan kesihatan.



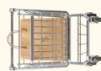
HARTANAH

- Sehingga RM10 bilion disediakan sebagai jaminan pembiayaan perumahan di bawah SJKP bagi memberi manfaat kepada 20,000 pembeli rumah.
- Hampir RM200 juta diperuntukkan bagi menyelenggara rumah strata kos rendah dan sederhana awam termasuk menggantikan lif-lif yang usang.
- Hampir RM900 juta disediakan bagi melaksanakan 48 Program Residen Rakyat (PRR) dan 14 projek Rumah Mesra Rakyat, di mana 30 projek PRR daripadanya dijangka siap pada penghujung 2025 untuk memataiat 17,500 penghuni baharu.



PERDAGANGAN BORONG & RUNCIT

- RM300 juta diperuntukkan untuk Program Payung RAHMAH bagi memperhebat Jualan RAHMAH yang menawarkan barangan keperluan asas di setiap DUN pada setiap bulan.
- RM100 juta disediakan bagi membina gerai dan membeli pulih prasarana pasar awam PBT serta menyediakan ruang niaga penjaja kecil tamu Desa di Sabah dan Sarawak.
- RM250 juta diperuntukkan bagi program pengedaran barangan keperluan asas ke kawasan pedalaman dan desa.
- RM10 juta disediakan khusus sebagai peruntukan untuk melaksanakan Kempen Beli Barangan Malaysia.



KEWANGAN DAN INSURANS

- RM10 juta disediakan untuk Pejabat Kecerdasan Buatan, Kebangsaan (NAIO) bagi meningkatkan penggunaan AI melalui kerjasama akademik dan industri.
- RM100 juta diperuntukkan untuk 5 tahun bagi memperkasa Pusat NADI sebagai platform komuniti menaja pendapatan melalui keusahawanan dalam talian.
- RM50 juta disediakan sebagai Geran Padanan Digital PMKS dan Geran Digital Penjaja di bawah BSN bagi menyokong usahawan tempatan.
- Lebih RM300 juta dana SKMM disediakan bagi menambah baik capaian internet di universiti awam, sekolah, kem tentera dan institusi MARA.



PERUSAHAAN MIKRO, KECIL DAN SEDERHANA

- RM40 bilion kemudahan pinjaman serta jaminan pembiayaan perniagaan disediakan di bawah pelbagai agensi kerajaan untuk manfaat PMKS.
- Sehingga RM3.2 bilion pinjaman bersaiz mikro ditawarkan antaranya melalui TEKUN dan BSN bagi membantu penjaja kecil, komuniti OKU, masyarakat Cina serta Bumiputera.
- RM3.8 bilion dana pinjaman PKS disediakan oleh Bank Negara Malaysia (BNM) bagi menyokong usahawan beralih ke arah digital, automasi, amalan lestari dan agrikultur.
- RM650 juta dihusnakan bagi menyokong dan menggalakkan golongan wanita serta berta menceburi bidang keusahawanan.





INISIATIF TERPILIH KERAJAAN NEGERI, 2025

JOHOR	KEDAH	KELANTAN	MELAKA	NEGERI SEMBILAN
- RM270 juta diperuntukkan bagi pembinaan Loji Rawatan Air di Semangar dan Sg Layang 2 sebagai pelaburan infrastruktur air utama negeri. - RM225 juta disediakan untuk pembangunan Rumah Resideni Bangsa Johor (RBJ) di Pontian dan Muar melalui kerjasama PJH. - RM107.4 juta disalurkan kepada 15 PBI Johor untuk projek menaik taraf sistem perparitan dan longkang bagi cegah banjir kilat. - RM52 juta diperuntukkan bagi membina sekolah agama baharu di Kempas, UTM Skudai dan Larkin serta bangunan tambahan.	- RM43.4 juta disediakan bagi memperkasakan infrastruktur bekalan air bersih termasuk kerja-kerja menaik taraf Loji Rawatan Air (LRA) dan mengatasi isu gangguan air di seluruh negeri. - RM20 juta diperuntukkan bagi Tabung Pinjaman Modal Usahawan Kedah (i-Kaunseling/i-Niaga) untuk menyediakan pembiayaan mudah kepada usahawan PKS tempatan. - RM4.2 juta diperuntukkan bagi Program Bantuan Beras Sejahtera yang mensasarkan pemberian bantuan beras secara berkala kepada keluarga yang memerlukan di setiap kawasan DUN.	- RM17.75 juta disediakan untuk program Kelantanku Bersih, inisiatif kesihatan awam dan pembangunan kawasan luar bandar. - RM15.61 juta diperuntukkan bagi pengurusan sumber air bersepadu, termasuk pengambilan tanah untuk pembinaan empat Loji Rawatan Air (LRA) baharu. - RM8.35 juta disediakan khusus untuk projek pengurusan bencana dan penyediaan infrastruktur bagi menanganis banjir. - Menaik taraf sistem pengaliran toli air di skim-skim pengaliran pertanian bagi meningkatkan kualiti hasil tani negeri.	- RM16 juta disediakan untuk MESRA Am bagi menyantuni 5,350 penerima daripada golongan miskin. - RM10.8 juta disalurkan kepada JPS Melaka bagi projek pembalikan tebing saliran dan penyelenggaraan kolam takungan banjir. - RM3 juta diperuntukkan bagi Program Melaka Rumahku untuk pembinaan rumah baharu secara percuma kepada golongan memerlukan. - RM1 juta disediakan kepada Perbadanan Teknologi Hijau Melaka bagi program Skim Solar Perumahan (SolarMEI) dan Green Mobility.	- RM135 juta disediakan sebagai peruntukan Belanja Pembangunan negeri bagi merangkumi sektor sosial, infrastruktur dan pertanian. - RM29.75 juta diperuntukkan bagi Skim Sejahtera Rakyat (SSR) yang merangkumi bantuan tunai untuk untuk pelbagai kelompok masyarakat. - RM10.5 juta diperuntukkan bagi pembinaan masjid-masjid baharu. - RM5 juta disediakan untuk meneruskan Program Rumah Harapan Rakyat bagi membantu golongan B40 membina rumah di atas tanah sendiri.
PAHANG	PULAU PINANG	PERAK	PERLIS	SELANGOR
- RM91.97 juta diperuntukkan melalui PAIP bagi menaik taraf perkhidmatan bekalan air termasuk pembinaan Loji Rawatan Air Bukit Puling. - RM50.54 juta disediakan bagi Inisiatif Makmur Pahang (i.M. Pahang) yang merangkumi pelbagai kluster bantuan rakyat. - RM23.9 juta disediakan oleh Yayasan Pahang bagi pemberian biasiswa sekolah rendah dan menengah untuk pelajar kurang mampu. - RM19.89 juta diperuntukkan bagi pelaksanaan projek tebatan banjir, kawalan hakisan pantai dan sistem saliran bandar.	- RM60 juta diperuntukkan bagi inisiatif 'Penang Silicon Design @5km+' untuk memacu industri reka bentuk cip dan litar bersepadu (IC). - RM54.8 juta disalurkan melalui program i-Sejahtera bagi pemberian bantuan kebajikan secara berkala kepada rakyat Pulau Pinang. - RM15.6 juta disediakan sebagai subsidi sektor pengangkutan awam termasuk operasi bas percuma CAT Bridge. - RM10.5 juta diperuntukkan bagi bayaran ex-gratia dan bantuan bof/enjin kepada nelayan yang terjejas akibat projek Silicon Island.	- RM45.94 juta disediakan kepada JSM negeri bagi tujuan bantuan sosial rakyat termasuk kenaikan kadar Bantuan Am. - RM30.22 juta diperuntukkan bagi program kesejahteraan rakyat seperti Kad Perak Sejahtera dan Bantuan Kotak Makaman. - RM21.2 juta disediakan bagi tujuan pembangunan sukan negeri termasuk persiapan atlet ke arah SUKMA 2026. - RM15 juta diperuntukkan bagi program baik pulih serta pembinaan masjid dan surau baharu di seluruh negeri Perak.	- Inisiatif "1 ADUN, 1 Kilang" diperkenalkan di mana setiap wakil rakyat bertanggungjawab menarik sekurang-kurangnya satu pelabur industri ke kawasan masing-masing. - RM20.71 juta disalurkan kepada JKR Perlis untuk projek penyelenggaraan infrastruktur jalan raya dan bangunan awam. - RM6.8 juta diperuntukkan kepada JPS Perlis bagi menguruskan sistem pengaliran dan saliran untuk kebajikan petani dan penduduk.	- RM404.17 juta diperuntukkan bagi pembangunan sektor infrastruktur yang merangkumi projek kejaminan bekalan air bersih, pengurusan sisa pepejal serta menaik taraf jalan raya negeri. - RM380.7 juta disediakan bagi pemerkasaan sektor ekonomi untuk merangsang pertumbuhan serta membantu meningkatkan pendapatan rakyat secara menyeluruh. - RM20 juta disediakan bagi inisiatif Demand Responsive Transit (DRT) dan Mobiliti Selangor untuk menambah baik jaringan pengangkutan awam dan memudahkan mobiliti warga kota.
TERENGGANU	SABAH	SARAWAK	W.P. KUALA LUMPUR	W.P. LABUAN
- RM10 bilion potensi nilai pelaburan bagi projekintis pembangunan ladang solar terapan di Tasik Kenyir melalui kerjasama Terengganu Inc. dan INB Genco bagi penghasilan tenaga elektrik. - RM15 juta sasaran kuitipan dan pengalihan dana tanggungjawab sosial korporat (CSR) daripada anak syarikat kerajaan dan badan berkanun negeri untuk bantuan sosioekonomi rakyat. - Meneruskan Program Perumahan Terengganu Sejahtera (PPTS) serta memperkatakan dasar pembangunan perumahan secara perswasatan bagi meningkatkan bekalan rumah mampu milik.	- RM250 juta disediakan untuk pembinaan 3,000 unit Rumah Mesra Sabah Maju Jaya (SMJJ) di semua 73 kawasan DUN sebagai inisiatif pembasmian kemiskinan. - RM729.79 juta diperuntukkan kepada Jabatan Air Negeri Sabah bagi melaksanakan program penyelesaian segera dan jangka pendek untuk meningkatkan kapasiti bekalan air. - RM32.5 juta diperuntukkan bagi penubuhan semula Lembaga Padi dan Beras Sabah (LPBN) untuk meningkatkan tahap sara air (SSI) beras negeri.	- RM1.42 bilion disediakan bagi pelaksanaan Projek Kuching Urban Transportation System (KUTS) yang melibatkan pembinaan rangkaian Autonomus Rapid Transit (ART). - RM450 juta diperuntukkan bagi inisiatif baharu Sumbangan Keperluan Asas Sarawak (SKAS) untuk membantu 850,000 penerima daripada golongan berpendapatan rendah. - RM397 juta disediakan bagi projek Sarawak Multimedia Authority Rural Telecommunication (SMART) untuk pembinaan 600 menara komunikasi bagi meningkatkan capaian internet luar bandar.	- RM178.8 juta diperuntukkan bagi pengurusan dan penyelenggaraan 39,180 unit rumah sewa di PAP/PPR untuk memastikan keselesaan serta keselamatan penduduk. - RM89.1 juta disediakan bagi Program Pengurusan Mitigasi Banjir melalui penyelenggaraan sungai, sistem perparitan, karam takungan dan pemasangan tembok penahan banjir. - RM45 juta diperuntukkan bagi pengurusan perkhidmatan bas percuma GO KL kepada warganegara Malaysia untuk mengurangkan kesesakan lalu lintas dan pencemaran udara.	- RM32.9 juta disediakan bagi pelaksanaan pelbagai projek pembangunan fizikal dan kemudahan awam di Labuan. - Pembangunan Projek Labuan Waterfront Fasa 1 bernilai kira-kira RM38 juta bertujuan meningkatkan sektor pelancongan serta merencanakan aktiviti ekonomi dan sosial di kawasan pesisir Victoria Harbour. - Usaha menaik taraf kelesenan digital dan kemudahan pengangkutan bagi menarik lebih banyak peluang pelaburan baharu.

Sumber: Belanjawan Kerajaan Negeri Tahun 2025, Jabatan Kewangan Negeri, Jabatan Perbendaharaan Negeri, Portal Rasmi Kerajaan Negeri, Dewan Bandaraya Kuala Lumpur (DBKL), Jabatan Wilayah Persekutuan.



INDEKS HARGA PENGGUNA 2025



1.1%

Inflasi Sabah
meningkat perlahan
pada tahun 2025



Secara amnya, tingkat harga bagi barang dan perkhidmatan di Malaysia berada di paras yang tinggi. Walau bagaimanapun, inflasi Malaysia pada tahun 2025 menyederhana kepada 1.4 peratus berbanding 1.8 peratus pada tahun 2024. Ini disokong oleh pengukuhan mata wang Ringgit Malaysia, perbelanjaan isi rumah yang kukuh serta inisiatif kerajaan untuk menyalurkan subsidi petrol RON95 kepada rakyat Malaysia, sedikit sebanyak mengekang inflasi Malaysia daripada terus meningkat tinggi. Kadar ini berada di dalam julat unjuran inflasi oleh Bank Negara Malaysia (BNM) dan Kementerian Kewangan (MOF) iaitu antara 1.0 hingga 2.0 peratus pada tahun 2025.

Mulai 30 September 2025, Malaysia telah beralih kepada sistem subsidi bersasar petrol RON95 atau BUDI MADANI RON95 (BUDI95) yang mana kira-kira 16 juta rakyat Malaysia berumur 16 tahun ke atas, yang memiliki MyKad dan lesen memandu aktif layak menikmati subsidi petrol RON95 pada harga RM1.99 seliter berbanding harga pasaran semasa.

Peningkatan yang lebih sederhana, 1.4 peratus ini disumbangkan oleh inflasi Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain (1.6%); Kesihatan (1.2%); Rekreasi, Sukan & Kebudayaan (1.1%); Pengangkutan (0.4%) dan Hiasan, Perkakasan & Penyelenggaraan Isi Rumah (0.2%).

Namun begitu, Penjagaan Diri, Perlindungan Sosial & Pelbagai Barangan & Perkhidmatan meningkat lebih tinggi pada 4.4 peratus (2024: 3.0%). Ini diikuti oleh Insurans & Perkhidmatan Kewangan, 3.4 peratus (2024: 0.3%); Restoran & Perkhidmatan Penginapan, 3.2 peratus (2024: 3.1%); Pendidikan, 2.3 peratus (2024: 1.5%); Makanan & Minuman, 2.1 peratus (2024: 2.0%) dan Minuman Alkohol & Tembakau, 0.9 peratus (2024: 0.7%). Manakala, Maklumat & Komunikasi dan Pakaian & Kasut masing-masing merekodkan penurunan kepada negatif 4.3 peratus dan negatif 0.2 peratus pada tahun 2025.

Inflasi Sabah meningkat perlahan kepada 1.1 peratus berbanding 1.2 peratus pada tahun 2024 dengan mata indeks mencatatkan 123.7 (2024: 122.3). Secara keseluruhannya, peningkatan inflasi ini disumbangkan oleh kumpulan Restoran & Perkhidmatan Penginapan (4.6%); Insurans & Perkhidmatan Kewangan (4.4%); Penjagaan Diri, Perlindungan

“
2.0%
Inflasi Makanan & Minuman meningkat perlahan pada tahun 2025
”

Sosial & Pelbagai Barangan & Pekhidmatan (3.1%); Pendidikan (2.3%); Makanan & Minuman (2.0%); Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain (1.2%) dan Kesihatan (1.0%) (**Jadual 2.6**).

Inflasi Makanan & Minuman meningkat kepada 2.0 peratus berbanding tahun 2024 (1.5%). Kesemua kelas perbelanjaan bagi subkumpulan Makanan di rumah menunjukkan peningkatan di antara 0.6 peratus hingga 2.8 peratus, kecuali bagi subkumpulan Daging, Susu, produk tenusu lain & telur dan Bijirin & produk bijirin masing-masing mencatatkan penurunan kepada negatif 2.1 peratus, negatif 0.7 peratus dan negatif 0.3 peratus. Kelas perbelanjaan Ikan & makanan laut lain merupakan penyumbang utama kepada kenaikan inflasi dengan peningkatan 2.8 peratus. Ini diikuti oleh

Sayur-sayuran (1.9%); Makanan sedia dimakan & produk makanan lain tidak terkelas di tempat lain (1.7%); Buah-buahan & kacang (1.3%) dan Gula, manisan & pencuci mulut (0.7%) (**Jadual 2.7**).

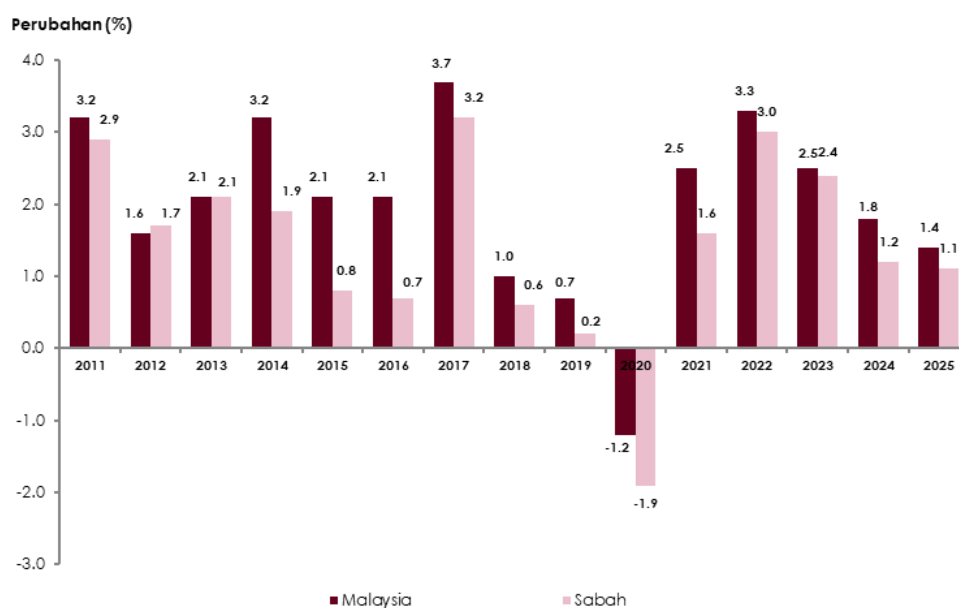
Jadual 2.5 Purata harga item terpilih, Sabah, 2024-2025

Item Terpilih	Unit	Purata Harga (RM)	
		2024	2025
Bayam, Hijau	1 kg	5.25	6.01
Bawang Besar, India	1 kg	8.63	7.79
Pisang Berangan	1 kg	5.47	6.00
Telur Ayam Gred A	10 biji	5.16	5.85
Telur Ayam Gred B	10 biji	5.02	5.38
Telur Ayam Gred C	10 biji	4.88	5.24
Ikan Kembung	1 kg	10.90	12.34
Ikan Selayang	1 kg	9.81	11.77
Ayam Proses Standard	1 kg	12.81	12.52
Cili Merah Kulai	1 kg	18.93	19.49



CARTA INDEKS HARGA PENGGUNA

Carta 2.9 Inflasi tahunan, Sabah, 2011-2025



Jadual 2.6 Inflasi tahunan mengikut kumpulan, Sabah, 2024-2025

Tahun	2024	2025
Makanan & Minuman	1.5	2.0
Minuman Alkohol & Tembakau	0.7	-0.2
Pakaian & Kasut	-0.3	-1.2
Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain	1.5	1.2
Hiasan, Perkakasan & Penyelenggaraan Isi Rumah	0.5	-0.2
Kesihatan	1.1	1.0
Pengangkutan	0.3	0.1
Maklumat & Komunikasi	-0.5	-2.2
Rekreasi, Sukan & Kebudayaan	0.0	1.0
Pendidikan	2.1	2.3
Restoran & Perkhidmatan Penginapan	3.1	4.6
Insurans & Perkhidmatan Kewangan	0.6	4.4
Penjagaan Diri, Perlindungan Sosial & Pelbagai Barangan & Perkhidmatan	2.9	3.1
Keseluruhan	1.2	1.1

Jadual 2.7 Inflasi tahunan kelas perbelanjaan bagi subkumpulan Makanan di rumah, Sabah, 2024-2025

Tahun	2024	2025
Makanan & Minuman	1.5	2.0
Makanan di rumah	0.8	0.6
Bijirin & produk bijirin	0.9	-0.3
Daging	-0.7	-2.1
Ikan & makanan laut lain	-0.1	2.8
Susu, produk tenusu lain & telur	1.2	-0.7
Minyak & lemak	-0.3	0.6
Buah-buahan & kacang	-0.4	1.3
Sayur-sayuran	1.9	1.9
Gula, manisan & pencuci mulut	1.0	0.7
Makanan sedia dimakan & produk makanan lain t.t.t.l.	3.0	1.7



Rencana 2:

Hubungan Perdagangan antara Sabah dan Ekonomi ASEAN:

Analisis Panel Vector Autoregression (PVAR)¹

Maznah Amirah Binti Muhamad Amin & Khairulnizam Bin Hassan

Jabatan Perangkaan Malaysia Negeri Sabah

Abstrak

Kajian ini bertujuan untuk menganalisis hubungan dinamik antara perdagangan luar negeri Sabah dengan negara-negara ASEAN menggunakan pendekatan *Panel Vector Autoregression* (PVAR). Fokus utama kajian adalah untuk menilai hubungan antara eksport Sabah dan pertumbuhan Keluaran Dalam Negara Kasar (KDNK) negara-negara ASEAN yang terdiri daripada Indonesia, Filipina, Singapura, Thailand, Vietnam, Kemboja dan Brunei Darussalam bagi tempoh 2000 hingga 2024. Data panel tahunan yang digunakan diperoleh daripada Jabatan Perangkaan Malaysia, *World Bank* dan *ASEAN Secretariat*. Pendekatan PVAR digunakan bagi membolehkan analisis hubungan dua hala antara pemboleh ubah ekonomi secara dinamik tanpa menetapkan hubungan sebab-akibat secara awal. Sebelum analisis dijalankan, ujian kepegunan *Fisher-type berdasarkan Augmented Dickey-Fuller* (ADF) dilaksanakan bagi memastikan kestabilan data siri masa. Selain itu, analisis Fungsi Tindak Balas Impuls (*Impulse Response Function*, IRF) turut dijalankan bagi menilai kesan kejutan ekonomi antara pemboleh ubah. Hasil kajian menunjukkan bahawa nilai eksport Sabah mempunyai hubungan positif dan signifikan terhadap eksport semasa, sekali gus menunjukkan wujudnya kesinambungan prestasi perdagangan Sabah. Walau bagaimanapun, hubungan antara pertumbuhan ekonomi negara ASEAN dan eksport Sabah didapati lemah dan tidak konsisten. Analisis IRF pula menunjukkan bahawa kebanyakan kejutan ekonomi hanya memberi kesan sementara sebelum kembali stabil dalam tempoh yang singkat. Secara keseluruhannya, kajian ini mendapati bahawa prestasi perdagangan Sabah lebih banyak dipengaruhi oleh faktor perdagangan dan komoditi global seperti harga minyak mentah, minyak sawit, gas asli cecair (LNG), permintaan pasaran antarabangsa serta ketidaktentuan ekonomi dunia berbanding pertumbuhan ekonomi negara-negara ASEAN semata-mata. Kajian ini penting dalam menyokong perancangan dasar perdagangan negeri serta memperkukuh integrasi ekonomi serantau selaras dengan agenda pembangunan Sabah Maju Jaya 2.0.

1.0 Pengenalan

Perdagangan antarabangsa merupakan antara pemacu utama pertumbuhan ekonomi bagi sesebuah negara dan wilayah. Dalam konteks Malaysia, Negeri Sabah memainkan peranan penting sebagai penyumbang kepada perdagangan luar negeri negara khususnya melalui eksport komoditi seperti minyak mentah, gas asli cecair (LNG), minyak sawit dan produk berasaskan pertanian.

Kedudukan geografi Sabah yang strategik di rantau Asia Tenggara menjadikan negeri ini mempunyai hubungan perdagangan yang rapat dengan negara-negara ASEAN. Pelaksanaan *ASEAN Economic Community* (AEC) turut memperkukuh integrasi

¹Rencana ini adalah pandangan penulis dan tidak mewakili pandangan dari Jabatan Perangkaan Malaysia.



ekonomi serantau melalui peningkatan perdagangan intra-ASEAN, pelaburan dan pergerakan ekonomi antara negara anggota.

Walau bagaimanapun, persekitaran ekonomi global yang tidak menentu, termasuk turun naik harga komoditi, ketegangan geopolitik, dan perubahan dasar perdagangan antarabangsa, memberi cabaran kepada kestabilan perdagangan Sabah. Kebergantungan yang tinggi terhadap eksport komoditi tertentu juga menjadikan ekonomi negeri lebih terdedah kepada kejutan luar. Oleh itu, pemahaman yang lebih mendalam mengenai hubungan dinamik antara pemboleh ubah perdagangan dan faktor ekonomi serantau adalah amat penting bagi merangka dasar yang lebih berkesan.

Dalam kajian ekonomi moden, pendekatan analisis yang mampu menangkap hubungan dinamik antara pemboleh ubah adalah sangat diperlukan. Salah satu kaedah yang semakin mendapat perhatian ialah PVAR, yang membolehkan pengkaji menganalisis interaksi dua hala antara pemboleh ubah merentas masa dan entiti (negara). Pendekatan ini sesuai digunakan dalam konteks perdagangan Sabah dengan negara ASEAN kerana ia dapat mengenal pasti kesan jangka pendek dan jangka panjang serta menilai impak kejutan ekonomi melalui analisis seperti IRF.

Sehubungan itu, kajian ini dijalankan untuk meneliti hubungan perdagangan antara Sabah dan ekonomi ASEAN dengan menggunakan pendekatan PVAR. Dapatan kajian ini diharapkan dapat memberikan gambaran yang lebih jelas mengenai pola dan arah hubungan perdagangan, seterusnya menyokong penggubalan dasar ekonomi yang lebih mampan dan berdaya tahan di peringkat negeri mahupun nasional.

2.0 Penyataan Masalah

Sabah merupakan antara penyumbang utama kepada perdagangan luar Malaysia, khususnya dalam eksport komoditi seperti minyak mentah, gas asli cecair (LNG), dan produk berasaskan sawit. Walau bagaimanapun, tahap pergantungan Sabah terhadap pasaran ASEAN serta kesan turun naik ekonomi serantau terhadap prestasi perdagangan negeri masih kurang dikaji secara empirical.

Tambahan pula, kebanyakan kajian terdahulu menggunakan pendekatan statik yang tidak mengambil kira hubungan dinamik antara pemboleh ubah ekonomi. Justeru, terdapat keperluan untuk menggunakan model yang lebih komprehensif seperti PVAR bagi memahami interaksi kompleks ini.

3.0 Objektif Kajian

1. Menganalisis hubungan dinamik antara eksport Sabah dan pertumbuhan KDNK negara ASEAN;

2. Menentukan kekuatan pengaruh eksport Sabah terhadap pertumbuhan ekonomi ASEAN dan sebaliknya;
3. Menilai kesan kejutan ekonomi melalui analisis *Impulse Response Function* (IRF).

4.0 Tinjauan Literatur

Hubungan antara perdagangan antarabangsa dan pertumbuhan ekonomi telah lama dibincangkan. Teori klasik menyatakan bahawa peningkatan eksport mampu merangsang pertumbuhan ekonomi melalui pengembangan pasaran dan peningkatan pengeluaran. Kajian oleh ahli ekonomi seperti Krugman (1991) menunjukkan bahawa perdagangan antarabangsa memainkan peranan penting dalam meningkatkan kecekapan dan daya saing sesebuah ekonomi.

Dari sudut metodologi, model VAR yang diperkenalkan oleh Sims (1980) sering digunakan untuk menganalisis hubungan dinamik antara pemboleh ubah ekonomi seperti KDNK dan eksport. Model ini membolehkan setiap pemboleh ubah mempengaruhi satu sama lain secara serentak tanpa perlu menetapkan hubungan sebab-akibat secara awal.

Perkembangan terkini dalam analisis data panel telah membawa kepada penggunaan PVAR, seperti yang diperkenalkan oleh Love dan Zicchino (2006). Kaedah ini menggabungkan kelebihan data rentas negara dan siri masa, menjadikannya lebih sesuai untuk mengkaji hubungan ekonomi dalam konteks pelbagai negara seperti ASEAN.

Dalam konteks ASEAN, beberapa kajian mendapati bahawa integrasi ekonomi serantau telah meningkatkan perdagangan intra-ASEAN. Negara-negara anggota saling bergantung antara satu sama lain dari segi eksport dan import, terutamanya dalam sektor komoditi dan pembuatan. Walau bagaimanapun, kesan pertumbuhan ekonomi terhadap perdagangan adalah berbeza mengikut struktur ekonomi setiap negara.

Secara keseluruhannya, kajian lepas menunjukkan bahawa terdapat hubungan yang signifikan antara perdagangan dan faktor makroekonomi. Namun, kajian khusus yang memberi fokus kepada Sabah dalam konteks hubungan dengan ekonomi ASEAN masih terhad, justeru kajian ini dijalankan untuk mengisi jurang tersebut menggunakan pendekatan PVAR.

5.0 Metodologi Kajian

Kajian ini menggunakan pendekatan kuantitatif dengan kaedah Panel Vector Autoregression (PVAR) bagi menganalisis hubungan perdagangan antara Sabah dan ekonomi negara-negara ASEAN. Pendekatan ini dipilih kerana ia mampu menjelaskan hubungan dinamik antara pemboleh ubah ekonomi melalui kesan masa lampau (lag).



Kajian memfokuskan kepada tujuh negara ASEAN iaitu Indonesia, Filipina, Singapura, Thailand, Vietnam, Kemboja dan Brunei Darussalam bagi tempoh 2000 hingga 2024. Pemboleh ubah yang digunakan dalam kajian ialah nilai eksport Sabah dalam unit RM juta, nilai Keluaran Dalam Negara Kasar negara ASEAN dalam unit USD bilion.

5.1 Penyediaan Data

Data yang digunakan merupakan data sekunder yang diperoleh daripada:

- Jabatan Perangkaan Malaysia (DOSM)
- World Bank
- ASEAN Secretariat

Data disusun dalam bentuk panel yang mengandungi maklumat negara dan tahun. Semua data disemak bagi memastikan tiada nilai hilang (*missing value*) dan setiap pemboleh ubah menggunakan unit pengukuran yang konsisten. Selain itu, data juga ditukar kepada bentuk logaritma semula jadi (*natural logarithm*) bagi menstabilkan data dan mengurangkan masalah heteroskedastisiti.

5.2 Analisis Deskriptif

Analisis deskriptif dijalankan sebagai analisis awal bagi melihat corak dan trend perubahan data perdagangan Sabah dan pertumbuhan ekonomi negara-negara ASEAN sepanjang tempoh kajian 2000 hingga 2024. Analisis ini penting bagi memberikan gambaran umum mengenai pola perubahan eksport Sabah dan KDNK sebelum analisis ekonometrik dijalankan.

5.3 Ujian Kepegunan

Sebelum model dianggarkan, ujian kepegunan dijalankan bagi memastikan data tidak mempunyai masalah trend yang boleh menjejaskan keputusan analisis. Ujian ini penting kerana model PVAR memerlukan data yang stabil bagi menghasilkan keputusan yang lebih tepat dan konsisten.

Dalam kajian ini, ujian Fisher-type unit root berdasarkan pendekatan *Augmented Dickey-Fuller* (ADF) digunakan untuk menguji kewujudan unit root bagi setiap pemboleh ubah. Hipotesis yang diuji adalah seperti berikut:

- H_0 : Semua panel mengandungi unit root (data tidak pegun)
- H_1 : Sekurang-kurangnya satu panel adalah pegun

5.4 Spesifikasi Model PVAR

Model Panel Vector Autoregression digunakan untuk menganalisis hubungan dinamik antara pemboleh ubah ekonomi dalam kajian ini. Model ini membolehkan setiap pemboleh ubah dipengaruhi oleh nilai masa lampau pemboleh ubah itu sendiri dan pemboleh ubah lain dalam sistem.

Model asas yang digunakan adalah seperti berikut:

$$y_{it} = \alpha_i + \Phi_p + \delta_p + \epsilon_{it}$$

Di mana:

- y_{it} adalah vektor pemboleh ubah endogen untuk entiti i pada masa t .
- α_i adalah kesan spesifik individu (*fixed effects*) yang menangkap heterogeniti antara entiti.
- Φ_p adalah matriks pekali bagi lag ke - p .
- δ_p adalah kesan masa (*time effects*) yang menangkap kejutan biasa yang mempengaruhi semua entiti.
- ϵ_{it} adalah istilah ralat idiosinkratik bagi setiap entiti pada masa t .

Dalam kajian ini, lag 1 digunakan kerana tempoh data yang terhad serta bagi memastikan kestabilan model dan mengelakkan masalah *overparameterization*.

5.5 Analisis Fungsi Tindak Balas Impuls

Analisis Fungsi Tindak Balas Impuls digunakan untuk melihat kesan kejutan (*shock*) sesuatu pemboleh ubah terhadap pemboleh ubah lain dalam tempoh tertentu. Analisis ini membantu menjelaskan bagaimana perubahan ekonomi negara ASEAN mempengaruhi eksport Sabah dalam jangka pendek dan jangka panjang.

5.6 Analisis Data

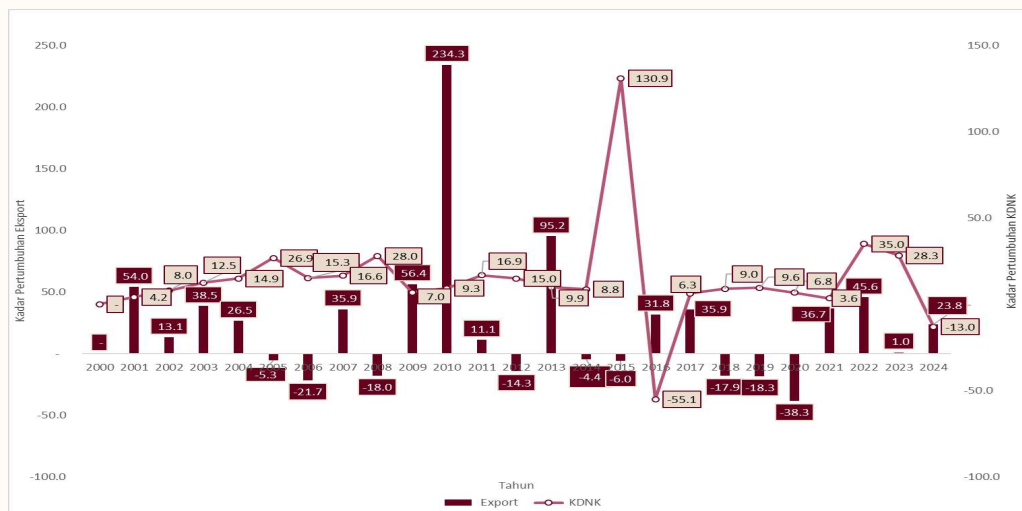
Analisis data dijalankan menggunakan perisian Stata dan Microsoft Excel. Microsoft Excel digunakan bagi menghasilkan graf dan melihat trend siri masa perubahan kadar pertumbuhan KDNK negara-negara ASEAN serta perubahan eksport Sabah sepanjang tempoh kajian. Stata pula digunakan untuk menjalankan ujian kepegungan, anggaran model PVAR dan analisis IRF. Hasil analisis kemudiannya ditafsir bagi menjelaskan hubungan perdagangan antara Sabah dan ekonomi ASEAN.



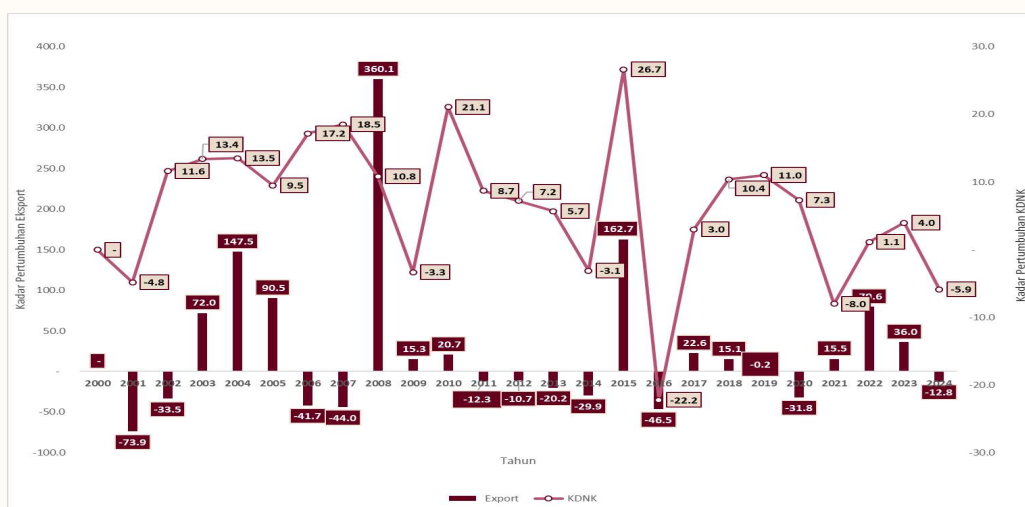
6.0 Hasil dan Penemuan

6.1 Analisis Deskriptif

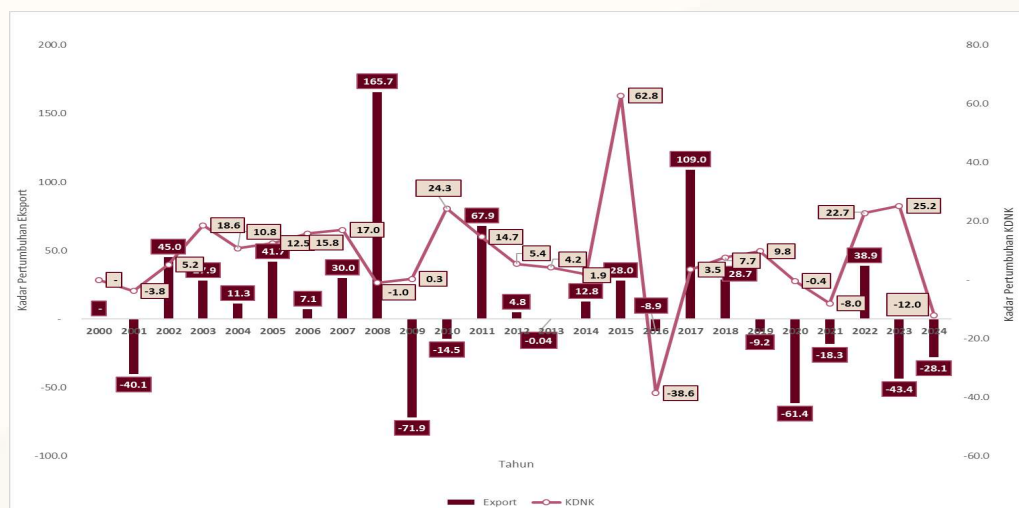
Carta 2(a) : Perubahan Tahunan Kadar Pertumbuhan Eksport dan KDNK Vietnam, 2000–2024



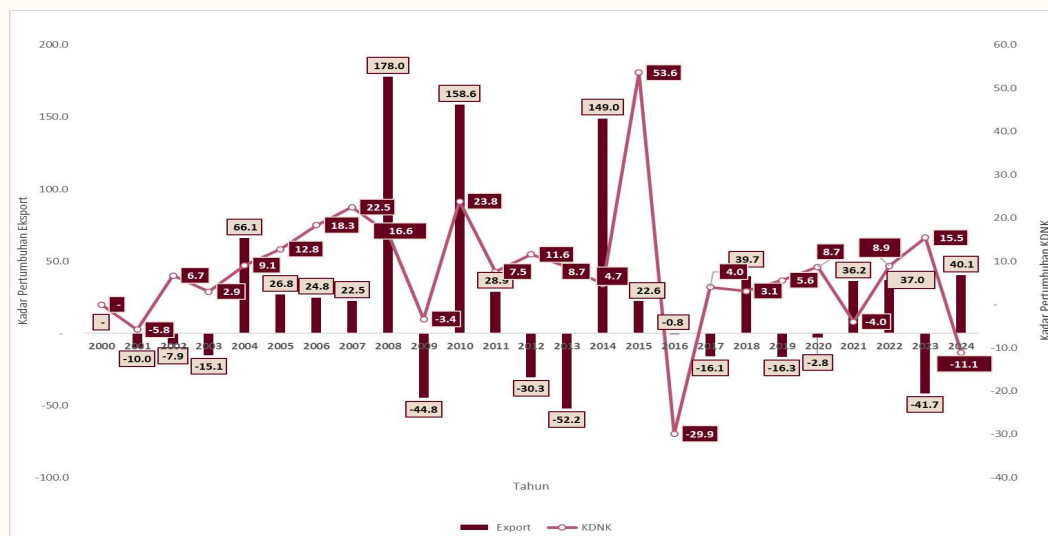
Carta 2(b) : Perubahan Tahunan Kadar Pertumbuhan Eksport dan KDNK Thailand, 2000–2024



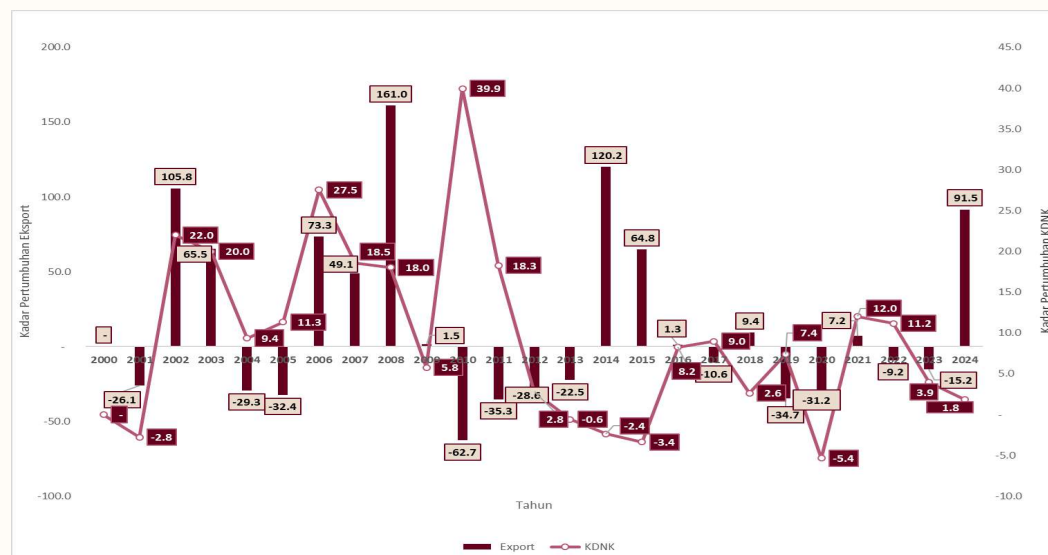
Carta 2(c) : Perubahan Tahunan Kadar Pertumbuhan Eksport dan KDNK Singapura, 2000–2024



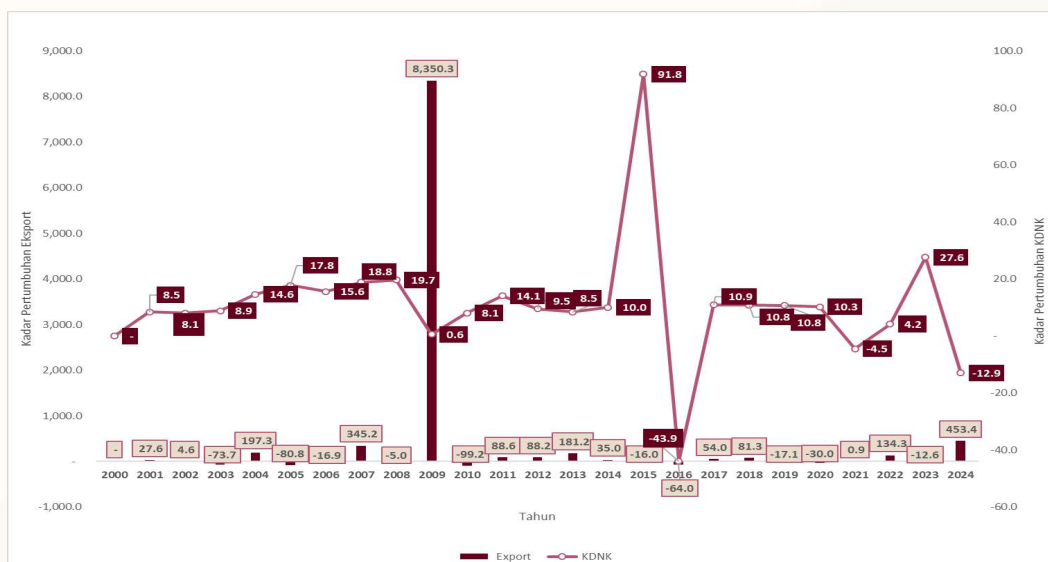
Carta 2(d) : Perubahan Tahunan Kadar Pertumbuhan Eksport dan KDNK Filipina, 2000–2024



Carta 2(e) : Perubahan Tahunan Kadar Pertumbuhan Eksport dan KDNK Indonesia, 2000–2024

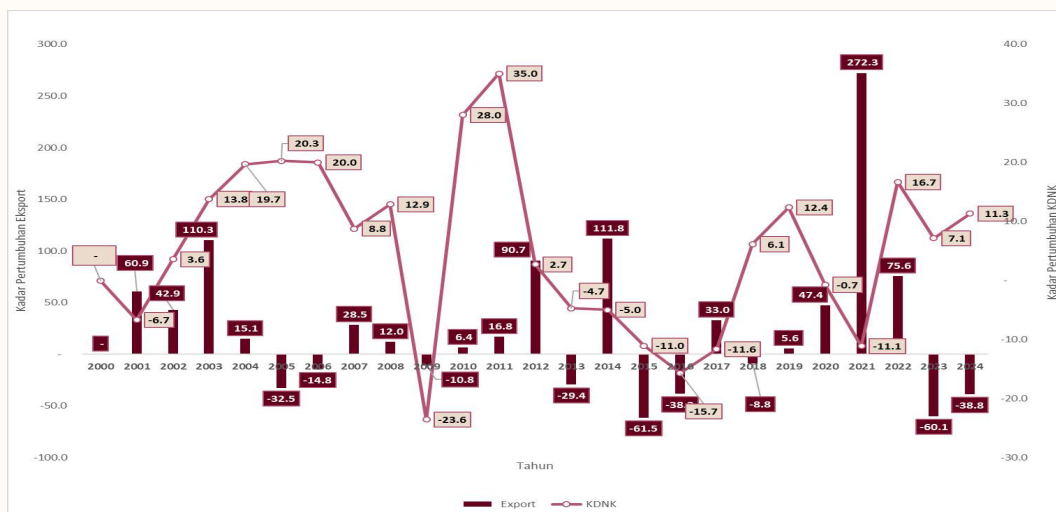


Carta 2(f) : Perubahan Tahunan Kadar Pertumbuhan Eksport dan KDNK Kemboja, 2000–2024





**Carta 2(g) : Perubahan Tahunan Kadar Pertumbuhan Eksport dan KDNK
Brunei Darussalam, 2000–2024**



Secara keseluruhannya, graf menunjukkan bahawa kadar pertumbuhan eksport Sabah dan pertumbuhan ekonomi negara-negara ASEAN mengalami turun naik yang ketara sepanjang tempoh kajian. Corak perubahan ini dipengaruhi oleh beberapa faktor luaran seperti krisis kewangan global 2008–2009, turun naik harga komoditi dunia, ketidaktentuan perdagangan antarabangsa dan pandemik COVID-19.

Bagi **Carta 2(a)**, pertumbuhan eksport Sabah menunjukkan turun naik yang lebih besar berbanding pertumbuhan KDNK Vietnam yang lebih stabil. Keadaan ini menunjukkan bahawa perubahan eksport Sabah tidak dipengaruhi sepenuhnya oleh pertumbuhan ekonomi Vietnam.

Carta 2(b) pula menunjukkan penurunan pertumbuhan ekonomi yang ketara semasa krisis kewangan global dan pandemik COVID-19. Walaupun begitu, perubahan eksport Sabah masih menunjukkan corak yang tidak konsisten.

Bagi **Carta 2(c)** pertumbuhan eksport Sabah menunjukkan volatiliti yang tinggi sejajar dengan kedudukan Singapura sebagai hab perdagangan antarabangsa yang sensitif terhadap perubahan ekonomi global.

Carta 2(d) dan **Carta 2(e)** menunjukkan pertumbuhan ekonomi yang lebih stabil sepanjang tempoh kajian. Walau bagaimanapun, eksport Sabah ke negara-negara tersebut masih mengalami turun naik yang ketara.

Carta 2(f) dan **Carta 2(g)** pula menunjukkan perubahan eksport yang lebih volatil disebabkan saiz perdagangan yang lebih kecil dan sensitif terhadap perubahan permintaan pasaran.

Secara keseluruhannya, analisis deskriptif menunjukkan bahawa hubungan antara pertumbuhan ekonomi negara ASEAN dan eksport Sabah adalah tidak seragam bagi setiap negara. Perubahan eksport Sabah didapati lebih dipengaruhi oleh faktor

perdagangan global dan harga komoditi berbanding pertumbuhan ekonomi negara-negara ASEAN semata-mata.

6.2 Ujian Kepegunan

Jadual 2(a) : Ujian Kepegunan bagi Pemboleh Ubah Eksport Sabah dan KDNK

Pemboleh Ubah	Dickey - Fuller	Nilai - P
Nilai Eksport Sabah	29.0581	0.0103
Nilai KDNK	21.0798	0.0996

Hasil ujian *Fisher-type* unit root berdasarkan *Augmented Dickey-Fuller* menunjukkan bahawa pemboleh ubah nilai eksport Sabah dalam bentuk logaritma adalah pegun pada aras level apabila semua nilai kebarangkalian (p-value) adalah kurang daripada 0.05. Oleh itu, hipotesis nol yang menyatakan data mengandungi unit root ditolak manakala untuk hasil kajian bagi KDNK menunjukkan bahawa pemboleh ubah nilai KDNK dalam bentuk logaritma tidak pegun pada aras level. Keputusan ini dapat dilihat apabila semua nilai kebarangkalian (p-value) yang diperoleh adalah melebihi aras signifikan 0.05. Oleh itu, hipotesis nol yang menyatakan data mengandungi unit root gagal ditolak.

Keadaan ini menunjukkan bahawa data KDNK masih mempunyai trend jangka panjang dan belum stabil untuk digunakan secara terus dalam analisis PVAR. Sehubungan itu, transformasi pembezaan pertama dilakukan bagi menghasilkan kadar pertumbuhan KDNK yang lebih stabil sebelum analisis lanjut dijalankan.

Jadual 2(b) : Ujian Kepegunan pemboleh ubah bagi KDNK

Pemboleh Ubah	Dickey - Fuller	Nilai - P
Pertumbuhan KDNK	93.4362	0.000

Setelah transformasi perbezaan pertama dilakukan, hasil ujian *Fisher-type* unit root berdasarkan *Augmented Dickey-Fuller* kali kedua menunjukkan bahawa pemboleh ubah kadar pertumbuhan KDNK adalah pegun apabila semua nilai kebarangkalian (p-value) yang diperoleh adalah lebih kecil daripada aras signifikan 0.05. Keputusan ini menunjukkan bahawa hipotesis nol yang menyatakan data mengandungi unit root berjaya ditolak. Oleh itu, data kadar pertumbuhan KDNK adalah stabil dan sesuai digunakan dalam analisis PVAR tanpa menghadapi masalah ketidakstabilan siri masa.

Selain itu, keputusan ini turut menunjukkan bahawa perubahan atau pertumbuhan ekonomi negara-negara ASEAN dalam kajian mempunyai pola yang konsisten sepanjang tempoh pemerhatian dan tidak dipengaruhi oleh trend jangka panjang yang boleh menjejaskan ketepatan analisis ekonometrik.



6.3 Model Panel Vector Autoregression (VAR)

Jadual 2(c) : Model PVAR Bagi Eksport Sabah dan KDNK bagi Tujuh Negara ASEAN

Pemboleh Ubah Bersandar	Pemboleh Ubah Penjelas (Lag 1)	Pekali	Ralat Piawai	Nilai z	Nilai-p	Selang Keyakinan 95%
Nilai Eksport Sabah (Logaritma)	Nilai Eksport Sabah (Logaritma)	0.9603	0.1194	8.04	0.000	[0.7262 , 1.1945]
Nilai Eksport Sabah (Logaritma)	Pertumbuhan KDNK	-0.2566	0.1424	-1.8	0.071	[-0.5357 , 0.0224]
Pertumbuhan KDNK	Nilai Eksport Sabah (Logaritma)	-0.0996	0.0412	-2.42	0.016	[-0.1804 , -0.0188]
Pertumbuhan KDNK	Pertumbuhan KDNK	-0.3161	0.111	-2.85	0.004	[-0.5336 , -0.0986]

Hasil anggaran model PVAR menunjukkan bahawa nilai eksport Sabah dalam bentuk logaritma mempunyai hubungan positif dan signifikan terhadap nilai eksport Sabah pada tempoh sebelumnya. Pekali lag pertama bagi nilai eksport Sabah adalah sebanyak 0.9603 dengan nilai-p 0.000, menunjukkan bahawa perubahan eksport pada tempoh lalu mempunyai pengaruh yang kuat dan signifikan terhadap eksport semasa. Keadaan ini menggambarkan bahawa prestasi eksport Sabah mempunyai unsur kesinambungan dan kestabilan dari satu tempoh ke tempoh yang lain.

Bagi hubungan antara pertumbuhan KDNK dengan nilai eksport Sabah, keputusan menunjukkan pekali negatif sebanyak -0.2566 dengan nilai-p 0.071. Walaupun hubungan ini bersifat negatif, namun kesannya hanya signifikan pada aras 10 peratus. Ini menunjukkan bahawa peningkatan pertumbuhan ekonomi negara-negara ASEAN tidak memberi kesan yang kuat terhadap peningkatan eksport Sabah sepanjang tempoh kajian.

Selain itu, keputusan model turut menunjukkan bahawa nilai eksport Sabah dalam bentuk logaritma mempunyai hubungan negatif dan signifikan terhadap pertumbuhan KDNK dengan pekali sebanyak -0.0996 dan nilai-p 0.016. Penemuan ini menunjukkan bahawa peningkatan eksport Sabah tidak semestinya mendorong pertumbuhan ekonomi negara-negara ASEAN secara langsung dalam jangka pendek.

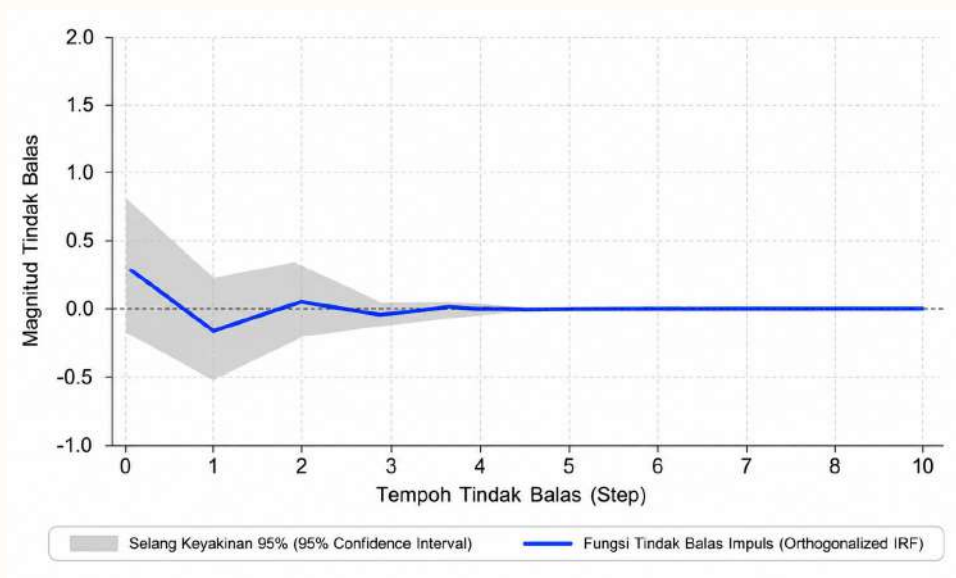
Di samping itu, pertumbuhan KDNK pada tempoh sebelumnya juga menunjukkan hubungan negatif dan signifikan terhadap pertumbuhan KDNK semasa dengan pekali -0.3161 dan nilai-p 0.004. Ini menunjukkan bahawa

kejutan pertumbuhan ekonomi pada tempoh lalu cenderung untuk kembali stabil dalam tempoh berikutnya.

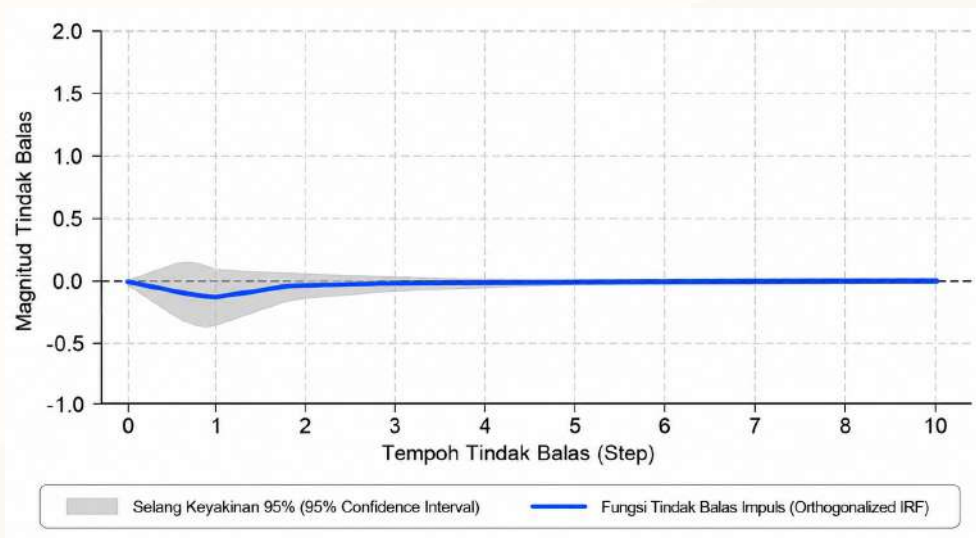
Secara keseluruhannya, hasil kajian menunjukkan bahawa hubungan dinamik antara eksport Sabah dan pertumbuhan ekonomi negara-negara ASEAN adalah relatif lemah dan tidak konsisten. Walaupun terdapat beberapa hubungan yang signifikan secara statistik, kesannya adalah kecil dan kebanyakannya bersifat sementara. Penemuan ini selari dengan hasil analisis IRF yang menunjukkan bahawa kejutan antara pemboleh ubah kembali stabil dalam tempoh yang singkat.

6.4 Analisis Fungsi Tindak Balas Impuls

Carta 2(h) : Tindak balas pertumbuhan KDNK terhadap kejutan pertumbuhan KDNK

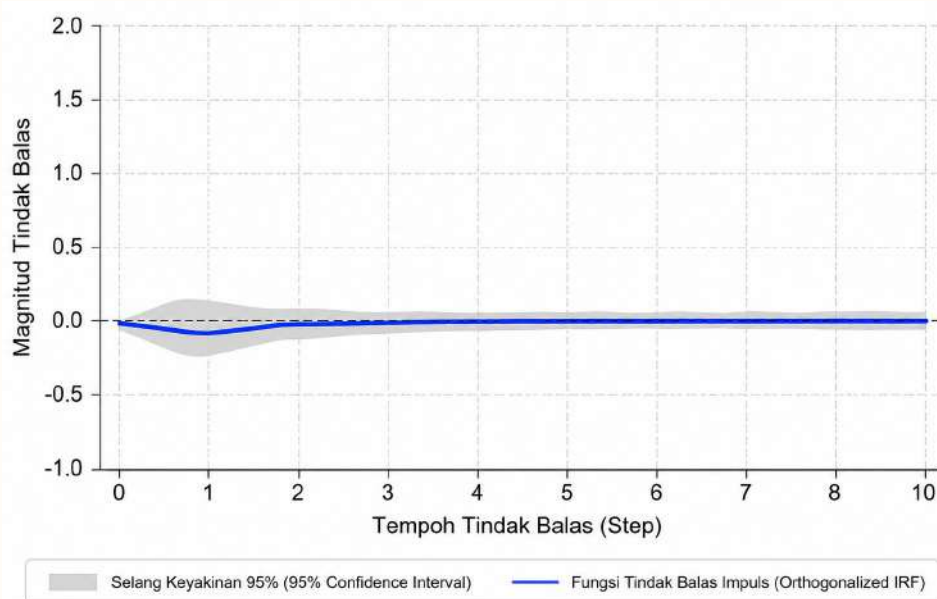


Carta 2(i) : Tindak balas nilai eksport Sabah terhadap kejutan pertumbuhan KDNK

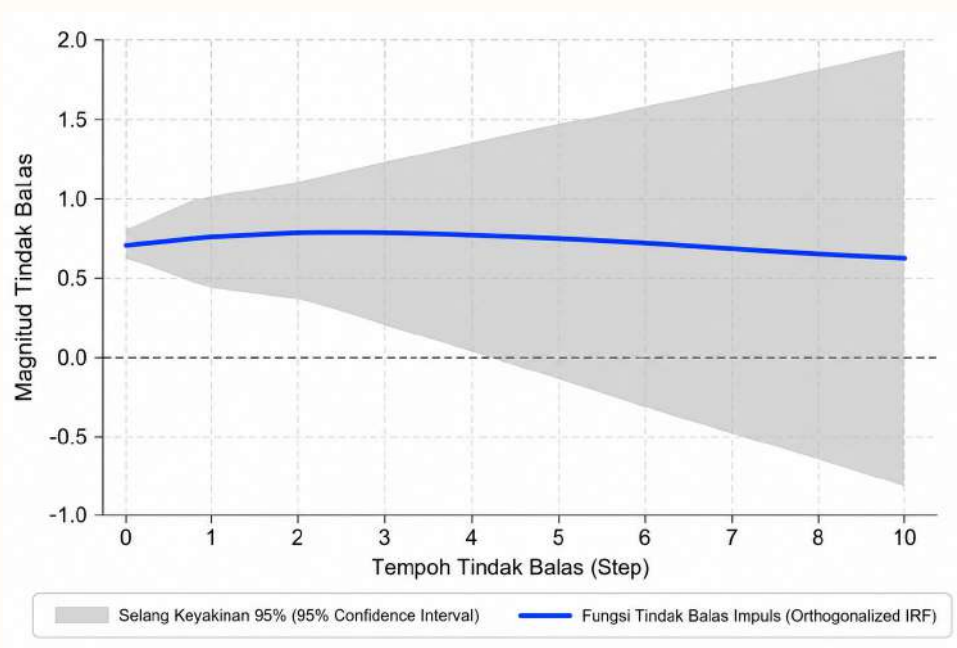




Carta 2(j) : Tindak balas pertumbuhan KDNK terhadap kejutan pertumbuhan KDNK



Carta 2(k) : Tindak balas pertumbuhan KDNK terhadap kejutan pertumbuhan KDNK



Nota:

- Paksi - X (Tempoh Tindak Balas/ Step) menunjukkan bilangan tempoh selepas kejutan (impuls) berlaku.
- Paksi - Y (Magnitud Tindak Balas) menunjukkan kesan tindak balas pemboleh ubah respons terhadap kejutan pada setiap tempoh
- Kawasan kelabu menunjukkan selang keyakinan 95%. Jika garis biru berada di dalam Kawasan kelabu, kesan tindak balas adalah tidak signifikan secara statistik.
- IRF yang dipaparkan adalah berdasarkan Orthogonalized Impulse Response Function daripada model Panel VAR (PVAR) dengan pemboleh ubah $\ln GDP$ dan $\ln Export$.



Secara keseluruhannya, carta-carta diatas merujuk kepada IRF bagi hubungan antara eksport Sabah dan pertumbuhan KDNK berdasarkan model PVAR. **Carta 2(h)** menunjukkan tindak balas pertumbuhan KDNK terhadap kejutan pertumbuhan KDNK itu sendiri. Pada peringkat awal, terdapat sedikit peningkatan positif sebelum menurun dan kembali menghampiri keseimbangan selepas beberapa tempoh. Keadaan ini menunjukkan bahawa kejutan terhadap pertumbuhan ekonomi hanya memberi kesan sementara dan tidak berpanjangan terhadap pertumbuhan KDNK negara-negara ASEAN dalam kajian.

Carta 2(i) pula menunjukkan tindak balas nilai eksport Sabah terhadap kejutan pertumbuhan KDNK. Graf memperlihatkan kesan negatif yang kecil pada tempoh awal sebelum kembali stabil menghampiri sifar. Ini menunjukkan bahawa perubahan pertumbuhan ekonomi negara ASEAN tidak memberi pengaruh yang besar terhadap nilai eksport Sabah dalam jangka panjang.

Seterusnya, **Carta 2(j)** menunjukkan tindak balas pertumbuhan KDNK terhadap kejutan nilai eksport Sabah. Hasil kajian mendapati kesan kejutan eksport terhadap pertumbuhan ekonomi adalah sangat kecil dan hampir mendatar sepanjang tempoh analisis. Situasi ini menggambarkan bahawa perubahan eksport Sabah tidak memberi impak yang signifikan terhadap pertumbuhan ekonomi negara-negara ASEAN yang terlibat dalam kajian.

Akhir sekali, **Carta 2(k)** menunjukkan tindak balas nilai eksport Sabah terhadap kejutan nilai eksport itu sendiri. Graf menunjukkan tindak balas positif pada peringkat awal sebelum menurun secara perlahan sepanjang tempoh kajian. Walau bagaimanapun, kawasan selang keyakinan 95 peratus yang semakin melebar menunjukkan ketidakpastian tindak balas meningkat dalam jangka panjang. Ini menandakan bahawa kesan kejutan eksport lebih jelas terhadap eksport itu sendiri berbanding terhadap pertumbuhan KDNK, namun kesannya masih tidak begitu kuat secara statistik.

Secara keseluruhannya, analisis IRF menunjukkan bahawa hubungan dinamik antara eksport Sabah dan pertumbuhan ekonomi negara ASEAN adalah lemah dan bersifat sementara. Kebanyakan tindak balas kembali kepada titik keseimbangan dalam tempoh yang singkat, sekali gus menunjukkan bahawa kejutan ekonomi atau perdagangan tidak memberi kesan berpanjangan dalam model kajian ini.



7.0 Rumusan

Secara keseluruhannya, kajian ini dapat menganalisis hubungan dinamik antara eksport Sabah dan pertumbuhan ekonomi negara-negara ASEAN menggunakan pendekatan Panel Vector Autoregression (PVAR) bagi tempoh 2000 hingga 2024. Hasil ujian kepegungan menunjukkan bahawa pemboleh ubah kadar pertumbuhan KDNK adalah pegun pada aras level, manakala nilai KDNK dalam bentuk logaritma perlu melalui proses pembezaan pertama sebelum memenuhi syarat kepegungan. Keputusan ini membuktikan bahawa data yang digunakan adalah sesuai untuk analisis ekonometrik dan model PVAR.

Hasil anggaran model PVAR menunjukkan bahawa nilai eksport Sabah mempunyai pengaruh yang signifikan terhadap eksport semasa, sekali gus menggambarkan wujudnya kesinambungan prestasi perdagangan Sabah sepanjang tempoh kajian. Walau bagaimanapun, hubungan antara pertumbuhan ekonomi negara ASEAN dengan eksport Sabah didapati lemah dan tidak begitu signifikan. Selain itu, peningkatan eksport Sabah juga tidak menunjukkan kesan yang kuat terhadap pertumbuhan ekonomi negara-negara ASEAN dalam jangka pendek.

IRF turut menunjukkan bahawa kejutan yang berlaku sama ada dalam eksport Sabah mahupun pertumbuhan KDNK hanya memberi kesan sementara dan kembali stabil dalam tempoh yang singkat. Kebanyakan tindak balas pemboleh ubah menghampiri sifar selepas beberapa tempoh, sekali gus menunjukkan bahawa hubungan perdagangan dan ekonomi antara Sabah dengan negara-negara ASEAN adalah stabil tetapi tidak terlalu kuat secara dinamik.

Kajian ini juga mendapati bahawa prestasi perdagangan Sabah banyak dipengaruhi oleh faktor perdagangan dan komoditi global seperti perubahan harga minyak mentah, minyak sawit, gas asli cecair (LNG), permintaan pasaran antarabangsa, kadar pertukaran mata wang serta ketidaktentuan ekonomi dunia. Keadaan ini menunjukkan bahawa perubahan ekonomi global turut memainkan peranan penting dalam menentukan prestasi eksport Sabah berbanding pengaruh pertumbuhan ekonomi negara-negara ASEAN semata-mata.

Secara umumnya, kajian ini mendapati bahawa hubungan perdagangan Sabah dengan negara ASEAN masih belum cukup kuat untuk memberi impak besar terhadap pertumbuhan ekonomi serantau. Namun begitu, perdagangan luar negeri Sabah tetap memainkan peranan penting dalam menyokong aktiviti ekonomi dan integrasi perdagangan serantau. Oleh itu, usaha memperkukuh hubungan perdagangan strategik, mempelbagaikan pasaran eksport serta meningkatkan daya saing produk Sabah perlu dipertingkatkan bagi memastikan perdagangan luar negeri Sabah terus berkembang dan mampu memberi sumbangan yang lebih signifikan kepada pembangunan ekonomi pada masa hadapan.

Sebagai cadangan kajian pada masa akan datang, tambahan pemboleh ubah dijangka dapat memberikan kesan atau impak yang lebih signifikan terhadap model yang dibina ini. Beberapa pemboleh ubah berkaitan ekonomi negara terpilih seperti kadar inflasi, indikator permintaan domestik, kadar pengangguran, imbalan perdagangan, FDI dan sebagainya.

8.0 Rujukan

ASEAN Secretariat. (2024). *ASEAN statistical yearbook 2024*. ASEAN Secretariat. ASEAN Secretariat.

Bank Negara Malaysia. (2024). *Monthly exchange rates*. Bank Negara Malaysia. Bank Negara Malaysia.

Gujarati, D. N., & Porter, D. C. (2009). *Basic econometrics* (5th ed.). McGraw-Hill Education.

Hamilton, J. D. (1994). *Time series analysis*. Princeton University Press.

Hsiao, C. (2014). *Analysis of panel data* (3rd ed.). Cambridge University Press.

Jabatan Perangkaan Malaysia. (2024). *Perangkaan perdagangan luar negeri Sabah*. Jabatan Perangkaan Malaysia. DOSM Official Website

Krugman, P. (1991). *Increasing returns and economic geography*. *Journal of Political Economy*, 99(3), 483–499.

Love, I., & Zicchino, L. (2006). *Financial development and dynamic investment behavior: Evidence from panel VAR*. *The Quarterly Review of Economics and Finance*, 46(2), 190–210.

Sims, C. A. (1980). *Macroeconomics and reality*. *Econometrica*, 48(1), 1–48.

UN Comtrade. (2024). *United Nations commodity trade statistics database*. United Nations. UN Comtrade Database.

World Bank. (2024). *World development indicators*. World Bank. World Bank Data.

BAB 3

STATISTIK DEMOGRAFI & SOSIAL

BAB 3

STATISTIK DEMOGRAFI & SOSIAL

PENDUDUK

Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk

Penduduk Sabah meningkat daripada 3.74 juta pada tahun 2024 kepada 3.76 juta pada tahun 2025 dengan kadar pertumbuhan penduduk tahunan 0.5 peratus. Komposisi penduduk warganegara pada tahun 2025 ialah 72.3 peratus daripada keseluruhan penduduk Sabah.

Jadual 3.1 Bilangan dan kadar pertumbuhan penduduk tahunan, Sabah, 2021-2025

Penduduk	2021	2022	2023	2024	2025 ^P
Bilangan penduduk ('000)	3,412.6	3,414.9	3,596.7	3,742.0	3,759.6
Kadar pertumbuhan penduduk tahunan (%)	-0.2	0.1	5.2	4.0	0.5

Struktur umur

Struktur umur penduduk dikategorikan kepada tiga kumpulan umur utama iaitu umur muda, umur bekerja dan umur tua. Pada tahun 2025, peratusan penduduk kumpulan umur muda menurun kepada 23.1 peratus (2024: 23.8%) manakala peratusan penduduk kumpulan umur bekerja dan umur tua masing-masing meningkat kepada 70.5 peratus (2024: 70.0%) dan 6.4 peratus (2024: 6.2%).

Jadual 3.2 Struktur umur penduduk, Sabah, 2024-2025

Kumpulan umur	2024 (%)	2025 ^P (%)
Penduduk berumur 0-14 tahun (umur muda)	23.8	23.1
Penduduk berumur 15-64 tahun (umur bekerja)	70.0	70.5
Penduduk berumur 65 tahun dan lebih (umur tua)	6.2	6.4

3.76 juta
Penduduk **Sabah**,
2025^P

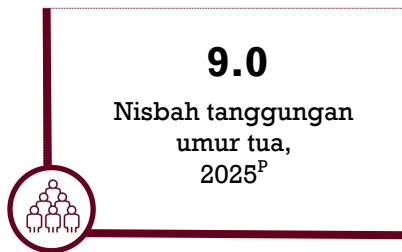
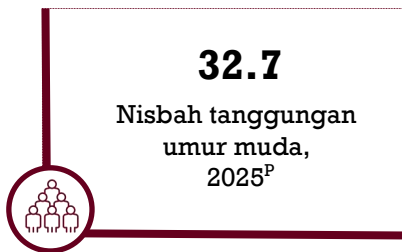
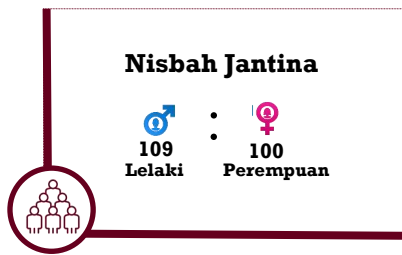


Warganegara
72.3% (2025^P)
72.1% (2024)



Bukan
Warganegara
27.7% (2025^P)
27.9% (2024)





Nisbah jantina

Nisbah jantina penduduk Sabah kekal sama pada 109 bagi setiap 100 perempuan pada tahun 2024 dan 2025.

Nisbah tanggungan

Nisbah tanggungan jumlah penduduk Sabah menurun kepada 41.7 peratus (2025) berbanding 42.7 peratus (2024). Nisbah tanggungan umur muda menurun kepada 32.7 peratus pada tahun 2025 berbanding 33.9 peratus pada tahun 2024 manakala nisbah tanggungan umur tua meningkat daripada 8.8 peratus pada tahun 2024 kepada 9.0 peratus pada tahun 2025.

Jadual 3.3 Nisbah tanggungan, Sabah, 2024-2025

Nisbah tanggungan	2024	2025 ^P
Umur muda	33.9	32.7
Umur tua	8.8	9.0
Jumlah	42.7	41.7

Kumpulan etnik warganegara

Pada tahun 2025, peratusan Bumiputera mencatatkan peningkatan kepada 89.2 peratus (2024: 89.1%). Peratusan Cina pula menurun kepada 8.9 peratus (2024: 9.0%) manakala peratusan India dan etnik Lain masing-masing kekal sama pada 0.2 peratus dan 1.7 peratus daripada keseluruhan warganegara di Sabah.

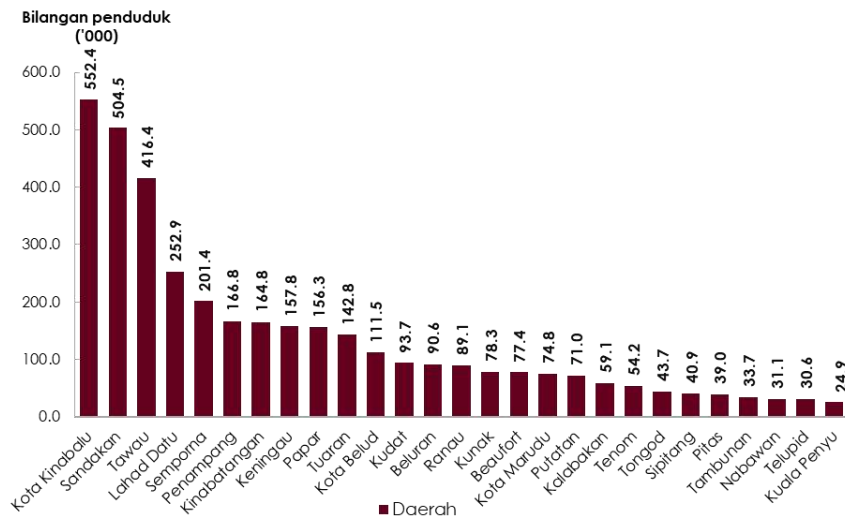
Jadual 3.4 Penduduk mengikut kumpulan etnik warganegara, Sabah, 2024-2025

Kumpulan etnik warganegara Sarawak	2024 (%)	2025 ^P (%)
Bumiputera	89.1	89.2
Cina	9.0	8.9
India	0.2	0.2
Etnik Lain	1.7	1.7

Penduduk mengikut daerah pentadbiran

Kota Kinabalu merupakan daerah yang mempunyai bilangan penduduk tertinggi pada tahun 2025 berbanding 26 daerah pentadbiran yang lain dengan jumlah penduduk sebanyak 552.4 ribu diikuti daerah Sandakan (504.5 ribu) dan Tawau (416.4 ribu). Daerah Kota Kinabalu mencatatkan bilangan penduduk tertinggi bagi lelaki dan perempuan pada 2025 iaitu masing-masing seramai 284.7 ribu dan 267.7 ribu.

Carta 3.1 Penduduk mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2025



552.4 ribu
Kota Kinabalu
mencatatkan bilangan
penduduk tertinggi,
2025^P



Jadual 3.5 Penduduk mengikut jantina dan daerah pentadbiran, Sabah, 2025

Daerah pentadbiran	Bilangan penduduk ('000)		
			Jumlah
Kota Kinabalu	284.7	267.7	552.4
Sandakan	261.6	242.9	504.5
Tawau	217.4	199.0	416.4
Lahad Datu	134.4	118.4	252.9
Semporna	103.5	97.9	201.4
Penampang	88.1	78.8	166.8
Kinabatangan	91.7	73.1	164.8
Keningau	81.2	76.5	157.8
Papar	83.2	73.1	156.3
Tuaran	72.4	70.4	142.8
Kota Belud	56.1	55.4	111.5
Kudat	47.6	46.1	93.7
Beluran	49.3	41.3	90.6
Ranau	45.9	43.2	89.1
Kunak	42.4	35.9	78.3
Beaufort	40.0	37.4	77.4
Kota Marudu	38.3	36.4	74.8
Putatan	37.2	33.9	71.0
Kalabakan	32.6	26.5	59.1
Tenom	27.9	26.4	54.2
Tongod	23.5	20.2	43.7
Sipitang	21.3	19.6	40.9
Pitas	20.1	18.9	39.0
Tambunan	17.1	16.6	33.7
Nabawan	16.5	14.6	31.1
Telupid	16.7	13.9	30.6
Kuala Penyu	12.5	12.4	24.9



24.9 ribu
Kuala Penyu
mencatatkan bilangan
penduduk terendah,
2025^P



Nota:

1. Anggaran penduduk pertengahan tahun berasaskan Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020.
2. Hasil tambah mungkin berbeza disebabkan oleh pembundaran.
3. ^P Permulaan

KELAHIRAN HIDUP

11.2

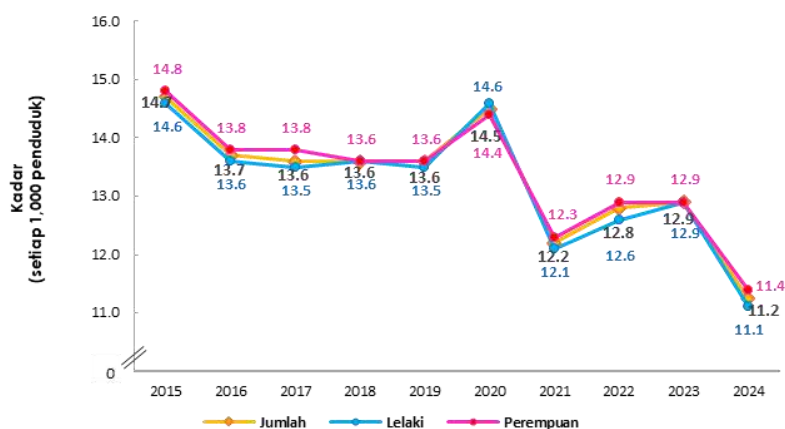
Kadar kelahiran kasar
bagi setiap 1,000
penduduk, 2024



Kadar kelahiran kasar

Kadar kelahiran kasar di Sabah merekodkan penurunan daripada 12.9 kelahiran pada 2023 kepada 11.2 kelahiran pada 2024 bagi setiap 1,000 penduduk. Kadar kelahiran kasar bagi lelaki dan perempuan pada 2024 turut menunjukkan penurunan berbanding 2023 iaitu masing-masing menurun daripada 12.9 kelahiran kepada 11.1 kelahiran dan 12.9 kelahiran kepada 11.4 kelahiran bagi setiap 1,000 penduduk.

Carta 3.2 Kadar kelahiran kasar, Sabah, 2015-2024



14.2

Bumiputera
Kadar kelahiran kasar
tertinggi bagi setiap
1,000 penduduk, 2024



Kadar kelahiran kasar mengikut kumpulan etnik

Bumiputera merekodkan kadar kelahiran kasar tertinggi pada 2024 dengan 14.2 kelahiran bagi setiap 1,000 penduduk, manakala etnik Cina merekodkan kadar terendah dengan 4.7 kelahiran. Kadar kelahiran kasar bagi etnik India dan etnik Lain pada 2024 masing-masing adalah 10.8 kelahiran dan 6.2 kelahiran bagi setiap 1,000 penduduk.

Jadual 3.6 Kadar kelahiran kasar mengikut kumpulan etnik, Sabah, 2018-2024 (setiap 1,000 penduduk)

Kumpulan etnik	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bumiputera	19.3	18.7	17.8	14.7	15.1	15.8	14.2
Cina	5.2	5.2	5.8	4.2	4.5	4.9	4.7
India	6.4	6.0	12.6	10.7	10.5	12.0	10.8
Etnik Lain ¹	5.5	6.2	8.0	7.3	8.4	7.7	6.2

¹Termasuk bukan warganegara

Bilangan kelahiran hidup dan kadar kelahiran kasar mengikut daerah pentadbiran

Daerah Kota Kinabalu merekodkan bilangan kelahiran hidup tertinggi dengan 5,349 kelahiran, manakala terendah direkodkan di Telupid dengan 215 kelahiran. Kadar kelahiran kasar tertinggi direkodkan di Pitas dengan 19.2 kelahiran bagi setiap 1,000 penduduk, manakala terendah direkodkan di Kinabatangan dengan 4.2 kelahiran.

Jadual 3.7 Bilangan kelahiran hidup dan kadar kelahiran kasar mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2024 (setiap 1,000 penduduk)



Daerah pentadbiran	Bilangan kelahiran hidup	Kadar kelahiran kasar	Daerah pentadbiran	Bilangan kelahiran hidup	Kadar kelahiran kasar
Kota Kinabalu	5,349	9.8	Beluran	820	9.1
Sandakan	4,612	9.2	Kunak	872	11.0
Tawau	4,139	10.0	Pitas	741	19.2
Lahad Datu	2,719	10.7	Tenom	784	14.6
Semporna	2,874	14.4	Nabawan	586	19.0
Keningau	2,412	15.3	Tambunan	615	18.5
Tuaran	2,122	14.9	Kinabatangan	686	4.2
Papar	2,047	13.1	Sipitang	476	11.8
Penampang	1,550	9.3	Putatan	942	13.3
Kota Belud	1,423	12.8	Kuala Penyu	325	13.2
Kudat	1,397	15.0	Tongod	292	6.5
Ranau	1,399	15.8	Telupid	215	6.9
Kota Marudu	1,322	17.9	Kalabakan	289	4.9
Beaufort	1,060	13.7			

5,349 anak
Kota Kinabalu
merekodkan bilangan
kelahiran hidup
tertinggi, 2024



19.2
Pitas
merekodkan kadar
kelahiran kasar
tertinggi, 2024



KESUBURAN

1.3 anak

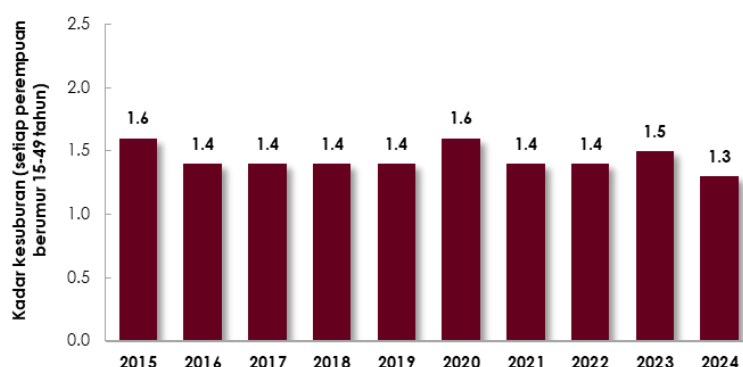
Kadar kesuburan jumlah bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun, 2024



Kadar kesuburan jumlah

Kadar kesuburan jumlah di Sabah menunjukkan penurunan daripada 1.5 anak pada 2023 kepada 1.3 anak pada 2024 bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun. **Carta 3.3** menunjukkan kadar kesuburan jumlah di Sabah berada di bawah paras penggantian iaitu purata 2.1 anak bagi setiap perempuan umur reproduktif (15-49 tahun).

Carta 3.3 Kadar kesuburan jumlah, Sabah, 2015-2024



Kadar kesuburan jumlah mengikut kumpulan etnik

Bumiputera merekodkan kadar kesuburan jumlah tertinggi pada 2024 dengan 1.6 anak bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun, manakala etnik Cina merekodkan kadar terendah dengan 0.6 anak. Kadar kesuburan jumlah bagi etnik India dan etnik Lain pada 2024 masing-masing dengan 1.4 anak dan 0.7 anak bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun.

1.6 anak

Bumiputera

Kadar kesuburan tertinggi bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun, 2024



Jadual 3.8 Kadar kesuburan jumlah mengikut kumpulan etnik, Sabah, 2018-2024 (setiap perempuan berumur 15-49 tahun)

Kumpulan etnik	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bumiputera	2.2	2.1	2.1	1.7	1.7	1.8	1.6
Cina	0.6	0.6	0.7	0.5	0.6	0.6	0.6
India	0.9	0.8	1.6	1.3	1.3	1.5	1.4
Etnik Lain ¹	0.5	0.5	0.8	0.8	0.9	0.8	0.7

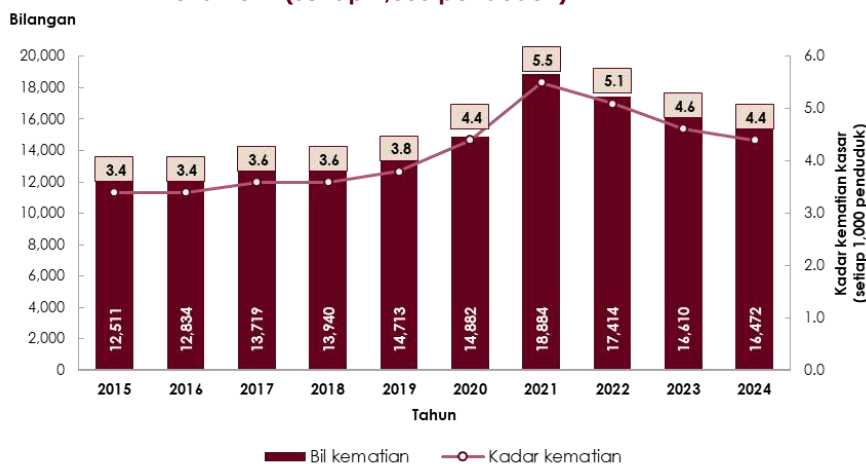
¹Termasuk bukan warganegara

KEMATIAN

Bilangan dan kadar kematian

Bilangan kematian di Sabah direkodkan sebanyak 16,472 kematian pada tahun 2024 menurun 0.8 peratus berbanding kematian pada tahun 2023 (16,610 kematian). Kadar kematian kasar adalah 4.4 kematian bagi setiap 1,000 penduduk (2023 : 4.6 kematian).

Carta 3.4 Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Sabah, 2015-2024 (setiap 1,000 penduduk)



5.5 kematian

Bagi tempoh 2015-2024, kadar kematian kasar tertinggi bagi setiap 1,000 penduduk adalah pada tahun 2021



Jumlah Kematian

 **Lelaki**
9,672 (58.7%)

 **Perempuan**
6,800 (41.3%)



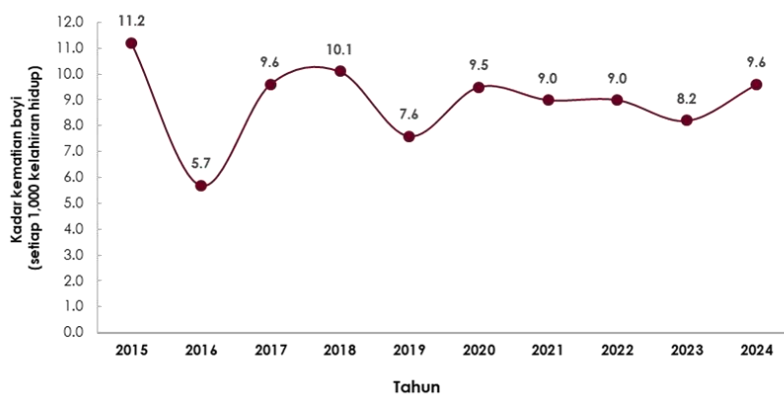
Jadual 3.9 Bilangan kematian dan kadar kematian kasar, Sabah, 2018-2024 (setiap 1,000 penduduk)

Kematian	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Jumlah kematian	13,940	14,713	14,882	18,884	17,414	16,610	16,472
Kadar kematian kasar (Lelaki)	4.0	4.2	5.0	6.1	5.7	5.2	4.9
Kadar kematian kasar (Perempuan)	3.1	3.3	3.7	4.9	4.5	4.0	3.8

Kematian bayi

Kadar kematian bayi pada 2024 adalah 9.6 kematian meningkat 1.4 mata berbanding 8.2 kematian bagi setiap 1,000 kelahiran hidup berbanding tahun 2023.

Carta 3.5 Kadar kematian bayi, Sabah, 2015-2024



9.6 kematian

Kadar kematian bayi bagi setiap 1,000 kelahiran hidup pada tahun 2024



18.9 kematian

Nisbah mortaliti ibu bersalin terendah, 2018 bagi setiap 100,000 kelahiran hidup dalam tempoh 2015-2024



10.3 kematian

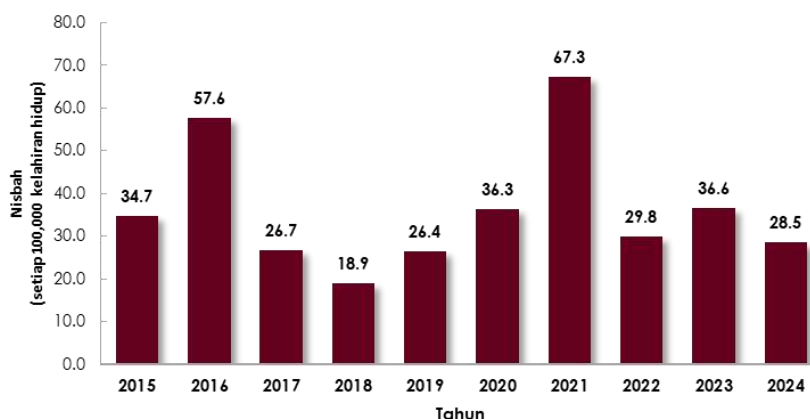
Cina
Kadar kematian tertinggi bagi setiap 1,000 penduduk, 2024



Nisbah mortaliti ibu bersalin

Nisbah mortaliti ibu bersalin pada tahun 2024 menurun kepada 28.5 kematian bagi setiap 100,000 kelahiran hidup berbanding 36.6 kematian pada tahun 2023

Carta 3.6 Nisbah mortaliti ibu bersalin, Sabah, 2015-2024



Kadar kematian mengikut kumpulan etnik

Etnik Cina merekodkan kadar kematian kasar tertinggi iaitu 10.3 kematian bagi setiap 1,000 penduduk pada tahun 2024, manakala etnik Lain merekodkan kadar terendah iaitu 1.2 kematian. Kadar kematian kasar bagi Bumiputera dan India pada tahun 2024 masing-masing adalah 5.3 dan 10.1 bagi setiap 1,000 penduduk.

Jadual 3.10 Kadar kematian kasar mengikut etnik, Sabah, 2018-2024 (setiap 1,000 penduduk)

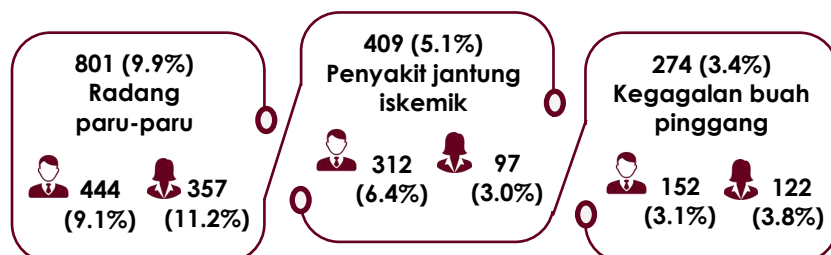
Etnik	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bumiputera	4.7	4.9	5.0	6.2	5.7	5.4	5.3
Cina	7.0	7.3	9.2	10.9	10.8	10.0	10.3
India	3.5	3.8	6.5	8.0	8.3	8.1	10.1
Etnik Lain ¹	0.8	0.9	1.2	2.1	1.6	1.3	1.2

¹Termasuk bukan warganegara

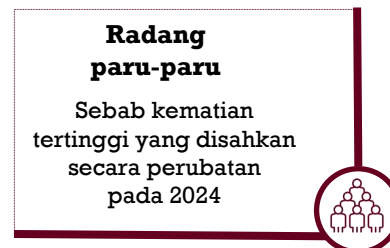
Sebab kematian utama (disahkan secara perubatan)

Radang paru-paru merupakan sebab kematian yang mencatatkan peratusan kematian tertinggi pada tahun 2024 iaitu 9.9 peratus (801 kematian). Ini diikuti oleh penyakit jantung iskemik dan kegagalan buah pinggang iaitu masing-masing 5.1 peratus dan 3.4 peratus.

Paparan 3.1 Tiga sebab kematian utama yang disahkan secara perubatan, Sabah, 2024



Nota: Statistik adalah merujuk kepada sebab kematian yang disahkan secara perubatan.

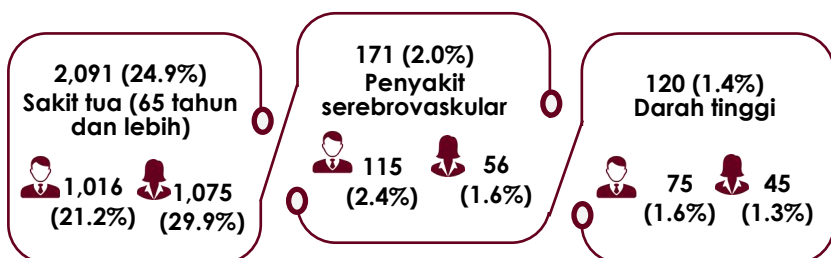


Sebab kematian utama tidak disahkan secara perubatan, 2024

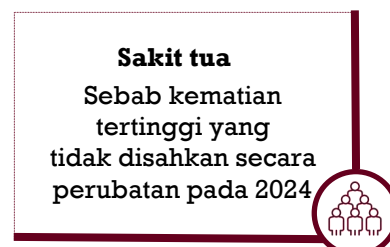
Tiga sebab kematian utama yang tidak disahkan secara perubatan pada tahun 2024 adalah sakit tua (65 tahun dan lebih) iaitu 2,091 kematian (24.9%) yang melibatkan 21.2 peratus lelaki dan 29.9 peratus perempuan. Ini diikuti oleh penyakit serebrovaskular 2.0 peratus dan darah tinggi 1.4 peratus.



Paparan 3.2 Tiga sebab kematian utama yang tidak disahkan secara perubatan, Sabah, 2024



Nota: Statistik adalah merujuk kepada sebab kematian yang tidak disahkan secara perubatan.



Bilangan dan kadar kematian kasar mengikut daerah pentadbiran

Daerah Kota Kinabalu mencatatkan bilangan kematian tertinggi pada tahun 2024 iaitu 2,323 kematian manakala daerah Telupid mencatatkan bilangan kematian terendah iaitu 71 kematian. Namun begitu, kadar kematian kasar tertinggi direkodkan di Beaufort iaitu 8.5 kematian bagi setiap 1,000 penduduk manakala kadar terendah dicatatkan di Kinabatangan pada kadar 1.6 kematian bagi setiap 1,000 penduduk.

8.5
Beaufort
mencatatkan kadar
kematian kasar
tertinggi, 2024



73.3 tahun
Bayi lelaki
jangkaan hayat
ketika lahir, 2025

Jadual 3.11 Bilangan dan kadar kematian mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2024

Daerah pentadbiran	Bilangan kematian	Kadar kematian kasar	Daerah pentadbiran	Bilangan kematian	Kadar kematian kasar
Kota Kinabalu	2,323	4.2	Tenom	363	6.7
Sandakan	1,706	3.4	Beluran	373	4.1
Tawau	1,592	3.8	Putatan	293	4.1
Papar	881	5.6	Pitas	282	7.3
Tuaran	913	6.4	Kunak	254	3.2
Kota Belud	732	6.6	Tambunan	225	6.8
Keningau	794	5.0	Sipitang	203	5.0
Semporna	780	3.9	Kuala Penyu	166	6.8
Beaufort	663	8.5	Kinabatangan	262	1.6
Lahad Datu	790	3.1	Tongod	134	3.0
Ranau	676	7.6	Nabawan	105	3.4
Kudat	619	6.6	Telupid	71	2.3
Penampang	636	3.8	Kalabakan	133	2.3
Kota Marudu	503	6.8			

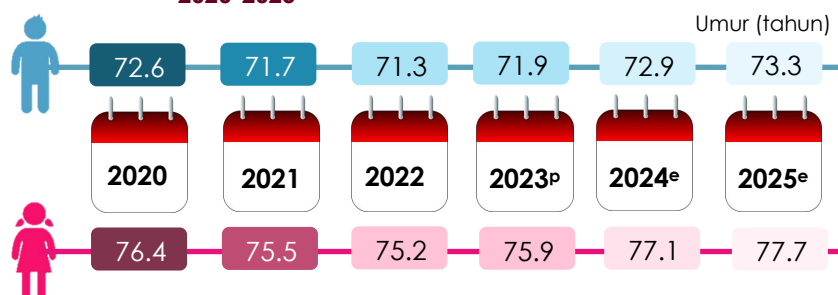
JANGKAAN HAYAT

Jangkaan hayat ketika lahir

Seorang bayi perempuan yang lahir pada tahun 2025 di Sabah dijangka hidup lebih lama sehingga 77.7 tahun berbanding dengan seorang bayi lelaki, dijangka hidup sehingga 73.3 tahun.

Bagi tahun 2020 sehingga 2022, jangkaan hayat ketika lahir bagi bayi lelaki menurun 1.3 tahun dan perempuan menurun 1.2 tahun. Walau bagaimanapun, bagi tahun 2023 hingga 2025, jangkaan hayat ketika lahir bagi bayi lelaki meningkat 1.4 tahun dan bayi perempuan, meningkat 1.8 tahun.

Paparan 3.3 Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina, Sabah, 2020-2025

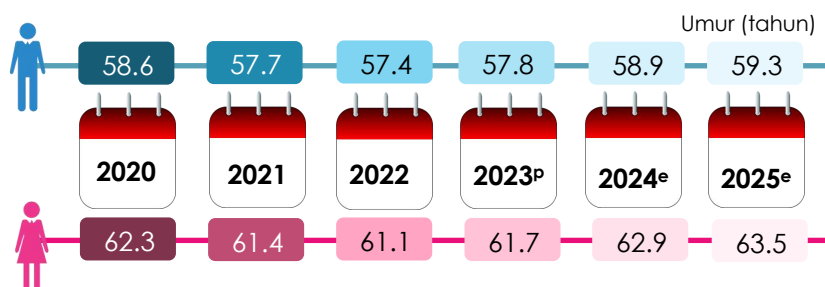


^e Permulaan
^e Anggaran
2020-2025 : Berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020

Jangkaan hayat pada umur 15 tahun

Lelaki dan perempuan yang mencapai umur 15 tahun pada 2025 dijangka hidup selama 59.3 tahun dan 63.5 tahun lagi. Ini bermakna, lelaki pada umur 15 tahun dijangka hidup sehingga umur 74.3 tahun dan perempuan dijangka hidup sehingga 78.5 tahun.

Paparan 3.4 Jangkaan hayat pada umur 15 tahun mengikut jantina, Sabah, 2020-2025



^p Permulaan
^e Anggaran
2020-2025 : Berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020

63.5 tahun
Perempuan
Jangkaan hayat
pada umur 15 tahun,
2025

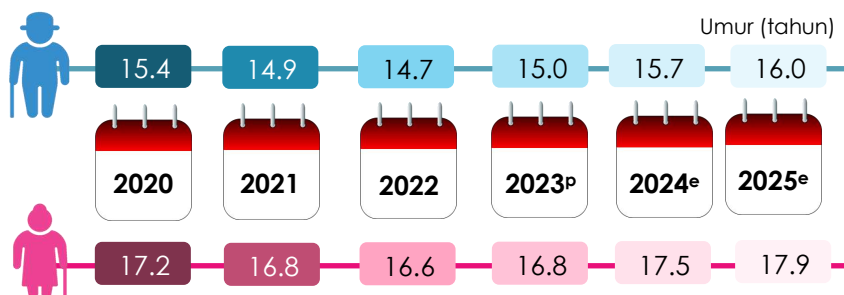


Jangkaan hayat pada umur 65 tahun

Lelaki dan perempuan yang berumur 65 tahun masing-masing dijangka hidup selama 16.0 tahun dan 17.9 tahun lagi. Ini bermakna, seorang lelaki yang berumur 65 tahun dijangka hidup sehingga 81.0 tahun dan perempuan sehingga 82.9 tahun.

Bagi tempoh 2020 sehingga 2025, perbezaan jangkaan hayat pada umur 65 tahun antara lelaki dan perempuan adalah di antara 1.8 hingga 1.9 tahun.

Paparan 3.5 Jangkaan hayat pada umur 65 tahun mengikut jantina, Sabah, 2020-2025



^p Permulaan
^e Anggaran
2020-2025 : Berasaskan kepada data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020

16.0 tahun
Lelaki
Jangkaan hayat
pada umur 65 tahun,
2025



MIGRASI MALAYSIA

301.1 ribu

Bilangan migrasi
Malaysia, 2024



Penduduk berumur satu tahun dan lebih yang berhijrah pada 2024 meningkat kepada 301.1 ribu orang (2022: 158.8 ribu orang). Kadar migrasi turut menunjukkan peningkatan sebanyak 0.4 mata peratus kepada 0.9 peratus (2022: 0.5%).

Migran dalam negeri meningkat kepada 63.5 peratus pada 2024 berbanding 62.3 peratus pada 2022. Sebaliknya, migran antara negeri menunjukkan penurunan 0.1 mata peratus kepada 30.2 peratus pada 2024 (2022: 30.3%).

Sementara itu, migran antarabangsa dari luar negara ke Malaysia berkurang kepada 6.3 peratus pada 2024 berbanding 7.4 peratus pada 2022.



Carta 3.7 Penduduk berumur 1 tahun dan lebih mengikut status migrasi, Malaysia, 2022 dan 2024

0.9%

Kadar migrasi
Malaysia, 2024



Penduduk berumur
1 tahun dan lebih

2024: 33.6 juta
2022: 32.2 juta

Migran **2024: 0.9%**
2022: 0.5%

Migran dalam negeri **2024: 63.5%**
2022: 62.3%

Migran antara negeri **2024: 30.2%**
2022: 30.3%

Migran antarabangsa **2024: 6.3%**
2022: 7.4%

Bukan Migran **2024: 99.1%**
2022: 99.5%

MIGRASI NEGERI SABAH

Kadar migrasi Sabah

Sabah mencatatkan kadar migrasi 0.4 peratus pada tahun 2024 berbanding 0.2 peratus pada tahun 2022. Peratusan migrasi Sabah adalah merangkumi migrasi dalam negeri iaitu 68.7 peratus dan diikuti migrasi antara negeri (18.8%).

0.4%
Kadar migrasi
Sabah, 2024



Migrasi antara negeri

Peratusan migrasi antara negeri bagi Sabah ialah 18.8 peratus pada tahun 2024, berkurang berbanding 41.9 peratus pada tahun 2022. Migrasi bersih bagi Sabah adalah negatif 2.7 peratus pada tahun 2024. Sebahagian besar migran masuk ke Sabah adalah dari Selangor, W.P. Kuala Lumpur dan Pulau Pinang. Manakala majoriti migran keluar dari Sabah berhijrah ke W.P. Kuala Lumpur, Johor dan Selangor.



Jadual 3.12 Tiga negeri destinasi migrasi keluar dan negeri asal migrasi masuk, Sabah, 2024

Negeri destinasi	Negeri asal
W.P. Kuala Lumpur	Selangor
Johor	W.P. Kuala Lumpur
Selangor	Pulau Pinang

Nisbah keberkesanan migrasi

Sabah mencatatkan nisbah keberkesanan migrasi negatif pada 2024 iaitu negatif 34.6 peratus. Ini menunjukkan penduduk Sabah berkurang seramai 34 orang bagi setiap 100 orang migrasi kasar berbanding 2022 (13.7%).

-34.6%
Nisbah keberkesanan
migrasi,
Sabah, 2024



Migrasi antara negeri mengikut aliran migrasi

Peratusan migrasi antara negeri di Sabah dari luar bandar ke luar bandar lebih tinggi iaitu 53.9 peratus. Ini diikuti migrasi bandar ke bandar adalah (35.8%) dan dari bandar ke luar bandar (10.2%).

Nota:

Data migrasi bersih pada tahun 2022 bagi Sabah tidak dapat dikeluarkan disebabkan nilai relatif yang tinggi. Nisbah keberkesanan migrasi bagi Sabah tertakluk kepada ralat piawai relatif dan perlu diguna dengan berhati-hati.



Tenaga Buruh

1,865.7 ribu

Tenaga buruh di
Sabah,
2025

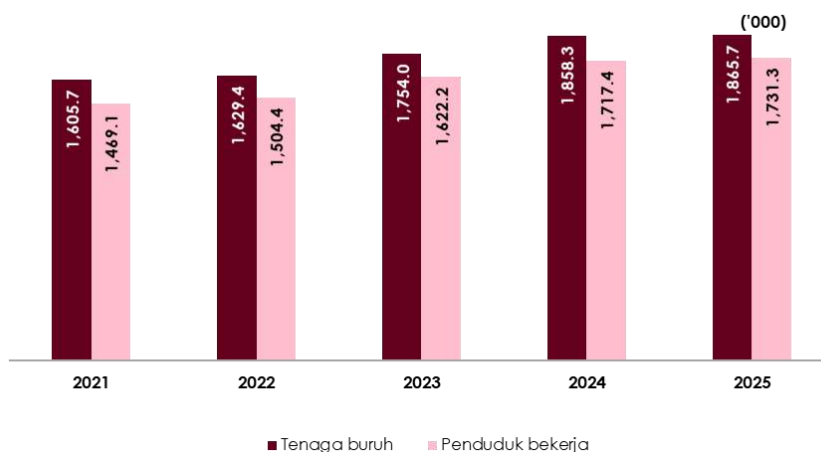


Tenaga buruh di Sabah meningkat 0.4 peratus pada tahun 2025 berbanding pada tahun sebelumnya (2024: 5.9%). Sejumlah 1,865.7 ribu orang tenaga buruh direkodkan pada tahun 2025 berbanding 1,858.3 ribu orang pada tahun 2024. Dalam tempoh yang sama, bilangan penduduk bekerja meningkat kepada 1,731.3 ribu orang pada tahun 2025 berbanding 1,717.4 ribu orang pada tahun 2024.

Carta 3.8 Tenaga buruh dan penduduk bekerja, Sabah, 2021-2025

1,731.3 ribu

Bilangan
penduduk bekerja,
2025



23.1%

Pekerja perkhidmatan dan
jualan catat
peratusan tertinggi,
2025



Penduduk bekerja

Kategori pekerja perkhidmatan dan jualan mendominasi penduduk bekerja di Sabah dengan peratus sumbangan sebanyak 23.1 peratus pada tahun 2025. Ini diikuti oleh kategori pekerja asas dan kategori pekerja mahir pertanian, perhutanan, penternakan dan perikanan dengan peratusan sumbangan 20.2 peratus dan 11.4 peratus. Sementara itu, kategori pekerja mahir yang merangkumi kategori pengurus, profesional dan juruteknik & profesional bersekutu meliputi 18.9 peratus daripada keseluruhan pekerja di Sabah.

Jadual 3.13 Penduduk bekerja mengikut kategori pekerjaan, Sabah, 2021-2025

Kategori pekerjaan	Bilangan ('000)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Pengurus	36.5	36.8	42.9	52.3	66.3
Profesional	153.6	133.4	137.7	110.0	132.0
Juruteknik & profesional bersekutu	103.1	136.9	142.1	109.6	129.5
Pekerja sokongan perkeranian	122.2	125.3	126.1	120.1	154.8
Pekerja perkhidmatan & jualan	341.8	388.2	391.0	409.4	400.5
Pekerja mahir pertanian, perhutanan, penternakan & perikanan	163.9	149.6	166.6	202.2	197.6
Pekerja kemahiran & pekerja pertukangan yang berkaitan	113.0	98.5	115.5	146.1	139.6
Operator mesin & loji dan pemasang	113.8	102.8	113.8	184.0	162.0
Pekerja asas	321.3	333.0	386.5	383.7	349.1
Jumlah	1,469.1	1,504.4	1,622.2	1,717.4	1,731.3

Kategori pekerjaan	Komposisi (%)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Pengurus	2.5	2.4	2.6	3.0	3.8
Profesional	10.5	8.9	8.5	6.4	7.6
Juruteknik & profesional bersekutu	7.0	9.1	8.8	6.4	7.5
Pekerja sokongan perkeranian	8.3	8.3	7.8	7.0	8.9
Pekerja perkhidmatan & jualan	23.3	25.8	24.1	23.8	23.1
Pekerja mahir pertanian, perhutanan, penternakan & perikanan	11.2	9.9	10.3	11.8	11.4
Pekerja kemahiran & pekerja pertukangan yang berkaitan	7.7	6.5	7.1	8.5	8.1
Operator mesin & loji dan pemasang	7.7	6.8	7.0	10.7	9.4
Pekerja asas	21.9	22.1	23.8	22.3	20.2
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

327.8 ribu
Bilangan pekerja mahir, 2025



400.5 ribu
Bilangan pekerja perkhidmatan dan jualan, 2025



Seramai 1,026.6 ribu orang pekerja (59.3%) tertumpu di sektor Perkhidmatan pada tahun 2025 dan diikuti sektor Pertanian yang meliputi 397.9 ribu orang (23.0%), Pembuatan (194.1 ribu; 11.2%), Pembinaan (105.3 ribu; 6.1%), manakala sektor Perlombongan dan pengkuarian mencatatkan bilangan pekerja paling rendah iaitu 7.5 ribu orang (0.4%).

**70.3%**

Kadar penyertaan
tenaga buruh di
Sabah, 2025

**7.2%**

Kadar
pengangguran di
Sabah, 2025

**Jadual 3.14** Penduduk bekerja mengikut sektor, Sabah, 2021-2025

Sektor	Bilangan ('000)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Pertanian	347.8	385.9	410.1	444.9	397.9
Perlombongan dan pengkuarian	4.0	3.1	4.1	4.4	7.5
Pembuatan	159.0	111.0	138.0	199.6	194.1
Pembinaan	89.2	103.9	118.9	112.7	105.3
Perkhidmatan	869.1	900.5	951.1	955.9	1,026.6
Jumlah	1,469.1	1,504.4	1,622.2	1,717.4	1,731.3

Sektor	Komposisi (%)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Pertanian	23.7	25.7	25.3	25.9	23.0
Perlombongan dan pengkuarian	0.3	0.2	0.3	0.3	0.4
Pembuatan	10.8	7.4	8.5	11.6	11.2
Pembinaan	6.1	6.9	7.3	6.6	6.1
Perkhidmatan	59.2	59.9	58.6	55.7	59.3
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Kadar penyertaan tenaga buruh dan kadar pengangguran

Kadar penyertaan tenaga buruh (KPTB) di Sabah menurun 0.6 mata peratus kepada 70.3 peratus pada tahun 2025 berbanding tahun sebelumnya (2024: 70.9%). Begitu juga, kadar pengangguran di Sabah menurun kepada 7.2 peratus pada tahun 2025 (2024: 7.6%).

Carta 3.9 KPTB dan kadar pengangguran, Sabah, 2021-2025

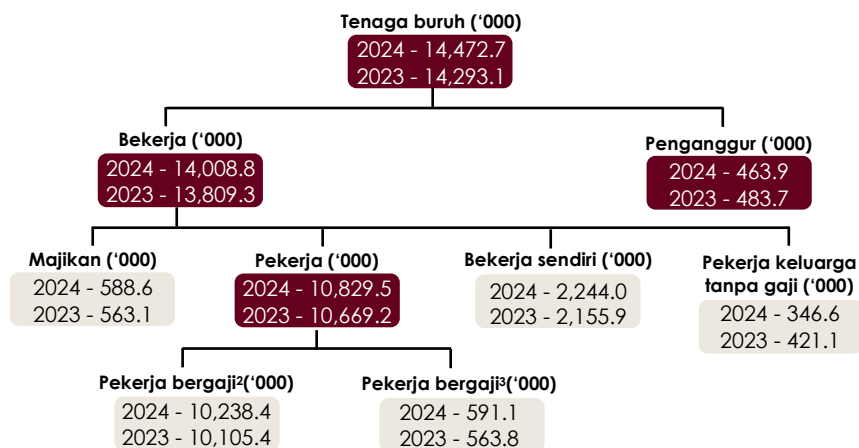


GAJI & UPAH MALAYSIA

Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja

Bilangan penerima gaji & upah bulanan pada 2024 meningkat 1.3 peratus kepada 10.2 juta orang (2023: 1.1%, 10.1 juta orang). Pada tempoh yang sama, penengah gaji & upah bulanan mencatatkan peningkatan 7.3 peratus (RM191) daripada RM2,602 kepada RM2,793. Begitu juga purata gaji & upah bulanan turut merekodkan pertambahan sebanyak RM211 (6.1%) daripada RM3,441 kepada RM3,652.

Carta 3.10 Kerangka analisis gaji & upah bulanan, Malaysia, 2023-2024



Nota:

² Bekerja sekurang-kurangnya 6 jam sehari atau sekurang-kurangnya 20 hari sebulan pada bulan rujukan

³ Bekerja sekurang-kurangnya 1 jam semasa minggu rujukan dan bekerja kurang daripada 6 jam sehari atau 20 hari sebulan pada bulan rujukan

Gaji & upah bulanan pekerja mengikut jantina

Penengah gaji & upah bulanan yang diterima oleh pekerja lelaki pada 2024 adalah RM2,850 dan pekerja perempuan RM2,641, masing-masing meningkat sebanyak 6.5 peratus dan 7.2 peratus berbanding 2023. Purata gaji & upah bulanan pekerja lelaki meningkat 6.4 peratus kepada RM3,759, manakala bagi pekerja perempuan naik 5.7 peratus kepada RM3,499 berbanding tahun sebelumnya.

RM **3,652**
Purata gaji & upah
bulanan, 2024

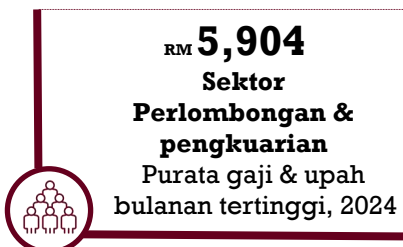


RM **2,793**
Penengah gaji & upah
bulanan, 2024

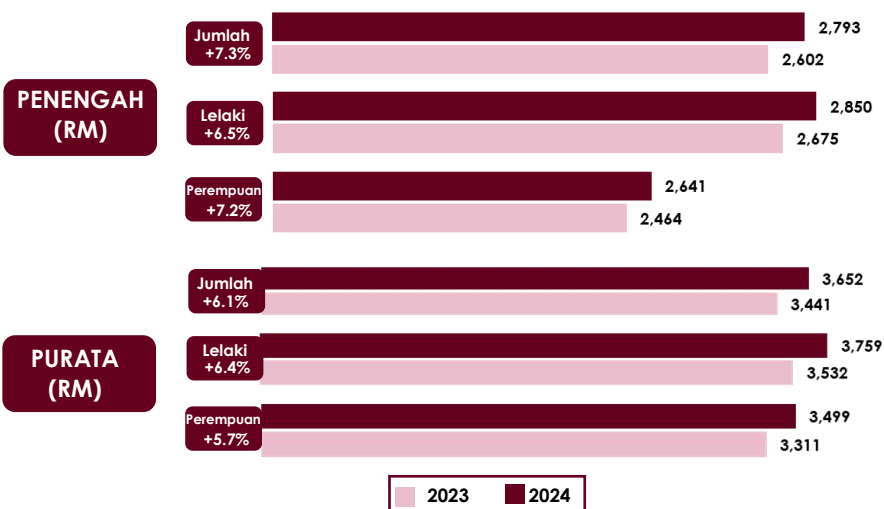


10.2 juta
Bilangan
penerima gaji
& upah, 2024





Carta 3.11 Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut jantina, Malaysia, 2023-2024



Gaji & upah bulanan pekerja mengikut industri

Penengah gaji & upah bulanan tertinggi pada 2024 dicatatkan oleh pekerja dalam Pendidikan iaitu RM5,721 diikuti aktiviti Kesihatan kemanusiaan & kerja sosial dengan RM4,698. Bagi purata gaji & upah bulanan pula, Perlombongan & pengkuarian mencatatkan purata gaji & upah bulanan tertinggi iaitu RM5,904.

Carta 3.12 Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut industri⁴, Malaysia, 2023-2024

Industri	Penengah		Purata	
	2023	2024	2023	2024
Jumlah	2,602	2,793	3,441	3,652
Pertanian, Perhutanan dan Perikanan	1,593	1,698	2,204	2,409
Perlombongan dan Pengkuarian	4,295	4,450	5,623	5,904
Pembuatan	2,360	2,490	3,052	3,278
Bekalan elektrik, gas, wap dan pendingin udara	3,274	3,450	3,973	3,995
Bekalan air; pembentungan, pengurusan sisa dan aktiviti pemulihan	2,361	2,490	2,933	3,001
Pembinaan	2,044	2,051	2,903	3,035
Perdagangan borong dan runcit, pembaikan kenderaan bermotor dan motosikal	1,835	1,947	2,495	2,737
Pengangkutan dan penyimpanan	2,360	2,576	2,987	3,249
Penginapan dan aktiviti perkhidmatan makanan dan minuman	1,793	1,912	2,305	2,540
Maklumat dan komunikasi	4,154	4,231	4,954	5,288
Aktiviti kewangan dan insurans/takaful	3,586	3,752	4,522	4,741
Aktiviti hartanah	3,411	3,610	4,175	4,501
Aktiviti profesional, saintifik dan teknikal	3,367	3,677	4,463	4,670
Aktiviti pentadbiran dan khidmat sokongan	1,801	1,947	2,449	2,648
Pentadbiran awam dan pertahanan; aktiviti keselamatan sosial	4,285	4,483	4,479	4,625
Pendidikan	5,651	5,721	5,623	5,814
Aktiviti kesihatan kemanusiaan dan kerja sosial	4,566	4,698	4,789	5,009
Kesenian, hiburan dan rekreasi	2,550	2,643	3,192	3,323
Aktiviti Perkhidmatan lain	1,916	1,947	2,388	2,431

⁴Industri dikelaskan mengikut piawaian Klasifikasi Industri Malaysia (MSIC) 2008 versi 1.0

Gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri

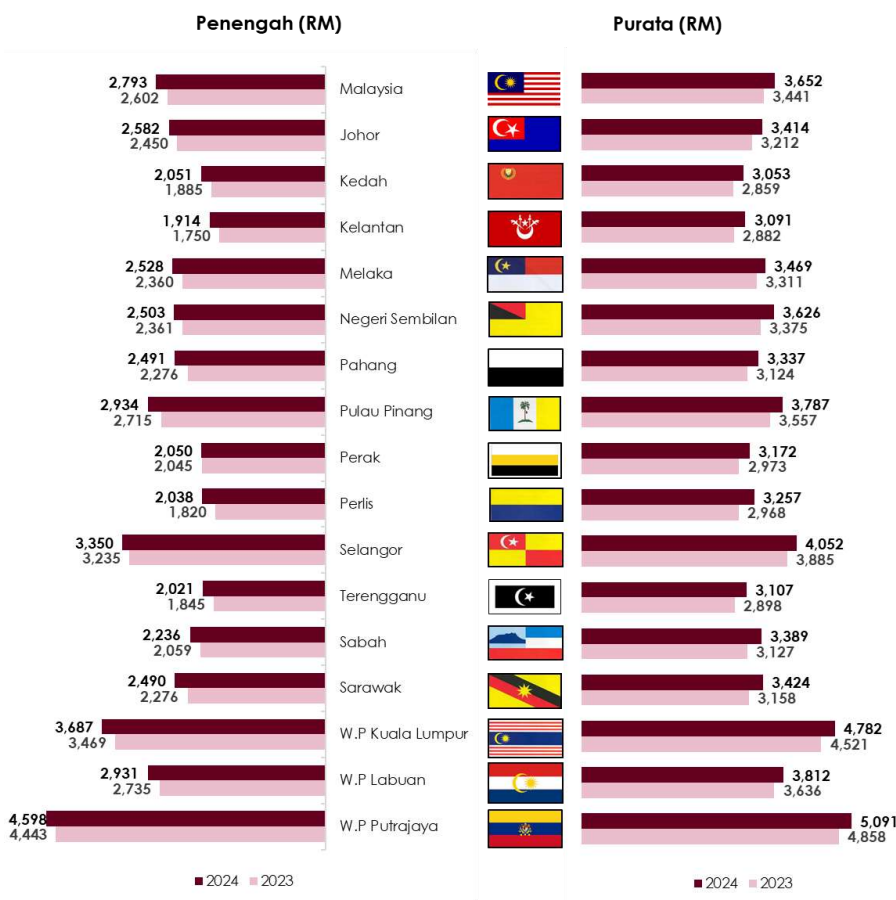
Penengah dan purata gaji & upah bulanan menunjukkan peningkatan di semua negeri pada 2024. W.P. Putrajaya mencatatkan penengah dan purata gaji & upah bulanan tertinggi (penengah: RM4,598; purata: RM5,091) diikuti oleh W.P. Kuala Lumpur (penengah: RM3,687 purata: RM4,782) dan Selangor (penengah: RM3,350; purata: RM4,052).

9.7%

Perlis

Kadar pertumbuhan purata gaji & upah bulanan tertinggi, 2024

Carta 3.13 Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri, Malaysia, 2023-2024



12.0%

Perlis

Kadar pertumbuhan penengah gaji & upah bulanan tertinggi, 2024

GAJI & UPAH SABAH

Gaji & upah bulanan pekerja

Bilangan penerima gaji & upah bulanan pada tahun 2024 di Sabah adalah 730.0 ribu orang iaitu meningkat 0.5 peratus berbanding tahun sebelumnya. Penengah gaji & upah bulanan telah meningkat kepada RM2,236 berbanding RM2,059 iaitu meningkat pada kadar 8.6 peratus. Begitu juga purata gaji & upah bulanan turut meningkat sebanyak 8.4 peratus kepada RM3,389 berbanding RM3,127 tahun 2023.

**1.0%**

Kadar pertumbuhan
bilangan penerima gaji &
upah bulanan **pekerja
perempuan**, 2024

**RM 3,455**

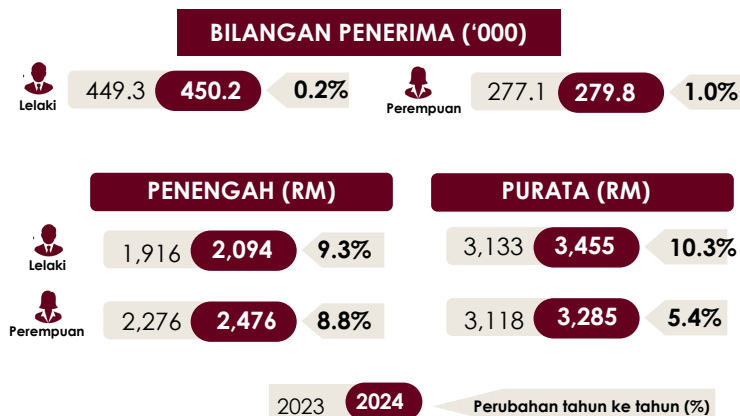
Purata gaji & upah
bulanan **pekerja
lelaki**, 2024

**Jadual 3.15 Gaji & upah bulanan, Sabah, 2019-2024**

	2019	2020 ^r	2021 ^r	2022 ^r	2023	2024
Bilangan penerima ('000)	688.4	647.5	696.7	721.4	726.4	730.0
Penengah (RM)	1,980	1,705	1,899	2,011	2,059	2,236
Purata (RM)	2,836	2,648	2,784	2,871	3,127	3,389

Gaji & upah bulanan pekerja mengikut jantina

Semua indikator utama gaji & upah bulanan di negeri Sabah mencatatkan prestasi positif bagi kedua-dua jantina pada 2024. Bilangan penerima gaji & upah bulanan bagi pekerja lelaki dan perempuan, masing-masing merekodkan kadar pertumbuhan positif 0.2 peratus (450.2 ribu orang) dan 1.0 peratus (279.8 ribu orang) pada 2024. Penengah gaji & upah bulanan bagi pekerja lelaki menunjukkan peningkatan 9.3 peratus (RM2,094) dan perempuan 8.8 peratus (RM2,476). Bagi purata gaji & upah bulanan, pekerja lelaki naik 10.3 peratus kepada RM3,455, manakala perempuan meningkat 5.4 peratus kepada RM3,285.

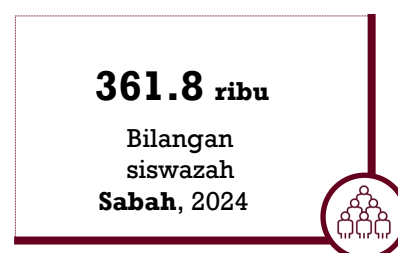
Paparan 3.6 Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut jantina, Sabah, 2023-2024



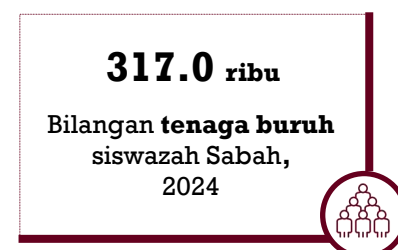
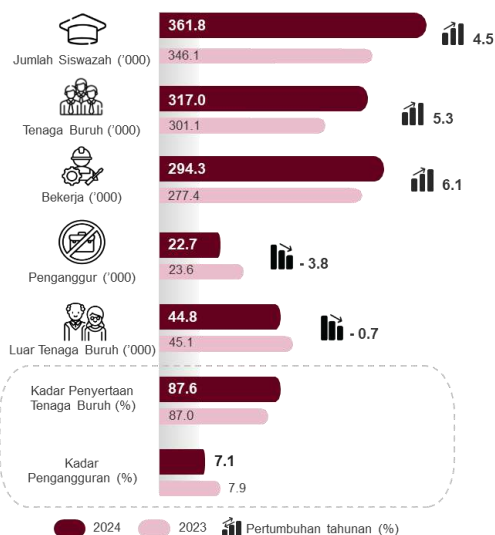
STATISTIK SISWAZAH SABAH

Statistik utama siswazah

Pada tahun 2024, bilangan siswazah di Sabah direkodkan seramai 361.8 ribu orang, meningkat 4.5 peratus berbanding 346.1 ribu orang pada tahun 2023. Daripada jumlah tersebut, tenaga buruh siswazah adalah seramai 317.0 ribu orang, meningkat 5.3 peratus berbanding 301.1 ribu orang pada tahun sebelumnya. Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah (KPTBS) pula adalah 87.6 peratus, berkurang sebanyak 0.6 mata peratus berbanding 87.0 peratus pada tahun 2023. Manakala, siswazah



Carta 3.14 Statistik utama siswazah, Sabah, 2023-2024



Seramai 294.3 ribu orang siswazah bekerja di Sabah pada tahun 2024, meningkat 6.1 peratus berbanding tahun sebelumnya (2023: 277.4 ribu orang). Dalam pada itu, bilangan penganggur siswazah berkurang kepada 22.7 ribu orang (2023: 23.6 ribu orang), iaitu pengurangan sebanyak 3.8 peratus. Kadar pengangguran siswazah pula menurun kepada 7.1 peratus berbanding 7.9 peratus pada tahun 2023. Manakala, siswazah

**195.8 ribu**

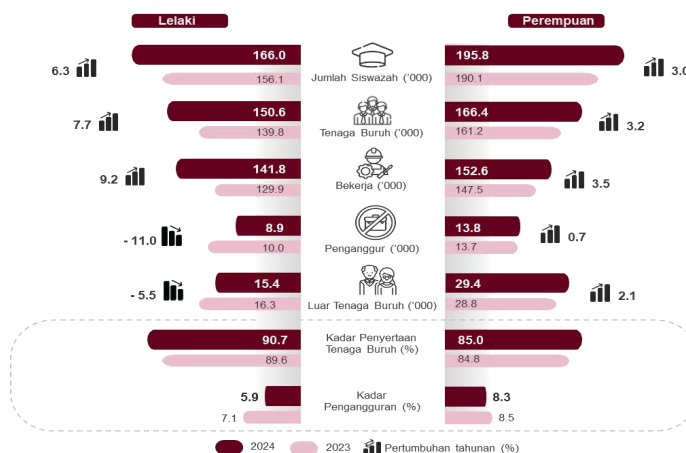
Jumlah
siswazah perempuan
di Sabah, 2024

**2.1%**

Bilangan siswazah
perempuan di luar
tenaga buruh



luar tenaga buruh pula merangkumi 12.38 peratus daripada jumlah siswazah di Sabah iaitu seramai 44.8 ribu orang pada tahun 2024, menurun 0.7 peratus daripada 45.1 ribu orang pada tahun sebelumnya (**Carta 3.14**).

Carta 3.15 Statistik utama siswazah mengikut jantina, Sabah, 2023-2024

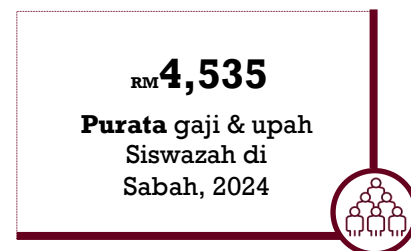
Perbandingan mengikut jantina di Sabah menunjukkan komposisi siswazah didominasi oleh siswazah perempuan dengan sumbangan sebanyak 54.1 peratus (195.8 ribu orang), manakala siswazah lelaki merangkumi 45.9 peratus (166.0 ribu orang) pada tahun 2024. Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah bagi lelaki adalah 90.7 peratus, berbanding 85.0 peratus bagi perempuan. Sementara itu, kadar pengangguran siswazah perempuan adalah lebih tinggi iaitu 8.3 peratus berbanding 5.9 peratus bagi lelaki (**Carta 3.15**).

Dari segi bilangan tenaga buruh siswazah mengikut jantina, siswazah perempuan direkodkan seramai 166.4 ribu orang pada tahun 2024, meningkat 3.2 peratus berbanding tahun sebelumnya. Sementara itu, tenaga buruh siswazah lelaki turut mencatatkan peningkatan sebanyak 7.7 peratus kepada 150.6 ribu orang. Bilangan siswazah bekerja lelaki di Sabah direkodkan seramai 141.8 ribu orang, lebih rendah berbanding siswazah bekerja perempuan iaitu 152.6 ribu orang. Sebaliknya, bagi penganggur siswazah, lelaki mencatatkan seramai 8.9 ribu orang dengan kadar pengangguran sebanyak 5.9 peratus, manakala perempuan merekodkan 13.8 ribu orang dengan kadar pengangguran 8.3 peratus.

Bagi siswazah di luar tenaga buruh, bilangan siswazah perempuan direkodkan seramai 29.4 ribu orang, meningkat 2.1 peratus berbanding tahun sebelumnya. Manakala, siswazah lelaki pula mencatatkan penurunan sebanyak 5.5 peratus kepada 15.4 ribu orang.

Purata dan penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja, Sabah, 2024

Secara keseluruhannya, purata gaji & upah bulanan siswazah di Sabah pada tahun 2024 adalah RM4,535, lebih tinggi daripada tahun 2023 iaitu RM4,413 (pertumbuhan 2.8 peratus). Sementara itu, penengah gaji & upah bulanan siswazah pula adalah RM4,319 pada tahun 2024, meningkat 2.4 peratus daripada RM4,219 pada tahun sebelumnya (**Jadual 3.16**).



Jadual 3.16 Purata dan penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja, Sabah, 2023-2024

Gaji & upah	Jumlah	
	2023	2024 ^p
Purata gaji (RM)	4,413	4,535
Penengah gaji (RM)	4,219	4,319



INDIKATOR KOS SARA HIDUP

PERBELANJAAN ASAS KEHIDUPAN WAJAR

RM5,732

Lahad Datu
PAKW tertinggi, 2024



Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah

PAKW bulanan isi rumah di Sabah pada tahun 2024 mencatatkan sebanyak RM4,511 dengan purata saiz isi rumah seramai 4.1 orang. Perbandingan mengikut strata merekodkan PAKW di bandar adalah lebih tinggi berbanding luar bandar dengan masing-masing merekodkan RM4,806 dan RM4,064.

Lahad Datu mencatatkan nilai PAKW yang tertinggi iaitu RM5,732, diikuti oleh Kota Kinabalu (RM5,145), Penampang (RM5,081), Ranau (RM4,544) dan Tuaran (RM4,520). Daerah-daerah ini juga mempunyai nilai PAKW bulanan yang melebihi paras negeri pada RM4,511. Analisis bagi PAKW lima daerah pentadbiran terendah pula merekodkan Kuala Penyu dengan nilai RM3,053. Ini diikuti oleh Telupid (RM3,312), Tambunan (RM3,363), Kudat (RM3,445) dan Pitas (RM3,617).

Faktor-faktor yang mempengaruhi nilai PAKW adalah saiz isi rumah, umur, jantina dan strata. Isi rumah dengan bilangan ahli yang lebih ramai memerlukan perbelanjaan yang lebih besar untuk memenuhi keperluan makanan dan bukan makanan.



Kawasan Bandar
merekodkan nilai PAKW
lebih tinggi berbanding
kawasan luar bandar



Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah (Makanan)

Dalam pengiraan PAKW, terdapat dua komponen perbelanjaan yang diambil kira, iaitu makanan dan bukan makanan. Secara purata, komponen makanan menyumbang 39.5 peratus atau RM1,781 daripada PAKW isi rumah Sabah.

**RM1,504****Penampang**
Purata PAKW isi rumah
per kapita tertinggi,
2024

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah Per Kapita

PAKW bulanan isi rumah per kapita merujuk kepada perbelanjaan bagi setiap individu dalam sesebuah isi rumah. Di peringkat negeri Sabah, PAKW bulanan isi rumah per kapita merekodkan RM1,072 dengan strata bandar merekodkan nilai melebihi luar bandar sebanyak RM351 (Bandar: RM1,212 dan Luar Bandar: RM861). Nilai ini dipengaruhi oleh purata saiz isi rumah Sabah iaitu 3.9 orang bagi bandar dan 4.5 orang bagi luar bandar. Sementara itu, analisis PAKW isi rumah mengikut daerah pentadbiran, Penampang merekodkan nilai PAKW isi rumah per kapita tertinggi iaitu RM1,504 diikuti oleh Kota Kinabalu (RM1,491), Sandakan (RM1,108), Lahad Datu (RM1,040) dan Papar (RM1,036). Sebaliknya daerah pentadbiran dengan PAKW isi rumah per kapita yang terendah direkodkan oleh daerah pentadbiran Membakut dengan nilai RM600, diikuti oleh Tambunan (RM712), Kunak (RM737), Kuala Penyu (RM764) dan Semporna (RM770).

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah Per Kapita (Makanan)

Secara purata, komposisi bagi makanan menyumbang 37.6 peratus atau RM403 daripada PAKW bulanan isi rumah per kapita Sabah. Perbandingan mengikut strata menunjukkan PAKW bulanan isi rumah per kapita makanan di kawasan bandar adalah lebih tinggi berbanding luar bandar dengan masing-masing merekodkan RM408 dan RM397.

Di peringkat daerah pentadbiran, Penampang merekodkan purata PAKW bulanan per kapita tertinggi bagi makanan iaitu RM442, diikuti oleh Beluran (RM441), Sandakan (RM430), Telupid (RM427) dan Ranau (RM426). Sebaliknya, purata PAKW bulanan per kapita terendah bagi makanan oleh daerah pentadbiran Kalabakan dengan nilai RM334, diikuti oleh Kunak (RM351), Semporna (RM366), Lahad Datu (RM369) dan Tawau (RM376).

Purata PAKW bulanan isi rumah per kapita makanan sangat dipengaruhi oleh umur dan jantina ahli isi rumah, di mana keperluan kalori ahli isi rumah remaja dan dewasa melebihi bayi, kanak-kanak dan warga emas. Selain itu, lelaki mempunyai keperluan kalori lebih tinggi berbanding perempuan.

37.6%**Sumbangan purata PAKW
(makanan) bulanan isi
rumah per kapita,
2024**

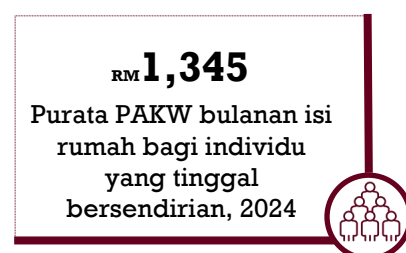
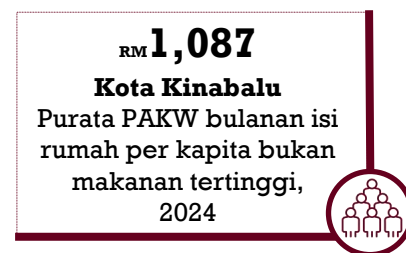
Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Isi Rumah Per kapita (Bukan Makanan)

Komposisi bagi PAKW bulanan isi rumah per kapita bukan makanan secara purata merekodkan 62.4 peratus atau RM669 daripada jumlah PAKW bulanan isi rumah per kapita Sabah. Manakala perbandingan mengikut strata menunjukkan PAKW bulanan isi rumah per kapita bukan makanan di bandar adalah lebih tinggi berbanding luar bandar dengan masing-masing merekodkan RM804 dan RM464.

Di peringkat daerah pentadbiran, Kota Kinabalu merekodkan purata PAKW bulanan isi rumah per kapita bukan makanan tertinggi iaitu RM1,087 diikuti oleh Penampang (RM1,062), Sandakan (RM678), Lahad Datu (RM671) dan Papar (RM627). Sebaliknya, purata PAKW bulanan isi rumah per kapita bukan makanan yang terendah direkodkan oleh daerah pentadbiran Membakut dengan nilai sebanyak RM217 diikuti oleh Tambunan (RM326), Telupid (RM359), Kuala Penyu (RM374) dan Kinabatangan (RM384). Perbelanjaan PAKW bulanan isi rumah per kapita bukan makanan turut dipengaruhi oleh saiz isi rumah dan ketersediaan barangan dan perkhidmatan di kawasan tersebut.

Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) Bulanan Mengikut Saiz isi Rumah

Purata PAKW bulanan isi rumah perseorangan di Sabah adalah sebanyak RM1,345. Bagi isi rumah yang mempunyai isi rumah dua orang, jumlah purata adalah sebanyak RM2,356 diikuti isi rumah tiga orang (RM3,314), isi rumah empat orang (RM4,222), isi rumah lima orang (RM5,054) dan isi rumah enam orang & lebih (RM6,655).



INDEKS KOS SARA HIDUP SABAH

105.5

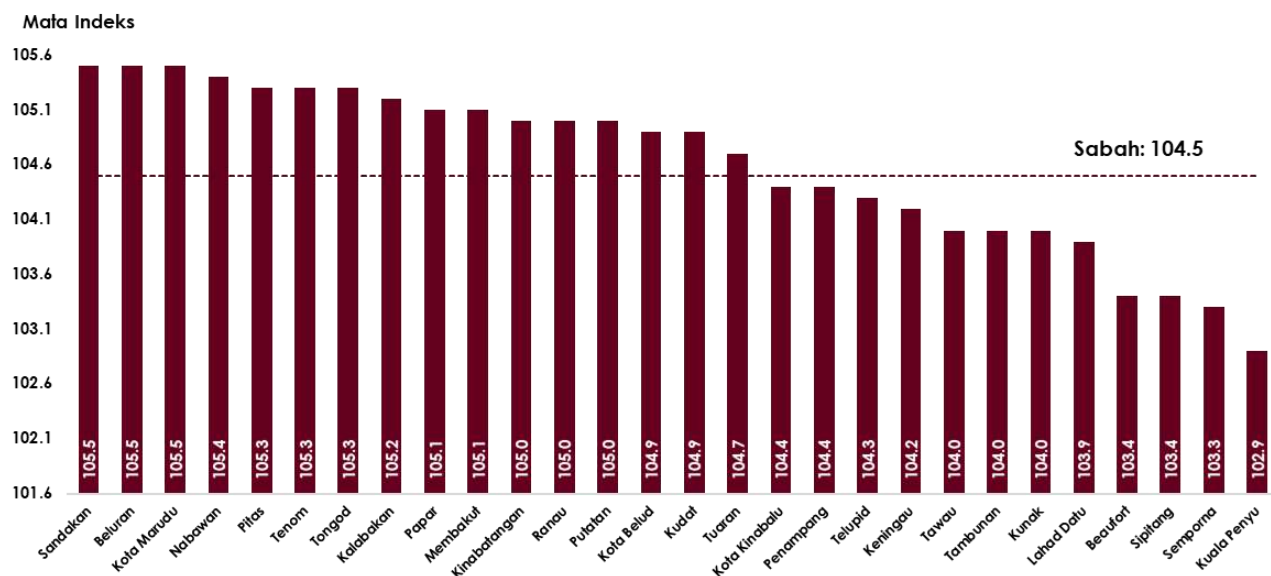
Sandakan, Beluran dan Kota Marudu

Mata Indeks Kos Sara Hidup (KSH) tertinggi, 2024



Indeks Kos Sara Hidup (KSH) bagi Sabah merekodkan pada 104.5 mata indeks. Tiga daripada daerah pentadbiran merekodkan mata indeks melebihi paras negeri dengan Sandakan, Beluran and Kota Marudu mencatatkan kadar tertinggi sebanyak 105.5 mata indeks. Namun begitu, tiga daerah pentadbiran yang merekodkan indeks KSH terendah iaitu Kuala Penyu (102.9 mata indeks) diikuti oleh Semporna (103.3 mata indeks) dan Sipitang (103.4 mata indeks).

Carta 3.16 Indeks Kos Sara Hidup mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2024



PENDAPATAN DAN PERBELANJAAN PENGUNAAN ISI RUMAH

PENDAPATAN ISI RUMAH

Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah

Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah Sabah telah meningkat kepada RM4,890 pada tahun 2024 berbanding RM4,577 pada tahun 2022 dengan kadar pertumbuhan tahunan sebanyak 3.3 peratus.

RM4,890
Pendapatan isi rumah
kasar bulanan penengah
Sabah, 2024



Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah mengikut daerah pentadbiran

Daerah Putatan mencatatkan pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah tertinggi iaitu RM6,563 pada 2024 (2022: RM5,699) diikuti Penampang RM6,090 (2022: RM6,265), Kota Kinabalu RM5,896 (2022: RM5,957), Lahad Datu RM5,526 (2022: RM4,457), Sandakan RM5,314 (2022: RM4,828), Papar RM5,177 (2022: RM4,871) dan Kinabatangan RM4,897 (2022: RM4,162). Daerah lain merekodkan pendapatan di bawah paras pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah negeri iaitu RM4,890. Daerah tersebut adalah Tambunan RM4,854 (2022: RM4,055), Tawau RM4,852 (2022: RM4,783), Keningau RM4,801 (2022: RM4,502), Sipitang RM4,606 (2022: RM4,182), Kunak RM4,539 (2022: RM4,480), Telupid RM4,489 (2022: RM3,953), Beluran RM4,436 (2022: RM3,131), Nabawan RM4,361 (2022: RM4,110), Tuaran RM4,277 (2022: RM3,921), Tenom RM4,161 (2022: RM4,045), Beaufort RM4,070 (2022: RM4,018), Semporna RM4,059 (2022: 4,093), Kalabakan RM4,037 (2022: RM3,931), Kuala Penyu RM3,733 (2022: RM3,487), Kota Belud RM3,512 (2022: RM3,429), Tongod RM3,470 (2022: RM2,856), Ranau RM3,470 (2022: 4,058), Membakut RM3,304 (2022: n.a), Kudat RM3,249 (2022: RM2,994), Kota Marudu RM2,877 (2022: RM2,677) dan Pitas RM2,785 (2022: RM2,329).

3.3%
Kadar pertumbuhan
tahunan pendapatan kasar
isi rumah bulanan penengah
antara tahun 2022-2024



RM6,563
Putatan
Pendapatan isi rumah
kasar bulanan penengah
tertinggi, 2024



**Paparan 3.7**

Agihan pendapatan dan pendapatan isi rumah penengah mengikut kumpulan isi rumah desil, Sabah, 2024



Pendapatan isi rumah kurang daripada RM4,120

D1	RM1,764	2.6%
D2	RM2,512	3.8%
D3	RM3,087	4.8%
D4	RM3,783	5.8%



Pendapatan isi rumah RM4,120 hingga RM9,159

D5	RM4,484	6.9%
D6	RM5,268	8.1%
D7	RM6,391	9.7%
D8	RM7,903	12.3%



Pendapatan isi rumah RM9,160 dan ke atas

D9	RM10,709	16.5%
D10	RM16,115	29.4%

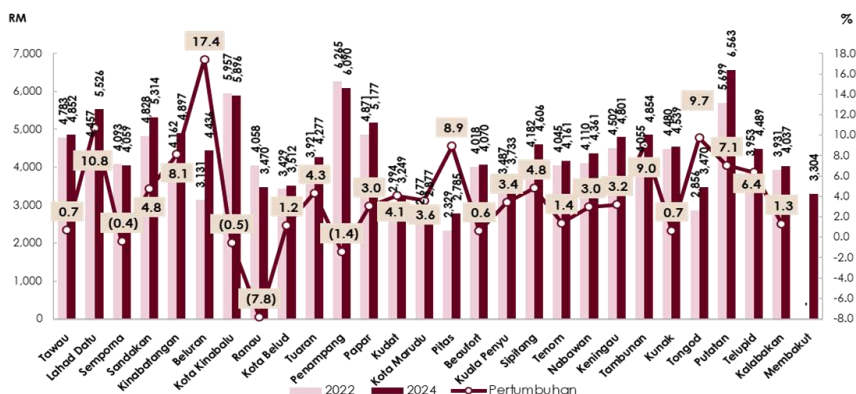
Petunjuk:

- Agihan pendapatan
- Pendapatan isi rumah penengah

Daerah Beluran mencatatkan peningkatan tertinggi kadar pertumbuhan tahunan bagi pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah iaitu 17.4 peratus diikuti Lahad Datu kedua tertinggi (10.8%) antara tempoh 2022 hingga 2024 .

Carta 3.17

Pendapatan penengah isi rumah dan kadar pertumbuhan tahunan mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2022 dan 2024

**Ketaksamarataan Pendapatan**

Nilai pekali Gini menurun kepada 0.389 pada tahun 2024 daripada 0.395 pada tahun 2022. Ini menunjukkan ketidakseimbangan agihan pendapatan isi rumah di Sabah semakin mengecil.

Taburan isi rumah mengikut kumpulan pendapatan

Pembahagian isi rumah mengikut kumpulan pendapatan menunjukkan isi rumah bagi kumpulan desil pertama hingga desil keempat (D1-D4) di Sabah pada tahun 2024 merekodkan pendapatan penengah sebanyak RM2,788 manakala isi rumah bagi kumpulan desil kelima hingga desil kelapan (D5-D8) (RM5,697) dan bagi kumpulan isi rumah desil kesembilan hingga desil kesepuluh (D9-D10) (RM12,724).

Kemiskinan

Pada tahun 2024, nilai purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) di Sabah ialah RM2,843 (2022: RM2,742) manakala purata PGK makanan adalah RM1,257 sebulan dengan purata saiz isi rumah seramai 4.1 orang.

Insiden kemiskinan mutlak negeri Sabah mencatatkan penurunan daripada 19.7 peratus pada 2022 kepada 17.7 peratus. Dalam tempoh yang sama, insiden kemiskinan mutlak di bandar dan luar bandar turut menunjukkan penurunan

masing-masing adalah 13.0 peratus dan 24.7 peratus. Sementara itu kemiskinan tegar direkodkan sebanyak 0.7 peratus pada tahun 2024 berbanding 1.2 peratus pada tahun 2022. Nilai kemiskinan relatif pada tahun 2024 pula adalah 13.9 peratus berbanding 14.5 peratus pada tahun 2022.

PERBELANJAAN PENGGUNAAN ISI RUMAH

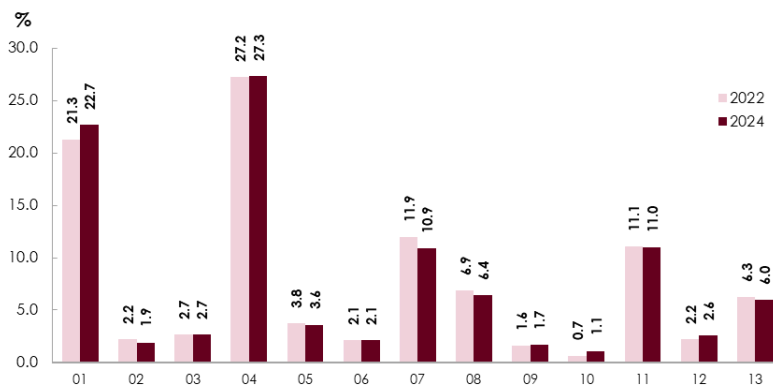
Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata

Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata Sabah meningkat daripada RM3,342 pada 2022 kepada RM3,547 pada 2024 dengan Kadar Pertumbuhan Tahunan Dikompaun (CAGR) 3.0 peratus. Pada tempoh yang sama, purata pendapatan isi rumah turut meningkat daripada RM6,171 kepada RM6,498.

Komposisi perbelanjaan isi rumah

Pola perbelanjaan isi rumah dipengaruhi oleh pelbagai faktor bergantung kepada keperluan dan saiz isi rumah. Di kebanyakan negeri, kumpulan barang keperluan asas biasanya mendominasi perbelanjaan isi rumah. Empat kumpulan yang mencatatkan komposisi perbelanjaan isi rumah yang tinggi di Sabah iaitu Kumpulan Perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain (27.3%), Makanan & minuman (22.7%), Restoran & perkhidmatan penginapan (11.0%) dan Pengangkutan (10.9%) merangkumi 71.9 peratus daripada keseluruhan komposisi perbelanjaan.

Carta 3.18 Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah, Sabah, 2022 dan 2024



Kumpulan Utama Perbelanjaan Penggunaan	
01 Makanan & Minuman	08 Maklumat & Komunikasi
02 Minuman Alkohol & Tembakau	09 Rekreasi, Sukan & Kebudayaan
03 Pakaian & Kasut	10 Perkhidmatan Pendidikan
04 Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain	11 Restoran & Perkhidmatan Penginapan
05 Hiasan, Perkakasan & Penyelenggaraan Isi Rumah	12 Insurans & Perkhidmatan Kewangan
06 Kesihatan	13 Penjagaan Diri, Perlindungan Sosial dan Pelbagai Barangan & Perkhidmatan
07 Pengangkutan	

RM3,547
Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata Sabah, 2024



3.0%
CAGR perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata Sabah, 2024



RM 4,726
Perbelanjaan
penggunaan isi rumah
bulanan purata tertinggi
di Kota Kinabalu, 2024

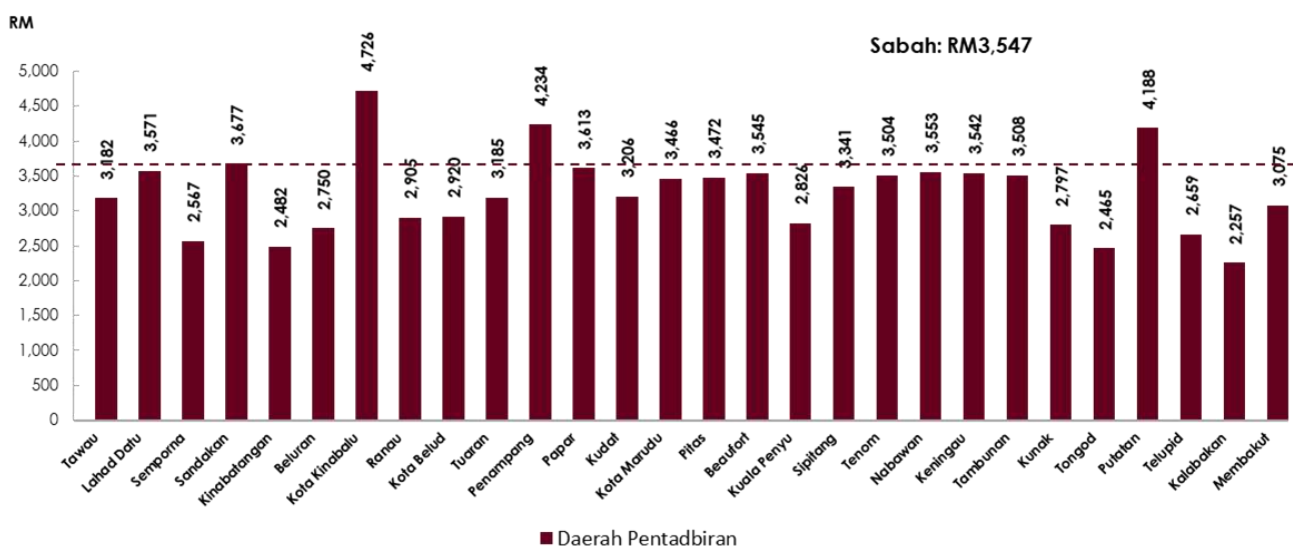


Lima kumpulan utama perbelanjaan menunjukkan peningkatan iaitu kumpulan Makanan & Minuman (1.4 mata peratus) diikuti Perkhidmatan Pendidikan dan Insurans & Perkhidmatan Kewangan (0.4 mata peratus); Perumahan, Air, Elektrik, Gas & Bahan Api Lain dan Rekreasi, Sukan & Kebudayaan masing-masing 0.1 mata peratus. Di samping itu, enam kumpulan lain mencatatkan penurunan dalam komposisi perbelanjaan. Penurunan terbesar direkodkan oleh Pengangkutan (-1.0 mata peratus) diikuti Maklumat & Komunikasi (-0.5 mata peratus); Minuman Alkohol & Tembakau dan Penjagaan Diri, Perlindungan Sosial & Pelbagai Barangan & Perkhidmatan masing-masing -0.3 mata peratus; Hiasan, Perkakasan & Penyelenggaraan Isi Rumah (-0.2 mata peratus) dan Restoran & Perkhidmatan Penginapan (-0.1 mata peratus). Komposisi perbelanjaan bagi kumpulan Pakaian & Kasut dan Kesihatan kekal tidak berubah.

Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata mengikut daerah pentadbiran

Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata mengikut daerah pentadbiran pula merekodkan perbelanjaan tertinggi di daerah Kota Kinabalu dan terendah di daerah Kalabakan. Tujuh daerah pentadbiran mencatatkan perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata melebihi paras negeri (RM3,547) iaitu Kota Kinabalu (RM4,726), Penampang (RM4,234), Putatan (RM4,188), Sandakan (RM3,677), Papar (RM3,613), Lahad Datu (RM3,571) dan Nabawan (RM3,553). Daerah-daerah pentadbiran lain mencatatkan perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata di bawah paras negeri.

Carta 3.19 Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan purata mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2024



BAB 4

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK



BAB 4 STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK

STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK MALAYSIA

Statistik utama pelancongan domestik

Prestasi pelancongan domestik Malaysia menunjukkan peningkatan yang signifikan bagi bilangan pelawat domestik, bilangan perjalanan dan perbelanjaan pelancongan pada tahun 2025. Seramai 290.1 juta pelawat domestik dicatatkan pada 2025 dengan kenaikan sebanyak 11.5 peratus berbanding tahun sebelumnya (2024: 21.7%). Sementara itu, sebanyak 332.2 juta bilangan perjalanan telah dilakukan oleh pelawat domestik di dalam negara dengan purata perjalanan sebanyak 1.15 perjalanan bagi setiap pelawat.

Secara keseluruhan, perbelanjaan pelancongan domestik meningkat sebanyak 13.6 peratus pada 2025 (2024: 25.7%). Sejumlah RM121.3 bilion telah dibelanjakan bagi pelancongan domestik pada 2025 berbanding RM106.7 bilion yang direkodkan pada tahun sebelumnya. Peningkatan ini menyebabkan kenaikan dalam purata perbelanjaan bagi setiap perjalanan kepada RM365 berbanding RM358 pada tahun 2024. Sementara itu, purata bilangan hari menginap pada 2025 meningkat kepada 2.56 malam berbanding 2.49 malam pada tahun sebelumnya.

290.1 juta

Jumlah pelawat domestik, 2025



Bilangan ketibaan pelawat dan perbelanjaan **meningkat** pada tahun 2025



Jadual 4.1 Statistik utama pelancongan domestik, 2024-2025

Statistik utama	2024	2025	Perubahan tahunan (%)
Bilangan pelawat ¹ (juta)	260.1	290.1	11.5
Bilangan perjalanan (juta)	297.9	332.2	11.4
Jumlah perbelanjaan (RM bilion)	106.7	121.3	13.6
Purata perbelanjaan (RM)	358	365	1.9
Purata bilangan hari menginap (hari)	2.49	2.56	2.5
Purata perjalanan	1.15	1.15	0.0

RM 121.3 bilion

Perbelanjaan pelawat domestik, 2025



¹ Jumlah ini adalah termasuk pelawat yang sama yang melakukan satu atau lebih perjalanan pada tahun tersebut.

14.0%

Peningkatan
bilangan pelancong
pada tahun 2025



67.0%

Sumbangan
perjalanan harian
pada tahun 2025



Pelawat domestik

Bilangan pelawat harian pada tahun 2025 adalah seramai 183.5 juta orang dengan peningkatan sebanyak 10.1 peratus berbanding tahun sebelumnya. Sementara itu, bilangan pelancong meningkat daripada 93.4 juta orang pada tahun 2024 kepada 106.5 juta orang (14.0%) seperti ditunjukkan di **Jadual 4.2**.

Jadual 4.2 Bilangan pelawat domestik mengikut jenis pelawat, 2024-2025

Jenis pelawat	Juta		Perubahan tahunan (%)
	2024	2025	
Pelawat harian	166.7	183.5	10.1
Pelancong	93.4	106.5	14.0
Jumlah	260.1	290.1	11.5

Perjalanan pelancongan domestik

Perjalanan pelancongan domestik terdiri daripada perjalanan harian dan perjalanan bermalam. Peratus sumbangan perjalanan harian dan perjalanan bermalam masing-masing adalah 67.0 peratus (222.5 juta perjalanan) dan 33.0 peratus (109.7 juta perjalanan). Peratus sumbangan perjalanan harian meningkat sebanyak 0.2 mata peratus berbanding yang dicatatkan pada 2024, iaitu 66.8 peratus (**Paparan 4.1**).

Paparan 4.1 Peratus sumbangan perjalanan pelawat domestik, 2024-2025

Perjalanan Harian

	2025	67.0%
	2024	66.8%

Perjalanan Bermalam

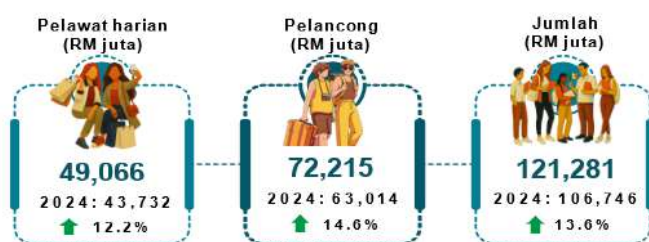
	2025	33.0%
	2024	33.2%

Perbelanjaan pelancongan domestik

Perbelanjaan pelancongan domestik disumbangkan oleh kedua-dua perbelanjaan pelawat harian dan pelancong. Secara keseluruhan, perbelanjaan domestik bagi pelawat harian dan pelancong masing-masing merekodkan peningkatan signifikan pada tahun 2025. Perbelanjaan bagi pelancong telah meningkat sebanyak 14.6 peratus, merekodkan RM72.2 bilion pada tahun 2025 (2024: RM63.0 bilion). Sementara itu, perbelanjaan pelawat harian meningkat 12.2 peratus kepada RM49.1 bilion (2024: RM43.7 bilion) seperti yang ditunjukkan di **Paparan 4.2**.



Paparan 4.2 Jumlah perbelanjaan mengikut jenis perjalanan, 2024-2025



13.6%
Perbelanjaan
pelancongan domestik
meningkat pada
2025



STATISTIK PELANCONGAN DOMESTIK SABAH

Kedatangan pelawat, 2025

Sabah menerima seramai 22.4 juta pelawat domestik pada 2025 berbanding 20.6 juta pelawat yang telah direkodkan pada tahun sebelumnya. Kenaikan bilangan pelawat disumbangkan oleh peningkatan bilangan pelancong sebanyak 21.0 peratus iaitu kepada 7.4 juta pelancong berbanding 6.1 juta pelancong pada tahun 2024 seperti pada **Jadual 4.3**.

22.4 juta
Ketibaan pelawat
domestik di
Sabah pada
tahun 2025



Jadual 4.3 Bilangan kedatangan pelancong dan pelawat domestik ke Sabah, 2024-2025

Jenis pelawat	Juta		Perubahan tahunan (%)
	2024	2025	
Pelancong	6.1	7.4	21.0
Pelawat domestik	20.6	22.4	8.6

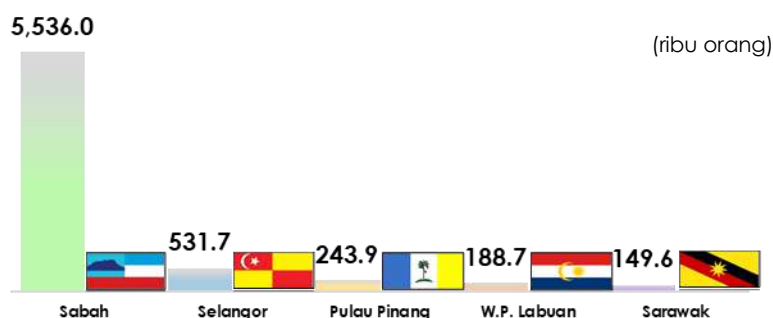
Sabah
Negeri asal pelancong
yang paling ramai
berkunjung ke
Sabah, 2025



Negeri asal pelancong, 2025

Carta 4.1 memaparkan lima negeri asal pelancong tertinggi yang mengunjungi negeri Sabah pada tahun 2025. Berdasarkan survei, pelancong berasal daripada negeri Sabah adalah yang tertinggi, iaitu sebanyak 5.54 juta pelancong. Ini diikuti oleh pelancong dari Selangor (0.53 juta pelancong), Pulau Pinang (0.24 juta pelancong), W.P. Labuan (0.19 juta pelancong) dan Sarawak (0.15 juta pelancong).

Carta 4.1 Lima negeri asal pelancong tertinggi yang berkunjung ke Sabah, 2025



**5.54 juta**

Pelancong dari **Sabah**
yang mengunjungi
negeri **Sabah**
pada tahun 2025



Destinasi tumpuan utama pelawat domestik, 2025

Paparan 4.3 menunjukkan lima destinasi tumpuan utama pelawat domestik di Sabah pada tahun 2025, iaitu Imago Shopping Mall, Pekan Nabalu, Pantai Tanjung Aru, Pulau Mabul dan Sungai Melangkap.

Paparan 4.3

Lima destinasi tumpuan utama pelawat domestik di Sabah, 2025



Terimaan pelancongan domestik, 2024

Jumlah terimaan pelancongan domestik di Sabah pada tahun 2024 meningkat 28.6 peratus berbanding 39.1 peratus yang dicatatkan pada tahun sebelumnya. Pertumbuhan positif ini didorong oleh kenaikan jumlah terimaan bagi perjalanan bermalam dan harian masing-masing sebanyak 25.6 peratus dan 33.6 peratus di **Paparan 4.4**.

Paparan 4.4

Terimaan pelancongan domestik di Sabah, 2023-2024



Imago Shopping Mall

Destinasi tumpuan utama
pelawat domestik pada
tahun 2025

Harian (RM juta)

**3,408.7**

2023: 2,551.5

33.6%

Bermalam (RM juta)

**5,225.6**

2023: 4,161.0

25.6%

Jumlah (RM juta)

**8,634.2**

2023: 6,712.5

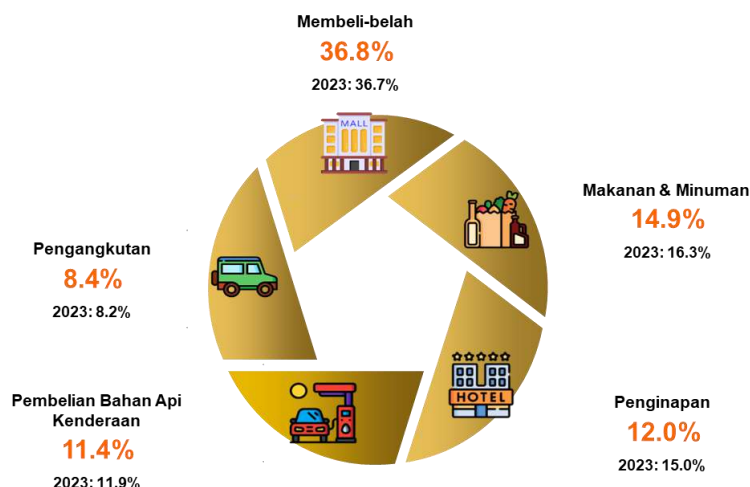
28.6%

Sementara itu, purata terimaan bagi setiap perjalanan pada 2024 turut meningkat kepada RM358 berbanding RM337 seperti yang dicatatkan pada tahun sebelumnya.

Bagi jumlah terimaan mengikut komponen pula, membeli-belah mencatatkan sumbangan tertinggi iaitu 36.8 peratus daripada jumlah terimaan (2023: 36.7%). Ini diikuti oleh makanan & minuman (14.9%), penginapan (12.0%) dan pembelian bahan api kenderaan (11.4%) seperti yang ditunjukkan di **Paparan 4.5**.



Paparan 4.5 Peratus sumbangan terimaan pelancongan domestik mengikut komponen di Sabah, 2023 dan 2024



RM8.6 bilion

Nilai terimaan yang dibelanjakan oleh pelawat domestik ke **Sabah**, 2024



36.8%

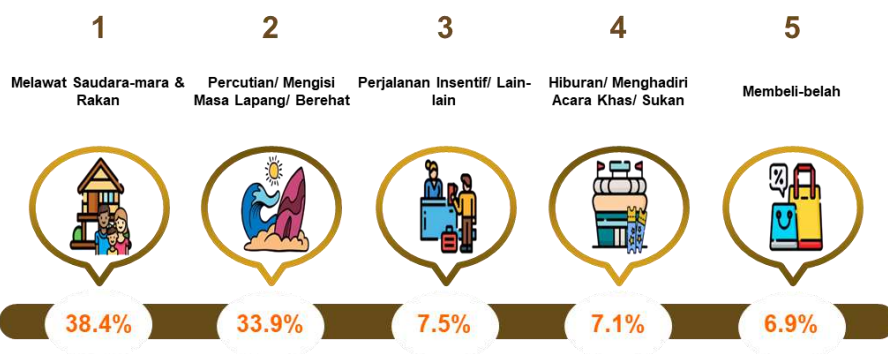
Jumlah terimaan tertinggi dicatatkan oleh komponen membeli-belah, 2024



Tujuan perjalanan, 2024

Pada tahun 2024, majoriti pelancong berkunjung ke Sabah untuk tujuan melawat saudara-mara & rakan iaitu sebanyak 38.4 peratus seperti **Paparan 4.6**. Ini diikuti oleh perjalanan bagi tujuan percutian/ mengisi masa lapang/berehat (33.9%) dan perjalanan insentif/ lain-lain (7.5%).

Paparan 4.6 Peratusan tujuan perjalanan pelancong ke Sabah, 2024



38.4%

Melawat saudara-mara & rakan merupakan tujuan utama pelancong berkunjung ke **Sabah**, 2024



BAB 5

STATISTIK PERDAGANGAN ANTARABANGSA



BAB 5 STATISTIK PERDAGANGAN ANTARABANGSA

STATISTIK PERDAGANGAN MALAYSIA

Jumlah perdagangan antarabangsa

Jumlah perdagangan Malaysia pada tahun 2025 meningkat sebanyak 6.2 peratus kepada RM3.1 trilion berbanding RM2.9 trilion pada tahun sebelumnya. Nilai eksport Malaysia berjumlah RM1.6 trilion, manakala jumlah import sebanyak RM1.5 trilion, sekali gus mendorong lebih perdagangan Malaysia berjumlah RM154.6 bilion, meningkat sebanyak 11.2 peratus daripada RM139.1 bilion pada tahun 2024.

Jumlah perdagangan tertinggi adalah di **Pulau Pinang dan Selangor**



Jumlah perdagangan tertinggi direkodkan di Pulau Pinang iaitu sebanyak RM965.5 bilion, diikuti oleh Selangor (RM655.4 bilion), Johor (RM641.4 bilion), W.P. Kuala Lumpur (RM188.2 bilion), Sarawak (RM129.1 bilion), Kedah (RM119.0 bilion), Perak (RM78.9 bilion), Melaka (RM66.9 bilion), Negeri Sembilan (RM60.1 bilion), Pahang (RM44.7 bilion), Sabah (RM42.9 bilion), Terengganu (RM22.5 bilion), W.P. Labuan (RM9.1 bilion), Kelantan (RM6.4 bilion) dan Perlis (RM2.6 bilion).



Eksport

Eksport Malaysia pada tahun 2025 meningkat 6.4 peratus kepada RM1.6 trilion berbanding tahun sebelumnya. Eksport barangan Malaysia mengikut komoditi utama adalah seperti di bawah:

1

Litar elektronik bersepadu yang menyumbang 24.2 peratus daripada jumlah eksport, meningkat RM76.0 bilion (24.3%) kepada RM389.1 bilion.

2

Barangan elektrik dan elektronik yang lain yang merangkumi 9.0 peratus daripada jumlah eksport, naik RM12.7 bilion atau 9.6 peratus kepada RM144.9 bilion.

3

Keluaran petroleum bertapis menyumbang 5.9 peratus daripada jumlah eksport menurun sebanyak RM22.5 bilion (-19.1%) kepada RM95.1 bilion.

RM3.1 trilion
Jumlah perdagangan
Malaysia, 2025





China & Singapura

Destinasi utama
eksport
Malaysia



15.5%

Peratusan
eksport ke Singapura
pada tahun 2025



Eksport mengikut negara destinasi

Dua destinasi utama eksport Malaysia pada 2025 ialah China dan Singapura.

Paparan 5.1 Rakan dagangan utama, Malaysia, 2025



China

Eksport

RM188.9 b

↑ 0.6%

Import

RM352.7 b

↑ 18.9%



Singapura

Eksport

RM249.5 b

↑ 8.1%

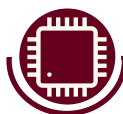
Import

RM152.8 b

↓ -7.6%

Eksport ke Singapura merangkumi 15.5 peratus daripada eksport Malaysia. Eksport barangan Malaysia mengikut komoditi ke Singapura adalah seperti **Paparan 5.2**.

Paparan 5.2 Eksport barangan Malaysia mengikut komoditi ke Singapura, 2025



Litar elektronik bersepadu

38.8%

Sumbangan

26.7%

Perubahan tahunan

RM96.8 billion

Nilai eksport



Keluaran petroleum bertapis

9.0%

Sumbangan

-19.9%

Perubahan tahunan

RM22.4 billion

Nilai eksport



Barangan elektrik dan elektronik yang lain

6.0%

Sumbangan

-12.2%

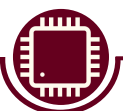
Perubahan tahunan

RM14.9 billion

Nilai eksport

Eksport ke China meliputi 11.8 peratus daripada eksport Malaysia pada 2025. Eksport barangan Malaysia mengikut komoditi utama ke China adalah litar elektronik bersepadu, gas asli cecair dan barangan elektrik dan elektronik yang lain seperti **Paparan 5.3**.

Paparan 5.3 Eksport barangan Malaysia mengikut komoditi ke China, 2025



Litar elektronik bersepadu

26.1%

Sumbangan

9.1%

Perubahan tahunan

RM49.3 billion

Nilai eksport



Gas asli cecair - LNG

6.8%

Sumbangan

-16.6%

Perubahan tahunan

RM12.8 billion

Nilai eksport



Barangan elektrik dan elektronik yang lain

4.8%

Sumbangan

9.8%

Perubahan tahunan

RM9.0 billion

Nilai eksport



Import

Import Malaysia pada tahun 2025 mencatatkan peningkatan sebanyak 6.0 peratus kepada RM1.5 trilion berbanding tahun sebelumnya. Import barangan Malaysia mengikut komoditi utama adalah seperti di bawah:

1

Litar elektronik bersepadu yang merangkumi 16.0 peratus daripada jumlah import, meningkat RM30.5 bilion atau 15.1 peratus kepada RM233.0 bilion

2

Barangan elektrik dan elektronik yang lain menyumbang 9.2 peratus daripada jumlah import, naik sebanyak RM35.9 bilion (36.6%) kepada RM134.0 bilion

3

Keluaran petroleum bertapis menyumbang 6.3 peratus daripada jumlah import, menurun sebanyak RM29.3 bilion (-24.2%) kepada RM92.1 bilion

RM **1.5** trilion

Jumlah
import Malaysia,
2025



Import mengikut negara asal

Import dari China bernilai RM352.7 bilion merangkumi 24.3 peratus dari jumlah import Malaysia. Import barangan Malaysia mengikut komoditi dari China adalah seperti pada **Paparan 5.4**.

RM **352.7** bilion

Nilai import
dari **China**, 2025



Paparan 5.4 Import barangan Malaysia mengikut komoditi dari China, 2025

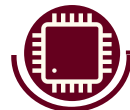


Barangan elektrik dan elektronik yang lain

16.4%
Sumbangan

56.4%
Perubahan tahunan

RM58.0 bilion
Nilai import



Litar elektronik bersepadu

10.6%
Sumbangan

7.7%
Perubahan tahunan

RM37.3 bilion
Nilai import



Kelengkapan telekomunikasi, alat ganti & aksesori

7.9%
Sumbangan

26.1%
Perubahan tahunan

RM28.0 bilion
Nilai import

RM **152.8** bilion

Nilai import
dari **Singapura**,
2025



Import dari Singapura bernilai RM152.8 bilion (10.5% dari jumlah import Malaysia). Import barangan Malaysia mengikut komoditi utama dari Singapura adalah keluaran petroleum bertapis, litar elektronik bersepadu dan kristal piezo elektrik dan alat ganti yang lain seperti **Paparan 5.5**.

Paparan 5.5 Import barangan Malaysia mengikut komoditi dari Singapura, 2025

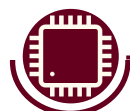


Keluaran petroleum bertapis

23.8%
Sumbangan

-11.7%
Perubahan tahunan

RM36.3 bilion
Nilai import



Litar elektronik bersepadu

22.0%
Sumbangan

-2.0%
Perubahan tahunan

RM33.6 bilion
Nilai import



Kristal piezo elektrik dan alat ganti yang lain

5.4%
Sumbangan

-6.4%
Perubahan tahunan

RM8.2 bilion
Nilai import



SOROTAN PERDAGANGAN ANTARABANGSA SABAH

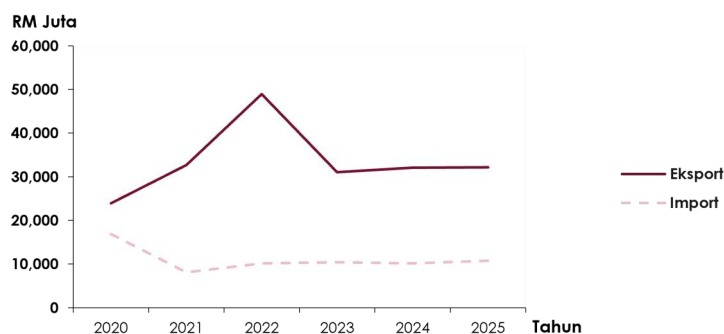
RM42,928 juta
Jumlah perdagangan
Sabah, 2025



Eksport dan Import Utama

Jumlah perdagangan Sabah pada tahun 2025 bernilai RM42,928 juta. Eksport Sabah mencatatkan peningkatan sebanyak 0.4 peratus kepada RM32,191 juta pada tahun 2025, berbanding tahun sebelumnya. Sementara itu, import Sabah bernilai RM10,737 juta, mencatatkan peningkatan sebanyak 5.7 peratus pada tahun 2025 berbanding tahun sebelumnya.

Carta 5.1 Perdagangan Sabah dengan dunia, 2020-2025



Eksport Barangan

Eksport barangan utama Sabah pada tahun 2025 ialah minyak kelapa sawit yang menurun 4.5 peratus kepada RM15,934 juta. Gas asli cecair - LNG meningkat 2.3 peratus kepada RM4,649 juta, diikuti oleh minyak isirung kelapa sawit meningkat 39.7 peratus kepada RM2,531 juta. Petroleum mentah pula menurun 36.4 peratus kepada RM1,230 juta, manakala hasil keluaran kelapa sawit yang lain meningkat 16.6 peratus kepada RM756 juta.

RM32,191 juta
Jumlah eksport
barangan
Sabah, 2025



Jadual 5.1 Eksport barangan mengikut komoditi utama Sabah, 2020-2025

Komoditi utama	Eksport barangan (RM juta)						Peratus perubahan 2025 ^p /2024
	2020	2021	2022	2023	2024	2025 ^p	
Jumlah eksport barangan	23,912	32,666	48,897	31,084	32,056	32,191	0.4
Minyak kelapa sawit	12,620	16,899	20,456	15,291	16,685	15,934	-4.5
Gas asli cecair - LNG	799	2,632	5,177	5,051	4,546	4,649	2.3
Minyak isirung kelapa sawit	1,183	1,960	2,388	1,289	1,811	2,531	39.7
Petroleum mentah	4,197	4,454	4,960	2,548	1,934	1,230	-36.4
Hasil keluaran kelapa sawit yang lain	188	99	532	852	648	756	16.6

Destinasi eksport utama Sabah pada tahun 2025 ialah China, yang menurun 28.4 peratus kepada RM5,179 juta. Republik Korea meningkat 23.5 peratus kepada RM3,812 juta, diikuti oleh Filipina meningkat 22.4 peratus kepada RM3,461 juta, Jepun meningkat 11.5 peratus kepada RM3,278 juta dan Netherlands meningkat 2.4 peratus kepada RM2,376 juta.

Import Barangan

Import barangan utama Sabah pada tahun 2025 ialah baja, dikilangkan yang meningkat 11.1 peratus kepada RM959 juta dan barangan elektrik dan elektronik yang lain meningkat 46.9 peratus kepada RM581 juta. Walau bagaimanapun, beras menurun 25.4 peratus kepada RM579 juta dan jentera-jentera penggali, perata, penolak dan lain-lain menurun 10.8 peratus kepada RM410 juta. Keluaran besi gelek rata atau keluli pula meningkat 4.4 peratus kepada RM395 juta.

Sumber import utama Sabah pada tahun 2025 ialah China, yang meningkat 17.7 peratus kepada RM4,275 juta. Sebaliknya, Viet Nam menurun 5.4 peratus kepada RM1,071 juta, diikuti oleh Thailand menurun 5.9 peratus kepada RM761 juta dan Indonesia menurun 26.6 peratus kepada RM569 juta. Argentina pula meningkat 11.7 peratus kepada RM524 juta.

RM10,737 juta

Jumlah
import barangan
Sabah, 2025



11.1%

Import baja,
dikilangkan meningkat
pada 2025



Jadual 5.2 Import barangan mengikut komoditi utama Sabah, 2020-2025

Komoditi utama	Import barangan (RM juta)						Peratus perubahan 2025 ^p /2024
	2020	2021	2022	2023	2024	2025 ^p	
Jumlah import barangan	16,881	8,093	10,170	10,431	10,154	10,737	5.7
Baja, dikilangkan	600	1,214	1,502	807	863	959	11.1
Barangan elektrik dan elektronik yang lain	150	159	372	538	396	581	46.9
Beras	447	493	519	613	776	579	-25.4
Jentera-jentera penggali, perata, penolak dll.	72	190	385	349	459	410	-10.8
Keluaran besi gelek rata atau keluli	182	357	386	388	378	395	4.4

China

Rakan dagangan
dua hala terbesar
Sabah





Rakan Dagang Utama

Imbangan dagangan dua hala **Sabah** dengan **China** mencatatkan lebih sebanyak RM905 juta



China merupakan rakan dagang dua hala terbesar dengan Sabah pada tahun 2025 dengan sumbangan 22.0 peratus atau RM9,454 juta daripada jumlah perdagangan. Republik Korea merupakan rakan dagang kedua terbesar, dengan nilai RM4,138 juta, diikuti oleh Filipina (RM3,498 juta), Jepun (RM3,480 juta) dan India (RM2,820 juta).

Imbangan Dagangan

Dari sudut imbangan perdagangan dua hala, Sabah mencatatkan lebih dagangan dengan Republik Korea sebanyak RM3,487 juta, diikuti oleh Filipina (RM3,424 juta), Jepun (RM3,076 juta), India (RM1,931 juta) dan China (RM905 juta).



Jadual 5.3 Perdagangan barangan mengikut rakan dagang utama, Sabah, 2025

	Eksport		Import		Imbangan dagangan	Jumlah perdagangan		
	RM juta	Peratus sumbangan (%)	RM juta	Peratus sumbangan (%)	RM juta	RM juta	Peratus sumbangan (%)	Kedudukan
Seluruh Dunia	32,191	100.0	10,737	100.0	21,454	42,928	100.0	
China	5,179	16.1	4,275	39.8	905	9,454	22.0	1
Republik Korea	3,812	11.8	325	3.0	3,487	4,138	9.6	2
Filipina	3,461	10.8	37	0.3	3,424	3,498	8.1	3
Jepun	3,278	10.2	202	1.9	3,076	3,480	8.1	4
India	2,376	7.4	445	4.1	1,931	2,820	6.6	5

Nota:

Eksport diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri asal dalam Malaysia di mana peringkat akhir pengeluaran berlaku. Sebaliknya, import diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri destinasi terakhir (iaitu negeri di mana barangan dikeluarkan daripada kawalan Kastam, tetapi tidak semestinya di mana barangan itu akhirnya dijual atau digunakan. Dalam hal ini, negeri pemuatan/pelepasan boleh digunakan sebagai proksi bagi negeri asal/destinasi akhir yang sebenar.

Imbangan dagangan dua hala **Sabah** dengan **Republik Korea** mencatatkan lebih sebanyak RM3,487 juta



BAB 6

STATISTIK AKAUN KERAJAAN



BAB 6 STATISTIK AKAUN KERAJAAN

STATISTIK AKAUN KERAJAAN PERSEKUTUAN

Ekonomi Malaysia pada tahun 2024 terus mempamerkan daya tahan tersendiri meskipun berhadapan dengan ketidaktentuan geopolitik dan tekanan kos yang berpanjangan. Pertumbuhan ekonomi domestik kekal positif, dipacu terutamanya oleh permintaan dalam negeri dan disokong oleh aktiviti pengguna yang lebih stabil, pasaran buruh yang sihat serta kemasukan pelancong yang menggalakkan.

RM324.6 bilion
Jumlah hasil
Kerajaan Persekutuan
pada tahun 2024



Secara keseluruhannya, kedudukan kewangan Kerajaan Persekutuan bagi tahun 2024 merekodkan prestasi yang lebih mampan berbanding tahun sebelumnya. Jumlah hasil Kerajaan Persekutuan berkembang sebanyak 3.1 peratus, meningkat sebanyak RM9.7 bilion kepada RM324.6 bilion berbanding RM315.0 bilion pada tahun 2023 seperti di **Jadual 6.1**. Daya tahan makroekonomi domestik yang kukuh kekal menjadi pemangkin utama kepada lonjakan kutipan hasil ini.



Lonjakan ini didorong terutamanya oleh pertumbuhan teguh dalam komponen hasil cukai. Hasil cukai kekal menjadi penyumbang utama kepada kutipan hasil Kerajaan Persekutuan dengan sumbangan sebanyak 74.0 peratus, sekali gus merekodkan pertumbuhan sebanyak 4.8 peratus pada tahun 2024.

Jadual 6.1 Hasil Kerajaan Persekutuan, 2023-2024

Hasil	RM bilion		Pertumbuhan (%)
	2023	2024	
Hasil cukai	229.2	240.2	4.8
Hasil bukan cukai	79.0	70.1	-11.3
Terimaan bukan hasil	6.0	13.8	129.9
Hasil Wilayah Persekutuan	0.7	0.5	-33.3
Jumlah hasil	315.0	324.6	3.1

3.1%
Peningkatan
pertumbuhan jumlah hasil
pada tahun 2024





Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan

3.3%

Kenaikan perbelanjaan mengurus Kerajaan Persekutuan pada tahun 2024



RM4.2 bilion

Pertambahan perbelanjaan dalam pemberian dan kenaikan bayaran tetap pada tahun 2024



Dari segi perbelanjaan, jumlah perbelanjaan Kerajaan Persekutuan mencatatkan sedikit penyusutan sebanyak 0.5 peratus kepada RM405.5 bilion pada tahun 2024 seperti di **Jadual 6.2**. Trend ini dipengaruhi oleh perbelanjaan pembangunan yang merekodkan penyusutan ketara 12.6 peratus, daripada RM96.1 bilion pada tahun 2023 kepada RM84.0 bilion pada tahun 2024. Prestasi ini adalah kesan daripada penguncupan sektor ekonomi sebanyak 24.4 peratus (RM13.9 bilion).

Walau bagaimanapun, sektor-sektor lain di bawah perbelanjaan pembangunan kekal mencatatkan pertumbuhan positif dengan sektor sosial merekodkan peningkatan sebanyak 5.6 peratus, sektor keselamatan meningkat 1.7 peratus serta sektor pentadbiran am berkembang 10.0 peratus.

Bagi perbelanjaan mengurus, peningkatan perbelanjaan direkodkan dengan pertumbuhan sebanyak 3.3 peratus. Peningkatan ini disumbang oleh komponen pemberian dan kenaikan bayaran tetap serta perbelanjaan emolumen yang masing-masing melonjak sebanyak 2.3 peratus dan 4.4 peratus. Komponen lain seperti perkhidmatan dan bekalan serta aset mencatatkan peningkatan 4.9 peratus dan 16.2 peratus, manakala perbelanjaan lain menyusut sebanyak 0.8 peratus.

Jadual 6.2 Perbelanjaan Kerajaan Persekutuan, 2023-2024

Perbelanjaan	RM bilion		Pertumbuhan (%)
	2023	2024	
Perbelanjaan mengurus	311.3	321.5	3.3
Emolumen	91.9	95.9	4.4
Perkhidmatan dan bekalan	35.9	37.7	4.9
Aset	1.0	1.2	16.2
Pemberian dan kenaikan bayaran tetap	181.6	185.9	2.3
Perbelanjaan lain	0.9	0.9	-0.8
Perbelanjaan pembangunan	96.1	84.0	-12.6
Ekonomi	57.2	43.3	-24.4
Sosial	24.2	25.6	5.6
Keselamatan	11.4	11.6	1.7
Pentadbiran Am	3.2	3.5	10.0
Jumlah perbelanjaan	407.4	405.5	-0.5

Sumber: Jabatan Akauntan Negara Malaysia

Nota: Hasil tambah mungkin berbeza disebabkan oleh pembundaran.



STATISTIK AKAUN KERAJAAN NEGERI

Hasil kerajaan negeri

Kerajaan negeri menjana pendapatan melalui tiga sumber utama iaitu hasil cukai, hasil bukan cukai dan terimaan bukan hasil. Sumber-sumber ini merangkumi pelbagai spektrum kutipan seperti hasil tanah, hasil hutan, bayaran lesen, duti hiburan dan bayaran perkhidmatan yang lain.

Bagi tahun 2024, Kerajaan Negeri Sarawak merekodkan kutipan hasil tertinggi di Malaysia yang berjumlah RM14.2 bilion, meningkat daripada RM13.3 bilion pada tahun sebelumnya (**Carta 6.1**). Peningkatan sebanyak 6.6 peratus ini didorong oleh lonjakan komponen hasil bukan cukai sebanyak 8.0 peratus.

Kerajaan Negeri Sabah yang berada di kedudukan kedua merekodkan penyusutan hasil sebanyak 1.9 peratus. Ini disebabkan oleh penguncupan dalam kesemua komponen kutipan, terutamanya hasil cukai dan hasil bukan cukai yang masing-masing menyusut sebanyak 1.9 peratus dan 2.0 peratus.

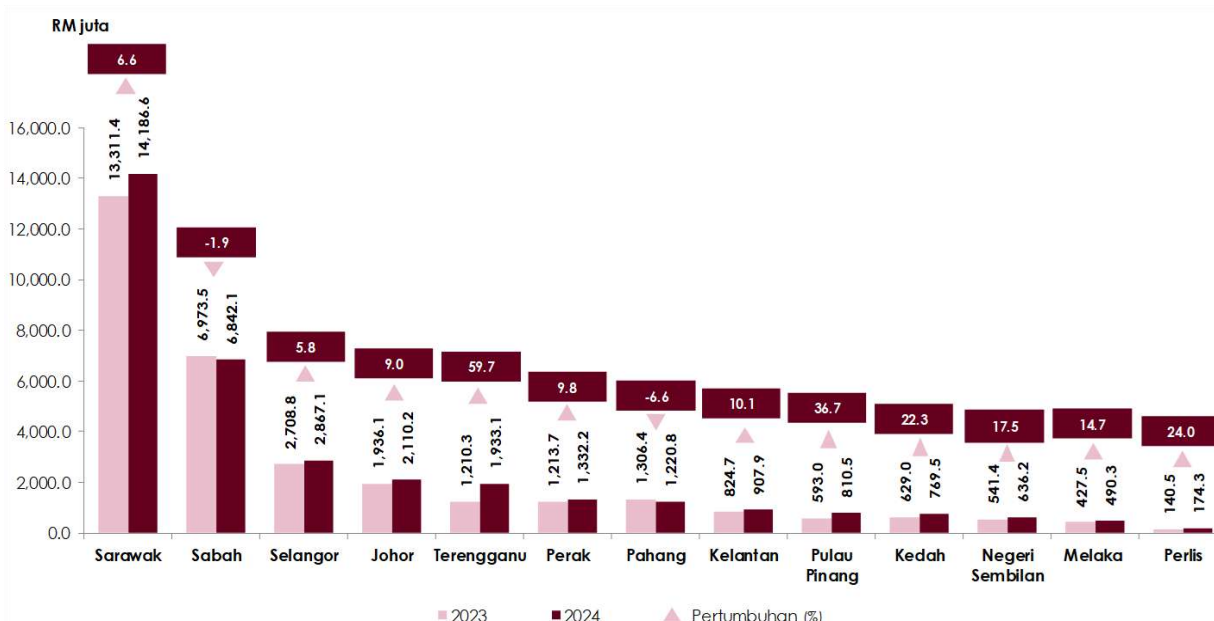
Sementara itu, Kerajaan Negeri Selangor menduduki tangga ketiga dengan pertumbuhan kutipan hasil sebanyak 5.8 peratus, iaitu peningkatan daripada RM2.7 bilion kepada RM2.9 bilion. Secara amnya, majoriti negeri mencatatkan pertumbuhan positif dalam kutipan hasil, kecuali Sabah dan Pahang yang merekodkan penyusutan berbanding tahun sebelumnya.

RM **14.2** bilion

Sarawak mencatatkan kutipan hasil tertinggi pada tahun 2024



Carta 6.1 Kutipan hasil kerajaan negeri, 2023-2024



Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia



Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri

RM12.7 bilion

Sarawak mencatatkan perbelanjaan mengurus tertinggi, 2024



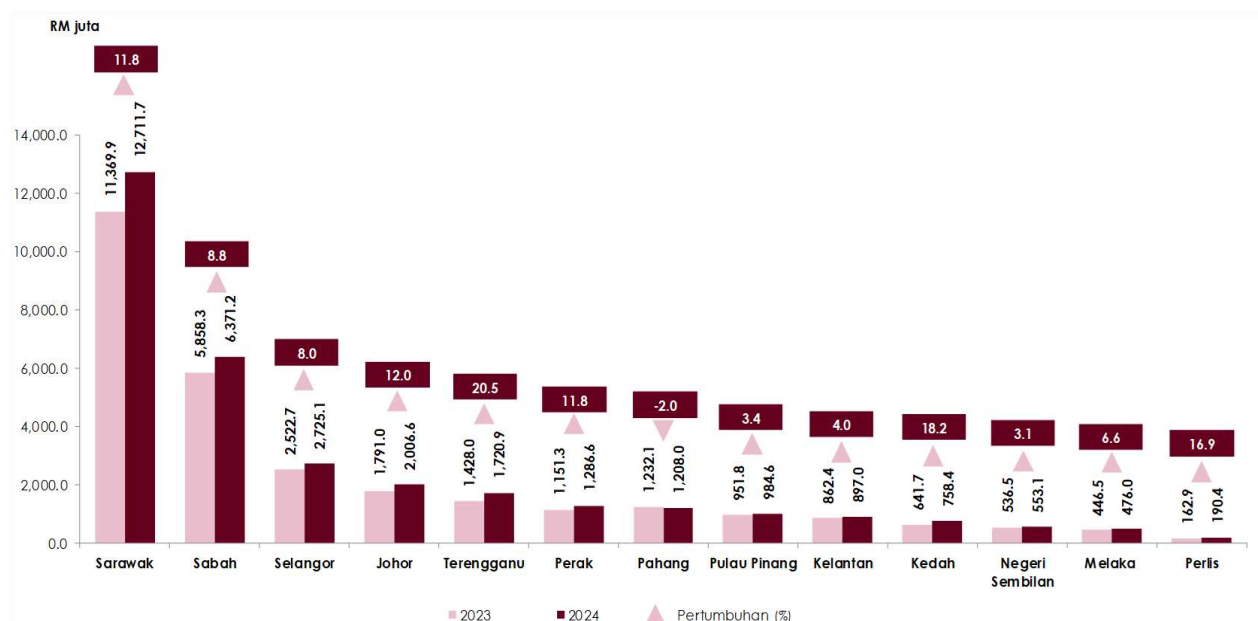
Perbelanjaan mengurus dan hasil saling berkait rapat dan merupakan teras kepada kelancaran fungsi tadbir urus sektor kerajaan. Pada tahun 2024, Kerajaan Negeri Sarawak mencatatkan perbelanjaan mengurus tertinggi berjumlah RM12.7 bilion, meningkat daripada RM11.4 bilion pada tahun 2023. Peningkatan signifikan sebanyak 11.8 peratus ini disumbangkan oleh komponen perkhidmatan dan bekalan (**Carta 6.2**).



Perbelanjaan kedua tertinggi direkodkan oleh Kerajaan Negeri Sabah dengan jumlah RM6.4 bilion, berkembang 8.8 peratus berbanding tahun sebelumnya yang disokong oleh peningkatan dalam komponen perbelanjaan lain.

Selain Sarawak dan Sabah, hampir kesemua negeri mempamerkan corak peningkatan dalam perbelanjaan mengurus bagi tahun 2024. Kerajaan Negeri Selangor membelanjakan sebanyak RM2.7 bilion berkembang 8.0 peratus, diikuti oleh Johor (RM2.0 bilion), Terengganu (RM1.7 bilion), Perak (RM1.3 bilion), Pahang (RM1.2 bilion), Pulau Pinang (RM984.6 juta), Kelantan (RM897.0 juta), Kedah (RM758.4 juta), Negeri Sembilan (RM553.1 juta), Melaka (RM476.0 juta) dan Perlis (RM190.4 juta). Walau bagaimanapun, Pahang merupakan satu-satunya negeri yang merekodkan pengurangan dalam perbelanjaan mengurus dengan penguncupan sebanyak 2.0 peratus.

Carta 6.2 Perbelanjaan mengurus kerajaan negeri, 2023-2024



Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia



Surplus/defisit kerajaan negeri

Penyata Akaun Hasil Disatukan menterjemahkan perbandingan langsung antara jumlah hasil dan perbelanjaan mengurus bagi setiap kerajaan negeri dalam satu-satu tahun kewangan. Pada tahun 2024, Kerajaan Negeri Sarawak mencatatkan surplus tertinggi berjumlah RM1.5 bilion berbanding RM1.9 bilion pada tahun sebelumnya. Prestasi utuh ini dipacu oleh peningkatan hasil bukan cukai.

11 negeri
mencatatkan **surplus**
pada tahun 2024

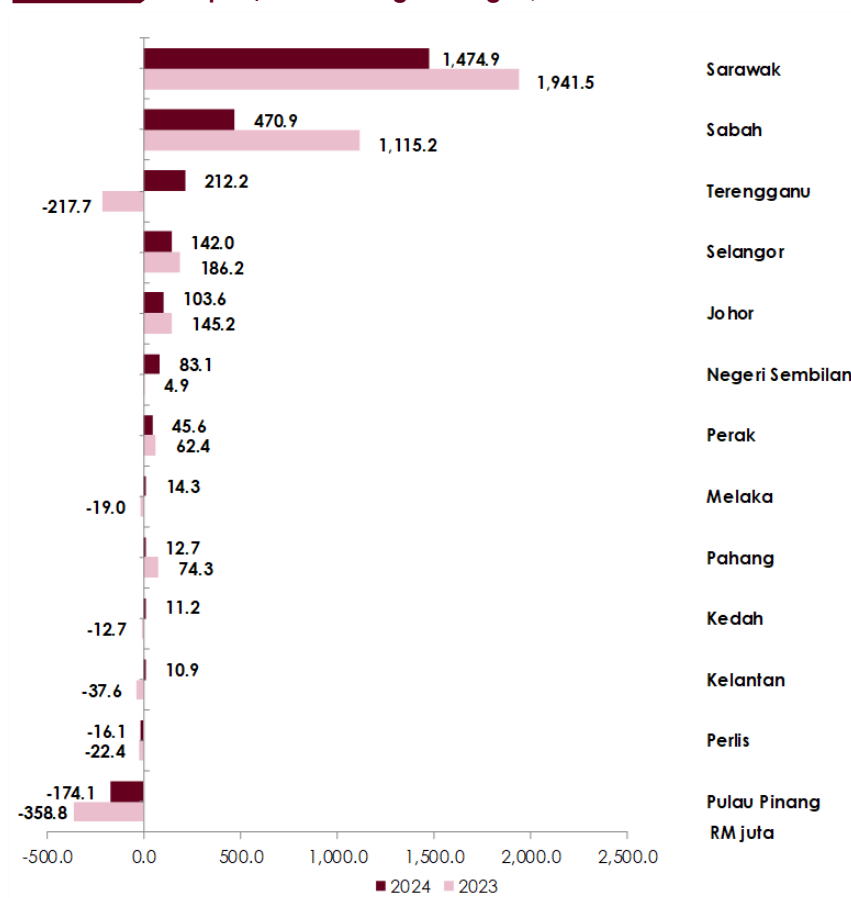


Walau bagaimanapun, hanya dua buah negeri merekodkan defisit pada tahun 2024. Kerajaan Negeri Pulau Pinang mengalami defisit tertinggi berjumlah RM174.1 juta, berbanding RM358.8 juta pada tahun 2023. Selain itu, Kerajaan Negeri Perlis turut mencatatkan defisit sebanyak RM16.1 juta.

Secara keseluruhan, landskap kewangan kerajaan negeri kekal stabil dengan 11 buah negeri berjaya mencatatkan surplus, manakala hanya dua buah negeri mengalami defisit seperti yang dipaparkan dalam **Carta 6.3**.



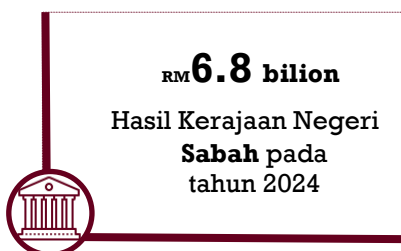
Carta 6.3 Surplus/defisit mengikut negeri, 2023-2024



Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

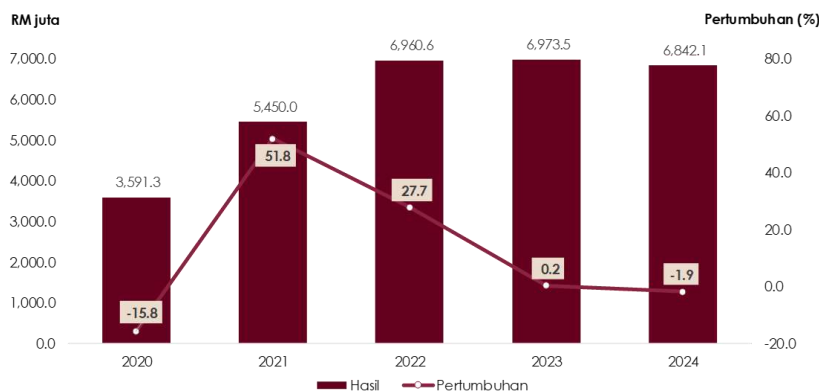


Hasil Kerajaan Negeri Sabah



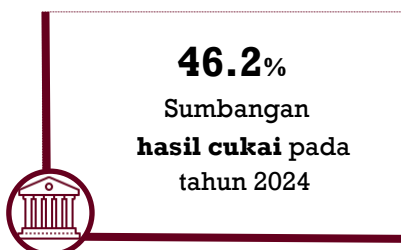
Hasil dan perbelanjaan mengurus mempunyai kaitan yang rapat serta menjadi asas kepada kelancaran fungsi tadbir urus sektor kerajaan. Kutipan hasil Kerajaan Negeri Sabah mencatatkan penyusutan sebanyak 1.9 peratus, menurun daripada RM7.0 bilion pada tahun sebelumnya kepada RM6.8 bilion pada tahun 2024 (**Carta 6.4**). Penurunan ini didorong secara langsung oleh komponen hasil cukai yang menyusut sebanyak 1.9 peratus.

Carta 6.4 Siri masa hasil Kerajaan Negeri Sabah, 2020-2024

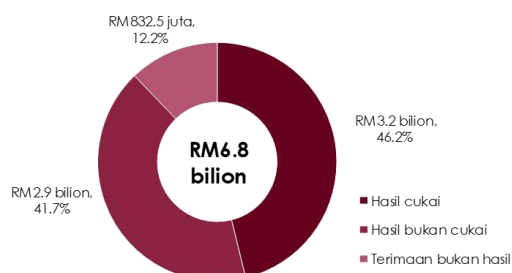


Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

Daripada keseluruhan hasil, komponen hasil cukai menjadi penyumbang terbesar dengan sumbangan sebanyak 46.2 peratus, seperti yang ditunjukkan dalam **Carta 6.5**.



Carta 6.5 Hasil Kerajaan Negeri Sabah, 2024



Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia



Penyumbang utama kepada hasil Kerajaan Negeri Sabah adalah cukai jualan yang bernilai RM3.0 bilion diikuti oleh lesen, pendaftaran, permit, royalti dan premium yang berjumlah RM2.0 bilion. Selain itu, komponen hasil lain yang menyumbang kepada pendapatan negeri adalah terimaan dan sumbangan kerajaan persekutuan yang berjumlah RM731.8 juta seperti yang diperincikan dalam **Jadual 6.3**.

RM3.0 bilion
Cukai jualan
penyumbang tertinggi hasil
negeri **Sabah**
pada tahun 2024



Jadual 6.3 Penyumbang utama bagi kategori hasil Kerajaan Negeri Sabah, 2023-2024

Kategori hasil	RM juta	
	2023	2024
Cukai jualan	3,067.4	3,007.5
Lesen, pendaftaran, permit, royalti dan premium	2,121.7	2,002.2
Terimaan dan sumbangan kerajaan persekutuan	721.9	731.8
Jumlah	5,910.9	5,741.4

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia



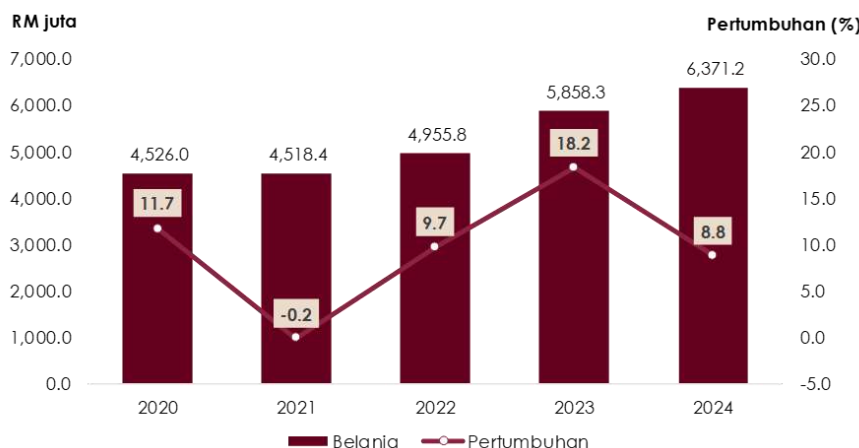
Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sabah

Komponen perbelanjaan mengurus kerajaan negeri terdiri daripada bayaran emolumen, perkhidmatan dan bekalan, aset, pemberian dan kenaan bayaran tetap serta perbelanjaan lain. Bagi tahun 2024, jumlah peruntukan yang diluluskan untuk perbelanjaan mengurus adalah sebanyak RM6.7 bilion. Sebanyak RM6.4 bilion yang meliputi 94.6 peratus daripada peruntukan tersebut telah dibelanjakan (**Carta 6.6**).

RM6.4 bilion
Perbelanjaan mengurus
Kerajaan Negeri
Sabah pada
tahun 2024



Carta 6.6 Siri masa perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sabah, 2020-2024



Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

**RM311.5 juta****Peningkatan
perbelanjaan lain Sabah
pada tahun 2024**

Secara keseluruhan, perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sabah mencatatkan peningkatan sebanyak RM512.8 juta atau 8.8 peratus, daripada RM5.9 bilion pada tahun 2023 kepada RM6.4 bilion pada tahun 2024 (**Jadual 6.4**).

Trend peningkatan ini didorong oleh komponen perbelanjaan lain yang mencatatkan pertumbuhan sebanyak 16.7 peratus. Selain itu, perkhidmatan dan bekalan meningkat sebanyak 10.1 peratus, diikuti oleh perbelanjaan aset yang berkembang sebanyak 10.0 peratus serta emolumen sebanyak 0.5 peratus. Manakala, pemberian dan kenaikan bayaran tetap merekodkan penyusutan sebanyak 0.2 peratus.

**Jadual 6.4 Perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri Sabah, 2023-2024**

Butiran perbelanjaan	RM juta		Perubahan	
	2023	2024	RM juta	%
Emolumen	790.3	794.6	4.3	0.5
Perkhidmatan dan bekalan	1,262.9	1,389.8	127.0	10.1
Aset	721.9	793.9	72.0	10.0
Pemberian dan kenaikan bayaran tetap	1,216.2	1,214.2	-2.0	-0.2
Perbelanjaan lain ¹	1,867.1	2,178.6	311.5	16.7
Jumlah	5,858.3	6,371.2	512.8	8.8

¹ Termasuk caruman kepada Kumpulan Wang Pembangunan

Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia

RM470.9 juta**Surplus Kerajaan
Negeri Sabah
pada tahun 2024****Surplus/defisit Kerajaan Negeri Sabah**

Kerajaan Negeri Sabah menutup tirai tahun kewangan 2024 dengan mencatatkan surplus semasa berjumlah RM470.9 juta, berbanding surplus sebanyak RM1.1 bilion yang direkodkan pada tahun 2023 seperti di **Jadual 6.5**.

Jadual 6.5 Surplus/defisit Kerajaan Negeri Sabah, 2023-2024

Butiran	RM juta		Perubahan	
	2023	2024	RM juta	%
Hasil	6,973.5	6,842.1	-131.5	-1.9
Perbelanjaan mengurus	5,858.3	6,371.2	512.8	8.8
Surplus/defisit	1,115.2	470.9	-644.3	-57.8

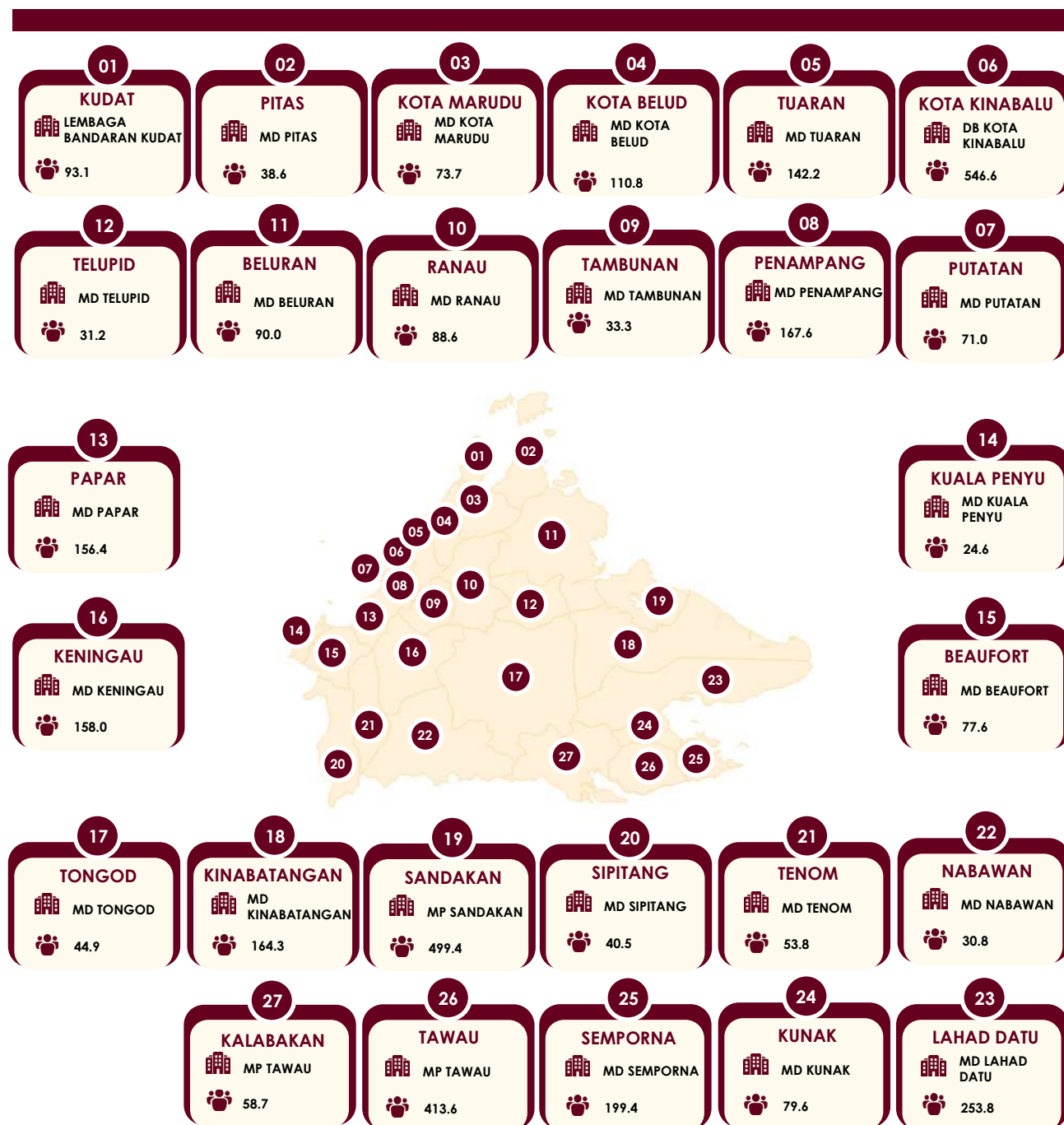
Sumber: Laporan Ketua Audit Negara, Jabatan Audit Negara Malaysia



PIHAK BERKUASA TEMPATAN DI SABAH



SABAH mempunyai **1 dewan bandaraya**,
2 majlis perbandaran dan **23 majlis daerah**



Nota:

- DB = Dewan Bandaraya, MP = Majlis Perbandaran, MD = Majlis Daerah
- Hasil tambah mungkin berbeza disebabkan oleh pembundaran

PETUNJUK:



Pihak berkuasa tempatan



Jumlah penduduk 2024 ('000) orang



JADUAL STATISTIK



JADUAL KDNK MALAYSIA

Jadual A1: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025

		RM juta		
Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Pertanian		100,573	104,031	106,354
1.1	Getah	1,672	1,847	1,615
1.2	Kelapa sawit	36,203	38,063	39,842
1.3	Ternakan	16,963	17,878	18,280
1.3.1	Ternakan ayam dan itik	10,270	11,105	11,092
1.3.2	Lembu/ kerbau	1,296	1,358	1,415
1.3.3	Ternakan lain	5,397	5,415	5,773
1.4	Pertanian lain	29,327	30,086	30,609
1.4.1	Padi	2,164	2,047	2,130
1.4.2	Sayur-sayuran	13,415	13,845	14,091
1.4.3	Buah-buahan	5,557	5,724	5,819
1.4.4	Tanaman makanan	6,849	7,119	7,201
1.4.5	Lain-lain	1,342	1,351	1,369
1.5	Perhutanan dan pembalakan	4,813	4,159	4,085
1.6	Perikanan	11,595	11,998	11,922
1.6.1	Perikanan laut	7,229	7,586	7,632
1.6.2	Akuakultur	4,366	4,412	4,290
2. Perlombongan dan pengkuarian		97,537	98,685	99,258
2.1	Minyak mentah dan kondensat	36,144	35,665	35,723
2.2	Gas asli	52,034	53,253	53,529
2.3	Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	9,360	9,767	10,006
3. Pembuatan		366,817	382,060	399,363
3.1	Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	11,894	12,522	13,764
3.2	Prosesan makanan	22,758	23,835	26,005
3.3	Minuman	5,711	6,104	6,699
3.4	Produk tembakau	3,862	4,244	4,282
3.5	Tekstil dan pakaian	5,301	5,407	5,373
3.6	Kulit dan produk berkaitan	943	997	1,069
3.7	Keluaran kayu	7,567	7,845	8,037
3.8	Kertas dan produk kertas	5,848	6,018	5,919
3.9	Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	4,620	4,994	5,397
3.10	Produk petroleum bertapis	40,986	41,783	41,195
3.11	Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	37,926	38,847	39,484
3.12	Produk getah	11,419	12,384	12,439
3.13	Produk plastik	11,774	12,403	12,488
3.14	Produk mineral bukan logam	12,168	13,054	13,229
3.15	Logam asas	9,086	9,505	10,035
3.16	Produk logam yang direka	17,331	18,911	19,859
3.17	Jentera dan peralatan	11,770	12,222	13,145
3.18	Komputer dan kelengkapan peranti	7,055	8,044	8,460

Jadual A1: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 (samb.)

		RM juta		
Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
3.19	Kelengkapan elektrik	8,083	8,033	8,656
3.20	Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	83,918	87,242	95,858
3.21	Pembuatan peralatan perubatan, ketepatan & optik, jam tangan dan jam	6,892	7,026	7,580
3.22	Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	30,149	30,349	29,546
3.23	Perabot	4,829	5,169	5,484
3.24	Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	4,927	5,121	5,360
4.	Pembinaan	56,616	66,594	74,709
4.1	Bangunan kediaman	11,319	13,494	14,998
4.2	Bangunan bukan kediaman	14,045	15,993	18,645
4.3	Kejuruteraan awam	16,312	18,946	20,574
4.4	Aktiviti pembinaan pertukangan khas	14,941	18,161	20,492
5.	Perkhidmatan	930,840	980,691	1,033,980
5.1	Utiliti	41,525	43,390	43,460
5.1.1	Elektrik dan gas	32,082	34,266	34,120
5.1.2	Air, pembentungan dan pengurusan sisa	9,444	9,124	9,340
5.2	Perdagangan borong dan runcit	281,975	294,022	308,304
5.2.1	Perdagangan borong	115,565	120,388	127,664
5.2.2	Perdagangan runcit	135,503	141,329	147,646
5.2.3	Kenderaan bermotor	30,908	32,305	32,994
5.3	Makanan & minuman dan penginapan	46,900	49,833	54,354
5.3.1	Makanan dan minuman	35,981	37,450	40,220
5.3.2	Penginapan	10,920	12,383	14,134
5.4	Pengangkutan dan penyimpanan	62,699	69,524	75,758
5.4.1	Pengangkutan darat	16,121	17,861	19,395
5.4.2	Pengangkutan air	8,029	8,746	9,543
5.4.3	Pengangkutan udara	3,647	4,475	5,222
5.4.4	Pelabuhan dan operasi lapangan terbang	6,528	7,242	7,997
5.4.5	Operasi lebuhraya	8,319	9,790	11,480
5.4.6	Aktiviti sokongan untuk pengangkutan	16,008	17,112	17,462
5.4.7	Pos dan kurier	4,048	4,297	4,658
5.5	Maklumat dan komunikasi	103,044	106,621	114,478
5.5.1	Aktiviti penerbitan dan penyiaran	8,362	8,896	9,439
5.5.2	Telekomunikasi	72,508	74,795	78,026
5.5.3	Aktiviti komputer dan perkhidmatan maklumat	22,174	22,930	27,014
5.6	Kewangan	78,015	81,228	81,524
5.6.1	Pengantara kewangan	63,542	65,797	65,988
5.6.2	Lain-lain pengantara kewangan dan aktiviti sokongan kewangan	14,473	15,430	15,536

Jadual A1: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 (samb.)

		RM juta		
Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
5.7	Insurans	25,407	27,106	27,508
5.7.1	Insurans dan tabungan pencen	24,601	26,409	26,836
5.7.2	Aktiviti sokongan insurans	805	697	671
5.8	Hartanah	20,925	23,402	25,531
5.9	Perkhidmatan perniagaan	50,944	55,182	59,481
5.9.1	Profesional, saintifik dan teknikal	36,733	39,926	42,937
5.9.2	Pentadbiran dan khidmat sokongan	14,210	15,255	16,543
5.10	Kediaman yang didiami oleh pemilik	34,803	35,870	37,003
5.11	Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	37,826	40,833	44,392
5.11.1	Perkhidmatan kesihatan swasta	12,492	13,595	14,815
5.11.2	Perkhidmatan pendidikan swasta	12,305	13,214	14,126
5.11.3	Perkhidmatan swasta lain	13,030	14,024	15,452
5.12	Perkhidmatan kerajaan	145,082	151,836	160,206
5.12.1	Perkhidmatan awam am	22,120	22,881	22,772
5.12.2	Pertahanan	8,623	8,782	9,191
5.12.3	Ketenteraman dan keselamatan awam	11,287	11,470	12,526
5.12.4	Perkhidmatan ekonomi	19,791	21,599	23,097
5.12.5	Perlindungan alam sekitar	671	540	583
5.12.6	Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	4,164	4,000	4,652
5.12.7	Kesihatan	22,439	23,385	24,528
5.12.8	Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	2,938	2,984	3,559
5.12.9	Pendidikan	50,427	53,517	56,266
5.12.10	Perlindungan sosial	2,623	2,677	3,032
5.13	Institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	598	654	706
5.14	Perkhidmatan domestik bagi isi rumah	1,097	1,192	1,274
6. Tambah Duti import		18,390	19,812	23,290
KDNK pada harga pembeli		1,570,774	1,651,873	1,736,953

Jadual A2: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan

(%)

Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Pertanian		0.4	3.4	2.2
1.1	Getah	-6.6	10.5	-12.5
1.2	Kelapa sawit	0.2	5.1	4.7
1.3	Ternakan	2.0	5.4	2.2
1.3.1	Ternakan ayam dan itik	1.4	8.1	-0.1
1.3.2	Lembu/ kerbau	3.5	4.8	4.1
1.3.3	Ternakan lain	2.6	0.3	6.6
1.4	Pertanian lain	1.9	2.6	1.7
1.4.1	Padi	-2.7	-5.4	4.1
1.4.2	Sayur-sayuran	2.0	3.2	1.8
1.4.3	Buah-buahan	3.1	3.0	1.6
1.4.4	Tanaman makanan	1.8	3.9	1.2
1.4.5	Lain-lain	3.1	0.7	1.3
1.5	Perhutanan dan pembalakan	-8.7	-13.6	-1.8
1.6	Perikanan	0.3	3.5	-0.6
1.6.1	Perikanan laut	-0.4	4.9	0.6
1.6.2	Akuakultur	1.5	1.0	-2.8
2. Perlombongan dan pengkuarian		0.5	1.2	0.6
2.1	Minyak mentah dan kondensat	-0.4	-1.3	0.2
2.2	Gas asli	0.6	2.3	0.5
2.3	Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	4.3	4.4	2.4
3. Pembuatan		0.7	4.2	4.5
3.1	Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	4.4	5.3	9.9
3.2	Prosesan makanan	5.6	4.7	9.1
3.3	Minuman	1.5	6.9	9.7
3.4	Produk tembakau	14.0	9.9	0.9
3.5	Tekstil dan pakaian	0.1	2.0	-0.6
3.6	Kulit dan produk berkaitan	7.5	5.7	7.3
3.7	Keluaran kayu	-4.1	3.7	2.4
3.8	Kertas dan produk kertas	3.8	2.9	-1.6
3.9	Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	5.9	8.1	8.1
3.10	Produk petroleum bertapis	-2.3	1.9	-1.4
3.11	Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	3.6	2.4	1.6
3.12	Produk getah	-7.1	8.5	0.4
3.13	Produk plastik	-2.7	5.3	0.7
3.14	Produk mineral bukan logam	4.3	7.3	1.3
3.15	Logam asas	2.9	4.6	5.6
3.16	Produk logam yang direka	7.0	9.1	5.0
3.17	Jentera dan peralatan	-2.0	3.8	7.5
3.18	Komputer dan kelengkapan peranti	4.7	14.0	5.2

Jadual A2: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan (samb.)

		(%)		
Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
3.19	Kelengkapan elektrik	2.0	-0.6	7.8
3.20	Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	-3.0	4.0	9.9
3.21	Pembuatan peralatan perubatan, ketepatan & optik, jam tangan dan jam	6.8	1.9	7.9
3.22	Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	3.6	0.7	-2.6
3.23	Perabot	-4.5	7.0	6.1
3.24	Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	3.1	3.9	4.7
4.	Pembinaan	5.9	17.6	12.2
4.1	Bangunan kediaman	2.0	19.2	11.1
4.2	Bangunan bukan kediaman	0.0	13.9	16.6
4.3	Kejuruteraan awam	14.7	16.1	8.6
4.4	Aktiviti pembinaan pertukangan khas	6.0	21.6	12.8
5.	Perkhidmatan	5.2	5.4	5.4
5.1	Utiliti	2.8	4.5	0.2
5.1.1	Elektrik dan gas	2.4	6.8	-0.4
5.1.2	Air, pembentungan dan pengurusan sisa	4.2	-3.4	2.4
5.2	Perdagangan borong dan runcit	6.0	4.3	4.9
5.2.1	Perdagangan borong	4.9	4.2	6.0
5.2.2	Perdagangan runcit	6.4	4.3	4.5
5.2.3	Kenderaan bermotor	9.2	4.5	2.1
5.3	Makanan & minuman dan penginapan	6.8	6.3	9.1
5.3.1	Makanan dan minuman	2.1	4.1	7.4
5.3.2	Penginapan	26.3	13.4	14.1
5.4	Pengangkutan dan penyimpanan	13.5	10.9	9.0
5.4.1	Pengangkutan darat	15.3	10.8	8.6
5.4.2	Pengangkutan air	11.9	8.9	9.1
5.4.3	Pengangkutan udara	29.0	22.7	16.7
5.4.4	Pelabuhan dan operasi lapangan terbang	11.5	10.9	10.4
5.4.5	Operasi lebuh raya	17.5	17.7	17.3
5.4.6	Aktiviti sokongan untuk pengangkutan	10.1	6.9	2.0
5.4.7	Pos dan kurier	6.9	6.2	8.4
5.5	Maklumat dan komunikasi	3.6	3.5	7.4
5.5.1	Aktiviti penerbitan dan penyiaran	6.2	6.4	6.1
5.5.2	Telekomunikasi	3.2	3.2	4.3
5.5.3	Aktiviti komputer dan perkhidmatan maklumat	3.8	3.4	17.8
5.6	Kewangan	-1.1	4.1	0.4
5.6.1	Pengantara kewangan	-4.6	3.5	0.3
5.6.2	Lain-lain pengantara kewangan dan aktiviti sokongan kewangan	17.3	6.6	0.7

Jadual A2: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan (samb.)

(%)

Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
5.7	Insurans	-6.7	6.7	1.5
5.7.1	Insurans dan tabungan pencen	-7.5	7.3	1.6
5.7.2	Aktiviti sokongan insurans	22.8	-13.4	-3.7
5.8	Hartanah	3.7	11.8	9.1
5.9	Perkhidmatan perniagaan	10.7	8.3	7.8
5.9.1	Profesional, saintifik dan teknikal	9.4	8.7	7.5
5.9.2	Pentadbiran dan khidmat sokongan	14.0	7.4	8.4
5.10	Kediaman yang didiami oleh pemilik	3.3	3.1	3.2
5.11	Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	9.7	7.9	8.7
5.11.1	Perkhidmatan kesihatan swasta	10.1	8.8	9.0
5.11.2	Perkhidmatan pendidikan swasta	7.4	7.4	6.9
5.11.3	Perkhidmatan swasta lain	11.5	7.6	10.2
5.12	Perkhidmatan kerajaan	5.3	4.7	5.5
5.12.1	Perkhidmatan awam am	-4.8	3.4	-0.5
5.12.2	Pertahanan	4.3	1.9	4.7
5.12.3	Ketenteraman dan keselamatan awam	7.2	1.6	9.2
5.12.4	Perkhidmatan ekonomi	14.5	9.1	6.9
5.12.5	Perlindungan alam sekitar	552.2	-19.4	7.9
5.12.6	Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	19.2	-3.9	16.3
5.12.7	Kesihatan	12.3	4.2	4.9
5.12.8	Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	19.5	1.6	19.3
5.12.9	Pendidikan	0.5	6.1	5.1
5.12.10	Perlindungan sosial	16.1	2.1	13.2
5.13	Institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	5.1	9.5	7.8
5.14	Perkhidmatan domestik bagi isi rumah	9.6	8.6	6.9
6. Tambah Duti import		9.6	7.7	17.6
KDNK pada harga pembeli		3.6	5.2	5.2

Jadual A3: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK

		(%)		
Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Pertanian		6.4	6.3	6.1
1.1	Getah	0.1	0.1	0.1
1.2	Kelapa sawit	2.3	2.3	2.3
1.3	Ternakan	1.1	1.1	1.1
1.3.1	Ternakan ayam dan itik	0.7	0.7	0.6
1.3.2	Lembu/ kerbau	0.1	0.1	0.1
1.3.3	Ternakan lain	0.3	0.3	0.3
1.4	Pertanian lain	1.9	1.8	1.8
1.4.1	Padi	0.1	0.1	0.1
1.4.2	Sayur-sayuran	0.9	0.8	0.8
1.4.3	Buah-buahan	0.4	0.3	0.3
1.4.4	Tanaman makanan	0.4	0.4	0.4
1.4.5	Lain-lain	0.1	0.1	0.1
1.5	Perhutanan dan pembalakan	0.3	0.3	0.2
1.6	Perikanan	0.7	0.7	0.7
1.6.1	Perikanan laut	0.5	0.5	0.4
1.6.2	Akuakultur	0.3	0.3	0.2
2. Perlombongan dan pengkuarian		6.2	6.0	5.7
2.1	Minyak mentah dan kondensat	2.3	2.2	2.1
2.2	Gas asli	3.3	3.2	3.1
2.3	Perlombongan lain & pengkuarian dan perkhidmatan sokongan	0.6	0.6	0.6
3. Pembuatan		23.4	23.1	23.0
3.1	Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan	0.8	0.8	0.8
3.2	Prosesan makanan	1.4	1.4	1.5
3.3	Minuman	0.4	0.4	0.4
3.4	Produk tembakau	0.2	0.3	0.2
3.5	Tekstil dan pakaian	0.3	0.3	0.3
3.6	Kulit dan produk berkaitan	0.1	0.1	0.1
3.7	Keluaran kayu	0.5	0.5	0.5
3.8	Kertas dan produk kertas	0.4	0.4	0.3
3.9	Percetakan dan pengeluaran semula media rakaman	0.3	0.3	0.3
3.10	Produk petroleum bertapis	2.6	2.5	2.4
3.11	Bahan kimia & produk kimia dan produk farmaseutikal	2.4	2.4	2.3
3.12	Produk getah	0.7	0.7	0.7
3.13	Produk plastik	0.7	0.8	0.7
3.14	Produk mineral bukan logam	0.8	0.8	0.8
3.15	Logam asas	0.6	0.6	0.6
3.16	Produk logam yang direka	1.1	1.1	1.1
3.17	Jentera dan peralatan	0.7	0.7	0.8
3.18	Komputer dan kelengkapan peranti	0.4	0.5	0.5

Jadual A3: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK (samb.)

		(%)		
Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
3.19	Kelengkapan elektrik	0.5	0.5	0.5
3.20	Komponen & papan elektronik, peralatan komunikasi dan elektronik pengguna	5.3	5.3	5.5
3.21	Pembuatan peralatan perubatan, ketepatan & optik, jam tangan dan jam	0.4	0.4	0.4
3.22	Kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan	1.9	1.8	1.7
3.23	Perabot	0.3	0.3	0.3
3.24	Pembuatan lain dan pembaikan & pemasangan mesin dan kelengkapan	0.3	0.3	0.3
4.	Pembinaan	3.6	4.0	4.3
4.1	Bangunan kediaman	0.7	0.8	0.9
4.2	Bangunan bukan kediaman	0.9	1.0	1.1
4.3	Kejuruteraan awam	1.0	1.1	1.2
4.4	Aktiviti pembinaan pertukangan khas	1.0	1.1	1.2
5.	Perkhidmatan	59.3	59.4	59.5
5.1	Utiliti	2.6	2.6	2.5
5.1.1	Elektrik dan gas	2.0	2.1	2.0
5.1.2	Air, pembentungan dan pengurusan sisa	0.6	0.6	0.5
5.2	Perdagangan borong dan runcit	18.0	17.8	17.7
5.2.1	Perdagangan borong	7.4	7.3	7.3
5.2.2	Perdagangan runcit	8.6	8.6	8.5
5.2.3	Kenderaan bermotor	2.0	2.0	1.9
5.3	Makanan & minuman dan penginapan	3.0	3.0	3.1
5.3.1	Makanan dan minuman	2.3	2.3	2.3
5.3.2	Penginapan	0.7	0.7	0.8
5.4	Pengangkutan dan penyimpanan	4.0	4.2	4.4
5.4.1	Pengangkutan darat	1.0	1.1	1.1
5.4.2	Pengangkutan air	0.5	0.5	0.5
5.4.3	Pengangkutan udara	0.2	0.3	0.3
5.4.4	Pelabuhan dan operasi lapangan terbang	0.4	0.4	0.5
5.4.5	Operasi lebuh raya	0.5	0.6	0.7
5.4.6	Aktiviti sokongan untuk pengangkutan	1.0	1.0	1.0
5.4.7	Pos dan kurier	0.3	0.3	0.3
5.5	Maklumat dan komunikasi	6.6	6.5	6.6
5.5.1	Aktiviti penerbitan dan penyiaran	0.5	0.5	0.5
5.5.2	Telekomunikasi	4.6	4.5	4.5
5.5.3	Aktiviti komputer dan perkhidmatan maklumat	1.4	1.4	1.6
5.6	Kewangan	5.0	4.9	4.7
5.6.1	Pengantara kewangan	4.0	4.0	3.8
5.6.2	Lain-lain pengantara kewangan dan aktiviti sokongan kewangan	0.9	0.9	0.9

Jadual A3: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK (samb.)

		(%)		
Jenis aktiviti ekonomi		2023	2024 ^e	2025 ^p
5.7	Insurans	1.6	1.6	1.6
5.7.1	Insurans dan tabungan pencen	1.6	1.6	1.5
5.7.2	Aktiviti sokongan insurans	0.1	0.0	0.0
5.8	Hartanah	1.3	1.4	1.5
5.9	Perkhidmatan perniagaan	3.2	3.3	3.4
5.9.1	Profesional, saintifik dan teknikal	2.3	2.4	2.5
5.9.2	Pentadbiran dan khidmat sokongan	0.9	0.9	1.0
5.10	Kediaman yang didiami oleh pemilik	2.2	2.2	2.1
5.11	Perkhidmatan kemasyarakatan, sosial dan persendirian	2.4	2.5	2.6
5.11.1	Perkhidmatan kesihatan swasta	0.8	0.8	0.9
5.11.2	Perkhidmatan pendidikan swasta	0.8	0.8	0.8
5.11.3	Perkhidmatan swasta lain	0.8	0.8	0.9
5.12	Perkhidmatan kerajaan	9.2	9.2	9.2
5.12.1	Perkhidmatan awam am	1.4	1.4	1.3
5.12.2	Pertahanan	0.5	0.5	0.5
5.12.3	Ketenteraman dan keselamatan awam	0.7	0.7	0.7
5.12.4	Perkhidmatan ekonomi	1.3	1.3	1.3
5.12.5	Perlindungan alam sekitar	0.0	0.0	0.0
5.12.6	Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	0.3	0.2	0.3
5.12.7	Kesihatan	1.4	1.4	1.4
5.12.8	Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	0.2	0.2	0.2
5.12.9	Pendidikan	3.2	3.2	3.2
5.12.10	Perlindungan sosial	0.2	0.2	0.2
5.13	Institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	0.0	0.0	0.0
5.14	Perkhidmatan domestik bagi isi rumah	0.1	0.1	0.1
6. Tambah Duti import		1.2	1.2	1.3
KDNK pada harga pembeli		100.0	100.0	100.0

Jadual A4: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025

RM juta

Jenis perbelanjaan	2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	951,830	997,503	1,050,776
1.1 Perbelanjaan penggunaan akhir swasta mengikut tujuan			
1.1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	231,114	241,507	250,771
1.1.2 Minuman alkohol dan tembakau	12,253	12,338	12,373
1.1.3 Pakaian dan kasut	34,852	37,443	40,647
1.1.4 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	148,516	156,460	158,612
1.1.5 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	45,136	48,161	49,954
1.1.6 Kesihatan	29,604	32,387	35,037
1.1.7 Pengangkutan	124,568	136,360	150,210
1.1.8 Komunikasi	101,024	106,468	115,754
1.1.9 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	35,755	37,709	39,254
1.1.10 Pendidikan	18,571	19,752	20,848
1.1.11 Restoran dan hotel	81,417	90,652	103,946
1.1.12 Pelbagai barangan dan perkhidmatan	101,436	107,783	110,844
1.1.13 Pembelian oleh residen di luar negeri	48,268	54,030	57,901
1.1.14 Tolak: Pembelian oleh isi rumah bukan residen dalam pasaran domestik	61,619	84,583	96,503
1.1.15 Perbelanjaan penggunaan akhir institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	933	1,035	1,128
1.2 Penggunaan perseorangan kerajaan am	71,919	75,664	79,463
1.2.1 Perkhidmatan kesihatan	16,871	18,015	19,099
1.2.2 Perkhidmatan pendidikan	51,945	54,203	56,457
1.2.3 Perkhidmatan sosial	3,103	3,446	3,908
1.3 Penggunaan akhir sebenar isi rumah	1,023,748	1,073,167	1,130,239
1.4 Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah mengikut kategori penggunaan	950,897	996,469	1,049,647
1.4.1 Barangan	561,435	573,109	593,781
1.4.1.1 Barangan tidak tahan lama	402,324	408,379	424,878
1.4.1.2 Barangan separa tahan lama	57,131	58,629	61,396
1.4.1.3 Barangan tahan lama	101,980	106,101	107,507
1.4.2 Perkhidmatan	389,462	423,359	455,867
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	209,644	219,199	230,830
2.1 Perkhidmatan awam am	36,442	35,256	36,834
2.2 Pertahanan	14,721	15,720	16,018
2.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	15,471	16,022	16,972
2.4 Perkhidmatan ekonomi	30,128	34,159	36,423
2.5 Perlindungan alam sekitar	1,117	1,139	1,214
2.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	5,591	5,557	6,083
2.7 Kesihatan	33,752	35,557	37,119
2.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	5,066	5,115	5,744
2.9 Pendidikan	64,254	67,228	70,515
2.10 Perlindungan sosial	3,103	3,446	3,908

Jadual A4: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 (samb.)

RM juta

Jenis perbelanjaan	2023	2024 ^e	2025 ^p
3. Pembentukan modal tetap kasar	314,492	352,557	386,376
3.1 Pembentukan modal tetap kasar mengikut jenis aset			
3.1.1 Struktur	157,484	181,935	202,052
3.1.2 Jentera dan peralatan	131,760	143,731	156,549
3.1.3 Aset lain	25,247	26,891	27,776
3.2 Pembentukan modal tetap kasar mengikut sektor			
3.2.1 Awam	71,751	79,700	87,872
3.2.2 Swasta	242,741	272,858	298,504
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	30,731	14,247	11,258
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	1,038,085	1,127,229	1,182,937
5.1 Eksport barangan	885,422	937,619	964,534
5.2 Eksport perkhidmatan	152,663	189,609	218,402
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	974,008	1,058,862	1,125,224
6.1 Import barangan	786,492	862,039	918,558
6.2 Import perkhidmatan	187,515	196,823	206,666
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	1,570,774	1,651,873	1,736,953

* Termasuk perbezaan statistik

Jadual A5: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan

				(%)
Jenis perbelanjaan				
	2023	2024 ^e	2025 ^p	
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta	4.6	4.8	5.3	
1.1 Perbelanjaan penggunaan akhir swasta mengikut tujuan				
1.1.1 Makanan dan minuman bukan alkohol	4.4	4.5	3.8	
1.1.2 Minuman alkohol dan tembakau	2.4	0.7	0.3	
1.1.3 Pakaian dan kasut	7.0	7.4	8.6	
1.1.4 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	6.6	5.3	1.4	
1.1.5 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	3.3	6.7	3.7	
1.1.6 Kesihatan	11.2	9.4	8.2	
1.1.7 Pengangkutan	9.6	9.5	10.2	
1.1.8 Komunikasi	7.0	5.4	8.7	
1.1.9 Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	5.3	5.5	4.1	
1.1.10 Pendidikan	7.2	6.4	5.5	
1.1.11 Restoran dan hotel	6.9	11.3	14.7	
1.1.12 Pelbagai barangan dan perkhidmatan	4.0	6.3	2.8	
1.1.13 Pembelian oleh residen di luar negeri	67.1	11.9	7.2	
1.1.14 Tolak: Pembelian oleh isi rumah bukan residen dalam pasaran domestik	119.2	37.3	14.1	
1.1.15 Perbelanjaan penggunaan akhir institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	6.7	10.9	9.0	
1.2 Penggunaan perseorangan kerajaan am	4.3	5.2	5.0	
1.2.1 Perkhidmatan kesihatan	15.4	6.8	6.0	
1.2.2 Perkhidmatan pendidikan	0.7	4.3	4.2	
1.2.3 Perkhidmatan sosial	14.2	11.1	13.4	
1.3 Penggunaan akhir sebenar isi rumah	4.5	4.8	5.3	
1.4 Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah mengikut kategori penggunaan	4.6	4.8	5.3	
1.4.1 Barangan	5.2	2.1	3.6	
1.4.1.1 Barangan tidak tahan lama	4.5	1.5	4.0	
1.4.1.2 Barangan separa tahan lama	1.1	2.6	4.7	
1.4.1.3 Barangan tahan lama	11.1	4.0	1.3	
1.4.2 Perkhidmatan	3.6	8.7	7.7	
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan	4.3	4.6	5.3	
2.1 Perkhidmatan awam am	-8.8	-3.3	4.5	
2.2 Pertahanan	8.7	6.8	1.9	
2.3 Ketenteraman dan keselamatan awam	7.7	3.6	5.9	
2.4 Perkhidmatan ekonomi	12.3	13.4	6.6	
2.5 Perlindungan alam sekitar	362.3	2.0	6.6	
2.6 Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	24.1	-0.6	9.5	
2.7 Kesihatan	4.4	5.3	4.4	
2.8 Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	14.1	0.9	12.3	
2.9 Pendidikan	3.6	4.6	4.9	
2.10 Perlindungan sosial	14.2	11.1	13.4	

Jadual A5: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan (samb.)

				(%)
Jenis perbelanjaan				
	2023	2024 ^e	2025 ^p	
3. Pembentukan modal tetap kasar	5.4	12.1	9.6	
3.1 Pembentukan modal tetap kasar mengikut jenis aset				
3.1.1 Struktur	6.1	15.5	11.1	
3.1.2 Jentera dan peralatan	5.2	9.1	8.9	
3.1.3 Aset lain	2.7	6.5	3.3	
3.2 Pembentukan modal tetap kasar mengikut sektor				
3.2.1 Awam	8.5	11.1	10.3	
3.2.2 Swasta	4.5	12.4	9.4	
4. Perubahan inventori dan barangan berharga*	..	..	..	
5. Eksport barangan dan perkhidmatan	-7.9	8.6	4.9	
5.1 Eksport barangan	-12.5	5.9	2.9	
5.2 Eksport perkhidmatan	32.9	24.2	15.2	
6. Tolak Import barangan dan perkhidmatan	-6.8	8.7	6.3	
6.1 Import barangan	-10.9	9.6	6.6	
6.2 Import perkhidmatan	16.1	5.0	5.0	
Perbelanjaan atas KDNK pada harga pembeli	3.6	5.2	5.2	

* Termasuk perbezaan statistik

Jadual A6: KDNK mengikut jenis perbelanjaan pada harga malar 2015, Malaysia, 2023-2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK

		(%)		
Jenis perbelanjaan		2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Perbelanjaan penggunaan akhir swasta		60.6	60.4	60.5
1.1	Perbelanjaan penggunaan akhir swasta mengikut tujuan			
1.1.1	Makanan dan minuman bukan alkohol	14.7	14.6	14.4
1.1.2	Minuman alkohol dan tembakau	0.8	0.7	0.7
1.1.3	Pakaian dan kasut	2.2	2.3	2.3
1.1.4	Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	9.5	9.5	9.1
1.1.5	Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	2.9	2.9	2.9
1.1.6	Kesihatan	1.9	2.0	2.0
1.1.7	Pengangkutan	7.9	8.3	8.6
1.1.8	Komunikasi	6.4	6.4	6.7
1.1.9	Perkhidmatan rekreasi dan kebudayaan	2.3	2.3	2.3
1.1.10	Pendidikan	1.2	1.2	1.2
1.1.11	Restoran dan hotel	5.2	5.5	6.0
1.1.12	Pelbagai barangan dan perkhidmatan	6.5	6.5	6.4
1.1.13	Pembelian oleh residen di luar	3.1	3.3	3.3
1.1.14	Tolak: Pembelian oleh isi rumah bukan residen dalam pasaran domestik	3.9	5.1	5.6
1.1.15	Perbelanjaan penggunaan akhir institusi bukan keuntungan yang berkhidmat kepada isi rumah	0.1	0.1	0.1
1.2	Penggunaan perseorangan kerajaan am	4.6	4.6	4.6
1.2.1	Perkhidmatan kesihatan	1.1	1.1	1.1
1.2.2	Perkhidmatan pendidikan	3.3	3.3	3.3
1.2.3	Perkhidmatan sosial	0.2	0.2	0.2
1.3	Penggunaan akhir sebenar isi rumah	65.2	65.0	65.1
1.4	Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah mengikut kategori penggunaan	60.5	60.3	60.4
1.4.1	Barangan	35.7	34.7	34.2
1.4.1.1	Barangan tidak tahan lama	25.6	24.7	24.5
1.4.1.2	Barangan separa tahan lama	3.6	3.5	3.5
1.4.1.3	Barangan tahan lama	6.5	6.4	6.2
1.4.2	Perkhidmatan	24.8	25.6	26.2
2. Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan		13.3	13.3	13.3
2.1	Perkhidmatan awam am	2.3	2.1	2.1
2.2	Pertahanan	0.9	1.0	0.9
2.3	Ketenteraman dan keselamatan awam	1.0	1.0	1.0
2.4	Perkhidmatan ekonomi	1.9	2.1	2.1
2.5	Perlindungan alam sekitar	0.1	0.1	0.1
2.6	Kemudahan perumahan dan kemasyarakatan	0.4	0.3	0.4
2.7	Kesihatan	2.1	2.2	2.1
2.8	Rekreasi, kebudayaan dan keagamaan	0.3	0.3	0.3
2.9	Pendidikan	4.1	4.1	4.1
2.10	Perlindungan sosial	0.2	0.2	0.2



JADUAL KDNK NEGERI

Jadual A7: KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2023-2025

			RM juta
Negeri	2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Johor	148,710	158,348	170,947
2. Kedah	51,897	54,102	56,303
3. Kelantan	27,674	28,599	29,776
4. Melaka	46,867	48,844	50,286
5. Negeri Sembilan	51,927	54,335	55,767
6. Pahang	64,995	68,754	70,962
7. Pulau Pinang	115,983	121,437	130,283
8. Perak	82,689	86,620	91,529
9. Perlis	6,344	6,545	6,676
10. Selangor	406,786	432,930	460,114
11. Terengganu	38,235	39,951	40,597
12. Sabah	83,471	84,506	88,774
13. Sarawak	142,760	148,189	153,511
14. W.P. Kuala Lumpur	237,185	251,947	265,104
15. W.P. Labuan	8,125	8,553	8,700
16. W.P. Putrajaya	13,028	13,702	14,366
17. Supra	44,095	44,510	43,257
Jumlah KDNK pada harga pembeli	1,570,774	1,651,873	1,736,953

Jadual A8: KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan kepada KDNK

			(%)
Negeri	2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Johor	4.2	6.5	8.0
2. Kedah	1.7	4.2	4.1
3. Kelantan	2.6	3.3	4.1
4. Melaka	2.8	4.2	3.0
5. Negeri Sembilan	1.9	4.6	2.6
6. Pahang	5.1	5.8	3.2
7. Pulau Pinang	3.2	4.7	7.3
8. Perak	2.8	4.8	5.7
9. Perlis	2.1	3.2	2.0
10. Selangor	5.4	6.4	6.3
11. Terengganu	2.3	4.5	1.6
12. Sabah	1.6	1.2	5.1
13. Sarawak	1.3	3.8	3.6
14. W.P. Kuala Lumpur	3.6	6.2	5.2
15. W.P. Labuan	1.8	5.3	1.7
16. W.P. Putrajaya	5.7	5.2	4.8
17. Supra	2.9	0.9	-2.8
KDNK pada harga pembeli	3.6	5.2	5.2

Jadual A9: KDNK mengikut negeri pada harga malar 2015, 2023-2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK

				(%)
Negeri	2023	2024 ^e	2025 ^p	
1. Johor	9.5	9.6	9.8	
2. Kedah	3.3	3.3	3.2	
3. Kelantan	1.8	1.7	1.7	
4. Melaka	3.0	3.0	2.9	
5. Negeri Sembilan	3.3	3.3	3.2	
6. Pahang	4.1	4.2	4.1	
7. Pulau Pinang	7.4	7.4	7.5	
8. Perak	5.3	5.2	5.3	
9. Perlis	0.4	0.4	0.4	
10. Selangor	25.9	26.2	26.5	
11. Terengganu	2.4	2.4	2.3	
12. Sabah	5.3	5.1	5.1	
13. Sarawak	9.1	9.0	8.8	
14. W.P. Kuala Lumpur	15.1	15.3	15.3	
15. W.P. Labuan	0.5	0.5	0.5	
16. W.P. Putrajaya	0.8	0.8	0.8	
17. Supra	2.8	2.7	2.5	
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	

Jadual A10: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023

Jenis aktiviti ekonomi							RM juta
	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17,297	692	44,165	4,474	80,384	1,698	148,710
2. Kedah	5,507	122	15,138	1,600	29,229	303	51,897
3. Kelantan	5,610	428	1,265	465	19,869	37	27,674
4. Melaka	4,708	65	16,951	1,035	24,043	65	46,867
5. Negeri Sembilan	3,132	226	19,628	1,367	27,477	97	51,927
6. Pahang	14,139	629	14,039	2,271	33,880	38	64,995
7. Pulau Pinang	2,213	154	53,893	3,377	55,689	658	115,983
8. Perak	11,706	494	15,952	2,016	52,461	60	82,689
9. Perlis	1,090	33	484	155	4,468	114	6,344
10. Selangor	4,581	833	119,671	19,968	248,371	13,362	406,786
11. Terengganu	2,830	208	14,084	1,166	19,933	15	38,235
12. Sabah	12,653	19,535	6,057	2,494	42,469	263	83,471
13. Sarawak	14,982	29,868	37,696	5,121	54,674	419	142,760
14. W.P. Kuala Lumpur	a	154	6,409	10,511	218,901	1,209	237,185
15. W.P. Labuan	126	-	1,382	147	6,430	39	8,125
16. W.P. Putrajaya	a	-	a	449	12,562	13	13,028
17. Supra	-	44,095	-	-	-	-	44,095
Jumlah KDNK pada harga pembeli	100,573	97,537	366,817	56,616	930,840	18,390	1,570,774

Jadual A11: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Perubahan peratusan tahunan

Jenis aktiviti ekonomi							(%)
	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	-0.7	6.7	2.8	12.9	5.5	10.8	4.2
2. Kedah	-2.8	6.8	-3.2	32.8	4.1	-13.2	1.7
3. Kelantan	-1.6	8.9	-2.6	8.3	4.0	-18.3	2.6
4. Melaka	4.1	6.8	0.3	6.5	4.3	-2.7	2.8
5. Negeri Sembilan	-5.5	9.5	1.2	-6.0	4.6	-69.4	1.9
6. Pahang	1.3	9.9	2.1	42.3	6.1	-26.3	5.1
7. Pulau Pinang	5.8	6.9	-0.5	23.0	6.0	2.3	3.2
8. Perak	2.3	9.2	2.2	-2.5	3.2	15.6	2.8
9. Perlis	3.2	5.6	-1.0	1.4	2.5	-11.1	2.1
10. Selangor	-7.1	4.5	2.0	10.0	6.2	25.1	5.4
11. Terengganu	6.5	5.6	0.2	1.7	3.2	77.2	2.3
12. Sabah	0.8	-4.5	4.8	-0.9	4.6	-2.6	1.6
13. Sarawak	1.7	-0.1	-3.9	8.8	5.3	-1.9	1.3
14. W.P. Kuala Lumpur	..	4.2	1.8	-9.7	4.9	-44.0	3.6
15. W.P. Labuan	2.9	-	0.4	-0.5	2.1	15.1	1.8
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	-21.5	7.1	-16.8	5.7
17. Supra	-	2.9	-	-	-	-	2.9
KDNK pada harga pembeli	0.4	0.5	0.7	5.9	5.2	9.6	3.6

Jadual A12: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17.2	0.7	12.0	7.9	8.6	9.2	9.5
2. Kedah	5.5	0.1	4.1	2.8	3.1	1.6	3.3
3. Kelantan	5.6	0.4	0.3	0.8	2.1	0.2	1.8
4. Melaka	4.7	0.1	4.6	1.8	2.6	0.4	3.0
5. Negeri Sembilan	3.1	0.2	5.4	2.4	3.0	0.5	3.3
6. Pahang	14.1	0.6	3.8	4.0	3.6	0.2	4.1
7. Pulau Pinang	2.2	0.2	14.7	6.0	6.0	3.6	7.4
8. Perak	11.6	0.5	4.3	3.6	5.6	0.3	5.3
9. Perlis	1.1	0.0	0.1	0.3	0.5	0.6	0.4
10. Selangor	4.6	0.9	32.6	35.3	26.7	72.7	25.9
11. Terengganu	2.8	0.2	3.8	2.1	2.1	0.1	2.4
12. Sabah	12.6	20.0	1.7	4.4	4.6	1.4	5.3
13. Sarawak	14.9	30.6	10.3	9.0	5.9	2.3	9.1
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.2	1.7	18.6	23.5	6.6	15.1
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.3	0.7	0.2	0.5
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	0.8	1.3	0.1	0.8
17. Supra	-	45.2	-	-	-	-	2.8
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A13: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2023 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	11.6	0.5	29.7	3.0	54.1	1.1	100.0
2. Kedah	10.6	0.2	29.2	3.1	56.3	0.6	100.0
3. Kelantan	20.3	1.5	4.6	1.7	71.8	0.1	100.0
4. Melaka	10.0	0.1	36.2	2.2	51.3	0.1	100.0
5. Negeri Sembilan	6.0	0.4	37.8	2.6	52.9	0.2	100.0
6. Pahang	21.8	1.0	21.6	3.5	52.1	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	1.9	0.1	46.5	2.9	48.0	0.6	100.0
8. Perak	14.2	0.6	19.3	2.4	63.4	0.1	100.0
9. Perlis	17.2	0.5	7.6	2.4	70.4	1.8	100.0
10. Selangor	1.1	0.2	29.4	4.9	61.1	3.3	100.0
11. Terengganu	7.4	0.5	36.8	3.0	52.1	0.0	100.0
12. Sabah	15.2	23.4	7.3	3.0	50.9	0.3	100.0
13. Sarawak	10.5	20.9	26.4	3.6	38.3	0.3	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.7	4.4	92.3	0.5	100.0
15. W.P. Labuan	1.5	-	17.0	1.8	79.1	0.5	100.0
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	3.5	96.4	0.1	100.0
17. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	6.4	6.2	23.4	3.6	59.3	1.2	100.0

Jadual A14: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024

							RM juta
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	18,201	777	46,000	6,371	85,199	1,800	158,348
2. Kedah	5,785	120	16,135	1,413	30,323	326	54,102
3. Kelantan	5,695	468	1,293	552	20,556	35	28,599
4. Melaka	4,601	70	17,588	1,324	25,167	93	48,844
5. Negeri Sembilan	3,397	217	20,399	1,470	28,729	124	54,335
6. Pahang	15,456	612	14,531	2,466	35,567	123	68,754
7. Pulau Pinang	2,202	164	56,063	3,799	58,423	786	121,437
8. Perak	12,303	485	16,769	2,248	54,745	70	86,620
9. Perlis	1,120	34	491	173	4,610	116	6,545
10. Selangor	4,952	940	125,785	23,133	263,974	14,147	432,930
11. Terengganu	2,931	239	14,628	1,370	20,746	38	39,951
12. Sabah	12,254	18,584	6,128	3,030	44,232	278	84,506
13. Sarawak	15,004	31,307	38,190	5,871	57,309	509	148,189
14. W.P. Kuala Lumpur	a	159	6,685	12,732	231,080	1,290	251,947
15. W.P. Labuan	129	-	1,373	152	6,838	62	8,553
16. W.P. Putrajaya	a	-	a	491	13,194	14	13,702
17. Supra	-	44,510	-	-	-	-	44,510
Jumlah KDNK pada harga pembeli	104,031	98,685	382,060	66,594	980,691	19,812	1,651,873

Jadual A15: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Perubahan peratusan tahunan

							(%)
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	5.2	12.2	4.2	42.4	6.0	6.0	6.5
2. Kedah	5.1	-2.0	6.6	-11.7	3.7	7.7	4.2
3. Kelantan	1.5	9.4	2.2	18.5	3.5	-4.4	3.3
4. Melaka	-2.3	7.7	3.8	27.9	4.7	43.1	4.2
5. Negeri Sembilan	8.5	-4.2	3.9	7.5	4.6	26.7	4.6
6. Pahang	9.3	-2.7	3.5	8.6	5.0	227.7	5.8
7. Pulau Pinang	-0.5	6.6	4.0	12.5	4.9	19.5	4.7
8. Perak	5.1	-1.9	5.1	11.5	4.4	16.7	4.8
9. Perlis	2.8	3.6	1.4	12.0	3.2	1.3	3.2
10. Selangor	8.1	12.8	5.1	15.8	6.3	5.9	6.4
11. Terengganu	3.6	14.6	3.9	17.5	4.1	159.7	4.5
12. Sabah	-3.2	-4.9	1.2	21.5	4.2	5.9	1.2
13. Sarawak	0.1	4.8	1.3	14.7	4.8	21.4	3.8
14. W.P. Kuala Lumpur	..	3.5	4.3	21.1	5.6	6.7	6.2
15. W.P. Labuan	2.3	-	-0.7	3.1	6.3	57.8	5.3
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	9.3	5.0	7.2	5.2
17. Supra	-	0.9	-	-	-	-	0.9
KDNK pada harga pembeli	3.4	1.2	4.2	17.6	5.4	7.7	5.2

Jadual A16: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17.5	0.8	12.0	9.6	8.7	9.1	9.6
2. Kedah	5.6	0.1	4.2	2.1	3.1	1.6	3.3
3. Kelantan	5.5	0.5	0.3	0.8	2.1	0.2	1.7
4. Melaka	4.4	0.1	4.6	2.0	2.6	0.5	3.0
5. Negeri Sembilan	3.3	0.2	5.3	2.2	2.9	0.6	3.3
6. Pahang	14.9	0.6	3.8	3.7	3.6	0.6	4.2
7. Pulau Pinang	2.1	0.2	14.7	5.7	6.0	4.0	7.4
8. Perak	11.8	0.5	4.4	3.4	5.6	0.4	5.2
9. Perlis	1.1	0.0	0.1	0.3	0.5	0.6	0.4
10. Selangor	4.8	1.0	32.9	34.7	26.9	71.4	26.2
11. Terengganu	2.8	0.2	3.8	2.1	2.1	0.2	2.4
12. Sabah	11.8	18.8	1.6	4.5	4.5	1.4	5.1
13. Sarawak	14.4	31.7	10.0	8.8	5.8	2.6	9.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.2	1.7	19.1	23.6	6.5	15.3
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.4	0.2	0.7	0.3	0.5
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	0.7	1.3	0.1	0.8
17. Supra	-	45.1	-	-	-	-	2.7
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A17: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2024 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	11.5	0.5	29.0	4.0	53.8	1.1	100.0
2. Kedah	10.7	0.2	29.8	2.6	56.0	0.6	100.0
3. Kelantan	19.9	1.6	4.5	1.9	71.9	0.1	100.0
4. Melaka	9.4	0.1	36.0	2.7	51.5	0.2	100.0
5. Negeri Sembilan	6.3	0.4	37.5	2.7	52.9	0.2	100.0
6. Pahang	22.5	0.9	21.1	3.6	51.7	0.2	100.0
7. Pulau Pinang	1.8	0.1	46.2	3.1	48.1	0.6	100.0
8. Perak	14.2	0.6	19.4	2.6	63.2	0.1	100.0
9. Perlis	17.1	0.5	7.5	2.6	70.4	1.8	100.0
10. Selangor	1.1	0.2	29.1	5.3	61.0	3.3	100.0
11. Terengganu	7.3	0.6	36.6	3.4	51.9	0.1	100.0
12. Sabah	14.5	22.0	7.3	3.6	52.3	0.3	100.0
13. Sarawak	10.1	21.1	25.8	4.0	38.7	0.3	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.7	5.1	91.7	0.5	100.0
15. W.P. Labuan	1.5	-	16.1	1.8	79.9	0.7	100.0
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	3.6	96.3	0.1	100.0
17. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	6.3	6.0	23.1	4.0	59.4	1.2	100.0

Jadual A18: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025

							RM juta
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	18,395	756	47,859	8,072	93,608	2,258	170,947
2. Kedah	5,909	117	16,945	1,405	31,509	418	56,303
3. Kelantan	5,902	460	1,413	597	21,373	31	29,776
4. Melaka	4,686	72	17,777	1,259	26,370	122	50,286
5. Negeri Sembilan	3,437	232	20,780	1,488	29,587	244	55,767
6. Pahang	15,878	582	14,727	2,335	37,340	100	70,962
7. Pulau Pinang	2,241	166	61,659	4,309	60,840	1,069	130,283
8. Perak	12,451	524	19,318	2,430	56,600	207	91,529
9. Perlis	1,099	35	512	159	4,755	116	6,676
10. Selangor	5,148	1,003	131,002	26,823	279,883	16,255	460,114
11. Terengganu	3,053	233	14,457	1,290	21,499	64	40,597
12. Sabah	12,369	19,501	6,434	3,886	46,207	376	88,774
13. Sarawak	15,656	32,157	38,214	6,510	60,391	584	153,511
14. W.P. Kuala Lumpur	a	163	6,889	13,494	243,185	1,372	265,104
15. W.P. Labuan	128	-	1,374	155	6,981	62	8,700
16. W.P. Putrajaya	a	-	a	496	13,851	15	14,366
17. Supra	-	43,257	-	-	-	-	43,257
Jumlah KDNK pada harga pembeli	106,354	99,258	399,363	74,709	1,033,980	23,290	1,736,953

Jadual A19: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025 - Perubahan peratusan tahunan

							(%)
Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	1.1	-2.6	4.0	26.7	9.9	25.4	8.0
2. Kedah	2.1	-1.9	5.0	-0.6	3.9	28.2	4.1
3. Kelantan	3.6	-1.8	9.3	8.3	4.0	-12.8	4.1
4. Melaka	1.8	2.5	1.1	-4.9	4.8	30.8	3.0
5. Negeri Sembilan	1.2	6.9	1.9	1.2	3.0	97.5	2.6
6. Pahang	2.7	-4.9	1.4	-5.3	5.0	-19.4	3.2
7. Pulau Pinang	1.8	1.1	10.0	13.4	4.1	36.0	7.3
8. Perak	1.2	7.9	15.2	8.1	3.4	196.3	5.7
9. Perlis	-1.9	2.7	4.2	-8.2	3.1	-0.2	2.0
10. Selangor	4.0	6.8	4.1	16.0	6.0	14.9	6.3
11. Terengganu	4.2	-2.2	-1.2	-5.8	3.6	66.6	1.6
12. Sabah	0.9	4.9	5.0	28.3	4.5	35.2	5.1
13. Sarawak	4.3	2.7	0.1	10.9	5.4	14.7	3.6
14. W.P. Kuala Lumpur	..	2.5	3.0	6.0	5.2	6.3	5.2
15. W.P. Labuan	-0.4	-	0.1	2.2	2.1	-0.1	1.7
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	0.9	5.0	6.4	4.8
17. Supra	-	-2.8	-	-	-	-	-2.8
KDNK pada harga pembeli	2.2	0.6	4.5	12.2	5.4	17.6	5.2

Jadual A20: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK Malaysia

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	17.3	0.8	12.0	10.8	9.1	9.7	9.8
2. Kedah	5.6	0.1	4.2	1.9	3.0	1.8	3.2
3. Kelantan	5.6	0.5	0.4	0.8	2.1	0.1	1.7
4. Melaka	4.4	0.1	4.5	1.7	2.6	0.5	2.9
5. Negeri Sembilan	3.2	0.2	5.2	2.0	2.9	1.0	3.2
6. Pahang	14.9	0.6	3.7	3.1	3.6	0.4	4.1
7. Pulau Pinang	2.1	0.2	15.4	5.8	5.9	4.6	7.5
8. Perak	11.7	0.5	4.8	3.3	5.5	0.9	5.3
9. Perlis	1.0	0.0	0.1	0.2	0.5	0.5	0.4
10. Selangor	4.8	1.0	32.8	35.9	27.1	69.8	26.5
11. Terengganu	2.9	0.2	3.6	1.7	2.1	0.3	2.3
12. Sabah	11.6	19.6	1.6	5.2	4.5	1.6	5.1
13. Sarawak	14.7	32.4	9.6	8.7	5.8	2.5	8.8
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.2	1.7	18.1	23.5	5.9	15.3
15. W.P. Labuan	0.1	-	0.3	0.2	0.7	0.3	0.5
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	0.7	1.3	0.1	0.8
17. Supra	-	43.6	-	-	-	-	2.5
KDNK pada harga pembeli	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Jadual A21: KDNK mengikut negeri dan jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, 2025 - Peratus sumbangan kepada KDNK negeri

(%)

Jenis aktiviti ekonomi	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Tambah: Duti import	KDNK pada harga pembeli
1. Johor	10.8	0.4	28.0	4.7	54.8	1.3	100.0
2. Kedah	10.5	0.2	30.1	2.5	56.0	0.7	100.0
3. Kelantan	19.8	1.5	4.7	2.0	71.8	0.1	100.0
4. Melaka	9.3	0.1	35.4	2.5	52.4	0.2	100.0
5. Negeri Sembilan	6.2	0.4	37.3	2.7	53.1	0.4	100.0
6. Pahang	22.4	0.8	20.8	3.3	52.6	0.1	100.0
7. Pulau Pinang	1.7	0.1	47.3	3.3	46.7	0.8	100.0
8. Perak	13.6	0.6	21.1	2.7	61.8	0.2	100.0
9. Perlis	16.5	0.5	7.7	2.4	71.2	1.7	100.0
10. Selangor	1.1	0.2	28.5	5.8	60.8	3.5	100.0
11. Terengganu	7.5	0.6	35.6	3.2	53.0	0.2	100.0
12. Sabah	13.9	22.0	7.2	4.4	52.1	0.4	100.0
13. Sarawak	10.2	20.9	24.9	4.2	39.3	0.4	100.0
14. W.P. Kuala Lumpur	..	0.1	2.6	5.1	91.7	0.5	100.0
15. W.P. Labuan	1.5	-	15.8	1.8	80.2	0.7	100.0
16. W.P. Putrajaya	..	-	..	3.5	96.4	0.1	100.0
17. Supra	-	100.0	-	-	-	-	100.0
KDNK pada harga pembeli	6.1	5.7	23.0	4.3	59.5	1.3	100.0

Jadual A22: KDNK mengikut negeri pada harga semasa, 2023-2025

RM juta			
Negeri	2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Johor	172,034	187,577	202,013
2. Kedah	57,807	60,551	63,581
3. Kelantan	31,493	32,892	34,500
4. Melaka	55,213	57,136	58,498
5. Negeri Sembilan	63,354	66,979	68,957
6. Pahang	75,745	82,861	87,287
7. Pulau Pinang	128,641	137,028	145,315
8. Perak	94,198	100,352	108,042
9. Perlis	7,079	7,346	7,471
10. Selangor	452,494	486,500	521,158
11. Terengganu	37,716	40,047	40,719
12. Sabah	112,502	114,411	117,019
13. Sarawak	180,977	184,413	186,592
14. W.P. Kuala Lumpur	265,079	284,055	300,540
15. W.P. Labuan	8,307	8,772	8,960
16. W.P. Putrajaya	13,685	14,370	15,259
17. Supra	69,002	67,918	59,469
Jumlah KDNK pada harga pembeli	1,825,325	1,933,209	2,025,379

Jadual A23: KDNK per kapita mengikut negeri pada harga semasa, 2023-2025

RM			
Negeri	2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Johor	41,886	44,828	48,052
2. Kedah	26,405	27,311	28,549
3. Kelantan	16,934	17,422	18,093
4. Melaka	53,695	54,587	55,606
5. Negeri Sembilan	51,723	54,039	55,435
6. Pahang	46,097	49,685	52,055
7. Pulau Pinang	72,570	76,107	80,540
8. Perak	37,068	39,057	41,978
9. Perlis	24,156	24,755	25,151
10. Selangor	62,762	66,076	70,345
11. Terengganu	31,169	32,518	32,685
12. Sabah	31,279	30,575	31,167
13. Sarawak	72,323	73,253	73,784
14. W.P. Kuala Lumpur	132,160	137,389	144,827
15. W.P. Labuan	83,898	87,020	88,779
16. W.P. Putrajaya	115,168	119,498	126,431
Malaysia	54,647	56,772	59,186

Jadual A24: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Sabah, 2023-2025

			RM juta
Jenis aktiviti ekonomi	2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Pertanian	12,653	12,254	12,369
1.1 Tanaman	9,619	9,257	9,542
1.2 Ternakan	776	844	863
1.3 Perhutanan dan pembalakan	403	413	317
1.4 Perikanan	1,855	1,739	1,647
2. Perlombongan dan pengkuarian	19,535	18,584	19,501
3. Pembuatan	6,057	6,128	6,434
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan, prosesan makanan, minuman dan produk tembakau	4,061	4,073	4,352
3.2 Tekstil, pakaian dan produk kulit	61	62	62
3.3 Produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan	713	714	714
3.4 Produk petroleum, kimia, getah dan plastik	356	362	363
3.5 Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka	719	767	792
3.6 Produk elektrik, elektronik dan optikal	20	20	20
3.7 Peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan	128	130	131
4. Pembinaan	2,494	3,030	3,886
4.1 Pembinaan bangunan	1,244	1,403	1,413
4.2 Kejuruteraan awam	905	1,192	1,854
4.3 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	345	435	620
5. Perkhidmatan	42,469	44,232	46,207
5.1 Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan maklumat & komunikasi	7,728	8,046	8,397
5.2 Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan	14,951	15,553	16,268
5.3 Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	5,860	6,047	6,181
5.4 Perkhidmatan lain	3,489	3,664	3,817
5.5 Perkhidmatan kerajaan	10,440	10,921	11,545
6. Tambah: Duti import	263	278	376
KDNK pada harga pembeli	83,471	84,506	88,774

Jadual A25: KDNK mengikut jenis aktiviti ekonomi pada harga malar 2015, Sabah, 2023-2025 - Perubahan peratusan tahunan dan peratus sumbangan kepada KDNK

Jenis aktiviti ekonomi	Perubahan peratusan tahunan			Peratus sumbangan kepada KDNK		
	2023	2024 ^e	2025 ^p	2023	2024 ^e	2025 ^p
1. Pertanian	0.8	-3.2	0.9	15.2	14.5	13.9
1.1 Tanaman	4.6	-3.8	3.1	11.5	11.0	10.7
1.2 Ternakan	-1.2	8.8	2.2	0.9	1.0	1.0
1.3 Perhutanan dan pembalakan	-23.5	2.6	-23.2	0.5	0.5	0.4
1.4 Perikanan	-9.2	-6.2	-5.3	2.2	2.1	1.9
2. Perlombongan dan pengkuarian	-4.5	-4.9	4.9	23.4	22.0	22.0
3. Pembuatan	4.8	1.2	5.0	7.3	7.3	7.2
3.1 Minyak dan lemak daripada sayuran & haiwan, prosesan makanan, minuman dan produk tembakau	7.3	0.3	6.8	4.9	4.8	4.9
3.2 Tekstil, pakaian dan produk kulit	4.7	0.9	1.0	0.1	0.1	0.1
3.3 Produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan	-4.6	0.1	0.1	0.9	0.8	0.8
3.4 Produk petroleum, kimia, getah dan plastik	1.0	1.7	0.3	0.4	0.4	0.4
3.5 Produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka	4.6	6.8	3.2	0.9	0.9	0.9
3.6 Produk elektrik, elektronik dan optikal	3.6	2.7	1.0	0.0	0.0	0.0
3.7 Peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan	-1.8	1.9	0.1	0.2	0.2	0.1
4. Pembinaan	-0.9	21.5	28.3	3.0	3.6	4.4
4.1 Pembinaan bangunan	1.5	12.8	0.7	1.5	1.7	1.6
4.2 Kejuruteraan awam	-4.1	31.7	55.6	1.1	1.4	2.1
4.3 Aktiviti pembinaan pertukangan khas	-1.0	25.9	42.6	0.4	0.5	0.7
5. Perkhidmatan	4.6	4.2	4.5	50.9	52.3	52.1
5.1 Utiliti, pengangkutan & penyimpanan dan maklumat & komunikasi	4.3	4.1	4.4	9.3	9.5	9.5
5.2 Perdagangan borong dan runcit, makanan & minuman dan penginapan	4.6	4.0	4.6	17.9	18.4	18.3
5.3 Kewangan dan insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	2.3	3.2	2.2	7.0	7.2	7.0
5.4 Perkhidmatan lain	5.7	5.0	4.2	4.2	4.3	4.3
5.5 Perkhidmatan kerajaan	5.7	4.6	5.7	12.5	12.9	13.0
6. Tambah: Duti import	-2.6	5.9	35.2	0.3	0.3	0.4
KDNK pada harga pembeli	1.6	1.2	5.1	100.0	100.0	100.0



JADUAL STATISTIK

Jadual A26: Siri masa anggaran penduduk pertengahan tahun mengikut negeri dan jantina, 2021-2025

('000)

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025 ^P
Jumlah	32,576.3	32,698.1	33,401.8	34,052.1	34,231.7
Johor	4,020.0	4,028.3	4,107.2	4,184.4	4,205.9
Kedah	2,151.7	2,163.1	2,189.3	2,217.1	2,228.0
Kelantan	1,812.3	1,830.6	1,859.8	1,887.9	1,907.7
Melaka	1,004.5	1,008.6	1,028.3	1,046.7	1,052.5
Negeri Sembilan	1,204.2	1,207.9	1,224.9	1,239.5	1,244.6
Pahang	1,601.5	1,614.3	1,643.2	1,667.7	1,678.2
Pulau Pinang	1,740.0	1,740.9	1,772.6	1,800.5	1,803.3
Perak	2,515.8	2,514.4	2,541.2	2,569.4	2,574.9
Perlis	287.6	289.8	293.1	296.8	297.8
Selangor	7,014.7	7,050.3	7,209.7	7,362.7	7,406.8
Terengganu	1,170.6	1,186.6	1,210.0	1,231.5	1,246.9
Sabah	3,412.6	3,414.9	3,596.7	3,742.0	3,759.6
Sarawak	2,465.6	2,473.5	2,502.3	2,517.5	2,529.8
W.P. Kuala Lumpur	1,964.0	1,961.2	2,005.7	2,067.5	2,074.1
W.P. Labuan	96.0	96.9	99.0	100.8	100.9
W.P. Putrajaya	115.2	117.0	118.8	120.3	120.8
Lelaki	17,000.3	17,039.7	17,472.3	17,878.8	17,957.6
Johor	2,138.8	2,138.2	2,192.4	2,245.6	2,254.5
Kedah	1,095.8	1,101.2	1,116.1	1,132.6	1,137.1
Kelantan	909.7	918.5	934.0	949.0	958.8
Melaka	527.4	528.8	541.9	554.1	556.7
Negeri Sembilan	624.2	625.1	635.4	644.1	646.0
Pahang	847.0	853.0	872.9	889.7	894.3
Pulau Pinang	891.4	891.0	908.4	923.8	924.7
Perak	1,309.0	1,304.6	1,323.4	1,343.7	1,345.1
Perlis	143.6	144.6	146.2	147.9	148.3
Selangor	3,710.0	3,724.3	3,830.7	3,933.5	3,953.6
Terengganu	599.1	607.1	620.6	632.8	640.3
Sabah	1,779.5	1,779.1	1,876.9	1,955.0	1,962.9
Sarawak	1,273.6	1,276.1	1,292.0	1,299.2	1,304.4
W.P. Kuala Lumpur	1,045.2	1,040.8	1,072.1	1,116.9	1,119.6
W.P. Labuan	49.3	49.7	50.8	51.7	51.7
W.P. Putrajaya	56.7	57.6	58.6	59.4	59.5
Perempuan	15,576.0	15,658.5	15,929.5	16,173.3	16,274.1
Johor	1,881.1	1,890.0	1,914.8	1,938.7	1,951.4
Kedah	1,055.9	1,061.9	1,073.2	1,084.5	1,090.9
Kelantan	902.6	912.0	925.8	939.0	948.9
Melaka	477.1	479.8	486.4	492.6	495.8
Negeri Sembilan	579.9	582.7	589.5	595.3	598.6
Pahang	754.4	761.2	770.3	778.1	783.9
Pulau Pinang	848.6	849.9	864.2	876.7	878.6
Perak	1,206.8	1,209.9	1,217.9	1,225.7	1,229.8
Perlis	144.0	145.2	146.9	148.8	149.4
Selangor	3,304.7	3,326.0	3,379.0	3,429.2	3,453.2
Terengganu	571.5	579.5	589.5	598.8	606.6
Sabah	1,633.1	1,635.9	1,719.9	1,786.9	1,796.7
Sarawak	1,192.0	1,197.4	1,210.4	1,218.3	1,225.4
W.P. Kuala Lumpur	918.8	920.3	933.6	950.6	954.5
W.P. Labuan	46.7	47.2	48.2	49.1	49.2
W.P. Putrajaya	58.5	59.4	60.2	60.8	61.2

1. Data 2021-2025 menggunakan anggaran Penduduk Pertengahan Tahun berasaskan Banci Penduduk dan Perumahan 2020

Jadual A27: Ringkasan perangkaan penting mengikut negeri, 2024

Indikator	Kelahiran hidup	Kadar kelahiran kasar ¹	Kematian	Kadar kematian kasar ¹	Pertambahan semula jadi	Kadar pertambahan semula jadi kasar ¹	Kelahiran mati	Kadar kelahiran mati ²	Kematian perinatal	Kadar mortaliti perinatal ²
Malaysia	414,918	12.2	198,992	5.8	215,926	6.3	1,893	4.5	3,293	7.9
Johor	51,011	12.2	25,031	6.0	25,980	6.2	204	4.0	363	7.1
Kedah	30,622	13.8	16,815	7.6	13,807	6.2	135	4.4	254	8.3
Kelantan	31,861	16.9	11,662	6.2	20,199	10.7	137	4.3	232	7.3
Melaka	12,544	12.0	6,286	6.0	6,258	6.0	54	4.3	104	8.3
Negeri Sembilan	14,718	11.9	8,686	7.0	6,032	4.9	69	4.7	130	8.8
Pahang	21,505	12.9	10,516	6.3	10,989	6.6	123	5.7	194	9.0
Pulau Pinang	18,174	10.1	12,728	7.1	5,446	3.0	83	4.5	130	7.1
Perak	27,616	10.7	20,948	8.2	6,668	2.6	134	4.8	241	8.7
Perlis	3,569	12.0	2,238	7.5	1,331	4.5	14	3.9	31	8.7
Selangor	83,174	11.3	33,102	4.5	50,072	6.8	383	4.6	628	7.5
Terengganu	23,712	19.3	7,668	6.2	16,044	13.0	109	4.6	196	8.2
Sabah	42,068	11.2	16,472	4.4	25,596	6.8	213	5.0	383	9.1
Sarawak	30,257	12.0	16,443	6.5	13,814	5.5	137	4.5	246	8.1
W.P. Kuala Lumpur	21,229	10.3	9,704	4.7	11,525	5.6	80	3.8	126	5.9
W.P. Labuan	1,310	13.0	391	3.9	919	9.1	6	4.6	18	13.7
W.P. Putrajaya	1,548	12.9	302	2.5	1,246	10.4	12	7.7	17	10.9

¹Kadar adalah bagi setiap 1,000 penduduk

²Kadar adalah bagi setiap 1,000 kelahiran

Jadual A27: Ringkasan perangkaan penting mengikut negeri, 2024 (samb.)

Indikator	Kematian neonatal	Kadar mortaliti neonatal ³	Kematian bayi	Kadar mortaliti bayi ³	Kematian kanak-kanak	Kadar mortaliti kanak-kanak ⁴	Kematian kurang daripada 5 tahun	Kadar mortaliti kurang daripada 5 tahun ³	Kematian ibu bersalin	Nisbah mortaliti ibu bersalin ⁵	Kadar kesuburan jumlah ⁶
Malaysia	1,863	4.5	2,974	7.2	628	0.3	3,602	8.7	101	24.3	1.6
Johor	219	4.3	360	7.1	74	0.4	434	8.5	17	33.3	1.6
Kedah	151	4.9	225	7.3	44	0.3	269	8.8	5	16.3	1.8
Kelantan	131	4.1	202	6.3	54	0.4	256	8.0	7	22.0	2.3
Melaka	74	5.9	103	8.2	18	0.3	121	9.6	1	8.0	1.5
Negeri Sembilan	90	6.1	138	9.4	21	0.3	159	10.8	5	34.0	1.5
Pahang	89	4.1	138	6.4	35	0.4	173	8.0	2	9.3	1.9
Pulau Pinang	67	3.7	111	6.1	19	0.2	130	7.2	3	16.5	1.2
Perak	139	5.0	210	7.6	38	0.3	248	9.0	10	36.2	1.5
Perlis	23	6.4	31	8.7	5	0.3	36	10.1	-	-	1.5
Selangor	326	3.9	519	6.2	109	0.3	628	7.6	22	26.5	1.5
Terengganu	113	4.8	170	7.2	32	0.3	202	8.5	5	21.1	2.6
Sabah	224	5.3	405	9.6	104	0.4	509	12.1	12	28.5	1.3
Sarawak	134	4.4	221	7.3	42	0.3	263	8.7	5	16.5	1.5
W.P. Kuala Lumpur	62	2.9	104	4.9	26	0.3	130	6.1	6	28.3	1.3
W.P. Labuan	15	11.5	21	16.0	2	0.3	23	17.6	-	-	1.5
W.P. Putrajaya	6	3.9	16	10.3	5	0.6	21	13.6	1	64.6	1.8

³Kadar adalah bagi setiap 1,000 kelahiran hidup

⁵Nisbah adalah bagi setiap 100,000 kelahiran hidup

⁴Kadar adalah bagi setiap 1,000 penduduk berumur 1-4 tahun

⁶Kadar adalah bagi setiap perempuan berumur 15-49 tahun

Jadual A28: Jangkaan hayat ketika lahir mengikut jantina dan negeri, 2021-2025

Negeri	2021	2022	2023	2024 ^p	2025 ^e
Lelaki					
Malaysia	71.8	71.5	71.7	72.7	73.1
Johor	71.5	71.4	71.6	72.4	72.7
Kedah	69.6	69.0	69.1	70.0	70.2
Kelantan	69.0	68.9	69.3	70.3	71.0
Melaka	70.8	70.5	70.6	71.4	72.0
Negeri Sembilan	70.7	70.3	70.3	71.0	71.5
Pahang	70.4	70.0	69.9	70.5	71.2
Pulau Pinang	71.3	71.1	71.3	72.1	72.6
Perak	70.6	70.2	70.1	70.7	71.0
Perlis	69.6	69.3	69.5	70.4	70.6
Selangor	74.4	74.2	74.4	75.7	76.0
Terengganu	68.9	68.7	68.8	69.7	70.3
Sabah	71.7	71.3	71.9	72.9	73.3
Sarawak	72.1	71.9	72.1	72.7	72.9
W.P. Kuala Lumpur	72.8	72.9	73.3	74.7	74.9
W.P. Labuan	72.9	72.7	73.9	74.1	73.5
W.P. Putrajaya	71.6	71.7	71.4	72.6	73.2
Perempuan					
Malaysia	76.5	76.4	76.6	77.6	77.9
Johor	76.2	76.0	76.2	77.0	77.3
Kedah	75.0	74.7	74.6	75.7	75.7
Kelantan	74.3	74.1	74.6	75.8	76.4
Melaka	75.6	75.6	75.9	76.7	77.4
Negeri Sembilan	75.9	75.9	75.9	76.5	76.7
Pahang	75.4	75.2	75.1	75.7	76.3
Pulau Pinang	76.3	76.2	76.5	77.4	78.0
Perak	76.4	76.3	76.2	76.8	77.1
Perlis	75.4	75.4	75.5	75.9	76.2
Selangor	78.7	78.6	78.8	80.1	80.3
Terengganu	73.9	73.7	73.6	74.7	75.0
Sabah	75.5	75.2	75.9	77.1	77.7
Sarawak	77.2	77.1	77.2	77.8	78.2
W.P. Kuala Lumpur	77.8	77.8	77.9	79.0	79.2
W.P. Labuan	76.2	76.4	77.8	78.8	79.5
W.P. Putrajaya	77.6	76.7	76.1	75.5	75.9

p: Permulaan

e: Anggaran

Jadual A29: Indeks Harga Pengguna mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
	2010=100				
Malaysia	123.1	127.2	130.4	132.8	134.6
Johor	126.3	130.6	133.8	136.1	138.8
Kedah	120.4	123.5	125.6	127.2	128.2
Kelantan	122.5	125.9	128.0	129.3	129.7
Melaka	120.9	124.2	127.2	128.9	130.8
Negeri Sembilan	123.6	127.0	129.5	131.1	133.3
Pahang	121.1	124.7	128.0	131.1	132.7
Pulau Pinang	124.9	128.9	131.8	135.7	137.3
Perak	119.1	123.0	126.4	127.7	128.8
Perlis	116.5	120.2	122.8	124.9	126.1
Selangor	126.8	132.1	135.9	138.8	141.2
Terengganu	119.5	123.2	125.4	127.3	128.9
Sabah	114.6	118.0	120.8	122.3	123.7
Sarawak	117.1	120.8	124.5	127.5	128.7
W.P. Kuala Lumpur	124.7	128.5	131.2	133.0	134.7
W.P. Labuan	117.8	120.6	122.5	123.3	124.3
W.P. Putrajaya	124.7	133.8	138.3	140.3	141.3

Jadual A30: Inflasi tahunan mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
	2010=100				
Malaysia	2.5	3.3	2.5	1.8	1.4
Johor	2.4	3.4	2.5	1.7	2.0
Kedah	2.6	2.6	1.7	1.3	0.8
Kelantan	3.1	2.8	1.7	1.0	0.3
Melaka	2.4	2.7	2.4	1.3	1.5
Negeri Sembilan	2.6	2.8	2.0	1.2	1.7
Pahang	3.0	3.0	2.6	2.4	1.2
Pulau Pinang	2.1	3.2	2.2	3.0	1.2
Perak	2.7	3.3	2.8	1.0	0.9
Perlis	2.9	3.2	2.2	1.7	1.0
Selangor	2.7	4.2	2.9	2.1	1.7
Terengganu	3.4	3.1	1.8	1.5	1.3
Sabah	1.6	3.0	2.4	1.2	1.1
Sarawak	2.1	3.2	3.1	2.4	0.9
W.P. Kuala Lumpur	2.0	3.0	2.1	1.4	1.3
W.P. Labuan	1.6	2.4	1.6	0.7	0.8
W.P. Putrajaya	3.9	7.3	3.4	1.4	0.7

Jadual A31: Indeks Harga Pengguna, Sabah, 2021-2025

Kumpulan utama	2021	2022	2023	2024	2025
	2010=100				
Jumlah	114.6	118.0	120.8	122.3	123.7
Makanan & minuman	124.0	130.3	135.6	137.7	140.4
Minuman alkohol & tembakau	172.6	173.0	173.4	174.6	174.3
Pakaian & kasut	91.0	91.1	91.0	90.7	89.6
Perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain	106.9	108.9	111.7	113.4	114.8
Hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah	113.3	115.9	117.8	118.4	118.2
Kesihatan	128.7	130.6	132.4	133.9	135.2
Pengangkutan	110.3	114.2	114.2	114.5	114.6
Maklumat & komunikasi	99.1	99.0	97.9	97.4	95.3
Rekreasi, sukan & kebudayaan	119.2	119.4	120.6	120.6	121.8
Pendidikan	112.1	113.7	116.3	118.7	121.4
Restoran & perkhidmatan penginapan	135.8	145.7	153.5	158.3	165.6
Insurans & perkhidmatan kewangan	110.5	110.5	110.4	111.1	116.0
Penjagaan diri, perlindungan sosial & pelbagai barangan & perkhidmatan	114.2	116.0	118.7	122.2	126.0

Jadual A32: Inflasi tahunan, Sabah, 2021-2025

Kumpulan utama	2021	2022	2023	2024	2025
	2010=100				
Jumlah	1.6	3.0	2.4	1.2	1.1
Makanan & minuman	0.6	5.1	4.1	1.5	2.0
Minuman alkohol & tembakau	0.2	0.2	0.2	0.7	-0.2
Pakaian & kasut	-0.4	0.1	-0.1	-0.3	-1.2
Perumahan, air, elektrik, gas & bahan api lain	-1.1	1.9	2.6	1.5	1.2
Hiasan, perkakasan & penyelenggaraan isi rumah	1.0	2.3	1.6	0.5	-0.2
Kesihatan	0.3	1.5	1.4	1.1	1.0
Pengangkutan	12.6	3.5	0.0	0.3	0.1
Maklumat & komunikasi	0.0	-0.1	-1.1	-0.5	-2.2
Rekreasi, sukan & kebudayaan	2.4	0.2	1.0	0.0	1.0
Pendidikan	-0.4	1.4	2.3	2.1	2.3
Restoran & perkhidmatan penginapan	0.4	7.3	5.4	3.1	4.6
Insurans & perkhidmatan kewangan	0.0	0.0	-0.1	0.6	4.4
Penjagaan diri, perlindungan sosial & pelbagai barangan & perkhidmatan	0.7	1.6	2.3	2.9	3.1

Jadual A33: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut negeri dan strata, 2024

Negeri	Isi Rumah		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Johor	4,755	4,952	3,999
Kedah	3,853	3,995	3,563
Kelantan	4,254	4,806	3,795
Melaka	5,392	5,533	3,845
Negeri Sembilan	4,084	4,483	3,086
Pahang	4,048	4,533	3,449
Pulau Pinang	4,804	4,882	3,820
Perak	3,797	3,976	3,286
Perlis	3,895	3,994	3,767
Selangor	6,010	6,089	4,202
Terengganu	4,776	5,089	4,220
Sabah	4,511	4,806	4,064
Sarawak	4,275	4,833	3,444
W.P. Kuala Lumpur	5,639	5,639	n.a.
W.P. Labuan	5,475	5,557	4,503
W.P. Putrajaya	5,377	5,377	n.a.
Malaysia	4,846	5,169	3,712

RM

Jadual A34: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut daerah pentadbiran dan strata, Sabah, 2024

Daerah pentadbiran	Isi Rumah		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Sabah	4,511	4,806	4,064
Tawau	4,170	4,281	3,702
Lahad Datu	5,732	6,023	5,413
Semporna	4,346	4,817	3,771
Sandakan	4,519	4,654	3,877
Kinabatangan	4,308	4,722	4,163
Beluran	4,294	n.a.	4,294
Kota Kinabalu	5,145	5,154	4,954
Ranau	4,544	4,596	4,529
Kota Belud	3,728	4,218	3,605
Tuaran	4,520	4,359	4,646
Penampang	5,081	5,146	4,288
Papar	4,514	4,664	4,082
Kudat	3,445	3,560	3,362
Kota Marudu	3,828	4,116	3,740
Pitas	3,617	n.a.	3,617
Beaufort	3,782	3,235	4,007
Kuala Penyu	3,053	n.a.	3,053
Sipitang	3,978	4,131	3,858
Tenom	3,709	n.a.	3,709
Nabawan	4,129	n.a.	4,129
Keningau	4,492	4,769	4,285
Tambunan	3,363	n.a.	3,363
Kunak	3,979	4,250	3,858
Tongod	4,111	n.a.	4,111
Putatan	4,444	4,444	n.a.
Telupid	3,312	n.a.	3,312
Kalabakan	4,350	n.a.	4,350
Membakut	4,079	4,085	4,079

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A35: Purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) bulanan dan purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut negeri dan strata, 2024

RM

Negeri	Isi Rumah					
	Purata PGK			Purata PAKW		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Johor	2,627	2,665	2,481	4,755	4,952	3,999
Kedah	2,271	2,303	2,206	3,853	3,995	3,563
Kelantan	2,297	2,415	2,199	4,254	4,806	3,795
Melaka	2,670	2,721	2,122	5,392	5,533	3,845
Negeri Sembilan	2,402	2,617	1,876	4,084	4,483	3,086
Pahang	2,480	2,675	2,235	4,048	4,533	3,449
Pulau Pinang	2,250	2,258	2,136	4,804	4,882	3,820
Perak	2,297	2,332	2,199	3,797	3,976	3,286
Perlis	2,140	2,199	2,069	3,895	3,994	3,767
Selangor	2,830	2,848	2,421	6,010	6,089	4,202
Terengganu	2,751	2,799	2,662	4,776	5,089	4,220
Sabah	2,742	2,706	2,795	4,511	4,806	4,064
Sarawak	2,618	2,860	2,263	4,275	4,833	3,444
W.P. Kuala Lumpur	2,816	2,816	n.a.	5,639	5,639	n.a.
W.P. Labuan	2,576	2,606	2,196	5,475	5,557	4,503
W.P. Putrajaya	2,450	2,450	n.a.	5,377	5,377	n.a.
Malaysia	2,589	2,660	2,342	4,846	5,169	3,712

Jadual A36: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) makanan dan bukan makanan bulanan isi rumah mengikut negeri, 2024

Negeri	Isi Rumah		
	Jumlah	Makanan	Bukan Makanan
Johor	4,755	1,798	2,957
Kedah	3,853	1,550	2,303
Kelantan	4,254	1,640	2,615
Melaka	5,392	1,855	3,537
Negeri Sembilan	4,084	1,583	2,501
Pahang	4,048	1,682	2,366
Pulau Pinang	4,804	1,558	3,246
Perak	3,797	1,459	2,338
Perlis	3,895	1,532	2,363
Selangor	6,010	1,945	4,064
Terengganu	4,776	1,878	2,898
Sabah	4,511	1,781	2,730
Sarawak	4,275	1,837	2,438
W.P. Kuala Lumpur	5,639	1,529	4,110
W.P. Labuan	5,475	1,699	3,776
W.P. Putrajaya	5,377	1,799	3,577
Malaysia	4,846	1,737	3,110

Jadual A37: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut saiz isi rumah, negeri dan strata, 2024

Negeri	Jumlah					
	Saiz Isi Rumah (Orang)					
	Satu	Dua	Tiga	Empat	Lima	Enam dan lebih
Johor	1,792	2,958	4,193	5,449	6,599	8,179
Kedah	1,308	2,349	3,381	4,302	5,273	6,781
Kelantan	1,241	2,322	3,385	4,436	5,233	7,433
Melaka	1,785	3,217	4,538	5,904	7,122	9,344
Negeri Sembilan	1,403	2,556	3,727	4,708	5,838	7,445
Pahang	1,340	2,448	3,463	4,501	5,607	7,329
Pulau Pinang	1,947	3,386	4,659	5,899	6,997	8,814
Perak	1,377	2,534	3,619	4,634	5,586	6,955
Perlis	1,316	2,351	3,374	4,332	5,247	7,141
Selangor	2,126	3,657	5,143	6,491	7,696	9,865
Terengganu	1,316	2,408	3,412	4,403	5,302	7,100
Sabah	1,345	2,356	3,314	4,222	5,054	6,655
Sarawak	1,242	2,380	3,487	4,575	5,566	7,626
W.P. Kuala Lumpur	2,311	4,001	5,564	7,110	8,629	10,562
W.P. Labuan	1,666	3,018	4,334	5,525	6,839	9,519
W.P. Putrajaya	1,921	3,386	4,721	6,020	7,326	9,191
Malaysia	1,659	2,970	4,293	5,497	6,375	8,002

Jadual A37: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut saiz isi rumah, negeri dan strata, 2024 (samb.)

Negeri	Bandar						RM
	Saiz Isi Rumah (Orang)						
	Satu	Dua	Tiga	Empat	Lima	Enam dan lebih	
Johor	1,899	3,170	4,459	5,776	7,004	8,790	
Kedah	1,400	2,528	3,606	4,606	5,631	7,197	
Kelantan	1,530	2,740	4,045	5,232	6,294	8,974	
Melaka	1,861	3,316	4,646	6,015	7,325	9,605	
Negeri Sembilan	1,511	2,723	3,940	4,988	6,146	7,878	
Pahang	1,470	2,661	3,786	4,887	6,107	7,878	
Pulau Pinang	1,978	3,454	4,760	6,012	7,224	9,157	
Perak	1,489	2,704	3,857	4,975	5,937	7,461	
Perlis	1,278	2,288	3,253	4,170	5,105	6,753	
Selangor	2,166	3,729	5,221	6,569	7,831	10,039	
Terengganu	1,368	2,538	3,566	4,584	5,539	7,385	
Sabah	1,547	2,650	3,693	4,682	5,635	7,341	
Sarawak	1,554	2,814	3,961	5,223	6,360	8,673	
W.P. Kuala Lumpur	2,311	4,001	5,564	7,110	8,629	10,562	
W.P. Labuan	1,686	3,076	4,394	5,670	6,942	9,804	
W.P. Putrajaya	1,921	3,386	4,721	6,020	7,326	9,191	
Malaysia	1,840	3,229	4,609	5,892	6,900	8,757	

Jadual A37: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah mengikut saiz isi rumah, negeri dan strata, 2024 (samb.)

Negeri	Luar Bandar						RM
	Saiz Isi Rumah (Orang)						
	Satu	Dua	Tiga	Empat	Lima	Enam dan lebih	
Johor	1,217	2,183	3,149	4,097	4,998	6,429	
Kedah	1,067	1,965	2,856	3,694	4,584	6,131	
Kelantan	1,055	1,959	2,825	3,634	4,480	6,119	
Melaka	1,230	2,250	3,238	4,131	5,101	6,633	
Negeri Sembilan	1,192	2,171	3,110	4,016	4,888	6,434	
Pahang	1,202	2,161	3,113	4,024	4,927	6,620	
Pulau Pinang	1,282	2,401	3,361	4,290	5,007	6,659	
Perak	1,083	1,977	2,849	3,705	4,544	5,983	
Perlis	1,356	2,455	3,523	4,532	5,518	7,488	
Selangor	1,187	2,214	3,179	4,177	5,110	6,655	
Terengganu	1,223	2,170	3,071	4,059	4,911	6,670	
Sabah	979	1,821	2,636	3,397	4,212	5,975	
Sarawak	975	1,791	2,654	3,447	4,217	5,955	
W.P. Kuala Lumpur	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	
W.P. Labuan	1,217	2,268	3,274	4,172	5,119	7,284	
W.P. Putrajaya	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	
Malaysia	1,088	2,026	2,942	3,807	4,654	6,244	

Jadual A38: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bulanan isi rumah per kapita mengikut negeri dan strata, 2024

Negeri	Per kapita			RM
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	
Johor	1,406	1,501	1,044	
Kedah	1,112	1,195	942	
Kelantan	1,115	1,334	934	
Melaka	1,510	1,550	1,075	
Negeri Sembilan	1,231	1,304	1,047	
Pahang	1,170	1,274	1,041	
Pulau Pinang	1,592	1,631	1,100	
Perak	1,204	1,291	956	
Perlis	1,117	1,080	1,165	
Selangor	1,682	1,710	1,056	
Terengganu	1,099	1,154	1,002	
Sabah	1,072	1,212	861	
Sarawak	1,151	1,332	882	
W.P. Kuala Lumpur	1,907	1,907	n.a.	
W.P. Labuan	1,418	1,448	1,051	
W.P. Putrajaya	1,565	1,565	n.a.	
Malaysia	1,393	1,514	968	

Jadual A39: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) makanan bulanan isi rumah per kapita mengikut negeri dan strata, 2024

Negeri	Per kapita			RM
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	
Johor	505	515	470	
Kedah	438	441	431	
Kelantan	400	408	394	
Melaka	496	499	471	
Negeri Sembilan	458	460	452	
Pahang	485	502	463	
Pulau Pinang	466	469	430	
Perak	438	446	414	
Perlis	418	418	418	
Selangor	527	528	515	
Terengganu	424	430	413	
Sabah	403	408	397	
Sarawak	485	507	453	
W.P. Kuala Lumpur	476	476	n.a.	
W.P. Labuan	439	434	490	
W.P. Putrajaya	497	497	n.a.	
Malaysia	475	486	435	

Jadual A40: Purata Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) bukan makanan bulanan isi rumah per kapita mengikut negeri dan strata, 2024

Negeri	Per kapita			RM
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	
Johor	901	986	574	
Kedah	674	754	511	
Kelantan	715	926	540	
Melaka	1,014	1,051	604	
Negeri Sembilan	773	844	595	
Pahang	685	772	578	
Pulau Pinang	1,126	1,162	670	
Perak	766	845	542	
Perlis	699	662	747	
Selangor	1,155	1,182	541	
Terengganu	675	724	589	
Sabah	669	804	464	
Sarawak	666	825	429	
W.P. Kuala Lumpur	1,431	1,431	n.a.	
W.P. Labuan	979	1,014	561	
W.P. Putrajaya	1,068	1,068	n.a.	
Malaysia	918	1,028	533	

Jadual A41: Indeks Kos Sara Hidup dan kadar pertumbuhan tahunan mengikut negeri, 2024

Negeri	Indeks Kos Sara Hidup	Kadar pertumbuhan tahunan (%)
Johor	105.5	2.0
Kedah	104.6	1.9
Kelantan	103.9	1.7
Melaka	105.5	2.2
Negeri Sembilan	105.0	2.1
Pahang	105.5	2.4
Pulau Pinang	105.3	2.3
Perak	104.3	1.2
Perlis	105.7	1.8
Selangor	105.4	2.1
Terengganu	105.0	1.9
Sabah	104.5	1.9
Sarawak	105.3	2.2
W.P. Kuala Lumpur	106.4	3.1
W.P. Labuan	104.9	1.6
W.P. Putrajaya	106.3	1.7
Malaysia	105.0	1.9

Jadual A42: Indeks Kos Sara Hidup dan kadar pertumbuhan tahunan mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2024

Daerah pentadbiran	Indeks Kos Sara Hidup	Kadar pertumbuhan tahunan
Sabah	104.5	1.9
Tawau	104.0	2.1
Lahad Datu	103.9	2.0
Semporna	103.3	2.0
Sandakan	105.5	2.6
Kinabatangan	105.0	2.5
Beluran	105.5	2.6
Kota Kinabalu	104.4	2.8
Ranau	105.0	2.4
Kota Belud	104.9	2.3
Tuaran	104.7	2.4
Penampang	104.4	2.5
Papar	105.1	2.8
Kudat	104.9	2.2
Kota Marudu	105.5	2.7
Pitas	105.3	2.9
Beaufort	103.4	1.8
Kuala Penyu	102.9	1.6
Sipitang	103.4	1.6
Tenom	105.3	2.5
Nabawan	105.4	2.9
Keningau	104.2	1.7
Tambunan	104.0	1.9
Kunak	104.0	2.3
Tongod	105.3	2.7
Putatan	105.0	2.4
Telupid	104.3	2.4
Kalabakan	105.2	3.0
Membakut	105.1	2.8

Jadual A43: Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut negeri, 2022 dan 2024

Negeri	Bilangan isi rumah ('000)		Penengah			Purata		
			RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun
	2022	2024	2022	2024		2022	2024	
Malaysia	7,909.2	8212.7	6,338	7,017	5.1	8,479	9,155	3.8
Johor	999.4	1038.0	6,879	7,712	5.7	8,517	9,484	5.4
Kedah	534.2	552.1	4,402	4,895	5.3	5,550	5,793	2.1
Kelantan	357.8	366.8	3,614	4,083	6.1	4,885	5,265	3.7
Melaka	262.0	274.7	6,210	6,891	5.2	8,057	8,686	3.8
Negeri Sembilan	309.3	322.8	5,226	5,591	3.4	6,788	7,305	3.7
Pahang	382.6	396.5	4,753	4,975	2.3	5,777	6,066	2.4
Pulau Pinang	478.3	491.8	6,502	7,386	6.4	8,267	9,152	5.1
Perak	649.9	660.8	4,494	4,687	2.1	5,779	6,173	3.3
Perlis	75.8	80.1	4,713	4,950	2.5	5,664	5,996	2.9
Selangor	1,774.8	1857.5	9,983	10,726	3.6	12,233	13,296	4.2
Terengganu	281.4	294.8	5,878	6,627	6.0	7,248	7,627	2.6
Sabah	601.3	634.5	4,577	4,890	3.3	6,171	6,498	2.6
Sarawak	596.8	612.3	4,978	5,504	5.0	6,457	6,947	3.7
W.P. Kuala Lumpur	553.0	574.5	10,234	10,802	2.7	13,325	13,985	2.4
W.P. Labuan	21.6	22.7	6,904	7,383	3.4	8,250	8,555	1.8
W.P. Putrajaya	30.9	32.9	10,056	10,769	3.4	13,473	13,846	1.4

Jadual A44: Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah dan purata kumpulan isi rumah mengikut negeri, 2024 RM

Negeri	Penengah			Purata		
	D1 - D4	D5 - D8	D9 - D10	D1 - D4	D5 - D8	D9 - D10
Malaysia	3,815	8,599	16,517	3,814	8,744	20,662
Johor	4,569	8,990	16,734	4,465	9,338	19,830
Kedah	2,890	5,674	10,631	2,776	5,776	11,871
Kelantan	2,541	4,760	9,885	2,492	4,907	11,532
Melaka	4,299	8,099	15,319	4,305	8,314	18,208
Negeri Sembilan	3,315	6,598	13,669	3,277	6,827	16,339
Pahang	3,258	5,552	10,801	3,205	5,684	12,563
Pulau Pinang	4,232	8,682	16,471	4,151	8,914	19,642
Perak	2,890	5,606	11,432	2,833	5,717	13,781
Perlis	3,026	5,660	10,730	2,957	5,845	12,401
Selangor	7,375	11,895	21,617	7,012	12,209	28,048
Terengganu	4,131	7,354	13,343	4,118	7,533	14,840
Sabah	2,788	5,697	12,724	2,769	6,019	14,922
Sarawak	3,168	6,526	13,159	3,142	6,719	15,012
W.P. Kuala Lumpur	6,753	12,286	24,201	6,528	12,654	31,589
W.P. Labuan	4,418	8,037	14,758	4,224	8,641	17,135
W.P. Putrajaya	6,822	13,852	24,794	6,864	14,049	27,467

Mengikut had pendapatan kasar kumpulan isi rumah bagi negeri masing-masing

Jadual A45: Agihan pendapatan kasar mengikut kumpulan isi rumah dan negeri, 2024 (%)

Negeri	Jumlah	D1 - D4	D5 - D8	D9 - D10
Malaysia	100.0	16.7	38.2	45.1
Johor	100.0	18.8	39.4	41.8
Kedah	100.0	19.2	39.9	40.9
Kelantan	100.0	18.9	37.3	43.8
Melaka	100.0	19.8	38.3	41.9
Negeri Sembilan	100.0	17.9	37.4	44.6
Pahang	100.0	21.1	37.5	41.4
Pulau Pinang	100.0	18.2	38.9	42.9
Perak	100.0	18.4	37.1	44.6
Perlis	100.0	19.7	39.0	41.3
Selangor	100.0	21.1	36.7	42.2
Terengganu	100.0	21.6	39.5	38.9
Sabah	100.0	17.1	37.1	45.9
Sarawak	100.0	18.1	38.7	43.2
W.P. Kuala Lumpur	100.0	18.7	36.2	45.1
W.P. Labuan	100.0	19.9	40.3	39.9
W.P. Putrajaya	100.0	19.9	40.5	39.6

Mengikut had pendapatan kumpulan isi rumah bagi negeri masing-masing

Jadual A46: Pendapatan isi rumah kasar bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut strata, kumpulan etnik ketua isi rumah dan daerah pentadbiran, Sabah, 2022 dan 2024

Daerah pentadbiran	Penengah			Purata		
	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun
	2022	2024		2022	2024	
Sabah	4,577	4,890	3.3	6,171	6,498	2.6
Bandar	5,455	5,549	0.9	7,167	7,525	2.4
Luar bandar	3,607	3,889	3.8	4,673	4,945	2.8
Kumpulan etnik						
Bumiputera	4,242	4,609	4.1	5,555	5,997	3.8
Bukan Bumiputera	7,082	6,862	-1.6	9,459	9,284	-0.9
Daerah pentadbiran						
Tawau	4,783	4,852	0.7	6,315	6,751	3.3
Lahad Datu	4,457	5,526	10.8	5,995	6,557	4.5
Semporna	4,093	4,059	-0.4	5,098	5,604	4.7
Sandakan	4,828	5,314	4.8	6,030	6,648	4.9
Kinabatangan	4,162	4,897	8.1	5,543	5,632	0.8
Beluran	3,131	4,436	17.4	4,501	4,993	5.2
Kota Kinabalu	5,957	5,896	-0.5	8,388	8,715	1.9
Ranau	4,058	3,470	-7.8	5,270	5,330	0.6
Kota Belud	3,429	3,512	1.2	4,949	5,007	0.6
Tuaran	3,921	4,277	4.3	5,166	5,388	2.1
Penampang	6,265	6,090	-1.4	7,491	7,550	0.4
Papar	4,871	5,177	3.0	5,980	6,038	0.5
Kudat	2,994	3,249	4.1	4,049	4,571	6.1
Kota Marudu	2,677	2,877	3.6	4,031	4,685	7.5
Pitas	2,329	2,785	8.9	3,406	4,121	9.5
Beaufort	4,018	4,070	0.6	4,902	5,048	1.5
Kuala Penyu	3,487	3,733	3.4	4,311	4,750	4.9
Sipitang	4,182	4,606	4.8	5,479	5,548	0.6
Tenom	4,045	4,161	1.4	5,217	5,410	1.8
Nabawan	4,110	4,361	3.0	5,016	5,146	1.3
Keningau	4,502	4,801	3.2	5,979	6,033	0.4
Tambunan	4,055	4,854	9.0	5,113	5,361	2.4
Kunak	4,480	4,539	0.7	5,838	6,608	6.2
Tongod	2,856	3,470	9.7	4,019	4,090	0.9
Putatan	5,699	6,563	7.1	7,110	7,377	1.8
Telupid	3,953	4,489	6.4	4,819	4,877	0.6
Kalabakan	3,931	4,037	1.3	4,938	4,997	0.6
Membakut	n.a.	3,304	n.a.	n.a.	5,174	n.a.

Kumpulan etnik merujuk kepada etnik ketua isi rumah

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A47: Peratusan isi rumah mengikut kumpulan isi rumah, strata dan daerah pentadbiran, Sabah, 2022 dan 2024

(%)

Daerah pentadbiran	2022			2024		
	D1 - D4	D5 - D8	D9 - D10	D1 - D4	D5 - D8	D9 - D10
Bilangan isi rumah ('000)	240.5	240.5	120.2	253.9	253.8	126.8
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Bandar	45.9	65.1	78.3	46.9	64.3	78.6
Luar bandar	54.1	34.9	21.7	53.1	35.7	21.4
Daerah pentadbiran						
Tawau	8.4	10.0	9.1	9.2	8.9	9.6
Lahad Datu	5.2	5.8	4.6	3.2	7.6	4.6
Semporna	3.6	3.4	2.0	4.2	2.6	2.7
Sandakan	9.3	12.5	10.1	9.4	11.8	12.2
Kinabatangan	1.7	1.4	1.2	1.4	2.0	0.8
Beluran	2.8	1.2	0.9	2.0	2.0	0.9
Kota Kinabalu	12.8	18.2	28.6	13.7	18.1	28.6
Ranau	3.2	2.5	2.1	3.7	1.7	2.0
Kota Belud	4.8	2.4	2.8	4.8	2.4	2.1
Tuaran	6.0	4.5	3.7	6.1	4.5	3.6
Penampang	3.9	8.2	11.0	4.6	8.4	9.4
Papar	4.8	5.7	5.3	4.0	4.7	4.1
Kudat	4.6	2.0	1.1	4.4	1.9	1.6
Kota Marudu	4.8	1.2	1.3	4.0	1.7	1.4
Pitas	2.8	0.5	0.5	2.4	0.7	0.7
Beaufort	3.2	2.8	1.6	2.6	1.9	1.0
Kuala Penyu	1.3	0.8	0.3	1.3	0.7	0.6
Sipitang	1.4	1.3	1.0	1.3	1.5	0.7
Tenom	2.0	1.8	1.1	2.0	1.6	1.1
Nabawan	1.0	1.0	0.5	1.0	0.9	0.5
Keningau	4.9	5.4	4.5	4.7	5.5	4.2
Tambunan	1.4	1.2	0.7	1.2	1.4	0.6
Kunak	1.1	1.0	1.2	1.2	0.7	1.1
Tongod	1.7	0.7	0.4	1.6	0.8	0.3
Putatan	1.8	2.9	3.8	1.7	2.9	4.0
Telupid	0.9	0.8	0.4	0.8	1.0	0.2
Kalabakan	0.8	0.7	0.3	0.9	0.6	0.4
Membakut	n.a.	n.a.	n.a.	2.5	1.5	1.1

Mengikut had pendapatan kasar kumpulan isi rumah, Sabah 2022

D1 - D4: < RM3,840

D5 - D8: RM3,840 - RM8,529

D9 - D10: ≥ RM8,530

Mengikut had pendapatan kasar kumpulan isi rumah, Sabah 2024

D1 - D4: < RM4,120

D5 - D8: RM4,120 - RM9,159

D9 - D10: ≥ RM9,160

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A48: Peratusan isi rumah dan agihan pendapatan kasar mengikut strata dan daerah pentadbiran, Sabah, 2022 dan 2024

Daerah pentadbiran	2022		2024	
	Isi rumah	Agihan pendapatan	Isi rumah	Agihan pendapatan
Bilangan isi rumah ('000)	601.3		634.5	
Jumlah	100.0	100.0	100.0	100.0
Bandar	60.1	69.8	60.2	69.7
Luar bandar	39.9	30.2	39.8	30.3
Daerah pentadbiran				
Tawau	9.2	9.4	9.2	9.5
Lahad Datu	5.3	5.2	5.3	5.3
Semporna	3.2	2.7	3.2	2.8
Sandakan	10.7	10.5	10.9	11.1
Kinabatangan	1.5	1.3	1.5	1.3
Beluran	1.8	1.3	1.8	1.4
Kota Kinabalu	18.1	24.6	18.4	24.7
Ranau	2.7	2.3	2.6	2.1
Kota Belud	3.4	2.8	3.3	2.5
Tuaran	4.9	4.1	4.9	4.1
Penampang	7.0	8.6	7.1	8.2
Papar	5.2	5.1	4.3	4.0
Kudat	2.9	1.9	2.8	2.0
Kota Marudu	2.6	1.7	2.5	1.8
Pitas	1.4	0.8	1.4	0.9
Beaufort	2.7	2.1	2.0	1.6
Kuala Penyu	0.9	0.6	0.9	0.6
Sipitang	1.3	1.1	1.3	1.1
Tenom	1.8	1.5	1.7	1.4
Nabawan	0.9	0.7	0.9	0.7
Keningau	5.0	4.9	4.9	4.6
Tambunan	1.2	1.0	1.2	1.0
Kunak	1.1	1.0	1.0	1.0
Tongod	1.0	0.7	1.0	0.6
Putatan	2.6	3.0	2.7	3.0
Telupid	0.7	0.6	0.7	0.6
Kalabakan	0.7	0.5	0.7	0.5
Membakut	n.a.	n.a.	1.8	1.4

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A49: Pekali Gini bagi pendapatan isi rumah kasar bulanan mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2022 dan 2024

Daerah pentadbiran	Pekali Gini	
	2022	2024
Sabah	0.395	0.389
Tawau	0.388	0.405
Lahad Datu	0.388	0.286
Semporna	0.341	0.411
Sandakan	0.347	0.355
Kinabatangan	0.392	0.308
Beluran	0.399	0.314
Kota Kinabalu	0.431	0.426
Ranau	0.375	0.441
Kota Belud	0.425	0.361
Tuaran	0.366	0.342
Penampang	0.330	0.348
Papar	0.341	0.313
Kudat	0.369	0.385
Kota Marudu	0.419	0.421
Pitas	0.386	0.411
Beaufort	0.338	0.373
Kuala Penyu	0.324	0.375
Sipitang	0.360	0.306
Tenom	0.336	0.336
Nabawan	0.311	0.314
Keningau	0.360	0.322
Tambunan	0.337	0.300
Kunak	0.352	0.484
Tongod	0.347	0.344
Putatan	0.351	0.289
Telupid	0.321	0.267
Kalabakan	0.368	0.357
Membakut	n.a	0.447

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A50: Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut negeri, 2022 dan 2024

Negeri	Penengah			Purata		
	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun
	2022	2024		2022	2024	
Malaysia	4,282	4,758	5.3	5,150	5,566	3.9
Johor	4,636	5,280	6.5	5,342	5,927	5.2
Kedah	3,298	3,495	2.9	3,765	4,028	3.4
Kelantan	3,048	3,408	5.6	3,505	3,825	4.4
Melaka	4,861	5,148	2.9	5,707	6,212	4.2
Negeri Sembilan	3,869	4,431	6.8	4,678	5,115	4.5
Pahang	3,513	3,732	3.0	4,107	4,368	3.1
Pulau Pinang	4,481	4,860	4.1	5,322	5,850	4.7
Perak	3,341	3,602	3.8	3,903	4,232	4.0
Perlis	3,355	3,468	1.7	3,834	4,084	3.2
Selangor	5,747	6,251	4.2	6,770	7,266	3.5
Terengganu	4,216	4,758	6.0	4,796	5,219	4.2
Sabah	2,770	2,946	3.1	3,342	3,547	3.0
Sarawak	3,379	3,753	5.3	3,915	4,281	4.5
W.P. Kuala Lumpur	6,232	6,789	4.3	7,823	8,178	2.2
W.P. Labuan	3,822	3,890	0.9	4,176	4,497	3.7
W.P. Putrajaya	6,644	7,885	8.6	8,897	9,186	1.6

Jadual A51: Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan mengikut negeri, 2024

Kumpulan perbelanjaan	Jumlah		Johor		Kedah		Kelantan	
	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)
01 Makanan dan minuman	876	15.7	975	16.5	795	19.7	842	22.0
Beras	47	0.8	46	0.8	43	1.1	48	1.3
Roti dan bijirin lain	84	1.5	67	1.1	64	1.6	70	1.8
Daging	126	2.3	125	2.1	110	2.7	137	3.6
Ikan dan makanan laut	193	3.5	275	4.6	194	4.8	194	5.1
Susu, keju dan telur	61	1.1	65	1.1	54	1.3	54	1.4
Minyak dan lemak	33	0.6	39	0.7	28	0.7	26	0.7
Buah-buahan	69	1.2	69	1.2	48	1.2	64	1.7
Sayur-sayuran	89	1.6	102	1.7	97	2.4	78	2.0
Gula, jem, madu, coklat dan manisan	25	0.4	27	0.5	22	0.6	32	0.8
Keluaran makanan t.t.t.l.	107	1.9	120	2.0	103	2.6	101	2.6
Kopi, teh, koko dan minuman bukan alkohol	42	0.8	40	0.7	30	0.8	39	1.0
02 Minuman alkohol dan tembakau	92	1.7	123	2.1	64	1.6	64	1.7
03 Pakaian dan kasut	151	2.7	157	2.6	177	4.4	111	2.9
04 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	1,307	23.5	1,328	22.4	789	19.6	723	19.0
05 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	259	4.7	241	4.1	170	4.2	144	3.8
06 Kesihatan	147	2.6	212	3.6	106	2.6	63	1.6
07 Pengangkutan	611	11.0	735	12.4	539	13.4	495	12.9
08 Maklumat dan komunikasi	347	6.2	331	5.6	242	6.0	214	5.6
09 Rekreasi, sukan dan kebudayaan	179	3.2	203	3.4	91	2.3	63	1.6
10 Perkhidmatan pendidikan	77	1.4	79	1.3	61	1.5	39	1.0
11 Restoran dan perkhidmatan penginapan	948	17.0	938	15.8	628	15.6	746	19.5
Perbelanjaan makanan di luar rumah	746	13.4	712	12.0	525	13.0	646	16.9
Perbelanjaan minuman di luar rumah	157	2.8	183	3.1	81	2.0	87	2.3
Perkhidmatan penginapan dan lain-lain	45	0.8	43	0.7	22	0.5	14	0.4
12 Insurans dan perkhidmatan kewangan	259	4.7	271	4.6	142	3.5	84	2.2
13 Penjagaan diri, perlindungan sosial dan pelbagai barangan dan perkhidmatan	313	5.6	334	5.6	224	5.6	237	6.2
Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan (01-13)	5,566	100.0	5,927	100.0	4,028	100.0	3,825	100.0

Jadual A51: Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan mengikut negeri, 2024 (samb.)

Kumpulan perbelanjaan	Melaka		Negeri Sembilan		Pahang		Pulau Pinang	
	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)
01 Makanan dan minuman	1,038	16.7	873	17.1	862	19.7	680	11.6
Beras	49	0.8	63	1.2	44	1.0	37	0.6
Roti dan bijirin lain	81	1.3	59	1.2	70	1.6	54	0.9
Daging	126	2.0	174	3.4	116	2.7	93	1.6
Ikan dan makanan laut	281	4.5	211	4.1	212	4.9	166	2.8
Susu, keju dan telur	65	1.0	63	1.2	65	1.5	60	1.0
Minyak dan lemak	44	0.7	31	0.6	37	0.8	26	0.4
Buah-buahan	70	1.1	43	0.8	54	1.2	58	1.0
Sayur-sayuran	115	1.8	69	1.4	95	2.2	67	1.1
Gula, jem, madu, coklat dan manisan	33	0.5	22	0.4	26	0.6	18	0.3
Keluaran makanan t.t.t.l.	130	2.1	105	2.0	108	2.5	69	1.2
Kopi, teh, koko dan minuman bukan alkohol	45	0.7	34	0.7	34	0.8	31	0.5
02 Minuman alkohol dan tembakau	117	1.9	133	2.6	80	1.8	98	1.7
03 Pakaian dan kasut	279	4.5	138	2.7	123	2.8	165	2.8
04 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	1,151	18.5	1,061	20.7	875	20.0	1,427	24.4
05 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	400	6.4	212	4.1	207	4.7	291	5.0
06 Kesihatan	213	3.4	142	2.8	130	3.0	163	2.8
07 Pengangkutan	810	13.0	584	11.4	483	11.1	521	8.9
08 Maklumat dan komunikasi	369	6.0	287	5.6	300	6.9	345	5.9
09 Rekreasi, sukan dan kebudayaan	287	4.6	217	4.2	182	4.2	184	3.1
10 Perkhidmatan pendidikan	67	1.1	80	1.6	90	2.1	97	1.7
11 Restoran dan perkhidmatan penginapan	774	12.5	739	14.5	625	14.3	1,178	20.1
Perbelanjaan makanan di luar rumah	593	9.5	585	11.4	505	11.6	965	16.5
Perbelanjaan minuman di luar rumah	111	1.8	114	2.3	96	2.2	168	2.9
Perkhidmatan penginapan dan lain-lain	70	1.1	40	0.8	24	0.5	45	0.8
12 Insurans dan perkhidmatan kewangan	245	4.0	293	5.7	167	3.8	375	6.4
13 Penjagaan diri, perlindungan sosial dan pelbagai barangan dan perkhidmatan	462	7.4	356	7.0	244	5.6	326	5.6
Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan (01-13)	6,212	100.0	5,115	100.0	4,368	100.0	5,850	100.0

Jadual A51: Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan mengikut negeri, 2024 (samb.)

Kumpulan perbelanjaan	Perak		Perlis		Selangor		Terengganu	
	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)
01 Makanan dan minuman	821	19.4	848	20.8	837	11.5	1,118	21.4
Beras	41	1.0	38	0.9	40	0.6	49	0.9
Roti dan bijirin lain	66	1.5	62	1.5	130	1.8	87	1.7
Daging	129	3.0	113	2.8	101	1.4	139	2.7
Ikan dan makanan laut	185	4.4	233	5.7	151	2.1	257	4.9
Susu, keju dan telur	67	1.6	54	1.3	54	0.7	68	1.3
Minyak dan lemak	32	0.8	31	0.8	35	0.5	37	0.7
Buah-buahan	54	1.3	52	1.3	57	0.8	82	1.6
Sayur-sayuran	91	2.2	98	2.4	73	1.0	140	2.7
Gula, jem, madu, coklat dan manisan	27	0.6	27	0.7	26	0.4	40	0.8
Keluaran makanan t.t.t.l.	91	2.1	106	2.6	131	1.8	169	3.2
Kopi, teh, koko dan minuman bukan alkohol	38	0.9	34	0.8	38	0.5	51	1.0
02 Minuman alkohol dan tembakau	88	2.1	58	1.4	90	1.2	64	1.2
03 Pakaian dan kasut	143	3.4	121	3.0	162	2.2	198	3.8
04 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	912	21.6	770	18.9	1,717	23.6	918	17.6
05 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	197	4.6	156	3.8	376	5.2	308	5.9
06 Kesihatan	125	2.9	123	3.0	177	2.4	143	2.7
07 Pengangkutan	428	10.1	557	13.6	752	10.4	520	10.0
08 Maklumat dan komunikasi	259	6.1	266	6.5	502	6.9	328	6.3
09 Rekreasi, sukan dan kebudayaan	120	2.9	96	2.3	245	3.4	128	2.5
10 Perkhidmatan pendidikan	42	1.0	68	1.7	117	1.6	77	1.5
11 Restoran dan perkhidmatan penginapan	679	16.0	643	15.7	1,511	20.8	919	17.6
Perbelanjaan makanan di luar rumah	539	12.7	553	13.5	1,158	15.9	751	14.4
Perbelanjaan minuman di luar rumah	94	2.2	75	1.8	275	3.8	154	3.0
Perkhidmatan penginapan dan lain-lain	46	1.1	15	0.4	79	1.1	13	0.2
12 Insurans dan perkhidmatan kewangan	162	3.8	150	3.7	433	6.0	133	2.5
13 Penjagaan diri, perlindungan sosial dan pelbagai barangan dan perkhidmatan	256	6.1	228	5.6	347	4.8	365	7.0
Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan (01-13)	4,232	100.0	4,084	100.0	7,266	100.0	5,219	100.0

Jadual A51: Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan mengikut negeri, 2024 (samb.)

Kumpulan perbelanjaan	Sabah		Sarawak		W.P. Kuala Lumpur		W.P. Labuan		W.P. Putrajaya	
	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)	RM	(%)
01 Makanan dan minuman	805	22.7	964	22.5	976	11.9	758	16.9	817	8.9
Beras	66	1.9	54	1.3	48	0.6	41	0.9	49	0.5
Roti dan bijirin lain	72	2.0	82	1.9	78	1.0	80	1.8	68	0.7
Daging	135	3.8	196	4.6	127	1.6	149	3.3	146	1.6
Ikan dan makanan laut	146	4.1	196	4.6	177	2.2	120	2.7	146	1.6
Susu, keju dan telur	60	1.7	70	1.6	58	0.7	54	1.2	71	0.8
Minyak dan lemak	26	0.7	31	0.7	39	0.5	24	0.5	34	0.4
Buah-buahan	53	1.5	62	1.5	204	2.5	35	0.8	63	0.7
Sayur-sayuran	88	2.5	99	2.3	88	1.1	63	1.4	74	0.8
Gula, jem, madu, coklat dan manisan	21	0.6	20	0.5	24	0.3	23	0.5	29	0.3
Keluaran makanan t.t.t.l.	78	2.2	87	2.0	88	1.1	96	2.1	97	1.1
Kopi, teh, koko dan minuman bukan alkohol	60	1.7	66	1.5	43	0.5	73	1.6	41	0.4
02 Minuman alkohol dan tembakau	69	1.9	104	2.4	96	1.2	65	1.5	59	0.6
03 Pakaian dan kasut	97	2.7	126	3.0	141	1.7	152	3.4	209	2.3
04 Perumahan, air, elektrik, gas dan bahan api lain	969	27.3	1,070	25.0	2,497	30.5	1,257	28.0	2,766	30.1
05 Hiasan, perkakasan dan penyelenggaraan isi rumah	126	3.6	185	4.3	348	4.3	221	4.9	408	4.4
06 Kesihatan	76	2.1	94	2.2	170	2.1	78	1.7	184	2.0
07 Pengangkutan	386	10.9	446	10.4	868	10.6	548	12.2	1,145	12.5
08 Maklumat dan komunikasi	226	6.4	262	6.1	470	5.8	348	7.7	565	6.2
09 Rekreasi, sukan dan kebudayaan	59	1.7	130	3.0	298	3.6	81	1.8	405	4.4
10 Perkhidmatan pendidikan	40	1.1	37	0.9	84	1.0	46	1.0	233	2.5
11 Restoran dan perkhidmatan penginapan	390	11.0	502	11.7	1,346	16.5	555	12.3	1,487	16.2
Perbelanjaan makanan di luar rumah	313	8.8	415	9.7	1,043	12.8	459	10.2	1,175	12.8
Perbelanjaan minuman di luar rumah	64	1.8	67	1.6	232	2.8	91	2.0	209	2.3
Perkhidmatan penginapan dan lain-lain	13	0.4	21	0.5	70	0.9	5	0.1	103	1.1
12 Insurans dan perkhidmatan kewangan	91	2.6	105	2.5	417	5.1	137	3.0	330	3.6
13 Penjagaan diri, perlindungan sosial dan pelbagai barangan dan perkhidmatan	213	6.0	256	6.0	466	5.7	252	5.6	577	6.3
Komposisi perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan (01-13)	3,547	100.0	4,281	100.0	8,178	100.0	4,498	100.0	9,186	100.0

Jadual A52: Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah, purata dan kadar pertumbuhan tahunan dikompaun mengikut kumpulan etnik ketua isi rumah dan strata, Sabah, 2022 dan 2024

Negeri	Penengah			Purata		
	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun	RM		Kadar pertumbuhan tahunan dikompaun
	2022	2024		2022	2024	
Sabah	2,770	2,946	3.1	3,342	3,547	3.0
Bandar	3,239	3,374	2.0	3,872	4,076	2.6
Luar bandar	2,371	2,569	4.0	2,697	2,888	3.4
Warganegara Malaysia	3,111	3,275	2.6	3,668	3,891	3.0
Bumiputera	2,932	3,122	3.1	3,373	3,622	3.6
Bukan bumiputera	4,407	4,638	2.6	5,222	5,385	1.5
Bukan warganegara Malaysia	1,867	2,095	5.7	2,156	2,270	2.6

Jadual A53: Perbelanjaan penggunaan isi rumah bulanan penengah dan purata mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2024

Daerah pentadbiran	Penengah	Purata
Sabah	2,946	3,547
Tawau	2,583	3,182
Lahad Datu	3,424	3,571
Semporna	2,089	2,567
Sandakan	3,153	3,677
Kinabatangan	2,212	2,482
Beluran	2,530	2,750
Kota Kinabalu	3,650	4,726
Ranau	2,381	2,905
Kota Belud	2,516	2,920
Tuaran	2,780	3,185
Penampang	3,734	4,234
Papar	3,322	3,613
Kudat	2,623	3,206
Kota Marudu	2,605	3,466
Pitas	2,849	3,472
Beaufort	3,146	3,545
Kuala Penyu	2,378	2,826
Sipitang	2,979	3,341
Tenom	3,033	3,504
Nabawan	3,420	3,553
Keningau	3,156	3,542
Tambunan	3,440	3,508
Kunak	1,902	2,797
Tongod	2,242	2,465
Putatan	3,800	4,188
Telupid	2,623	2,659
Kalabakan	1,743	2,257
Membakut	2,362	3,075

Jadual A54: Purata Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) mengikut negeri dan strata, 2022 dan 2024

RM

Negeri	Bandar		Luar bandar		Keseluruhan	
	2022	2024	2022	2024	2022	2024
Malaysia	2,660	2,794	2,342	2,389	2,589	2,705
Johor	2,665	2,857	2,481	2,462	2,627	2,775
Kedah	2,303	2,402	2,206	2,282	2,271	2,362
Kelantan	2,415	2,474	2,199	2,290	2,297	2,374
Melaka	2,721	2,814	2,122	2,051	2,670	2,751
Negeri Sembilan	2,617	2,686	1,876	2,009	2,402	2,493
Pahang	2,675	2,670	2,235	2,422	2,480	2,560
Pulau Pinang	2,258	2,383	2,136	2,604	2,250	2,399
Perak	2,332	2,416	2,199	2,217	2,297	2,364
Perlis	2,199	2,200	2,069	2,239	2,140	2,217
Selangor	2,848	2,977	2,421	2,316	2,830	2,949
Terengganu	2,799	2,910	2,662	2,718	2,751	2,841
Sabah	2,706	2,857	2,795	2,821	2,742	2,843
Sarawak	2,860	3,078	2,263	2,182	2,618	2,718
W.P. Kuala Lumpur	2,816	3,011	n.a	n.a	2,816	3,011
W.P. Labuan	2,606	2,727	2,196	2,672	2,576	2,723
W.P. Putrajaya	2,450	2,628	n.a	n.a	2,450	2,628

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A55: Insiden kemiskinan tegar mengikut negeri dan strata, 2022 dan 2024

(%)

Negeri	Bandar		Luar bandar		Keseluruhan	
	2022	2024	2022	2024	2022	2024
Malaysia	0.1	0.1	0.7	0.2	0.2	0.1
Johor	0.1	0.0	0.3	0.0	0.1	0.0
Kedah	0.3	0.1	0.5	0.0	0.3	0.1
Kelantan	0.3	0.0	1.2	0.2	0.8	0.1
Melaka	0.0	0.0	0.3	0.0	0.1	0.0
Negeri Sembilan	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0
Pahang	0.0	0.1	0.2	0.0	0.1	0.0
Pulau Pinang	0.0	0.0	0.2	0.0	0.1	0.0
Perak	0.0	0.1	0.7	0.1	0.2	0.1
Perlis	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0
Selangor	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
Terengganu	0.1	0.0	0.4	0.2	0.2	0.1
Sabah	0.5	0.6	2.1	1.0	1.2	0.7
Sarawak	0.3	0.1	0.6	0.1	0.4	0.1
W.P. Kuala Lumpur	0.0	0.0	n.a	n.a	0.0	0.0
W.P. Labuan	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
W.P. Putrajaya	0.0	0.0	n.a	n.a	0.0	0.0

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A56: Insiden kemiskinan mutlak mengikut negeri dan strata, 2022 dan 2024

(%)

Negeri	Bandar		Luar bandar		Keseluruhan	
	2022	2024	2022	2024	2022	2024
Malaysia	4.5	3.7	12.0	9.9	6.2	5.1
Johor	4.2	2.5	6.1	2.5	4.6	2.5
Kedah	8.8	8.0	9.5	9.3	9.0	8.5
Kelantan	11.6	9.7	14.6	13.0	13.2	11.5
Melaka	4.3	3.0	3.9	2.8	4.2	3.0
Negeri Sembilan	4.0	3.8	5.4	4.6	4.4	4.0
Pahang	5.6	4.7	7.1	7.2	6.3	5.9
Pulau Pinang	1.9	1.8	3.5	2.3	2.0	1.9
Perak	6.3	6.1	10.9	8.9	7.5	6.9
Perlis	3.9	2.4	4.1	5.1	4.0	3.6
Selangor	1.5	0.8	3.1	1.3	1.5	0.9
Terengganu	5.0	3.3	8.3	7.3	6.2	4.8
Sabah	13.9	13.0	28.5	24.7	19.7	17.7
Sarawak	8.3	7.0	14.6	10.4	10.8	8.4
W.P. Kuala Lumpur	1.4	1.0	n.a	n.a	1.4	1.0
W.P. Labuan	2.7	2.2	0.0	0.0	2.5	2.0
W.P. Putrajaya	0.1	0.2	n.a	n.a	0.1	0.2

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A57: Insiden kemiskinan mengikut daerah pentadbiran, Sabah, 2022 dan 2024

(%)

Daerah pentadbiran	Insiden kemiskinan mutlak		Insiden kemiskinan relatif	
	2022	2024	2022	2024
Sabah	19.7	17.7	14.5	13.9
Tawau	14.4	13.2	12.5	12.7
Lahad Datu	23.5	13.6	14.6	3.4
Semporna	28.0	30.4	16.9	23.6
Sandakan	17.7	15.2	10.0	11.5
Kinabatangan	28.9	26.7	18.2	9.7
Beluran	37.7	33.0	29.1	17.0
Kota Kinabalu	10.3	12.0	8.0	7.4
Ranau	25.4	23.5	21.1	27.2
Kota Belud	27.8	26.1	29.8	17.0
Tuaran	25.8	23.7	19.2	13.9
Penampang	6.7	5.7	5.6	5.6
Papar	16.2	12.0	10.5	8.6
Kudat	34.7	35.3	32.5	31.2
Kota Marudu	49.9	40.0	38.4	38.2
Pitas	52.7	50.0	45.7	43.5
Beaufort	19.8	20.4	13.8	25.3
Kuala Penyu	17.6	14.3	20.6	30.4
Sipitang	22.1	15.3	15.1	9.0
Tenom	15.8	12.1	12.4	17.7
Nabawan	27.1	25.4	10.4	14.3
Keningau	18.8	12.8	10.3	11.5
Tambunan	9.0	8.3	13.5	12.5
Kunak	25.4	29.2	13.9	24.3
Tongod	50.8	41.5	23.7	28.0
Putatan	12.9	6.9	7.9	3.4
Telupid	20.8	22.0	16.7	12.2
Kalabakan	33.3	27.4	21.8	21.4
Membakut	n.a	26.8	n.a	35.5

Insiden kemiskinan relatif menggunakan 1/2 nilai pendapatan penengah

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A58: Kadar penyertaan tenaga buruh mengikut negeri dan kumpulan umur, 2025

Negeri	Jumlah	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50–54	55–59	60–64
Jumlah (%)	70.8	22.8	69.7	85.9	87.0	83.7	84.1	81.1	74.8	61.0	37.6
Johor	72.0	32.5	77.8	81.4	97.5	77.3	84.2	79.5	71.6	56.9	40.7
Kedah	66.0	14.6	70.6	92.6	85.1	75.9	74.9	74.1	64.4	49.6	29.9
Kelantan	58.1	10.1	57.5	70.6	79.2	76.4	75.0	75.6	67.7	54.8	29.3
Melaka	70.7	10.0	74.2	93.0	82.8	80.5	78.6	97.5	65.2	42.7	18.8
Negeri Sembilan	66.4	12.2	72.3	86.4	83.4	82.1	81.5	77.2	65.1	51.6	24.7
Pahang	65.4	12.3	77.1	90.2	89.2	73.4	73.3	70.1	66.1	51.5	30.0
Pulau Pinang	72.2	15.1	79.7	93.5	91.0	72.9	82.7	82.0	75.9	61.3	33.4
Perak	67.0	15.3	66.6	88.7	89.0	81.6	83.7	80.7	65.2	51.2	28.7
Perlis	62.3	16.4	53.0	71.6	79.5	78.8	80.9	76.0	69.3	52.6	28.0
Selangor	78.4	29.4	61.0	81.7	90.0	94.8	95.2	85.5	90.2	78.7	56.9
Terengganu	60.8	12.0	58.4	85.6	76.5	73.4	77.0	74.0	65.8	52.4	23.1
Sabah	70.3	38.2	76.1	89.9	74.6	81.4	78.9	72.1	68.0	59.3	39.3
Sarawak	69.8	18.4	75.1	87.2	84.2	81.6	80.4	77.4	72.0	64.3	44.7
W.P. Kuala Lumpur	75.8	15.3	67.9	91.0	94.5	92.0	82.7	93.9	80.8	56.5	19.6
W.P. Labuan	67.9	32.2	67.6	83.7	75.0	75.2	82.3	77.4	69.1	55.8	31.4
W.P. Putrajaya	79.0	23.6	85.6	93.4	92.7	92.8	96.1	91.8	90.0	64.0	13.1

Jadual A59: Penduduk bekerja mengikut negeri dan pekerjaan, 2025

Negeri	Jumlah	Pengurus	Profesional	Juruteknik dan profesional bersekutu	Pekerja sokongan perkeranian	Pekerja perkhidmatan dan jualan	Pekerja mahir pertanian, perhutanan dan perikanan	Pekerja kemahiran dan pekerja pertukangan yang berkaitan	Operator loji dan mesin serta pemasangan	Pekerja asas
Jumlah ('000)	16,580.9	820.8	2,189.1	1,978.3	1,647.7	3,857.4	695.8	1,474.9	1,770.6	2,146.3
Johor	2,124.3	93.9	213.7	283.0	234.2	465.7	40.6	243.6	263.2	286.3
Kedah	961.8	23.4	88.6	87.7	84.0	223.9	78.2	109.2	156.0	110.8
Kelantan	695.8	16.6	68.1	53.4	54.0	206.0	23.1	70.2	58.8	145.7
Melaka	521.2	26.9	59.6	56.3	58.7	123.2	4.0	32.0	112.7	47.7
Negeri Sembilan	552.5	43.4	69.2	64.9	51.8	121.3	16.1	41.6	73.2	71.0
Pahang	751.5	17.9	68.3	60.3	71.3	178.1	65.4	58.2	76.1	155.8
Pulau Pinang	935.9	50.8	150.5	141.9	105.5	176.5	7.0	70.7	153.7	79.3
Perak	1,151.4	43.5	126.2	114.6	92.7	266.5	50.7	110.3	164.2	182.8
Perlis	128.9	5.5	15.2	10.4	11.4	39.5	7.3	16.7	9.0	14.0
Selangor	4,048.2	283.2	721.3	664.3	425.6	957.5	42.3	270.0	330.6	353.4
Terengganu	487.8	11.2	45.6	44.1	42.1	135.8	23.5	81.6	34.8	69.1
Sabah	1,731.3	66.3	132.0	129.5	154.8	400.5	197.6	139.6	162.0	349.1
Sarawak	1,218.1	35.3	111.8	97.1	120.3	288.9	138.3	125.5	109.9	190.9
W.P. Kuala Lumpur	1,166.4	99.0	297.6	151.1	120.5	256.7	0.4	99.1	60.6	81.5
W.P. Labuan	44.4	1.9	5.2	6.8	5.8	8.3	1.3	5.7	3.8	5.6
W.P. Putrajaya	61.3	1.9	16.3	13.0	14.9	8.9	0.1	1.1	2.0	3.2
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	12.8	11.4	9.8	14.3	14.2	12.1	5.8	16.5	14.9	13.3
Kedah	5.8	2.8	4.0	4.4	5.1	5.8	11.2	7.4	8.8	5.2
Kelantan	4.2	2.0	3.1	2.7	3.3	5.3	3.3	4.8	3.3	6.8
Melaka	3.1	3.3	2.7	2.9	3.6	3.2	0.6	2.2	6.4	2.2
Negeri Sembilan	3.3	5.3	3.2	3.3	3.1	3.2	2.3	2.8	4.1	3.3
Pahang	4.5	2.2	3.1	3.1	4.3	4.6	9.4	3.9	4.3	7.3
Pulau Pinang	5.7	6.2	6.9	7.2	6.4	4.6	1.0	4.8	8.7	3.7
Perak	7.0	5.3	5.8	5.8	5.6	6.9	7.3	7.5	9.3	8.5
Perlis	0.8	0.7	0.7	0.5	0.7	1.0	1.0	1.1	0.5	0.6
Selangor	24.4	34.5	33.0	33.6	25.8	24.8	6.1	18.3	18.7	16.5
Terengganu	2.9	1.4	2.1	2.2	2.6	3.5	3.4	5.5	2.0	3.2
Sabah	10.4	8.1	6.0	6.5	9.4	10.4	28.4	9.5	9.1	16.3
Sarawak	7.4	4.3	5.1	4.9	7.3	7.5	19.9	8.5	6.2	8.9
W.P. Kuala Lumpur	7.0	12.1	13.6	7.6	7.3	6.7	0.1	6.7	3.4	3.8
W.P. Labuan	0.3	0.2	0.2	0.3	0.4	0.2	0.2	0.4	0.2	0.3
W.P. Putrajaya	0.4	0.2	0.7	0.7	0.9	0.2	0.0	0.1	0.1	0.1

Jadual A60: Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, 2025

Negeri	Jumlah ¹	Pertanian, perhutanan dan perikanan	Perlombongan dan pengkvarian	Pembuatan	Bekalan elektrik, gas, wap dan pendingin udara	Bekalan air; pembentungan, pengurusan sisa dan aktiviti pemulihan	Pembinaan	Perdagangan borong dan runcit; pembaikan kenderaan bermotor dan motosikal
Jumlah ('000)	16,580.9	1,480.3	95.9	2,695.7	82.8	95.1	1,356.9	3,107.4
Johor	2,124.3	134.2	9.5	462.7	11.2	12.4	230.3	452.8
Kedah	961.8	113.0	2.0	217.1	3.9	4.5	73.0	168.8
Kelantan	695.8	65.1	1.5	70.0	3.9	1.5	71.7	154.4
Melaka	521.2	20.1	0.8	149.0	0.5	3.0	33.9	74.4
Negeri Sembilan	552.5	41.4	3.5	89.6	5.1	4.4	39.8	85.6
Pahang	751.5	155.1	3.0	73.4	4.3	8.7	38.7	127.9
Pulau Pinang	935.9	11.8	0.7	312.0	5.6	6.1	59.8	144.0
Perak	1,151.4	142.5	7.7	198.8	8.3	4.0	79.1	193.9
Perlis	128.9	10.0	0.7	11.8	0.6	0.6	12.4	22.2
Selangor	4,048.2	105.3	29.5	669.8	6.3	32.7	318.5	779.2
Terengganu	487.8	45.4	13.8	51.0	3.5	2.0	61.6	86.5
Sabah	1,731.3	397.9	7.5	194.1	8.5	3.6	105.3	349.9
Sarawak	1,218.1	236.5	10.6	130.0	11.7	5.4	114.7	216.2
W.P. Kuala Lumpur	1,166.4	0.9	1.5	60.7	9.0	5.6	111.4	240.4
W.P. Labuan	44.4	1.0	3.7	4.0	0.1	0.4	4.7	7.0
W.P. Putrajaya	61.3	0.1	0.0	1.7	0.3	0.2	1.9	4.2
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	12.8	9.1	9.9	17.2	13.5	13.1	17.0	14.6
Kedah	5.8	7.6	2.1	8.1	4.7	4.8	5.4	5.4
Kelantan	4.2	4.4	1.6	2.6	4.7	1.6	5.3	5.0
Melaka	3.1	1.3	0.9	5.5	0.6	3.2	2.5	2.4
Negeri Sembilan	3.3	2.8	3.6	3.3	6.2	4.6	2.9	2.8
Pahang	4.5	10.5	3.1	2.7	5.2	9.1	2.9	4.1
Pulau Pinang	5.7	0.8	0.7	11.6	6.8	6.4	4.4	4.6
Perak	6.9	9.6	8.0	7.4	10.0	4.2	5.8	6.2
Perlis	0.8	0.7	0.8	0.4	0.7	0.6	0.9	0.7
Selangor	24.4	7.1	30.8	24.8	7.6	34.4	23.5	25.1
Terengganu	2.9	3.0	14.3	1.9	4.2	2.1	4.5	2.8
Sabah	10.4	26.9	7.8	7.2	10.2	3.8	7.8	11.3
Sarawak	7.4	16.0	11.0	4.8	14.2	5.6	8.5	7.0
W.P. Kuala Lumpur	7.1	0.1	1.6	2.3	10.9	5.9	8.2	7.7
W.P. Labuan	0.3	0.1	3.8	0.1	0.1	0.4	0.3	0.2
W.P. Putrajaya	0.4	0.0	0.0	0.1	0.4	0.2	0.1	0.1

¹Jumlah termasuk 'Aktiviti badan dan pertubuhan luar wilayah'

Jadual A60: Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, 2025 (samb.)

Negeri	Pengangkutan dan penyimpanan	Penginapan dan aktiviti perkhidmatan makanan dan minuman	Maklumat dan komunikasi	Aktiviti kewangan dan insurans/takaful	Aktiviti hartanah	Aktiviti profesional, saintifik dan teknikal	Aktiviti pentadbiran dan khidmat sokongan
Jumlah ('000)	762.0	1,681.9	287.5	451.9	101.5	410.4	892.2
Johor	98.3	189.3	22.4	45.2	13.5	63.5	86.3
Kedah	35.0	101.2	6.3	11.2	0.9	12.8	38.9
Kelantan	31.0	68.8	4.6	9.4	0.5	11.9	49.6
Melaka	20.8	70.3	5.5	9.9	1.5	9.4	22.1
Negeri Sembilan	34.5	53.3	6.7	14.9	2.2	12.9	34.5
Pahang	35.9	75.8	3.8	8.3	1.6	12.3	42.5
Pulau Pinang	54.8	78.5	11.1	25.2	4.8	31.6	43.8
Perak	45.2	111.5	10.8	16.8	1.4	20.1	66.9
Perlis	3.9	16.8	0.6	1.5	0.1	1.4	8.6
Selangor	224.5	466.7	102.7	158.1	45.8	62.9	287.3
Terengganu	18.8	56.6	7.3	4.7	0.2	7.5	30.1
Sabah	67.9	159.7	14.0	25.4	5.5	27.0	66.1
Sarawak	45.4	99.2	12.1	15.0	1.7	26.3	54.2
W.P. Kuala Lumpur	41.2	126.3	78.1	103.8	20.8	107.6	57.2
W.P. Labuan	3.8	5.0	0.1	1.2	0.7	0.9	3.0
W.P. Putrajaya	1.1	3.0	1.3	1.2	0.4	2.3	1.2
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	12.9	11.2	7.8	10.0	13.4	15.5	9.7
Kedah	4.6	6.0	2.2	2.5	0.8	3.1	4.3
Kelantan	4.1	4.1	1.6	2.1	0.5	2.9	5.5
Melaka	2.7	4.2	1.9	2.2	1.4	2.3	2.5
Negeri Sembilan	4.5	3.2	2.4	3.3	2.2	3.1	3.9
Pahang	4.7	4.5	1.3	1.8	1.5	3.0	4.8
Pulau Pinang	7.2	4.7	3.9	5.6	4.7	7.7	4.9
Perak	5.9	6.6	3.7	3.7	1.4	4.9	7.5
Perlis	0.5	1.0	0.2	0.3	0.1	0.3	1.0
Selangor	29.5	27.7	35.7	35.0	45.1	15.4	32.2
Terengganu	2.5	3.4	2.5	1.0	0.2	1.8	3.4
Sabah	8.9	9.5	4.9	5.6	5.4	6.6	7.4
Sarawak	6.0	5.9	4.2	3.3	1.7	6.4	6.1
W.P. Kuala Lumpur	5.4	7.5	27.2	23.0	20.5	26.2	6.4
W.P. Labuan	0.5	0.3	0.1	0.3	0.7	0.2	0.3
W.P. Putrajaya	0.1	0.2	0.4	0.3	0.4	0.6	0.1

Jadual A60: Penduduk bekerja mengikut negeri dan industri, 2025 (samb.)

Negeri	Pentadbiran awam dan pertahanan; aktiviti keselamatan sosial wajib	Pendidikan	Aktiviti kesihatan kemanusiaan dan kerja sosial	Kesenian, hiburan dan rekreasi	Aktiviti perkhidmatan lain	Aktiviti isi rumah sebagai majikan
Jumlah ('000)	869.3	1,051.3	699.9	73.1	268.6	113.9
Johor	74.0	109.9	60.7	7.5	32.7	7.8
Kedah	60.4	61.8	36.7	3.7	9.0	1.6
Kelantan	46.6	59.0	32.6	1.7	10.3	1.7
Melaka	33.1	39.7	16.8	1.7	4.3	4.4
Negeri Sembilan	38.8	40.5	28.6	2.0	9.8	4.2
Pahang	53.6	58.1	35.0	5.8	7.4	0.4
Pulau Pinang	35.8	53.7	34.1	3.2	14.0	5.1
Perak	73.9	99.0	45.6	4.3	16.0	5.7
Perlis	12.7	14.7	7.4	0.6	1.5	0.6
Selangor	148.0	253.4	217.9	23.3	95.7	20.6
Terengganu	31.4	36.8	21.9	1.6	6.1	1.2
Sabah	85.7	91.4	58.9	5.7	20.0	37.1
Sarawak	97.4	72.3	43.0	5.1	18.8	2.5
W.P. Kuala Lumpur	40.5	55.1	55.7	6.4	21.8	19.8
W.P. Labuan	3.4	3.0	1.1	0.4	0.6	0.4
W.P. Putrajaya	34.1	3.2	3.9	0.0	0.6	0.7
Jumlah (%)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Johor	8.5	10.4	8.7	10.3	12.2	6.9
Kedah	6.9	5.9	5.2	5.1	3.3	1.4
Kelantan	5.4	5.6	4.7	2.3	3.8	1.5
Melaka	3.8	3.8	2.4	2.4	1.6	3.8
Negeri Sembilan	4.5	3.9	4.1	2.7	3.7	3.7
Pahang	6.2	5.5	5.0	7.9	2.8	0.4
Pulau Pinang	4.1	5.1	4.9	4.4	5.2	4.5
Perak	8.5	9.4	6.5	5.9	5.9	5.0
Perlis	1.5	1.4	1.1	0.8	0.6	0.6
Selangor	17.0	24.1	31.1	31.9	35.6	18.1
Terengganu	3.6	3.5	3.1	2.3	2.3	1.0
Sabah	9.9	8.7	8.4	7.8	7.5	32.6
Sarawak	11.2	6.9	6.1	6.9	7.0	2.2
W.P. Kuala Lumpur	4.6	5.2	8.0	8.7	8.1	17.4
W.P. Labuan	0.4	0.3	0.1	0.6	0.2	0.3
W.P. Putrajaya	3.9	0.3	0.6	0.0	0.2	0.6

Jadual A61: Kadar pengangguran mengikut negeri, 2021-2025

					(%)
Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	3.7	3.2	2.6	2.3	2.3
Kedah	3.9	3.0	2.9	2.5	2.5
Kelantan	4.0	3.6	3.5	3.6	3.5
Melaka	2.1	1.7	1.6	1.6	1.6
Negeri Sembilan	4.0	3.4	3.2	3.1	2.8
Pahang	3.3	2.3	2.0	2.0	1.8
Pulau Pinang	3.6	2.7	2.2	2.0	1.9
Perak	4.7	4.4	3.9	3.6	3.5
Perlis	4.4	4.3	4.4	4.1	3.9
Selangor	4.4	3.8	2.7	2.3	2.0
Terengganu	4.1	3.5	3.4	3.1	2.7
Sabah	8.5	7.7	7.5	7.6	7.2
Sarawak	4.5	3.8	3.4	3.4	3.2
W.P. Kuala Lumpur	4.6	3.8	3.0	2.6	2.6
W.P. Labuan	7.5	6.9	6.8	6.5	6.3
W.P. Putrajaya	1.6	1.3	0.8	1.1	1.1
Jumlah	4.6	3.9	3.4	3.2	3.0

Jadual A62: Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri, 2020-2024

Negeri	2020	2021	2022	2023	2024
Bilangan Penerima ('000)					
Malaysia	9,456.0	9,769.0	9,996.4	10,105.4	10,238.4
Johor	1,244.5	1,266.2	1,351.7	1,367.2	1,388.0
Kedah	552.6	565.4	578.4	567.7	569.3
Kelantan	373.2	404.9	394.5	389.5	393.8
Melaka	319.9	337.0	336.5	346.9	350.9
Negeri Sembilan	344.1	343.5	342.5	350.9	356.6
Pahang	446.0	445.5	444.0	454.2	465.6
Pulau Pinang	614.0	604.7	641.6	635.8	642.2
Perak	700.6	714.0	731.4	729.7	735.7
Perlis	74.6	78.0	76.7	76.9	80.0
Selangor	2,461.7	2,526.6	2,560.7	2,596.2	2,610.5
Terengganu	302.3	307.6	307.0	312.0	320.3
Sabah	647.5	696.7	721.4	726.4	730.0
Sarawak	691.8	733.9	741.3	758.6	771.7
W.P. Kuala Lumpur	619.4	678.7	701.8	725.9	752.9
W.P. Labuan	29.0	30.2	31.3	31.6	32.3
W.P. Putrajaya	34.8	36.1	35.8	36.0	38.5
Penengah (RM)					
Malaysia	2,076	2,256	2,429	2,602	2,793
Johor	2,076	2,191	2,216	2,450	2,582
Kedah	1,509	1,621	1,797	1,885	2,051
Kelantan	1,390	1,568	1,635	1,750	1,914
Melaka	2,130	2,164	2,280	2,360	2,528
Negeri Sembilan	2,011	2,321	2,334	2,361	2,503
Pahang	1,775	1,897	2,013	2,276	2,491
Pulau Pinang	2,115	2,414	2,477	2,715	2,934
Perak	1,666	1,898	1,901	2,045	2,050
Perlis	1,541	1,713	1,781	1,820	2,038
Selangor	2,713	2,778	3,109	3,235	3,350
Terengganu	1,537	1,549	1,703	1,845	2,021
Sabah	1,705	1,899	2,011	2,059	2,236
Sarawak	1,595	2,036	2,069	2,276	2,490
W.P. Kuala Lumpur	2,995	2,999	3,301	3,469	3,687
W.P. Labuan	2,154	2,573	2,657	2,735	2,931
W.P. Putrajaya	3,682	3,858	3,995	4,443	4,598
Purata (RM)					
Malaysia	2,954	3,049	3,219	3,441	3,652
Johor	2,827	2,850	2,992	3,212	3,414
Kedah	2,289	2,516	2,627	2,859	3,053
Kelantan	2,467	2,522	2,604	2,882	3,091
Melaka	2,925	2,950	3,093	3,311	3,469
Negeri Sembilan	2,989	3,060	3,177	3,375	3,626
Pahang	2,690	2,727	2,844	3,124	3,337
Pulau Pinang	2,881	3,089	3,315	3,557	3,787
Perak	2,468	2,619	2,742	2,973	3,172
Perlis	2,605	2,676	2,746	2,968	3,257
Selangor	3,476	3,475	3,719	3,885	4,052
Terengganu	2,441	2,544	2,615	2,898	3,107
Sabah	2,648	2,784	2,871	3,127	3,389
Sarawak	2,515	2,786	2,937	3,158	3,424
W.P. Kuala Lumpur	3,849	3,994	4,276	4,521	4,782
W.P. Labuan	2,931	3,281	3,365	3,636	3,812
W.P. Putrajaya	4,497	4,602	4,716	4,858	5,091

Data merujuk kepada warganegara sahaja

Jadual A63: Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri dan jantina, 2020-2024

Negeri	2020	2021	2022	2023	2024
Bilangan Penerima ('000)					
Lelaki	5,586.8	5,769.1	5,892.9	5,949.0	6,028.4
Johor	803.9	798.9	857.4	867.2	881.6
Kedah	342.3	340.8	362.1	357.8	358.5
Kelantan	229.9	257.0	247.6	239.5	240.4
Melaka	185.4	190.8	198.8	204.7	207.0
Negeri Sembilan	207.8	205.0	214.5	218.6	219.7
Pahang	277.8	274.2	278.5	282.8	287.7
Pulau Pinang	351.4	345.1	361.3	354.4	360.0
Perak	422.8	416.0	424.3	418.6	423.8
Perlis	44.1	45.6	44.4	43.8	46.3
Selangor	1,323.5	1,418.4	1,388.2	1,415.2	1,419.4
Terengganu	199.2	198.0	204.8	207.5	213.1
Sabah	389.4	423.2	447.3	449.3	450.2
Sarawak	434.6	456.0	464.9	476.0	488.4
W.P. Kuala Lumpur	340.9	365.0	363.2	378.6	396.0
W.P. Labuan	18.7	19.6	20.7	20.7	21.0
W.P. Putrajaya	15.1	15.5	14.8	14.3	15.5
Penengah (RM)					
Lelaki	2,107	2,323	2,498	2,675	2,850
Johor	2,199	2,258	2,216	2,603	2,850
Kedah	1,509	1,733	1,863	1,882	2,051
Kelantan	1,390	1,536	1,568	1,731	1,831
Melaka	2,190	2,277	2,314	2,360	2,606
Negeri Sembilan	2,167	2,323	2,359	2,402	2,606
Pahang	1,705	1,868	2,013	2,045	2,213
Pulau Pinang	2,244	2,414	2,558	2,836	3,125
Perak	1,713	1,947	1,953	2,045	2,200
Perlis	1,541	1,698	1,781	1,818	1,970
Selangor	2,874	2,979	3,400	3,667	3,751
Terengganu	1,635	1,669	1,760	1,849	2,025
Sabah	1,670	1,878	2,011	1,916	2,094
Sarawak	1,669	1,927	2,069	1,974	2,140
W.P. Kuala Lumpur	3,085	3,250	3,636	4,023	4,298
W.P. Labuan	2,383	2,775	2,657	2,852	3,057
W.P. Putrajaya	3,682	3,806	3,907	4,095	4,315
Purata (RM)					
Lelaki	3,011	3,114	3,288	3,532	3,759
Johor	2,937	2,929	3,073	3,328	3,543
Kedah	2,236	2,531	2,585	2,806	2,983
Kelantan	2,358	2,401	2,416	2,695	2,906
Melaka	2,994	2,973	3,075	3,292	3,448
Negeri Sembilan	3,062	3,049	3,201	3,368	3,682
Pahang	2,608	2,672	2,769	3,057	3,314
Pulau Pinang	3,034	3,164	3,423	3,680	3,938
Perak	2,466	2,622	2,778	2,993	3,186
Perlis	2,525	2,657	2,674	2,891	3,170
Selangor	3,696	3,728	4,063	4,267	4,452
Terengganu	2,443	2,568	2,620	2,857	3,036
Sabah	2,604	2,785	2,851	3,133	3,455
Sarawak	2,508	2,691	2,840	3,110	3,402
W.P. Kuala Lumpur	4,131	4,321	4,649	4,883	5,132
W.P. Labuan	3,140	3,341	3,453	3,738	3,955
W.P. Putrajaya	4,645	4,494	4,892	5,041	5,291

Data merujuk kepada warganegara sahaja

Jadual A63: Penengah dan purata gaji & upah bulanan pekerja mengikut negeri dan jantina, 2020-2024 (samb.)

Negeri	2020	2021	2022	2023	2024
Bilangan Penerima ('000)					
Perempuan	3,869.2	4,000.0	4,103.6	4,156.4	4,210.0
Johor	440.6	467.3	494.3	500.0	506.4
Kedah	210.3	224.7	216.2	209.8	210.9
Kelantan	143.3	147.9	147.0	150.0	153.4
Melaka	134.5	146.2	137.7	142.3	143.9
Negeri Sembilan	136.3	138.5	128.0	132.2	136.9
Pahang	168.2	171.4	165.5	171.5	177.9
Pulau Pinang	262.6	259.6	280.3	281.4	282.3
Perak	277.8	297.9	307.1	311.1	312.0
Perlis	30.6	32.4	32.4	33.0	33.7
Selangor	1,138.2	1,108.3	1,172.4	1,181.0	1,191.1
Terengganu	103.1	109.5	102.2	104.5	107.2
Sabah	258.1	273.5	274.1	277.1	279.8
Sarawak	257.2	277.9	276.3	282.6	283.2
W.P. Kuala Lumpur	278.5	313.7	338.5	347.3	356.9
W.P. Labuan	10.3	10.6	10.6	10.9	11.3
W.P. Putrajaya	19.7	20.6	21.0	21.7	23.0
Penengah (RM)					
Perempuan	2,026	2,150	2,305	2,464	2,641
Johor	1,870	2,003	1,865	2,276	2,444
Kedah	1,447	1,619	1,760	1,916	2,051
Kelantan	1,345	1,615	1,699	1,878	2,018
Melaka	2,025	2,110	2,280	2,465	2,527
Negeri Sembilan	1,883	2,166	2,218	2,343	2,475
Pahang	2,011	1,927	2,087	2,439	2,641
Pulau Pinang	1,965	2,265	2,297	2,715	2,894
Perak	1,545	1,645	1,677	1,916	1,947
Perlis	1,395	1,926	1,908	1,978	2,038
Selangor	2,540	2,303	2,647	2,465	2,641
Terengganu	1,343	1,549	1,595	1,807	1,946
Sabah	1,793	1,931	2,115	2,276	2,476
Sarawak	1,595	2,295	2,397	2,551	2,750
W.P. Kuala Lumpur	2,993	2,805	2,957	3,077	3,322
W.P. Labuan	1,785	2,000	2,305	2,464	2,549
W.P. Putrajaya	3,682	3,858	3,995	4,443	4,709
Purata (RM)					
Perempuan	2,872	2,955	3,119	3,311	3,499
Johor	2,626	2,715	2,854	3,010	3,190
Kedah	2,375	2,495	2,697	2,948	3,171
Kelantan	2,642	2,732	2,922	3,180	3,380
Melaka	2,830	2,920	3,118	3,338	3,498
Negeri Sembilan	2,876	3,077	3,135	3,386	3,538
Pahang	2,825	2,816	2,970	3,236	3,375
Pulau Pinang	2,677	2,990	3,176	3,402	3,594
Perak	2,471	2,616	2,692	2,945	3,153
Perlis	2,720	2,703	2,845	3,069	3,375
Selangor	3,220	3,151	3,313	3,426	3,576
Terengganu	2,435	2,499	2,603	2,980	3,248
Sabah	2,716	2,782	2,902	3,118	3,285
Sarawak	2,528	2,940	3,101	3,237	3,460
W.P. Kuala Lumpur	3,504	3,613	3,877	4,126	4,395
W.P. Labuan	2,552	3,170	3,192	3,442	3,547
W.P. Putrajaya	4,384	4,683	4,592	4,738	4,956

Data merujuk kepada warganegara sahaja

Jadual A64: Statistik utama siswazah, Sabah, 2020-2024

Statistik utama		2020 ^r	2021 ^r	2022 ^r	2023	2024
Jumlah	('000)	303.8	317.9	342.1	346.1	361.8
Tenaga Buruh		267.0	277.2	298.5	301.1	317.0
Bekerja		242.0	252.6	272.4	277.4	294.3
Penganggur		25.1	24.6	26.1	23.6	22.7
Luar Tenaga Buruh		36.8	40.7	43.6	45.1	44.8
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah	(%)	87.9	87.2	87.3	87.0	87.6
Kadar Pengangguran Siswazah	(%)	9.4	8.9	8.8	7.9	7.1
Lelaki	('000)	139.2	145.3	156.1	156.1	166.0
Tenaga Buruh		127.9	130.0	140.5	139.8	150.6
Bekerja		117.8	120.1	130.7	129.9	141.8
Penganggur		10.1	9.9	9.7	10.0	8.9
Luar Tenaga Buruh		11.3	15.3	15.6	16.3	15.4
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah	(%)	91.9	89.5	90.0	89.6	90.7
Kadar Pengangguran Siswazah	(%)	7.9	7.6	6.9	7.1	5.9
Perempuan	('000)	164.6	172.6	186.0	190.1	195.8
Tenaga Buruh		139.1	147.2	158.1	161.2	166.4
Bekerja		124.2	132.5	141.7	147.5	152.6
Penganggur		15.0	14.7	16.4	13.7	13.8
Luar Tenaga Buruh		25.5	25.4	28.0	28.8	29.4
Kadar Penyertaan Tenaga Buruh Siswazah	(%)	84.5	85.3	85.0	84.8	85.0
Kadar Pengangguran Siswazah	(%)	10.8	10.0	10.4	8.5	8.3

* Penggunaan data secara berhati-hati kerana faktor ralat piawai relatif yang tinggi

Jadual A65: Purata gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, 2020-2024

RM

Negeri	2020 ^f	2021 ^f	2022 ^f	2023	2024
Johor	4,443	4,514	4,689	4,855	5,046
Kedah	3,717	3,780	3,999	4,289	4,498
Kelantan	4,234	4,294	4,316	4,469	4,505
Melaka	4,067	4,225	4,545	4,705	5,215
Negeri Sembilan	4,408	4,531	4,586	4,723	4,931
Pahang	4,375	4,536	4,711	4,908	5,005
Pulau Pinang	4,478	4,640	4,788	4,912	5,334
Perak	3,943	4,172	4,303	4,577	4,858
Perlis	4,294	4,342	4,367	4,591	4,662
Selangor	4,796	4,848	5,117	5,356	5,694
Terengganu	4,041	4,090	4,288	4,598	4,800
Sabah	3,889	3,898	4,159	4,413	4,535
Sarawak	4,286	4,318	4,547	4,805	5,087
W.P. Kuala Lumpur	5,430	5,436	5,558	5,779	6,212
W.P. Labuan	4,332	4,339	4,518	4,766	5,083
W.P. Putrajaya	5,338	5,482	5,682	6,084	6,471
Jumlah	4,466	4,542	4,747	4,933	5,330

Jadual A66: Penengah gaji & upah bulanan siswazah bekerja mengikut negeri, 2020-2024

RM

Negeri	2020 ^f	2021 ^f	2022 ^f	2023	2024
Johor	3,730	3,932	4,050	4,247	4,367
Kedah	2,976	3,182	3,385	3,541	3,616
Kelantan	3,716	3,948	3,764	3,985	4,132
Melaka	3,332	3,552	3,954	4,084	4,202
Negeri Sembilan	3,540	3,744	4,175	4,194	4,236
Pahang	3,751	3,984	4,218	4,580	4,769
Pulau Pinang	3,401	3,663	3,955	4,102	4,581
Perak	3,319	3,486	3,886	4,160	4,262
Perlis	3,978	4,235	4,330	4,522	4,636
Selangor	3,975	4,224	4,734	4,792	5,207
Terengganu	3,115	3,270	3,656	3,867	3,958
Sabah	3,531	3,686	4,079	4,219	4,319
Sarawak	3,816	3,971	4,376	4,502	4,508
W.P. Kuala Lumpur	4,856	5,164	5,270	5,694	5,888
W.P. Labuan	3,437	3,602	3,758	3,802	4,105
W.P. Putrajaya	4,238	4,428	4,756	4,963	5,723
Jumlah	3,711	3,956	4,265	4,409	4,521

Jadual A67: Kadar migrasi mengikut negeri destinasi dan taraf migrasi, 2022 dan 2024

(%)

Negeri destinasi	2022			2024		
	Jumlah	Migrasi dalam	Migrasi antarabangsa ¹	Jumlah	Migrasi dalam	Migrasi antarabangsa ¹
Johor	0.6	0.6	0.0	1.0	0.9	0.0
Kedah ^a	0.5	0.5	-	0.5	0.5	0.0
Kelantan ^a	0.6	0.6	-	0.5	0.5	-
Melaka ^a	0.1	0.1	-	0.3	0.3	-
Negeri Sembilan	1.4	1.2	0.1	1.3	1.2	0.1
Pahang	0.6	0.6	-	0.5	0.5	0.0
Pulau Pinang	0.4	0.4	-	1.1	1.0	0.1
Perak	0.4	0.4	-	0.5	0.3	0.2
Perlis ^a	1.4	1.4	-	0.6	0.6	-
Selangor	0.5	0.5	0.1	1.4	1.4	0.0
Terengganu ^a	0.4	0.4	-	0.4	0.3	0.0
Sabah ^a	0.2	0.2	-	0.4	0.3	0.0
Sarawak	0.7	0.5	0.2	0.8	0.6	0.2
W.P. Kuala Lumpur	*	*	*	1.9	1.9	0.0
W.P. Labuan	*	*	*	*	*	*
W.P. Putrajaya ^a	*	*	*	0.7	0.7	-

¹ Tidak termasuk migrasi dari Malaysia ke negara lain

* Data tidak dapat dikeluarkan disebabkan nilai relatif yang tinggi

^a Tertakluk kepada ralat piawai relatif dan perlu diguna dengan berhati-hati

0.0 Nilai kurang daripada 0.05

Jadual A68: Migrasi mengikut negeri destinasi dan taraf migrasi, 2022 dan 2024

(%)

Negeri destinasi	2022				2024			
	Jumlah	Migrasi dalam negeri	Migrasi antara negeri	Migrasi antarabangsa ¹	Jumlah	Migrasi dalam negeri	Migrasi antara negeri	Migrasi antarabangsa ¹
Johor	100.0	91.9	7.5	0.6	100.0	70.3	28.7	1.0
Kedah ^a	100.0	72.9	27.1	-	100.0	36.7	60.3	2.9
Kelantan ^a	100.0	57.2	42.8	-	100.0	61.6	38.4	-
Melaka ^a	100.0	38.9	61.1	-	100.0	54.3	45.7	-
Negeri Sembilan	100.0	38.0	51.8	10.2	100.0	57.7	33.5	8.9
Pahang	100.0	51.8	47.1	1.1	100.0	45.8	52.8	1.4
Pulau Pinang	100.0	62.6	37.4	-	100.0	63.5	27.2	9.3
Perak	100.0	51.4	48.6	-	100.0	39.1	29.7	31.2
Perlis ^a	100.0	38.0	62.0	-	100.0	55.0	45.0	-
Selangor	100.0	71.9	15.0	13.2	100.0	69.5	27.1	3.4
Terengganu ^a	100.0	47.1	52.9	-	100.0	64.9	25.3	9.8
Sabah ^a	100.0	58.1	41.9	-	100.0	68.7	18.8	12.5
Sarawak	100.0	52.0	20.3	27.7	100.0	57.9	15.6	26.5
W.P. Kuala Lumpur	*	*	*	*	100.0	65.5	33.3	1.2
W.P. Labuan	*	*	*	*	*	*	*	*
W.P. Putrajaya ^a	*	*	*	*	100.0	11.5	88.5	-

¹ Tidak termasuk migrasi dari Malaysia ke negara lain

* Data tidak dapat dikeluarkan disebabkan nilai relatif yang tinggi

^a Tertakluk kepada ralat piawai relatif dan perlu diguna dengan berhati-hati

Jadual A69: Bilangan pelawat domestik mengikut negeri dikunjungi, 2021-2025

					(‘000)
Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	3,658	12,376	15,805	17,138	18,197
Kedah	4,023	11,186	13,444	14,651	15,608
Kelantan	1,921	6,627	7,549	10,514	12,062
Melaka	3,878	11,757	15,559	19,128	20,832
Negeri Sembilan	5,485	11,490	14,959	17,785	19,357
Pahang	3,405	13,189	16,456	20,174	23,161
Pulau Pinang	5,061	10,003	13,128	16,605	17,718
Perak	4,489	14,567	17,108	21,776	23,642
Perlis	407	1,669	1,951	3,225	3,756
Selangor	10,212	21,990	27,579	34,461	36,376
Terengganu	3,719	10,233	11,761	14,461	15,462
Sabah	3,815	12,589	16,080	20,592	22,361
Sarawak	6,511	15,465	17,901	19,626	22,722
W.P. Kuala Lumpur	9,116	16,913	22,233	26,983	35,060
W.P. Labuan	54	244	331	450	604
W.P. Putrajaya	223	1,306	1,900	2,557	3,146
Jumlah	65,976	171,603	213,744	260,126	290,065

Jadual A70: Bilangan pelancong mengikut negeri dikunjungi, 2025

('000)

Negeri asal	Negeri dikunjungi								
	Malaysia	Johor	Kedah	Kelantan	Melaka	Negeri Sembilan	Pahang	Pulau Pinang	Perak
Malaysia	106,525.3	9,821.9	7,124.8	6,512.1	7,178.7	6,547.0	11,046.0	5,629.5	10,413.8
Johor	11,017.1	3,422.2	740.5	576.5	1,344.6	1,671.5	981.2	106.4	173.2
Kedah	5,289.1	114.9	1,234.0	286.0	259.9	112.4	282.1	431.2	698.2
Kelantan	3,869.6	103.1	101.5	912.3	181.9	67.0	212.8	93.3	132.2
Melaka	3,457.4	685.3	120.4	59.7	149.2	280.3	469.6	99.3	288.8
Negeri Sembilan	3,784.0	467.6	112.0	203.9	377.3	460.8	444.4	65.5	275.0
Pahang	8,438.6	585.3	193.7	655.1	305.1	287.9	2,599.8	241.7	701.1
Pulau Pinang	5,241.4	123.8	952.2	227.9	74.6	56.6	537.1	323.1	893.2
Perak	9,810.2	492.4	622.5	473.9	448.9	266.8	648.8	836.2	1,591.3
Perlis	1,261.1	41.0	279.7	85.7	92.9	65.0	78.5	177.2	196.3
Selangor	24,147.4	1,996.0	1,676.1	1,506.2	2,725.9	1,980.1	2,517.6	2,362.7	3,116.6
Terengganu	3,105.6	106.7	83.7	520.8	115.6	105.9	374.0	126.5	151.7
Sabah	8,898.1	73.5	315.7	296.5	50.6	95.5	212.0	64.5	110.0
Sarawak	5,665.5	30.2	25.9	89.9	97.0	51.5	8.8	138.2	18.4
W.P. Kuala Lumpur	11,690.0	1,470.0	619.6	524.9	916.0	937.4	1,635.1	548.4	2,017.8
W.P. Labuan	379.2	19.2	12.2	21.3	20.0	30.2	5.7	10.8	3.7
W.P. Putrajaya	471.1	90.7	35.1	71.4	19.2	78.1	38.5	4.6	46.4

Jadual A70: Bilangan pelancong mengikut negeri dikunjungi, 2025 (samb.)

('000)

Negeri asal	Negeri dikunjungi							
	Perlis	Selangor	Terengganu	Sabah	Sarawak	W.P. Kuala Lumpur	W.P. Labuan	W.P. Putrajaya
Malaysia	1,474.9	10,595.6	5,239.6	7,359.9	6,329.9	10,078.6	266.8	906.1
Johor	50.2	629.4	286.2	112.8	348.0	494.1	3.5	76.9
Kedah	160.2	329.1	341.1	128.3	85.1	734.3	7.4	85.0
Kelantan	12.1	690.7	752.1	80.1	126.6	297.2	2.6	104.0
Melaka	57.4	348.9	286.5	7.0	55.1	463.2	26.8	59.9
Negeri Sembilan	18.7	448.8	190.6	78.9	87.1	442.7	47.2	63.3
Pahang	60.7	930.4	903.3	7.8	63.9	824.8	22.7	55.2
Pulau Pinang	285.7	459.4	140.5	243.9	134.4	746.8	1.8	40.2
Perak	190.4	1,716.5	361.7	144.9	143.9	1,771.2	3.5	97.2
Perlis	25.9	82.3	33.1	4.0	1.2	79.7	7.0	11.8
Selangor	480.3	2,429.0	762.7	531.7	125.5	1,819.4	46.4	71.4
Terengganu	5.7	248.3	687.4	6.1	64.3	419.7	5.0	84.3
Sabah	14.7	574.1	84.0	5,536.0	561.9	783.7	71.6	53.7
Sarawak	4.4	322.4	3.5	149.6	4,128.1	575.3	9.6	12.7
W.P. Kuala Lumpur	97.9	1,335.4	387.1	138.3	390.1	578.9	6.8	86.2
W.P. Labuan	5.1	21.3	5.4	188.7	11.3	19.9	2.8	1.5
W.P. Putrajaya	5.6	29.6	14.6	1.5	3.2	27.6	2.3	2.8

Jadual A71: Perdagangan luar negeri mengikut lokasi - eksport dan import, 2021-2025

RM juta

Negeri		2021	2022	2023	2024	2025 ^P
Malaysia	Eksport	1,241,022	1,550,009	1,426,199	1,509,291	1,606,473
	Import	987,344	1,293,811	1,211,044	1,370,237	1,451,880
Johor	Eksport	240,790	321,985	292,505	305,734	318,341
	Import	193,555	285,439	270,954	316,587	323,070
Kedah	Eksport	40,033	54,982	61,155	58,619	48,328
	Import	57,882	73,460	65,143	83,002	70,685
Kelantan	Eksport	2,734	3,747	4,222	4,019	3,923
	Import	1,926	2,106	2,217	2,358	2,470
Melaka	Eksport	30,574	31,627	29,188	27,692	31,919
	Import	25,473	42,511	41,521	41,941	35,025
Negeri Sembilan	Eksport	23,021	26,024	26,567	24,331	22,888
	Import	31,373	49,176	43,957	44,319	37,190
Pahang	Eksport	32,640	35,707	32,771	31,625	26,835
	Import	15,329	22,153	26,220	23,601	17,879
Pulau Pinang	Eksport	355,591	467,616	445,341	493,432	611,316
	Import	231,968	294,045	249,751	293,753	354,190
Perak	Eksport	39,338	37,466	32,892	41,574	41,752
	Import	31,958	36,467	33,669	34,302	37,185
Perlis	Eksport	1,147	1,527	1,393	1,203	1,204
	Import	834	1,524	1,374	1,625	1,371
Selangor	Eksport	254,579	273,954	252,403	265,842	273,417
	Import	277,412	332,095	323,959	358,535	382,000
Terengganu	Eksport	17,533	17,548	15,915	21,976	17,140
	Import	4,908	5,927	6,330	7,513	5,343
Sabah	Eksport	32,666	48,897	31,084	32,056	32,191
	Import	8,093	10,170	10,431	10,154	10,737
Sarawak	Eksport	86,166	131,963	112,261	117,694	102,564
	Import	23,520	34,093	30,750	30,116	26,499
W.P. Kuala Lumpur ¹	Eksport	65,557	65,823	73,191	67,280	58,897
	Import	73,582	86,533	90,509	104,519	129,293
WP Labuan	Eksport	10,861	23,607	7,758	7,302	6,301
	Import	1,982	4,247	2,907	3,508	2,755

¹ Termasuk W.P. Putrajaya

^P Sementara

Jadual A72: Eksport dan import barangan mengikut pintu keluar dan masuk, Sabah, 2021-2025

		RM juta				
Negeri/Pintu keluar dan masuk		2021	2022	2023	2024	2025
Sabah	Eksport	38,163	50,466	38,846	39,185	38,410
	Import	10,185	13,454	13,336	13,735	13,580
Teluk Sepanggar	Eksport	8,112	11,145	8,848	7,914	7,862
	Import	4,300	5,553	6,256	5,994	6,304
W.P. Labuan	Eksport	6,003	9,512	8,188	7,604	6,788
	Import	2,055	2,961	2,948	3,603	2,553
Lahad Datu	Eksport	11,984	15,024	10,583	11,971	11,531
	Import	1,219	1,506	869	791	1,081
Sandakan	Eksport	8,288	9,498	7,406	8,024	8,165
	Import	753	776	702	851	701
Tawau	Eksport	1,116	1,299	1,209	950	1,035
	Import	759	954	831	931	885
Kota Kinabalu	Eksport	479	438	505	441	546
	Import	1,078	1,311	1,717	1,460	1,760
Lain-lain	Eksport	2,183	3,550	2,108	2,282	2,484
	Import	19	393	14	104	297

Jadual A73: Statistik utama Banci Ekonomi mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantaraan (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	100,070	129,425	277,843	452,732	192,776	323,295	85,068	129,437
Kedah	49,286	49,435	77,459	115,513	55,542	84,880	21,917	30,632
Kelantan	47,050	42,676	17,047	23,383	9,694	12,762	7,354	10,622
Melaka	31,823	33,868	101,676	141,933	78,041	106,481	23,635	35,453
Negeri Sembilan	33,306	41,560	89,701	150,243	68,444	109,243	21,257	41,000
Pahang	38,169	42,607	84,661	115,868	55,005	77,771	29,656	38,096
Pulau Pinang	67,931	82,416	213,875	389,508	150,706	289,626	63,169	99,882
Perak	76,087	78,729	92,407	142,562	57,989	93,206	34,417	49,356
Perlis	6,871	7,233	5,598	8,336	3,203	5,038	2,394	3,298
Selangor	183,259	270,363	649,787	1,069,621	403,583	652,077	246,204	417,544
Terengganu	29,555	33,881	53,197	68,703	33,515	43,387	19,682	25,315
Sabah	56,754	68,267	119,801	182,474	63,515	85,555	56,286	96,919
Sarawak	59,926	70,626	209,701	356,650	108,541	191,233	101,160	165,418
W.P. Kuala Lumpur	136,641	136,305	440,196	557,267	213,181	258,379	227,015	298,889
W.P. Labuan	2,603	2,885	9,757	13,115	4,080	5,388	5,676	7,727
W.P. Putrajaya	1,289	1,579	4,871	5,233	2,427	2,332	2,445	2,901
Supra*	10	12	46,308	58,666	7,341	8,542	38,967	50,124
Malaysia	920,630	1,091,867	2,493,883	3,851,806	1,507,582	2,349,194	986,301	1,502,612

Jadual A73: Statistik utama Banci Ekonomi mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	1,194,701	1,264,942	28,979	39,677	132,461	176,875
Kedah	315,350	373,516	6,361	10,081	25,829	40,367
Kelantan	180,763	202,365	2,303	3,228	6,872	8,817
Melaka	250,742	292,821	6,010	9,220	31,288	41,495
Negeri Sembilan	278,742	315,377	6,356	9,656	27,016	43,431
Pahang	324,885	336,672	6,533	8,455	30,583	40,159
Pulau Pinang	641,868	820,609	19,071	31,245	62,798	80,453
Perak	528,190	578,263	10,570	15,504	42,128	55,580
Perlis	35,086	40,648	575	775	2,514	4,098
Selangor	2,292,029	2,665,725	72,841	106,212	349,838	454,672
Terengganu	181,500	204,370	3,618	5,081	30,772	23,971
Sabah	566,395	610,058	10,187	14,603	84,289	120,290
Sarawak	565,268	624,354	14,156	20,223	114,003	227,858
W.P. Kuala Lumpur	1,442,693	1,612,225	53,730	76,200	424,956	554,267
W.P. Labuan	22,028	25,799	670	944	6,072	5,443
W.P. Putrajaya	27,392	27,254	844	842	1,640	1,795
Supra*	9,907	9,308	3,026	2,990	226,057	179,640
Malaysia	8,857,539	10,004,306	245,830	354,935	1,599,115	2,059,211

Nota:

*Merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui ekonomi utama bagi mana-mana negeri.

Jadual A74: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pertanian mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantaraan (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	1,993	2,254	11,515	18,345	4,520	6,618	6,996	11,727
Kedah	661	690	1,388	2,220	805	1,070	583	1,150
Kelantan	388	251	1,141	2,264	575	654	566	1,610
Melaka	491	451	3,056	4,916	1,948	2,791	1,108	2,125
Negeri Sembilan	589	783	2,211	4,303	1,122	1,587	1,088	2,716
Pahang	1,178	1,528	10,037	11,161	3,255	3,697	6,782	7,464
Pulau Pinang	486	792	2,320	3,815	1,250	2,402	1,070	1,412
Perak	1,564	1,623	8,832	11,685	3,358	5,043	5,474	6,643
Perlis	63	58	96	52	24	31	73	20
Selangor	808	1,188	4,103	6,780	2,000	2,867	2,103	3,913
Terengganu	249	254	1,343	2,493	688	695	655	1,798
Sabah	1,941	1,877	17,113	26,886	5,533	7,856	11,581	19,030
Sarawak	1,204	1,203	14,318	27,410	8,124	9,443	6,194	17,968
W.P. Kuala Lumpur*	7	36	5	14	3	7	2	7
W.P. Labuan	6	10	7	5	3	2	4	2
Malaysia	11,628	12,998	77,485	122,350	33,208	44,764	44,277	77,586

Jadual A74: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pertanian mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	65,205	62,019	1,079	1,295	13,993	9,598
Kedah	14,653	12,922	192	221	1,522	1,603
Kelantan	12,651	11,058	188	184	1,041	881
Melaka	12,036	9,540	196	229	1,639	2,283
Negeri Sembilan	18,546	16,220	278	297	3,443	2,062
Pahang	64,039	57,152	761	916	7,554	6,721
Pulau Pinang	5,395	7,932	92	191	840	1,149
Perak	48,018	42,132	700	751	5,891	4,305
Perlis	326	379	3	6	15	20
Selangor	35,779	28,042	478	512	6,702	5,949
Terengganu	24,737	22,996	221	276	2,469	1,373
Sabah	181,749	170,339	2,202	2,883	21,499	20,936
Sarawak	84,062	77,211	1,554	1,714	14,566	22,561
W.P. Kuala Lumpur*	203	132	3	3	5	6
W.P. Labuan	77	56	1	1	1	2
Malaysia	567,476	518,130	7,949	9,480	81,179	79,447

Nota:

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual A75: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perlombongan & pengkuarian mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantaraan (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	109	191	1,334	2,636	827	1,565	506	1,072
Kedah	28	24	88	116	53	68	36	48
Kelantan	75	52	448	546	230	277	218	269
Melaka	18	20	105	133	55	77	50	56
Negeri Sembilan	54	67	432	397	264	220	168	176
Pahang	150	133	3,411	1,963	2,076	1,058	1,335	905
Pulau Pinang	29	76	566	763	296	392	270	371
Perak	132	157	1,066	1,696	585	890	481	806
Perlis	5	4	55	55	34	34	21	21
Selangor	143	391	2,442	5,135	1,294	2,752	1,148	2,383
Terengganu	62	59	876	1,226	423	604	452	622
Sabah	63	64	21,647	47,920	3,127	7,054	18,520	40,865
Sarawak	83	112	42,862	73,981	7,299	11,515	35,564	62,465
W.P. Kuala Lumpur*	65	78	9,428	8,907	4,105	4,112	5,323	4,795
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-	-	-
Supra**	10	12	46,308	58,666	7,341	8,542	38,967	50,124
Malaysia	1,026	1,440	131,067	204,139	28,008	39,161	103,059	164,978

Jadual A75: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perlombongan & pengkuarian mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	5,377	4,431	162	161	613	653
Kedah	536	483	14	14	25	38
Kelantan	2,245	1,963	62	64	178	272
Melaka	506	477	10	13	97	77
Negeri Sembilan	1,893	1,561	49	47	180	121
Pahang	10,915	4,312	361	143	1,059	703
Pulau Pinang	1,550	1,603	52	64	223	468
Perak	4,819	5,105	131	169	920	1,070
Perlis	247	203	9	8	8	8
Selangor	15,467	12,316	391	486	343	899
Terengganu	1,706	1,731	150	96	1,592	1,206
Sabah	4,943	5,246	736	751	29,335	61,709
Sarawak	11,773	12,309	1,582	1,879	29,532	102,972
W.P. Kuala Lumpur*	10,470	4,599	1,134	510	1,121	4,513
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-
Supra**	9,907	9,308	3,026	2,990	226,057	179,640
Malaysia	82,354	65,647	7,870	7,395	291,283	354,349

Nota:

*Termasuk W.P. Labuan

**Merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui ekonomi utama bagi mana-mana negeri.

Jadual A76: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembuatan mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantaraan (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	8,046	9,244	171,115	316,424	137,441	254,559	33,674	61,865
Kedah	3,281	2,988	56,885	87,306	45,213	70,514	11,672	16,793
Kelantan	1,834	1,550	4,273	5,920	3,386	4,781	887	1,139
Melaka	1,539	1,715	79,280	112,721	67,377	91,431	11,903	21,290
Negeri Sembilan	1,891	2,408	67,867	115,744	56,408	91,051	11,460	24,692
Pahang	1,784	1,720	42,937	68,981	34,854	55,885	8,083	13,095
Pulau Pinang	4,191	5,678	155,668	303,188	121,374	245,912	34,294	57,276
Perak	4,383	4,160	45,709	75,245	35,589	57,587	10,120	17,658
Perlis	373	311	2,504	3,976	1,811	3,262	693	715
Selangor	10,027	16,808	308,031	516,377	233,674	386,908	74,358	129,469
Terengganu	2,023	1,870	38,073	47,322	25,842	33,304	12,230	14,018
Sabah	1,789	1,667	41,842	48,924	35,400	41,998	6,443	6,926
Sarawak	2,573	2,589	102,552	176,606	69,058	131,333	33,494	45,273
W.P. Kuala Lumpur	5,231	1,632	22,771	11,446	16,000	8,201	6,771	3,245
W.P. Labuan	120	134	2,454	3,515	1,417	2,072	1,037	1,442
W.P. Putrajaya	16	31	2	8	1	4	1	4
Malaysia	49,101	54,505	1,141,963	1,893,704	884,845	1,478,802	257,118	414,901

Jadual A76: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembuatan mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	448,365	483,010	12,245	18,027	55,472	81,117
Kedah	97,463	118,195	2,781	4,646	13,711	19,445
Kelantan	19,655	19,349	322	466	1,176	1,544
Melaka	82,694	99,891	2,716	4,376	16,641	23,512
Negeri Sembilan	77,331	93,162	2,645	4,483	13,053	17,875
Pahang	44,489	54,762	1,354	2,270	12,287	17,729
Pulau Pinang	272,241	371,732	10,431	18,526	33,011	39,696
Perak	138,726	147,337	3,479	5,316	14,792	19,857
Perlis	5,704	5,167	127	124	661	433
Selangor	646,165	723,767	21,286	29,845	67,550	85,134
Terengganu	23,839	26,516	981	1,541	19,959	10,168
Sabah	63,766	61,651	1,281	1,683	8,771	11,257
Sarawak	99,280	101,167	2,667	4,263	31,652	45,586
W.P. Kuala Lumpur	96,686	37,617	3,048	1,449	5,644	3,457
W.P. Labuan	2,722	2,748	132	200	2,419	1,081
W.P. Putrajaya	32	182	0	4	0	1
Malaysia	2,119,158	2,346,253	65,495	97,219	296,801	377,891

Jadual A77: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembinaan mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantaraan (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	5,023	9,577	35,825	23,703	23,089	16,660	12,736	7,043
Kedah	1,515	3,570	3,280	6,498	2,240	4,372	1,040	2,126
Kelantan	696	2,542	3,037	3,873	2,057	2,643	980	1,230
Melaka	1,457	2,956	2,960	2,969	1,973	2,006	986	962
Negeri Sembilan	3,001	5,227	5,148	5,996	3,433	4,058	1,715	1,937
Pahang	2,305	3,027	7,836	6,966	5,098	4,657	2,738	2,310
Pulau Pinang	2,888	5,704	9,873	12,793	6,398	8,568	3,474	4,224
Perak	3,169	5,085	7,878	8,934	4,864	5,975	3,014	2,959
Perlis	706	649	435	385	280	269	154	116
Selangor	7,995	19,770	46,923	64,172	30,445	43,941	16,478	20,232
Terengganu	1,422	2,633	4,602	5,513	2,935	3,544	1,667	1,969
Sabah	2,513	2,132	8,163	11,060	5,514	7,683	2,649	3,377
Sarawak	1,818	3,294	12,159	17,583	7,511	11,577	4,648	6,007
W.P. Kuala Lumpur	5,609	4,473	27,191	33,159	17,242	22,364	9,949	10,796
W.P. Labuan	170	274	421	352	310	258	112	93
W.P. Putrajaya	271	149	2,208	1,098	1,364	739	844	359
Malaysia	40,558	71,062	177,939	205,053	114,754	139,314	63,184	65,740

Jadual A77: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor pembinaan mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	240,493	160,253	5,953	4,468	5,216	3,467
Kedah	26,895	31,534	604	842	369	651
Kelantan	16,678	17,350	434	458	650	598
Melaka	21,763	23,564	478	570	431	408
Negeri Sembilan	48,288	48,528	1,022	1,194	591	743
Pahang	59,471	45,697	1,593	1,269	1,191	1,007
Pulau Pinang	71,403	81,304	1,943	2,223	1,321	1,687
Perak	67,223	66,714	1,641	1,838	1,848	1,658
Perlis	6,200	4,188	83	74	43	38
Selangor	316,873	316,100	8,605	10,290	7,337	9,851
Terengganu	34,721	32,816	955	1,009	459	542
Sabah	64,860	66,705	1,356	1,765	968	1,311
Sarawak	89,289	99,399	2,379	2,940	1,546	2,222
W.P. Kuala Lumpur	208,239	235,655	5,338	7,109	2,742	3,142
W.P. Labuan	2,865	2,696	63	68	57	64
W.P. Putrajaya	15,213	9,909	452	310	336	229
Malaysia	1,290,474	1,242,412	32,899	36,426	25,106	27,619

Jadual A78: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perkhidmatan mengikut negeri, 2015 dan 2022

Negeri	Bilangan pertubuhan		Nilai output kasar (RM juta)		Nilai input perantara (RM juta)		Nilai ditambah (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	84,899	108,159	58,055	91,623	26,899	43,893	31,156	47,731
Kedah	43,801	42,163	15,818	19,372	7,231	8,857	8,587	10,515
Kelantan	44,057	38,281	8,150	10,781	3,447	4,406	4,703	6,375
Melaka	28,318	28,726	16,275	21,195	6,688	10,176	9,588	11,020
Negeri Sembilan	27,771	33,075	14,043	23,804	7,217	12,327	6,826	11,477
Pahang	32,752	36,199	20,439	26,797	9,721	12,474	10,718	14,323
Pulau Pinang	60,337	70,166	45,448	68,950	21,387	32,351	24,061	36,599
Perak	66,839	67,704	28,921	45,001	13,593	23,711	15,329	21,290
Perlis	5,724	6,211	2,508	3,868	1,055	1,442	1,453	2,426
Selangor	164,286	232,206	288,288	477,157	136,170	215,610	152,118	261,548
Terengganu	25,799	29,065	8,304	12,149	3,627	5,241	4,677	6,908
Sabah	50,448	62,527	31,036	47,683	13,942	20,964	17,094	26,720
Sarawak	54,248	63,428	37,809	61,070	16,549	27,365	21,260	33,705
W.P. Kuala Lumpur*	125,731	130,089	380,804	503,746	175,832	223,697	204,971	280,049
W.P. Labuan	2,305	2,465	6,872	9,238	2,350	3,053	4,523	6,185
W.P. Putrajaya	1,002	1,398	2,662	4,126	1,061	1,589	1,600	2,537
Malaysia	818,317	951,862	965,430	1,426,560	446,767	647,153	518,663	779,407

Jadual A78: Statistik utama Banci Ekonomi bagi sektor perkhidmatan mengikut negeri, 2015 dan 2022 (samb.)

Negeri	Bilangan pekerja (Orang)		Gaji & upah (RM juta)		Nilai harta tetap (RM juta)	
	2015	2022	2015	2022	2015	2022
Johor	435,261	555,229	9,541	15,726	57,166	82,041
Kedah	175,803	210,382	2,770	4,359	10,203	18,631
Kelantan	129,534	152,645	1,296	2,056	3,826	5,521
Melaka	133,743	159,349	2,611	4,032	12,479	15,216
Negeri Sembilan	132,684	155,906	2,362	3,635	9,750	22,629
Pahang	145,971	174,749	2,463	3,856	8,492	13,998
Pulau Pinang	291,279	358,038	6,553	10,240	27,403	37,453
Perak	269,404	316,975	4,618	7,429	18,676	28,691
Perlis	22,609	30,711	353	562	1,787	3,600
Selangor	1,277,745	1,585,500	42,080	65,080	267,907	352,839
Terengganu	96,497	120,311	1,311	2,159	6,293	10,683
Sabah	251,077	306,117	4,612	7,521	23,716	25,078
Sarawak	280,864	334,268	5,975	9,427	36,707	54,518
W.P. Kuala Lumpur*	1,127,111	1,334,282	44,207	67,131	415,446	543,150
W.P. Labuan	16,348	20,247	473	674	3,593	4,295
W.P. Putrajaya	12,147	17,155	392	529	1,303	1,563
Malaysia	4,798,077	5,831,864	131,617	204,415	904,747	1,219,905

Nota:

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual A79: Pegangan pertanian mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	102,423	96.6	3,580	3.4	106,003	100.0
Kedah	127,996	99.0	1,235	1.0	129,231	100.0
Kelantan	87,597	99.5	442	0.5	88,039	100.0
Melaka	13,018	94.2	802	5.8	13,820	100.0
Negeri Sembilan	44,011	97.0	1,344	3.0	45,355	100.0
Pahang	87,356	97.2	2,543	2.8	89,899	100.0
Pulau Pinang	12,559	91.6	1,154	8.4	13,713	100.0
Perak	105,228	97.6	2,596	2.4	107,824	100.0
Perlis	19,994	99.3	131	0.7	20,125	100.0
Selangor	35,933	95.6	1,646	4.4	37,579	100.0
Terengganu	72,405	99.1	684	0.9	73,089	100.0
Sabah	156,770	98.4	2,624	1.6	159,394	100.0
Sarawak	145,377	98.6	2,034	1.4	147,411	100.0
W.P. Kuala Lumpur	1,428	81.2	330	18.8	1,758	100.0
W.P. Labuan	732	95.6	34	4.4	766	100.0
W.P. Putrajaya	166	94.3	10	5.7	176	100.0
Malaysia	1,012,993	98.0	21,189	2.0	1,034,182	100.0

Nota:

Negeri merujuk kepada lokasi tempat kediaman pegangan pertanian

Jadual A80: Pegangan pertanian bagi subsektor tanaman mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	95,163	97.1	2,816	2.9	97,979	100.0
Kedah	120,659	99.4	764	0.6	121,423	100.0
Kelantan	77,451	99.6	321	0.4	77,772	100.0
Melaka	11,316	94.7	633	5.3	11,949	100.0
Negeri Sembilan	42,181	97.9	912	2.1	43,093	100.0
Pahang	77,722	97.4	2,084	2.6	79,806	100.0
Pulau Pinang	9,529	93.8	629	6.2	10,158	100.0
Perak	91,979	98.3	1,615	1.7	93,594	100.0
Perlis	19,240	99.6	79	0.4	19,319	100.0
Selangor	31,408	96.3	1,203	3.7	32,611	100.0
Terengganu	58,051	99.3	424	0.7	58,475	100.0
Sabah	138,744	98.3	2,383	1.7	141,127	100.0
Sarawak	140,111	98.8	1,671	1.2	141,782	100.0
W.P. Kuala Lumpur	1,415	84.0	270	16.0	1,685	100.0
W.P. Labuan	399	96.8	13	3.2	412	100.0
W.P. Putrajaya	164	96.5	6	3.5	170	100.0
Malaysia	915,532	98.3	15,823	1.7	931,355	100.0

Nota:

Negeri merujuk kepada lokasi tempat kediaman pegangan pertanian

Jadual A81: Pegangan pertanian bagi subsektor ternakan mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	2,777	84.4	512	15.6	3,289	100.0
Kedah	3,615	95.0	192	5.0	3,807	100.0
Kelantan	9,010	99.4	56	0.6	9,066	100.0
Melaka	989	89.0	122	11.0	1,111	100.0
Negeri Sembilan	1,153	80.2	284	19.8	1,437	100.0
Pahang	4,932	94.9	263	5.1	5,195	100.0
Pulau Pinang	543	65.6	285	34.4	828	100.0
Perak	2,243	86.3	356	13.7	2,599	100.0
Perlis	596	96.0	25	4.0	621	100.0
Selangor	1,881	85.5	320	14.5	2,201	100.0
Terengganu	11,816	98.3	200	1.7	12,016	100.0
Sabah	2,408	95.7	107	4.3	2,515	100.0
Sarawak	2,058	91.4	193	8.6	2,251	100.0
W.P. Kuala Lumpur	6	14.6	35	85.4	41	100.0
W.P. Labuan	56	87.5	8	12.5	64	100.0
W.P. Putrajaya	4	44.4	5	55.6	9	100.0
Malaysia	44,087	93.7	2,963	6.3	47,050	100.0

Nota:

Negeri merujuk kepada lokasi tempat kediaman pegangan pertanian

Jadual A82: Pegangan pertanian bagi subsektor perikanan tangkapan mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	4,512	99.7	12	0.3	4,524	100.0
Kedah	4,264	98.8	50	1.2	4,314	100.0
Kelantan	1,379	99.3	10	0.7	1,389	100.0
Melaka	762	99.2	6	0.8	768	100.0
Negeri Sembilan	477	100.0	-	-	477	100.0
Pahang	3,354	98.7	44	1.3	3,398	100.0
Pulau Pinang	2,427	99.9	2	0.1	2,429	100.0
Perak	5,684	97.4	150	2.6	5,834	100.0
Perlis	427	96.0	18	4.0	445	100.0
Selangor	2,365	99.6	9	0.4	2,374	100.0
Terengganu	3,001	99.6	12	0.4	3,013	100.0
Sabah	14,847	99.6	56	0.4	14,903	100.0
Sarawak	4,465	99.6	16	0.4	4,481	100.0
W.P. Kuala Lumpur	-	-	-	-	-	-
W.P. Labuan	303	95.6	14	4.4	317	100.0
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-
Malaysia	48,267	99.2	399	0.8	48,666	100.0

Nota:

Negeri merujuk kepada lokasi tempat kediaman pegangan pertanian

Jadual A83: Pegangan pertanian bagi subsektor akuakultur mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	351	58.6	248	41.4	599	100.0
Kedah	470	74.5	161	25.5	631	100.0
Kelantan	707	93.0	53	7.0	760	100.0
Melaka	141	74.6	48	25.4	189	100.0
Negeri Sembilan	312	67.1	153	32.9	465	100.0
Pahang	1,329	91.1	130	8.9	1,459	100.0
Pulau Pinang	138	34.4	263	65.6	401	100.0
Perak	1,145	74.2	399	25.8	1,544	100.0
Perlis	43	82.7	9	17.3	52	100.0
Selangor	192	52.5	174	47.5	366	100.0
Terengganu	910	92.1	78	7.9	988	100.0
Sabah	2,106	97.3	58	2.7	2,164	100.0
Sarawak	540	88.5	70	11.5	610	100.0
W.P. Kuala Lumpur	16	38.1	26	61.9	42	100.0
W.P. Labuan	7	87.5	1	12.5	8	100.0
W.P. Putrajaya	-	-	1	100.0	1	100.0
Malaysia	8,407	81.8	1,872	18.2	10,279	100.0

Nota:

Negeri merujuk kepada lokasi tempat kediaman pegangan pertanian

Jadual A84: Pegangan pertanian bagi subsektor perhutanan & pembalakan mengikut negeri, Malaysia, 2023

Negeri	Individu		Pertubuhan		Pegangan pertanian	
	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)	Bilangan	Peratus (%)
Johor	2	4.9	39	95.1	41	100.0
Kedah	59	37.3	99	62.7	158	100.0
Kelantan	202	92.7	16	7.3	218	100.0
Melaka	1	50.0	1	50.0	2	100.0
Negeri Sembilan	89	80.9	21	19.1	110	100.0
Pahang	1,072	95.5	50	4.5	1,122	100.0
Pulau Pinang	2	100.0	-	-	2	100.0
Perak	5,389	97.8	123	2.2	5,512	100.0
Perlis	5	50.0	5	50.0	10	100.0
Selangor	450	99.8	1	0.2	451	100.0
Terengganu	173	88.7	22	11.3	195	100.0
Sabah	124	76.5	38	23.5	162	100.0
Sarawak	362	75.9	115	24.1	477	100.0
W.P. Kuala Lumpur	-	-	4	100.0	4	100.0
W.P. Labuan	-	-	-	-	-	-
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	-
Malaysia	7,930	93.7	534	6.3	8,464	100.0

Nota:

1. Aktiviti perhutanan merujuk kepada lokasi tempat kediaman dan pertubuhan. Aktiviti pembalakan merujuk kepada lokasi pembalakan.
2. Aktiviti pembalakan adalah termasuk pengeluaran kayu getah, kayu bakau/ jaras/ arang-arang dan kayu balak yang mana berbeza dengan laporan Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia, Jabatan Perhutanan Sabah dan Jabatan Hutan Sarawak yang hanya mengambil kira pengeluaran kayu balak sahaja.
3. Aktiviti perhutanan & pembalakan dalam kawasan Hutan Simpanan Kekal (HSK) dan/atau luar kawasan HSK tidak tertakluk kepada definisi yang digunapakai oleh Jabatan Perhutanan Semenanjung Malaysia, Jabatan Perhutanan Sabah dan Jabatan Hutan Sarawak.

Jadual A85: Bilangan pertubuhan/syarikat perniagaan mengikut sektor dan negeri, 2025

Negeri	Pertanian	Perlombongan dan pengkuarian	Pembuatan	Pembinaan	Perkhidmatan	Jumlah
Johor	3,539	271	11,825	12,954	137,104	165,693
Kedah	1,433	116	4,233	8,125	55,884	69,791
Kelantan	675	115	2,528	3,923	44,801	52,042
Melaka	897	71	2,528	4,356	36,811	44,663
Negeri Sembilan	1,663	150	3,403	6,795	46,719	58,730
Pahang	3,410	377	2,869	5,855	49,880	62,391
Pulau Pinang	1,164	97	6,786	7,248	79,167	94,462
Perak	3,073	396	5,243	8,284	73,389	90,385
Perlis	145	7	463	1,593	7,733	9,941
Selangor	2,640	662	20,085	26,591	262,004	311,982
Terengganu	806	162	2,784	5,113	34,294	43,159
Sabah	2,614	138	2,407	7,377	62,005	74,541
Sarawak	1,949	206	3,711	8,850	65,777	80,493
W.P. Kuala Lumpur	1,360	561	4,631	9,533	162,016	178,101
W.P. Labuan	34	4	168	387	3,030	3,623
W.P. Putrajaya	12	-	81	239	2,807	3,139
Jumlah	25,414	3,333	73,745	117,223	1,123,421	1,343,136

1. Berdasarkan pertubuhan aktif daripada *Malaysia Statistical Business Register* , 31 Disember 2025

2. Berdasarkan Klasifikasi Industri Malaysia Malaysia 2008 Ver 1.0

Jadual A86: Kapasiti penggunaan industri pembuatan mengikut negeri, 2021-2025

Negeri						%
	2021	2022	2023	2024	2025	
Johor	74.0	81.2	80.7	83.4	85.1	
Kedah	81.6	85.2	79.5	78.6	82.1	
Kelantan	73.4	79.4	75.2	72.0	69.9	
Melaka	70.9	83.2	82.7	83.2	85.2	
Negeri Sembilan	70.4	84.8	83.4	84.6	85.5	
Pahang	78.3	77.4	79.6	83.9	85.2	
Pulau Pinang	75.0	76.8	77.3	79.9	81.4	
Perak	72.6	76.3	77.6	79.7	79.7	
Perlis	71.2	75.7	66.6	68.8	67.4	
Selangor	72.5	81.3	81.4	84.3	84.6	
Terengganu	84.7	80.4	79.5	83.8	88.1	
Sabah	70.8	72.1	74.2	75.3	79.0	
Sarawak	73.3	77.7	74.8	77.9	75.4	
W.P. Kuala Lumpur ¹	64.1	75.7	76.9	78.7	79.5	
W.P. Labuan	74.8	80.3	90.4	96.3	96.7	
Jumlah	73.9	80.4	79.4	81.8	82.6	

¹ Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual A87: Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri, 2020-2022
(RM'000)

Negeri	2020	2021	2022
Jumlah	2,972,801	3,115,940	3,688,863
Johor	808,783	862,398	876,012
Kedah	95,790	128,481	151,454
Kelantan	28,912	25,186	18,435
Melaka	106,161	95,676	106,694
Negeri Sembilan	84,634	97,961	83,068
Pahang	170,315	205,747	328,843
Pulau Pinang	211,486	198,977	213,867
Perak	122,630	121,367	123,326
Perlis	6,258	7,943	9,547
Selangor	530,436	557,525	995,649
Terengganu	236,448	220,152	203,934
Sabah	109,520	130,864	132,048
Sarawak	235,613	239,412	258,780
W.P. Kuala Lumpur	223,988	221,029	184,083
W.P. Labuan	1,366	2,586	2,789
W.P. Putrajaya	462	635	335

Jadual A88: Perbelanjaan perlindungan alam sekitar mengikut negeri dan jenis perbelanjaan, Malaysia, 2022
(RM'000)

Negeri	Jumlah	Pengurusan pencemaran	Perlindungan hidupan liar & habitat	Penilaian dan caj alam sekitar	Pengurusan sisa	Perbelanjaan lain untuk perlindungan alam sekitar
Jumlah	3,688,863	2,511,953	8,018	53,626	1,060,705	54,561
Johor	876,012	658,800	1,331	5,890	197,965	12,026
Kedah	151,454	104,867	42	1,073	40,036	5,436
Kelantan	18,435	12,547	846	1,113	3,910	19
Melaka	106,694	64,369	-	369	41,794	163
Negeri Sembilan	83,068	45,714	224	3,067	33,898	166
Pahang	328,843	161,935	19	1,126	165,527	236
Pulau Pinang	213,867	121,763	51	2,706	78,532	10,814
Perak	123,326	91,033	308	2,295	27,948	1,743
Perlis	9,547	5,921	-	21	3,579	26
Selangor	995,649	789,766	24	7,240	197,315	1,303
Terengganu	203,934	155,375	124	1,462	197,315	1,303
Sabah	132,048	87,888	2,490	5,635	24,790	11,245
Sarawak	258,780	144,906	981	14,678	92,000	6,215
W.P. Kuala Lumpur	184,083	66,107	1,579	6,925	107,656	1,816
W.P. Labuan	2,789	909	-	-	1,880	-
W.P. Putrajaya	335	53	-	26	256	-

Jadual A89: Perbelanjaan modal perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Sabah, 2020-2022**(RM'000)**

Negeri	2020	2021	2022
Jumlah	29,379	40,830	36,674
Pengurusan pencemaran	26,863	35,747	33,120
Perlindungan hidupan liar dan habitat	104	204	72
Penilaian dan caj alam sekitar	1,105	1,168	285
Pengurusan sisa	1,283	3,444	2,484
Perbelanjaan lain untuk perlindungan alam sekitar	24	267	713

Jadual A90: Perbelanjaan operasi perlindungan alam sekitar mengikut jenis perbelanjaan, Sabah, 2020-2022**(RM'000)**

Negeri	2020	2021	2022
Jumlah	80,141	90,034	95,374
Pengurusan pencemaran	47,567	59,526	54,768
Perlindungan hidupan liar dan habitat	4,069	3,041	2,418
Penilaian dan caj alam sekitar	6,864	6,612	5,350
Pengurusan sisa	18,678	18,374	22,306
Perbelanjaan lain untuk perlindungan alam sekitar	2,963	2,481	10,531

Jadual A91: Pengeluaran estef getah mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	Pengeluaran (tan metrik)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	4,362	3,992	4,454	4,241	3,487
Kedah & Perlis	8,351	6,662	5,973	5,786	7,241
Kelantan & Terengganu	11,538	14,209	17,693	19,229	19,054
Melaka & Negeri Sembilan	3,810	2,067	1,926	893	1,119
Pahang	3,266	7,013	10,944	9,712	8,455
Perak	5,080	7,801	3,758	1,488	578
Selangor	4,346	1,726	2,454	1,685	1,331
Sabah & Sarawak	4,593	3,915	3,180	3,284	3,491
Jumlah	45,347	47,387	50,381	46,319	44,755

Jadual A92: Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut komponen dan negeri, 2024

Negeri	Jumlah	Keluarga	Perumahan dan alam sekitar	Penyertaan sosial	Kesihatan	Kemudahan komunikasi	Pendidikan
Johor	8.08	9.16	8.09	8.25	8.22	7.69	8.07
Kedah	7.68	8.52	7.99	7.69	7.74	7.28	7.78
Kelantan	7.24	8.18	7.17	7.13	7.37	6.60	7.25
Melaka	7.83	8.63	8.02	8.14	8.18	7.60	7.51
Negeri Sembilan	8.01	9.03	7.84	8.10	8.35	7.70	8.00
Pahang	7.92	9.04	8.10	8.21	8.40	7.59	8.57
Pulau Pinang	7.19	8.11	7.50	6.67	7.25	6.92	7.26
Perak	7.83	8.65	8.14	8.20	8.22	7.59	7.78
Perlis	7.65	8.63	8.24	7.60	7.78	7.43	8.12
Selangor	7.21	8.53	7.35	7.00	7.29	7.26	7.80
Terengganu	8.64	9.31	8.77	8.76	8.81	8.62	8.95
Sabah	7.60	8.46	7.52	7.68	7.65	7.07	7.32
Sarawak	7.53	8.74	7.32	7.51	7.99	6.80	7.95
W.P. Kuala Lumpur	7.22	8.26	7.15	6.59	7.60	7.57	7.53
W.P. Labuan	7.00	8.54	6.28	6.12	6.92	6.18	6.67
W.P. Putrajaya	7.55	8.73	7.54	7.21	7.70	7.41	7.71
Malaysia	7.60	8.64	7.67	7.56	7.79	7.34	7.81

Jadual A92: Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut komponen dan negeri, 2024 (samb.)

Negeri	Persekitaran Kerja	Pendapatan	Keselamatan Awam	Penggunaan Masa	Kebudayaan	Keagamaan dan Kerohanian	Emosi
Johor	8.45	7.10	8.17	8.34	6.61	9.07	7.48
Kedah	7.62	6.52	7.59	8.15	6.54	8.98	7.07
Kelantan	7.14	5.65	6.53	7.74	5.83	8.96	7.38
Melaka	7.91	5.75	8.20	8.04	6.86	8.99	6.59
Negeri Sembilan	8.06	7.33	8.10	8.11	7.31	8.70	6.72
Pahang	7.75	6.03	7.93	8.40	6.74	8.99	7.14
Pulau Pinang	7.16	6.15	7.27	7.29	6.29	8.18	6.99
Perak	7.85	6.25	7.87	8.11	5.82	8.76	7.23
Perlis	7.81	5.49	8.23	7.24	6.32	8.64	7.05
Selangor	7.04	6.08	7.12	7.17	5.06	8.53	6.81
Terengganu	8.82	7.96	8.68	8.94	7.96	9.45	7.39
Sabah	7.48	6.75	7.56	7.91	6.80	8.70	6.97
Sarawak	7.75	6.35	6.99	8.10	6.52	8.34	7.22
W.P. Kuala Lumpur	7.12	6.13	7.03	7.24	5.95	7.94	7.25
W.P. Labuan	6.93	5.67	6.75	7.37	6.55	8.39	7.68
W.P. Putrajaya	7.53	6.01	7.18	8.03	6.00	8.77	7.78
Malaysia	7.58	6.40	7.51	7.82	6.22	8.69	7.09

Jadual A93: Indeks Kebahagiaan Rakyat Malaysia mengikut negeri dan strata, 2024

Negeri	Strata	
	Bandar	Luar Bandar
Johor	8.03	8.16
Kedah	7.75	7.53
Kelantan	7.29	7.20
Melaka	7.84	7.76
Negeri Sembilan	8.00	8.02
Pahang	8.05	7.76
Pulau Pinang	7.22	6.87
Perak	8.01	7.43
Perlis	7.70	7.60
Selangor	7.26	6.72
Terengganu	8.86	8.37
Sabah	7.75	7.42
Sarawak	7.60	7.43
W.P. Kuala Lumpur	7.22	n.a.
W.P. Labuan	7.02	6.86
W.P. Putrajaya	7.55	n.a.
Malaysia	7.61	7.56

n.a: Tidak berkenaan

Jadual A94: Tempat kediaman, isi rumah dan purata saiz isi rumah mengikut negeri, 2022-2024

Negeri	Tempat kediaman ('000)			Isi rumah ('000)			Purata saiz isi rumah		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Johor	1,323.7	1,364.1	1,405.2	1,073.4	1,101.8	1,130.6	3.8	3.7	3.7
Kedah	651.4	661.8	672.2	546.9	556.3	565.9	4.0	3.9	3.9
Kelantan	451.9	462.8	473.9	376.7	383.6	390.5	4.9	4.8	4.8
Melaka	339.6	349.8	360.1	285.0	294.2	303.6	3.5	3.5	3.4
Negeri Sembilan	410.9	420.1	429.5	334.0	343.5	353.2	3.6	3.6	3.5
Pahang	481.5	493.0	504.6	421.7	432.0	442.4	3.8	3.8	3.8
Pulau Pinang	614.1	627.9	641.9	519.9	532.4	545.1	3.3	3.3	3.3
Perak	840.2	856.5	873.1	695.3	706.8	718.5	3.6	3.6	3.6
Perlis	75.8	77.2	78.6	87.7	91.3	94.9	3.3	3.2	3.1
Selangor	2,227.5	2,291.9	2,357.4	1,952.8	2,012.5	2,073.2	3.6	3.6	3.6
Terengganu	331.7	340.6	349.7	298.6	306.9	315.5	4.0	3.9	3.9
Sabah	814.8	834.3	854.0	766.6	786.3	806.3	4.5	4.6	4.6
Sarawak	821.5	843.4	865.8	636.7	646.4	656.3	3.9	3.9	3.8
W.P. Kuala Lumpur	673.5	693.4	713.5	609.8	628.3	647.1	3.2	3.2	3.2
W.P. Labuan	23.6	23.9	24.3	25.3	26.0	26.7	3.8	3.8	3.8
W.P. Putrajaya	41.4	43.2	44.9	32.2	33.5	34.8	3.6	3.5	3.5
Malaysia	10,123.2	10,383.8	10,648.7	8,662.7	8,881.9	9,104.6	3.8	3.8	3.7

Nota:

- 1. Anggaran Penduduk Pertengahan Tahun berasaskan data Banci Penduduk dan Perumahan Malaysia 2020
- 2. Hasil tambah mungkin berbeza kerana pembundaran

Jadual A95: Peratusan isi rumah mengikut jenis bekalan air, negeri dan strata, 2024

(%)

Negeri	Air paip dirawat			Air paip awam			Lain-lain		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Johor	99.8	100.0	99.0	-	-	-	0.2	0.0	1.0
Kedah	99.6	100.0	98.9	-	-	-	0.4	-	1.1
Kelantan	72.1	78.2	67.1	-	-	-	27.9	21.8	32.9
Melaka	100.0	100.0	100.0	-	-	-	-	-	-
Negeri Sembilan	99.9	100.0	99.6	-	-	-	0.1	-	0.4
Pahang	98.8	100.0	97.3	-	-	-	1.2	-	2.7
Pulau Pinang	100.0	100.0	100.0	-	-	-	-	-	-
Perak	99.4	100.0	97.7	-	-	-	0.6	0.0	2.3
Perlis	100.0	100.0	100.0	-	-	-	-	-	-
Selangor	100.0	100.0	99.9	-	-	-	0.0	-	0.1
Terengganu	99.9	99.8	100.0	-	-	-	0.1	0.2	-
Sabah	89.2	98.3	75.5	-	-	-	10.8	1.7	24.5
Sarawak	92.7	99.8	82.0	-	-	-	7.3	0.2	18.0
W.P. Kuala Lumpur	100.0	100.0	n.a.	-	-	n.a.	-	-	n.a.
W.P. Labuan	100.0	100.0	100.0	-	-	-	-	-	-
W.P. Putrajaya	100.0	100.0	n.a.	-	-	n.a.	-	-	n.a.
Malaysia	97.2	99.3	89.8	-	-	-	2.8	0.7	10.2

Jadual A96: Peratusan isi rumah mengikut bekalan elektrik, negeri dan strata, 2024

(%)

Negeri	Kemudahan bekalan elektrik			Tiada bekalan elektrik		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Johor	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Kedah	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Kelantan	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Melaka	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Negeri Sembilan	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Pahang	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Pulau Pinang	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Perak	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Perlis	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Selangor	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Terengganu	100.0	100.0	100.0	-	-	-
Sabah	99.2	99.9	98.3	0.8	0.1	1.7
Sarawak	99.1	100.0	97.7	0.9	-	2.3
W.P. Kuala Lumpur	100.0	100.0	n.a.	-	-	n.a.
W.P. Labuan	100.0	100.0	100.0	-	-	-
W.P. Putrajaya	100.0	100.0	n.a.	-	-	n.a.
Malaysia	99.9	100.0	99.4	0.1	0.0	0.6

Jadual A97: Peratusan isi rumah mengikut kemudahan kutipan sampah, negeri dan strata, 2024

(%)

Negeri	Tempat kediaman			Kawasan kediaman*			Tiada		
	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar	Jumlah	Bandar	Luar Bandar
Johor	89.3	97.0	59.6	3.2	1.4	10.2	7.5	1.6	30.2
Kedah	59.8	82.4	13.6	18.5	12.6	30.7	21.7	5.0	55.7
Kelantan	12.8	21.2	5.7	65.1	72.9	58.6	22.1	5.9	35.6
Melaka	80.6	82.2	63.5	10.6	10.1	16.4	8.8	7.8	20.1
Negeri Sembilan	86.6	97.8	58.4	4.6	1.0	13.6	8.9	1.2	28.0
Pahang	78.1	90.2	63.1	9.0	8.3	9.9	12.9	1.5	27.0
Pulau Pinang	86.5	89.8	44.8	13.5	10.2	55.2	-	-	-
Perak	75.8	90.0	35.2	12.2	7.5	25.8	12.0	2.5	39.0
Perlis	48.4	63.2	29.1	45.4	33.2	61.2	6.2	3.6	9.6
Selangor	91.7	93.2	58.8	7.6	6.6	30.3	0.7	0.3	10.9
Terengganu	22.0	27.4	12.4	78.0	72.6	87.5	0.1	0.1	0.1
Sabah	50.1	74.2	13.8	9.5	10.4	8.1	40.4	15.5	78.1
Sarawak	67.0	91.5	30.3	23.9	8.3	47.2	9.1	0.2	22.4
W.P. Kuala Lumpur	100.0	100.0	n.a.	-	-	n.a.	-	-	n.a.
W.P. Labuan	53.2	55.7	23.9	46.8	44.3	76.1	-	-	-
W.P. Putrajaya	100.0	100.0	n.a.	-	-	n.a.	-	-	n.a.
Malaysia	75.4	87.5	33.1	14.9	10.3	31.3	9.7	2.3	35.6

Nota:

*Kutipan sampah di tempat pengumpulan yang jaraknya melebihi 100 meter dari tempat kediaman

Jadual A98: Peratusan capaian isi rumah terhadap peralatan dan perkhidmatan dan ICT mengikut negeri, 2025

(%)

Negeri	Internet	Telefon bimbit	Telefon biasa	Telefon pintar	Komputer	Siaran TV berbayar	Televisyen	Radio	Telefon talian tetap
Johor	99.0	99.4	20.3	99.4	93.5	57.9	99.7	99.9	31.5
Kedah	96.7	99.3	20.7	96.7	87.1	52.6	99.4	99.7	13.8
Kelantan	95.4	99.3	25.0	95.4	88.5	51.8	99.3	99.7	17.1
Melaka	97.3	99.9	19.0	98.3	93.2	71.6	100.0	100.0	51.5
Negeri Sembilan	97.0	99.7	11.6	98.4	90.7	73.0	100.0	99.8	49.4
Pahang	96.1	99.6	16.3	95.8	89.0	71.5	99.2	99.7	22.6
Pulau Pinang	99.7	99.9	13.5	98.9	97.0	69.4	99.8	99.9	27.9
Perak	96.1	99.4	18.7	97.0	91.8	70.9	99.5	98.6	20.7
Perlis	96.9	99.6	22.4	98.0	90.4	62.6	99.5	100.0	33.4
Selangor	99.6	99.9	8.4	99.8	96.7	63.2	99.9	99.9	30.0
Terengganu	95.4	99.0	15.3	98.3	90.7	65.1	99.8	99.9	24.2
Sabah	91.6	99.6	19.4	98.2	84.9	52.6	98.4	98.6	16.3
Sarawak	91.7	98.3	20.5	94.0	89.3	57.5	98.8	98.3	17.6
W.P. Kuala Lumpur	100.0	100.0	7.2	100.0	99.8	61.8	100.0	100.0	43.7
W.P. Labuan	99.8	99.5	4.5	99.5	97.9	81.9	100.0	99.8	35.8
W.P. Putrajaya	100.0	100.0	9.5	100.0	100.0	60.8	100.0	100.0	52.8
Malaysia	97.1	99.5	15.5	98.2	92.6	62.0	99.5	99.5	27.6

Nota:

Telefon bimbit meliputi telefon biasa dan telefon pintar

Jadual A99: Peratusan capaian internet oleh isi rumah mengikut negeri, jenis perkhidmatan dan strata, 2025

(%)

Negeri	Internet	Jalur lebar mudah alih	Jalur lebar tetap
Johor	99.0	98.1	54.2
Kedah	96.7	96.0	35.2
Kelantan	95.4	94.3	25.8
Melaka	97.3	96.5	56.1
Negeri Sembilan	97.0	95.7	48.3
Pahang	96.1	94.3	32.5
Pulau Pinang	99.7	98.1	56.1
Perak	96.1	92.9	41.4
Perlis	96.9	95.8	33.1
Selangor	99.6	99.4	60.6
Terengganu	95.4	93.8	29.4
Sabah	91.6	91.4	32.2
Sarawak	91.7	90.8	34.0
W.P. Kuala Lumpur	100.0	98.3	74.8
W.P. Labuan	99.8	95.3	42.8
W.P. Putrajaya	100.0	100.0	76.4
Malaysia	97.1	96.0	48.0

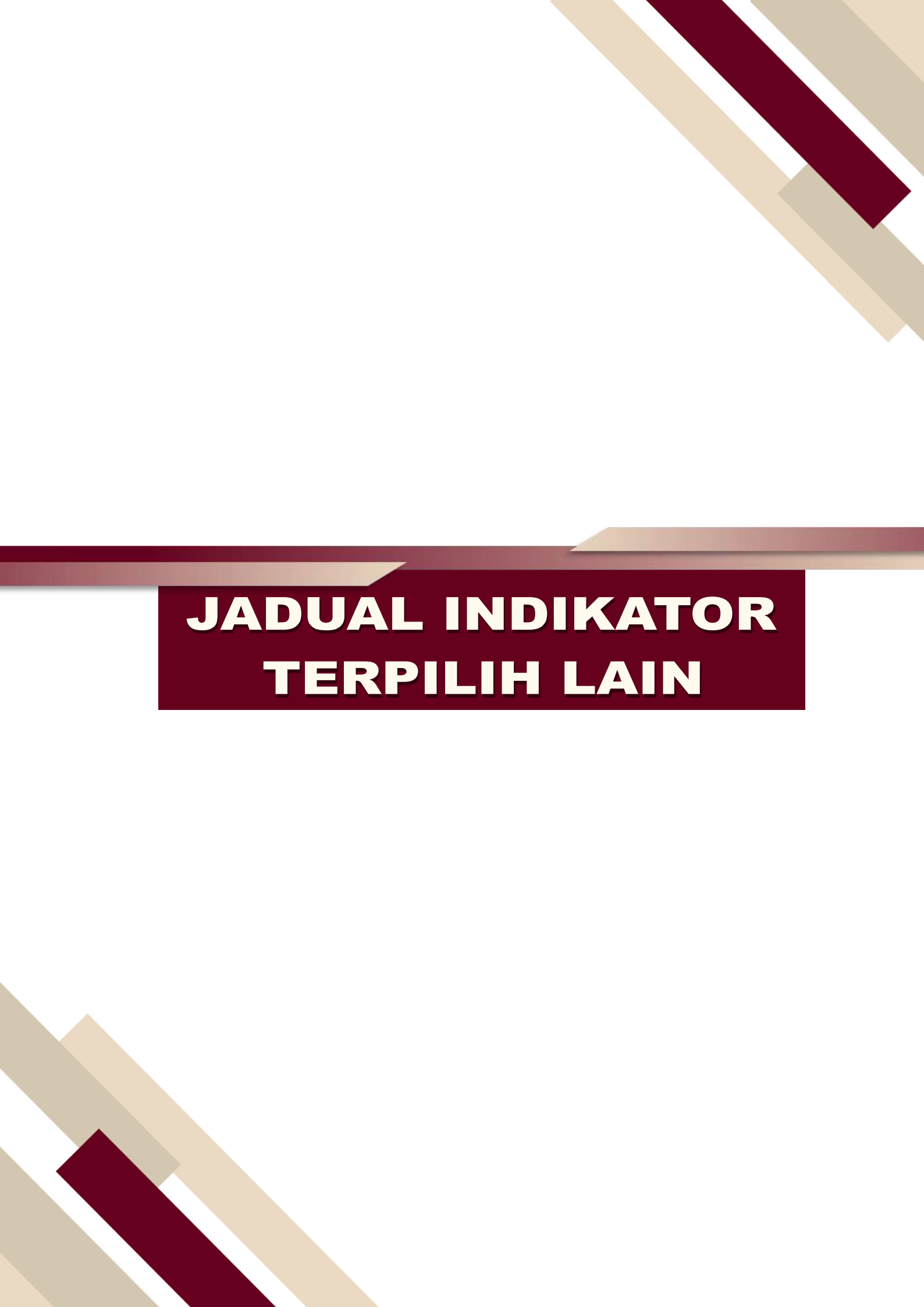
Nota:

Internet meliputi jalur lebar mudah alih dan jalur lebar tetap

Jadual A100: Nilai kerugian banjir mengikut negeri, 2025

RM '000

Negeri	Tempat kediaman	Kenderaan	Premis perniagaan	Pembuatan	Pertanian	Infrastruktur	Jumlah
Johor	26,189	874	2,143	-	13,010	29,843	72,059
Kedah	9,774	417	1,322	-	5,040	20,113	36,666
Kelantan	15,618	498	899	-	4,384	67,140	88,538
Melaka	729	44	22	-	512	12,901	14,208
Negeri Sembilan	840	40	30	-	2,623	12,902	16,436
Pahang	18,776	702	1,307	-	4,289	19,046	44,119
Pulau Pinang	849	61	10	-	2,593	8,742	12,254
Perak	15,337	615	844	-	4,479	15,378	36,653
Perlis	5,207	211	366	-	1,222	22,995	30,001
Selangor	15,288	359	1,049	-	9,582	26,585	52,863
Terengganu	14,947	430	858	76	1,012	71,849	89,172
Sabah	27,709	1,254	1,823	-	3,649	23,982	58,417
Sarawak	32,554	806	2,686	-	164	25,025	61,234
W.P. Kuala Lumpur	-	522	90	-	-	20,148	20,759
W.P. Labuan	-	-	-	-	-	2,254	2,254
W.P. Putrajaya	-	-	-	-	-	1,279	1,279
Jumlah	183,816	6,833	13,449	76	52,559	380,182	933,354



JADUAL INDIKATOR TERPILIH LAIN

Jadual B1: Pengeluaran kelapa sawit bagi buah tandan segar yang diterima oleh kilang mengikut negeri, 2021-2025

('000 tan)

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	14,559	15,320	14,901	16,556	16,575
Kedah	1,177	1,201	1,068	1,311	1,399
Kelantan	1,526	1,625	1,632	1,752	2,024
Negeri Sembilan	3,216	3,565	3,163	3,795	3,784
Pahang	14,203	15,889	14,985	17,711	18,502
Perak	9,789	9,717	9,637	10,052	10,625
Selangor	2,760	2,667	2,594	2,913	3,208
Terengganu	2,170	2,072	2,080	2,408	2,535
Sabah	21,430	21,324	22,351	20,928	21,857
Sarawak	19,759	20,645	21,456	21,630	23,167
Lain-lain negeri	804	789	1,086	1,107	1,102
Jumlah	91,394	94,814	94,952	100,164	104,778

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Jadual B2: Pengeluaran minyak sawit mentah mengikut negeri, 2021-2025

('000 tan)

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	2,851	2,970	2,858	3,124	3,174
Kedah	237	237	214	258	281
Kelantan	314	336	337	360	414
Negeri Sembilan	631	676	624	715	727
Pahang	2,796	3,013	2,829	3,329	3,476
Perak	1,902	1,866	1,842	1,882	2,030
Selangor	522	499	493	537	574
Terengganu	430	408	414	472	480
Sabah	4,362	4,287	4,507	4,274	4,410
Sarawak	3,908	4,005	4,219	4,172	4,497
Lain-lain negeri	163	157	215	216	221
Jumlah	18,116	18,453	18,552	19,338	20,284

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Jadual B3: Pengeluaran isirong sawit mengikut negeri, 2021-2025

('000 tan)

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	779	812	785	827	848
Kedah	63	61	55	67	72
Kelantan	75	83	85	88	98
Negeri Sembilan	161	179	161	178	181
Pahang	714	786	728	823	872
Perak	513	505	493	484	527
Selangor	143	140	136	140	152
Terengganu	107	101	102	113	116
Sabah	957	947	983	903	914
Sarawak	863	895	931	881	962
Lain-lain negeri	44	43	59	57	58
Jumlah	4,418	4,551	4,518	4,562	4,802

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Jadual B4: Keluasan luas bertanam kelapa sawit mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	Hektar				
	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	699,216	676,853	670,862	659,820	675,558
Kedah	86,986	86,487	85,871	85,526	87,475
Kelantan	164,279	161,852	158,641	163,905	162,090
Melaka	54,132	52,346	51,083	49,902	49,484
Negeri Sembilan	184,675	178,560	177,466	179,079	182,518
Pahang	755,906	749,813	746,070	739,427	745,445
Pulau Pinang	9,683	8,579	8,234	7,748	8,193
Perak	369,019	352,097	349,224	351,426	363,873
Perlis	760	886	881	865	927
Selangor	110,249	106,008	104,148	102,980	104,355
Terengganu	172,942	170,824	166,402	164,107	163,717
Sabah	1,523,624	1,508,060	1,510,025	1,483,700	1,496,558
Sarawak	1,606,261	1,622,375	1,623,661	1,624,366	1,659,856
Jumlah	5,737,732	5,674,740	5,652,568	5,612,851	5,700,049

Sumber: Lembaga Minyak Sawit Malaysia

Jadual B5: Jumlah panjang jalan mengikut permukaan dan negeri, 2024

km

Negeri	Persekutuan ^a	Negeri ^b	Jumlah			Jumlah besar
			Berturap	Kelikir	Tanah	
Johor	2,441.1	28,399.9	28,123.3	2,313.5	404.2	30,840.9
Kedah	1,119.1	17,913.8	16,958.0	1,893.7	181.2	19,032.9
Kelantan	1,411.5	23,005.5	19,439.5	3,733.1	1,244.3	24,416.9
Melaka	324.0	6,733.6	6,651.9	247.0	158.7	7,057.6
Negeri Sembilan	1,385.5	11,570.2	12,263.7	528.6	163.4	12,955.7
Pahang	3,985.9	47,841.0	24,442.2	15,186.3	12,198.5	51,826.9
Pulau Pinang	191.9	6,729.6	5,924.6	757.2	239.7	6,921.5
Perak	1,547.0	30,378.3	21,862.5	8,173.5	1,889.3	31,925.4
Perlis	266.1	2,885.2	2,375.3	605.9	170.0	3,151.3
Selangor	1,018.3	28,157.9	26,844.3	1,924.9	407.1	29,176.3
Terengganu	1,283.7	22,279.6	13,460.3	3,997.7	6,105.3	23,563.3
Sabah	1,536.9	24,344.2	14,399.0	10,005.2	1,476.9	25,881.1
Sarawak	2,055.9	33,844.1	25,211.7	4,640.1	6,048.2	35,900.0
W.P. Kuala Lumpur	18.9	1,886.2	1,900.2	4.8	0.1	1,905.1
W.P. Labuan	5.9	5.9	11.8	-	-	11.8
W.P. Putrajaya	139.1	275.4	414.5	-	-	414.5
Lebuhraya bertol	2,128.1	2,128.1	4,256.1	-	-	4,256.1
Jalan milik agensi	51,790.8	51,790.8	103,581.5	-	-	103,581.5
Jumlah	72,649.5	340,169.2	328,120.3	54,011.5	30,687.0	412,818.7

Sumber: Jabatan Kerja Raya Malaysia

Nota:

^a Perangkaan Jalan Persekutuan mengikut Warta Jalan Persekutuan sehingga 31.12.2024

^b Perangkaan Jalan Negeri mengikut MARRIS sehingga 31.12.2024

1. Jalan W.P. Putrajaya adalah di bawah kuasa Perbadanan Putrajaya

2. Jalan Persekutuan Lebuhraya adalah dibawah bidang kuasa Lembaga Lebuhraya Malaysia

Jadual B6: Bilangan hotel mengikut lokasi, Sabah, 2025

Jenis	Bandar	Pantai	Bukit	Lain-lain	Jumlah
Hotel	353	26	32	27	438
Bilik	20,871	2,852	1,006	963	25,692

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B7: Ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	Jumlah bilik				
	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	31,066	31,791	31,184	31,971	34,986
Kedah	13,154	13,251	13,154	13,154	13,539
Kelantan	4,360	4,360	4,360	4,360	4,360
Melaka	17,031	18,055	18,223	18,268	20,550
Negeri Sembilan	9,396	9,542	9,536	9,607	13,274
Pahang	25,527	25,601	25,624	25,624	26,037
Pulau Pinang	22,406	23,185	24,034	25,389	25,603
Perak	16,338	16,451	16,450	16,429	18,181
Perlis	1,245	1,245	1,245	1,285	1,321
Selangor	23,002	24,201	24,965	26,089	26,781
Terengganu	10,718	10,809	11,139	11,487	11,677
Sabah	22,799	23,402	23,420	24,329	25,692
Sarawak	20,114	20,387	21,142	21,194	22,065
W.P. Kuala Lumpur	40,897	45,576	47,177	47,525	50,423
W.P. Labuan	1,697	1,697	1,697	1,697	1,858
W.P. Putrajaya	1,769	1,769	1,769	1,769	1,769
Jumlah	261,519	271,322	275,119	280,177	298,116

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B8: Ringkasan penawaran sedia ada bilik hotel mengikut penarafan bintang, Sabah, 2021-2025

Penarafan	2021		2022		2023		2024		2025	
	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik	Hotel	Bilik
5 bintang	9	3,698	10	3,819	11	4,041	11	4,041	11	4,041
4 bintang	15	3,064	15	3,064	13	2,725	15	3,064	18	3,356
3 bintang	44	4,298	44	4,298	46	4,637	44	4,298	49	4,779
2 bintang	43	2,561	46	2,669	46	2,669	47	2,868	48	2,926
1 bintang	31	1,349	31	1,349	31	1,349	31	1,349	31	1,345
3 orkid	41	1,098	41	1,098	41	1,098	41	1,098	41	1,098
2 orkid	30	662	30	662	30	662	30	662	30	662
1 orkid	59	1,216	59	1,216	60	1,234	60	1,234	59	1,216
Tiada penarafan	137	4,853	139	5,227	138	5,005	145	5,715	151	6,269
Jumlah	409	22,799	415	23,402	416	23,420	424	24,329	438	25,692

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B9: Bilangan tetamu hotel mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	1,953,273	7,769,792	9,587,613	10,303,802	10,633,254
Kedah	1,553,750	3,803,808	4,323,698	4,821,648	5,231,204
Kelantan	475,391	1,304,177	1,403,226	1,457,196	1,458,440
Melaka	917,131	3,811,876	4,901,875	5,020,695	5,139,050
Negeri Sembilan	647,160	1,976,859	2,437,447	2,489,081	2,651,520
Pahang	1,919,483	10,019,507	13,434,973	12,822,879	12,964,592
Pulau Pinang	1,320,388	5,584,434	7,272,526	8,243,983	8,766,112
Perak	1,274,855	4,720,326	5,141,782	5,194,012	5,236,469
Perlis	99,454	269,179	324,083	323,306	333,218
Selangor	1,739,027	6,742,655	8,772,222	9,521,873	9,911,317
Terengganu	1,224,294	2,788,696	2,585,235	2,718,247	2,691,741
Sabah	1,259,206	5,409,077	6,710,982	7,044,123	7,346,031
Sarawak	3,084,190	6,294,389	6,620,780	7,027,915	6,983,007
W.P. Kuala Lumpur	2,311,490	12,611,715	18,414,469	21,910,522	23,737,416
W.P. Labuan	148,334	385,844	668,158	451,763	479,051
W.P. Putrajaya	133,393	455,444	659,728	777,420	789,050
Jumlah	20,060,819	73,947,778	93,258,797	100,128,465	104,351,472

Sumber: Tourism Malaysia

Jadual B10 : Bilangan tetamu hotel domestik dan antarabangsa mengikut negeri, 2025

Negeri	Jumlah	Domestik	Antarabangsa
Johor	10,633,254	7,382,730	3,250,524
Kedah	5,231,204	3,121,208	2,109,996
Kelantan	1,458,440	1,399,111	59,329
Melaka	5,139,050	3,484,720	1,654,330
Negeri Sembilan	2,651,520	2,154,435	497,085
Pahang	12,964,592	10,011,366	2,953,226
Pulau Pinang	8,766,112	5,293,653	3,472,459
Perak	5,236,469	4,291,891	944,578
Perlis	333,218	324,884	8,334
Selangor	9,911,317	6,296,432	3,614,885
Terengganu	2,691,741	2,414,955	276,786
Sabah	7,346,031	4,445,738	2,900,293
Sarawak	6,983,007	5,760,526	1,222,481
W.P. Kuala Lumpur	23,737,416	10,353,924	13,383,492
W.P. Labuan	479,051	423,944	55,107
W.P. Putrajaya	789,050	566,830	222,220
Jumlah	104,351,472	67,726,347	36,625,125

Sumber: Tourism Malaysia

Jadual B11: Bilangan kluster homestay yang berdaftar mengikut negeri, 2021-2024

Negeri	2021	2022	2023	2024
Johor	27	25	26	27
Kedah	17	15	15	12
Kelantan	11	8	8	8
Melaka	9	9	9	9
Negeri Sembilan	13	8	8	9
Pahang	16	16	17	17
Pulau Pinang	11	10	10	11
Perak	11	11	11	11
Perlis	3	3	4	4
Selangor	16	16	16	17
Terengganu	11	7	7	7
Sabah	32	31	34	39
Sarawak	46	46	48	57
W.P. Kuala Lumpur	-	-	-	-
W.P. Labuan	3	3	3	3
W.P. Putrajaya	-	-	-	-
Jumlah	226	208	216	231

Sumber: Kementerian Pelancongan, Seni dan Budaya Malaysia

Jadual B12: Kadar purata penginapan mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	24.9	48.3	50.7	52.3	54.2
Kedah	23.2	32.5	43.4	46.6	50.9
Kelantan	34.3	46.4	41.2	43.2	43.5
Melaka	25.8	40.1	44.7	45.4	46.1
Negeri Sembilan	22.7	38.7	41.0	42.2	44.2
Pahang	19.6	46.1	74.1	75.6	76.3
Pulau Pinang	22.5	44.1	52.9	56.8	58.6
Perak	27.6	54.8	47.3	46.9	46.4
Perlis	22.3	42.0	42.2	41.0	41.7
Selangor	30.9	53.7	49.9	51.6	54.8
Terengganu	44.3	55.3	44.8	46.3	45.6
Sabah	21.8	45.2	49.0	51.6	54.1
Sarawak	49.6	57.4	46.0	47.7	47.3
W.P. Kuala Lumpur	23.6	49.0	59.1	62.6	66.9
W.P. Labuan	27.7	35.3	33.3	37.0	39.4
W.P. Putrajaya	28.1	51.2	55.0	56.5	56.0
Malaysia	28.2	46.7	52.9	54.9	56.8

Sumber: Tourism Malaysia

Jadual B13: Jumlah luas kompleks perniagaan mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	Jumlah luas (meter persegi)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	2,442,257	2,456,467	2,455,302	2,455,302	2,381,955
Kedah	582,356	596,952	601,899	601,899	597,573
Kelantan	381,280	403,475	403,475	420,078	353,902
Melaka	635,388	635,388	635,622	632,354	562,616
Negeri Sembilan	605,456	605,456	613,611	613,463	579,559
Pahang	448,799	450,826	459,105	459,105	425,753
Pulau Pinang	1,863,714	1,844,184	1,864,139	1,940,911	1,961,003
Perak	991,062	1,095,112	1,026,479	1,026,504	983,769
Perlis	56,421	56,421	60,692	61,714	73,993
Selangor	3,729,665	3,959,058	3,953,291	4,022,466	3,903,029
Terengganu	203,379	204,564	204,564	276,156	276,826
Sabah	745,796	751,388	774,292	801,027	768,772
Sarawak	1,084,338	1,084,338	1,084,230	1,084,230	1,042,921
W.P. Kuala Lumpur*	3,483,210	3,336,156	3,523,089	3,550,960	3,478,064
W.P. Labuan	28,614	28,614	28,614	28,614	22,711
Jumlah	17,281,735	17,508,399	17,688,404	17,974,783	17,412,446

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual B14: Jumlah luas pejabat binaan khas mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	Jumlah luas (meter persegi)				
	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	1,374,661	1,394,909	1,409,618	1,456,997	1,406,628
Kedah	432,312	432,028	432,028	432,028	399,913
Kelantan	391,077	391,077	391,077	391,077	285,936
Melaka	411,050	416,781	410,637	410,637	382,234
Negeri Sembilan	342,435	342,435	344,041	344,041	308,571
Pahang	421,719	421,719	421,719	458,094	415,965
Pulau Pinang	1,110,561	1,075,427	1,081,974	1,102,189	981,426
Perak	646,045	652,685	667,897	667,897	560,843
Perlis	131,038	131,038	131,038	131,038	100,677
Selangor	4,282,121	4,547,884	4,659,431	4,684,373	4,733,414
Terengganu	360,738	427,243	429,000	429,000	368,253
Sabah	822,600	826,013	831,922	831,922	809,258
Sarawak	818,073	820,737	828,753	906,461	892,342
W.P. Kuala Lumpur*	12,358,503	12,354,780	12,777,843	12,804,701	12,794,675
W.P. Labuan	67,051	67,051	67,051	67,051	66,706
Jumlah	23,969,984	24,301,807	24,884,029	25,117,506	24,506,841

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

*Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual B15: Penghunian kompleks perniagaan mengikut negeri, 2024-2025

Negeri	Occupancy (meter persegi)		Occupancy rate (%)		Annual take-up different (meter persegi)	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Johor	1,788,433	1,751,615	72.8	73.5	56,095	-36,818
Kedah	435,257	449,622	72.3	75.2	15,434	14,365
Kelantan	325,380	262,873	77.5	74.3	332	-62,507
Melaka	404,682	324,882	64.0	57.7	8,014	-79,800
Negeri Sembilan	421,526	396,180	68.7	68.4	6,098	-25,346
Pahang	351,454	327,658	76.6	77.0	15,405	-23,796
Pulau Pinang	1,402,534	1,391,270	72.3	70.9	36,460	-11,264
Perak	907,917	869,624	88.4	88.4	8,666	-38,293
Perlis	54,003	35,948	87.5	48.6	2,601	-18,055
Selangor	3,242,056	3,132,390	80.6	80.3	93,067	-109,666
Terengganu	208,970	217,875	75.7	78.7	49,848	8,905
Sabah	634,116	613,620	79.2	79.8	2,309	-20,496
Sarawak	873,861	880,156	80.6	84.4	44,444	6,295
W.P. Kuala Lumpur	3,012,917	3,010,571	86.8	87.9	126,928	-2,346
W.P. Labuan	28,421	20,480	99.3	90.2	772	-7,941
W.P. Putrajaya	66,331	49,733	83.2	90.6	3,200	-16,598
Malaysia	14,157,858	13,734,497	78.8	78.9	469,673	-423,361

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B16: Penghunian pejabat binaan khas mengikut negeri, 2024-2025

Negeri	Occupancy (meter persegi)		Occupancy rate (%)		Annual take-up different (meter persegi)	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Johor	1,001,543	934,581	68.7	66.4	1,061	-66,962
Kedah	395,430	366,290	91.5	91.6	3,761	-29,140
Kelantan	366,298	264,526	93.7	92.5	-2,506	-101,772
Melaka	355,203	339,509	86.5	88.8	1,521	-15,694
Negeri Sembilan	308,975	273,976	89.8	88.8	-5,531	-34,999
Pahang	410,344	368,177	89.6	88.5	33,516	-42,167
Pulau Pinang	920,220	798,440	83.5	81.4	-2,446	-121,780
Perak	608,326	520,350	91.1	92.8	-9,245	-87,976
Perlis	122,930	92,847	93.8	92.2	-	-30,083
Selangor	3,424,029	3,467,892	73.1	73.3	40,684	43,863
Terengganu	416,078	357,334	97.0	97.0	608	-58,744
Sabah	725,703	706,562	87.2	87.3	-8,529	-19,141
Sarawak	780,876	768,889	86.1	86.2	21,357	-11,987
W.P. Kuala Lumpur	7,389,247	7,442,789	72.0	72.6	6,544	53,542
W.P. Labuan	61,963	60,340	92.4	90.5	-402	-1,623
W.P. Putrajaya	2,339,162	2,378,314	92.1	93.5	1,400	39,152
Malaysia	19,626,327	19,140,816	78.1	78.1	81,793	-485,511

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B17: Ringkasan stok sedia ada, penawaran akan datang dan perancangan penawaran kediaman, kedai dan hartanah perindustrian, Sabah, 2025

	Unit kediaman	Unit kedai	Unit industri	Luas kompleks perniagaan (m.p.)	Luas pejabat binaan khas (m.p.)	Unit hotel
Stok sedia ada	255,521	34,385	6,517	768,772	809,258	438
Penawaran akan datang	9,697	1,653	167	61,415	4,104	13
Perancangan penawaran	4,464	256	42	23,509	37,498	1
Jumlah	269,682	36,294	6,726	853,696	850,860	452

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

m.p. : meter persegi

Jadual B18: Ringkasan nilai transaksi hartanah mengikut kategori pemberi pindah milik dan penerima pindah milik, Sabah, 2021-2025

	RM juta				
Pemberi & penerima pindah milik	2021	2022	2023	2024	2025
Kediaman					
Perseorangan & perseorangan	1,653	1,966	1,977	1,992	2,021
Pemaju & perseorangan	3	24	29	29	31
Syarikat & perseorangan	242	240	223	200	278
Syarikat & syarikat	26	32	125	26	29
Lain-lain	17	16	18	29	20
Jumlah	1,942	2,278	2,372	2,276	2,379
Komersial					
Perseorangan & perseorangan	238	328	371	368	417
Pemaju & perseorangan	0	8	9	8	17
Syarikat & perseorangan	210	240	281	267	340
Syarikat & syarikat	106	210	205	202	274
Lain-lain	117	19	10	34	7
Jumlah	672	804	875	878	1,056
Perindustrian					
Perseorangan & perseorangan	56	83	104	90	120
Pemaju & perseorangan	-	1	-	4	-
Syarikat & perseorangan	84	141	185	147	170
Syarikat & syarikat	343	340	423	424	393
Lain-lain	5	1	2	-	0
Jumlah	487	566	714	666	683
Tanah pembangunan					
Perseorangan & perseorangan	152	216	281	266	199
Pemaju & perseorangan	-	-	-	-	-
Syarikat & perseorangan	119	208	237	305	240
Syarikat & syarikat	146	212	310	260	164
Lain-lain	11	0	8	0	2
Jumlah	427	636	835	831	605

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B19: Harga purata rumah mengikut jenis dan negeri, 2023-2025

RM

Negeri	Semua rumah			Sesebuah			Rumah berkembar		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Johor	414,586	442,425	472,977	457,989	487,265	491,739	667,064	687,529	758,009
Kedah	289,252	307,478	326,403	458,736	462,840	465,096	407,987	429,050	450,512
Kelantan	255,727	265,917	278,811	273,444	283,721	293,022	298,487	309,196	315,857
Melaka	230,083	238,455	251,231	383,986	399,134	444,326	488,916	514,068	516,826
Negeri Sembilan	317,353	322,567	329,453	468,345	460,636	479,719	531,325	538,244	556,455
Pahang	265,453	280,280	282,524	202,908	214,070	223,582	428,982	459,462	439,794
Pulau Pinang	466,981	484,850	497,857	952,579	996,722	1,019,534	692,883	754,018	805,586
Perak	266,810	276,385	287,003	250,041	259,021	273,637	424,438	442,329	461,117
Perlis	234,246	240,085	253,129	-	-	-	396,091	409,548	418,036
Selangor	540,704	561,051	567,505	890,823	923,364	915,186	1,054,915	1,101,298	1,101,933
Terengganu	300,044	306,193	313,482	361,173	365,251	376,312	347,144	355,391	372,294
Sabah	498,992	520,894	537,799	647,667	678,756	725,917	891,130	965,795	989,535
Sarawak	516,917	543,082	559,437	611,596	655,668	673,384	641,606	679,248	696,774
W.P. Kuala Lumpur	787,069	810,502	819,848	2,425,003	2,429,681	2,544,572	2,438,938	2,520,514	2,427,092
Malaysia	471,020	490,313	502,922	642,429	662,541	678,189	710,590	746,119	766,742

Sumber: Jabatan Penilaian dan Perkhidmatan Harta

Jadual B19: Harga purata rumah mengikut jenis dan negeri, 2023-2025 (samb.)

RM

Negeri	Rumah teres			Unit bertingkat tinggi		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Johor	401,591	431,757	459,625	234,199	248,212	272,095
Kedah	231,764	250,041	269,330	-	-	-
Kelantan	223,469	233,434	252,348	-	-	-
Melaka	204,151	209,131	222,145	154,675	166,724	173,942
Negeri Sembilan	287,380	294,904	298,601	104,448	108,498	111,616
Pahang	259,174	272,806	276,176	-	-	-
Pulau Pinang	526,442	541,878	545,348	351,322	360,761	372,040
Perak	249,930	258,554	267,291	-	-	-
Perlis	198,987	203,167	217,202	-	-	-
Selangor	602,077	627,064	642,531	298,213	304,529	298,550
Terengganu	221,973	228,476	226,787	-	-	-
Sabah	489,172	503,406	515,952	351,847	362,816	376,826
Sarawak	408,332	422,109	437,321	-	-	-
W.P. Kuala Lumpur	912,571	944,546	967,373	554,465	572,634	574,657
Malaysia	451,472	471,662	487,064	371,258	382,008	384,345

Sumber: Jabatan Penilaian dan Perkhidmatan Harta

Jadual B20: Mata indeks harga rumah Malaysia (2010=100) mengikut jenis dan negeri, 2023-2025

Negeri	Semua rumah			Sesebuah			Rumah berkembar		
	2023	2024	2025 ^P	2023	2024	2025 ^P	2023	2024	2025 ^P
Johor	265.7	283.5	303.1	225.8	240.2	242.4	164.3	169.3	186.7
Kedah	222.5	236.6	251.1	192.7	194.5	195.4	227.6	239.3	251.3
Kelantan	223.5	232.4	243.7	282.6	293.2	302.8	156.2	161.8	165.3
Melaka	208.6	216.2	227.8	199.5	207.4	230.9	192.3	202.2	203.3
Negeri Sembilan	236.4	240.3	245.4	178.8	175.8	183.1	259.7	263.0	271.9
Pahang	201.1	212.4	214.0	168.0	177.2	185.1	199.3	213.4	204.2
Pulau Pinang	208.3	216.2	222.0	252.1	263.8	269.8	220.2	239.7	256.1
Perak	233.1	241.4	250.7	221.4	229.3	242.3	213.7	222.7	232.2
Perlis	214.6	219.9	231.8	-	-	-	186.0	192.3	196.3
Selangor	223.0	231.4	234.0	181.5	188.1	186.5	175.6	183.3	183.4
Terengganu	190.4	194.3	198.9	193.4	195.6	201.5	176.3	180.5	189.1
Sabah	194.6	203.1	209.7	184.9	193.7	207.2	200.0	216.7	222.0
Sarawak	202.7	212.9	219.4	202.1	216.8	222.6	197.6	209.2	214.6
W.P. Kuala Lumpur	198.2	204.1	206.5	108.5	108.8	113.9	173.5	179.3	172.6
Malaysia	218.3	227.3	233.1	168.0	173.3	177.4	189.7	199.1	204.6

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B20: Mata indeks harga rumah Malaysia (2010=100) mengikut jenis dan negeri, 2023-2025 (samb.)

Negeri	Rumah teres			Unit bertingkat tinggi		
	2023	2024	2025 ^P	2023	2024	2025 ^P
Johor	313.3	336.8	358.5	208.7	221.1	242.4
Kedah	224.7	242.4	261.1	-	-	-
Kelantan	184.6	192.9	208.5	-	-	-
Melaka	219.0	224.4	238.4	190.6	205.4	214.3
Negeri Sembilan	262.2	269.1	272.5	154.8	160.9	165.5
Pahang	209.8	220.9	223.6	-	-	-
Pulau Pinang	193.6	199.3	200.6	212.7	218.5	225.3
Perak	240.5	248.8	257.2	-	-	-
Perlis	229.9	234.7	251.0	-	-	-
Selangor	245.7	255.9	262.2	208.5	212.9	208.7
Terengganu	201.9	207.8	206.3	-	-	-
Sabah	192.9	198.5	203.5	196.0	202.1	209.9
Sarawak	208.6	215.6	223.4	-	-	-
W.P. Kuala Lumpur	241.7	250.2	256.2	226.6	234.0	234.8
Malaysia	243.4	254.3	262.6	215.1	221.3	222.6

Sumber: Pusat Maklumat Harta Tanah Negara

Jadual B21: Bilangan taman awam mengikut kategori dan negeri, 2024

Negeri	Taman wilayah	Taman bandaran	Taman tempatan	Padang kejiranan	Padang permainan	Lot permainan	Jumlah
Johor	1	2	20	92	350	3,023	3,488
Kedah	-	1	7	30	448	497	983
Kelantan	-	-	5	14	38	101	158
Melaka	-	1	5	9	26	63	104
Negeri Sembilan	-	-	5	15	37	227	284
Pahang	1	-	14	31	48	234	328
Pulau Pinang	2	3	4	17	48	210	284
Perak	1	1	16	64	647	2,434	3,163
Perlis	-	-	2	-	3	-	5
Selangor	2	3	28	52	200	1,170	1,455
Terengganu	-	1	6	23	17	28	75
Sabah	1	1	14	11	41	134	202
Sarawak	-	3	17	33	92	406	551
W.P. Kuala Lumpur	3	4	14	41	124	474	660
W.P. Labuan	-	-	-	5	6	31	42
W.P. Putrajaya	2	5	4	-	-	-	11
Jumlah	13	25	161	437	2,125	9,032	11,793

Sumber: Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan

Nota:

Direktori Taman-Taman Di Malaysia, Jabatan Landskap Negara

Jadual B22: Statistik terpilih pendidikan mengikut negeri, 2024-2025

Negeri	Bilangan sekolah							
	2024				2025			
	Prasekolah	Sekolah rendah	Sekolah menengah	Jumlah	Prasekolah	Sekolah rendah	Sekolah menengah	Jumlah
Johor	699	909	285	1,194	704	909	286	1,195
Kedah	446	548	204	752	446	548	204	752
Kelantan	406	418	177	595	406	418	177	595
Melaka	176	238	79	317	178	238	80	318
Negeri Sembilan	225	353	126	479	227	353	126	479
Pahang	511	541	198	739	512	541	199	740
Pulau Pinang	172	269	127	396	173	269	127	396
Perak	573	852	253	1,105	574	852	253	1,105
Perlis	72	74	30	104	72	74	30	104
Selangor	530	661	281	942	534	664	281	945
Terengganu	321	352	154	506	326	352	154	506
Sabah	904	1,075	223	1,298	906	1,075	223	1,298
Sarawak	1,124	1,266	194	1,460	1,127	1,266	194	1,460
W.P. Kuala Lumpur	131	187	104	291	132	186	104	290
W.P. Labuan	14	17	11	28	14	17	11	28
W.P. Putrajaya	14	16	11	27	14	16	11	27
Jumlah	6,318	7,776	2,457	10,233	6,345	7,778	2,460	10,238

Jadual B22: Statistik terpilih pendidikan mengikut negeri, 2024-2025 (samb.)

Negeri	Bilangan guru							
	2024				2025			
	Prasekolah	Sekolah rendah	Sekolah menengah	Jumlah	Prasekolah	Sekolah rendah	Sekolah menengah	Jumlah
Johor	954	26,506	21,214	48,674	963	26,758	21,155	48,876
Kedah	620	16,333	13,295	30,248	622	16,342	13,316	30,280
Kelantan	729	15,287	12,459	28,475	729	15,241	12,429	28,399
Melaka	254	7,493	5,976	13,723	262	7,472	6,074	13,808
Negeri Sembilan	346	9,301	8,008	17,655	359	9,339	7,949	17,647
Pahang	709	13,484	11,383	25,576	704	13,489	11,348	25,541
Pulau Pinang	343	10,035	8,743	19,121	350	10,003	8,859	19,212
Perak	806	19,868	17,011	37,685	807	19,915	16,963	37,685
Perlis	118	2,255	2,277	4,650	122	2,288	2,288	4,698
Selangor	1,103	34,634	26,633	62,370	1,166	34,721	26,521	62,408
Terengganu	496	11,197	10,488	22,181	502	11,270	10,565	22,337
Sabah	1,370	25,277	17,173	43,820	1,384	25,273	17,271	43,928
Sarawak	1,232	23,565	15,924	40,721	1,355	24,292	15,925	41,572
W.P. Kuala Lumpur	176	8,851	8,055	17,082	189	8,828	8,077	17,094
W.P. Labuan	33	710	686	1,429	35	702	713	1,450
W.P. Putrajaya	45	1,448	1,003	2,496	47	1,447	1,033	2,527
Jumlah	9,334	226,244	180,328	415,906	9,596	227,380	180,486	417,462

Sumber: Kementerian Pendidikan Malaysia

Nota:

1. Data 2024 sehingga 30 Jun 2024
2. Data 2025 sehingga 30 Jun 2025
3. Data meliputi sekolah kerajaan dan sekolah bantuan kerajaan
4. Jumlah bilangan sekolah ialah untuk sekolah rendah dan menengah sahaja, prasekolah berada di sekolah rendah atau sekolah menengah

Jadual B23: Bilangan kes penyakit berjangkit, Sabah, 2021-2024

		Bilangan kes			
		2021	2022	2023	2024
Penyakit bawaan air dan makanan	Kolera	62	7	48	68
	Disenteri	4	7	14	6
	Keracunan makanan	440	2,003	1,308	1,655
	HEPATITIS A	6	10	28	34
	Tifoid	35	16	17	31
Penyakit bawaan vektor	Demam denggi ¹	1,758	7,092	6,983	5,021
	Demam denggi berdarah	5	18	-	-
	Malaria	2,204	1,516	1,860	1,254
	Tifus	-	1	-	-
Penyakit cegahan vaksin	Diphtheria	5	8	9	11
	HEPATITIS B	973	1,254	1,637	1,909
	Campak	13	6	937	2,015
Penyakit transmisi secara seksual	Gonorrhea	185	277	433	519
	Sifilis	254	304	375	528
Penyakit berjangkit lain	AIDS	55	70	65	52
Jumlah		5,999	12,589	13,714	13,103

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

¹ Bermula 2023, data adalah termasuk demam denggi berdarah

Jadual B24: Bilangan doktor, doktor gigi, jururawat, ahli farmasi dan optometris mengikut sektor dan nisbah kepada penduduk, Sabah, 2024

	Sektor awam	Sektor swasta	Jumlah	Nisbah kepada penduduk
Doktor	4,047	781	4,828	1 : 775
Doktor gigi	518	282	800	1 : 4,678
Jururawat	7,773	1,201	8,974	1 : 417
Ahli farmasi	891	336	1,227	1 : 3,050
Optometris	26	58	84	-

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

Jadual B25: Bilangan fasiliti kesihatan awam dan nisbah fasiliti kesihatan awam kepada penduduk, Sabah, 2024

	Jenis klinik	Bilangan fasiliti
Klinik kesihatan	Klinik kesihatan	142
	Klinik desa	139
	Klinik kesihatan ibu dan anak	21
	Nisbah klinik kesihatan : penduduk	1 : 11,374
Klinik kesihatan bergerak (pasukan)		1
Klinik Komuniti*		27
Perkhidmatan doktor udara	Bilangan helikopter	1
	Pasukan	1

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia
*Dahulu dikenali Klinik 1Malaysia (sebelum tahun 2019), termasuk Pusat Transformasi Bandar (UTC) dan Pusat Transformasi Luar Bandar (RTC)

Jadual B26: Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor awam*, 2021-2024

Negeri	2021	2022	2023	2024
Johor	283,759	310,726	345,477	346,888
Kedah	173,244	196,852	215,344	212,274
Kelantan	167,469	190,438	208,470	151,210
Melaka	77,056	84,001	86,186	86,524
Negeri Sembilan	111,524	116,822	119,918	114,479
Pahang	135,986	140,338	171,503	155,042
Pulau Pinang	123,400	133,840	143,468	139,808
Perak	231,045	244,980	255,014	240,551
Perlis	26,124	29,097	33,307	32,413
Selangor	329,395	423,863	458,567	439,984
Terengganu	123,104	142,349	153,913	149,680
Sabah	246,604	237,518	259,100	253,560
Sarawak	264,045	195,630	208,667	203,662
W.P. Kuala Lumpur	174,980	204,945	215,154	133,128
W.P. Labuan	11,257	8,916	8,558	9,979
W.P. Putrajaya	33,785	40,807	44,674	43,734
Jumlah	2,512,777	2,701,122	2,927,320	2,712,916

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia
* Berdasarkan 97.94% kadar kemasukan data. Termasuk hospital, Institusi Perubatan Khas dan institusi selain KKM

Jadual B27: Bilangan kemasukan pesakit mengikut negeri, sektor swasta¹, 2021-2024

Negeri	2021	2022	2023	2024
Johor	78,022	95,780	157,884	197,668
Kedah	37,987	35,092	58,881	57,546
Kelantan	12,178	16,008	18,075	18,267
Melaka	47,454	49,546	70,123	72,826
Negeri Sembilan	38,246	54,495	64,384	67,882
Pahang	17,780	24,159	27,670	28,139
Pulau Pinang	55,545	107,383	195,622	203,376
Perak	59,402	68,223	98,070	100,795
Perlis	2,803	3,752	4,378	5,410
Selangor	242,779	296,232	369,003	352,952
Terengganu	9,197	14,044	14,892	13,308
Sabah	12,875	11,910	25,727	14,375
Sarawak	34,636	49,658	56,164	64,045
W.P. Kuala Lumpur	125,293	130,009	201,691 ²	163,321 ²
W.P. Labuan	-	-	-	-
W.P. Putrajaya	-	-	-	-
Jumlah	774,197	956,291	1,362,564	1,359,910

Sumber: Petunjuk Kesihatan, Kementerian Kesihatan Malaysia

¹ Berdasarkan 82.33% kadar respon. Termasuk hospital swasta, rumah bersalin swasta, rumah jagaan kejururawatan swasta dan hospis swasta

² Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual B28: Pendaftaran baharu kenderaan bermotor mengikut jenis dan negeri, 2024

Negeri	Motosikal	Motokar	Kenderaan awam	Kenderaan perdagangan	lain-lain kenderaan ^a	Jumlah
Johor	20,348	14,015	240	4,658	2,043	41,304
Kedah	5,357	3,886	27	764	341	10,375
Kelantan	3,743	2,533	-	290	57	6,623
Melaka	3,308	2,647	-	474	262	6,691
Negeri Sembilan	2,193	1,920	13	1,956	204	6,286
Pahang	4,523	2,806	-	837	272	8,438
Pulau Pinang	7,845	6,096	36	2,995	682	17,654
Perak	5,405	4,089	26	1,218	630	11,368
Perlis	1,211	633	3	4	115	1,966
Selangor	18,245	15,059	1,021	6,391	6,345	47,061
Terengganu	3,500	1,736	5	119	74	5,434
Sabah	10,597	9,636	268	2,503	2,210	25,214
Sarawak	14,574	10,386	89	2,739	2,507	30,295
W.P. Kuala Lumpur	24,459	40,559	5,902	8,791	3,705	83,416
W.P. Labuan	997	1,074	-	24	1	2,096
W.P. Putrajaya	-	1	-	-	-	1
Jumlah	126,305	117,076	7,630	33,763	19,448	304,222

Sumber: Jabatan Pengangkutan Jalan, Malaysia

Nota:

^a Merangkumi kenderaan seperti karavan, kenderaan bomba kerajaan & swasta, kenderaan sekolah memandu, kenderaan mayat, kenderaan orang cacat, kenderaan kerajaan, kenderaan pihak berkuasa tempatan, ambulans dan kenderaan kedutaan

Jadual B29: Bilangan kumulatif kenderaan bermotor mengikut jenis dan negeri, 2024

Negeri	Motosikal	Motokar	Kenderaan awam	Kenderaan perdagangan	lain-lain kenderaan ^a	Jumlah
Johor	2,043,990	1,560,575	368	185,647	76,981	3,867,561
Kedah	1,062,819	362,901	6,441	45,320	21,997	1,499,478
Kelantan	582,498	324,287	3,746	31,999	7,301	949,831
Melaka	507,818	354,282	3,157	31,932	10,380	907,569
Negeri Sembilan	597,138	349,056	4,473	65,212	8,883	1,024,762
Pahang	2,043,990	1,560,575	368	185,647	76,981	3,867,561
Pulau Pinang	1,526,998	1,146,638	3,906	99,501	31,412	2,808,455
Perak	1,464,841	781,973	9,339	85,430	46,642	2,388,225
Perlis	100,181	29,411	368	2,114	1,912	133,986
Selangor	1,590,465	1,212,776	23,677	245,582	148,906	3,221,406
Terengganu	465,302	218,266	2,036	22,886	5,892	714,382
Sabah	476,142	715,293	7,709	128,086	75,239	1,402,469
Sarawak	935,201	878,317	4,226	115,248	87,948	2,020,940
W.P. Kuala Lumpur	2,016,383	4,206,704	78,316	319,735	135,875	6,757,013
W.P. Labuan	25,126	58,250	194	1,638	632	85,840
W.P. Putrajaya	94,116	54,852	915	4,276	2,326	156,485
Jumlah	15,533,008	13,814,156	149,239	1,570,253	739,307	31,805,963

Sumber: Jabatan Pengangkutan Jalan, Malaysia

Nota:

^a Merangkumi kenderaan seperti karavan, kenderaan bomba kerajaan & swasta, kenderaan sekolah memandu, kenderaan mayat, kenderaan orang cacat, kenderaan kerajaan, kenderaan pihak berkuasa tempatan, ambulans dan kenderaan kedutaan

Jadual B30: Statistik jumlah kemalangan mengikut negeri, 2021-2025

Negeri	Jumlah kemalangan				
	2021	2022	2023	2024	2025
Johor	50,521	76,028	87,604	97,466	101,196
Kedah	19,010	25,547	28,130	27,756	27,535
Kelantan	9,614	12,664	13,062	13,397	13,617
Melaka	13,271	19,713	21,592	23,055	23,207
Negeri Sembilan	18,268	26,934	28,907	30,368	29,459
Pahang	15,663	22,517	23,591	24,322	24,508
Pulau Pinang	33,523	48,694	53,389	56,605	57,422
Perak	28,710	40,281	41,659	43,638	42,574
Perlis	1,638	2,279	2,318	2,517	2,369
Selangor	101,863	156,815	173,487	187,156	180,752
Terengganu	8,595	12,084	12,356	12,456	12,702
Sabah ¹	13,288	18,187	19,622	20,828	21,214
Sarawak	14,602	19,508	21,417	21,733	21,529
W.P. Kuala Lumpur ²	41,720	64,337	72,833	76,763	91,710
Jumlah	370,286	545,588	599,967	638,060	649,794

Sumber: Jabatan Siasatan dan Penguatkuasaan Trafik Bukit Aman

¹ Termasuk W.P. Labuan

² Termasuk W.P. Putrajaya

Jadual B31: Statistik utama kemalangan pekerjaan, Sabah, 2021-2023

Kemalangan pekerjaan	2021	2022	2023
Bilangan kemalangan pekerjaan			
Jumlah	570	970	1,166
Kewarganegaraan			
Warganegara	376	757	920
Bukan warganegara	194	213	246
Jantina			
Lelaki	493	853	1,024
Perempuan	77	117	142
Sektor OSHA			
Pertanian, perhutanan dan perikanan	156	248	291
Perlombongan dan pengkuarian	3	9	6
Pembuatan	153	209	221
Pembinaan	56	55	82
Utiliti	6	14	20
Perdagangan borong dan runcit	56	182	276
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	33	46	74
Hotel dan restoran	16	32	31
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	47	43	52
Perkhidmatan	44	132	113
Bilangan kematian pekerjaan			
Jumlah	15	15	36
Kewarganegaraan			
Warganegara	9	10	13
Bukan warganegara	6	5	23
Jantina			
Lelaki	12	15	34
Perempuan	3	-	2
Sektor OSHA			
Pertanian, perhutanan dan perikanan	3	4	9
Perlombongan dan pengkuarian	-	-	1
Pembuatan	2	1	3
Pembinaan	4	3	11
Utiliti	-	-	1
Perdagangan borong dan runcit	1	1	4
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	4	2	4
Hotel dan restoran	-	-	-
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	1	3	1
Perkhidmatan	-	1	2

Sumber: Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP)
 Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO)
 Kementerian Sumber Manusia

Jadual B31: Statistik utama kemalangan pekerjaan, Sabah, 2021-2023 (samb.)

Kemalangan pekerjaan	2021	2022	2023
Kadar kemalangan pekerjaan (setiap 1,000 pekerja)			
Jumlah	0.3	0.1	0.7
Kewarganegaraan			
Warganegara	n.a	n.a	n.a
Bukan warganegara	n.a	n.a	n.a
Jantina			
Lelaki	0.4	0.7	1.0
Perempuan	0.1	0.2	0.2
Sektor OSHA			
Pertanian, perhutanan dan perikanan	0.3	0.5	0.7
Perlombongan dan pengkuarian	0.3	2.5	1.5
Pembuatan	0.7	0.9	1.6
Pembinaan	0.5	0.4	0.7
Utiliti	0.4	1.7	2.5
Perdagangan borong dan runcit	0.2	0.6	0.9
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	0.5	0.7	1.1
Hotel dan restoran	0.1	0.2	0.2
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	0.9	1.1	1.6
Perkhidmatan	0.1	0.4	0.3
Kadar kematian pekerja (setiap 100,000 pekerja)			
Jumlah	0.8	0.8	2.2
Kewarganegaraan			
Warganegara	n.a	n.a	n.a
Bukan warganegara	n.a	n.a	n.a
Jantina			
Lelaki	1.0	1.3	3.3
Perempuan	0.4	-	-
Sektor OSHA			
Pertanian, perhutanan dan perikanan	0.6	0.8	2.2
Perlombongan dan pengkuarian	-	-	24.5
Pembuatan	0.9	0.4	2.2
Pembinaan	3.5	2.3	9.3
Utiliti	-	-	12.3
Perdagangan borong dan runcit	0.3	0.3	1.3
Pengangkutan, penyimpanan dan komunikasi	5.7	2.9	6.2
Hotel dan restoran	-	-	-
Kewangan, insurans, hartanah dan perkhidmatan perniagaan	2.0	7.8	3.1
Perkhidmatan	-	0.3	0.5

Sumber: Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKP)
 Pertubuhan Keselamatan Sosial (PERKESO)
 Kementerian Sumber Manusia

Jadual B32: Statistik jenayah, Sabah¹, 2022-2024

	2022	2023	2024
Jumlah jenayah kekerasan	516	534	689
Bunuh	24	26	22
Rogol	197	225	283
Samun*	126	107	145
Mencederakan	169	176	239
Jumlah jenayah harta benda	3,585	3,583	3,580
Pecah rumah dan curi	1,297	1,370	1,252
Kecurian kenderaan			
Lori/ van	41	35	57
Kereta	105	103	81
Motosikal/ skuter	377	376	451
Kecurian lain	1,765	1,699	1,739

Sumber: Polis Diraja Malaysia

¹ Termasuk W.P. Labuan

* Termasuk samun berkawan bersenjata api, samun berkawan tidak bersenjata api, samun bersenjata api dan samun tidak bersenjata api

Jadual B33: Aliran masuk Pelaburan Langsung Asing (FDI) mengikut rantau dan ekonomi, 2021-2025

USD juta

Negara	2021	2022	2023	2024	2025
Ekonomi Dunia	1,777,123	1,437,432	1,320,858	1,531,691	1,624,259
Negara Maju	886,589	517,962	463,026	649,117	723,464
Eropah	332,169	-1,242	57,314	204,338	284,928
Amerika Utara	447,458	362,652	311,547	350,844	344,275
Lain-lain	106,962	156,552	94,165	93,934	94,261
Negara Membangun	890,534	919,470	857,832	882,574	900,795
Afrika	78,363	50,665	55,362	94,294	69,506
Asia	667,672	673,679	624,167	622,901	644,014
Asia Tenggara	206,624	219,840	200,688	222,495	244,165
Malaysia	12,173	17,136	8,468	10,202	15,390
Latin Amerika dan Caribbean	143,247	193,459	177,652	164,878	187,592

Sumber: World Investment Report 2026, UNCTAD

Jadual B34: Jumlah pelaburan domestik swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025

RM juta			
Negeri	2023	2024	2025
Johor	12,053.7	18,814.5	49,531.6
Kedah	4,648.1	2,972.3	4,796.4
Kelantan	1,182.1	1,664.8	1,643.4
Melaka	3,240.2	5,133.0	6,255.9
Negeri Sembilan	4,053.7	3,818.0	14,698.7
Pahang	2,087.9	2,836.5	2,770.5
Pulau Pinang	10,230.6	15,565.7	14,727.7
Perak	6,404.5	8,426.5	10,548.1
Perlis	188.1	123.3	217.2
Selangor	37,926.0	75,898.9	49,561.4
Terengganu	841.3	612.4	1,379.7
Sabah	11,213.5	5,377.2	7,931.7
Sarawak	13,502.6	12,158.1	5,277.2
W.P. Kuala Lumpur	27,790.1	49,754.7	39,883.5
W.P. Labuan	85.3	259.6	141.3
W.P. Putrajaya	1,016.7	1,254.9	823.1
Lain-lain*	4,625.2	8,435.8	12,209.2
Jumlah	141,089.6	213,106.4	222,396.6

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual B35: Jumlah pelaburan asing swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025

RM juta			
Negeri	2023	2024	2025
Johor	31,002.2	29,031.5	60,518.9
Kedah	24,079.9	45,013.1	22,994.8
Kelantan	0.1	492.8	0.4
Melaka	2,767.4	3,130.8	8,429.1
Negeri Sembilan	6,037.5	3,430.8	4,430.9
Pahang	887.5	1,747.9	5,340.2
Pulau Pinang	61,651.3	16,421.2	18,149.9
Perak	2,100.4	332.1	5,207.3
Perlis	0.3	3.5	-
Selangor	17,337.4	25,891.7	35,063.7
Terengganu	2,907.7	4.7	6,201.0
Sabah	132.7	1,080.6	6,618.3
Sarawak	7,814.7	4,077.4	8,916.3
W.P. Kuala Lumpur	30,559.7	39,454.9	24,939.2
W.P. Labuan	449.4	114.3	330.7
W.P. Putrajaya	1.0	3.7	39.9
Lain-lain*	636.4	1,042.7	1,503.4
Jumlah	188,365.4	171,273.7	208,684.0

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Nota:

Nilai penjumlahan dan peratusan perubahan mungkin berbeza disebabkan pembundaran

* Cadangan butiran negeri tidak tersedia

Jadual B36: Jumlah pelaburan swasta yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025

RM juta			
Negeri	2023	2024	2025
Johor	43,055.9	47,846.1	110,050.6
Kedah	28,728.0	47,985.3	27,791.2
Kelantan	1,182.1	2,157.7	1,643.8
Melaka	6,007.6	8,263.8	14,685.1
Negeri Sembilan	10,091.2	7,248.9	19,129.6
Pahang	2,975.4	4,584.4	8,110.7
Pulau Pinang	71,881.9	31,986.9	32,877.6
Perak	8,504.9	8,758.6	15,755.3
Perlis	188.4	126.8	217.2
Selangor	55,263.4	101,790.6	84,625.0
Terengganu	3,748.9	617.1	7,580.7
Sabah	11,346.3	6,457.8	14,550.0
Sarawak	21,317.3	16,235.5	14,193.6
W.P. Kuala Lumpur	58,349.8	89,209.6	64,822.7
W.P. Labuan	534.6	373.9	472.0
W.P. Putrajaya	1,017.7	1,258.7	863.0
Lain-lain*	5,261.6	9,478.5	13,712.6
Jumlah	329,455.0	384,380.1	431,080.6

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual B37: Jumlah pelaburan domestik projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025

RM juta			
Negeri	2023	2024	2025
Johor	5,183.5	5,046.3	5,850.2
Kedah	2,775.3	1,421.4	1,787.2
Kelantan	168.9	1,224.0	782.5
Melaka	555.0	1,526.4	669.5
Negeri Sembilan	1,589.7	1,967.2	958.8
Pahang	494.6	1,014.0	809.7
Pulau Pinang	3,285.7	3,529.0	7,210.8
Perak	800.1	3,454.2	4,422.5
Perlis	0.0	10.2	102.4
Selangor	5,634.3	8,054.3	6,005.2
Terengganu	366.5	205.6	353.2
Sabah	1,493.4	1,507.2	1,000.1
Sarawak	1,112.8	2,330.4	553.5
W.P. Kuala Lumpur	69.7	301.5	184.4
W.P. Labuan	-	-	32.1
W.P. Putrajaya	-	-	-
Jumlah	23,529.5	31,591.8	30,722.0

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Nota:

Nilai penjumlahan dan peratusan perubahan mungkin berbeza disebabkan pembundaran

* Cadangan butiran negeri tidak tersedia

Jadual B38: Jumlah pelaburan asing projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025

			RM juta
Negeri	2023	2024	2025
Johor	9,433.8	8,510.1	18,726.9
Kedah	24,050.1	42,629.1	22,832.2
Kelantan	0.0	492.8	-
Melaka	2,765.6	2,912.0	1,326.3
Negeri Sembilan	6,011.9	3,389.0	4,382.5
Pahang	885.7	1,511.0	5,087.8
Pulau Pinang	60,134.9	13,784.0	15,164.6
Perak	1,970.5	280.2	4,966.2
Perlis	-	-	-
Selangor	13,675.1	10,682.0	12,132.1
Terengganu	2,907.7	0.1	6,189.1
Sabah	16.6	962.3	6,605.8
Sarawak	6,586.3	3,698.8	3,120.2
W.P. Kuala Lumpur	-	40.3	40.7
W.P. Labuan	-	-	1.6
W.P. Putrajaya	-	-	-
Jumlah	128,438.2	88,891.7	100,576.0

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Jadual B39: Jumlah pelaburan projek pembuatan yang diluluskan mengikut negeri, 2023-2025

			RM juta
Negeri	2023	2024	2025
Johor	14,617.3	13,556.4	24,577.1
Kedah	26,825.4	44,050.5	24,619.4
Kelantan	168.9	1,716.8	782.5
Melaka	3,320.6	4,438.4	1,995.8
Negeri Sembilan	7,601.7	5,356.2	5,341.3
Pahang	1,380.2	2,525.0	5,897.5
Pulau Pinang	63,420.6	17,313.0	22,375.4
Perak	2,770.6	3,734.4	9,388.7
Perlis	0.0	10.2	102.4
Selangor	19,309.3	18,736.3	18,137.3
Terengganu	3,274.1	205.6	6,542.3
Sabah	1,510.0	2,469.6	7,605.9
Sarawak	7,699.1	6,029.2	3,673.7
W.P. Kuala Lumpur	69.7	341.8	225.1
W.P. Labuan	-	-	33.7
W.P. Putrajaya	-	-	-
Jumlah	151,967.7	120,483.6	131,298.1

Sumber: Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia

Nota:

Nilai penjumlahan dan peratusan perubahan mungkin berbeza disebabkan pembundaran

Jadual B40: Pemberian sebenar Kerajaan Persekutuan kepada Kerajaan Negeri Sabah, 2024

Jenis Pemberian	Nilai (RM)
Pemberian mengikut bilangan penduduk	51,595,620
Pemberian penyelenggaraan jalan negeri	636,420,900
Pemberian khas tahunan	306,000,000
Pemberian pertambahan hasil	22,072,366
Geran tahunan kepada pihak berkuasa tempatan (Geran tahunan berasaskan kaedah keseimbangan)	36,894,655
Bayaran perkhidmatan bagi negeri-negeri	54,553,327
Pemberian di bawah senarai bersama	163,055,862
Bayaran pemansuhan duti import dan eksais atas barangan petroleum kepada negeri Sabah & Sarawak	120,000,000
Pemberian bayaran bil lampu jalan dan lampu isyarat PBT	4,828,114
Insentif Kewangan bagi Konservasi Biodiversity (EFT)	36,050,000
Pemberian berdasarkan tahap pembangunan ekonomi, infrastruktur dan kesejahteraan hidup	41,054,000
Pemberian kekurangan akaun mengurus	tb
Pemberian kepada perpustakaan negeri	16,644,964
Pemberian kepada muzium negeri	5,626,000
Pemberian cukai pelancongan	5,114,841
Jumlah	1,499,910,649

Sumber: Kementerian Kewangan Malaysia

tb: tidak berkenaan

Jadual B41: Bilangan penerima bantuan mengikut negeri dan jenis bantuan, 2024

Negeri	Jumlah	Bantuan kanak-kanak	Bantuan warga emas	Bantuan anak pelihara	Elaun pekerja Orang Kurang Upaya (OKU)	Bantuan am
Johor	62,125	6,305	18,028	55	13,506	6,882
Kedah	50,667	5,690	8,141	66	14,896	5,253
Kelantan	56,140	11,187	10,498	26	10,343	8,330
Melaka	31,409	2,646	9,308	26	6,124	6,304
Negeri Sembilan	29,954	3,743	9,480	77	4,220	5,395
Pahang	33,718	3,710	9,759	38	6,571	3,314
Pulau Pinang	24,234	2,271	7,895	15	6,080	1,204
Perak	56,705	5,998	14,661	27	10,677	7,150
Perlis	10,310	1,016	1,560	4	2,452	2,791
Selangor	59,391	4,568	12,852	145	13,977	6,532
Terengganu	45,827	7,132	4,577	29	7,380	18,576
Sabah	70,732	8,518	32,278	12	1,558	21,501
Sarawak	55,085	6,655	21,096	23	3,424	10,505
W.P. Kuala Lumpur	17,289	677	3,956	96	4,496	2,774
W.P. Labuan	1,203	124	287	2	227	308
W.P. Putrajaya	320	10	22	2	124	11
Jumlah	605,109	70,250	164,398	643	106,055	106,830

Sumber: Jabatan Kebajikan Masyarakat

Jadual B41: Bilangan penerima bantuan mengikut negeri dan jenis bantuan, 2024 (samb.)

Negeri	Geran pelancaran	Alat tiruan/sokongan	Bantuan penjagaan OKU terlanjar/pesakit kronik terlanjar	Elaun perantis	Bantuan OKU tidak berupaya bekerja
Johor	27	44	3,352	11	13,915
Kedah	23	111	4,490	63	11,934
Kelantan	27	110	3,461	14	12,144
Melaka	10	72	1,653	-	5,266
Negeri Sembilan	16	75	1,217	-	5,731
Pahang	11	93	2,855	-	7,367
Pulau Pinang	5	28	1,497	-	5,239
Perak	27	184	3,554	7	14,420
Perlis	8	44	775	5	1,655
Selangor	22	78	3,189	14	18,014
Terengganu	41	151	1,868	20	6,053
Sabah	7	89	3,456	-	3,313
Sarawak	-	130	2,298	-	10,954
W.P. Kuala Lumpur	10	25	738	-	4,517
W.P. Labuan	2	5	47	-	201
W.P. Putrajaya	-	4	26	-	121
Jumlah	236	1,243	34,476	134	120,844

Sumber: Jabatan Kebajikan Masyarakat

Jadual B42: Jumlah kontena yang dikendalikan mengikut pelabuhan (TEUs), Sabah, 2021-2025

Pelabuhan		2021	2022	2023	2024	2025
Sabah	Eksport	196,439	224,520	211,191	249,714	261,090
	Import	199,425	224,905	217,122	250,736	268,280
	Pindah Kapal	1,477	60	-	1,494	3,962
	Jumlah	397,341	449,485	428,313	501,944	533,332

Sumber: Kementerian Pengangkutan Malaysia

Jadual B43: Statistik terpilih internet dan media sosial mengikut negeri, 2021-2024

Negeri	Bilangan Pusat Sebaran Maklumat Nasional (NADI)			
	2021	2022	2023	2024
Johor	90	90	90	98
Kedah	77	77	77	77
Kelantan	72	72	72	75
Melaka	30	30	30	31
Negeri Sembilan	51	51	51	62
Pahang	111	111	111	113
Pulau Pinang	3	3	3	42
Perak	71	71	71	90
Perlis	14	14	14	14
Selangor	48	48	48	76
Terengganu	66	66	66	70
Sabah	118	118	118	130
Sarawak	133	133	133	156
W.P. Kuala Lumpur	21	21	21	24
W.P. Labuan	2	2	2	2
W.P. Putrajaya	4	4	4	4
Jumlah	911	911	911	1,064

Sumber: Kementerian Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Nota:

Bermula Mac 2024, Pusat ekonomi Digital (PEDi) telah dikenali sebagai Pusat Sebaran Maklumat Nasional (NADI)

Jadual B44: Kadar penembusan jalur lebar mengikut negeri, 2024-2025

Negeri	Kadar penembusan jalur lebar tetap bagi 100 premis		Kadar penembusan jalur lebar mudah alih bagi 100 penduduk	
	2024	2025	2024	2025
	(%)			
Johor	45.9	48.0	139.5	136.0
Kedah	35.0	36.3	111.6	114.5
Kelantan	25.1	26.8	109.3	109.0
Melaka	45.9	46.0	121.5	108.2
Negeri Sembilan	46.4	47.1	132.4	129.8
Pahang	28.7	29.5	119.5	118.9
Pulau Pinang	57.5	58.8	158.4	142.9
Perak	41.4	43.0	124.1	125.7
Perlis	26.2	26.1	101.8	104.1
Selangor	63.7	64.1	127.8	128.0
Terengganu	31.7	32.6	115.1	116.0
Sabah	25.2	27.3	99.0	101.7
Sarawak	39.6	40.5	133.5	136.0
Wilayah Persekutuan	62.4	66.4	209.8	216.7
Malaysia	48.7	49.9	131.1	130.7

Sumber: Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Jadual B45: Bilangan langganan jalur lebar mengikut negeri, 2024-2025

Negeri	Jalur lebar tetap		Jalur lebar mudah alih	
	2024	2025	2024	2025
	('000)			
Johor	625.6	660.7	5,854.5	5,734.0
Kedah	214.3	221.7	2,482.5	2,560.4
Kelantan	104.4	111.7	2,071.8	2,086.4
Melaka	157.2	161.9	1,276.4	1,142.3
Negeri Sembilan	183.9	192.6	1,646.2	1,620.5
Pahang	139.0	145.2	1,999.7	2,000.6
Pulau Pinang	353.6	362.6	2,860.5	2,584.7
Perak	329.6	343.0	3,198.8	3,247.5
Perlis	26.2	26.4	303.0	310.9
Selangor	1,522.9	1,567.8	9,439.1	9,509.0
Terengganu	104.9	108.5	1,423.0	1,450.4
Sabah	217.7	235.6	3,710.5	3,834.9
Sarawak	278.2	289.9	3,372.1	3,451.6
Wilayah Persekutuan	557.2	608.5	4,812.6	4,992.6
Malaysia	4,815.0	5,038.2	44,782.9	44,867.7

Sumber: Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Nota:

Bermula suku keempat 2015, pengiraan langganan dan kadar penembusan jalur lebar disemak semula dengan tidak lagi mengambil kira jalur lebar tetap yang berkelajuan kurang daripada 1 Mbit/s

Jadual B46: Bilangan langganan selular mudah alih mengikut negeri, 2021-2024

(‘000)

Negeri	2021	2022	2023	2024
Johor	5,888	6,263	6,596	6,497
Kedah	2,844	2,758	2,832	2,736
Kelantan	2,416	2,318	2,372	2,287
Melaka	1,295	1,361	1,352	1,381
Negeri Sembilan	1,834	1,934	1,931	1,814
Pahang	2,176	2,172	2,281	2,183
Pulau Pinang	3,147	3,264	3,312	3,238
Perak	3,471	3,546	3,645	3,540
Perlis	361	356	353	335
Selangor	9,234	9,747	10,707	10,644
Terengganu	1,570	1,536	1,607	1,547
Sabah	3,833	3,717	3,912	3,968
Sarawak	3,612	3,574	3,659	3,703
W.P. Kuala Lumpur	4,884	4,833	4,977	5,202
W.P. Labuan	105	102	106	103
W.P. Putrajaya	100	126	134	134
Lain-lain ^a	431	346	362	350
Malaysia	47,202	47,952	50,137	49,662

Sumber: Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia

Nota:

^a lain-lain - pecahan mengikut negeri tidak tersedia

1. Bermula 2017, bilangan selular mudah alih adalah berdasarkan data sekunder



GLOSARI

GLOSARI

A

Aktiviti pelancongan

Aktiviti pelancongan adalah merujuk kepada perkara yang dilakukan semasa melancong atau semasa melakukan perjalanan pelancongan.

Aliran perdagangan negeri

Eksport diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri asal (iaitu negeri dalam Malaysia di mana peringkat akhir pengeluaran atau pembuatan berlaku). Sebaliknya, import diperuntukkan kepada negeri berdasarkan negeri destinasi terakhir (iaitu negeri di mana barangan dikeluarkan daripada kawalan pihak Jabatan Kastam Diraja Malaysia, tetapi tidak semestinya di mana barangan itu akhirnya dijual atau digunakan).

Aktiviti eksport dan import yang berlaku di kawasan Supra (merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri). Pengikraran yang dilakukan oleh ejen penghantar tidak termasuk dalam penyusunan statistik ini. Nilai import atau eksport bagi W.P. Kuala Lumpur adalah termasuk W.P. Putrajaya.

Anggaran penduduk antara banci

Anggaran penduduk antara banci adalah anggaran penduduk bagi tarikh rujukan antara dua banci dan merupakan data siri masa anggaran penduduk yang muktamad. Data ini diselaraskan semula bagi setiap sepuluh tahun iaitu selepas Banci Penduduk dan Perumahan dijalankan menggunakan set data kelahiran dan kematian muktamad. Kaedah yang digunakan adalah kaedah ketakatan ke hadapan dan ketakatan berbalik.

Anggaran penduduk semasa

Anggaran penduduk semasa merujuk kepada saiz penduduk semasa di sesuatu kawasan. Anggaran ini dikira setiap tahun dan kaedah yang digunakan adalah kaedah komponen kohort iaitu pengiraannya berdasarkan perubahan komponen penduduk iaitu kelahiran, kematian serta migrasi dalaman dan antarabangsa bagi tahun semasa. Anggaran ini memberi gambaran tentang pertumbuhan dan perubahan penduduk dari segi struktur dan komposisinya.

GLOSARI

B Bakul tetap barangan

Merujuk kepada barangan dan perkhidmatan yang mempunyai kualiti dan kuantiti yang seakan-akan sama atau tidak berubah, mengandungi item yang berada lama atau boleh diukur secara berterusan di pasaran berbanding dengan masa. Perubahan harga barangan yang berlaku dalam bakul ini adalah disebabkan oleh perubahan harga yang sebenarnya sahaja, iaitu perubahan harga ini tidak berkaitan langsung dengan perubahan pada kuantiti atau kualiti barangan dan perkhidmatan tersebut.

Bekerja

Semua orang yang bekerja sekurang-kurangnya sejam semasa minggu rujukan untuk mendapatkan upah, keuntungan atau keuntungan keluarga sama ada sebagai majikan, pekerja, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji. Mereka yang bekerja lebih daripada 30 jam semasa minggu rujukan merupakan guna tenaga penuh.

Bukan migrasi

Penduduk yang tempat tinggal biasanya sama pada kedua-dua tarikh rujukan, atau mereka yang berhijrah dalam unit lokaliti yang sama.

D Destinasi utama

Destinasi utama perjalanan pelancongan ditakrifkan sebagai tempat di mana tujuan utama perjalanan tersebut dilakukan. Walau bagaimanapun, sekiranya tiada destinasi utama yang dapat diberikan oleh pelawat, maka destinasi utama akan dikelaskan berdasarkan masa yang diambil semasa berada di destinasi tersebut. Seterusnya, jika pelawat masih tidak dapat menetapkan destinasi utama maka destinasi utama ditetapkan berdasarkan jarak yang paling jauh dengan tempat tinggal biasa.

Duti import

Duti import terdiri daripada duti kastam, atau bayaran import lain, yang mana mesti dibayar ke atas barang bagi jenis tertentu apabila memasuki wilayah ekonomi.

E Eksport barang

Sesuatu barang (keluaran atau buatan tempatan atau diimport untuk dieksport semula) dianggap sebagai eksport apabila ianya dibawa keluar dari negara.

GLOSARI

Eksport perkhidmatan

Eksport perkhidmatan terdiri daripada perkhidmatan yang disediakan oleh residen kepada bukan residen seperti berikut: pengangkutan; perjalanan, komunikasi, pembinaan, insurans, kewangan, komputer dan maklumat; royalti dan yuran lesen; perkhidmatan perniagaan lain; persendirian, kebudayaan, dan aktiviti rekreasi; dan perkhidmatan kerajaan n.i.e.

I

Imbangan perdagangan

Imbangan perdagangan ialah perbezaan antara nilai eksport dan import. Apabila eksport melebihi import lebihan direkodkan manakala defisit pula dicatatkan apabila import melebihi eksport.

Import barang

Sesuatu barang dianggap sebagai import apabila ianya dibawa masuk ke dalam negara, sama ada terus ataupun disimpan di gudang-gudang yang dikawal tanpa mengira sama ada barang tersebut adalah untuk kegunaan sendiri, diproses, digunakan dalam perkilangan ataupun untuk dieksport semula ke negara lain.

Import perkhidmatan

Import perkhidmatan terdiri daripada perkhidmatan yang dibeli oleh residen daripada bukan residen: pengangkutan; perjalanan; komunikasi; pembinaan; insurans; kewangan; komputer dan maklumat; royalti dan yuran lesen; perkhidmatan perniagaan lain; persendirian, kebudayaan, dan aktiviti rekreasi; dan perkhidmatan kerajaan yang tidak diliputi dimana-mana.

Indeks harga pengguna

Indeks harga pengguna mengukur perubahan peratus kos pembelian mengikut masa bagi "bakul" tetap barangan dan perkhidmatan yang mewakili corak purata pembelian oleh sekumpulan penduduk pada sesuatu tempoh masa yang ditetapkan.

Indeks kos sara hidup

Indeks Kos Sara Hidup (KSH) mengukur perubahan peratus kos pembelian mengikut masa bagi barangan dan perkhidmatan di dalam "bakul" Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) yang mewakili corak purata pembelian oleh kumpulan 30 peratus hingga 80 peratus isi rumah pada sesuatu tempoh masa yang ditetapkan. "Bakul" ini merujuk kepada barangan dan perkhidmatan yang mempunyai kualiti dan kuantiti yang seakan-akan sama atau tidak berubah, yang mengandungi item yang berada lama atau boleh diukur secara berterusan di pasaran berbanding dengan masa. Perubahan harga

GLOSARI

barangan yang berlaku dalam “bakul” ini adalah disebabkan oleh perubahan harga yang sebenarnya sahaja, iaitu perubahan harga ini tidak berkaitan langsung dengan perubahan pada kuantiti atau kualiti barang dan perkhidmatan tersebut.

Barang dan perkhidmatan yang diliputi dalam “bakul” ini dikelaskan berpandu kepada “*Malaysia Classification of Individual Consumption According to Purpose* (MCOICOP)” dalam tiga belas kumpulan.

Indeks pelopor

Indeks Pelopor merupakan ukuran jangkaan keseluruhan aktiviti ekonomi dalam purata empat hingga enam bulan ke hadapan.

Indeks volum nilai jualan

Indeks volum bagi nilai jualan mengukur jualan dalam satu tempoh masa dalam bentuk volum (kuantiti yang dijual). Bagi mendapatkan volum nilai jualan, indeks nilai bagi jualan dibahagikan dengan Indeks Harga Pengguna dan Indeks Harga Pengeluar (yang mana berkenaan) untuk menyingkirkan pengaruh harga kepada nilai jualan.

Inflasi

Inflasi merujuk kepada kadar perubahan yang ditunjukkan oleh pergerakan harga. Kaedah pengiraan yang digunapakai ialah perubahan peratus antara purata tahunan tahun semasa yang spesifik dengan purata tahunan yang sama ditetapkan pada tahun sebelumnya.

Isi Rumah

Isi rumah ditakrifkan sebagai seorang atau sekumpulan orang yang bersaudara atau tidak bersaudara yang biasanya tinggal bersama dalam satu tempat kediaman serta membuat peruntukan secara bersama untuk makanan dan keperluan hidup yang lain.

J

Jangkaan hayat

Purata baki umur (tahun) seseorang dijangka akan dapat hidup pada permulaan umur tertentu.

Jangkaan hayat ketika lahir

Jangkaan purata bilangan tahun seseorang bayi yang baru lahir akan hidup dengan mengandaikan corak kadar kematian pada umur tertentu yang tetap.

GLOSARI

Jumlah jam bekerja

Jumlah jam bekerja bagi pekerjaan dalam tempoh rujukan merujuk kepada agregat sebenar jam bekerja bagi suku tahun. Ini merupakan hasil darab daripada purata jam bekerja dengan pekerja jam bekerja. Pekerja jam bekerja merujuk kepada keseluruhan pekerja tidak termasuk mereka yang tidak bekerja pada akhir tempoh rujukan kerana sakit, kecederaan, hilang upaya, cuaca buruk, cuti, pertikaian buruh dan sebab sosial atau agama.

Jumlah nisbah tanggungan

Merujuk kepada nisbah bilangan penduduk yang berumur bawah 15 tahun dan yang berumur 65 tahun dan lebih kepada bilangan penduduk yang berumur 15-64 tahun.

K

Kadar kesuburan jumlah

Merujuk kepada purata bilangan anak yang akan dilahirkan sekiranya seseorang perempuan terus hidup sehingga akhir tempoh reproduktifnya dan di sepanjang tempoh itu tertakluk kepada kadar kesuburan umur tertentu bagi sesuatu tahun.

Kadar migrasi

Kadar migrasi mengukur tahap migrasi. Dalam hubungan ini, bagi memudahkan pengiraan, penduduk risiko berkenaan dianggarkan sebagai penduduk di tempat destinasi semasa survei.

Kadar migrasi bersih

Kadar migrasi bersih adalah penambahan atau pengurangan bersih bagi setiap 1,000 penduduk pada tahun semasa.

Kadar migrasi kasar

Kadar migrasi kasar adalah bilangan migrasi kasar sesebuah negeri bagi setiap 1,000 penduduk pada tahun semasa.

Kadar migrasi keluar

Kadar migrasi keluar adalah bilangan migrasi yang keluar dari sesebuah negeri bagi setiap 1,000 penduduk negeri asal dalam tahun semasa.

Kadar migrasi masuk

Kadar migrasi masuk adalah bilangan migrasi yang memasuki sesebuah negeri bagi setiap 1,000 penduduk negeri destinasi dalam tahun semasa.

Kadar pengangguran

Kadar pengangguran ialah perkadaran penduduk yang menganggur kepada jumlah penduduk di dalam tenaga buruh. Kadar ini mengukur peratus penduduk di dalam tenaga buruh yang tidak bekerja.

GLOSARI

**Kadar pengangguran
siswazah**

Kadar pengangguran siswazah ialah perkadaran siswazah menganggur kepada bilangan siswazah dalam tenaga buruh. Kadar ini mengukur peratus siswazah di dalam tenaga buruh yang tidak bekerja.

**Kadar penyertaan tenaga
buruh**

Kadar penyertaan tenaga buruh ditakrifkan sebagai perkadaran penduduk dalam tenaga buruh kepada penduduk dalam umur bekerja (15–64 tahun) dalam bentuk peratusan.

**Kadar penyertaan tenaga
buruh siswazah**

Kadar penyertaan tenaga buruh siswazah ditakrifkan sebagai perkadaran siswazah dalam tenaga buruh kepada jumlah siswazah umur bekerja (15 tahun dan lebih) yang dilaporkan dalam peratusan.

KDNK kaedah pengeluaran

KDNK berasaskan pendekatan pengeluaran (output) boleh didefinisikan sebagai jumlah nilai barangan dan perkhidmatan yang dikeluarkan di Malaysia setelah ditolak dengan barangan dan perkhidmatan yang digunakan dalam proses pengeluaran (penggunaan perantaraan) sebelum ditolak penggunaan modal tetap.

KDNK pada harga malar

KDNK pada harga malar adalah nilai KDNK tanpa kesan harga berdasarkan tingkat harga terpilih pada tahun rujukan/asas. Sebagai satu kaedah mengukur pengeluaran, KDNK mengukur jumlah nilai pengeluaran barangan dan perkhidmatan oleh residen sesebuah negara dalam tempoh tertentu sebelum ditolak peruntukan untuk penggunaan modal tetap.

KDNK per kapita

KDNK per kapita adalah KDNK purata penduduk dalam sebuah negeri pada tempoh masa tertentu. KDNK per kapita diperoleh dengan membahagikan KDNK dengan jumlah penduduk pada tempoh masa yang sama.

Kelahiran hidup

Merujuk kepada kelahiran yang bernyawa semasa dilahirkan walaupun hanya seketika.

**Keluaran Dalam Negeri Kasar
(KDNK)**

KDNK boleh diukur dengan menggunakan tiga kaedah iaitu, kaedah pengeluaran (penjumlahan nilai ditambah), perbelanjaan (penjumlahan perbelanjaan akhir) dan pendapatan (penjumlahan pendapatan yang diagihkan oleh unit pengeluar residen).

GLOSARI

Pada dasarnya KDNK ialah konsep nilai ditambah. Ia adalah jumlah nilai ditambah bagi semua pengeluar residen ditambah dengan cukai dan ditolak subsidi atas produk yang tidak termasuk dalam pengiraan output.

Kematian bayi

Merujuk kepada kematian bayi yang berumur kurang daripada 1 tahun.

Kematian ibu bersalin

Merujuk kepada kematian seorang wanita yang hamil, ketika melahirkan anak sehingga 42 hari selepas melahirkan anak atau keguguran akibat daripada proses kehamilan dan pengendaliannya atau penyakit-penyakit yang menjejaskan kesihatan ibu dan bukan dari penyebab-penyebab kemalangan atau kebetulan.

Kemiskinan mutlak

Kemiskinan mutlak adalah keadaan di mana pendapatan isi rumah tidak mencukupi untuk menampung keperluan asas mereka. Secara konsepnya, keperluan asas ini meliputi keperluan makanan dan bukan makanan.

Kemudahan pelancongan

Kemudahan pelancongan adalah segala kemudahan yang membantu dalam menjayakan aktiviti pelancongan seperti kemudahan penginapan, makanan & minuman dan pengangkutan.

Kepadatan penduduk

Kepadatan penduduk sekilometer persegi telah dikira sebagai nisbah bilangan penduduk sesuatu kawasan geografi kepada keluasan dalam kilometer persegi bagi kawasan yang sama.

Keperluan bukan makanan

Keperluan bukan makanan diukur berdasarkan kepada perbelanjaan sebenar isi rumah berdasarkan perbelanjaan 20.0 peratus terendah yang diperoleh melalui Survei Perbelanjaan Isi Rumah (HES). Pengukuran ini menghasilkan satu paras pendapatan minimum yang dikenali sebagai Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) iaitu nilai ringgit yang diperlukan oleh sesebuah isi rumah untuk memenuhi keperluan hidup.

Keperluan makanan

Keperluan makanan merujuk kepada jumlah nutrisi yang diperlukan bagi setiap ahli isi rumah sementara keperluan bukan makanan pula merujuk kepada perbelanjaan rumah ke atas pakaian, tempat kediaman termasuk utiliti dan peralatan isi rumah, pengangkutan, komunikasi, pendidikan dan

GLOSARI

kesihatan. Keperluan makanan diukur menggunakan pendekatan kos keperluan asas bagi mendapatkan jumlah minimum pilihan makanan yang patut diambil dengan jumlah nutrisi yang optimum berdasarkan kepada Panduan Diet Malaysia yang dikeluarkan oleh Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM).

Ketua Isi Rumah

Ketua isi rumah ditakrifkan sebagai seorang ahli biasa sama ada lelaki atau perempuan yang dianggap sebagai ketua oleh ahli isi rumah yang lain. Ketua isi rumah mesti seorang penerima pendapatan yang berumur 15 tahun dan ke atas.



Migrasi

Penduduk yang tempat tinggal biasanya berbeza pada kedua-dua tarikh rujukan dan tidak termasuk mereka yang berhijrah dalam unit lokaliti yang sama.

Migrasi antarabangsa

Penduduk yang berpindah dari luar negara ke Malaysia.

Migrasi bersih

Perbezaan di antara bilangan migrasi masuk dan migrasi keluar. Jika bilangan migrasi masuk melebihi migrasi keluar, hasilnya ialah migrasi masuk bersih. Kes sebaliknya pula dikenali sebagai migrasi keluar bersih.

Migrasi dalaman

Penduduk yang bertukar tempat tinggal biasa di beberapa peringkat geografi di dalam negara. Mereka boleh dikategorikan sebagai migrasi antara negeri jika mereka berhijrah dari satu negeri ke negeri yang lain. Jika berhijrah adalah dalam negeri yang sama, mereka dikategorikan sebagai migrasi dalam negeri.

Migrasi kasar

Jumlah migrasi masuk dan migrasi keluar bagi sesebuah negeri. Migrasi kasar mengukur magnitud penghijrahan masuk dan keluar bagi sesebuah negeri dan bertujuan memberi gambaran berkenaan *turnover* dan taburan semula penduduk di sesebuah negeri.

Migrasi keluar

Mereka yang berhijrah keluar dari negeri asal dan tinggal di negeri lain.

Migrasi masuk

Mereka yang berhijrah dari negeri lain dan tinggal di negeri destinasi.

GLOSARI

N

Nilai ditambah

Nilai ditambah adalah perbezaan di antara output dan penggunaan perantaraan. Ia merupakan nilai ditambah barangan dan perkhidmatan dalam aktiviti ekonomi. Oleh itu, ia hampir menyamai dengan keuntungan perniagaan, gaji dan upah, susut nilai dan cukai tidak langsung; campur faedah yang dibayar dan tolak faedah yang diterima.

Nisbah jantina

Merujuk kepada bilangan lelaki bagi setiap 100 perempuan.

Nisbah keberkesanan migrasi

Indeks yang menilai keberkesanan migrasi dalam mengagih semula taburan penduduk.

Nisbah tanggungan umur muda

Merujuk kepada nisbah bilangan penduduk yang berumur bawah 15 tahun kepada bilangan penduduk yang berumur 15-64 tahun.

Nisbah tanggungan umur tua

Merujuk kepada nisbah bilangan penduduk yang berumur 65 tahun dan lebih kepada bilangan penduduk yang berumur 15-64 tahun.

P

Paras penggantian kesuburan

Paras penggantian kesuburan adalah pada 2.1 anak bagi setiap wanita pada umur reproduktif (15-49 tahun). Nilai ini mewakili purata bilangan anak yang perlu dilahirkan oleh seorang wanita dengan menanggung seorang anak perempuan yang hidup sehingga anak tersebut melahirkan anak. Jika paras penggantian kesuburan kekal dalam tempoh yang panjang, setiap generasi secara tepat akan menggantikan dirinya tanpa mengambil kira migrasi penduduk.

Pekali Gini

Pekali Gini merupakan salah satu indikator pengukuran ketidaksamarataan pendapatan yang kerap digunakan bagi kebanyakan negara termasuk Malaysia. Nilai pekali Gini bermula dari 0 bagi kesamarataan sempurna hingga 1 bagi ketidaksamarataan sempurna. Nilai pekali Gini yang mempunyai nilai kesamarataan sempurna ada kalanya tidak menggambarkan pembangunan sesebuah negara. Manakala, ketidaksamarataan sempurna pula berlaku disebabkan proses pembangunan sedang berlaku di negara tertentu.

GLOSARI

Pelaburan langsung asing

Pelaburan langsung asing merujuk kepada pelaburan dalam bentuk instrumen kewangan iaitu ekuiti & dana pelaburan saham (termasuk perolehan dilabur semula) dan instrumen hutang (pinjaman antara syarikat, kredit perdagangan, kemudahan kredit dan lain-lain) daripada pelabur langsung asing dalam enterpris pelaburan langsung di Malaysia.

Pelancong

Pelancong merujuk kepada mereka yang melakukan perjalanan di dalam Malaysia sekurang-kurangnya satu malam (24 jam).

Pelawat domestik

Pelawat domestik ditakrifkan sebagai residen atau mereka yang tinggal di Malaysia sekurang-kurangnya setahun termasuk ekspatriat dan bukan warganegara, yang melakukan perjalanan di luar persekitaran biasanya dalam tempoh kurang daripada setahun untuk tujuan perniagaan, mengisi masa lapang atau urusan peribadi selain untuk diambil bekerja di tempat yang dilawati.

Pelawat harian

Merujuk kepada mereka yang melakukan perjalanan di dalam Malaysia kurang daripada 24 jam.

Pembinaan

Pembinaan baru, pengubahsuaian, pembaikan dan perobohan. Pemasangan sebarang jenis jentera atau peralatan yang dipasang ketika pembinaan asal adalah diambil kira, demikian juga bagi pemasangan jentera atau peralatan selepas pembinaan asal tetapi memerlukan perubahan struktur bagi pemasangannya.

Pembuatan

Perubahan fizikal atau kimia ke atas bahan atau komponen menjadi produk baru sama ada kerja itu dilakukan oleh jentera pacuan kuasa atau yang dijalankan dengan tangan, sama ada dilaksanakan di kilang atau di rumah pekerja dan sama ada barang keluaran dijual secara borong atau runcit.

Pengelasan empat (4) subsektor utama adalah seperti berikut:

- Produk makanan, minuman dan tembakau
 - Subsektor produk makanan
 - Subsektor minuman dan produk tembakau
- Produk petroleum, kimia, getah dan plastik
 - Subsektor produk petroleum, kimia, getah dan plastik

GLOSARI

- Produk elektrik, elektronik dan optikal
-Subsektor produk elektrik, elektronik dan optikal
- Produk pembuatan lain
-Subsektor produk tekstil, pakaian dan kulit
-Subsektor produk kayu, perabot, keluaran kertas dan percetakan
-Subsektor produk mineral bukan logam, logam asas dan produk logam yang direka
-Subsektor peralatan pengangkutan, pembuatan lain dan pembaikan

Pembentukan modal tetap kasar

Pembentukan modal tetap kasar diukur menggunakan jumlah nilai pemerolehan pengeluaran, tolak pelupusan, daripada harta tetap semasa tempoh perakaunan, dicampur penambahan ke atas nilai harta bukan pengeluaran (misalnya aset tanah atau penambahbaikan besar ke atas kuantiti, kualiti atau produktiviti tanah) yang direalisasikan oleh aktiviti produktif unit institusi.

Pendapatan isi rumah

Pendapatan isi rumah ialah jumlah pendapatan yang biasanya diterima (terakru) oleh ahli isi rumah, dalam bentuk wang tunai atau barangan yang diterima berulang kali dalam tempoh rujukan survei (jangka masa setahun atau lebih kerap). Punca pendapatan adalah merangkumi:

i) Pekerjaan bergaji

Pendapatan daripada pekerjaan bergaji boleh diterima dalam bentuk wang tunai atau dalam bentuk barangan dan perkhidmatan. Ini termasuk upah dan gaji untuk masa bekerja dan kerja yang dilakukan; bonus tunai dan ganjaran; komisen dan tips; elaun; bonus perkongsian keuntungan dan lain-lain bentuk pembayaran keuntungan yang berkaitan dan barangan dan perkhidmatan percuma atau subsidi daripada majikan (termasuk makanan percuma/ konsesi). Pendapatan pekerja juga termasuk insurans sosial sumbangan daripada majikan, pencaruman majikan kepada Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP) dan bayaran pampasan pemberhentian & penamatan (kecuali bayaran persaraan one-off seperti gratuiti bagi pesara, yang dianggap sebagai pindahan modal).

GLOSARI

ii) Bekerja sendiri

Pendapatan yang diterima oleh individu hasil daripada bekerja sendiri. Pendapatan bersih daripada bekerja sendiri termasuk keuntungan atau kerugian yang terakru kepada pemilik atau rakan kongsi atau mereka yang bekerja dalam perusahaan yang tidak diperbadankan. Ia juga termasuk anggaran nilai barangan dan perkhidmatan yang diperoleh melalui pertukaran barang serta barangan atau tanaman/ ternakan yang dihasilkan untuk kegunaan sendiri, setelah ditolak perbelanjaan. Asas untuk mengukur pendapatan daripada bekerja sendiri dalam statistik pendapatan isi rumah adalah berdasarkan konsep pendapatan bersih iaitu nilai output kasar ditolak kos operasi dan selepas pelarasan bagi susut nilai aset yang digunakan dalam pengeluaran. Keuntungan berlaku apabila pendapatan adalah lebih besar daripada perbelanjaan operasi, manakala kerugian berlaku apabila perbelanjaan operasi adalah lebih besar daripada penerimaan.

iii) Harta dan pelaburan

Pendapatan daripada harta dan pelaburan adalah terimaan daripada pemilikan aset, faedah, dividen dan sewa. Pendapatan daripada harta benda ditakrifkan sebagai pulangan daripada penggunaan atau pelaburan aset yang disediakan kepada orang lain untuk kegunaan mereka. Ia merangkumi pulangan yang biasanya dalam bentuk kewangan, daripada aset kewangan (faedah dan dividen), aset bukan kewangan (sewa) dan royalti. Penerimaan faedah ialah bayaran yang diterima daripada akaun bank atau institusi kewangan yang lain, perakuan deposit, bon kerajaan/ pinjaman, sekuriti debentur dan pinjaman kepada ahli-ahli bukan isi rumah. Dividen adalah penerimaan daripada pelaburan dalam sebuah syarikat di mana pelabur tidak terlibat dengan aktiviti syarikat. Ini termasuk *silent partner*. Ia juga termasuk pencen dan anuiti dalam bentuk dividen daripada skim insurans swasta. Sewa ialah bayaran yang diterima untuk penggunaan aset seperti tanah dan rumah. Royalti adalah pendapatan yang diperoleh daripada perkhidmatan bahan dipatenkan atau hak cipta, contohnya seperti hak penulisan, hak cipta bagi gubahan lagu dan lain-lain. Sewa dinilai bagi rumah sendiri yang diduduki oleh pemiliknya.

GLOSARI

iv) Pindahan semasa diterima

Pindahan boleh terdiri daripada wang tunai, barangan atau perkhidmatan. Pindahan boleh dibuat antara isi rumah ke isi rumah yang lain, antara kerajaan dan isi rumah, atau antara isi rumah dan badan-badan amal. Penerimaan boleh daripada dalam atau luar negara. Pindahan semasa ini adalah bermotivasikan pengagihan semula pendapatan sama ada oleh kerajaan (contoh: bantuan Pendidikan, zakat dan Bantuan Prihatin Rakyat (BPR)/ Bantuan Sara Hidup (BSH)/ Bantuan Keluarga Malaysia (BKM)) atau persendirian/ swasta (contoh: program bantuan sosial korporat). Pindahan semasa yang diterima secara langsung memberi kesan kepada tahap pendapatan kasar dan mempengaruhi penggunaan barangan dan perkhidmatan. Justeru, semua pindahan semasa yang diterima dalam bentuk wang tunai dan barangan atau perkhidmatan secara berkala adalah dianggap sebagai sebahagian daripada pendapatan. Walau bagaimanapun, pindahan semasa tersebut tidak meliputi pindahan modal.

Pendapatan kasar dan pendapatan boleh guna

Pendapatan kasar dan pendapatan boleh guna merupakan dua konsep utama pendapatan yang diguna pakai di dalam laporan ini dan boleh ditakrifkan seperti berikut:

i) Pendapatan Kasar

Pendapatan kasar adalah jumlah pendapatan yang di peroleh oleh isi rumah daripada semua punca pendapatan pendapatan isi rumah.

ii) Pendapatan boleh guna

Pendapatan boleh guna adalah pendapatan kasar isi rumah setelah ditolak pindahan semasa yang dibayar seperti cukai langsung, sumbangan kepada isi rumah lain, bayaran zakat dan pindahan semasa lain yang dibayar serta pindahan semasa yang diterima secara mata benda (*in-kind*). Konsep pendapatan boleh guna ini mencerminkan pendapatan sebenar isi rumah terhadap penggunaan semasa dan simpanan.

Penganggur

Penganggur adalah mereka yang tidak bekerja semasa minggu rujukan dan dikelaskan kepada dua kumpulan iaitu penganggur aktif dan penganggur tidak aktif.

GLOSARI

Penganggur aktif

Penganggur aktif adalah mereka yang bersedia untuk bekerja dan aktif mencari pekerjaan dalam minggu rujukan.

Penganggur tidak aktif

Penganggur tidak aktif adalah mereka yang berada dalam kategori berikut:

- a. Tidak mencari pekerjaan dalam minggu rujukan kerana percaya tidak terdapat pekerjaan atau pun tidak berkelayakan;
- b. Mungkin mencari pekerjaan jika tidak kerana sakit atau keadaan cuaca; dan
- c. Telah mencari pekerjaan sebelum minggu rujukan dan sedang menunggu jawapan permohonan pekerjaan.

Perbelanjaan asas kehidupan wajar

Perbelanjaan Asas Kehidupan Wajar (PAKW) ditakrifkan sebagai satu amaun perbelanjaan yang diperlukan oleh isi rumah untuk menjalani kehidupan wajar yang dapat memenuhi keperluan dan kehendak termasuklah penyertaan dalam aktiviti sosial dan masyarakat. Kehidupan wajar adalah satu taraf kehidupan bermakna yang memenuhi keperluan dan kehendak serta mengambil bahagian dalam masyarakat. Keperluan merujuk kepada barangan dan perkhidmatan yang diperlukan untuk hidup dengan bermakna. Sementara kehendak pula merupakan barangan dan perkhidmatan pilihan pengguna untuk kehidupan yang lebih selesa. Penyertaan dalam masyarakat bermaksud mengambil bahagian dan melibatkan diri dalam aktiviti formal atau tidak formal dalam masyarakat.

Perbelanjaan isi rumah

Definisi perbelanjaan isi rumah yang diguna pakai adalah mengikut konsep dan garis panduan *System of National Accounts, 2008* oleh *United Nations* dan *Framework for Statistics on the Distribution of Household Income, Consumption and Wealth, 2013* oleh *Organisation for Economic Co-operation and Development* (OECD). Perbelanjaan isi rumah ini boleh dibahagikan kepada dua jenis iaitu perbelanjaan penggunaan dan perbelanjaan bukan penggunaan.

- i) Perbelanjaan penggunaan isi rumah
Perbelanjaan penggunaan akhir isi rumah terdiri daripada

GLOSARI

perbelanjaan yang ditanggung oleh isi rumah penduduk ke atas barangan atau perkhidmatan penggunaan. Perbelanjaan penggunaan akhir tidak termasuk perbelanjaan ke atas aset tetap dalam bentuk kediaman atau barangan berharga. Ia berfungsi sebagai penunjuk utama tingkah laku pengguna dan aktiviti ekonomi keseluruhan kerana ia mencerminkan kuasa beli dan keutamaan isi rumah.

- ii) Perbelanjaan bukan penggunaan isi rumah
Perbelanjaan bukan penggunaan adalah perbelanjaan yang dilakukan oleh isi rumah untuk tujuan kewangan lain seperti bayaran faedah ke atas pinjaman dan hutang, cukai ke atas pendapatan dan kekayaan, denda dan penalti, simpanan dan pelaburan, premium insurans yang melebihi perlindungan asas, dan caruman keselamatan sosial.

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan

Perbelanjaan penggunaan akhir kerajaan mengandungi perbelanjaan, termasuk perbelanjaan yang ditaksir, dibiayai oleh kerajaan untuk penggunaan barang dan perkhidmatan individu dan penggunaan perkhidmatan kolektif.

Perbelanjaan penggunaan akhir swasta

Perbelanjaan penggunaan akhir swasta adalah nilai penggunaan barang yang diperoleh oleh isi rumah, sama ada dengan pembelian atau dengan pindahan daripada unit kerajaan atau institusi bukan untung yang berkhidmat untuk isi rumah (NPISH) dan digunakan oleh mereka untuk kepuasan keperluan dan kehendak mereka; ianya diperoleh daripada perbelanjaan penggunaan akhir mereka dengan menambah nilai pindahan sosial bukan berbentuk wang akan diterima.

Perbelanjaan pelancongan domestik

Perbelanjaan pelancongan domestik merujuk kepada perbelanjaan yang dikeluarkan oleh pelawat domestik dalam sesebuah negara. Ia merujuk kepada jumlah yang dibayar bagi perolehan penggunaan barangan & perkhidmatan dan barang berharga, untuk kegunaan sendiri atau untuk diberi ketika dan semasa perjalanan pelancongan. Ini termasuk perbelanjaan yang dilakukan sendiri dan perbelanjaan yang dibayar oleh orang lain (contoh: majikan).

Perjalanan bermalam

Perjalanan yang melibatkan seseorang meninggalkan tempat kediamannya sekurang-kurangnya untuk tempoh satu malam

GLOSARI

(24 jam) dengan tujuan perjalanan berkaitan dengan aktiviti pelancongan serta menggunakan kemudahan pelancongan. Perjalanan tersebut mestilah dalam tempoh kurang dari 12 bulan.

Perjalanan harian

Perjalanan keluar dari rumah yang jaraknya 50 km dan lebih pergi dan balik serta mengambil masa 4 jam dan lebih. Bagi jarak yang kurang dari 50 km pergi dan balik, masa yang digunakan hendaklah 4 jam dan lebih serta menggunakan kemudahan pelancongan seperti kemudahan pengangkutan, penginapan, makanan & minuman atau rekreasi.

Perjalanan pelancongan

Perjalanan pelawat ke sesebuah tempat di luar dari persekitaran biasa mereka dalam tempoh tidak lebih dari satu tahun dengan tujuan utama (sama ada urusan perniagaan, percutian atau urusan peribadi) selain untuk diambil bekerja oleh residen di tempat yang dilawati.

Per kapita pendapatan/ PAKW/perbelanjaan

Konsep per kapita adalah merujuk kepada jumlah pendapatan/ PAKW/ perbelanjaan bagi kesemua orang dalam sesebuah isi rumah dan dibahagikan dengan bilangan orang dalam isi rumah tersebut. Nilai per kapita dianggarkan bagi memberi gambaran perbelanjaan mengikut individu. Walau bagaimanapun, nilai per kapita bukanlah nilai sebenar perbelanjaan individu.

Perkhidmatan

Perkhidmatan berkaitan Bekalan elektrik, gas, wap & pendinginan udara; Bekalan air; pembetulan, pengurusan sisa & aktiviti pemulihan; Perdagangan Borong & runcit; Pengangkutan & penyimpanan; Maklumat & komunikasi; Penginapan; Makanan & minuman; Kewangan; Hartanah; Profesional, saintifik & teknikal; Pentadbiran & khidmat sokongan; Pendidikan swasta; Kesihatan swasta & kerja sosial; Kesenian, hiburan & rekreasi dan Perkhidmatan persendirian & lain-lain aktiviti.

- i) Bekalan elektrik, gas, wap & pendingin udara adalah ditakrifkan sebagai aktiviti pembekalan tenaga elektrik, gas asli, wap, air panas dan seumpamanya melalui satu infrastruktur (rangkaian) tetap bagi talian, saluran utama dan paip. Dimensi rangkaian ini tidak dapat ditentukan; juga termasuk pengagihan elektrik, gas, wap, air panas

GLOSARI

dan seumpamanya di kawasan Perindustrian atau bangunan tempat kediaman. Oleh itu, seksyen ini termasuk operasi utiliti elektrik dan gas yang menjana, mengawal dan mengagih tenaga elektrik atau gas. Juga termasuk bekalan wap dan pendinginan udara;

- ii) Bekalan air; pembetulan, pengurusan sisa & aktiviti pemulihan meliputi aktiviti yang berkaitan dengan pengurusan sisa termasuk pungutan, perawatan dan pelupusan seperti sisa terjadual, sisa pepejal dan air sisa daripada perindustrian dan isi rumah, termasuk juga pemulihan bahan dan tapak yang tercemar. Hasil sisa daripada proses perawatan boleh dilupus atau menjadi input kepada proses pengeluaran yang lain. Aktiviti yang berkaitan dengan perawatan dan bekalan air juga dimasukkan dalam sektor ini;
- iii) Perdagangan borong & runcit merangkumi perdagangan borong, perdagangan runcit, dan kenderaan bermotor;
- iv) Pengangkutan & penyimpanan meliputi pertubuhan yang menyediakan perkhidmatan darat, pengangkutan muatan melalui jalan raya, pengangkutan darat lain, pengangkutan air, penggudangan & aktiviti sokongan seperti pengoperasian terminal, tempat letak kereta, pengoperasian lebuh raya, pengoperasian pelabuhan, pengendalian kargo/ pemunggahan, agensi perkapalan & penghantaran serta lain lain aktiviti sokongan perkhidmatan pengangkutan;
- v) Maklumat & komunikasi terdiri daripada aktiviti penerbitan, penerbitan wayang gambar, video & program televisyen, rakaman bunyi & penerbitan muzik, pemrograman & penyiaran, perkhidmatan telekomunikasi, pengaturcaraan komputer, perundingan & aktiviti yang berkaitan dan perkhidmatan maklumat;
- vi) Perkhidmatan penginapan merujuk kepada penyediaan tempat penginapan jangka pendek berbayar, sama ada dibuka kepada orang awam atau terhad kepada ahli sebuah pertubuhan tertentu. Ianya tidak termasuk penyewaan tempat tinggal berperabot jangka panjang yang dikelaskan dalam Hartanah;

GLOSARI

- vii) Perkhidmatan makanan & minuman termasuk perkhidmatan makanan & minuman yang menyediakan hidangan atau minuman lengkap untuk penggunaan segera, sama ada di restoran tradisional, restoran layan diri atau bawa pulang, yang didirikan secara kekal atau sementara, dengan atau tiada kemudahan tempat duduk;
- viii) Perkhidmatan kewangan adalah meliputi aktiviti perantaraan kewangan; aktiviti perkhidmatan kewangan lain dan aktiviti sokongan kepada perkhidmatan kewangan; aktiviti insurans/ takaful, insurans/ takaful semula dan tabungan pencen & hemat; dan aktiviti sokongan kepada insurans/ takaful dan tabungan pencen;
- ix) Perkhidmatan hartanah termasuk tindakan seperti pemberi pajak, ejen dan/ atau broker di dalam satu atau lebih daripada yang berikut: penjualan atau pembelian hartanah, penyewaan hartanah, penyediaan perkhidmatan hartanah lain seperti penilaian hartanah, pengurusan hartanah atau bertindak sebagai ejen hartanah escrow. Aktiviti dalam bahagian ini mungkin dijalankan di atas hartanah milikan sendiri atau pajakan dan mungkin berlaku atas dasar bayaran atau kontrak. Termasuk juga pembangunan struktur, berserta mengekalkan hak milik atau pajakan bagi struktur tersebut;
- x) Perkhidmatan profesional, saintifik & teknikal termasuk aktiviti profesional khusus, saintifik & teknikal yang memerlukan tahap latihan yang tinggi dan menjadikan pengetahuan dan kemahiran khusus tersedia kepada pengguna. Aktiviti yang dijalankan termasuk aktiviti guaman & perakaunan, aktiviti ibu pejabat, aktiviti perundingan pengurusan, aktiviti arkitek & kejuruteraan, ujian & analisis teknikal, penyelidikan & pembangunan saintifik, pengiklanan & penyelidikan pasaran, profesional lain, aktiviti saintifik & teknikal dan veterinar;
- xi) Perkhidmatan pentadbiran & khidmat sokongan termasuk pelbagai aktiviti yang menyokong operasi am perniagaan meliputi aktiviti sewaan & pajakan, aktiviti pekerjaan, agensi pengembaraan, operator pelancongan & aktiviti perkhidmatan penempahan lain, aktiviti keselamatan & penyiasatan, aktiviti perkhidmatan bangunan & lanskap

GLOSARI

dan aktiviti pengurusan pejabat, sokongan pejabat & perniagaan lain;

xii) Perkhidmatan pendidikan swasta merujuk kepada pertubuhan yang berdaftar dengan Kementerian Pendidikan Malaysia dan Kementerian Pengajian Tinggi yang menyediakan perkhidmatan pelajaran akademik, vokasional dan perdagangan. Aktiviti yang diliputi dalam kumpulan ini ialah pendidikan pra sekolah & pendidikan rendah, pendidikan menengah, pendidikan tinggi, pendidikan lain dan perkhidmatan sokongan lain;

xiii) Perkhidmatan kesihatan swasta & kerja sosial meliputi aktiviti hospital, aktiviti amalan perubatan & pergigian, aktiviti kesihatan dan kemanusiaan lain, aktiviti rumah penjagaan, dan aktiviti kerja sosial tanpa penginapan;

xiv) Perkhidmatan kesenian, hiburan & rekreasi termasuk pelbagai aktiviti bagi memenuhi minat orang awam dalam aktiviti kebudayaan, hiburan dan rekreasi meliputi persembahan secara langsung, operasi muzium, perjudian, sukan dan aktiviti rekreasi; dan

xv) Perkhidmatan persendirian & lain-lain aktiviti termasuk aktiviti keahlian organisasi, aktiviti organisasi keahlian perniagaan, majikan & profesional, aktiviti kesatuan buruh, aktiviti keahlian organisasi lain, pembaikan komputer & barangan persendirian dan isi rumah dan aktiviti perkhidmatan seperti basuhan dan cucian kering tekstil dan produk berbulu; dandanan rambut dan penjagaan kecantikan lain; dan pengebumian dan aktiviti perkhidmatan lain.

Perlombongan dan pengkuarian

Perlombongan dan pengkuarian termasuk pengekstrakan mineral yang terjadi secara semulajadi seperti pepejal (batu arang dan bijih), cecair (petroleum) atau gas (gas asli). Pengekstrakan boleh dijalankan melalui pelbagai kaedah

seperti perlombongan bawah tanah atau dedah, pengoperasian telaga, perlombongan dasar laut dan lain-lain.

i) Perlombongan adalah ditakrifkan sebagai pengekstrakan, pembersihan dan pemanfaatan mineral semulajadi,

GLOSARI

berbentuk pepejal seperti batu arang dan bijih, cecair seperti minyak mentah dan berbentuk gas seperti gas asli. Perlombongan termasuk lombong bawah tanah dan lombong permukaan, kuari dan telaga-telaga dan semua kegiatan tambahan untuk pembersihan dan pemanfaatan bijih dan mineral mentah lain seperti pemecahan, penapisan, pembasuhan, pembersihan, penggredan, pengilangan, pengapungan, peleburan, penggentelan, pengkacipan dan persiapan lain yang diperlukan bagi menyediakan bahan-bahan ini untuk membolehkannya dipasarkan. Aktiviti perlombongan juga dikelaskan kepada kumpulan-kumpulan berdasarkan mineral utama yang dikeluarkan.

Ia termasuk pengkuarian, pemotongan kasar bongkah batu dan batu bangunan seperti marmar, granit, batu pasir, dan lain-lain, pengkuarian, pemecahan dan pemotongan batu kapur, perlombongan gipsum dan anhidrit, perlombongan kapur dan dolomit, pengekstrakan dan pengorekan pasir industri, pasir untuk pembinaan dan kerikil, memecah dan menghancurkan batu dan kerikil, pengkuarian pasir dan perlombongan tanah liat, refraktori tanah liat dan kaolin. Ia juga termasuk perlombongan mineral kimia dan baja, pengekstrakan tanah gambut, pengekstrakan garam, dan lain-lain.

- ii) Petroleum dan gas asli merujuk kepada pengeluaran petroleum mentah, perlombongan dan pengekstrakan minyak daripada minyak batu syal dan pasir minyak dan pengeluaran gas asli dan perolehan semula cecair hidrokarbon. Ia termasuk keseluruhan aktiviti pengoperasian dan/ atau pembangunan kelengkapan lapangan minyak dan gas, termasuklah aktiviti seperti penggerudian, penyiapan dan melengkapkan telaga, operasi pengasingan, pemisahan emulsi, peralatan penyahkelodak dan penyambungan aktiviti lapangan untuk petroleum mentah dan semua aktiviti dalam penyediaan minyak dan gas sehingga ke tempat penghantaran daripada pusat pengeluaran. Ia juga termasuk aktiviti sokongan bagi pengekstrakan petroleum dan gas seperti perkhidmatan lapangan minyak dan gas, yang dibuat berdasarkan kontrak atau yuran, eksplorasi telaga minyak dan gas dan penggerudian ujian dan aktiviti penggerekkan (*boring*).

GLOSARI

Pertanian

Pertanian merangkumi aktiviti penanaman, pemeliharaan dan penternakan haiwan dan pengeluaran produk haiwan, penebangan kayu balak dan tanaman lain, serta perikanan tangkapan dan akuakultur termasuk penggunaan sumber semulajadi tumbuh-tumbuhan dan haiwan (berdasarkan MSIC 2008). Terdapat empat subsektor iaitu tanaman, ternakan, perhutanan & pembalakan dan perikanan.

- i) Tanaman merujuk kepada penanaman dan pengeluaran produk tanaman termasuk pertanian organik. Tanaman juga meliputi penanaman tanaman tidak kekal dan kekal merangkumi penanaman tumbuh-tumbuhan untuk tujuan pengeluaran benih.
- ii) Ternakan merujuk kepada binatang atau unggas yang dipelihara untuk tujuan komersil dan pembiakbakaan. Pengeluaran ternakan termasuk penternakan (ladang) dan pembiakan semua haiwan serta pengeluaran daripada hasil ternakan seperti telur, susu, madu dan sebagainya;
- iii) Perhutanan dan pembalakan termasuk pengeluaran kayu balak untuk industri berasaskan kayu, meliputi pengestrakan dan pengumpulan produk hutan bukan kayu yang tumbuh liar. Selain pengeluaran kayu balak, aktiviti perhutanan yang menghasilkan produk melalui proses minima seperti kayu api, kayu arang, reja kayu dan kayu balak yang digunakan dalam bentuk yang belum diproses. Aktiviti ini boleh dijalankan dalam hutan asli dan ladang hutan. Ia juga termasuk sebahagian daripada aktiviti operasi perhutanan berdasarkan bayaran atau secara kontrak; dan
- iv) Perikanan termasuk perikanan tangkapan dan akuakultur meliputi penggunaan sumber perikanan daripada laut, air payau atau air tawar dengan tujuan menangkap dan mengumpul ikan, krustasia, moluska dan organisma dan produk laut lain. Akuakultur ialah proses pengeluaran yang melibatkan pengkulturan (termasuk tuaian) organisma akuatik menggunakan teknik yang direkabentuk untuk meningkatkan pengeluaran organisma tersebut melebihi kapasiti persekitaran semulajadi.

GLOSARI

Pertumbuhan penduduk

Pertumbuhan penduduk adalah perubahan penduduk sejajar dengan perubahan masa dan boleh dikira sebagai perubahan bilangan individu dalam penduduk menggunakan "per unit masa" sebagai pengukuran.

Produktiviti buruh

Produktiviti buruh boleh didefinisikan sebagai nisbah *output* (barangan dan perkhidmatan) kepada *input* (pekerja dan jumlah jam bekerja).

Produktiviti buruh per jam pekerja

Produktiviti buruh per jam bekerja ditakrifkan sebagai nisbah *output* (barangan dan perkhidmatan) kepada *input* (jumlah jam bekerja). Ukuran ini menggambarkan jumlah *output* yang dihasilkan dalam tempoh sejam berdasarkan kategori pekerja yang bekerja sepenuh masa, separuh masa, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji yang bekerja sekurang-kurangnya satu jam dalam seminggu. Pekerja jam bekerja merujuk kepada keseluruhan pekerja kecuali mereka yang tidak bekerja pada akhir tempoh rujukan kerana sakit, kecederaan, hilang upaya, cuaca buruk, cuti, pertikaian buruh dan sebab sosial atau agama.

Produktiviti buruh per pekerja

Produktiviti buruh per pekerja ditakrifkan sebagai nisbah *output* (barangan dan perkhidmatan) kepada *input* (pekerja). Ukuran ini menggambarkan jumlah *output* yang dihasilkan oleh setiap orang yang bekerja sepenuh masa, separuh masa, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji yang bekerja sekurang-kurangnya satu jam dalam seminggu. Pekerja merujuk kepada keseluruhan pekerja pada akhir tempoh rujukan.

Purata perbelanjaan per perjalanan

Merujuk kepada perbelanjaan per pelawat bagi setiap perjalanan.

Purata bilangan hari menginap

Merujuk kepada bilangan hari menginap bagi setiap perjalanan.

Pusat kepentingan ekonomi utama

Pusat kepentingan ekonomi utama merangkumi kawalan efektif sesebuah kerajaan negeri terhadap aktiviti ekonomi yang dilakukan khususnya ke atas hak pemilikan. Wilayah ekonomi adalah termasuk tanah, ruang udara, pengairan, hak ke atas perikanan, minyak atau mineral. Biasanya, kawalan efektif kerajaan negeri boleh dilihat melalui pemberian lesen, kawalan operasi dan sebagainya.

GLOSARI

S

Siswazah

Merujuk kepada individu berumur 15 tahun dan lebih yang memiliki sijil tertinggi yang diperoleh daripada universiti, kolej, politeknik, badan yang diiktiraf atau setaraf, dengan tempoh pengajian sekurang-kurangnya dua tahun. Siswazah dikelaskan kepada dua kategori iaitu siswazah yang memiliki diploma dan ijazah.

i) Diploma

Merujuk kepada sijil dan diploma atau setaraf yang diterima daripada universiti, kolej, diploma politeknik, badan yang diiktiraf atau setaraf. Tempoh pengajian untuk memperoleh diploma atau sijil adalah sekurang-kurangnya dua tahun.

ii) Ijazah

Ijazah merujuk kepada semua ijazah universiti (Sarjana Muda, Sarjana atau Doktor Falsafah) yang diperoleh daripada institusi pengajian tinggi awam dan swasta yang diiktiraf di Malaysia dan di luar negara.

Siswazah bekerja

Siswazah yang bekerja sekurang-kurangnya sejam semasa minggu rujukan untuk mendapatkan upah, keuntungan atau keuntungan keluarga sama ada sebagai majikan, pekerja, bekerja sendiri atau pekerja keluarga tanpa gaji. Mereka juga dianggap bekerja jika:

- a. Tidak bekerja semasa minggu rujukan disebabkan sakit, kecederaan, tiada upaya, cuaca buruk, bercuti, pertelingkahan buruh dan sebab-sebab sosial atau keagamaan tetapi mempunyai pekerjaan, ladang, perusahaan atau perusahaan keluarga lain untuk kembali bekerja;
- b. Tidak bekerja buat sementara waktu tetapi bergaji dan pasti akan dipanggil bekerja semula
- c. Bekerja kurang daripada 30 jam semasa minggu rujukan disebabkan bentuk kerja atau disebabkan kurang kerja serta sanggup menerima tambahan bilangan jam bekerja. Kumpulan ini merupakan guna tenaga tidak penuh.

GLOSARI

Mereka yang bekerja lebih daripada 30 jam semasa minggu rujukan merupakan guna tenaga penuh.

Siswazah luar tenaga buruh

Siswazah yang tidak dikelaskan sebagai bekerja atau menganggur dikategorikan sebagai siswazah luar tenaga buruh. Kategori ini terdiri daripada suri rumah, pelajar (termasuk mereka yang akan melanjutkan pelajaran), mereka yang telah bersara, tidak berkeupayaan dan mereka yang tidak berminat untuk mencari pekerjaan.

Siswazah menganggur

Siswazah menganggur adalah mereka yang tidak bekerja semasa minggu rujukan dan dapat dikelaskan kepada dua kumpulan iaitu:

Penganggur aktif	Penganggur tidak aktif
Siswazah yang bersedia untuk bekerja dan aktif mencari pekerjaan dalam minggu rujukan.	i. Tidak mencari pekerjaan dalam minggu rujukan kerana percaya tidak terdapat pekerjaan atau pun tidak berkeupayaan. ii. Mungkin mencari pekerjaan jika tidak kerana sakit atau keadaan cuaca. iii. Telah mencari pekerjaan sebelum minggu rujukan dan sedang menunggu jawapan permohonan pekerjaan

Strata asal/destinasi

Strata asal/destinasi adalah stratifikasi bandar dan luar bandar bagi tempat asal dan destinasi, dan ia bersamaan dengan pembahagian penduduk.

Supra

Supra pada peringkat negeri adalah bersamaan dengan organisasi luar wilayah pada peringkat nasional. Di Malaysia, Supra merangkumi aktiviti pengeluaran yang melangkaui pusat kepentingan ekonomi utama bagi mana-mana negeri.

GLOSARI

T

Tempat asal/destinasi

Tempat asal/destinasi ialah lokaliti tempat tinggal biasa pada dua tarikh rujukan iaitu tempoh 12 bulan seperti yang telah ditetapkan dalam tempoh survei. Dalam hubungan ini suatu lokaliti merujuk kepada sebuah bandar dalam strata bandar atau sebuah kampung/penempatan dalam strata luar bandar.

Tenaga buruh

Tenaga buruh merujuk kepada penduduk dalam kumpulan umur bekerja sama ada bekerja atau menganggur.

Tenaga buruh siswazah

Merujuk kepada siswazah berumur 15 tahun dan lebih sama ada bekerja atau menganggur.

U

Umur penengah

Umur penengah ialah umur yang membahagikan taburan penduduk kepada dua kumpulan yang sama saiznya, di mana separuh daripadanya berada di bawah umur ini, manakala separuh lagi melebihi umur tersebut.

Unjuran penduduk

Unjuran penduduk adalah anggaran penduduk yang diunjurkan untuk masa depan. Unjuran ini dikira setiap sepuluh tahun iaitu selepas Banci Penduduk dan Perumahan dijalankan. Kaedah komponen kohort yang terdiri daripada kelahiran, kematian dan migrasi bersih digunakan dalam membuat unjuran ini. Unjuran penduduk memberi gambaran tentang kemungkinan perubahan penduduk berdasarkan andaian kelahiran, kematian, migrasi dalaman dan antarabangsa masa depan.



RUJUKAN

- Badan Pusat Statistik (BPS), 2026. *Exports and Imports of Indonesia, December 2025*.
- Badan Pusat Statistik (BPS), 2026. *Indonesia's Economic Growth Q4-2025*.
- Badan Pusat Statistik (BPS), 2026. *Series of Consumer Price Index, December 2025*.
- Badan Pusat Statistik (BPS), 2026. *Statistical Yearbook of Indonesia 2026*.
- Badan Pusat Statistik (BPS), 2026. *Unemployment Rate by Sex, 2025*.
- Bank Negara Malaysia, *Laporan Tinjauan Ekonomi dan Monetari 2025*.
- Bank of Korea (BOK) 2026. *Gross National Income: Fourth Quarter and Annual 2025 (Preliminary)*.
- Bureau of Economic Analysis (BEA) 2026. *Gross Domestic Product (Second Estimate), Fourth Quarter and Year 2025*.
- Bureau of Economic Analysis (BEA) 2026. *Gross Domestic Product (Third Estimate), Industries, Corporate Profits, State GDP, and State Personal Income, 1st Quarter 2026*.
- Bureau of Economic Analysis (BEA) 2026. *U.S. International Trade in Goods and Services, Annual Revision*.
- Cabinet Office, Government of Japan 2026. *Quarterly Estimates of GDP for October - December 2025 (The 2nd Preliminary)*.
- Congressional Policy and Budget Research Department, Republic of the Philippines, 2026. *2025 Philippine Trade in Goods*.
- Directorate General of Budget, Accounting and Statistics (DGBAS), 2026. *GDP: Preliminary Estimate for 2025Q4, and Outlook for 2026*.
- Directorate General of Budget, Accounting and Statistics (DGBAS), 2026. *Manpower Survey Results in December 2025*.
- Directorate General of Budget, Accounting and Statistics (DGBAS), 2026. *The Price Indices for December 2025*.
- Eurostats 2026. *Extra-euro area trade in goods*.
- Eurostats 2026. *HICP - annual data (average index and rate of change) (1996-2025)*.
- Eurostats 2026. *Population in private households by citizenship and labour status*.
- Eurostats 2026. *Unemployment rates by citizenship*.
- General Administration of Customs of People's Republic of China (GACC), 2026
- General Statistics Office (GSO) 2026. *Socio - Economic Situation Report in 4th Quarter and The Year 2025*.
- Global Muslim Travel Index (GMTI) 2025.
- Global Passport Power Rank 2025.



RUJUKAN

Hinrich Foundation and International Institute for Management Development. Sustainable Trade Index 2025.

IMD's World Competitiveness Ranking 2025.

Institute for Economics & Peace. Global Peace Index 2025.

International Monetary Fund (IMF) World Economy Outlook (WEO) April 2026.

International Monetary Fund (IMF) World Economy Outlook (WEO) July 2026.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Analisis Indeks Harga Pengguna Tahunan 2025.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Indeks Volum Perdagangan Borong & Runcit Suku Tahun Pertama 2026.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Laporan Perangkaan Perdagangan Luar Negeri Malaysia Mei 2026.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Laporan Survei Tenaga Buruh 2025.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Penerbitan KDNK Tahunan 2025.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Penunjuk Ekonomi Malaysia Indeks Pelopor, Serentak & Susulan, Mac 2026.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Penerbitan KDNK Suku Tahunan 2026.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Produktiviti Buruh Suku Keempat 2025.

Jabatan Perangkaan Malaysia, Sorotan Pasaran Buruh (LMR), Suku Pertama 2026

Jabatan Perangkaan Malaysia. Statistik Pelaburan Langsung Asing di Malaysia 2025.

Jabatan Perangkaan Malaysia, Statistik Pelaburan Langsung Malaysia di Luar Negeri (DIA) 2025.

Jabatan Perangkaan Malaysia. Survei Pelancongan Domestik 2025.

Kementerian Kewangan Malaysia (MOF). Belanjawan Malaysia MADANI, Tinjauan Ekonomi 2026.

Kementerian Kewangan Malaysia (MOF). Ucapan Belanjawan 2026.

Malaysian Investment Development Authority (MIDA). Laporan Prestasi Pelaburan Malaysia 2025

Ministry of Data and Statistics (MODS), 2026. Annual CPI by Expenditure Category(2020=100).

Ministry of Data and Statistics (MODS), 2026. Summary of economically active population by gender.

Ministry of Finance, Trade Statistics of Japan 2026. Value of Exports and Imports 2025 (Calendar Year) (January-December) (Revised Data).

Ministry of Manpower of Singapore (MOM) 2026. Labour Force in Singapore 2025.

Ministry of Finance, R.O.C, (Taiwan), 2025. Annual External Trade Report in 2025.



RUJUKAN

Ministry of Trade and Industry (MTI) Singapore, 2026. Economic Survey of Singapore 2025.

Ministry of Commerce, Thailand 2026. Thailand's trade statistics. Inflation Report Summary - December 2025 .

Ministry of Commerce, Thailand 2026. Trade Policy and Strategy Office. Report on Thailand's international trade statistics. (Year).

National Bureau of Statistics (NBS), China 2026. Statistical Communiqué of The People's Republic Of China On The 2025 National Economic And Social Development.

National Bureau of Statistics (NBS), China 2026. National Economy Pushed Forward with Innovation-led and High-quality Development and Expected Targets Achieved Successfully in 2025.

Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC), 2026. Gross Domestic Product of Thailand : Q1/2026.

Office of the National Economic and Social Development Council (NESDC), 2026. Thailand's Social Outlook: Q4/2025 and Overview of 2025.

Philippine Statistics Authority (PSA), 2026. PSA Releases Annual Revisions of the National Accounts of the Philippines for years 2024 and 2025 .

Philippine Statistics Authority (PSA), 2026. Q4 of 2025 National Accounts of the Philippines : Base Year 2018.

Philippine Statistics Authority (PSA), 2026. December 2025 Labour Force Survey.

Philippine Statistics Authority (PSA), 2026. Summary Inflation Report Consumer Price Index (2018=100): December 2025.

Portulans Institute. Global Competitiveness Index 2025.

Portulans Institute. Network Readiness Index 2025.

Principle Financial Group dan World Bank. Global Financial Inclusion Index 2025.

South Korea Ministry of Trade, Industry and Resources (MOTIR) 2026. Korea's Annual Exports Reach New Highs in 2025.

Statistics Bureau of Japan (e-Stat) 2026. Labour Force Survey 2025.

Statistics Bureau of Japan (e-Stat) 2026. Consumer Price Index 2025.

Transparency International, Corruption Perceptions Index 2025.

U.S. Bureau of Labour Statistics, The Employment Situation-December 2025.

U.S. Bureau of Labour Statistics, Consumer Price Index-December 2025.

PENGHARGAAN

SIDANG PENGARANG

Sayeeda Kamaruddin
Abdul Hadi Alias
Sulizah Abdul Salam
Mohammad Luqman Humaidi
Muhammad Syazwan Rusdi
Nor Azizah Harun

Huzaifah Mohammad
Noor Hidayah Sulaiman
Ibrahim Roslan
Normala Nordin
Nor Shazwani Jamaludin
Nursakinah Mazlan
Muhammad Danial Norhisham

Nur Hazmira Ahmad Hayazi
Nurul Syahirah Hanis Shariad Amin
Nur Fatin Najihah Azmam
Nurdini Athirah Ismail
Rabi'atul Adawiah Razali
Muhammad Zulfadhli Musa

EDITOR BUKU LAPORAN

Suria Azlin Kasim
Nur Azmina Ahmad Zuhkhori
Tengku Norkhairah Tengku Jamil
Azizul Ab Llah
Mohd Syahidi Alfee Mohamad Mohar
Molly Diana Lim Mahzan

Nur Hafizah Zahari
Nur Imanina Dayana Daman Huri
Diyana Amalina Fadzil
Muhammad Ilham Aiman Mohd Rafie
Sitti Fatimah Jusoh
Diyana Amalina Mat Zelan

Nurul Faziera Khairul Adlee
Muhammad Hazim Mohd Abd Rahim
Wan Syakirah Wan Jamil
Nazira Abdullah
Rabiatul Adawiyah Rahim
Wan Aznie Fatimah Wan Abd Jalil

EDITOR RENCANA

Norhayati Jantan
Siti Faizah Hanim Md Matar
Rosnah Muhammad Ali
Zuraida Che Hassan
Hamdan Muhammad Isa
Lim Kok Hwa

Mohd Amin Ishak
Latifah Mohamed Shah
Rita Ithnin
Najihah Ramli
Syifa Radzi

Nur Elya Saed
Syed Omar Faizal Syed Mohd Yusof
Zainuri Mohammad
Muhammad Ilham Aiman Mohd Rafie
Muhammad Fadhil Mujib
Siti Anis Sabrina Zolkepli

BAHAGIAN/DOSM NEGERI

Bahagian Perangkaan Perkhidmatan
Bahagian Perangkaan Harga, Pendapatan dan Perbelanjaan
Bahagian Perangkaan Penduduk dan Demografi
Biro Statistik Buruh Malaysia
Bahagian Perangkaan Tenaga Manusia dan Sosial
Pusat Analitik Data Raya Negara
Bahagian Perangkaan Perdagangan Antarabangsa
Bahagian Perangkaan Pertanian dan Alam Sekitar
Bahagian Petunjuk Ekonomi
Bahagian Perangkaan Imbangan Pembayaran
Bahagian Perangkaan Komunikasi Strategik dan Antarabangsa
Unit Cetak, Bahagian Khidmat Pengurusan
Jabatan Perangkaan Negeri

ISSN 2600-9943



9 772600 994003



     
@StatsMalaysia